Neki Ki Da'wat (Gujarati)

નેકી કી દા'વત

હિસ્સએ અવ્વલ

ફૈઝાને સુન્નત
જિલ્દ 2 કા
એક બાબ

નેકી કી દા'વત કી ઝરૂરત

- બાત કરને વાલા અજીબ સકલ કા જાનવર
- રિયાકારી કી 80 મિસાલેં
- ઈબાદત કી તા'રીફ

નેકી કી દા'વત કી ફઝીલત

- કસમઓર ઈસ કે કફફારે કા બયાન (હન્નફી)
- સુરમા લગાને કી બ-ર-કત સે બુઢાપે મેં બી બીનાઈ તેઝ થી
- બરસાત કે પાની સે બીમારિયોં કા ઈલાજ

નેકી કી દા'વત તર્ક કરને કે નુકસાનાત

- ક્યા વાકેઈ મૂસીકી રૂહ કી ગિઝા હૈ ?
- ઝાલિમ કા ચેહરા દેખને સે દિલ કાલા હોતા હૈ
- જહન્નમ કી લરઝા બેઝ કહાની જિબ્રઈલ કી જબાની

રૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ

મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી دامت برکاتہم العالیہ

યાદ દાશ્ત

દૌરાને મુતા-લઆ ઝરૂરતન અન્ડર લાઈન કીજિયે, ઈશારાત લિખ કર સફ્હા નમ્બર નોટ ફરમા લીજિયે. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈલ્મ મેં તરક્કી હોગી.

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા

નેકી કી દા'વત

નેકી કી દા'વત કી ઝરૂરત | **નેકી કી દા'વત કી ફઝીલત** | **નેકી કી દા'વત તર્ક કરને કે નુક્સાનાત**

- બાત કરને વાલા અજીબ શક્લ કા જાનવર
- કસમ ઔર ઈસ કે કફ્ફારે કા બયાન (હ-નફી)
- ક્યા વાકેઈ મૂસીકી રૂહ કી ગિઝા હૈ ?
- રિયાકારી કી 80 મિસાલેં
- સુરમા લગાને કી બ-ર-કત સે બુઢાપે મેં ભી બીનાઈ તેઝ થી
- ઝાલિમ કા ચેહરા દેખને સે દિલ કાલા હોતા હૈ
- ઈબાદત કી તા'રીફ
- બરસાત કે પાની સે બીમારિયોં કા ઈલાજ
- જહન્નમ કી લરઝા ખેઝ કહાની જિબ્રઈલ عليه السلام કી ઝબાની

مكتبة المدينة (دعوتِ اسلامی)
SC 1286

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ
મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી دامت برکاتہم العالیہ

www.dawateislami.net

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

ઇસ કિતાબ કે બારે મેં અહમ મ-દની ફૂલ

ખા-તમુલ મુર-સલીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને દિલ નશીન હૈ : "કિયામત કે દિન સબ નબિયોં સે ઝિયાદા મેરી ઉમ્મત હોગી." (مسلم ص۱۲۸ حدیث ۳۳۱) મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઇસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : **જન્નતિયોં** કી 120 સફેં હોંગી જિન મેં સે 80 સફેં હુઝૂર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઉમ્મત કી હોંગી બાકી 40 સફોં મેં સારે નબિયોં عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી ઉમ્મતેં. (ترمذی ج٤ ص٢٤٥ حدیث ٢٥٥٥) મુફ્તી સાહિબ એક ઔર જગહ લિખતે હૈં : જૈસે હુઝૂરે અન્વર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم તમામ નબિયોં عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે સરદાર હૈં, ઐસે હી હુઝૂરે અકરમ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઉમ્મત સારી ઉમ્મતોં કી સરદાર હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 8, સ. 5, 586)

અલ્લાહુ રબ્બુલ આ-લમીન جَلَّ جَلَالُهٗ કા કરોડ હા કરોડ એહસાન કે ઉસ ને હમેં ઇન્સાન ઔર મુસલ્માન બનાયા ઔર અપને પ્યારે હબીબ, હબીબે લબીબ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઉમ્મત મેં પૈદા કિયા. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઇસ ઉમ્મત કો દુન્યા વ આખિરત મેં જો રિફ્અત વ મન્ઝિલત, શાનો અ-ઝમત ઔર સઆદત વ શરાફત ઇનાયત ફરમાઈ હૈ ઇસ કા એક સબબ ઇસ ઉમ્મત કા اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَ نَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر (યા'ની નેકી કા હુક્મ કરને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કે ફરીઝે કો અદા કરના ભી હૈ, ચુનાન્ચે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, "**કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઇરફાન**" સફહા 129 પર પારહ 4 **સૂરએ આલે ઇમરાન** કી આયત નમ્બર 110 મેં ઇર્શાદ હોતા હૈ :

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ط

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તુમ બેહતર હો ઉન સબ ઉમ્મતોં મેં જો લોગોં મેં ઝાહિર હુઈ, ભલાઈ કા હુક્મ દેતે હો ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરતે હો ઔર **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) પર ઈમાન રખતે હો.

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! હર મુસલ્માન અપની અપની જગહ મુબલ્લિગ હૈ ખ્વાહ વોહ કિસી ભી શો'બે સે **તઅલ્લુક** રખતા હો, યા'ની વોહ આલિમ હો યા **મુ-તઅલ્લિમ** (યા'ની તાલિબે ઇલ્મ) ઇમામે મસ્જિદ હો યા મુઅઝ્ઝિન, પીર હો યા મુરીદ, તાજિર હો યા ગાહક, સેઠ હો યા મુલાઝિમ, અફ્સર હો યા મઝદૂર, હાકિમ હો યા મહ્કૂમ, **અલ ગરઝ** જહાં જહાં વોહ રહતા હો, કામકાજ કરતા હો, રિઝાએ ઇલાહી عَزَّوَجَلَّ કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ અપની સલાહિય્યત કે મુતાબિક અપને ગિર્દો પેશ કે માહોલ કો **સુન્નતોં** કે સાંચે મેં ઢાલને કે લિયે કોશાં (યા'ની કોશિશ કરને વાલા) રહે ઔર નેકી કી દા'વત કા મ-દની કામ જારી રખે, મગર

અફ્સોસ ! ફી ઝમાના યેહ અઝીમ મ-દની કામ બહુત ઝિયાદા સુસ્તી કા શિકાર હૈ, ઈસ સુસ્તી કો ચુસ્તી સે બદલને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત, મ-દની કાફિલોં, અલાકાઈ દૌરા બરાએ નેકી કી દા'વત, મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ, ફ્ઝ ઉલૂમ કોર્સ, મ-દની ચેનલ ઔર **દર્સે ફૈઝાને સુન્નત** વગૈરા કે ઝરીએ ખૂબ સરગર્મે અમલ હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ''ફૈઝાને સુન્નત'' કે તા દમે તહરીર **પાંચ અબ્વાબ :** (1) ફૈઝાને **બિસ્મિલ્લાહ** (2) આદાબે તઆમ (3) પેટ કા કુફ્લે મદીના (4) ફૈઝાને ર-મઝાન ઔર (5) ગીબત કી તબાહ કારિયાં મન્ઝરે આમ પર આ ચુકે હૈં, અબ છટા બાબ ''નેકી કી દા'વત (હિસ્સએ અવ્વલ)'' આપ કે હાથોં મેં હૈ જિસ મેં **નેકી કી દા'વત** દેને કી **અહમ્મિય્યત** વ ફઝીલત ઔર ન દેને કે નુક્સાનાત કા બયાન હૈ (યેહ બાબ કાફી વસીઅ હૈ ઈસ મેં હિકાયાતુલ અમ્બિયા, નેકી કી દા'વત કે લિયે સહાબએ કિરામ કી કુરબાનિયાં, કરામત કે ઝરીએ નેકી કી દા'વત, મક્તૂબાત કે ઝરીએ નેકી કી દા'વત, બા'દે વફાત નેકી કી દા'વત, કમસિન મુબલ્લિગીન વગૈરા વગૈરા પર કામ કરને કી નિય્યત હૈ, ઝિન્દગી કા ભરોસા નહીં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મેરી ચહીતી મ-દની મજલિસ **''અલ મદીનતુલ ઈલ્મિય્યા''** કો સલામત બા કરામત રખે. ઈસ મજલિસ કો વસિય્યત કરતા હૂં કે મેરે બા'દ ભી ઈસ કામ કો જારી રખતે હુએ મઝકૂરા મૌઝૂઆત કી તક્મીલ કર કે ઇન્હેં **ફૈઝાને સુન્નત** મેં શામિલ કર દે). ઈસ કિતાબ કો તક્રીબન 125 કુરઆની આયાત, મ-દની આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે 249 ઈર્શાદાત, 113 ઈબ્રત અંગેઝ હિકાયાત, 51 મ-દની બહારોં ઔર મુખ્તલિફ મૌઝૂઆત પર સેંકડોં **મ-દની ફૂલોં** સે મુઝય્યન કિયા ગયા હૈ. **અલ્લાહ** તઆલા કી રહમત સે ઉમ્મીદ હૈ કે યેહ કિતાબ પઢને સે ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં મેં નેકી કી દા'વત કે અઝીમ મ-દની કામ કે જઝબે કો મઝીદ તક્વિયત મિલેગી. કિતાબે હાઝા કો અગ્લાત સે બચાને કી બહુત કોશિશ કી ગઈ હૈ ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત ચલને વાલે દારુલ ઈફ્તા અહલે સુન્નત કે મુફ્તી સાહિબ સે બા કાઈદા શર-ઈ તફ્તીશ ભી કરવાઈ ગઈ હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મેરી કોશિશ રહતી હૈ કે અપની કુતુબ વ રસાઈલ ઔર ના'તિયા કલામ કો ઉ-લમાએ કિરામ كَثَّرَهُمُ اللهُ السَّلَام કી નઝર સે ગુઝાર કર હી મન્ઝરે આમ પર લાયા જાએ, ગ-લતિયોં સે ડર લગતા હૈ કે કહીં ઐસા ન હો કોઈ ગલત મસ્અલા છપ જાએ લોગ ઉસ પર અમલ કરતે રહેં ઔર مَعَاذَاللّٰه આખિરત મેં મેરી ગિરિફ્ત હો જાએ. બહર હાલ અપની કોશિશ પૂરી હૈ તાહમ મુમ્કિન હૈ કે ગ-લતિયાં રહ ગઈ હોં, લિહાઝા ઈસ મેં અગર કોઈ શર-ઈ ગ-લતી પાએં તો બરાએ મેહ્રબાની બ નિય્યતે સવાબ મુઝે ઝરૂર બિઝ્ઝરૂર ખબરદાર ફરમાએં ઔર ખુદ કો અજ્રે અઝીમ કા હકદાર બનાએં. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **સગે મદીના** عُفِيَ عَنْهُ કો બિલા વજહ અડતા નહીં શુક્રિયા કે સાથ રુજૂઅ કરતા પાએંગે.

ઈલ્તિજાએ અત્તાર : તમામ ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં કી ખિદમતોં મેં મ-દની ઈલ્તિજા હૈ કે ઈસ કિતાબે મુસ્તતાબ કે ઝરીએ રિઝાએ ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ પાને કે લિયે અચ્છી

અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ રોઝાના કમ અઝ કમ **દો દર્સ** (ઇન મેં સે એક ઘર મેં ઝરૂર) દીજિયે યા'ની મુખ્તલિફ દો અવકાત મેં પઢ પઢ કર મુસલ્માનોં કો સુનાઇયે અગર કિસી કા દિલ ચોટ ખા ગયા ઔર વોહ કુરઆનો સુન્નત કી રાહ પર આ ગયા તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ આપ કા ભી બેડા પાર હોગા. **નબિય્યે હાશિર,** રસૂલે સાબિરો શાકિર, મહબૂબે રબ્બે કાદિર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : અગર **અલ્લાહ** عَزَّ وَجَلَّ તુમ્હારે ઝરીએ કિસી એક શખ્સ કો હિદાયત અતા ફરમાએ તો યેહ તુમ્હારે લિયે ઇસ સે અચ્છા હૈ કે તુમ્હારે પાસ **સુર્ખ ઊંટ** હોં. (مُسلِم ص١٣١١ حديث ٢٤٠٦) હઝરતે અલ્લામા યહ્યા બિન શરફ ન-વવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ઇસ **હદીસે** ન-બવી કી શર્હ મેં લિખતે હૈં : સુર્ખ ઊંટ અહલે અરબ કા બેશ કીમત માલ સમઝા જાતા થા, ઇસ લિયે ઝર્બુલ મસલ (યા'ની કહાવત) કે તૌર પર સુર્ખ ઊંટોં કા ઝિક્ર કિયા ગયા. ઉખ્રવી ઉમૂર કો દુન્યવી ચીઝોં સે તશ્બીહ (યા'ની મિસાલ) દેના સિર્ફ સમઝાને કે લિયે હૈ વરના હકીકત યેહી હૈ કે હમેશા બાકી રહને વાલી આખિરત કા એક ઝર્રા ભી દુન્યા ઔર ઇસ જૈસી જિતની દુન્યાએં તસવ્વુર કી જા સકેં, ઉન સબ સે બેહતર હૈ. (شَرحِ مُسلِم لِلنَّوَوِى ج ١٥ ص١٧٨)

દુઆએ અત્તાર : યા રબ્બે મુસ્તફા عَزَّ وَجَلَّ જો કોઈ રોઝાના **ફૈઝાને સુન્નત** કે દો દર્સ દિયા યા સુના કરે નીઝ 25 દિન કે અન્દર અન્દર ઇસ કિતાબ (નેકી કી દા'વત (હિસ્સએ અવ્વલ)) કા અઝ ઇબ્તિદા તા ઇન્તિહા મુતા-લઆ ભી કર લે ઉસે ઈમાન પર ઇસ્તિકામત, સકરાત મેં સરવરે કિશ્વરે રિસાલત صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઝિયારત, કલિમા પઢ કર ઈમાન પર દુન્યા સે રિહલત, કબ્રો હશ્ર મેં રાહત ઔર અપની રહમત સે બે હિસાબ મગ્ફિરત સે નવાઝ કર જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં અપને મ-દની હબીબ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા પડોસ ઇનાયત ફરમા ઔર સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ, મુઆવિનીન, **મુફત્તિશીન** ઉ-લમાએ દીન, મજલિસે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે નિગરાન વ અરાકીન ઔર મક્તબે કે મ-દની અમલે કે હક મેં ભી યેહ તમામ દુઆએં કબૂલ કર ઔર સારી ઉમ્મત કી મગ્ફિરત ફરમા. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

હૈ તુઝ સે દુઆ રબ્બે રહમત, મકબૂલ હો ફૈઝાને સુન્નત
ઘર ઘર મસ્જિદ મસ્જિદ પઢ કર ઇસ્લામી ભાઈ સુનાતા રહે

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد
تُوْبُوْا اِلَى اللّٰه! اَسْتَغْفِرُ اللّٰه
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

તાલિબે ગમે મદીના વ
બકીઅ વ મગ્ફિરત વ
બે હિસાબ જન્નતુલ
ફિરદૌસ મેં આકા
કા પડોસ

2 ર-મઝાનુલ મુબારક 1432 સિ.હિ.
03 અગસ્ત 2011 સિ.ઈ.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ط بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

"या अल्लाह ! फ़ैज़ाने सुन्नत आम हो जाऐ" के तेईस हुरूफ़ की निस्बत से ईस किताब को पढने की 23 निय्यतें

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهٖ۔ मुसल्मान की निय्यत उस के अमल से बेहतर है. (اَلْمُعجمُ الكبير لِلطَّبَرانى ج٦ص١٨٥ حديث ٥٩٤٢)

दो म-दनी फूल : ﴾1﴿ बिगैर अच्छी निय्यत के किसी भी अ-मले ख़ैर का सवाब नहीं मिलता. ﴾2﴿ जितनी अच्छी निय्यतें ज़ियादा, उतना सवाब भी ज़ियादा.

﴾1﴿ हर बार हम्द व ﴾2﴿ सलात और ﴾3﴿ तअव्वुज़ व ﴾4﴿ तस्मिया से आगाज़ करूंगा (ईसी सफ़हे पर ऊपर दी हुई दो अ-रबी ईबारात पढ लेने से चारों निय्यतों पर अमल हो जाएगा) ﴾5﴿ रिज़ाए ईलाही عَزَّوَجَلَّ के लिये ईस किताब का अव्वल ता आखिर मुता-लआ करूंगा ﴾6﴿ हत्तल वस्अ ईस का बा वुज़ू और ﴾7﴿ किब्ला रू मुता-लआ करूंगा ﴾8﴿ कुरआनी आयात और ﴾9﴿ अहादीसे मुबा-रका की ज़ियारत करूंगा ﴾10﴿ जहां जहां "अल्लाह" का नामे पाक आएगा वहां عَزَّوَجَلَّ और ﴾11﴿ जहां जहां "सरकार" का ईस्मे मुबारक आएगा वहां صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم पढूंगा ﴾12﴿ शर-ई मसाईल सीखूंगा ﴾13﴿ अगर कोई बात समझ न आई तो उ-लमा से पूछ लूंगा ﴾14﴿ हज़रते सुफ़्यान बिन उयैना رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه के ईस कौल "عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِيْنَ تَنْزِلُ الرَّحْمَةُ" या'नी नेक लोगों के ज़िक्र के वक़्त रहमत नाज़िल होती है. (حِلْيَةُ الاولياء ج ٧ ص٣٣٥رقم ١٠٧٥٠) पर अमल करते हुऐ ज़िक्रे सालिहीन की ब-र-कतें लूटूंगा ﴾15﴿ (अपने ज़ाती नुस्ख़े पर) ईन्दज़्ज़रूरत ख़ास ख़ास मकामात अन्दर लाईन करूंगा ﴾16﴿ (अपने ज़ाती नुस्ख़े पर) "याद दाश्त" वाले सफ़हे पर ज़रूरी निकात लिखूंगा ﴾17﴿ किताब मुकम्मल पढने के लिये ब निय्यते हुसूले ईल्मे दीन रोज़ाना चन्द सफ़हात पढ कर ईल्मे दीन हासिल करने के सवाब का हक़दार बनूंगा ﴾18﴿ दूसरों को **येह किताब** पढने की तरग़ीब दिलाऊंगा ﴾19﴿ ईस हदीसे पाक تَهَادَوْا تَحَابُّوْا **या'नी** एक दूसरे को तोहफ़ा दो आपस में महब्बत बढेगी. (موطا امام مالك ج٢ ص٤٠٧ رقم ١٧٣١) पर अमल की निय्यत से (एक या हस्बे तौफ़ीक ता'दाद में) येह किताब ख़रीद कर दूसरों को तोह्फ़तन दूंगा ﴾20﴿ जिन को दूंगा हत्तल ईम्कान उन्हें येह हदफ़ भी दूंगा के आप ईतने (म-सलन 25) दिन के अन्दर अन्दर मुकम्मल पढ लीजिये ﴾21﴿ जो नहीं जानते उन्हें सिखाऊंगा ﴾22﴿ ईस किताब के मुता-लऐ का सवाब सारी उम्मत को ईसाल करूंगा ﴾23﴿ किताबत वग़ैरा में शर-ई ग-लती मिली तो नाशिरीन को तहरीरी तौर पर मुत्तलअ करूंगा (नाशिरीन व मुसन्निफ़ वग़ैरा को किताबों की अग़्लात सिर्फ़ ज़बानी बताना ख़ास मुफ़ीद नहीं होता)

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
નેકી કી દા'વત કી ઝરૂરત	27	ખ્વાબ મેં રબ કી કરમ નવાઝિયાં	46
મગ્ફિરતોં ભરા ઈજતિમાઅ	27	વફાત કા અજીબ વાકિઆ	46
મસ્જિદ આબાદ કરને કે તીન ફઝાઈલ	27	શરાબી આયા મુઅઝ્ઝિન બન ગયા !	47
અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કિસી કા મોહતાજ નહીં	28	બયાન કર્દા મ-દની બહાર કે ઝરીએ નેકી કી દા'વત	48
કુરઆન મેં નેકી કી દા'વત કા હુક્મ	29	જો ખુદ ખાઓ પહનો વોહી ખુદ્દામ કો ભી દો	49
હર એક અપને અપને મન્સબ કે મુતાબિક નેકી કી દા'વત દે	30	અઝીમુશ્શાન નદામત ઔર અનોખા કફ્ફારા	49
હર મુસલ્માન મુબલ્લિગ હૈ	30	અબૂ ઝર ગિફારી رضی اللہ عنہ પૈકરે પરહેઝ ગારી થે	50
અફઝલ અમલ વોહ હૈ જિસ કા ફાએદા દૂસરોં કો પહોંચે	31	સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رضی اللہ عنہ કી ઈસ્તિકામત	51
ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી પર નદામત	32	કિયામત કે કરીબ એક ખૌફનાક જાનવર નિકલેગા	51
ગુનાહોં કી દવા	33	બાત કરને વાલા અજીબ શક્લ કા જાનવર	52
ખાઓ પિયો ઔર જાન બનાઓ !	34	જો રોએગા વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા	52
દુન્યા ના પસન્દ હોને કા પુરકૈફ સબબ	35	કાબિલે રશ્ક મ-દની મુન્ના	53
ઈસ્લામ કા સિર્ફ નામ રહ જાએગા	35	આકા صلی اللہ علیہ وسلم ને રોતે રોતે નેકી કી દા'વત દી	55
સિર્ફ નામ કે મુસલ્માન રહ જાએંગે	36	કબ્ર દેખ કર સય્યિદુના ઉસ્માને ગની ગિર્યા વ ઝારી ફરમાતે	55
કફન ચોર ને જબ ગૈબી આવાઝ સુની.....	37	કિસી કી કબ્ર બાગ ઔર કિસી કી કબ્ર મેં આગ	56
ક્યા ગૈર મુસ્લિમ ભી હમારી નક્લ કરતે હૈં ?	38	કબ્ર કી તન્હાઈ	57
નાકામ આશિક	39	તેરી જવાની કહીં ધોકે મેં ન ડાલ દે !	58
ગૈર શર-ઈ ઈશ્કે મજાઝી કી તબાહ કારિયાં	40	કલ્બે સલીમ કિસે કહતે હૈં	59
યૂસુફ عَلَيْهِ السَّلَام કા દામન ઈશ્કે મજાઝી સે પાક હૈ	41	પાંચ સે મહબ્બત ઔર પાંચ સે ગફલત	59
આશિકાને નાદાન કા રદ હો ગયા !	43	ગાને બાજોં સે તૌબા નસીબ હો ગઈ	60
ઈમામ ઔઝાઈ કા રિક્કત અંગેઝ બયાન	44	નેકી કી દા'વત દેતે હુએ ખૌફે ખુદા સે રો પડે	62
ઈમામ ઔઝાઈ કૌન થે	46	કિસી કો રોતા દેખો તો રો પડો	63

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
રિયાકાર બે વુકૂફોં કા સરદાર હૈ	63	રિયાકારી સે તૌબા કી બ-ર-કત	82
આ'માલ ઝાએઅ હો જાએંગે	64	મ-રઝે રિયા કા ઈલાજ કીજિયે	83
રિયા કારાના અમલ કબૂલ નહીં હોતા	65	રિયાકારી કે 10 ઈલાજ	83
રિયાકાર પર જન્નત હરામ હૈ	65	﴾પહલા ઈલાજ﴿ અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કે ઝરીએ મદદ તલબ કીજિયે	84
રિયાકારી કો ઈસ મિસાલ સે સમઝિયે	66	﴾દૂસરા ઈલાજ﴿ રિયાકારી કે નુક્સાનાત પેશે નઝર રખિયે	84
રિયા કી તા'રીફ	66	દિખાવે કે લિયે અમલ કરને વાલે કી મિસાલ	86
રિયાકારી કી 80 મિસાલેં	67	﴾તીસરા ઈલાજ﴿ રિયા કે અસ્બાબ કા ખાતિમા કીજિયે	86
નમાઝ કે મુ-તઅલ્લિક રિયાકારી કી 11 મિસાલેં	67	﴾1﴿ શોહરત કી ખ્વાહિશ	87
મુબલ્લિગીન કે લિયે રિયાકારી કી 18 મિસાલેં	68	હુબ્બે જાહ કે નુક્સાનાત પર મુશ્તમિલ 4 ફરામીને મુસ્તફા	87
ના'ત શરીફ પઢને, સુનને વાલોં કે લિયે રિયાકારી કી 16 મિસાલેં	71	"ફિક્રે મદીના કીજિયે"	87
રાહે ખુદા મેં ખર્ચ કરને વાલોં કે લિયે રિયાકારી કી 3 મિસાલેં	73	અપની ઝૂટી તા'રીફ પસન્દ કરના હરામ હૈ	88
રિયાકારી કે મુ-તઅલ્લિક મુ-તફર્રક 32 મિસાલેં	73	﴾2﴿ લોગોં કી મઝમ્મત કા ખૌફ	88
રિયા કી તા'રીફ કે તહ્ત મઝકૂરા મિસાલોં પર ગૌર કીજિયે	78	﴾3﴿ માલ વ દૌલત કી હિર્સ	89
રિયાકારી કી મિસાલોં કે બારે મેં એક ઝરૂરી વઝાહત	78	﴾ચૌથા ઈલાજ﴿ અપને આ'માલ મેં ઈખ્લાસ પૈદા કીજિયે	89
ખુદ કો રિયાકારી કે અઝાબ સે ડરાઈયે !	78	ઈખ્લાસ કે બિગૈર સવાબ નહીં મિલતા	90
રિયાકાર કી અલામાત	79	મુખ્લિસ કે આ'માલ કો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ મશહૂર કરતા હૈ	90
લોગોં મેં અપની મઝમ્મત કરના ભી રિયા કી અલામત હૈ	80	મુખ્લિસ કિસે કહતે હૈં ?	91
રોઝે કે બારે મેં ન પૂછો	80	﴾પાંચવાં ઈલાજ﴿ નિય્યત કી હિફાઝત કીજિયે	92
ઝરૂરતન રોઝે કા ઈઝહાર કર દીજિયે	80	નિય્યત કી તા'રીફ	92
નેકી કે સબબ ચીઝેં સસ્તી મિલના	81	અચ્છી નિય્યત કી ફઝીલત પર મબ્ની 7 ફરામીને મુસ્તફા	92
મુખ્લિસીન કા રિયા સે બચને કા અન્દાઝ	81	﴾છટા ઈલાજ﴿ દૌરાને ઈબાદત શૈતાની વસ્વસોં સે બચિયે	93
કહીં હમ રિયાકાર તો નહીં ?	82	ઈબાદત મેં વસ્વસોં સે નજાત કે લિયે તીન ચીઝેં ઝરૂરી હૈં	94

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
﴾સાતવાં ઈલાજ﴿ તન્હાઈ હો યા હુજૂમ યક્સાં અમલ કીજિયે	95	અચ્છી નિય્યતોં કે મુ-તઅલ્લિક 2 ફરામીને મુસ્તફા	109
ઈમામ સિર્રી નમાઝ મેં ભી કવાઈદે તજ્વીદ કી રિઆયત કરે	95	નિય્યત કિસે કહતે હૈં	109
﴾આઠવાં ઈલાજ﴿ નેકિયાં છુપાઈયે	96	મુબાહ કામ અચ્છી નિય્યત સે ઈબાદત હો જાતા હૈ	109
પોશીદા અમલ અફ્ઝલ હૈ	96	મુબાહ કામ મેં અચ્છી નિય્યતેં ન કરને વાલે નુક્સાન મેં હૈં	110
અમલ કે ઈઝ્હાર કી એક સૂરત	97	નિય્યત ન કરને કે નુક્સાન ઔર કરને કે ફાએદે કી રિવાયત	110
આજિઝી કી ઈન્તિહા	97	અનોખી ગાય	112
બસરે કી હર ગલી સે તિલાવત કી આવાઝ આતી થી	97	ગન્ને કા ઠન્ડા મીઠા રસ	112
અબ તો ન કિયે હુએ અમલ મેં ભી રિયાકારી કી જાતી હૈ	98	નિય્યત કે મુ-તઅલ્લિક એક મા'લૂમાતી ફતવા	113
﴾નવાં ઈલાજ﴿ સિર્ફ અચ્છી સોહબત મેં રહિયે	98	અચ્છી નિય્યતોં કી તૌફીક કિસે મિલતી હૈ	114
સોહબત કે ફૌરી અ-સરાત કી મિસાલેં	99	વૉશરૂમ જાને મેં ભી નિય્યતેં કરની ચાહિએં	115
અચ્છી બુરી સોહબત કે અ-સરાત	99	પહલે કે મુસલ્માન બા કાઈદા ઈલ્મે નિય્યત સીખતે થે	115
દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ	100	ગાર કા આબિદ	116
દિલ ઔર નાક કે મરઝ સે નજાત	101	નિય્યત કી બ-ર-કત સે મગ્ફિરત કી દિલચસ્પ હિકાયત	116
અજ્વા ખજૂર કી ગુઠલી સે દિલ કા ઈલાજ	102	અચ્છી નિય્યતેં દુશ્વાર હૈં ઈસ સે તો પીઠ પર કોડે ખાના આસાન હૈ	116
મ-દની ઈન્આમાત	103	દુન્યવી ને'મતોં કે સબબ આખિરત કી ને'મતોં મેં કમી આએગી	117
આમિલીને મ-દની ઈન્આમાત કે લિયે બિશારતે ઉઝ્મા	104	ખુશ્બૂ લગાને કી નિય્યતેં	117
﴾દસવાં ઈલાજ﴿ અવરાદો વઝાઈફ કા મા'મૂલ બના લીજિયે	104	ખુશ્બૂ લગાને કી ગલત નિય્યતોં કી નિશાન દેહી	118
ઈલાજ કે બા વુજૂદ ઈફાકા ન હો તો ?	106	મ-દની કાફિલે મેં સફર કી નિય્યત કી બ-ર-કત	119
ઈબાદત કી તા'રીફ	107	જબ જૂતા પહનને મેં ઉલટે પાઉં સે પહલ કી તો.....	121
રિઝાએ રબ્બુલ અનામ વાલા હર કામ ઈબાદત હૈ	107	જૂતે પહનને કી નિય્યતેં	121
કબૂલિય્યતે અમલ કી શરાઈત	108	લોટા કિબ્લા રુખ હો ગયા	122
હર અમલ કા દારો મદાર નિય્યત પર હૈ	109	અચ્છોં કી નક્લ ભી અચ્છી હોતી હૈ	122

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
જૂતે પહનને કે 7 મ-દની ફૂલ	123	ફવ્વારે કી એહતિયાતેં	140
આ'લા હઝરત કી ખિદમત મેં સુવાલ	124	W.C. કા રુખ દુરુસ્ત કીજિયે	141
આ'લા હઝરત કા જવાબ	125	કબ કબ ગુસ્લ કરના સુન્નત હૈ	141
સુર્ખ ઊંટોં સે ક્યા મુરાદ હૈ	126	બારિશ મેં ગુસ્લ	141
મ-દની કાફિલે મેં સફર કી 44 નિય્યતેં	127	તંગ લિબાસ વાલે કી તરફ નઝર કરના કૈસા ?	141
ઉમ્મતે મુસ્તફા કી ખુસૂસિય્યત	129	નંગે નહાતે વક્ત ખૂબ એહતિયાત	142
اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમ ખુશ નસીબ હૈં	129	બાલટી સે નહાતે વક્ત એહતિયાત	142
اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر કી તા'રીફ	130	સારા ગાઉ હી દાઢી મુન્ડા !	142
મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત બે અ-મલી કા શિકાર હૈ	131	મસ્જિદ કો આબાદ રખના વાજિબ હૈ	142
ગુનાહ કરને વાલોં કા દૂસરોં પર ભી વબાલ	132	જંગલ મેં મસ્જિદ	143
મસ્જિદ પર તાલા થા	132	9 ગૈર મુસ્લિમોં કા કબૂલે ઈસ્લામ	144
મસ્જિદ કી હૈરત અંગેઝ રૌનકેં	133	મ-દની કાફિલે કી બ-ર-કત મરહબા !	145
નમાઝે બા જમાઅત કા અજીબ જઝબા	134	**નેકી કી દા'વત કી ફઝીલત**	147
બૂઢા રોને લગા	135	દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત	
સબ સે પહલે ક્યા સીખના ફર્ઝ હૈ	135	(صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد કી ફઝીલત)	147
ગુસ્લ કા તરીકા (હ-નફી)	137	ખિઝર વ ઈલ્યાસ عَلَيْهِمَا السَّلَام કે બારે મેં દિલચસ્પ મા'લૂમાત	148
ગુસ્લ કે તીન ફરાઈઝ	138	અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ السَّلَام ઝિન્દા હૈં	149
﴾1﴿ કુલ્લી કરના	138	સબ કો મૌત કા ઝાએકા ચખના હૈ	149
﴾2﴿ નાક મેં પાની ચઢાના	139	નેકી કી દા'વત દેને વાલે કી તા'રીફ	151
﴾3﴿ તમામ ઝાહિરી બદન પર પાની બહાના	139	બેહતરીન આદમી કી ખુસૂસિય્યાત	151
બહતે પાની મેં ગુસ્લ કા તરીકા	140	તિલાવત, પરહેઝ઼ ગારી, નેકી કી દા'વત ઔર સિલએ રેહ્મી	152
ફવ્વારા જારી પાની કે હુક્મ મેં હૈ	140	ઉમ્ર વ રિઝ્ક મેં ઝિયાદતી કે મા'ના	153

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
હાથોં હાથ ફૂફી સે સુલ્હ કર લી	153	સાત ઝમીનોં કા હાર	165
સાસ બહૂ મેં સુલ્હ કા રાઝ	154	શારેએ આમ પર બિલા હાજતે શર-ઈ રાસ્તા મત ઘેરિયે	166
જહાં રિશ્તા તોડને વાલા મૌજૂદ હો વહાં રહમત નહીં ઉતરતી	155	ઝૂટી કસમ ઘરોં કો વીરાન કર છોડતી હૈ	167
સિલએ રેહ્મી કે સાત મ-દની ફૂલ	156	યહૂદિયોં ને શાને મુસ્તફા છુપાને કે લિયે ઝૂટી કસમ ખાઈ	167
﴾1﴿ કિસ રિશ્તેદાર સે ક્યા બરતાવ કરે	156	નીલી આંખોં વાલા મુનાફિક	168
﴾2﴿ રિશ્તેદાર સે સુલૂક કી સૂરતેં	156	જહન્નમ મેં લે જાને કા હુક્મ હોગા	169
﴾3﴿ પરદેસ હો તો ખત ભેજા કરે	157	ઝૂટી કસમ ખાને વાલે તાજિર કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ	169
﴾4﴿ પરદેસ મેં હો, માં બાપ બુલાએં તો આના પડેગા	157	ઝૂટી કસમ સે બ-ર-કત મિટ જાતી હૈ	169
﴾5﴿ કિસ કિસ રિશ્તેદાર સે કબ કબ મિલે	157	ખિન્ઝીર નુમા મુર્દા	170
﴾6﴿ રિશ્તેદાર હાજત પેશ કરે તો રદ કર દેના ગુનાહ હૈ	158	દિલ પર સિયાહ નુક્તા	171
﴾7﴿ સિલએ રેહ્મ યેહ હૈ કે વોહ તોડે તબ ભી તુમ જોડો	158	કસમ સિર્ફ સચ્ચી હી ખાઈ જાએ	171
હુસ્ને ઝન રખને કા તરીકા	158	મુસલ્માન કી કસમ કા યકીન કર લેના ચાહિયે	171
જન્નત કા મહલ ઉસ કો મિલેગા જો.....	159	તૂને ચોરી નહીં કી	171
દુશ્મની છુપાને વાલે રિશ્તેદાર કો સ-દકા દેના અફ્ઝલ તરીન હૈ	159	મોમિન **અલ્લાહ** કી ઝૂટી કસમ કૈસે ખા સકતા હૈ !	172
રિશ્તેદાર સે જબ સખ્ત દુખ પહોંચા	160	કુરઆન ઉઠાના કસમ હૈ યા નહીં ?	172
કસમ ઔર ઉસ કે કફ્ફારે કા બયાન (હ-નફી)	161	દો ઈબ્રત નાક ફતાવા	173
કસમ કી તા'રીફ	162	(1) શરાબી ને કુરઆન ઉઠા કર કસમ ખાઈ ફિર તોડ દી!!!	173
કસમ કી તીન અક્સામ	162	(2) ઝૂટી કસમ ખાને વાલા જહન્નમ કે ખૌલતે	
ઝૂટી કસમ ખાના ગુનાહે કબીરા હૈ	163	દરિયા મેં ગોતે દિયા જાએગા	173
સબ સે પહલે ઝૂટી કસમ શૈતાન ને ખાઈ	163	બ કસરત કસમ ખાને કી મુમા-ન-અત	174
કિસી કા હક મારને કે લિયે ઝૂટી કસમ ખાને વાલા જહન્નમી હૈ	164	કસમ કે મુ-તઅલ્લિક 15 મ-દની ફૂલ	175
ઝૂટી કસમ ખાને વાલે કે હશ્ર મેં હાથ પાઉં કટે હુએ હોંગે	165	બાત બાત પર કસમ નહીં ખાની ચાહિયે	175

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
ગ-લતી સે કસમ ખા લી તો ?	175	કફ્ફારે કે લિયે કસમ કી શરાઈત	186
ઐસે અલ્ફાઝ જિન સે કસમ નહીં હોતી	176	કસમ કા કફ્ફારા	186
કસમ કી ચાર અક્સામ	176	કફ્ફારા અદા કરને કા તરીકા	187
ઐસી કસમ જિન કે તોડને મેં કુફ્ર કા અન્દેશા હૈ	177	કફ્ફારે કે લિયે નિય્યત શર્ત હૈ	187
કિસી ચીઝ કો અપને ઊપર હરામ કર લેના	177	કફ્ફારે મેં તીન રોઝોં કી ઈજાઝત કી સૂરત	188
ગૈરે ખુદા કી કસમ "કસમ" નહીં	177	કફ્ફારા અદા કરતે વક્ત કી હૈસિય્યત કા એ'તિબાર હૈ કે રોઝે રખે યા.....	188
દૂસરે કે કસમ દિલાને સે કસમ નહીં હોતી	178	કફ્ફારે કે તીનોં રોઝે પૈ દર પૈ હોના ઝરૂરી હૈં	188
કસમ મેં નિય્યત ઔર ગરઝ કા એ'તિબાર નહીં	178	રોઝોં સે કફ્ફારે કી એક ઝરૂરી શર્ત	189
અન્ડા ન ખાને કી કસમ ખા લી	179	કફ્ફારે કે રોઝે કી નિય્યત કે દો અહકામ	189
કસમ કે બા'ઝ અલ્ફાઝ	179	કસમ તોડને સે પહલે કફ્ફારા દિયા તો અદા ન હુવા	189
સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કી કસમ કે અલ્ફાઝ	179	કફ્ફારે કા મુસ્તહિક કૌન ?	189
હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કી કસમ ખાના	180	દીની યા સમાજી ઈદારે કો કફ્ફારે કી રકમ દેને કા અહમ મસ્અલા	190
બાપ કી કસમ ખાના કૈસા ?	180	વાહ ક્યા બાત હૈ મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ કી !	190
કસમ મેં اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ કહા તો કસમ હોગી યા નહીં ?	181	ઘર વાલોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની ચાહિયે	192
બડી બડી મૂંછોં વાલા બદ મઆશ	181	ઘર મેં "મ-દની માહોલ" બનાને કે 19 મ-દની ફૂલ	192
કસમ કી હિફાઝત કીજિયે	182	વાકિઅએ ઈફ્ક	196
બેહતર કામ કરને કે લિયે કસમ તોડના	183	ઈજતિમાઅ કી બ-ર-કત સે જન્નત મિલ ગઈ	198
બેહતર કામ કે લિયે કસમ તોડના જાઈઝ હૈ મગર કફ્ફારા દેના હોગા	183	ખ્વાબ મેં બારગાહે રિસાલત મેં તિલાવત કી સઆદત	200
ઝુલ્મન ઈઝા દેને કી કસમ ખા લી તો ક્યા કરે ?	184	તિલાવત મેં રોના કારે સવાબ હૈ	201
તલાક કી કસમ ખાના, ખિલાના કૈસા ?	185	મરને સે ચન્દ માહ પહલે ઈન્ફિરાદી કોશિશ	201
કસમ કા કફ્ફારા	185	મુબલ્લિગ હર જગહ મુબલ્લિગ હોતા હૈ	203
કસમ કે કફ્ફારે કે 13 મ-દની ફૂલ	186	**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા પ્યારા બનાને વાલે લોગ	204

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
મુબલ્લિગ મહબૂબ હી નહીં મહબૂબ ગર હોતા હૈ	204	ઈમાન લાને કે બા'દ સહાબએ કિરામ કે જઝબાત	221
સય્યિદુના હસન બસરી ઔર એક સરમાયા દાર	205	મુઝે તીન દિન ધોબી કા કામ કરના પડા !	222
નમાઝ મેં કૈસા લિબાસ હોના ચાહિયે	206	પીરે કામિલ કી બ-ર-કતેં	223
નમાઝ કે લિયે ઇત્ર લગાના મુસ્તહબ હૈ	207	ઊંટ જબ ચૂહે કા હો ગયા	223
નમાઝ મેં લિબાસ કે અહકામ પર મબ્ની 14 મ-દની ફૂલ	208	મેંડક કો દેખ કર ભાગ ખડા હુવા !	224
દૌરાને નમાઝ લિબાસ પહનના	208	મુરીદ કી "પીઠ મઝબૂત" હોતી હૈ	224
કન્ધોં પર ચાદર લટકાના	208	બૈઅત કે મા'ના	225
મકરૂહે તહરીમી કી તા'રીફ	209	સઝાએ મૌત કે મૌકઅ પર એક મુરીદ કી અપને પીર સે અકીદત	225
અ-મલે કસીર કી તા'રીફ	209	દુકાન ઉલટ દૂંગા	226
હાફ આસ્તીન મેં નમાઝ પઢના કૈસા ?	210	કિયામત તક આને વાલે મુરીદીન	226
મકરૂહે તન્ઝીહી કી તા'રીફ	210	એક ઈશ્કાલ ઔર ઉસ કા જવાબ	226
મ-દની કાફિલે ને મુઝે બદલ કર રખ દિયા !	211	હૈરત અંગેઝ મુકદ્દમએ કત્લ	227
અલ જામિઅતુલ અશરફિય્યા ઔર ઈસ કે બાની કા મુખ્તસર તઆરુફ	212	કૌન નેકી કરને વાલે કી તરહ હૈ ?	228
સુન્નત કી મહબ્બત	213	તમામ અમલ કરને વાલોં કા સવાબ	229
હાફિઝે મિલ્લત કી કરામત	213	લાખોં નેકિયાં ઔર લાખોં ગુનાહ	229
હાફિઝે મિલ્લત કી બા'ઝ આદાતે મુબા-રકા	214	"નેક" બનાને કી મશીન બન જાઈયે	230
સુરમા લગાને કી બ-ર-કત સે બુઢાપે મેં ભી બીનાઈ તેઝ થી	214	હર કલિમે પર સાલ ભર કી ઈબાદત કા સવાબ ઔર...	231
સુરમા લગાને કે 4 મ-દની ફૂલ	215	નેકિયોં કા અમ્બાર	231
નેકી કી દા'વત લઝ્ઝત વાલી ઈબાદત હૈ	216	દર્સ દેને કા સવાબ	232
નેકી કી દા'વત સે મહરૂમી કી સૂરત મેં મૌત કી તમન્ના	217	દર્સ કી બ-ર-કત	232
બદ મઝ્હબિય્યત સે તૌબા	217	દીન કા કુત્બે આ'ઝમ	234
ક્યા ખૂબ નિરાલી શાન હૈ !	220	અર્શ કા સાયા મિલેગા	234

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
સૂરજ એક મીલ પર હોગા	234	નમાઝ મેં હંસને કે અહકામ	250
અચ્છાઈ, બુરાઈ કા પેશ્વા	236	મુસલ્માન ભાઈ કે લિયે મુસ્કુરાના સ-દકા હૈ	251
નેકી કે ઈમામ કા ખુશ અન્જામ	236	માલી સ-દકે કી તા'રીફ	251
કેસિટ કે "એક જુમ્લે" ને દિલ પર ઐસી ચોટ લગાઈ કે...	238	અન્દરૂની અમરાઝ એક દમ ગાઈબ હો ગએ !	252
મસ્જિદ કા ઈમામ ગોયા અલાકે કા બેતાજ બાદશાહ	239	દુઆ કી કબૂલિય્યત મેં તાખીર સે ન ઘબરાઈયે	253
સાત કે લિયે સાત કાફી	240	દુઆ કી કબૂલિય્યત કા નુસ્ખા	254
છુપ કર બે હયાઈ કરને વાલે કી ગલત ફહમી	241	નાકારા ગુર્દો કા ઈલાજ હો ગયા	254
ફિરિશ્તે કો રફીકે સફર બનાને કા અમલ	242	દો નશે	255
નેકી કી દા'વત દેના ભી જિહાદ હૈ	24	પઢે લિખોં કી જહાલતેં	255
ફાસિક કે "ફિસ્ક" સે નફરત હોની ચાહિયે	243	અગલોં કી મિસ્લ અજ્જ	256
ફાસિક કી સોહબત સખ્ત નુક્સાન દેહ હૈ	244	કોઈ મુબલ્લિગ કિસી સહાબી કે બરાબર હો હી નહીં સકતા	257
નેકી કી દા'વત દેને કે લિયે ફાસિકોં કે પાસ જાના જાઈઝ હૈ	245	ઈસ્લામ કી હૈબત દિલોં સે નિકલને કા સબબ	259
નેકી કી દા'વત દેના સ-દકા હૈ	245	દુન્યા કે બારે મેં ખુસૂસી મા'લૂમાત પર મબ્ની મ-દની ફૂલ	259
બાત કરતે હુએ મુસ્કુરાના સુન્નત હૈ	245	દુન્યા ખેલકૂદ હૈ	259
હાથ મિલાને મેં મુસ્કુરાના મગ્ફિરત કા બાઈસ હૈ	247	દુન્યા કા મા'ના	260
મુસ્કુરાને કી અચ્છી બુરી નિય્યતેં	248	દુન્યા ક્યા હૈ ?	260
કહ્કહા શૈતાન કી તરફ સે હૈ	248	કૌન સી દુન્યા અચ્છી કૌન સી કાબિલે મઝમ્મત ?	261
કહ્કહા ગુનાહ નહીં	249	દુન્યા કા કૌન સા કામ અલ્લાહ તઆલા કે લિયે હૈ ઔર કૌન સા નહીં?	261
ખામોશી ઝિયાદા હંસી કમ	249	દુન્યાદાર કી તા'રીફ	262
ક્યા સહાબા હંસતે થે ?	249	દુન્યાવી અશ્યા કી લઝ્ઝતોં કી હૈરત અંગેઝ હકીકત	262
કિસી કો હંસતા દેખ કર પઢને કી દુઆ	250	ઈબ્લીસ કી બેટી	263
મુબલ્લિગ એ'લાન કે ઝરીએ મસ્જિદ મેં હંસને કી મુમા-ન-અત કરે	250	નીલી આંખોં વાલી બદ સૂરત બુઢિયા	263

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
દુન્યા મીઠી સર સબ્ઝ હૈ	263	મૂસલા ધાર બારિશ શુરૂઅ હો ગઈ	277
દુન્યા કે તીન બેહતરીન કામ	264	બરસાત કે પાની સે બીમારિયોં કા ઈલાજ	278
ચાર ચીઝોં કે ઈલાવા દુન્યા મલઊન હૈ	265	ખૌફે ખુદા સે રોના સુન્નત હૈ	279
દુન્યા મચ્છર કે પર સે ભી બઢ કર ઝલીલ હૈ	265	રોને જૈસી સૂરત બના લે	280
ગૈર મુસ્લિમોં કી ખુશહાલી આરિઝી હૈ	267	સર ઔર દાઢી મેં આટા છિડકને કી અનોખી વસિય્યત	281
મુર્દા બકરી	268	સફેદ બાલ કિયામત મેં નૂર હોંગે	281
દો મછલિયાં પકડને વાલોં કી હિકાયત	268	આંસૂ ન પોંછને કી ફઝીલત	282
ના ફરમાન કો પસન્દીદા ચીઝેં મિલના ખતરે કી ઘન્ટી હૈ	269	ઘર મેં છુપ કર રોના અચ્છા હૈ	282
હાથોં હાથ સઝા કી હિક્મત	270	આંસૂઓં કો દાઢી સે સાફ કરતે	283
મુબલ્લિગ કી ભી બખ્શિશ હો ગઈ	270	રોના ન આએ તો બ કોશિશ રોએં	283
જો રોતા હૈ ઉસ કા કામ હોતા હૈ	271	અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ એક કત્રએ આંસૂ સે આગ કે કઈ સમુન્દર બુઝા દેગા	284
રોને કે ફઝાઈલ	272	એક હઝાર દીનાર સ-દકા કરને સે બેહતર એક કત્રએ અશ્ક	284
રોને વાલોં કે સદકે ન રોને વાલોં કી બખ્શિશ	272	ઝમીન પર ગિરને વાલે આંસૂ કે કતરે કી ફઝીલત	284
મખ્ખી કે સર બરાબર આંસૂ	273	ખૌફે ખુદા સે નિકલે હુએ આંસૂ કા કતરા હૂર ને ચેહરે પર મલ લિયા	285
એક મીલ તક સીને કી ગડ-ગડાહટ કી આવાઝ સુનાઈ દેતી !	273	ગુનાહ કે બા વુજૂદ ખુશ રહના જહન્નમ મેં ગિરા સકતા હૈ !	285
સરકારે મદીના ﷺ કે બા'દ કિસ કા રુત્બા હૈ ?	274	બેબાકી સે ગુનાહ કરના બહુત સખ્ત બાત હૈ	286
શજર વ હજર ભી રોને લગતે	274	.....તો થોડા હંસતે ઔર ઝિયાદા રોતે	286
જન્નત વ જહન્નમ કે દરમિયાન ઘાટી હૈ	275	ઐ હંસ હંસ કર ગુનાહ કરને વાલો !	287
આંસૂ કે હર કતરે સે એક ફિરિશ્તે કી પૈદાઈશ	276	રિક્કત અંગેઝ દુઆ કી ચોટ ને કહાં સે કહાં પહોંચા દિયા !	287
રોને વાલા હરગિઝ જહન્નમ મેં દાખિલ નહીં હોગા	276	કલેજા હિલા દેને વાલી એક સચ્ચી દાસ્તાન	289
ખૌફે ખુદા સે રોને વાલા બખ્શ દિયા જાએગા	277	ખુદા સે ન ડરના સબ સે બડા ગુનાહ હૈ	291
અગર આપ નજાત ચાહતે હૈં તો.....	277	ગુનાહ કે બારે મેં નેક ઔર બદ કી અપની અપની કૈફિય્યત	291

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
રીછ બન્દર કા તમાશા દેખના હરામ હૈ	292	ગુનાહોં કે 6 ઈલાજ	307
લોગોં કે સામને "નેક બનને" વાલે કી કબ્ર કા અહવાલ	292	**અલ્લાહ** દેખ રહા હૈ	309
ગુનાહોં પર નદામત કા નામ તૌબા હૈ	294	અમ્રદ કે ફિતને સે બચો	310
નદામત કી વજાહત	294	અમ્રદ કે સાથ તન્હાઈ ખતરનાક	311
સત્તર હઝાર કનીઝોં કે ઝુરમટ મેં ચલને વાલી હૂર	295	અમ્રદ ઔરત સે ભી ખતરનાક હૈ	311
હૂરોં કે મુ-તઅલ્લિક તીન ફરામીને મુસ્તફા	295	અમ્રદ કે સાથ 17 શયાતીન	311
મર્દ કો હૂર મિલેગી જન્નતી ઔરત કો ક્યા મિલેગા ?	296	અમ્રદ કે સાથ તન્હાઈ જાઈઝ હોને કી સૂરત	312
કમસિન બચ્ચે કા જન્નત મેં નિકાહ	296	નફસિયાતી અસર	312
કુંવારે ફૌત હોને વાલોં કા નિકાહ	296	નેકી કી દા'વત કે પાંચ મ-દની ફૂલ	313
જન્નતી ઔરતેં અફઝલ યા હૂરેં ?	297	રાસ્તોં મેં બૈઠને કે હુકૂક	314
કઈ શોહરોં વાલી જન્નત મેં કિસ કે સાથ હોગી ?	297	ઈધર ઉધર દેખને કા ભી કિયામત મેં હિસાબ હોગા	314
લોગોં કો નફ્અ પહોંચાના	299	નિગાહોં કી હિફાઝત કા કુરઆની હુક્મ	315
ડાકૂઓં ને સારી બસ લૂટ લી મગર મુઝે છોડ દિયા	299	આંખોં મેં આગ ભર દી જાએગી	315
ડાકૂઓં સે હિફાઝત કા રાઝ	300	આગ કી સલાઈ	315
સુબ્હ વ શામ કી તા'રીફ	301	નઝર કે બારે મેં 4 અહાદીસે મુબા-રકા	316
ના ફરમાનોં સે લોગ નફરત કરતે હૈં	302	નઝર ફેર લો	316
ઈન્સાનિય્યત કી સબ સે બડી ખિદમત કૌન સી હૈ ?	303	જાન બૂઝ કર નઝર મત ડાલો	316
દુન્યા ભર સે બેહતર	304	નઝર કી હિફાઝત કી ફઝીલત	316
સુર્ખ ઊંટોં સે બેહતર	304	ઈબ્લીસ કા ઝહરીલા તીર	317
સુર્ખ ઊંટોં સે ક્યા મુરાદ હૈ ?	304	ઔરત કી ચાદર ભી મત દેખો	317
12 માહ મ-દની કાફિલે મેં સફર કી નિય્યત કી બ-ર-કત સે "કેન્સર" ચલા ગયા !	305	ગુફ્ત-ગૂ મેં નિગાહ કહાં હો ?	317
કેન્સર ઔર બીમારી કે લિયે મ-દની નુસ્ખા	306	મ-દની ચેનલ સે મુ-તઅસ્સિર હો કર 12 અફરાદ કા કબૂલે ઈસ્લામ	318

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
નિગાહે મુસ્તફા કી અદાએં	319	નેકી કી દા'વત દેના ખામોશ રહને સે બેહતર હૈ	341
પિઘલા હુવા સીસા આંખોં મેં ડાલા જાએગા	321	સવાબ મિલને કી ઉમ્મીદ	341
મૈં T.B. કા મરીઝ થા	321	કબ્ર કી રોશની કા સામાન	341
બીમારી કી અઝીમુશ્શાન ફઝીલત	323	મુબલ્લિગીન કી કબ્રેં اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ જગ-મગાએંગી	341
રાસ્તે કા હક નમ્બર (2) તક્લીફ દેહ ચીઝ દૂર કરના	324	મરીઝ તબીબ બન ગયા	342
કાંટેદાર શાખ હટાને વાલે કી મગ્ફિરત હો ગઈ	324	ઝુન્નાર કિસે કહતે હૈં	343
રાસ્તે સે તક્લીફ દેહ ચીઝ હટાને કા સવાબ	324	ખલીફા સુલૈમાન રો પડા	344
રાસ્તે કી તક્લીફ દેહ ચીઝોં કી નિશાન દેહી	325	મા તહ્તોં કે બારે મેં સભી સે પૂછા જાએગા	344
રાસ્તે કા હક નમ્બર (3) "સલામ કા જવાબ દેના"	326	ઈક્તિદાર મિલને પર રોના	345
100 મેં સે 90 રહમતેં ઉસે મિલતી હૈં જો.....	326	અંગૂર ખાને સે ભી ખૌફ	345
સલામ કે 11 મ-દની ફૂલ	327	અંગૂર કે હિસાબે આખિરત કા ડર	346
હાથ મિલાને કે 14 મ-દની ફૂલ	329	આયતે મુબા-રકા કી તફ્સીર મેં તીન અહાદીસ	347
ગૈર ઔરત સે હાથ મિલાને કા અઝાબ	330	દો અક્સામે ને'મત ઔર સુવાલાતે આખિરત	347
રાસ્તે કા હક નમ્બર (4) નેકી કા હુક્મ કરના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના	331	આહ ! ઉમ્દા ઉમ્દા ગિઝાએં	348
ઈન્ફિરાદી કોશિશ "નેકી કી દા'વત" કી રૂહ હૈ	332	માલ ખાને કે શાઈકીન ગૌર ફરમાએં	348
ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી 15 નિય્યતેં	332	નઝ્અ કી સખ્તિયોં કી ઝલક	349
મુબલ્લિગ કે લિયે અહમ તરીન મ-દની ફૂલ	334	હિસાબે ને'મત કે બારે મેં લરઝા ખૈઝ 9 ફરામીને મુસ્તફા	349
મુસલ્સલ ઈન્ફિરાદી કોશિશ કા ફલ	334	માલ ઝિયાદા વબાલ ઝિયાદા	351
આયતે મુબા-રકા કી તફ્સીર	337	12 સાલ તક હિસાબો કિતાબ	352
સબ સે પ્યારે આ'માલ	338	સહાબા મેં સબ સે માલદાર સહાબી કે હિસાબે કિયામત કા અહવાલ	353
ઐ કા'બા ! તેરી ફઝા કિતની અચ્છી હૈ	338	માલદારોં કે લિયે લમ્હએ ફિક્રિય્યા	354
જહન્નમ કી દિલ હિલા દેને વાલી કૈફિય્યત	339	માલો દૌલત કે મુ-તઅલ્લિક અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં	354

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
ઝખ્મી દિલ વાલે બુઝુર્ગ	355	લૌહે મહફૂઝ સફેદ મોતી સે બની હૈ	376
નફરત મહબ્બત મેં બદલ ગઈ	356	સબ સે પહલે લૌહે મહફૂઝ મેં ક્યા લિખા ગયા ?	376
એક બન્દએ નેક કે સબબ પડોસ કે 100 ઘરોં સે બલાએં દૂર હોં	358	તુમ નફ્સ કે પીછે લગ ગએ હો	377
તીન મ-દની ફીસેં	359	કિયામત તક હોને વાલી હર બાત લૌહે મહફૂઝ મેં લિખી હુઈ હૈ	377
મહશર કી હોલનાક મન્ઝર કશી	361	"لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه" કી ગવાહી દેને વાલા દાખિલે જન્નત હોગા	377
પૈદા ન હોને વાલા કાબિલે રશ્ક હૈ	362	જન્નત કા હકદાર કૌન ?	378
કાશ ! કે મૈં દુન્યા મેં પૈદા ન હુવા હોતા	363	બેટા પૈદા હોને કી બિશારત	378
અગર ઉલ્ટે હાથ મેં આ'માલ નામા મિલા તો ક્યા હોગા !	364	પહલે ખયાલ પર ક્યૂં ન નિકલે ?	379
ફારૂક વ મુશ્તાક કે મઝાર કી મ-દની બહાર	365	વફાત કે બા'દ ભી નેકી કી દા'વત	380
સાબિત બુનાની કા મઝાર મેં નમાઝ પઢના	366	એક હઝાર રક્અત નમાઝ સે અફઝલ	381
અમ્બિયા કબ્રોં મેં નમાઝેં પઢતે હૈં	366	ચૂહે ઔર મેંઢક કી દોસ્તી	381
રૌઝએ અન્વર સે અઝાન વ ઈકામત કી આવાઝ	367	હદીસે પાક બયાન કરને વાલે મુબલ્લિગ કી હિકાયત	382
મોમિન કી ફિરાસત સે ડરો	368	વાલિદે મર્હૂમ સબ્ઝ લિબાસ મેં મલ્બૂસ મુસ્કુરા રહે થે	383
અલ્લાહ અપને ઔલિયા કો ઈલ્મે ગૈબ અતા ફરમાતા હૈ	369	ક્યા ખ્વાબ સે યકીની ઈલ્મ હાસિલ હો જાતા હૈ ?	384
ફિરાસત કી તા'રીફ	370	ખ્વાબ મેં શરાબ નોશી કા હુક્મ દિયા યા મન્અ ફરમાયા ?	384
મેરે દોસ્ત કા ખ્વાબ	370	જબ એક નૌ જવાન કો વુઝૂ ગલત કરતે દેખા	385
એક ઠોકર મેં ઉહુદ કા ઝલ્ઝલા જાતા રહા	372	બે જા તન્કીદ કી બજાએ ઈસ્લાહ કરને વાલે બનેં	386
મઝકૂરા હદીસ સે ઈલ્મે ગૈબ સાબિત હોતા હૈ	373	વુઝૂ કા તરીકા (હ-નફી)	387
ગૈબ કી તા'રીફ	373	વુઝૂ કે બચે હુએ પાની મેં 70 બીમારિયોં સે શિફા	390
ઈલ્મે ગૈબ કે મુ-તઅલ્લિક અકાબિરીને ઉમ્મત કે અક્વાલ	374	જન્નત કે આઠોં દરવાઝે ખુલ જાતે હૈં	390
લૌહે મહફૂઝ કે બારે મેં દિલ ચસ્પ મા'લૂમાત	376	નઝર કભી કમઝોર ન હો	391
લૌહે મહફૂઝ કહાં હૈ ?	376	વુઝૂ કે બા'દ તીન બાર સૂરએ કદ્ર પઢને કે ફઝાઈલ	391

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
વુઝૂ કે બા'દ પઢને કી દુઆ	391	જબ મસ્જિદ મેં ઝોર સે કદમ રખ કર ચલના ભી મન્અ હૈ તો.....	415
વુઝૂ કે બા'દ યેહ દુઆ ભી પઢ લીજિયે	391	મસ્જિદ મેં મોબાઇલ ફોન કી ઘન્ટી બન્દ રખિયે	416
40 મ-દની ફૂલોં કા ર-ઝવી ગુલદસ્તા	392	મસ્જિદ કે મુ-તઅલ્લિક 19 મ-દની ફૂલ	416
ગુનાહ સે મન્અ કરના કબ ફર્ઝ હૈ ?	395	કેન્સર કા મરીઝ ઠીક હો ગયા	420
ઈમામે આ'ઝમ કો ગુનાહ નઝર આ જાતે થે !	396	મ-દની કાફિલે કે મરીઝ મુસાફિરોં કે બારે મેં 5 મ-દની ફૂલ	421
જાનબૂઝ કર કિસી કા ઐબ મા'લૂમ કરના કૈસા ?	397	હર બીમારી કી દવા હૈ	423
આલિમ કી ગ-લતી બયાન કરના દો વજહ સે હરામ હૈ	397	ગૈર મુસ્લિમ સે ઈલાજ કી ઈબ્રત આમોઝ હિકાયત	424
ઐબ પોશી કે મુ-તઅલ્લિક 3 ફરામીને મુસ્તફા	398	શિફા મિલને ન મિલને કા રાઝ	424
ઐબ ઢૂંડને કી 59 મિસાલેં	398	કેન્સર કા રૂહાની ઈલાજ	425
શીરીં મકાલી ને દિલ કી દુન્યા બદલ ડાલી	402	સીધે હાથ સે પિયેં કે સુન્નત હૈ	427
નરમી કી અમ્મિય્યત	403	ઉલ્ટે હાથ સે ખાના, પીના લેના દેના શૈતાન કા તરીકા હૈ	428
ફિરઔન કો નેકી કી દા'વત કે લિયે ભેજને પર નરમી કા હુક્મ	404	હર કામ મેં ઉલ્ટા હાથ ક્યૂં...?	428
શરાબી કો પોલીસ કે હવાલે કરના કૈસા ?	404	વાલિદૈન કા ફરમાં બરદાર બન ગયા	430
શરાબ ખુદ બ ખુદ સિર્કા બન ગઈ ! કૈસે ?	405	મઝકૂરા મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત કે મ-દની ફૂલ	432
શરાબી નૌ જવાન વિલાયત કી મન્ઝિલ પર	406	માં કી દુઆ સે બેટે કો કલિમા નસીબ હો ગયા	432
સોને કી અંગૂઠી પહનને વાલે કી ઈસ્લાહ	408	મરતે વક્ત કલિમા પઢને વાલા જન્નતી હૈ	433
કાશ ! હમ ભી ગુનાહોં સે બચાને વાલે બનેં	409	કલિમા પઢને વાલે કી હિકાયત	433
સોને કી અંગૂઠી.... અંગારા	409	મક્બૂલ હજ કા સવાબ	433
બુતોં ઔર જહન્નમિયોં કા ઝેવર	409	માં કો તન્હા છોડ દેને વાલે કી ઈબ્રત નાક મૌત	434
અંગૂઠી કે 19 મ-દની ફૂલ	410	બચપન મેં માં ભી તો ઔલાદ કી ગન્દગી બરદાશ્ત કરતી હૈ	436
જામિઅતુલ મદીના મેં દાખિલા લે લિયા	412	નઝ્અ મેં ખૌફનાક ચીખેં મારને વાલા નૌ જવાન	436
હમ દુન્યા મેં કિસ લિયે આએ હૈં ?	414	માં કો જવાબ ન દેને વાલા ગૂંગા હો ગયા	437

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
માં બાપ કે ના ફરમાન કી ઈબાદતેં ના મક્બૂલ	437	કુરઆન સે શફાઅત કા સુબૂત	452
ગધા નુમા ઈન્સાન કા મુર્દા	438	કૌન કૌન શફાઅત કરેગા ?	452
માં કે ગુસ્તાખ કો ઝમીન ઝિન્દા નિગલ ગઈ !	438	શફાઅત કી 8 અક્સામ	454
તૌબા ! તૌબા !!	439	શફાઅત કી ઉમ્મીદ પર ગુનાહ કરને વાલા કૈસા હૈ ?	455
આગ કી શાખોં સે લટકને વાલે	440	કશ્તી કે મુસાફિર	457
બારિશ કે કતરોં જિતને અંગારે	440	ગુનાહોં કી નુહૂસત દૂસરોં કો ભી અપની લપેટ મેં લેતી હૈ	457
કબ્ર પસ્લિયાં તોડ દેતી હૈ	440	યા શૈખ ! અપની અપની દેખ !	458
પાઉં પકડ કર માં બાપ સે મુઆફી માંગ લીજિયે	440	ગુનાહોં કે પાંચ દુન્યવી નુક્સાનાત	458
માં કી બદ દુઆ સે ટાંગ કટ ગઈ	441	દુઆ કબૂલ ન હોગી	459
માં બાપ કી મહબ્બત કે ઔલાદ પર તિબ્બી અ-સરાત	441	મૈં ગુનાહોં કી તારીકિયોં મેં ગુમ થા	460
ઓલ્ડ હાઉસ ઔર એક લાચાર બુઢિયા	442	ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરના સુન્નત હૈ	461
ઓલ્ડ હાઉસ કે મુકીમ દો પાકિસ્તાની બુઝુર્ગોં કી ફરિયાદ	444	મ-દની બેગ ઔર લંગરે રસાઈલ	462
માં કો કન્ધોં પર ઉઠાએ ગર્મ પથ્થરોં પર છ મીલ.....	445	અઝાબ નાઝિલ હોને કા સબબ	462
હમ્લ કી તકાલીફ	445	નેક શખ્સ ભી અઝાબ મેં	464
ડ્રાઈવર કી જાન બચ ગઈ	446	મુઆ-શ-રતી બુરાઈયોં કે સબબ પરેશાન હોના ઈમાન કા તકાઝા હૈ	464
સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં રહમતોં કા નુઝૂલ હોતા હૈ	447	નેક લોગોં કી હલાકત કી વજહ	465
ઝિક્ર કિસે કહતે હૈં ?	448	અપને દિલ મેં બુરા જાને	465
નેકી કી દા'વત તર્ક કરને કે નુક્સાનાત	450	ક્યા હમ દિલ મેં બુરા જાનતે હૈં ?	466
દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત કી હિકાયત	450	તીન શરાબી ભાઈ મ-દની માહોલ મેં આ ગએ !	467
હિકાયતે દુરૂદ કે ઝિમ્ન મેં "શફાઅત" કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ	450	ઈસ મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત	469
ઉ-લમાએ કિરામ શફાઅત ફરમાએંગે	450	જાદૂ કે બારે મેં	469
જિન આયાત મેં શફાઅત કા ઈન્કાર હૈ ઉન કી વઝાહત	451	જાદૂ ઔર જિન્ન કે વુજૂદ કા ઈન્કાર કુફ્ર હૈ	469

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
માલિક બિન દીનાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار કી તશ્વીશ	470	ક્યા વાકેઈ મૂસીકી રૂહ કી ગિઝા હૈ	488
આતશ પરસ્ત પડોસી મુસલ્માન હો ગયા	470	ગુલૂકારોં ઔર કૉમેડિયનોં કી ખિદમત મેં મ-દની ઈલ્તિજા	488
મૈં આગ કે અન્દર પૂરે 20 મિનટ ખડા રહા !	472	ડાન્સ ડાયરેક્ટર કી તૌબા	489
મશામે જાં મુઅત્તર હો ગએ	474	મુઝે દુરૂદો સલામ સે મહબ્બત થી	490
મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં "નેકી" કે મુ-તઅલ્લિક નેકી કી દા'વત	475	મર્હૂમ વાલિદૈન આગ કી લપેટ મેં થે	490
દો ફરામીને મુસ્તફા ﷺ	476	દાતા દરબાર મેં કરમ બાલાએ કરમ	490
ગુનાહ મિટાને કા નુસ્ખા	476	જબ મૈં ને મ-દની કાફિલે મેં સફર કિયા.....	491
તૌબા કે ઈરાદે સે ગુનાહ કરના કુફ્ર હૈ	477	મૈં ને ઈમાન અફ્રોઝ ખ્વાબ દેખા	491
પડોસી કો બુરાઈ સે ન રોકને કા વબાલ	477	લોહે કી સલાખ મેરે બાઝૂ કે આર પાર કર દી	492
પડોસી કિયામત કે દિન દા'વા કરેગા	478	મૈં ને મ-દની મર્કઝ મેં મુખ્તલિફ કોર્સિઝ કિયે	492
બે નમાઝી પડોસી કો નમાઝ કી દા'વત દીજિયે	478	મેરી પેન્ટ શર્ટ વાલી મૉડર્ન બીવી	493
ઈમામ કો ચાહિયે કે મુક્તદી કી નિગરાની કરે	479	મ-દની મર્કઝ મેં એ'તિકાફ કિયા તો રોઝગાર મિલ ગયા	493
ફાસ્કે આ'ઝમ ને ફજ્ર મેં ગૈર હાઝિર રહને વાલે કી મા'લૂમાત કી	479	મ-દની બહાર કે ઝરીએ મ-દની બહાર	494
ઈજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત વગૈરા કે સબબ જમાઅત નહીં જાની ચાહિયે	479	ઈસ મઝકૂરા મ-દની બહાર કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ	494
નમાઝ કે વક્ત સોજાને વાલે કે લિયે સર ફુટલને કા અઝાબ	480	અહલે ખાના કો દોઝખ સે કૈસે બચાએં ?	495
ફિલ્મોં કી 2000 V.C.Ds તોડ દીં	480	ઔલાદ કે આ'માલ કી પેશી	496
નેક બન્દોં કી શાનેં	482	ડાન્સ કો જાઈઝ કહના કૈસા ?	497
હઝરતે બરાઅ બિન માલિક કી કબૂલિય્યતે દુઆ કી હિકાયત	482	નેકી કી દા'વત કા તારિક હુઝૂર عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે તરીકે પર નહીં	497
ગવય્યા, મુહદ્દિસ કૈસે બના !	483	નેકી કી દા'વત સિર્ફ ઉ-લમા પર નહીં અવામ પર ભી લાઝિમ હૈ	498
ગાને બાજે કી મઝમ્મત પર ચાર રિવાયાત	485	આ'રાબી ને જબ મસ્જિદ મેં પેશાબ કર દિયા.....	498
ગાને કે રસિયા કા ઈબ્રત નાક અન્જામ	485	નેકી કી દા'વત મેં નરમી ઝરૂરી હૈ	499
લાશોં કે અમ્બાર	486	પેશાબ કરતે કરતે અચાનક રુક જાને કે તિબ્બી નુક્સાનાત	499

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
ખડે ખડે પેશાબ કરના સુન્નત નહીં	500	સગે મદીના ઔર શખ્સિય્યાત	517
ખડે ખડે પેશાબ કરને કે નુક્સાનાત	500	શખ્સિય્યાત સે મ-દની કાફિલોં કે લિયે ખિદમાત લેને કા તરીકા	518
પેશાબ કે છીંટોં સે ન બચને કા અઝાબ	501	ઝિમ્મેદારાન ભી મ-દની કાફિલે વાલોં કી તરકીબ બનાએં	519
આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ઈલ્મે ગૈબ હૈ	501	મ-દની કાફિલેસે વાપસી પર "ઈસ્તિક્બાલિયા ઈજતિમાઅ"	519
શરાબી પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કા નતીજા	502	મ-દની કાફિલોં કી ખૈર ખ્વાહી કી હિક્મતેં	520
મૈં ને ઉસે કત્લ કર કે ખુદકુશી કર લેની થી...	503	લોગ હમારી નહીં માનતે !	522
મુબલ્લિગીન જુમુઆ કો બયાન કિયા કરેં	505	મુખા-લ-ફતોં કે ઝોર મેં કિસ તરહ મ-દની કામ કરેં ?	524
હર દો મિનટ મેં તીન ખુદ કુશિયાં	506	તાલૂત જાલૂત કી કુરઆની હિકાયત	525
ક્યા ખુદકુશી સે જાન છૂટ જાતી હૈ ?	506	બાદશાહ કે ગુનાહોં કે બરાબર દોઝખ મેં ઘુસા	527
આગ મેં અઝાબ	506	ઝાલિમ કા ચેહરા દેખને સે દિલ કાલા હોતા હૈ	527
ઉસી હથિયાર સે અઝાબ	507	મુફ્તિયે આ'ઝમે હિન્દ હુક્મરાનોં સે દૂર રહતે થે	527
ગલા ઘોંટને કા અઝાબ	507	વાલિદ સાહિબ કી તરકીબ બની તો ઘર મેં મ-દની માહોલ બન ગયા	528
ખાલી થેલા	507	મ-દની ચેનલ	529
દિલ કે "અન્ધે" ઔર "ઔંધે" હોને કે મા'ના	507	જબ મુઝે મ-દની ચેનલ દેખને કી સઆદત મિલી	532
મુઆફી નહીં મિલેગી ?	508	બની ઈસ્રાઈલ કી તબાહી કે અસ્બાબ	533
બુરી બાતોં સે રોકો વરના.....!	509	દીન કે દો હિસ્સે ઝાઈલ કર દિયે	535
ઝૌજા કી ઈન્ફિરાદી કોશિશ સે મ-દની માહોલ મિલ ગયા	510	બેચારા મુસલ્માન !	535
નરમી ઔર પ્યાર મ-દની હથિયાર હૈં	512	ઔલાદ કો સુન્નતેં સિખાઈયે વરના પછતાએંગે	536
શાદી કે ફઝાઈલ પર મબ્ની 4 અહાદીસે મુબા-રકા	512	મુસલ્માનાને ઈરાક કી દિલ ખરાશ દાસ્તાન	537
નિકાહ કે બારે મેં ફરમાને સિદ્દીકી	513	જાએ નમાઝ મેં ગાને બાજે !	537
સારા કબીલા મુસલ્માન હો ગયા	514	કૂફે કી જામેઅ મસ્જિદ મેં જુમુઆ નહીં હોતા !	538
શખ્સિય્યાત પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી અહમ્મિય્યત	516		

ઉન્વાન	સફ્હા	ઉન્વાન	સફ્હા
સભી દાઢી મુન્ડે	538	દાઢી મુન્ડોં સે આકા ﷺ કી નફ્રત કા ઈબ્રત નાક વાકિઆ	556
શહાદત કી ખુશી મેં ખવાતીન કા રક્સ	538	કિયામત કા દિલ હિલા દેને વાલા મન્ઝર	557
કુરતુબા કી જામેઅ મસ્જિદ મેં નમાઝ પર પાબન્દી હૈ	539	અગર આકા ﷺ રૂઠ ગએ તો.....!	559
18 સાલ સે કમ ઉમ્ર નૌ જવાનોં કા મસ્જિદ મેં દાખિલા બન્દ	540	મરને સે પહલે શામત	559
મસાજિદ કા વુજૂદ ખત્મ કિયા જા રહા હૈ	540	ફેશન પરસ્તોં કી સોહબત કી નુહૂસત	560
"મસ્જિદ ભરો તહરીક" ચલાઈયે	541	દાઢી સિર્ફ મુસ્તફા ﷺ કી પસન્દ કી રખો	561
ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી બ-ર-કત	542	દાઢી મુન્ડે કી 30 શામતેં	561
મુહદ્દિસે આ'ઝમ પાકિસ્તાન કી ઈન્ફિરાદી કોશિશ	543	મૈં નિહાયત હી બિગડે હુએ કિરદાર કા માલિક થા	563
મરને સે કબ્લ નૌ જવાન કી દાઢી ઘર વાલોં ને કાટ ડાલી !	544	દા'વતે ઈસ્લામી કે જામિઆત વ મદારિસ કી તા'દાદ	564
મુસલ્માન કહલાને વાલોં કી સુન્નતોં સે દૂરી	545	તા'લીમે કુરઆને કરીમ કે મુ-તઅલ્લિક દો અહમ મ-દની ફૂલ	565
મ-દની માહોલ સે રોકા તો હેરોઈન્ચી બન ગયા, બાપ પછતા રહા હૈ	546	ક્યા ફેશન પરસ્ત હી મુઅઝ્ઝઝ હૈ ?	566
ઔલાદ કી દુરુસ્ત તરબિય્યત કીજિયે વરના પછતાએંગે	547	દુન્યા કી મહબ્બત તમામ ગુનાહોં કી જડ હૈ	566
ઈરતિકાબે ગુનાહ કી માદર પિદર આઝાદી	548	બદ તરીન, અઝીઝ તરીન કૈસે બના ?	567
ક્યા બેટા ભી કભી બાપ કો મારતા હૈ ?	549	ઘર વાલોં કો નેકી કી દા'વત કી તાકીદ	569
મહશર મેં પિટાઈ સે બાપ કા ગોશ્ત પોસ્ત ઝડ જાએગા	550	ખૌફે ખુદા કી ઈમાન અફ્રોઝ હિકાયત	569
જો ઘર વાલોં કી વજહ સે મ-દની માહોલ સે દૂર હો ગએ	551	અઝાબ સે કિસ તરહ બચાએં ?	570
ગિર ગિર કર સંભલ ગયા	552	અહલે ખાના કો નેકી કી બાતેં બતાઓ	571
મૌત કે બા'દ કી હોશરુબા મન્ઝર કશી	553	બાલિગ ઔલાદ કી ઈસ્લાહ કે મુ-તઅલ્લિક આ'લા હઝરત કા ફતવા	571
દાઢી મુંડવાતે હી મૌત	556	જહન્નમ કા તઆરુફ	571

ઉન્વાન	સફહા	ઉન્વાન	સફહા
જહન્નમ કી લરઝા ખેઝ કહાની જિબ્રઈલ કી ઝબાની	572	કલિમએ તય્યિબા નફ્અ દેગા જબ તક.....	590
અફ્સોસ ! હમારા દિલ નહીં લરઝતા !	574	ઈસ્લામ કે 8 હિસ્સે	590
રાત કી તન્હાઈ મેં આયાત સુન કર વફાત	574	દુન્યા મેં ભી સઝા મિલેગી	591
ઘર વાલોં કો ભી નેકી કી દા'વત દીજિયે	576	આખિરત મેં ભી સઝા મિલેગી	591
બચ્ચે કો સબ સે પહલે દીન સિખાઈયે	577	આપ કા દિલ નહીં લરઝતા !	591
ઔલાદ કો સખાવત વ એહ્સાન કી તા'લીમ દેના વાજિબ હૈ	577	મુર્દે કી બે બસી	592
બે ઔલાદ કો જબ ઔલાદ મિલી !	577	કબ્ર કી દિલ હિલા દેને વાલી નેકી કી દા'વત	593
ઔલાદ કે તલબ ગારોં કી ખિદમત મેં નેકી કી દા'વત	578	ઈઝ્ઝત વાલે ઝલીલ કર દિયે જાતે હૈં	595
એક આલિમ બાપ કા ઈબ્રત નાક અન્જામ	580	કટે હુએ કાનોં વાલા બહરા	595
પેન્સિલ કી ચોરી સે ફાંસી કે ફન્દે તક	580	ગુનાહ સે ન રોકના કબ ગુનાહ હૈ	595
આખિરત કી સઝા કે મુકાબલે મેં દુન્યા કી સઝા કુછ ભી નહીં !	581	સોને કી અંગૂઠી મર્દ કો હરામ હૈ	596
બાપ કો જલાને કે લિયે લકડિયાં લે આઓ	582	બન્દર ઔર ખિન્ઝીર કી શક્લ વાલે	597
ઈસાલે સવાબ કા ઈન્તિઝાર	583	બન્દર ઔર ખિન્ઝીર જૈસે ચેહરે	597
મુઝે મેરે બાપ ને બરબાદ કર દિયા !	584	આજ ચેહરે કે કીલ મુહાસે તો પરેશાન કરેં મગર.....	598
હકીકી મ-દની મુન્ને કા ખૌફે ખુદા	585	મેરી તારીક રાહેં રોશન હો ગઈ	598
દીની મુઆ-મલે મેં હૌસલા શિ-કની કરને વાલી માં કા પછતાવા	587	દર્સે ફૈઝાને સુન્નત કે 22 મ-દની ફૂલ	602
સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી ફઝીલત	587	દર્સ દેને કા તરીકા	604
ગાફિલ નૌ જવાન	588	મઆખિઝ વ મરાજેઅ	608
ઈસ મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત	589	☆☆☆	

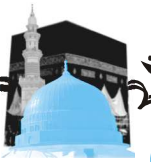

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

નેકી કી દા'વત કી ઝરૂરત

મ-દની ચેનલ

મગ્ફિરતોં ભરા ઇજતિમાઅ : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ કે **સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા** صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને અ-ઝમત નિશાન હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે કુછ સય્યાહ (યા'ની સૈર કરને વાલે) ફિરિશ્તે હૈં, જબ વોહ મહાફિલે **ઝિક્ર** કે પાસ સે ગુઝરતે હૈં તો એક દૂસરે સે કહતે હૈં : (યહાં) બૈઠો. જબ ઝાકિરીન (યા'ની ઝિક્ર કરને વાલે) દુઆ માંગતે હૈં તો ફિરિશ્તે ઉન કી દુઆ પર **આમીન** (યા'ની "ઐસા હી હો") કહતે હૈં. જબ વોહ નબી પર **દુરૂદ** ભેજતે હૈં તો વોહ ફિરિશ્તે ભી ઉન કે સાથ મિલ કર **દુરૂદ** ભેજતે હૈં હત્તા કે વોહ **મુન્તશિર** (યા'ની ઇધર ઉધર) હો જાતે હૈં, ફિર ફિરિશ્તે એક દૂસરે કો કહતે હૈં કે ઈન ખુશ નસીબોં કે લિયે ખુશ ખબરી હૈ કે વોહ **મગ્ફિરત** કે સાથ વાપસ જા રહે હૈં. (جَمْعُ الْجَوامِع لِلسُّيُوطی ج۳ص۱۲۵حدیث۷۷۵۰)

મસ્જિદ આબાદ કરને કે તીન ફઝાઇલ : سُبْحٰنَ اللّٰہ ! ઝિક્રો દુરૂદ કી મહફિલોં કી ભી ક્યા બાત હૈ ! યાદ રહે ! સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઆત, દર્સ કે મ-દની હલ્કે ઔર ઇજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત વગૈરા ભી **ઝિક્ર** હી કી મહફિલેં હૈં. કિસ કદર ખુશ નસીબ હૈં વોહ મુસલ્માન જો **અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં** કે સાથ ઈસ તરહ કે રહમતોં ભરે ઇજતિમાઆત મેં દિલ લગા કર શિર્કત ફરમાતે હૈં ઔર ફિર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે મગ્ફિરત યાફ્તા ઉઠતે હૈં. અલબત્તા ઐસે મગ્ફિરત ભરે ઇજતિમાઆત મેં શિર્કત કી સઆદત હર એક કો નહીં મિલા કરતી યેહ ફકત ખુશ કિસ્મત હઝરાત હી કા હિસ્સા હૈ. ઉમૂમન દર્સ વ

www.dawateislami.net

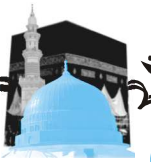

બયાન **મસાજિદ** મેં હુવા કરતે હૈં ઔર મસાજિદ કે અન્દર હોને વાલે મ-દની હલ્કોં મેં બૈઠના ચૂંકે બહુત ઝિયાદા સવાબ કા બાઈસ હોતા હૈ લિહાઝા શૈતાન મસ્જિદ મેં દિલ લગને હી નહીં દેતા. **"મસ્જિદ ભરો તહરીક"** જારી ફરમાઈયે ઔર મસ્જિદેં ખૂબ ખૂબ આબાદ કીજિયે ઔર શૈતાન કો નાકામ વ ના મુરાદ કીજિયે. **હઝરતે** સય્યિદુના અબ્દુર્રહમાન બિન મા'કિલ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે હમ સે બયાન કિયા જાતા થા કે اَلْمَسْجِدُ حِصْنٌ حَصِيْنٌ مِّنَ الشَّيْطٰن યા'ની મસ્જિદ શૈતાન સે બચને કે લિયે એક મઝબૂત કલ્આ હૈ. (مُصَنَّف ابن اَبی شَیْبَه ج۸ ص۱۷۲) મઝીદ તહરીસ (યા'ની હિર્સ દિલાને) કે લિયે મસ્જિદ કે ફઝાઈલ પર મબ્ની **તીન ફરામીને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પેશ કિયે જાતે હૈં : ﴿1﴾ બેશક **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ઘરોં કો આબાદ કરને વાલે હી **અલ્લાહ** વાલે હૈં. (اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط ج۲ص۵۰۸حدیث ۲۰۰۲) ﴿2﴾ જો મસ્જિદ સે **મહબ્બત** કરતા હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસે અપના મહબૂબ બના લેતા હૈ (ایضاً ج۴ص۴۰۰حدیث ۶۳۸۳) ﴿3﴾ જબ કોઈ બન્દા ઝિક્ર યા નમાઝ કે લિયે **મસ્જિદ** કો ઠિકાના બના લેતા હૈ તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કી તરફ રહમત કી નઝર ફરમાતા હૈ જૈસા કે જબ કોઈ ગાઈબ આતા હૈ તો ઉસ કે ઘર વાલે ઉસ સે ખુશ હોતે હૈં. (اِبن ماجه ج۱ ص۴۳۸ حدیث ۸۰۰)

વોહ સલામત રહા કિયામત મેં પઢ લિયે જિસ ને દિલ સે ચાર સલામ
મેરે પ્યારે પે મેરે આકા પર મેરી જાનિબ સે લાખ બાર સલામ
મેરી બિગડી બનાને વાલે પર
ભેજ એ મેરે કિર્દિગાર સલામ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કિસી કા મોહતાજ નહીં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ હર ચીઝ પર કાદિર હૈ, વોહ હરગિઝ હરગિઝ કિસી કા મોહતાજ નહીં, ઉસ ને અપની કુદરતે કામિલા સે ઈસ દુન્યા કો બનાયા, ઈસે તરહ તરહ સે સજાયા ઔર ફિર ઈસ મેં ઈન્સાનોં કો બસાયા. **અલ્લાહ** તઆલા ને લોગોં કી હિદાયત કે લિયે વક્તન ફ વક્તન **રુસુલ વ અમ્બિયા** عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો મબ્ઊસ

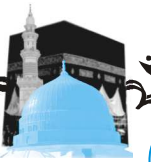

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : जो शख़्स मुझ पर दुरूदे पाक पढ़ना भूल गया वोह जन्नत का रास्ता भूल गया. (طبرانی)

फ़रमाया (या'नी भेजा). वोह अगर चाहे तो **अम्बियाए किराम** عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام के बिग़ैर भी बिगड़े हुओ इन्सानों की इस्लाह कर सकता है, लेकिन उस की मशिय्यत (या'नी मरज़ी) कुछ इस तरह है के मेरे बन्दे **नेकी की दा'वत** दें, मेरी राह में **मशक्कतें** झेलें और मेरी बारगाहे आली से द-रजाते रफ़ीआ (या'नी बुलन्द द-रजे) हासिल करें. चुनान्चे **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ अपने रसूलों और नबियों عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام को **नेकी की दा'वत** के लिये दुन्या में भेजता रहा और आख़िर में अपने प्यारे हबीब, हबीबे लबीब صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم को मबऊस किया और **आप** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم पर **सिल्सिलए नुबुव्वत ख़त्म** फ़रमाया. फ़िर येह **अज़ीमुश्शान** मन्सब अपने प्यारे महबूब صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم की प्यारी उम्मत के सिपुर्द किया के ख़ुद ही आपस में एक दूसरे की इस्लाह करते रहें और **नेकी की दा'वत** के इस अहम फ़रीज़े को सर अन्जाम दें. यूं रहती दुन्या तक **हर मुसल्मान अपनी अपनी जगह मुबल्लिग़ है** ख़्वाह वोह किसी भी शो'बे से **तअल्लुक़** रखता हो, या'नी वोह आलिम हो या इमामे मस्जिद, पीर हो या मुरीद, ताजिर हो या मुलाज़िम, अफ़सर हो या मज़दूर, हाकिम हो या महकूम, **अल ग़रज़** जहां जहां वोह रहता हो, काम काज करता हो, अपनी सलाहिय्यत के मुताबिक अपने गिर्दो पेश के माहोल को **सुन्नतों** के सांचे में ढालने के लिये कोशां रहे और **नेकी की दा'वत** का म-दनी काम जारी रखे.

मैं मुबल्लिग़ बनूं सुन्नतों का, ख़ूब चरचा करूं सुन्नतों का
या ख़ुदा दर्स दूं सुन्नतों का, हो करम बहरे ख़ाके मदीना

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

कुरआन में नेकी की दा'वत का हुक्म : **ख़ुदाए रहमान** عَزَّوَجَلَّ ने अपने पाक कुरआन में मुख़्तलिफ़ मकामात पर **नेकी की दा'वत** की जानिब रग़बत दिलाई है, चुनान्चे **दा'वते इस्लामी** के ईशाअती इदारे **मक-त-बतुल मदीना** के मत्बूआ तरजमे वाले पाकीज़ा कुरआन, **"कन्ज़ुल ईमान मअ ख़ज़ाईनुल इरफ़ान"** सफ़हा 128 पर

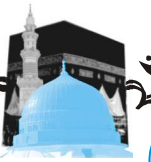

પારહ 4 **સૂરએ આલે ઈમરાન** કી આયત નમ્બર 104 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

وَلْتَكُنْ مِّنْكُمْ اُمَّةٌ يَّدْعُوْنَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ؕ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર તુમ મેં એક ગુરૌહ ઐસા હોના ચાહિયે કે ભલાઈ કી તરફ બુલાએં ઔર અચ્છી બાત કા હુક્મ દેં ઔર બુરી સે મન્અ કરેં ઔર યેહી લોગ મુરાદ કો પહોંચે.

હર એક અપને અપને મન્સબ કે મુતાબિક નેકી કી દા'વત દે : **મુફસ્સિરે શહીર, હકીમુલ ઉમ્મત,** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان "તફસીરે નઈમી" મેં ઈસ આયતે કરીમા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : **ઐ મુસલ્માનો !** તુમ સબ કો ઐસા ગુરૌહ હોના ચાહિયે યા ઐસી તન્ઝીમ બનો યા ઐસી તન્ઝીમ બન કર રહો જો તમામ ટેઢે (યા'ની બિગડે હુએ) લોગોં કો ખૈર (યા'ની નેકી) કી દા'વત દે, કાફિરોં કો ઈમાન કી, ફાસિકોં કો તક્વે કી, ગાફિલોં કો બેદારી કી, જાહિલોં કો ઈલ્મ વ મા'રિફત કી, ખુશ્ક મિઝાજોં કો **લઝ્ઝતે ઈશ્ક** કી, સોને વાલોં કો બેદારી કી ઔર અચ્છી બાતોં, અચ્છે અકીદોં, અચ્છે અ-મલોં કા ઝબાની, ક-લમી, અ-મલી, કુવ્વત સે, નરમી સે (ઔર હાકિમ અપને મહકૂમ વ મા તહ્ત કો) ગરમી સે હુક્મ દે ઔર બુરી બાતોં, બુરે અકીદે, બુરે કામોં, બુરે ખયાલાત સે લોગોં કો (અપને અપને મન્સબ કે મુતાબિક) ઝબાન, દિલ, અમલ, કલમ, તલવાર સે રોકે. **મઝીદ** ફરમાતે હૈં :

હર મુસલ્માન મુબલ્લિગ હૈ : **સારે** મુસલ્માન મુબલ્લિગ હૈં, સબ પર હી ફર્ઝ હૈ કે લોગોં કો અચ્છી બાતોં કા હુક્મ દેં ઔર બુરી બાતોં સે રોકેં. (તફસીરે નઈમી, જિ. 4, સ. 72, બિ તગય્યુર) કુછ આગે ચલ કર હઝરતે કિબ્લા મુફ્તી સાહિબ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને અપની તફસીરે નઈમી મેં **બુખારી શરીફ** કી યેહ હદીસે પાક નક્લ કી હૈ કે તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે **નુબુવ્વત, મખ્ઝને જૂદો સખાવત,** પૈકરે અ-ઝ-મતો શરાફત, મોહસિને ઈન્સાનિય્યત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : بَلِّغُوْا عَنِّيْ وَلَوْ اٰيَةً યા'ની મેરી તરફ સે પહોંચા દો અગર્ચે એક હી આયત હો. (صحیح بخاری ج ۲ ص ۴۶۲ حدیث ۳۴۶۱)

www.dawateislami.net

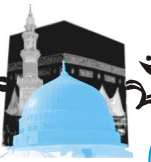

મૈં નેકી કી દા'વત કી ધૂમ મચા દૂં
હો તૌફીક ઐસી અતા યા ઈલાહી

અફ્ઝલ અમલ વોહ હૈ જિસ કા ફાએદા દૂસરોં કો પહોંચે : **મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان મઝીદ ફરમાતે હૈં : "ઈસ્લામ મેં તબ્લીગ બડી અહમ ઈબાદત હૈ કે તમામ ઈબાદતોં કા ફાએદા ખુદ અપને કો (યા'ની અપની ઝાત કો) હોતા હૈ મગર તબ્લીગ કા ફાએદા દૂસરોં કો ભી. **"લાઝિમ"** (યા'ની સિર્ફ અપની ઝાત કો ફાએદા પહોંચાને વાલે અમલ) સે **"મુ-તઅદ્દી"** (ઐસા અમલ જો દૂસરોં કો ભી ફાએદા દે વોહ) અફ્ઝલ હૈ. (રિવાયત મેં હૈ કે) કિસી ને હુઝૂરે અન્વર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે પૂછા કે બેહતરીન બન્દા કૌન હૈ ? ફરમાયા : **અલ્લાહ** તઆલા સે ડરને વાલા, સિલએ રેહ્મી (યા'ની રિશ્તેદારોં કે સાથ અચ્છા સુલૂક) કરને વાલા, અચ્છી બાતેં બતાને વાલા ઔર બુરાઈયોં સે રોકને વાલા. (اَلزُّهدُ الكبير لِلْبَيْهَقِى ص ٣٢٧ حديث ٨٧٧) હઝરતે સય્યિદુના હસન (બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى) ફરમાતે હૈં કે "જો અચ્છી બાતોં કા હુક્મ દે, બુરાઈયોં સે રોકે વોહ **અલ્લાહ** તઆલા કા ભી ખલીફા હૈ, ઉસ કે રસૂલ (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કા ભી ઔર ઉસ કી કિતાબ (યા'ની કુરઆને કરીમ) કા ભી." (હદીસે પાક મેં હૈ) અગર મુસલ્માનોં ને તબ્લીગ છોડ દી તો ઉન પર ઝાલિમ બાદશાહ મુસલ્લત હોંગે, ઔર ઉન કી દુઆએં કબૂલ ન હોંગી. (رُوحُ الْمَعانى ج ٤ ص ٣٢٦) **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના અબૂ બક્ર સિદ્દીક رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે ઐ લોગો ! ભલાઈ કા હુક્મ દો, બુરાઈ સે મન્અ કરો તુમ્હારી ઝિન્દગી બખૈર ગુઝરેગી. **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, અલિય્યુલ મુર્તઝા શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم ફરમાતે હૈં કે તબ્લીગ બેહતરીન જિહાદ હૈ (تفسير كبير ج ٣ ص ٣١٦) જૈસે તબ્લીગ કરના બેહતરીન ઈબાદત હૈ ઐસે હી તબ્લીગ છોડ દેના બદ તરીન જુર્મ ઔર છોડને વાલા ઝલીલો ખ્વાર." (તફ્સીરે નઈમી, જિ. 4, સ. 72, બિ તગય્યુર) **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, અલિય્યુલ મુર્તઝા શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم ફરમાતે હૈં : જો દિલ અચ્છાઈ કો અચ્છાઈ ન સમઝે ઔર બુરાઈ કો બુરાઈ ન સમઝે તો ઉસ (દિલ) કે ઊપર વાલે હિસ્સે કો ઐસે નીચે કર દિયા જાએગા જૈસે થેલે કો ઉલટા કિયા જાતા હૈ ઔર ફિર થેલે કે અન્દર કી ચીઝેં બિખર જાતી હૈં. (مُصَنَّف ابن اَبى شَيْبه ج ٨ ص ٦٦٧ رقم ١٢٤، ١٢٥)

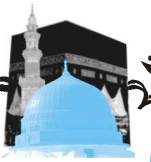

ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી પર નદામત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આજ કલ ચારોં તરફ ગુનાહ હી ગુનાહ કિયે જા રહે હૈં હત્તા કે બ ઝાહિર કિસી નેક નઝર આને વાલે શખ્સ કે કરીબ જાએં તો વોહ ભી બસા અવકાત અકીદે કી ખરાબિયોં, ઝબાન કી બે એહતિયાતિયોં, બદ નિગાહિયોં ઔર બદ અખ્લાકિયોં કી આફતોં મેં મુબ્તલા નઝર આતા હૈ, આહ ! હર સમ્ત ગુનાહ ગુનાહ ઔર બસ ગુનાહ હી નઝર આ રહે હૈં ! નેક બન્દે બેશક મૌજૂદ હૈં મગર ઈન કી તા'દાદ કાફી કમ હો ચુકી હૈ. ઐસે ના મુસાઈદ હાલાત મેં اَلْحَمْدُ لِلّٰه સુન્નતોં ભરી તહરીક, **"દા'વતે ઈસ્લામી"** કા વુજૂદે મસ્ઊદ કિસી ને'મતે ગૈર **મુ-તરક્કબા** સે કમ નહીં. આઈયે ! ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર અપને ઈમાન કી હિફાઝત ઔર આ'માલ કી ઈસ્લાહ કા સામાન કીજિયે. આપ કી તરગીબ વ તહરીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** આપ કે ગોશ ગુઝાર કરતા હૂં ચુનાન્ચે **બાબુલ મદીના** (કરાચી) કે અલાકા કેમાડી મેં મુકીમ એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : અર્સએ દરાઝ સે મૈં ગુનાહોં કે મરઝ મેં મુબ્તલા થા, બાત બાત પર ગાલી ગલોચ, લડાઈ ઝગડા ઔર દંગા ફસાદ જૈસી ના પસન્દીદા હ-ર-કતેં મેરી આદત મેં શામિલ હો ચુકી થીં ઔર ફિલ્મેં ડિરામે દેખને, ગાને બાજે સુનને કા શૌક તો જુનૂન કી હદ તક થા. મેરી તૌબા કી સબીલ (યા'ની રાહ) કુછ ઈસ તરહ બની કે મૈં એક બંગલે પર બતૌરે ડ્રાઈવર મુલા-ઝમત કરતા થા, એક દિન કામ સે ફારિગ હો કર T.V રૂમ મેં બૈઠ ગયા. વહાં મુઝે બ ઝરીઅએ **મ-દની ચેનલ** સુન્નતોં ભરા બયાન સુનને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, બયાન ને મુઝે સર તા પા હિલા કર રખ દિયા, મુઝે અપની ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી પર નદામત હોને લગી, મૈં ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં અપને ગુનાહોં સે સચ્ચે દિલ સે તૌબા કી ઔર રાહે સુન્નત અપના લી. જબ મ-દની ચેનલ પર **૨-મઝાનુલ મુબારક** કે 30 દિન કે તરબિય્યતી એ'તિકાફ કી ૨ગબત દિલાઈ ગઈ તો **લબ્બૈક** કહતે હુએ મૈં ને 30 દિન કે તરબિય્યતી એ'તિકાફ કી નિય્યત કર લી. તા દમે તહરીર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ નિય્યત કો અ-મલી જામા પહનાતે હુએ દા'વતે ઈસ્લામી કે **આ-લમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના બાબુલ મદીના** (કરાચી) મેં એ'તિકાફ કી બ-ર-કતેં હાસિલ કર રહા હૂં.

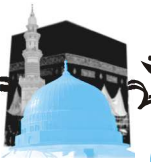

اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ એ'તિકાફ સે ફારિગ હોતે હી મૈં હાથોં હાથ યક મુશ્ત 12 માહ કે મ-દની કાફિલે મેં ભી સફર કરૂંગા.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગુનાહોં કી દવા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! મ-દની ચેનલ કી બ-ર-કત સે ગુનાહોં કી બીમારી મેં ઈફાકા હુવા ઔર મુકમ્મલ માહે **ર-મઝાનુલ મુબારક** કે એ'તિકાફ કી ઔર વોહ ભી દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના બાબુલ મદીના કરાચી મેં સઆદત મિલ ગઈ ઔર હાથોં હાથ 12 માહ કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે મ-દની કાફિલોં કા મુસાફિર બનને કી ભી નિય્યત નસીબ હુઈ બહર હાલ સભી કો ચાહિયે કે ગુનાહોં કી બીમારી કા ઈલાજ કરેં, અગર ગુનાહ કરતે કરતે બિગૈર તૌબા મર ગએ ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ નારાઝ હુવા તો યકીન જાનિયે કહીં કે ન રહેંગે. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દોં કી અદાએં ભી ખૂબ હુવા કરતી હૈં, વોહ નેકિયાં કરને કે બા વુજૂદ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરતે ઔર **ગુનાહોં કી દવા** તલાશ કરતે ફિરતે હૈં, ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં કે મૈં એક મર્તબા, કિસી ઈબાદત ગુઝાર નૌ જવાન કે સાથ બસરે મેં કહીં સે ગુઝર રહા થા કે એક **તબીબ** પર નઝર પડી, જિસ કે સામને બહુત સે મર્દ વ ઔરત ઔર બચ્ચે હાથોં મેં પાની સે ભરી શીશિયાં લિયે અપની બીમારી કે ઈલાજ કે તલબ ગાર થે. મેરે સાથ જો ઈબાદત ગુઝાર નૌ જવાન થા ઉસ ને કહા : ઐ તબીબ ! ક્યા આપ કે પાસ કોઈ **ગુનાહોં કી દવા** ભી હૈ ? વોહ બોલા : હૈ. નૌ જવાન ને કહા : મુઝે ઈનાયત ફરમા દીજિયે. ઉસ ને જવાબ દિયા : **ગુનાહોં કી દવા** કા નુસ્ખા દસ ચીઝોં પર મુશ્તમિલ હૈ : ﴿1﴾ **ફક્ર** ઔર **ઈન્કિસારી** કે દરખ્ત કી જડેં લો. ફિર ﴿2﴾ ઉસ મેં **તૌબા** કા **હલીલા** (યા'ની હડ નામી દેસી દવા) મિલા લો. ફિર ﴿3﴾ ઉસે **રિઝાએ** ઈલાહી કી ખરલ (યા'ની દવા કૂટને કી પથ્થર કી કૂંડી) મેં ડાલો ઔર ﴿4﴾ **કનાઅત** કે હાવન દસ્તે સે ખૂબ અચ્છી તરહ પીસ લો. ફિર ﴿5﴾ ઉસે **તક્વા** વ પરહેઝ ગારી કી દેગ મેં ડાલ દો ઔર ﴿6﴾ સાથ હી ઉસ મેં **હયા** કા પાની ભી મિલા લો. ફિર ﴿7﴾ ઉસે **મહબ્બતે ઈલાહી** કી આગ સે જોશ દો ﴿8﴾ ઈસ કે બા'દ ઉસે **શુક્ર** કે પિયાલે મેં ડાલ લો. ઔર ﴿9﴾ **ઉમ્મીદ** વ રજા

www.dawateislami.net

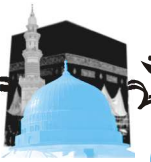

કે પંખે સે હવા દો ઔર ફિર ﴿10﴾ **હમ્દો** સના કે ચમચે સે પી જાઓ. અગર તુમ ને યેહ સબ કુછ કર લિયા તો યાદ રખો કે યેહ **નુસ્ખા** તુમ્હેં, દુન્યા વ આખિરત કી હર બીમારી વ મુસીબત મેં નફ્અ પહોંચાએગા. **(المُنَبِّهات ص١١١)**

કબ ગુનાહોં સે કનારા મૈં કરૂંગા યા રબ ! નેક કબ એ મેરે અલ્લાહ ! બનૂંગા યા રબ !
કબ ગુનાહોં કે મરઝ સે મૈં શિફા પાઉંગા કબ મૈં બીમાર, મદીને કા બનૂંગા યા રબ !

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ખાઓ પિયો ઔર જાન બનાઓ ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આજ ગૈર મુસ્લિમોં કી મઝમૂમ તહરીકેં દુન્યા મેં હર જગહ અપને મઝહબ કી સાલિમિય્યત વ બકા બલ્કે ઈરતિકા (યા'ની તરક્કી) કે લિયે સરગર્મે અમલ હૈં મગર અફ્સોસ ! દુન્યા કી **મહબ્બત** મેં મસ્ત મુસલ્માન કો દુન્યા કે ધન્દોં હી સે ફુરસત નહીં, અફ્સોસ સદ કરોડ અફ્સોસ ! ઈસ દૌર કે મુસલ્માનોં કી અક્સરિય્યત ને ફકત **"ખાઓ પિયો ઔર જાન બનાઓ"** કો હી ગોયા મક્સદે હયાત સમઝ રખા હૈ, દૂસરોં કો સલાતો સુન્નત કી તલ્કીન કી કિસ કો પડી હૈ ! બલ્કે ઈન કે પાસ તો આખિરત કી ભલાઈ પાને કે લિયે ઈતના વક્ત ભી નહીં જો ઈત્મીનાન સે નમાઝ હી પઢ સકેં ઔર વોહ દર્દ ભરા દિલ ભી કહાં સે લાએં જો સુન્નત કી **મહબ્બત** સે લબરેઝ હો. બસ હર વક્ત દુન્યા, દુન્યા હી કી બેહતરિયોં કા તસવ્વુર હૈ ! **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 125 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "શુક્ર કે ફઝાઈલ" સફ્હા નમ્બર 103 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : જો ફકત ખાને, પીને ઔર લિબાસ હી કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ને'મત સમઝે તો યકીનન ઉસ કા ઈલ્મ કમ હૈ.

(اَلزّهد لابن المبارك ص ١٣٤ رقم ٣٩٧)

દેતા હૂં તુઝે વાસિતા મૈં પ્યારે નબી કા
ઉમ્મત કો ખુદાયા રહે સુન્નત પે ચલા દે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 100)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

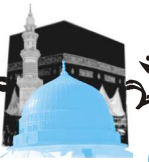

દુન્યા ના પસન્દ હોને કા પુરકૈફ સબબ : **હમારી** હાલત યેહ હૈ કે દુન્યા કી **મહબ્બત** દિલ સે કમ હોને કા નામ નહીં લેતી ઔર હર વક્ત દુન્યા કી ને'મતેં ઔર આસાઈશેં બઢાને હી કી ધુન હૈ જબ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દે ઔર હકીકી આશિકાને રસૂલ ખ્વાહિશાતે દુન્યા સે મહફૂઝી ઔર દુન્યા કી ને'મતોં કી કમી પર શુક્ર ગુઝાર હોતે થે ચુનાન્ચે "શુક્ર કે ફઝાઈલ" **સફહા** નમ્બર 68 પર દી હુઈ એક ઈબ્રત નાક રિવાયત સુનિયે ઔર ઈબ્રત સે સર ધુનિયે : હઝરતે સય્યિદુના **મજમઅ** અન્સારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى એક બુઝુર્ગ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે **મુ-તઅલ્લિક** બયાન કરતે હૈં કે ઉન્હોં ને ફરમાયા : **"અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા મુઝે દુન્યા (કી આસાઈશોં) સે બચા લેને કા એહસાન, ઈસ (યા'ની દુન્યા) કી કુશા-દગી (મ-સલન માલ વ દૌલત વગૈરા) કી સૂરત મેં મિલને વાલી ને'મત સે અફઝલ હૈ. ક્યૂંકે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને અપને પ્યારે નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે લિયે દુન્યા કો પસન્દ નહીં ફરમાયા, ઈસ લિયે મુઝે વોહ ને'મતેં જો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને અપને નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે લિયે પસન્દ ફરમાઈ, ઉન ને'મતોં સે ઝિયાદા પ્યારી હૈં, જો ઉસ ને અપને નબી (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કે લિયે ના પસન્દ ફરમાઈ." (شُعَبُ الْاِيمان ج٤ ص١١٧ حديث ٤٤٨٩ مُلَخَّصاً) દુન્યા કે માલ વ દૌલત કી કસરત ઔર ઈસ કી ખૂબ આસાઈશેં હોના બેશક ને'મત હૈ મગર ઈન ચીઝોં સે બચ કર રહના યેહ **બડી ને'મત** હૈ.

પીછા મેરા દુન્યા કી મહબ્બત સે છુડા દે
યા રબ ! મુઝે દીવાના મુહમ્મદ કા બના દે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇસ્લામ કા સિર્ફ નામ રહ જાએગા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ હાલાત બદ સે બદતર હોતે જા રહે હૈં, ઐસા લગતા હૈ કે અબ **ઈસ્લામ** કા તો સિર્ફ નામ હી નામ રહ ગયા હૈ, સદ કરોડ અફ્સોસ ! મુસલ્માનોં કા અન્દાઝે ઝિન્દગી ઝિયાદા તર ગૈર મુસ્લિમોં વાલા હો ચુકા હૈ, નિહાયત તવજ્જોહ સે યેહ રિવાયત સમાઅત ફરમાઈયે ઔર દિલ

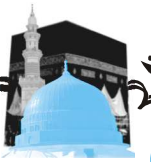

જલાઈયે બલ્કે હો સકે તો આંસૂ બહાઈયે, ચુનાન્ચે હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم સે રિવાયત હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે **મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ગૈબ નિશાન હૈ : અન્કરીબ લોગોં પર વોહ વક્ત આએગા, જબ **ઈસ્લામ કા સિર્ફ નામ** ઔર કુરઆન કા સિર્ફ (રસ્મ વ) રવાજ હી રહ જાએગા, ઉન કી મસ્જિદેં આબાદ હોંગી મગર હિદાયત સે ખાલી, ઉન કે ઉ-લમા આસ્માન કે નીચે બદ તરીન ખલ્ક હોંગે, ઉન સે ફિતના નિકલેગા ઔર ઉન્હીં મેં લૌટ જાએગા. **(شُعَبُ الْاِيمان ج۲ ص۳۱۱ حدیث۱۹۰۸)**

સિર્ફ નામ કે મુસલ્માન રહ જાએંગે : **મુફસ્સિરે** શહીર, **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : "(ઈસ્લામ કા સિર્ફ નામ હી રહ જાએગા યા'ની વોહ) ઈસ તરહ કે મુસલ્માનોં કે નામ ઈસ્લામી હોંગે ઔર અપને (આપ) કો મુસલ્માન (ભી) કહતે હોંગે મગર રંગ ઢંગ સબ કાફિરોં કે સે (હોંગે) જૈસા (કે) આજ (કલ) દેખા જા રહા હૈ **યા** અરકાને ઈસ્લામ કે નામ વ શક્લ તો બાકી રહેંગે મગર મક્સૂદ ફૌત હો જાએગા, (મ-સલન) **નમાઝ** કા ઢાંચા હોગા ખુશૂઅ ખુઝૂઅ નહીં (હોગા), **ઝકાત** દેંગે મગર કૌમ પરવરી ખત્મ હો જાએગી, **હજ** કરેંગે મગર સિર્ફ સૈર (વ તફરીહ) કે લિયે, **જિહાદ** હોગા મગર સિર્ફ મુલ્ક ગીરી (હુકૂમત વ સલ્તનત કે હુસૂલ) કે લિયે." મુફ્તી સાહિબ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه હદીસે પાક કે ઈસ હિસ્સે (કુરઆન કા સિર્ફ રસ્મ વ રવાજ હી રહ જાએગા) કી વઝાહત કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : **રસ્મ** નક્શ કો ભી કહતે હૈં ઔર તરીકે કો ભી, યહાં દોનોં મા'ના દુરુસ્ત હૈં યા'ની **કુરઆન** કે નુકૂશ કાગઝ મેં ઔર અલ્ફાઝ ઝબાન પર હોંગે મગર એહતિરામ કલ્બ (યા'ની દિલ) મેં ઔર અમલ કાલિબ (યા'ની બદન) મેં ન હોગા **યા** રસ્મન કુરઆન પઢા **યા** રખ્ખા જાએગા, કચહરિયોં (યા'ની કોર્ટો) મેં ઝૂટી કસમેં ખાને કે લિયે ઔર ઘરોં મેં મય્યિત પર પઢને કે લિયે (તો ઈસ કા ઈસ્તિ'માલ હોગા મગર) અમલ (કરને) કે લિયે ઈસાઈયોં (યા'ની ક્રિસ્ચેનોં) કે કવાનીન હોંગે. (ઈસ હિસ્સએ હદીસ, "ઉન કી મસ્જિદેં આબાદ હોંગી મગર હિદાયત સે ખાલી" સે મુરાદ યેહ હૈ કે) **મસ્જિદોં** કી ઈમારત આલીશાન, દરો દીવાર **નક્શીં,**

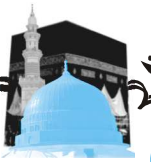

(યા'ની નક્શો નિગાર સે આરાસ્તા) બિજલી કી ફિટિંગ (ભી) ખૂબ મગર નમાઝી કોઈ નહીં, ઉન કે ઈમામ બે દીન, ગોયા મસ્જિદેં બજાએ હિદાયત કે બે દીનિયોં કા સર ચશ્મા બન જાએંગી, હર મસ્જિદ સે લાઉડ સ્પીકર કે ઝરીએ દર્સ કી આવાઝેં (તો) આએંગી મગર (ઉન બે દીન ઉ-લમા કે) વોહ દર્સ ઝહરે કાતિલ હોંગે, જિન મેં કુરઆન કે નામ પર કુફ્ર વ તુગ્યાન (તુગ્યાન યા'ની બગાવત, સરકશી) ફૈલાયા જાએગા. (હદીસે પાક કે આખિરી હિસ્સે કી શર્હ કરતે હુએ ફરમાતે હૈં :) યા'ની બે દીન ઉ-લમાએ સૂઅ (યા'ની બદ મઝહબ ઔર બદ અમલ આલિમોં) કી કસરત હોગી, જિન કા ફિતના સારે મુસલ્માનોં કો (ઐસે) ઘેર લેગા જૈસે દાએરે કા ખત (કે) જહાં સે શુરૂઅ હોતા હૈ વહીં પહોંચ કર દાએરે કો મુકમ્મલ બના દેતા હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 229)

કફ્ન ચોર ને જબ ગૈબી આવાઝ સુની.....: યાદ રહે ! મસાજિદ મેં હોને વાલે ઉ-લમાએ હક કે દર્સે કુરઆનો હદીસ ઔર ઈમાન અફ્રોઝ બયાન કી યહાં હરગિઝ મઝમ્મત મુરાદ નહીં, ઈન હઝરાત કે દુરૂસ વ બયાનાત ઉમ્મત કે લિયે સર ચશ્મએ હિદાયત ઔર બાઈસે નુઝૂલે રહમત વ સબબે મગ્ફિરત હોતે હૈં ચુનાન્ચે મશહૂર બુઝુર્ગ **હઝરતે સય્યિદુના હાતિમે અસમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم એક બાર "બલ્ખ" શહ્ર મેં બયાન ફરમા રહે થે, દૌરાને બયાન ગુનહગારોં કી ખૈર ખ્વાહી કે જઝબે કે તહ્ત દુઆ માંગી : "ઐ પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ ઈસ ઈજતિમાઅ મેં જો સબ સે બડા ગુનહગાર હૈ, અપની રહમત સે ઉસ કી મગ્ફિરત ફરમા." એક **કફ્ન ચોર** ભી વહાં મૌજૂદ થા, જબ રાત હુઈ તો વોહ કફ્ન ચુરાને કી ગરઝ સે કબ્રિસ્તાન ગયા મગર જૂં હી **કબ્ર** ખોદી એક ગૈબી આવાઝ ગૂંજ ઉઠી : "**ઐ કફ્ન ચોર !** તૂ આજ દિન કે વક્ત **હાતિમે અસમ** કે ઈજતિમાઅ મેં બખ્શા જા ચુકા હૈ ફિર આજ રાત યેહ ગુનાહ ક્યૂં કરને લગા હૈ !" યેહ સુન કર વોહ રો પડા ઔર ઉસ ને સચ્ચે દિલ સે તૌબા કર લી. (تذکرۃ الاولیاء ص۲۲۲ مُلَخَّصًا)

મુઝે દે દે ઈમાન પર ઈસ્તિકામત પએ સય્યિદે મુર્સલશમ યા ઈલાહી
મેરે સર પે ઈસ્યાં કા બાર આહ મૌલા ! બઢા જાતા હૈ દમ બદમ યા ઈલાહી

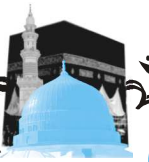

ઝમીં બોઝ સે મેરે ફટતી નહીં હૈ
યેહ તેરા હી તો હૈ કરમ યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 82)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ક્યા ગૈર મુસ્લિમ ભી હમારી નક્લ કરતે હૈં ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !

દેખા આપ ને ! વાકેઈ નેક બન્દોં કી ઝિયારત વ સોહબત, ઈન કે બયાન કી બ-ર-કત ઔર આશિકાને રસૂલ કે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત દોનોં જહાનોં કે લિયે બાઈસે સઆદત હૈ. ઈસ **હિકાયત** સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે મુબલ્લિગ કો બિગડે હુએ મુસલ્માનોં સે હમદર્દી હોની ચાહિયે, ગુનહગારોં કો સમઝાને કે સાથ સાથ ઉન કે હક મેં દુઆએ ખૈર સે ભી ગફ્લત નહીં કરની ચાહિયે. યેહ તો તબ્એ તાબિઈન કે ઝર્રીં (યા'ની સુનહ્રે) દૌર કા વાકિઆ થા. અફ્સોસ અબ તો અ-મલી તૌર પર દીન સે કુછ ઝિયાદા હી દૂરી હો ચુકી હૈ, આજ કલ કે અક્સર મુસલ્માનોં કો ન જાને ક્યા હો ગયા હૈ કે વોહ સુન્નતોં કો ભુલા કર અગ્યાર (યા'ની ગૈરોં) કે ફેશન અપનાને હી મેં ફખ્ર મહસૂસ કરતે હૈં, ગૈર મુસ્લિમોં જૈસે લિબાસ મેં મલ્બૂસ હોના હી ઈન કે નઝદીક શાયદ ઐન સઆદત હૈ ! ક્યા કિસી ગૈર મુસ્લિમ કો ભી આપ ને દેખા હૈ જો મુસલ્માન કી હકીકી વઝ્અ કત્અ (જૈસા કે એક મુઠ્ઠી દાઢી, સુન્નત કે મુતાબિક ઝુલ્ફેં, ઈમામા શરીફ ઔર સુન્નતોં ભરા લિબાસ વગૈરા) અપનાએ હુએ હો ! હરગિઝ નહીં દેખા હોગા. યેહ લોગ બડે અય્યાર વ મક્કાર હૈં, વોહ અપને બાતિલ વ બદબૂદાર અત્વાર છોડ કર મુસલ્માનોં કી નક્લ હરગિઝ નહીં કરતે મગર સદ કરોડ અફ્સોસ ! ગૈરોં કી નક્કાલી વાલી હમાકત તો અબ મુસલ્માનોં કે દિમાગોં મેં ઘુસ ગઈ હૈ.

ઐ મેરે ગફ્લત કી નીંદ સોને વાલે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ખુદારા હોશ કીજિયે !!

ઈસ સે પહલે, કે મૌત કા ફિરિશ્તા આપ કા રિશ્તએ હયાત ઈસ દુન્યા સે હમેશા હમેશા કે લિયે મુન્કતઅ કર દે (યા'ની કાટ કર રખ દે), જાગ ઉઠિયે ! ઔર દૂસરે ઈસ્લામી ભાઈયોં કો ભી બેદાર કીજિયે !! વરના યાદ રખિયે

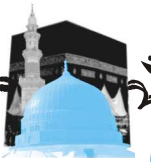

ન સમઝોગે તો મિટ જાઓગે સુન લો ઐ મુસલ્માનો !
તુમ્હારી દાસ્તાં તક ભી ન હોગી દાસ્તાનોં મેં

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નાકામ આશિક : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** મુસલ્માનોં કે હાલાત આજ ના ગુફ્તા બિહ હૈં, ગુનાહોં કા ઝોરદાર સૈલાબ જિસે દેખો બહાએ લિયે જા રહા હૈ, ઐસે મેં તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કા મ-દની માહોલ કિસી ને'મતે ઉઝ્મા સે કમ નહીં, ઈસ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ સે મુન્સલિક હોને વાલોં કી ઝિન્દગિયોં મેં હૈરત અંગેઝ તબ્દીલિયાં બલ્કે મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા હો જાતા હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં એક **મ-દની બહાર** મુલા-હઝા હો, ચુનાન્ચે બાબુલ મદીના (કરાચી) કે અલાકે મલીર કે એક ઈસ્લામી ભાઈ અપની ઝિન્દગી મેં આને વાલે મ-દની ઈન્કિલાબ કે બારે મેં કુછ યૂં તહરીર ફરમાતે હૈં : મૈં શૂમિયે કિસ્મત સે **ઈશ્કે મજાઝી** મેં ગિરિફ્તાર હો કર ગુનાહોં મેં બદ મસ્ત હો ગયા થા, એક રોઝ મુઝે ખબર મિલી કે ઘર વાલોં ને "ઉસ" કી શાદી કહીં ઔર કર દી હૈ. ઈસ વુકૂએ (યા'ની સદમે) કે બા'દ મેરી ઝિન્દગી અજીરન (યા'ની દુશ્વાર) હો કર રહ ગઈ, બિલ આખિર **મેરા ભી અન્જામ વોહી હુવા જો ઈશ્કે મજાઝી મેં શૈતાન કે હાથોં ખિલોના બનને વાલે સેંકડોં નાકામ વ ના મુરાદ આશિકોં કા હુવા કરતા હૈ** ચુનાન્ચે બેઝાર હો કર **મૈં ચરસ, અફ્યૂન, શરાબ, હેરોઈન ઔર નશા આવર ઈન્જેક્શન જૈસી મોહલિક મુનશિય્યાત કા આદી બન ગયા.** અપને ફાસિદ ગુમાન મેં કલ્બી સુકૂન પાને કી ખાતિર શાયદ હી કોઈ નશા હો જો મૈં ને ન કિયા હો. ઝિન્દગી સે ઈસ કદર તંગ આ ચુકા થા કે مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **કઈ બાર તો ખુદકુશી કી ભી નાકામ કોશિશ કી, ખુદ કો ખત્મ કરને કી ખાતિર ડેટોલ, પેટ્રોલ ઔર તેઝાબ તક પિયા** લેકિન સાંસોં કી ગિનતી અભી પૂરી ન હુઈ થી. **રબ્બુલ આ-લમીન** عَزَّوَجَلَّ કી બે નિયાઝી પર કુરબાન જાઉં કે ઈતની ના ફરમાનિયોં કે બા વુજૂદ ઉસ ને મુઝ પર બાબે રહમત બન્દ ન કિયા, સબબે કરમ કુછ યૂં હુવા કે મેરી મુલાકાત

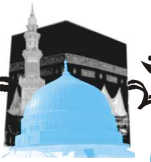

દા'વતે ઈસ્લામી કે મહકે મહકે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા એક **આશિકે રસૂલ** સે હો ગઈ. ઉન કે મીઠે બોલ સુન કર મેરે દિલ મેં અઝ સરે નૌ જીને કી ઉમંગ જાગ ઉઠી, ઉન કી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કી બ-ર-કત સે 29 શા'બાનુલ મુઅઝ્ઝમ 1427 સિ.હિ. બ મુતાબિક 2006 સિ.ઈ. કો મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના કી રૂહાનિય્યત સે ભરપૂર ફઝાઓં મેં આને કી સઆદત હાસિલ હુઈ. યહાં હર સૂ સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામે વાલે આશિકાને રસૂલ કો દેખ કર મેરા ઈમાન તાઝા હો ગયા ઔર હાથોં હાથ 1427 સિ.હિ. કે માહે **૨-મઝાનુલ મુબારક** કે 30 રોઝા ઈજતિમાઈ એ'તિકાફ મેં બૈઠ ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મુઝ ગુનાહગાર કો ભી **૨-મઝાનુલ મુબારક** કે રોઝે રખને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, **મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે મેરે સર સે ઈશ્કે મજાઝી કા ભૂત ઉતર ગયા, દિલ સે બુરે ખયાલાત જાતે રહે, મૈં ને ચેહરે પર દાઢી, સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ ઔર બદન પર સુન્નત કે મુતાબિક મ-દની લિબાસ સજા લિયા** ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ પંજ વક્તા નમાઝ કા પાબન્દ બન ગયા ઔર તા દમે તહરીર **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે મુકદ્દસ જઝબે કે તહ્ત મ-દની કામોં કે લિયે કોશાં હૂં.

અતાએ હબીબે ખુદા મ-દની માહોલ — હૈ ફૈઝાને ગૌસો રઝા મ-દની માહોલ
બ ફૈઝાને અહમદ રઝા اِنْ شَآءَ الله — યેહ ફૂલે ફલેગા સદા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગૈર શર-ઈ ઇશ્કે મજાઝી કી તબાહ કારિયાં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! ઈશ્કે મજાઝી કી આગ મેં સુલગને વાલા આશિકે નાશાદ એક આશિકે રસૂલ કી ઈન્ફિરાદી કોશિશ કે નતીજે મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં આ કર **ઈશ્કે રસૂલ** કા જામ પીને મેં કામ્યાબ હો ગયા. બસ ઈસ પર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા કરમ હો ગયા વરના ઈશ્કે મજાઝી કા ઐસા અજીબો ગરીબ મુઆ-મલા હૈ કે ઉમૂમન જો એક બાર ઈસ કી લપેટ મેં આ ગયા, ઉસ કા બચ નિકલના

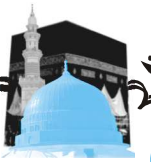

દુશ્વાર હોતા હૈ. આજ કલ ઇશ્કે મજાઝી કી ખૂબ હવા ચલ રહી હૈ, ઇસ કી સબ સે બડી વજહ અક્સર મુસલ્માનોં મેં ઇસ્લામી મા'લૂમાત કી કમી ઔર દીની માહોલ સે દૂરી હૈ. ઇસી સબબ સે હર તરફ ગુનાહોં કા સૈલાબ ઉમંડ આયા હૈ ! T.V., V.C.R. ઔર ઇન્ટરનેટ વગૈરા મેં ઇશ્કિયા ફિલ્મોં ઔર ફિસ્કિયા ડિરામોં કો દેખ કર યા ઇશ્ક બાઝિયોં કી મુબા-લગા આમેઝ અખ્બારી ખબરોં નીઝ નાવિલોં, બાઝારી માહનામોં ડાઇજસ્ટોં મેં ફર્ઝી ઇશ્કિયા અફ્સાનોં કો પઢ કર યા કૉલેજોં ઔર યૂનીવર્સિટિયોં કી મખ્લૂત (જહાં લડકા લડકી સાથ હોં ઐસી) ક્લાસોં મેં બૈઠ કર યા ના મહરમ રિશ્તેદારોં કે સાથ ખલ્ત મલ્ત હો કર આપસ મેં બે તકલ્લુફી કી દલદલ કે અન્દર ઉતર કર અક્સર નૌ જવાનોં કો કિસી ન કિસી સે **ઇશ્ક** હો જાતા હૈ. પહલે યક તરફા હોતા હૈ ફિર જબ ફરીકે અવ્વલ ફરીકે સાની કો મુત્તલઅ કરતા હૈ તો બા'ઝ અવકાત દો તરફા હો જાતા હૈ ઔર ફિર ઉમૂમન ગુનાહ વ ઇસ્યાન કા તૂફાન ખડા હો જાતા હૈ. ફોન પર જી ભર કર બે શરમાના બાત બલ્કે બે હિજાબાના મુલાકાત કે સિલ્સિલે હોતે હૈં, મક્તૂબાત વ સૌગાત કે તબા-દલે હોતે હૈં, શાદી કે ખુફ્યા કૌલ વ કરાર હો જાતે હૈં, અગર ઘર વાલે દીવાર બનેં તો બસા અવકાત દોનોં ફિરાર હો જાતે હૈં, બા'દહૂ (યા'ની ઉસ કે બા'દ) અખ્બાર મેં ઉન કે ઇશ્તિહાર છપતે હૈં, ખાનદાન કી આબરૂ કા સરે બાઝાર નીલામ હોતા હૈ, કભી "કોર્ટ મેરેજ" કી તરકીબ બનતી હૈ તો مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ કભી યૂં હી બિગૈર નિકાહ કે..... ઔર ઐસે બે રહમોં કે ના જાઇઝ બચ્ચોં કી લાશેં કચરા કૂંડિયોં મેં મિલતી હૈં નીઝ ઐસા ભી હોતા રહતા હૈ કે ભાગતે નહીં બનતી તો **ખુદકુશી** કી રાહ લી જાતી હૈ જિસ કી ખબરેં આએ દિન અખ્બારાત મેં છપતી રહતી હૈં.

યૂસુફ عَلَيْهِ السَّلَام **કા દામન ઇશ્કે મજાઝી સે પાક હૈ :** મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! આજ કલ ઇસ્લામી મા'લૂમાત કી કમી કા દૌર દૌરા હૈ, જહાલત ડેરા ડાલ કર પડી હૈ, બા'ઝ આશિકાને નાશાદ, અપની ગન્દી ઇશ્ક બાઝિયોં પર પર્દા ડાલને કે લિયે યહાં તક કહતે સુનાઈ દેતે હૈં કે હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને ભી **ઝુલૈખા** સે ઇશ્ક કિયા થા ! (مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ) ઐસા હરગિઝ નહીં, યકીનન ઇસ તરહ બકને વાલે આશિકાને નાદાન સખ્ત ખતા પર હૈં. અપને નફ્સ કી શરારતોં કે મુઆ-મલે મેં શૈતાન કી બાતોં મેં આ કર બે સોચે સમઝે કિસી ભી નબી عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام

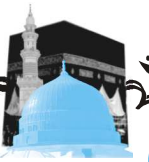

કે બારે મેં ઝબાન ખોલના ઈમાન કે લિયે ઈન્તિહાઈ ખતરનાક હોતા હૈ. **યાદ રખિયે ! નબી** عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام **કી અદના ગુસ્તાખી ભી કુફ્ર હૈ.** હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નબી હૈં ઔર હર નબી મા'સૂમ. નબી સે હરગિઝ કોઈ મઝમૂમ હ-ર-કત સાદિર નહીં હો સકતી. ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન" સફહા** 445 પર પારહ 12 **સૂરએ યૂસુફ** કી આયત નમ્બર 24 મેં **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ ۚ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَاۤ اَنْ رَّاٰ بُرْهَانَ رَبِّهٖ ؕ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર બેશક ઔરત ને ઉસ કા ઈરાદા કિયા ઔર વોહ ભી ઔરત કા ઈરાદા કરતા અગર અપને રબ કી દલીલ ન દેખ લેતા.

સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى **ફરમાતે હૈં : અલ્લાહ** તઆલા ને અમ્બિયા عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે **નુફૂસે** તાહિરા કો અખ્લાકે ઝમીમા વ અફ્આલે રઝીલા (યા'ની મઝમૂમ અખ્લાક ઔર ઝલીલ કામોં) સે પાક પૈદા કિયા હૈ ઔર અખ્લાકે શરીફા તાહિરા મુકદ્દસા પર ઉન કી ખિલ્કત (યા'ની પૈદાઈશ) ફરમાઈ હૈ ઈસ લિયે વોહ હર ના કર્દની (યા'ની હર બુરે) ફે'લ સે બાઝ રહતે હૈં. એક રિવાયત યેહ ભી હૈ કે જિસ વક્ત **ઝુલૈખા** આપ عَلَيْهِ السَّلَام કે દરપૈ હુઈ ઉસ વક્ત આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને અપને વાલિદે માજિદ હઝરતે સય્યિદુના **યા'કૂબ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો દેખા કે અંગુશ્તે (યા'ની ઉંગલી) મુબારક દન્દાને અક્દસ (યા'ની પાકીઝા દાંતોં) કે નીચે દબા કર ઈજતિનાબ (યા'ની બાઝ રહને) કા ઈશારા ફરમાતે હૈં.

(ખઝાઈનુલ ઈરફાન)

હકીકત યેહી હૈ કે **ઈશ્ક** સિર્ફ **ઝુલૈખા** કી તરફ સે થા હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કા દામન ઈસ સે કત્અન યકીનન પાક થા. પારહ 12 **સૂરએ યૂસુફ** આયત નમ્બર 30 મેં શુ-રફાએ મિસ્ર કી બા'ઝ ઔરતોં કા કૌલ ઈસ તરહ નક્લ કિયા ગયા હૈ :

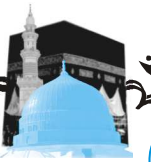

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتٰىهَا عَنْ نَّفْسِهٖ ۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا ؕ اِنَّا لَنَرٰىهَا فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર શહ્ર મેં કુછ ઔરતેં બોલીં કે અઝીઝ કી બીબી અપને નૌ જવાન કા દિલ લુભાતી હૈ, બેશક ઉન કી મહબ્બત ઇસ કે દિલ મેં પૈર ગઈ હૈ, હમ તો ઇસે સરીહ ખુદ રફ્તા પાતે હૈં.

હુજ્જતુલ ઇસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : "**ઝુલૈખા** કો રગ્બત થી મગર હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام તાકત વ કુદરત રખને કે બા વુજૂદ ઇસ (યા'ની ઝુલૈખા કી તરફ રગ્બત) સે બાઝ રહે. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને કુરઆને કરીમ મેં આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે બાઝ રહને કે અમલ કો ખૂબ સરાહા." (اِحیاءُ الْعُلُوم ج۳ ص ۱۲۹)

આશિકાને નાદાન કા રદ હો ગયા ! : ઇસ સે અઝ્હર મિનશમ્સે વ અબ્યન મિનલ અમ્સ યા'ની સૂરજ સે ઝિયાદા રોશન ઔર રોઝે ગુઝશ્તા સે ઝિયાદા કાબિલે યકીન હો ગયા કે આજ કલ કે જો **આશિકાને નાદાન** અપને ગુનાહોં ભરે સડે હુએ બદબૂદાર ઇશ્ક કો દુરુસ્ત સાબિત કરને કે લિયે مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઔર **ઝુલૈખા** કે વાકિએ કો આડ બનાતે હૈં, યેહ હુક્મે કુરઆની કે સરાસર ખિલાફ ઔર કઈ સૂરતોં મેં સીધા **કુફ્ર તક લે જાને વાલા** હૈ. **સૂરએ યૂસુફ** મેં સિર્ફ **ઝુલૈખા** કી તરફ સે ઇશ્ક કા તઝકિરા હૈ મગર કહીં ભી કોઈ ઇશારા તક નહીં મિલતા કે مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ભી ઉસ કે ઇશ્ક મેં શરીક થે. લિહાઝા જો લોગ હઝરતે સય્યિદુના **યૂસુફ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો ભી ઇશ્ક મેં શરીક ઠહરાતે હૈં, વોહ ઇસ સે તૌબા ઔર તજ્દીદે ઈમાન કરેં યા'ની તૌબા કર કે નએ સિરે સે મુસલ્માન હોં. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નબી عَلَيْهِ السَّلَام કી શાન બહુત અઝીમ હોતી હૈ ઔર વોહ ગુનાહોં સે મા'સૂમ હોતે હૈં.

યા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! હમેં અપની હકીકી **મહબ્બત** ઔર અપને પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સચ્ચી પક્કી **ઉલ્ફત** નસીબ ફરમા. **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! દુન્યા

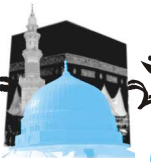

કી ચાહત હમારે દિલ સે નિકાલ દે. **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! જો મુસલ્માન ગુનાહોં ભરે "ઇશ્કે મજાઝી" કે જાલ મેં ફંસે હુએ હૈં ઉન્હેં રિહાઈ દે કર અપને મ-દની મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઝુલ્ફોં કા અસીર (કૈદી) બના દે. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મહબ્બત ગૈર કી દિલ સે નિકાલો યા રસૂલલ્લાહ

મુઝે અપના હી દીવાના બના લો યા રસૂલલ્લાહ

(ઇશ્કે મજાઝી કે **મુ-તઅલ્લિક** દિલચસ્પ મા'લૂમાત કે લિયે દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ** કી મત્બૂઆ કિતાબ, "પર્દે કે બારે મેં સુવાલ જવાબ" **સફહા** 318 તા 356 કા મુતા-લઆ ફરમાઇયે)

ઇમામ ઔઝાઈ કા રિક્કત અંગેઝ બયાન : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! આઇયે મશહૂર મુહદ્દિસ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ ઔઝાઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કા નેકી કી દા'વત પર મુશ્તમિલ ગાફિલોં કો ઝંઝોડ ઝંઝોડ કર બેદાર કરને વાલા, પુરસોઝ ઔર ઇબ્રત અંગેઝ બયાન સુનતે હૈં ચુનાન્ચે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 125 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "શુક્ર કે ફઝાઇલ" **સફહા** નમ્બર 32 તા 33 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ ઔઝાઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને બયાન કરતે હુએ ઇર્શાદ ફરમાયા : "ઐ લોગો ! (દુન્યા મેં મિલી હુઈ) ઇન ને'મતોં કે ઝરીએ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ભડક્તી હુઈ ઉસ આગ સે ભાગને પર મદદ હાસિલ કરો જો દિલોં પર ચઢ જાએગી, બેશક તુમ ઐસે ઘર (યા'ની દુન્યાએ ના પાએદાર) મેં હો જિસ મેં (લમ્બી ઉમ્ર કે ઝરીએ મિલી હુઈ) કિયામ કી તવીલ મુદ્દત ભી કલીલ (યા'ની થોડી) હૈ ઔર ઇસ મેં તુમ્હેં મુકર્રરા મુદ્દત તક ઉન ગુઝશ્તા લોગોં કા જા નશીન બના કર ભેજા ગયા હૈ, જિન્હોં ને દુન્યા કી ખુશ નુમાઈ ઔર ઇસ કી રૌનક વ બહાર કા રુખ કિયા, ઉન કી ઉમ્રેં તુમ સે તવીલ ઔર કદ તુમ સે દરાઝ થે ઔર નિશાનાત અઝીમ થે. ઉન્હોં ને પહાડોં કો ચીર ડાલા, પથ્થર કી ચટાનેં કાટીં, શહરોં મેં ઘૂમતે રહે, ઝિયાદા કુવ્વત વાલે, ઉન કે જિસ્મ સુતૂન કી તરહ થે. ઇસ કે બા વુજૂદ ઝમાને ને જલ્દ હી ઉન કી મુદ્દતોં કો લપેટ દિયા, ઉન કે

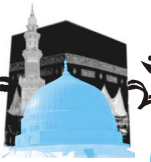

નિશાનાત કો મિટા દિયા. ઉન કે ઘરોં કો નેસ્તો નાબૂદ કર દિયા ઔર ઉન કે ઝિક્ર કો ભુલા દિયા. અબ તુમ ન ઉન કો દેખતે હો ન ઉન કી આવાઝ સુનતે હો. વોહ ઝૂટી ઉમ્મીદોં પર ખુશ, ગફ્લત મેં રાત દિન બસર કરતે થે. ફિર તુમ જાનતે હો કે રાત કે વક્ત ઉન કે ઘરોં મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા અઝાબ ઉતરા તો સુબ્હ ઉન મેં સે અક્સર અપને ઘરોં મેં મુંહ કે બલ ઔંધે પડે રહ ગએ ઔર જો બચ ગએ વોહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે અઝાબ, ઉસ કી ને'મતોં કે ઝવાલ ઔર હલાકત મેં મુબ્તલા હોને વાલોં કે મુન્હદિમ (યા'ની ગિરે હુએ) ઘરોં કે આસાર દેખતે રહ ગએ. ઈસ મેં નિશાની હૈ ઉન લોગોં કે લિયે જો દર્દનાક અઝાબ સે ડરતે હૈં ઔર ઈબ્રત હૈ ઉન કે લિયે જો દિલ મેં ખૌફે ખુદા રખતે હૈં. ઔર અબ ઉન કે બા'દ તુમ્હારી મુદ્દત કમ હૈ ઔર દુન્યા આરિઝી હૈ ઔર ઝમાના ઐસા આ ગયા હૈ કે ન અફ્વો દર ગુઝર રહા ઔર ન હી નરમી બલ્કે બુરાઈ કી કીચડ, બાકી માંદા રન્જો ગમ, ઈબ્રત નાક હોલ નાકિયાં, બચી કુચી સઝાઓં કે અ-સરાત, ફિતનોં કે સૈલાબ, પૈ દર પૈ ઝલ્ઝલોં ઔર બદ તરીન જા નશીનોં કા દૌર દૌરા હૈ. ઉન કી બુરાઈયોં કી વજહ સે ખુશ્કી વ તરી મેં ખરાબી ઝાહિર હુઈ. પસ તુમ ઉન કી તરહ ન હોના જિન્હેં લમ્બી ઉમ્મીદોં ઔર લમ્બી મુદ્દતોં ને ધોકે મેં ડાલ દિયા ઔર વોહ ખ્વાહિશાત કે હો કર રહ ગએ. હમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે સુવાલ કરતે હૈં કે હમેં ઔર તુમ્હેં ઉન લોગોં મેં કર દે જો અપની નઝ્ર કી હિફાઝત કરતે હુએ ઉસે પૂરા કરતે હૈં ઔર અપને (હકીકી) ઠિકાને કો પહચાન કર ખુદ કો તય્યાર રખતે હૈં."

(تاریخ دمشق لابن عساکر ج ۳۵ ص ۲۰۸ رقم ۳۹۰۷)

મૌત ઠહરી આને વાલી આએગી જાન ઠહરી જાને વાલી જાએગી
રૂહ રગ રગ સે નિકાલી જાએગી તુઝ પે ઈક દિન ખાક ડાલી જાએગી
કબ્ર મેં મય્યિત ઉતરની હૈ ઝરૂર
જૈસી કરની વૈસી ભરની હૈ ઝરૂર

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

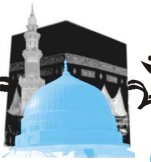

ઇમામ ઔઝાઈ કૌન થે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો! હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબ્દુર્રહમાન ઔઝાઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى જિન કા અભી અભી રિક્કત અંગેઝ બયાન સુના, યેહ જય્યિદ આલિમ, ઝબર દસ્ત મુફ્તી ઔર અહલે શામ કે બહુત બડે ઇમામ ગુઝરે હૈં, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને સત્તર હઝાર ફતવે દિયે હૈં, તબ્એ તાબિઈન મેં સે થે. વિલાદતે બા સઆદત 88 સિ.હિ. મેં ઔર વફાત શરીફ રબીઉન્નૂર 157 સિ.હિ. મેં હુઈ. (حیاۃ الحیوان ج۱ص۱۹۸)

ખ્વાબ મેં રબ કી કરમ નવાઝિયાં : હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ ઔઝાઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : મૈં ને એક બાર ખુદાએ ગફ્ફાર عَزَّوَجَلَّ કા ખ્વાબ મેં દીદાર કિયા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ફરમાયા : ઐ અબ્દુર્રહમાન ! તૂ હી **નેકી કી દા'વત** દેતા ઔર બુરાઈ સે રોકતા હૈ ? મૈં ને અર્ઝ કી : જી હાં મેરે પ્યારે પ્યારે પાક પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ તેરે હી ફઝલો કરમ સે ઇસ કી તૌફીક મિલી હૈ. મેરે મૌલા عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે દુન્યા સે **ઇસ્લામ** પર ઉઠાના. ઇસ પર **અલ્લાહ** તઆલા ને ફરમાયા : **સુન્નત** પર ભી. (حِلْيَةُ الْاَولياء ج۶ص۱۰۳ رقم۸۱۳۱)

વફાત કા અજીબ વાકિઆ : હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ ઔઝાઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى બૈરૂત મેં રહતે થે, એક મર્તબા બૈરૂત કે હમ્મામ મેં દાખિલ હુએ હમ્મામ કા માલિક બે ખયાલી મેં દરવાઝા બાહર સે બન્દ કર કે ચલા ગયા. કુછ દિનોં કે બા'દ આ કર જબ ઉસ ને હમ્મામ કા દરવાઝા ખોલા તો હઝરતે સય્યિદુના **ઇમામ ઔઝાઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى સીધા હાથ રુખ્સાર (ગાલ) કે નીચે રખ કર કિબ્લા રૂ લેટે હુએ થે ઔર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી રૂહ ક-ફસે ઉન્સુરી સે પરવાઝ કર ચુકી થી. (ابنِ عساکر ج۳۰ص۲۲۲) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

સરકારે મદીના કી સુન્નત પે જો ચલતે હૈં
અલ્લાહ કે વોહ બન્દે ઝિન્દા હૈં મઝારોં મેં

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تعالٰى على محمَّد

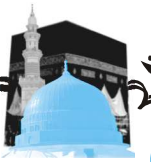

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હૈ. (مسلم)

शराबी आया मुअज़्ज़िन बन गया ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઝિન્દગી કા મક્સદ સમઝને, ઈસે હાસિલ કરને, મૌત કી તય્યારી કા ઝેહ્ન બનાને ઔર શરીઅત કે દાએરે મેં રહતે હુએ દુન્યા કે સાથ સાથ અપની આખિરત સંવારને કા જઝબા પાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે. દેખિયે તો સહી ! દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ કૈસે કૈસે બિગડે હુઓં કો સુધાર દેતા હૈ ! સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે મ-દની કાફિલોં મેં આશિકાને રસૂલ કી સોહબતોં સે માલામાલ સુન્નતોં ભરા સફર મુઆ-શરે કે ઠુકરાએ હુઓં કો કહાં સે કહાં પહોંચા દેતા હૈ ! ચુનાન્ચે **મહારાષ્ટ્ર** (હિન્દ) કે ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી સે કબ્લ મૈં મ-રઝે ઈસ્યાં (યા'ની ગુનાહોં કી બીમારી) મેં ઈન્તિહા દ-રજે તક મુબ્તલા હો ચુકા થા. દિન ભર મઝદૂરી કરને કે બા'દ જો રકમ હાસિલ હોતી રાત કો ઉસી સે مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **શરાબ ખરીદ કર ખૂબ અય્યાશી કરતા, શોર શરાબા કરતા, ગાલિયાં બકતા ઔર વાલિદૈન વ અહલે મહલ્લા કો ખૂબ તંગ કરતા ઈસ કે ઈલાવા મૈં પરલે દ-રજે કા જૂઆરી વ બદ તરીન બે નમાઝી ભી થા.** ઈસી ગફ્લત મેં મેરી ઝિન્દગી કે કીમતી અય્યામ ઝાએઅ હોતે રહે, આખિરે કાર મેરે મુકદ્દર કા સિતારા ચમકા. હુવા યૂં કે ખુશ કિસ્મતી સે મેરી મુલાકાત **દા'વતે ઈસ્લામી** કે એક ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી ભાઈ સે હુઈ. ઉન્હોં ને **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કરતે હુએ મુઝે મ-દની કાફિલે મેં સુન્નતોં ભરે સફર કી તરગીબ દી, ઉન કે મીઠે બોલ ને કુછ ઐસા રંગ જમાયા કે મુઝ સે ઈન્કાર ન હો સકા ઔર મૈં હાથોં હાથ તીન દિન કે **મ-દની કાફિલે** કા મુસાફિર બન ગયા. મ-દની કાફિલે મેં **આશિકાને રસૂલ** કી સોહબત મિલી ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ રસાઈલ ભી સુનને કો મિલે. જિસ કી યેહ બ-ર-કત હાસિલ હુઈ કે મુઝ જૈસા પક્કા બે નમાઝી, શરાબી વ જૂઆરી તાઈબ હો કર ન સિર્ફ નમાઝ પઢને વાલા બન ગયા બલ્કે **સદાએ મદીના** લગાને (યા'ની ફજ્ર કી નમાઝ કે લિયે મુસલ્માનોં કો જગાને) ઔર દૂસરોં કો મ-દની કાફિલોં કા મુસાફિર બનાને વાલા બન ગયા.

www.dawateislami.net

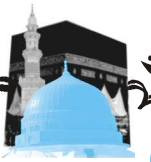

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મેરી ઈન્ફિરાદી કોશિશ સે (તા દમે બયાન) **30 ઈસ્લામી ભાઈ મ-દની કાફિલોં કે મુસાફિર બન ચુકે** હૈં ઔર ઈસ વક્ત મૈં એક મસ્જિદ મેં **મુઅઝ્ઝિન** હૂં ઔર મ-દની કામોં કી ધૂમ મચાને કી કોશિશ કર રહા હૂં.

છોડેં મૈ નોશિયાં મત બકેં ગાલિયાં આએં તૌબા કરેં કાફિલે મેં ચલો
એ શરાબી તૂ આ, આ જૂઆરી તૂ આ છૂટેં બદ આદતેં કાફિલે મેં ચલો
હોગા લુત્ફે ખુદા, આઓ ભાઈ દુઆ મિલ કે સારે કરેં, કાફિલે મેં ચલો

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 615)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

બયાન કર્દા મ-દની બહાર કે ઝરીએ નેકી કી દા'વત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! બે નમાઝી, શરાબી, જૂઆરી, માં બાપ કા દિલ દુખાને ઔર પડોસિયોં કો સતાને, ગાલી ગલોચ કરને વાલા, અલ્લહડ નૌ જવાન મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી કી "ઈન્ફિરાદી કોશિશ" કે નતીજે મેં મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બના, વહાં **આશિકાને રસૂલ** કી સોહબતોં મેં સુન્નતોં ભરે મ-દની રસાઈલ સુનને ઔર તાઈબ હો કર સુન્નતોં કે મ-દની ફૂલ લુટાને વાલા, સદાએ મદીના લગાને વાલા, મસ્જિદ મેં અઝાનેં દે કર નમાઝોં કે લિયે બુલાને વાલા બના ઔર મ-દની કાફિલોં કા મુસાફિર બન કર દૂસરોં કો બનાને વાલા બન ગયા. ઐ આશિકાને રસૂલ ! યાદ રખિયે ! **નમાઝ** હર આકિલ બાલિગ મુસલ્માન મર્દ વ ઔરત પર ફર્ઝ હૈ, નમાઝ અદા કરને વાલા જન્નત કા મુસ્તહિક હૈ જબ કે બિલા ઉઝ્ર એક વક્ત કી નમાઝ ભી જો કઝા કરને વાલા હૈ, વોહ હઝારોં સાલ અઝાબે નાર કા હકદાર હૈ. **શરાબી વ જૂઆરી** કી દોનોં જહાનોં મેં ઝિલ્લતો ખ્વારી ઔર દોઝખ કી ખૌફનાક સઝાઓં કી હકદારી હૈ, **માં બાપ કો બુરા ભલા કહને વાલોં** કો સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને શબે મે'રાજ ઈસ હાલ મેં મુલા-હઝા ફરમાયા કે વોહ આગ કી શાખોં સે લટકે હુએ થે. પડોસી કે બહુત સારે હુકૂક હૈં ! **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **હૈ :** વોહ જન્નત મેં નહીં જાએગા, જિસ કા પડોસી ઉસ કી આફતોં સે અમ્ન મેં નહીં હૈ. ((مُسلِم ص٤٣ حدیث ٧٣(٤٦)) કિસી મુસલ્માન કો

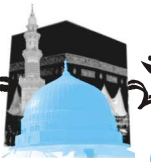

ગાલી નિકાલના હરામ વ જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ.

જો ખુદ ખાઓ પહનો વોહી ખુદ્દામ કો ભી દો : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 246 સફહાત પર મુશતમિલ કિતાબ, **"મુન્તખબ હદીસેં" સફહા** 156 તા 160 પર ગાલી કે સુદૂર ઔર ઈસ પર નદામત વગૈરા કે **મુ-તઅલ્લિક** દિયે ગએ મઝમૂન સે કુછ હિસ્સા **બિત્તસર્રુફ** પેશ કિયા જાતા હૈ, સુનિયે ઔર ઈસ મેં સે ખૂબ ખૂબ ઈમાન અફરોઝ **મ-દની ફૂલ** ચુનિયે ચુનાન્ચે **બુખારી** શરીફ મેં હૈ : હઝરતે સય્યિદુના મા'રૂર رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં : મૈં ને હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે "રબઝા" (નામી મકામ જો કે મદીને શરીફ સે તીન મન્ઝિલ દૂર હૈ) મેં મુલાકાત કી, વોહ ઔર ઉન કા ગુલામ એક હી જૈસા જોડા પહને હુએ થે તો મૈં ને ઈસ કે બારે મેં ઉન સે સુવાલ કિયા તો હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને ફરમાયા કે મૈં ને એક શખ્સ સે ઝગડા કિયા ઔર ઉસ કો માં કે હવાલે સે બુરા કહા તો હુઝૂરે પુરનૂર, શાહે ગયૂર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા કે ઐ અબૂ ઝર ! તુમ ને ઉસ કી માં કી નિસ્બત બુરે અલ્ફાઝ કહે તુમ ઐસે આદમી હો કે તુમ્હારે અન્દર જાહિલિય્યત કી ખસ્લત હૈ. તુમ્હારે લૌંડી ગુલામ તુમ્હારે (દીની) ભાઈ હૈં, **અલ્લાહ** તઆલા ને ઈન લોગોં કો તુમ્હારા મા તહ્ત બના દિયા હૈ તો જિસ કા ભાઈ ઉસ કે મા તહ્ત હો, ઉસ કો ચાહિયે કે જો ખુદ ખાએ ઉસ કો ખિલાએ ઔર જો ખુદ પહને ઉસ કો પહનાએ ઔર તુમ ઉન ખાદિમોં કો ઐસે કામોં કી તક્લીફ મત દો જો ઉન્હેં લાચાર કર દે ઔર અગર તુમ ઐસી તક્લીફ દો (યા'ની કોઈ મશક્કત કા કામ દો) તો ખુદ ભી કામ મેં ઉન કી મદદ કરો.

(صحیح بُخاری ج ۱ ص ۲۳ حدیث ۳۰)

અઝીમુશ્શાન નદામત ઔર અનોખા કફ્ફારા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને જિસ શખ્સ કો ગલત અલ્ફાઝ કહે થે, વોહ હઝરતે સય્યિદુના **બિલાલે** હબશી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ હૈં. વોહ અલ્ફાઝ **مَعَاذَاللّٰه** કોઈ મુરવ્વજા ગન્દી ગાલી નહીં થી, બસ ઈતના કહ દિયા થા કે (ઐ કાલી માં કે બેટે) હઝરતે સય્યિદુના બિલાલે હબશી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને જબ દરબારે રિસાલત મેં ઈસ કી શિકાયત કી તો **સરકારે મદીના** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

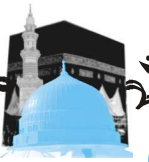

ને હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કો ડાંટા ઔર નસીહત ફરમાઈ. ઈસ કે બા'દ હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ પર ઈસ કા ક્યા રદ્દે અમલ હુવા, યેહ બહુત હી લરઝા બર અન્દામ કર દેને વાલી દાસ્તાન હૈ, ઈસ કો સુનિયે ઔર ખુદા عَزَّوَجَلَّ કે ખૌફ સે લરઝિયે : ચુનાન્ચે દરબારે રિસાલત કી મલામત સુન કર ફૌરન હી હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ ઝર ગિફારી** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ હઝરતે સય્યિદુના **બિલાલે** હબશી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કી ખિદમત મેં નદામત કે સાથ હાઝિર હુએ ઔર એક દમ અપના હસીન રુખ્સાર (યા'ની ગાલ) ઝમીન પર રખ કર ઈન્તિહાઈ લજાજત કે સાથ રોતે ઔર ગિડગિડાતે હુએ કહા : **"ઐ બિલાલ !** જબ તક તુમ અપને કદમ કે તલ્વે સે મેરે ઈસ રુખ્સાર (યા'ની ગાલ) કો ન રૌંદોગે મૈં ઉસ વક્ત તક અપના યેહ ચેહરા હરગિઝ હરગિઝ ઝમીન સે નહીં ઉઠાઊંગા." હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ ઝર ગિફારી** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કે શદીદ ઈસ્રાર સે મજબૂર હો કર હઝરતે સય્યિદુના **બિલાલ** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને બા દિલે ના ખ્વાસ્તા અપના કદમ સય્યિદુના અબૂ ઝર رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કે મુબારક ચેહરે પર રખ કર ફૌરન હી હટા લિયા ઔર હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ ઝર ગિફારી** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કો મુઆફ કર દિયા. **(ارشادُالسّاری ج۱ ص۱۹۷)**

અબૂ ઝર ગિફારી رضی اللہ عنہ **પૈકરે પરહેઝ ગારી થે :** હઝરતે સય્યિદુના અલ્લામા કસ્તલાની قُدِّسَ سِرُّهُ النُّورانی ને ઈસ વાકિએ કે બારે મેં યેહ ભી તહરીર ફરમાયા હૈ કે હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ ઝર ગિફારી** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને યેહ આર (યા'ની ગૈરત) દિલાને વાલી બાત હઝરતે સય્યિદુના **બિલાલે** હબશી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કે લિયે ઉસ વક્ત કહી થી જબ કે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કો ઈસ કિસ્મ કે અલ્ફાઝ કી હુરમત (યા'ની હરામ હોને) કા ઈલ્મ નહીં હુવા થા. વરના હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ જૈસે પૈકરે તક્વા વ પરહેઝ ગારી સે ઐસી બાત કા તસવ્વુર ભી નહીં કિયા જા સકતા. ઈસી લિયે **હુઝૂરે પુરનૂર** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને સિર્ફ યેહ લફ્ઝ કહ કર ઉન કી સર-ઝનિશ (યા'ની મલામત) ફરમાઈ કે "તુમ્હારે અન્દર અભી જાહિલિય્યત કી ખસ્લત બાકી હૈ." ઔર યેહ ઝજ્ર વ તૌબીખ (યા'ની ડાંટ ડપટ) ભી ઉન કે બુલન્દ મરાતિબ કી વજહ સે હુઈ કે ઈતને બડે આદમી કી ઝબાન સે ઈતની છોટી ઔર ગિરી હુઈ બાત નહીં નિકલની ચાહિયે થી. **(ایضاً)**

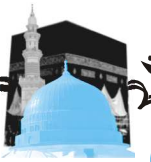

સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ **કી ઇસ્તિકામત :** હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફારી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ બહુત હી કદીમુલ ઇસ્લામ સહાબી હૈં, યહાં તક કે બા'ઝ ઉ-લમાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام કા કૌલ હૈ કે ઇસ્લામ કબૂલ કરને મેં બાહરી (ગૈર હિજાઝી) સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કે અન્દર આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કા પાંચવાં નમ્બર હૈ. આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે મુસલ્માન હોને કા પૂરા હાલ **બુખારી** શરીફ મેં મુફસ્સલ મઝકૂર હૈ. આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે ઈમાની જઝબે કા હાલ યેહ થા કે કબૂલે ઇસ્લામ કે બા'દ ચન્દ દિન તક બુલન્દ આવાઝ સે રોઝાના મજમએ કુફ્ફાર મેં અપને ઇસ્લામ કા એ'લાન ફરમાતે ઔર કુફ્ફારે મક્કા આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ પર પિલ પડતે ઔર ઇસ કદર ઝદો કોબ યા'ની મારપીટ કરતે કે આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ લહૂ લુહાન હો કર બેહોશ હો જાતે મગર જૂં હી હોશ મેં આતે ફિર અપને ઇસ્લામ કા એ'લાન ફરમાતે. (મુન્તખબ હદીસેં, સ. 157) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.** اٰمِين بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِین صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ખુદાયા બ હક્કે બિલાલો અબૂ ઝર મુઝે દીન પર ઇસ્તિકામત અતા કર
ઇલાહી ન કુછ પૂછના રોઝે મહશર મુઝે બખ્શ બહરે બિલાલો અબૂ ઝર
ઇલાહી બરાએ બિલાલો અબૂ ઝર
મુઝે ખુલ્દ મેં દે જવારે પયમ્બર

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تعالٰى على محمَّد

કિયામત કે કરીબ એક ખૌફનાક જાનવર નિકલેગા : બરાએ કરમ ! નેકી કી દા'વત કી **અહમ્મિય્યત** કો સમઝને કી કોશિશ કીજિયે. જબ કિયામત કરીબ આ જાએગી તો લોગ નેકી કી દા'વત તર્ક કર દેંગે, ઉન કી ઇસ્લાહ કી કોઈ ઉમ્મીદ બાકી ન રહેગી. **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઇનુલ ઇરફાન" સફહા** 712 પર પારહ 20 **સૂ-રતુન્નમ્લ** કી આયત નમ્બર 82 મેં રબ્બે કરીમ عَزَّوَجَلَّ કા ફરમાને અઝીમ હૈ :

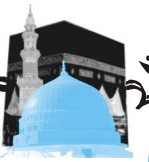

وَ اِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً مِّنَ الْاَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ اَنَّ النَّاسَ كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا لَا يُوْقِنُوْنَ ﴿۸۲﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર જબ બાત ઉન પર આ પડેગી હમ ઝમીન સે ઉન કે લિયે એક ચૌપાયા નિકાલેંગે જો લોગોં સે કલામ કરેગા ઈસ લિયે કે લોગ હમારી આયતોં પર ઈમાન ન લાતે થે.

બાત કરને વાલા અજીબ શકલ કા જાનવર : **હઝરતે** સદરુલ અફાઝિલ મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ઈસ આયત કી તફસીર મેં ફરમાતે હૈં : યા'ની ઉન પર ગ-ઝબે ઈલાહી હોગા ઔર અઝાબ વાજિબ હો જાએગા ઔર હુજ્જત પૂરી હો ચુકેગી, ઈસ તરહ કે લોગ **اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَ نَهْىٌ عَنِ الْمُنْكَر** (યા'ની નેકી કા હુક્મ દેના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના) તર્ક કર દેંગે ઔર ઉન કી દુરુસ્તી કી કોઈ ઉમ્મીદ બાકી ન રહેગી યા'ની કિયામત કરીબ હો જાએગી ઔર ઉસ કી અલામતેં ઝાહિર હોને લગેંગી ઔર ઉસ વક્ત તૌબા નફ્અ ન દેગી. **મઝીદ** ફરમાતે હૈં : ઉસ ચૌપાએ કો **દાબ્બતુલ અર્દ** કહતે હૈં, **યેહ અજીબ શકલ કા જાનવર** હોગા જો કોહે સફા (વાકેઅ મક્કતુલ મુકર્રમા زَادَهَا اللهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا) સે બરઆમદ હો કર તમામ શહરોં મેં બહુત જલ્દ ફિરેગા, ફસાહત કે સાથ કલામ કરેગા, હર શખ્સ કી પેશાની પર એક નિશાન લગાએગા, ઈમાનદારોં કી પેશાની પર અસાએ મૂસા عَلَيْهِ السَّلَام સે નૂરાની ખત (યા'ની રોશન લકીર) ખીંચેગા, કાફિર કી પેશાની પર હઝરતે સુલૈમાન عَلَيْهِ السَّلَام કી અંગુશ્તરી (યા'ની અંગૂઠી) સે સિયાહ મોહર લગાએગા. **મઝીદ** ફરમાતે હૈં : ઔર બ ઝબાને ફસીહ (યા'ની સાફ અલ્ફાઝ મેં) કહેગા : **هٰذَا مُؤْمِنٌ وَّ هٰذَا كَافِرٌ** (યા'ની) યેહ મોમિન હૈ ઔર યેહ કાફિર હૈ. **મઝીદ** ફરમાતે હૈં : યા'ની કુરઆને પાક પર ઈમાન ન લાતે થે, જિસ મેં બઅ્સ (યા'ની કિયામત મેં ઉઠાએ જાને) વ હિસાબ વ અઝાબ વ ખુરૂજે **દાબ્બતુલ અર્દ** (યા'ની ચૌપાયા નિકલને) કા બયાન હૈ.

જો રોએગા વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા : **મક્કી** મ-દની આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ખૌફે ખુદા સે રોતે હુએ **સૂ-રતુત્તકાસુર** પઢને કે તઅલ્લુક સે નિહાયત દિલરુબા અન્દાઝ મેં **નેકી કી દા'વત** ઈર્શાદ ફરમાઈ. ચુનાન્ચે **હઝરતે** સય્યિદુના જરીર બિન **અબ્દુલ્લાહ** رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ, નબિયોં કે સરવર, મદીને કે તાજવર,

www.dawateislami.net

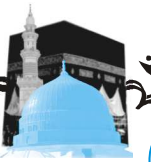

મહબૂબે રબ્બે અક્બર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને હમ સે ફરમાયા : મૈં તુમ્હારે સામને **સૂ-રતુત્તકાસુર** પઢતા હૂં તુમ મેં સે જો રોએગા વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા. ચુનાન્ચે સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસે પઢા. હમ મેં સે કુછ તો રોએ ઔર કુછ ન રોએ. જો નહીં રો સકે થે ઉન્હોં ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હમ ને રોને કી કોશિશ કી મગર ન રો સકે. સરકારે નામદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : મૈં તુમ્હારે સામને ઈસે દોબારા પઢતા હૂં જો રોએગા, ઉસ કે લિયે **જન્નત** હોગી ઔર જો ન રો સકે વોહ રોને કી સી શક્લ હી બના લે. **(نوادرُالاصول ج۱ص۶۱۱حدیث۸۶۲)**

કાબિલે રશ્ક મ-દની મુન્ના : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ રિવાયત મેં હમારે મીઠે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે નિહાયત અછૂતે અન્દાઝ મેં **નેકી કી દા'વત** દેને કા રિક્કત અંગેઝ બયાન હૈ. ઈસ રિવાયત સે મા'લૂમ હુવા કે મેરે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી અતા સે જિસે ચાહેં જો ચાહેં ઈનાયત ફરમા દેં, જભી તો ફરમાયા : **"જો રોએગા વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા."** ઈસ રિવાયત મેં કુરઆને કરીમ કે આખિરી પારે કી 8 આયતોં પર મુશ્તમિલ **સૂ-રતુત્તકાસુર** કા તઝકિરા હૈ, જિસ કે પઢને વાલે કો એક હઝાર આયતેં પઢને કા સવાબ મિલતા હૈ, ઈસ મેં કબ્ર વ આખિરત ઔર જહન્નમ કા ઈન્તિહાઈ લરઝા ખૈઝ બયાન હૈ, કાશ ! હમ કન્ઝુલ ઈમાન સે ઈસ કા તરજમા ઝેહ્ન નશીન કર લેં ઔર જબ ભી યેહ સૂરત પઢેં યા સુનેં ખૌફે ખુદા સે રોના નસીબ હો જાએ. આઈયે ! ઈસ સૂરત કે હવાલે સે એક ઐસે **મ-દની મુન્ને કી પુરસોઝ હિકાયત** સુનતે હૈં, જિસ ને અ-મલી તૌર પર ખૌફે ખુદા ભરી **નેકી કી દા'વત** દે કર હર એક કો હૈરત મેં ડાલ દિયા ! ચુનાન્ચે એક બુઝુર્ગ ને કિસી મદ્રસે કે બાહર એક મ-દની મુન્ના દેખા જો ખડા રો રહા થા. ઈસ્તિફ્સાર (યા'ની પૂછને) પર ઉસ ને બતાયા, હમારે ઉસ્તાઝ સાહિબ ને આજ કે સબક મેં તખ્તી પર બા'ઝ આયાતે કરીમા લિખવાઈ હૈં, જો મુઝે રુલા રહી હૈં, યેહ કહતે હુએ ઉસ ને તખ્તી આગે બઢા દી. ઉસ મેં લિખા થા :

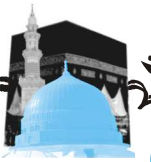

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْهٰىكُمُ التَّكَاثُرُ ۙ﴿۱﴾ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ؕ﴿۲﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۙ﴿۳﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ؕ﴿۴﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ ؕ﴿۵﴾ (پ۳۰، التکاثر:۱تا۵)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : **अल्लाह** के नाम से शुरूअ जो निहायत मेहरबान रहम वाला. तुम्हें ग़ाफ़िल रखा माल की ज़ियादा त-लबी ने यहां तक के तुम ने कब्रों का मुंह देखा. हां हां जल्द जान जाओगे. फ़िर हां हां जल्द जान जाओगे. हां हां अगर यक़ीन का जानना जानते तो माल की **महब्बत** न रखते.

म-दनी मुन्ना बराबर रोअे जा रहा था, वोह बुज़ुर्ग उस की येह रिक्कत देख कर बेहद **मु-तअस्सिर** हुअे और फ़रमाने लगे : बेटा ईस सूरत का सबक यहां तक पूरा नहीं हो जाता बल्के आगे भी है, जो शायद तुम्हें कल दिया जाअे. येह कहते हुअे उन्हों ने **सू-रतुत्तकासुर** की बकिय्या आयाते करीमा भी सुना दीं जो येह हैं :

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ۙ﴿۶﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ ۙ﴿۷﴾ ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَىِٕذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ﴿۸﴾ (پ۳۰، التکاثر:۶تا۸)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : बेशक ज़रूर जहन्नम को देखोगे. फ़िर बेशक ज़रूर उसे यक़ीनी देखना देखोगे. फ़िर बेशक ज़रूर उस दिन तुम से ने'मतों से पुरसिश होगी.

म-दनी मुन्ना जहन्नम का तज़किरा सुन कर थर्रा उठा, कांपता हुवा गिरा और तड़पने लगा और पछाड़ें खा खा कर ठन्डा हो गया. उस का उस्ताज़ लपक कर आया और उस ने उन बुज़ुर्ग को पकड़ लिया. लोग ईकट्ठे हो गअे, मर्हूम म-दनी मुन्ने के मां बाप भी आ पहोंचे. उन बुज़ुर्ग को बतौरे क़ातिल अदालत में पेश कर दिया गया. क़ाज़ी साहिब ने उन बुज़ुर्ग से सफ़ाई तलब की तो उन्हों ने सारा माजरा कह सुनाया. येह सुन कर क़ाज़ी साहिब ने फ़रमाया : येह **म-दनी मुन्ना** ईन्तिहाई सआदत मन्द था और ख़ौफ़े ईलाही عَزَّوَجَلَّ की तलवार से शहीद हुवा है. उन बुज़ुर्ग को बा ईज़्ज़त बरी कर दिया गया. (مُلَخص از نزھۃ المجالس ج ۲ ص ۹۴) **अल्लाह عَزَّوَجَلَّ की उन पर रहमत हो और उन**

www.dawateislami.net

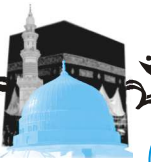

કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મ-દની મુન્ને કે ખૌફે ખુદા પર ફિદા, સુનતે હી આયતેં ઢેર જો હો ગયા

કાશ ! મિલ જાએ મુઝ કો ભી ઐસી વિલા, મેરે મરને કા બાઇસ હો ખૌફે ખુદા

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

આકા صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને રોતે રોતે નેકી કી દા'વત દી : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! હમારે પ્યારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે **ખૌફે ખુદા** عَزَّوَجَلَّ કે આલમ મેં રોતે હુએ **નેકી કી દા'વત** ઇર્શાદ ફરમાને કી એક રિક્કત અંગેઝ રિવાયત મુલા-હઝા કીજિયે ચુનાન્ચે **"ઇબ્ને માજહ"** કી હદીસે પાક હૈ : હઝરતે સય્યિદુના બરાઅ બિન આઝિબ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે હમ **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે હમરાહ એક જનાઝે મેં શરીક થે, આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કબ્ર** કે કનારે બૈઠે ઔર ઇતના **રોએ** કે આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ચશ્માને અકદસ (યા'ની પાકીઝા આંખોં) સે નિકલને વાલે આંસૂઓં સે મિટ્ટી નમ (યા'ની ગીલી) હો ગઈ. ફિર ફરમાયા : ઇસ (કબ્ર) કે લિયે તય્યારી કરો.

(سُنَنِ اِبن ماجه ج٤ ص٤٦٦ حديث ٤١٩٥)

કબ્ર દેખ કર સય્યિદુના ઉસ્માને ગની ગિર્યા વ ઝારી ફરમાતે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! દેખા આપ ને ! હમારે મીઠે મીઠે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને **ખૌફે ખુદા સે રોતે હુએ નેકી કી દા'વત** ઇર્શાદ ફરમાઈ, મેરે મીઠે મીઠે **આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કબ્ર** વ **હશ્ર** કે મુઆ-મલાત મેં હર તરહ કે અઝાબ સે યકીની કત્ઈ તૌર પર મહફૂઝી કે બા વુજૂદ **કબ્ર** કે હાલાત કી હકીકી મા'રિફત (યા'ની પહચાન) કી વજહ સે ખૌફે ખુદા કે સબબ ઇસ કે તઝકિરે પર રો દિયે. **અમીરુલ મુઅમિનીન** ઝુન્નૂરૈન, જામિઉલ કુરઆન હઝરતે સય્યિદુના ઉસ્માન ઇબ્ને અફ્ફાન رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કત્ઈ જન્નતી હોને કે બા વુજૂદ ભી **કબ્ર** કી ઝિયારત કે મૌકઅ પર આંસૂ રોક ન સકતે થે ચુનાન્ચે

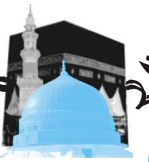

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 695 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "અલ્લાહ વાલોં કી બાતેં" (જિલ્દ અવ્વલ) કે **સફ્હા** 139 પર હૈ : **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના **ઉસ્માને ગની** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે ગુલામ (હઝરતે સય્યિદુના) હાની (رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) ફરમાતે હૈં કે **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના ઉસ્માને ગની رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ જબ કિસી **કબ્ર** કે પાસ ખડે હોતે તો ઈસ કદર **રોતે** કે આંસૂઓં સે આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી રીશ (યા'ની દાઢી) મુબારક તર હો જાતી. (ترمذی ج٤ ص١٣٨ حدیث٢٣١٠) **અલ મવાઈઝુલ અસ્ફૂરિયા** મેં ઈસ હિકાયત કો કદરે તફ્સીલ સે બયાન કિયા ગયા હૈ ઔર ઉસ મેં કુછ યૂં ભી હૈ કે જબ હઝરતે સય્યિદુના **ઉસ્માને ગની** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે **કબ્ર** કો દેખ કર બહુત ઝિયાદા રોને કા સબબ પૂછા ગયા તો ફરમાયા : મુઝે અપની **તન્હાઈ** યાદ આ જાતી હૈ ક્યૂંકે **કબ્ર** મેં મેરે સાથ લોગોં મેં સે કોઈ ભી ન હોગા, (ફિર **નેકી કી દા'વત** કે મ-દની ફૂલ ઈનાયત કરતે હુએ) ફરમાયા : જિસ કે લિયે ઉસ કી દુન્યા કૈદખાના હૈ ઉસ કે લિયે ઉસ કી **કબ્ર** જન્નત ઔર જિસ કે લિયે ઉસ કી દુન્યા જન્નત હૈ ઉસ કી **કબ્ર** ઉસ કે લિયે કૈદખાના હૈ, જિસ કે લિયે દુન્યા કી ઝિન્દગી બતૌરે કૈદ થી મૌત ઉસ કી રિહાઈ કા પૈગામ હૈ, જિસ ને દુન્યા મેં નફ્સાની ખ્વાહિશાત કો તર્ક કિયા વોહ આખિરત મેં પૂરા પૂરા હિસ્સા પાએગા, બેહતર શખ્સ વોહ હૈ જો કે ઈસ સે પહલે, કે દુન્યા ઈસે છોડે વોહ ખુદ દુન્યા કો તર્ક કર (યા'ની છોડ) ચુકા હો ઔર અપને પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ સે મિલને સે કબ્લ ઉસ عَزَّوَجَلَّ સે રાઝી હો ગયા હો. હર શખ્સ કી **કબ્ર** કા મુઆ-મલા ઉસ કી દુન્યવી ઝિન્દગી કે મુતાબિક હૈ યા'ની નેકિયોં મેં ઝિન્દગી ગુઝારી તો કબ્ર મેં રાહતેં ઔર અગર બદિયાં કરતે હુએ મરા તો હલાકતેં હી હલાકતેં. (موعظۂ حسنہ، ص٦١-٦٢)

કિસી કી કબ્ર બાગ ઔર કિસી કી કબ્ર મેં આગ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દે **કબ્ર** કે અન્દરૂની હાલાત પર ખૂબ ગૌર ફરમાયા કરતે હૈં ઔર અફ્સોસ ! હમ બારહા **કબ્રેં** દેખતે હૈં મગર ઈબ્રત નહીં પકડતે, કાશ ! હમ ભી સન્જી-દગી સે ગૌર કરને વાલે બનેં. બાહર સે બ ઝાહિર યક્સાં નઝર આને વાલી કબ્રેં અન્દર સે એક જૈસી નહીં હોતીં, કિસી કી **કબ્ર** અન્દર સે ગુલો ગુલઝાર ઔર બાગો બહાર હોતી હૈ જબ કે કિસી કી **કબ્ર** મેં સુલગતી

www.dawateislami.net

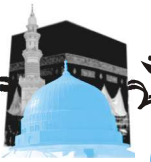

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

અંગાર હોતી ઔર વોહ **કબ્ર** સાંપ બિચ્છૂઓં કા ગાર હોતી હૈ ઔર યેહ ભી યાદ રહે ! **કબ્ર** મેં અક્લ સલામત રહેગી, લિહાઝા જો નેક બન્દે ઈમાન સલામત લિયે **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم કી રિઝા પર દુન્યા સે રુખ્સત હોતે હૈં, વોહ બા'દે વફાત **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત કો પહોંચતે હૈં ઔર ઉન કે બસ મઝે હી મઝે હોતે હૈં મગર ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝાર કર **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم કી નારાઝી કે સાથ જો લોગ મરતે ઔર **કબ્ર** મેં ઉતરતે હૈં, ઉન કી બસ શામત હી આ જાતી હૈ. ચૂંકે અક્લ વ હોશ સબ સલામત હોતે હૈં લિહાઝા મરને વાલે કો **કબ્ર** મેં સબ કુછ સમઝ આ રહી હોતી હૈ, દેખને સુનને કી કુવ્વત ખત્મ હોના કુજા મઝીદ બઢ જાતી હૈ ઔર **મુર્દા** બહુત કુછ દેખ ઔર સુન રહા હોતા હૈ, ઉસ કે દોસ્ત અહબાબ દફ્ન કરને કે બા'દ ઉસે વાપસ જાતે સાફ઼ સાફ઼ દિખાઈ દે રહે હોતે હૈં યહાં તક કે ઉન કે કદમોં કી ચાપ ભી સુનાઈ દે રહી હોતી હૈ.

કબ્ર કી તન્હાઈ : સિર્ફ઼ ઈતના સોચિયે કે ગુનાહોં કે સબબ કબ્ર મેં બિલફ઼ર્ઝ ઔર કોઈ અઝાબ ન ભી હો સિર્ફ઼ ઈતના હી મુઆ-મલા હો કે બસ યૂં હી બન્દા ઘુપ અંધેરી **કબ્ર** મેં તન્હા બન્દ પડા રહે, ખુદા કી કસમ ! ઈસ મેં ભી બહુત કુછ ઈબ્રત હૈ, સોચિયે તો સહી ! ઉસ કા વક્ત કૈસે પાસ હોગા નીઝ કબ્ર કે ઐસે ખૌફ઼નાક અંધેરે ઔર તન્હાઈ કે વહ્શત ભરે હોશરુબા માહોલ મેં ગુનહગાર ઈન્સાન પર ક્યા ગુઝરેગી ! ઈસ કા હર ઝી શુઊર કુછ ન કુછ અન્દાઝા લગા સકતા હૈ. યેહ તો સિર્ફ઼ એહસાસ દિલાને કે લિયે અર્ઝ કિયા હૈ વરના કબ્ર કે ઐસે ઐસે અઝાબાત મન્કૂલ હૈં કે સુન કર આદમી કે રૂંગટે ખડે હો જાએં. ચુનાન્ચે **હઝરતે** સય્યિદુના મસરૂક عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقُدُّوس સે રિવાયત હૈ : જો શખ્સ ચોરી યા શરાબ ખોરી યા ઝિના મેં મુબ્તલા હો કર મરતા હૈ ઉસ પર **દો સાંપ** મુકર્રર કર દિયે જાતે હૈં જો ઉસ કા ગોશ્ત નોચ નોચ કર ખાતે રહતે હૈં. (كتابُ ذِكر الموت مَع موسُوعَه امام ابنِ اَبِی الدُّنیا ج ٥ ص٤٧٦ رقم٢٥٧) **ઝરા** ઈતના હી ગૌર કર લીજિયે કે સિર્ફ઼ એક નમાઝ તર્ક કરને પર યા એક બાર ઝૂટ બોલને પર યા એક બાર ગીબત કરને કે સબબ યા એક બદ નિગાહી કે બાઈસ યા એક બાર ગાના સુનને યા એક ફ઼िલ્મ દેખને યા એક ગાલી

www.dawateislami.net

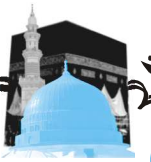

નિકાલને યા એક બાર ગુસ્સે સે બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ કિસી કો ઝાડને યા એક બાર દાઢી મુંડાને કી સઝા મેં અગર પકડ કર **તંગ કબ્ર** કે અન્દર ઘુપ અંધેરે ઔર ખૌફનાક તન્હાઈ મેં રખ દિયા જાએ તો ક્યા ગુઝરેગી ! યકીનન ખાઈફીન (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરને વાલોં) કે લિયે યેહ તસવ્વુર હી લરઝા દેને વાલા હૈ. યેહ તો સિર્ફ દુન્યવી તસવ્વુર હૈ વરના **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી નારાઝી કી સૂરત મેં મરને કે બા'દ જિન અઝાબાતે કબ્ર કા સામના હોગા વોહ કૌન બરદાશ્ત કર સકેગા ! **"હિલ્યતુલ ઔલિયા"** મેં રિવાયત હૈ : "જબ બન્દા કબ્ર મેં દાખિલ હોતા હૈ તો ઉસ કો ડરાને કે લિયે વોહ તમામ ચીઝેં આ જાતી હૈં જિન સે વોહ દુન્યા મેં ડરતા થા ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ન ડરતા થા." (حِلْيَةُ الاولياء ج ١٠ ص ١٢ رقم ١٤٣١٨)

હમ અઝાબે કબ્ર વ જહન્નમ સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી અમાન ચાહતે હૈં.

કર લે તૌબા રબ કી રહમત હૈ બડી
કબ્ર મેં વરના સઝા હોગી કડી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 667)

તેરી જવાની કહીં ધોકે મેં ન ડાલ દે ! : મશહૂર વલિય્યુલ્લાહ હઝરતે સય્યિદુના મન્સૂર બિન અમ્માર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار ને એક નૌ જવાન પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કર કે ઉસે **નેકી કી દા'વત** દેતે હુએ ફરમાયા : ઐ જવાન ! તુઝે તેરી જવાની ધોકે મેં ન ડાલ દે, કઈ જવાનોં ને તૌબા મેં દેર કર દી, લમ્બી ઉમ્મીદ રખી, મૌત કો યાદ ન કિયા ઔર કહા : મૈં કલ યા પરસોં તૌબા કર લૂંગા, વોહ તૌબા સે ગાફિલ રહે. આખિર કબ્ર કે પેટ મેં ચલે ગએ. ઉન કો માલ, ગુલામ, માં બાપ ઔર ઔલાદ ને કુછ નફ્અ ન દિયા જૈસા કે કુરઆને કરીમ મેં પારહ 19 **સૂ-રતુશ્શુ-અરાઅ** કી આયત નમ્બર 88 તા 89 મેં ઈર્શાદ હૈ :

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَّلَا بَنُوْنَ ﴿۸۸﴾ اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ﴿۸۹﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જિસ દિન ન માલ કામ આએગા ન બેટે મગર વોહ જો અલ્લાહ કે હુઝૂર હાઝિર હુવા સલામત દિલ લે કર.

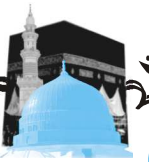

मिले ख़ाक में अहले शां कैसे कैसे *मकीं हो गए ला मकां कैसे कैसे*
हुए नामवर बे निशां कैसे कैसे *ज़मीं खा गई नौ जवां कैसे कैसे*

जगह जी लगाने की दुन्या नहीं है
येह इबरत की जा है तमाशा नहीं है

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

कल्बे सलीम किसे कहते हैं : मीठे मीठे इस्लामी भाईयो ! "कल्बे सलीम" या'नी सलामत दिल, इस से मुराद है दिल का बद अकी-दगियों से पाक होना. **सदरुल अफ़ाज़िल** हज़रते अल्लामा मौलाना सय्यिद मुहम्मद नईमुद्दीन मुरादआबादी عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ईन आयात के तह़्त फ़रमाते हैं : जो शिर्क, कुफ़्र व निफ़ाक से पाक हो उस को उस का माल भी नफ़्अ देगा जो राहे ख़ुदा में ख़र्च किया हो और औलाद भी जो सालेह (या'नी नेक) हो जैसा के ह़दीस शरीफ़ में है के जब आदमी मरता है उस के अमल मुन्क़तअ हो (या'नी रुक) जाते हैं सिवा तीन के, एक स-द-क़ए जारिया, दूसरा वोह माल जिस से लोग नफ़्अ उठाएं, तीसरी नेक औलाद जो उस के लिये दुआ करे.

[مُسلِم ص ٨٨٦ حديث ١٦٣١] (ख़ज़ाईनुल इरफ़ान, स. 593)

मीज़ां पे सब खड़े हैं आ'माल तुल रहे हैं
रख लो भरम ख़ुदारा अत्तार क़ादिरी का

(वसाईले बख़्शिश, स. 195)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

पांच से महब्बत और पांच से ग़फ़लत : **ग़फ़लत** से बेदार करने वाले नेकी की दा'वत पर मब्नी पांच म-दनी फूल मुला-हज़ा हों, **फ़रमाने मुस्तफ़ा** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : سَيَأْتِىْ زَمَانٌ عَلٰى اُمَّتِىْ يُحِبُّوْنَ خَمْسًا وَّيَنْسَوْنَ خَمْسًا ـ मेरी उम्मत पर वोह ज़माना ज़ल्द आएगा के वोह पांच से **महब्बत** रखेंगे और पांच को भूल जाएंगे

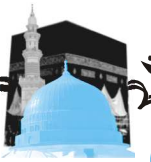

(1) يُحِبُّوْنَ الدُّنيَا وَ يَنسَوْنَ الْاٰخِرَةَ दुन्या से **महब्बत** रखेंगे और आखिरत को भूल जाएंगे
(2) وَيُحِبُّوْنَ الْمَالَ وَ يَنسَوْنَ الْحِسَابَ माल से **महब्बत** रखेंगे और मुहा-सबे को भूल जाएंगे
(3) وَيُحِبُّوْنَ الْخَلْقَ وَيَنسَوْنَ الْخَالِقَ मख्लूक से **महब्बत** रखेंगे और खालिक को भूल जाएंगे
(4) وَيُحِبّوْنَ الذُّنُوْبَ وَيَنسَوْنَ التَّوْبَةَ गुनाहों से **महब्बत** रखेंगे और तौबा को भूल जाएंगे
(5) وَ يُحِبُّوْنَ الْقُصُوْرَ وَيَنسَوْنَ الْمَقْبَرَةَ महल्लात से **महब्बत** रखेंगे और कब्रिस्तान को भूल जाएंगे. (مُكاشَفَةُ الْقُلوب ص٣٤)

वोह है ऐशो ईशरत का कोई महल भी जहां ताक में हर घडी हो अजल भी
बस अब अपने ईस जह्ल से तू निकल भी येह जीने का अन्दाज़ अपना बदल भी
जगह जी लगाने की दुन्या नहीं है
येह ईब्रत की जा है तमाशा नहीं है

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

गाने बाजों से तौबा नसीब हो गई : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! रिज़ाए ईलाही पाने, दिल में खौफ़े खुदा عَزَّوَجَلَّ जगाने, ईमान की हिफ़ाज़त की कुढन बढ़ाने, मौत का तसव्वुर जमाने, खुद को अज़ाबे कब्र व जहन्नम से डराने, गुनाहों की आदत मिटाने, अपने आप को सुन्नतों का पाबन्द बनाने, दिल में ईश्के रसूल की शम्अ जलाने और जन्नतुल फ़िरदौस में मक्की म-दनी मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का पडोस पाने का शौक बढ़ाने के लिये तब्लीगे कुरआनो सुन्नत की आलमगीर गैर सियासी तहरीक, **दा'वते ईस्लामी** के म-दनी माहोल से हर दम वाबस्ता रहिये, हर माह कम अज़ कम तीन दिन के लिये आशिकाने रसूल के हमराह म-दनी काफ़िले में सुन्नतों भरा सफ़र करते रहिये और **फ़िक्रे मदीना** के ज़रीए रोज़ाना **म-दनी ईन्आमात** का रिसाला पुर कर के हर म-दनी माह की ईब्तिदाई दस तारीख के अन्दर अन्दर अपने ज़िम्मेदार को जम्अ करवाते रहिये. आईये आप की तरगीब व तहरीस

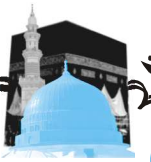

કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં : બાબુલ ઈસ્લામ (સિન્ધ) હૈદરઆબાદ કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કી તહરીર કા ખુલાસા હૈ કે મૈં દુન્યા કી રંગીનિયોં મેં ઝિન્દગી ગુઝારને વાલા એક છેલ છબીલા નૌ જવાન થા, નમાઝોં સે કોસોં દૂર ઔર સુન્નતોં સે મહરૂમ થા, દુન્યા કી બે શુમાર ના ઝેબા હ-ર-કતોં જૈસા કે ગાને બાજોં, ફિલ્મોં ડિરામોં વગૈરા વગૈરા કી લપેટ મેં થા. મેરે મ-દની માહોલ મેં આને કા સબબ કુછ ઈસ તરહ બના કે ખુશ કિસ્મતી સે **૨-મઝાનુલ મુબારક** 1429 સિ.હિ. બ મુતાબિક 2008 સિ.ઈ. મેં **મ-દની ચેનલ** કા આગાઝ હુવા ઔર કેબલ પર ઈસ કે મ-દની સિલ્સિલે જારી હો ગએ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે મૈં ને ઈન સિલ્સિલોં કો દેખા તો મુઝે બહુત અચ્છે લગે, અબ મૈં અક્સરો બેશ્તર મ-દની ચેનલ હી દેખને લગા, એક બાર મ-દની ચેનલ પર સુન્નતોં ભરા બયાન **"કાલે બિચ્છૂ"** સુનને કી સઆદત નસીબ હુઈ. મૈં ખૌફે ખુદા સે લરઝ ઉઠા, મૈં ને હાથોં હાથ અપને ચેહરે પર દાઢી સજાને કી નિય્યત કર લી ઔર મ-દની ચેનલ પર જબ "ગાનોં કે 35 કુફ્રિય્યા અશ્આર" નામી બયાન સુના તો મૈં ને ઘબરા કર હાથોં હાથ ગાને સુનને સે ભી તૌબા કર લી. મ-દની ચેનલ પર જબ બૈઅત કરવાઈ ગઈ તો اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં **હુઝૂરે ગૌસે આ'ઝમ** સય્યિદુના શૈખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની قُدِّسَ سِرُّهُ الرَّبَّانِي કા મુરીદ હો કર કાદિરી બન ગયા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે નમાઝે બા જમાઅત કી પાબન્દી શુરૂઅ કર દી હૈ. કરમ બાલાએ કરમ ! યેહ તહરીર પેશ કરતે વક્ત આલમી મ-દની મર્કઝ **ફૈઝાને મદીના** બાબુલ મદીના (કરાચી) મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત હોને વાલે માહે **૨-મઝાનુલ મુબારક** કે 30 રોઝા સુન્નતોં ભરે એ'તિકાફ મેં શરીક હૂં.

મ-દની ચેનલ સુન્નતોં કી લાએગા ઘર ઘર બહાર — મ-દની ચેનલ સે હમેં ક્યૂં વાલિહાના હો ન પ્યાર
એ ગુનાહોં કે મરીઝો ! ચાહતે હો ગર શિફા — ઑન કરતે હી રહો તુમ મ-દની ચેનલ કો સદા
ઈસ મેં ઈસ્યાં સે હિફાઝત કા બહુત સામાન હૈ — ખુલ્દ મેં ભી દાખિલા આસાન હૈ اِنْ شَآءَاللّٰه

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 605, 606)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

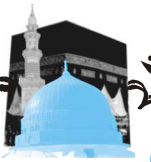

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરૂદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઇસ્તિગ્ફાર કરતે રહેંગે. (طبرانی)

નેકી કી દા'વત દેતે હુએ ખૌફે ખુદા સે રો પડે : **હમારે** બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن ''નેકી કી દા'વત'' દેને કા કોઈ મૌકઅ હાથ સે ન જાને દેતે, અગર રાહ ચલતે બલ્કે દૌરાને સફર ભી મૌકઅ મિલતા તો ''નેકી કી દા'વત'' ઇર્શાદ ફરમાતે ચુનાન્ચે **હઝરતે** સય્યિદુના ઇબ્રાહીમ બિન બશ્શાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار ફરમાતે હૈં કે મૈં ફ-સવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કે હમરાહ મુલ્કે શામ કી તરફ જા રહા થા કે રાસ્તે મેં એક શખ્સ લપક કર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે સામને આયા ઔર સલામ કરને કે બા'દ અર્ઝ કરને લગા : **''ઐ અબૂ યૂસુફ !** મુઝે કુછ નસીહત ફરમા દીજિયે.'' યેહ સુન કર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه **રો પડે** ઔર (નેકી કી દા'વત પેશ કરતે હુએ) ફરમાયા : **ઐ ભાઈ !** બેશક શબો રોઝ કા (જલ્દ જલ્દ) આના જાના, આપ કે બદન કે ઘુલને, ઉમ્ર કે ખત્મ હોને ઔર હર દમ મૌત કે કરીબ સે કરીબ તર હોતે ચલે જાને કા પતા દે રહા હૈ. ઇસ લિયે મેરે ભાઈ ! આપ કો ઉસ વક્ત તક હરગિઝ મુત્મઈન હો કર ન બૈઠ રહના ચાહિયે જબ તક કે અપને **અચ્છે ખાતિમે** કા મા'લૂમ ન હો જાએ નીઝ યેહ પતા ન ચલ જાએ કે જન્નત મેં જાના હૈ યા કે જહન્નમ ઠિકાના હૈ ? ઔર યેહ ખબર ન હો જાએ કે આપ કા પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ આપ કે ગુનાહોં ઔર ગફ્લતોં કી વજહ સે નારાઝ હૈ યા અપને ફઝ્લ વ રહમત કે સબબ આપ સે રાઝી હૈ. **ઐ કમઝોર ઇન્સાન !** અપની ઔકાત મત ભૂલિયે ! આપ કા આગાઝ એક ''નાપાક કતરા'' હૈ જબ કે અન્જામ **સડા હુવા મુર્દા.** અગર અભી યેહ નસીહત સમઝ નહીં ભી આ રહી તો અન્કરીબ સમઝ મેં આ જાએગી જિસ વક્ત આપ **કબ્ર** મેં જાએંગે. વહાં ગુનાહોં પર નદામત તો હોગી મગર કામ ન દેગી. યેહ ફરમા કર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه **રોને લગે** ઔર વોહ શખ્સ ભી જઝબાતે **તઅસ્સુર** સે રોને લગા. રાવી કહતે હૈં : ઉન દોનોં કો **રોતા** દેખ કર મૈં ભી **રોને લગા** યહાં તક કે વોહ દોનોં **બેહોશ** હો કર ગિર ગએ. **(ذَمُّ الْهَوٰى ص۴۳۷ مُلَخصاً)**

મુઝે સચ્ચી તૌબા કી તૌફીક દે દે પએ તાજદારે હરમ યા ઇલાહી
જો નારાઝ તૂ હો ગયા તો કહીં કા રહૂંગા ન તેરી કસમ યા ઇલાહી

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 82)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

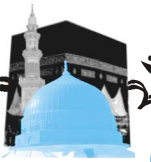

કિસી કો રોતા દેખો તો રો પડો : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! હમારે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن કા ખૌફે ખુદા ! કે બસા અવકાત નેકી કી દા'વત દેતે હુએ ઉન્હેં ખૌફે ખુદા કે સબબ રોના આ જાતા થા. આજ ભી અગર નેકી કી દા'વત દેતે હુએ ખૌફે ખુદા સે કોઈ રો પડે, રોતે હુએ બયાન કરે, રો રો કર દુઆ કરે, તિલાવતે કુરઆન યા ના'ત શરીફ સુન કર રો પડે તો યેહ ઉસ કે લિયે બડી સઆદત કી બાત હૈ. ઉસ કો **રિયાકાર** સમઝતે હુએ ઉસ પર હરગિઝ **બદ ગુમાની** ન કી જાએ કે મુસલ્માન પર **બદ ગુમાની** કરના **હરામ** ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ. દૂસરોં પર બદ ગુમાની કર કે અપને દિલ જલાને વાલોં કી ખુદ અપની હી બરબાદી હૈ, હઝરતે સય્યિદુના **મક્કહૂલ** દિમશ્કી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : જબ કિસી કો **રોતા હુવા** દેખો તો તુમ ભી રો પડો ઔર ઉસે **રિયાકાર** ન સમઝો, મૈં ને એક દફ્આ કિસી રોને વાલે શખ્સ કો "રિયાકાર" તસવ્વુર કિયા તો મૈં **એક સાલ તક રોને સે મહરૂમ રહા.** (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص۱۰۷)

યાદે નબી મેં રોને વાલા હમ દીવાનોં કો
લાખ પરાયા હો વોહ ફિર ભી અપના લગતા હૈ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રિયાકાર બે વુકૂફોં કા સરદાર હૈ : **કિસી** કો દુઆ વગૈરા મેં રોતા દેખ કર બિગૈર વાઝેહ કરીને કે ઉસે **રિયાકાર** સમઝને વાલા બેશક ગુનહગાર ઔર નારે જહન્નમ કા હકદાર હૈ અલબત્તા ખુદ રોને વાલે કો 112 બાર ગૌર કર લેના ચાહિયે કે વોહ ક્યૂં રો રહા હૈ ! અગર **રિયા** કા શાઈબા ભી હો તો જબ તક ઈસ્લાહ ન હો લે રોને સે બાઝ રહે. યકીનન **રિયાકાર બે વુકૂફોં કા સરદાર હૈ** કે કિસી ઈન્સાન કો અપની ઝાત સે **મુ-તઅસ્સિર** કરને, ઉસ કી તરફ સે તા'રીફી કલિમાત સુનને કી આરિઝી લઝ્ઝત પાને, અપને આપ કો ઉસ કી નઝર મેં નેક બન્દા બનાને કી તમન્ના પર, કે વોહ ઈસ કી તરફ બ નિગાહે તહ્સીન (યા'ની પસન્દી-દગી કી નઝર સે) દેખે ઔર યેહ દિલ હી દિલ મેં લુત્ફ અન્દોઝ હો ઔર મહ્ઝ ઈસ મા'મૂલી સી લઝ્ઝત કે લિયે રબ્બે કાએનાત عَزَّوَجَلَّ કી તરફ સે મિલને વાલે અઝીમુશ્શાન

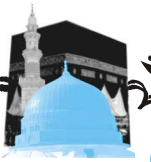

ईन्आमात को दाव पर लगा देता है और ईस की महरूमी की ईन्तिहा दुन्या में भी येह है के अक्सर ख़ुद ईस फ़िटकार के हकदार रियाकार को पता तक नहीं चल पाता के दिखावा कर के जिस की नज़र में नेक बनना चाहता था वोह **मु-तअस्सिर** भी हुवा या नहीं ! बिलफ़र्ज़ वोह **मु-तअस्सिर** हो भी गया और ऊस ने पीछे से कोई ता'रीफ़ कर भी दी तब भी आम तौर पर अपने बारे में ता'रीफ़ी कलिमात सुनना कम ही किसी को नसीब होता है ! और अगर किसी ने मुंह पर ता'रीफ़ कर भी दी तो हलाकत ही में ईज़ाफ़ा होगा. यकीन मानिये ! अगर किसी आहो ज़ारी करने और रोने वाले या ईबादत का ईज़हार करने वाले के बारे में लोगों को पता चल जाऐ के येह **रियाकारी** कर रहा है तो ऊस से ठीकठाक बदज़न हो जाऐं तो अब गौर कर ले के **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ को सब कुछ मा'लूम है तो ऐसी सूरत में ऊस عَزَّوَجَلَّ की नाराज़ी किस कदर शदीद होती होगी !

आज बनता हूं मुअज़्ज़ज़ जो खुले हश्र में ऐब
हाऐ रुस्वाई की आफ़त में फंसूंगा या रब

(वसाईले बख़्शिश, स. 91)

आ'माल ज़ाऐअ हो जाऐंगे : **रियाकारी** से बचने बचाने का जज़्बा बढ़ाने की निय्यत से ईस ज़िम्न में बतौरे "नेकी की दा'वत" चन्द आयात व रिवायात पेश की जाती हैं. यकीनन दुन्या को आख़िरत पर तरजीह देने वाले नादान रियाकारों के अमल का सवाब **ज़ाऐअ** हो जाऐगा. चुनान्चे **दा'वते ईस्लामी** के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** के मत्बूआ तरजमे वाले पाकीज़ा कुरआन, **"कन्ज़ुल ईमान मअ ख़ज़ाईनुल ईरफ़ान"** सफ़हा 418 ता 419 पर पारह 12 **सूरऐ हूद** आयत नम्बर 15 में रब्बुल ईबाद عَزَّوَجَلَّ का ईर्शाद ईब्रत बुन्याद है :

مَنْ كَانَ يُرِيْدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِيْنَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيْهَا وَهُمْ فِيْهَا لَا يُبْخَسُوْنَ ﴿۱۵﴾

तर-ज-मऐ कन्ज़ुल ईमान : जो दुन्या की ज़िन्दगी और आराईश चाहता हो हम ऊस में ऊन का पूरा फल दे देंगे और ईस में कमी न देंगे.

www.dawateislami.net

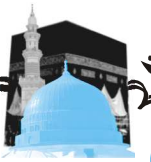

હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا ઈસ આયત કી તફ્સીર મેં ફરમાતે હૈં કે **રિયાકારોં** કો દુન્યા મેં હી ઉન કી નેકિયોં કા બદલા દે દિયા જાતા હૈ ઔર ઉન પર ઝર્રા ભર ઝુલ્મ નહીં કિયા જાતા. **(تفسیر طبری ج ۷ ص ۱۳)**

રિયાકારિયોં સે બચા યા ઈલાહી

બના મુઝ કો મુખ્લિસ બના યા ઈલાહી

રિયા કારાના અમલ કબૂલ નહીં હોતા : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 166 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"રિયાકારી" સફ્હા 16** પર હૈ : તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે **નુબુવ્વત, મખ્ઝને** જૂદો સખાવત, પૈકરે અ-ઝ-મતો શરાફત, મોહસિને ઈન્સાનિય્યત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ અમલ કો કબૂલ નહીં કરતા જિસ મેં રાઈ કે દાને કે બરાબર ભી **રિયા** (યા'ની દિખાવા) હો." **(اَلتَّرغِیب وَالتَّرهِیب ج ۱ ص ۳۶ حدیث ۲۷)**

દિખાવે સે મુઝ કો ઈલાહી બચાના

મુઝે અપની રહમત સે મુખ્લિસ બનાના

રિયાકાર પર જન્નત હરામ હૈ : **શહન્શાહે** દો જહાન, મક્કે મદીને કે સુલ્તાન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને હર રિયાકાર પર જન્નત **હરામ** કર દી હૈ. **(جَمْعُ الْجَوامِع لِلسُّیُوطی ج ۲ ص ۲۴۲ حدیث ۵۳۲۹)**

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જો ઈમાન કે સાથ દુન્યા સે જાએ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ચાહે તો બે હિસાબ બખ્શા જાએ, અગર વોહ عَزَّوَجَلَّ ચાહે તો સઝા દે કર જન્નત મેં દાખિલ ફરમાએ. લિહાઝા **રિયાકાર પર જન્નત હરામ હૈ,** કી શર્હ બયાન કરતે હુએ હઝરતે અલ્લામા મુહમ્મદ અબ્દુર્રઉફ મુનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی બયાન કર્દા હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની **રિયાકાર** મુસલ્માન ઈબ્તિદાઅન જન્નત મેં

www.dawateislami.net

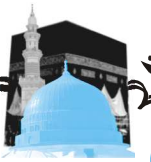

दाख़िल न होगा. (فَيْضُ الْقَدِير لِلْمناوِى ج٢ص٢٨٦تَحتَ الْحديث١٧٢٥)

ख़ताएं मेरी अफ़्व ग़फ़्फ़ार कर दे

रियाकारियों से तू बेज़ार कर दे

रियाकारी को इस मिसाल से समझिये : **हुज्जतुल ईस्लाम** हज़रते सय्यिदुना ईमाम अबू हामिद मुहम्मद बिन मुहम्मद बिन मुहम्मद ग़ज़ाली عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى **रियाकारी** को ईस मिसाल से समझाते हैं : म-सलन कोई शख़्स सारा दिन बादशाह के सामने खड़ा रहे जिस तरह ख़ुद्दाम की आदत होती है लेकिन उस का **मक़्सूद** बादशाह का क़ुर्ब हासिल करना न हो बल्कि उस की किसी कनीज़ को देखना हो तो येह (या'नी उस शख़्स का खड़ा होना) बादशाह के साथ यक़ीनन मज़ाक है. तो ईस से ज़ियादा काबिले हक़ारत व नफ़रत और क्या बात होगी कि कोई शख़्स **अल्लाह** तआला की ईबादत उस के कमज़ोर व लाचार बन्दे को दिखाने के लिये करे जो उस को बिज़्ज़ात (या'नी ज़ाती तौर पर) न नफ़अ पहोंचा सकता है न नुक़्सान.

(اِحياءُ الْعُلوم ج٣ص٣٦٩مُلَخَّصًا)

इख़्लास नेकियों में ऐ रब्बे करीम दे

अक़्ले सलीम दे मुझे क़ल्बे सलीम दे

रिया की ता'रीफ़ : **रियाकारी** के बा'ज़ नुक़्सानात की मा'लूमात तो हुई, आईये ! अब येह मा'लूम करते हैं कि गुनाहों भरी रियाकारी कहते किसे हैं ! तो सुनिये : **रिया** की ता'रीफ़ येह है : **"अल्लाह عَزَّوَجَلَّ की रिज़ा के ईलावा किसी और ईरादे से ईबादत करना."** गोया ईबादत से येह ग़रज़ हो कि लोग ईस की ईबादत पर आगाह हों ताके वोह उन लोगों से माल बटोरे या लोग उस की **ता'रीफ़** करें या उसे नेक आदमी समझें या उसे **ईज़्ज़त** वग़ैरा दें. (اَلزَّواجِر ج١ ص٧٦)

www.dawateislami.net

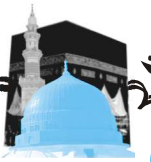

રિયાકારી કી 80 મિસાલેં

(જો મિસાલેં પેશ કી જા રહી હૈં વોહ અગર્ચે રિયાકારી હી કી હૈં તાહમ કઈ જગહ નિય્યત કે ફર્ક સે અહકામ મેં તબ્દીલી હો સકતી હૈ)

નમાઝ કે મુ-તઅલ્લિક રિયાકારી કી 11 મિસાલેં

﴾1﴿ કિસી શખ્સ કા ઈસ લિયે પાબન્દી સે નમાઝ પઢના કે લોગ ઉસ કો પક્કા નમાઝી કહેં.

﴾2﴿ કિસી હાફિઝ કા તરાવીહ મેં ઈસ લિયે "મુસલ્લા સુનાના" યા'ની કુરઆને કરીમ પઢના કે પૈસે મિલેંગે.

﴾3﴿ અપની શાદી વાલે દિન યા ઘર મેં મય્યિત કે મૌકઅ પર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં હાઝિરી દેના યા બા જમાઅત નમાઝ કી પાબન્દી કરના યા સદાએ મદીના લગાના (યા'ની મુસલ્માનોં કો નમાઝે ફજ્ર કે લિયે જગાને કે લિયે ઘર સે નિકલના) તાકે લોગ અશ અશ કરેં કે વાહ ભઈ ! ઐસે મૌકઅ પર ભી ઈસ ને ઈન નેક કામોં કી છુટ્ટી નહીં કી ! (ખ્વાહ ઈસ કે ઈલાવા બિલા તકલ્લુફ નાગે હોતે હોં !)

﴾4﴿ **લોગોં** કો **મુ-તઅસ્સિર** કરને કે લિયે ઉન કે સામને ઈત્મીનાન ઔર **ખુશૂઓ ખુઝૂઅ** કે સાથ નમાઝ પઢના.

﴾5﴿ **અગર** બડી રાત કે ઈજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત મેં શબ બેદારી કરને યા કિસી રાત તહજ્જુદ પઢને કા મૌકઅ મિલે તો દિન મેં લોગોં કે સામને ઈસ લિયે આંખેં મલના યા અંગડાઈયાં વગૈરા લેના કે સબ કો પતા ચલ જાએ કે યેહ રાત સોયા નહીં બલ્કે નેકિયોં કે લિયે જાગતા રહા હૈ.

﴾6﴿ દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી મેં ઈસ લિયે ઈશરાક વ ચાશ્ત ઔર અવ્વાબીન વ તહજ્જુદ અદા કરના તાકે લોગ નફ્લેં પઢને વાલા તસ્લીમ કરેં.

﴾7﴿ કિસી કે લિયે લોગોં કા હુસ્ને ઝન હો કે યેહ તહજ્જુદ ગુઝાર ઔર નફ્લ રોઝોં કા આદી હૈ. જબ કે હકીકતન ઐસા ન હો મગર ઉસ કે સામને કોઈ ઈન ખુસૂસિય્યાત કે સાથ તઆરુફ કરવાએ તો યેહ ઈસ નિય્યત કે સાથ મુસ્કુરા કર સર ઝુકા લે કે ઈન પર મેરી નેકૂકારી કા **તઅસ્સુર** કાઈમ રહે.

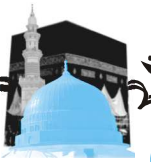

﴾8﴿ તહજ્જુદ મેં ઉઠને કી સઆદત મિલને પર ઈસ લિયે ઝોર ઝોર સે ખાંસના યા ઐસે મુઆ-મલાત કરના કે ઝૌજા યા ઘર કે દીગર અફ્રાદ જાગ જાએં ઔર દેખ કર **મુ-તઅસ્સિર** હોં કે ઓહો ! યેહ તહજ્જુદ કે લિયે ઉઠા હૈ !

﴾9﴿ નમાઝ કે બા'દ મસ્જિદ મેં ઈસ લિયે દેર તક ઠહરા રહના કે લોગ નેક આદમી કરાર દેં.

﴾10﴿ નમાઝ મેં પહલી સફ કા ઈસ લિયે એહતિમામ કરના કે લોગ **મુ-તઅસ્સિર** હોં, તા'રીફ કરેં.

﴾11﴿ અપની પહલી સફ યા જમાઅત રહ જાને પર લોગોં કે સામને ઈઝહારે અફ્સોસ કરના તાકે લોગ **મુ-તઅસ્સિર** હોં ઔર ઈસ કો પહલી સફ ઔર જમાઅત કા હરીસ સમઝેં.

મુબલ્લિગીન કે લિયે રિયાકારી કી 18 મિસાલેં

﴾1﴿ ઈજતિમાઅ વગૈરા મેં ઈસ લિયે બયાન કરના કે લોગ ઈસ કે બયાન કી તા'રીફ કરેં ઔર અચ્છા મુબલ્લિગ કહેં.

﴾2﴿ મુબલ્લિગ કા બયાન કે દૌરાન દિલ પર ચોટ કરને વાલે જુમ્લે ગરજ દાર આવાઝ મેં બોલના યા પુરજોશ અન્દાઝ મેં અશ્આર પઢના તાકે સામિઈન તા'રીફી અન્દાઝ મેં ના'રા લગાએં, બુલન્દ આવાઝ સે سُبْحٰنَ اللهِ કહેં, વાહ વાહ ! મરહબા ! કહ કર દાદ દેં, બયાન કી તા'રીફ કરેં, શો'લા બયાન મુબલ્લિગ કહેં.

﴾3﴿ બયાન મેં ઈસ લિયે ઉમ્દા જુમ્લે, દકીક અલ્ફાઝ, અ-રબી વ ઇંગ્રેઝી મકૂલે વગૈરા શામિલ કરના કે લોગ પઢા લિખા સમઝેં ઔર ઈસ સે **મુ-તઅસ્સિર** હોં.

﴾4﴿ સુનને વાલે ઉસે **રાહે ખુદા** عَزَّوَجَلَّ **મેં કુરબાનિયાં** દેને વાલા તસવ્વુર કરેં ઈસ લિયે બયાન કે આગાઝ મેં મુબલ્લિગ કા મ-સલન ઈસ તરહ કે કલિમાત કહના : મૈં 6 દિન સે મુસલ્સલ સફર પર હૂં, ઈસ વક્ત ભી 13 ઘન્ટે કા સફર કર કે યહાં પહોંચા હૂં, બહુત થકા હુવા હૂં, અભી ખાના ભી નહીં ખાયા મગર બયાન કરને હાઝિર હો ગયા હૂં વગૈરહા.

﴾5﴿ ઈસ્લામી ભાઈયોં કો મ-સલન ઈસ તરહ કહના : મૈં તો 25 માહ સે મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર હૂં, વક્ફે મદીના હૂં, ઈસી રોઝ સે રોઝાના બયાન કર રહા હૂં,

www.dawateislami.net

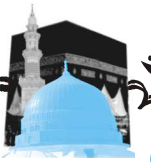

આજ કલ કઈ રોઝ સે મુસલ્સલ મ-દની મશ્વરોં કી તરકીબ હૈ, હર માહ દો (યા ચાર) મ-દની કાફિલોં મેં તીન તીન દિન કે લિયે સફર કર રહા હૂં, ઈતને બરસ સે હર માહ તીન રોઝા મ-દની કાફિલે મેં સફર કી તરકીબ હૈ ઔર ઈન બાતોં કા સબબ લોગોં મેં ઈઝ્ઝત બનાના હો કે ખૂબ શાબાશ મિલે, ઈસ્લામી ભાઈ ઈસ કી મિસાલેં દેં, દીન કે લિયે ખૂબ કુરબાનિયાં દેને વાલા કહેં.

﴾6﴿ જોશ મેં આ કર એક હી દિન મેં **ફૈઝાને સુન્નત** સે પચાસ યા સો બાર દર્સ દે ડાલના તાકે ખૂબ વાહ વાહ હો, હૌસલા અફઝાઈ કે નામ પર તા'રીફ હો, દા'વતે ઈસ્લામી કે બડે ઝિમ્મેદારાન સે પીઠ થપક્વાને ઔર તોહફે પાને કી તરકીબ હો.

﴾7﴿ કિસી બડી શખ્સિય્યત કે સામને સુન્નતોં ભરા બયાન કરને કા મૌકઅ મિલે તો ખૂબ બના સંવાર કર ઉમ્દગી સે બયાન કરના તાકે વોહ ઈસ સે **મુ-તઅસ્સિર** હો, ઈસ કી તા'રીફ કરે.

﴾8﴿ મુબલ્લિગ કા સિયાસી, હુકૂમતી યા દુન્યવી શખ્સિય્યાત કે સાથ મુરાસિમ રખના તાકે લોગોં કો મા'લૂમ હો યા ખુદ બતા સકે કે ફુલાં ફુલાં શખ્સિય્યત મુઝ સે **મુ-તઅસ્સિર** હૈ, યેહ લોગ મુઝે દુઆઓં કા કહતે હૈં, ફુલાં ને તો મેરે હાથ ચૂમ લિયે, ઈન કે યહાં મેરા બડા એહતિરામ હૈ.

﴾9﴿ કિસી મુબલ્લિગ કા તરકીબેં બનાના કે કિસી તરહ કોઈ અફસર યા વઝીર વગૈરા ઉન કે ઘર આ જાએ તાકે લોગોં પર ઝાહિર હો કે ભઈ ! બડે બડે લોગ ઈસ કે અકીદત મન્દ હૈં ઈસ સે દુઆ કરવાને યા બ-ર-કત હાસિલ કરને કે લિયે હાઝિર હોતે હૈં.

﴾10﴿ કિસી દુન્યવી બડી શખ્સિય્યત કો ઈસ લિયે ઈસ્લાહ કી બાત કહના યા ખતા પર ટોકના કે લોગોં પર યેહ અસર પડે કે વાહ ભઈ વાહ ! યેહ તો બડે બડોં સે મરઊબ નહીં હોતા ઔર હુક્મે શરીઅત બયાન કરને મેં કિસી કા ભી લિહાઝ નહીં કરતા.

﴾11﴿ કિસી બડે આદમી કો દાઢી રખવા દી યા બદનામ શખ્સ કો તૌબા પર આમાદા કર લિયા તો અપની ઝાત સે **મુ-તઅસ્સિર** કરને કે લિયે બયાન મેં યા ઈસ્લામી ભાઈયોં મેં અપને ઈસ કારનામે (યા મ-દની બહાર) કા તઝકિરા કરના.

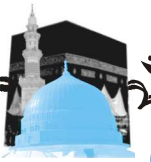

﴾12﴿ લોગોં મેં બૈઠે હુએ યા દૌરાને બયાન યા ગુફ્ત-ગૂ કરતે હુએ ઈસ લિયે નિગાહેં નીચી રખના કે દેખને વાલે **મુ-તઅસ્સિર** હોં, હયા સે નઝરેં ઝુકાને વાલા ઔર આંખોં કા કુફ્લે મદીના લગાને વાલા કહેં. (ખ્વાહ જબ લોગોં સે જુદા હો તો આંખેં હર તરફ઼ ઘૂમતી, ફિરતી ઔર ખૂબ ભટક્તી હોં)

﴾13﴿ તન્હાઈ મેં ખાશિઆના નમાઝ પઢને યા નિગાહેં નીચી રખને કી મશ્ક કરના તાકે દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી મેં ભી નમાઝ મેં ખુશૂઅ કાઈમ રહે, નિગાહેં નીચી રખ સકે ઔર લોગોં કે દિલોં મેં મકામ બના સકે. (યેહ દૂની રિયા હૈ યા'ની તન્હાઈ વાલી મશ્ક ભી રિયા હૈ કે ઈસ કા મક્સૂદ રિઝાએ ઈલાહી નહીં, બન્દોં પર અપની પારસાઈ કા સિક્કા જમાના હૈ)

﴾14﴿ પાબન્દી સે ફિક્રે મદીના કરતે હુએ મ-દની ઈન્આમાત કી ખાના પુરી કરને ઔર દૂસરોં પર મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ કી તા'દાદ ઝાહિર કરને સે મક્સૂદ યેહ હો કે ઈસ કી તા'રીફ઼ હો, મિસાલ દી જાએ કે ફુલાં મ-દની ઈન્આમાત કા પક્કા આમિલ હૈ, ઉસ કા ઈતને ઈતને મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ હૈ.

﴾15﴿ કિસી કા ઈસ લિયે દીન કી ખિદમત કરના, મ-દની કાફ઼िલોં મેં સફ઼ર કરના, દીની કામોં કે લિયે ખૂબ વક્ત દેના ઔર ઈસ કી ખાતિર મશક્કતેં બરદાશ્ત કરના કે લોગ ઈસ કી કુરબાનિયોં કી વાહ વાહ કરેં, દીની કામોં કે લિયે ઈસ કો ખૂબ મુ-તહર્રિક (ACTIVE) તસવ્વુર કરેં.

﴾16﴿ દુન્યા કે મુખ્તલિફ઼ મમાલિક કે અન્દર રાહે ખુદા મેં ઈસ નિય્યત સે સફ઼ર કરના કે ઈસ્લામી ભાઈ ઈસ કી કુરબાનિયોં કી દાદ દેં, ઈસ કી મિસાલેં બયાન કરેં, ઈસ કો બૈનલ અક્વામી મુબલ્લિગ કહેં.

﴾17﴿ ઈસ લિયે પાબન્દી સે સદાએ મદીના લગાના યા'ની લોગોં કો નમાઝે ફ઼જ્ર કે લિયે જગાને કે લિયે ઘર સે નિકલના કે ઈસ કી તા'રીફ઼ હો કે યેહ ન અંધેરે સે ઘબરાતા હૈ, ન કુત્તોં કે ભૌંકને સે ડરતા હૈ, ન હી સર્દી ઔર બારિશ કી પરવાહ કરતા હૈ નીઝ રાત સોને મેં ચાહે કિતની હી તાખીર હો જાએ યેહ ફિર ભી **સદાએ મદીના** કા નાગા નહીં કરતા.

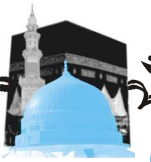

﴾18﴿ **કિસી** કો નેકી કી દા'વત ઈસ **નિય્યત** સે દેના કે લોગ ઈસે મુસલ્માનોં કા અઝીમ **ખૈર ખ્વાહ** તસવ્વુર કરેં યા કિસી કો બુરાઈ સે ઈસ લિયે મન્અ કરના કે લોગ ઈસ સે **મુ-તઅસ્સિર** હોં કે "બડા **ગૈરત મન્દ** શખ્સ હૈ, બુરાઈ દેખ કર બિલ્કુલ ખામોશ નહીં રહ સકતા." (કાશ ! અપને ઘર મેં હોને વાલી બુરાઈ દેખ કર ભી ગૈરત આયા કરે, દિલ જલા કરે ઔર ઈસ્લાહ કી સઆદત કી કોશિશ નસીબ હો)

ના'ત શરીફ પઢને, સુનને વાલોં કે લિયે રિયાકારી કી 16 મિસાલેં

﴾1﴿ ઈજતિમાઅ વગૈરા મેં ઈસ ગરઝ સે તિલાવત કરના, ના'ત શરીફ પઢના કે લોગ નોટેં ચલાએં, ઈસે ખાના ખિલાએં, લિફાફા પેશ કરેં, સૂટપીસ હાઝિર કરેં, આવાઝ વ અન્દાઝ વગૈરા કી દાદ દેં, તલફ્ફુઝ કી અદાએગી કે ઉસ્લૂબ ઔર પઢે ગએ કલામ કી તા'રીફ કરેં.

﴾2﴿ ના'ત શરીફ પઢતે હુએ મુખ્તલિફ અશ્આર પર હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ વગૈરા કે બ કસરત અશ્આર ઈસ લિયે મિલાના કે લોગ કહેં : વાહ વાહ ! ઈસ કો તો બહુત સારે ઔર કૈસે મુશ્કિલ મુશ્કિલ અશ્આર યાદ હૈં !

﴾3﴿ કિતાબ સે દેખે બિગૈર ઈસ લિયે ના'તેં પઢના કે સુનને વાલે કહેં વાહ ભઈ વાહ ! ઈસ કો બહુત સી ના'તેં ઝબાની યાદ હૈં !

﴾4﴿ ના'ત ખ્વાન (યા મુબલ્લિગ) કા કિસી મુશ્કિલ શે'ર કી ઈસ લિયે શર્હ બયાન કરના તાકે લોગ ઈસે ઝહીન સમઝેં ઔર ઈસ કી મા'લૂમાત કી દાદ દેં.

﴾5﴿ નાયાબ કલામ તલાશ કર કે યા કિસી કલામ કી નઈ તર્ઝ બના કર (યા ચુરા કર) છુપા કર રખ કર બડી રાત વગૈરા કિસી ખાસ મૌકઅ પર કસીર ઈજતિમાઅ મેં ના'ત ખ્વાં કા ઈસ લિયે પઢના કે સામિઈન ઝૂમ ઉઠેં ઔર ઝોર ઝોર સે سُبْحٰنَ اللّٰه કહ કર દાદ દેં, ખૂબ ના'રે લગાએં ઔર દૂસરે ના'ત ખ્વાન ભી તા'રીફ કરને પર મજબૂર હોં.

﴾6﴿ ના'ત ખ્વાની, તિલાવતે કુરઆન, બયાન વગૈરા પર બ-યક વક્ત ઈસ લિયે ઉબૂર હાસિલ કરના કે લોગ ઈસ કો "હર ફન મૌલા" કહેં.

﴾7﴿ માલદારોં કે યહાં રગ્બત કે સાથ જાના, ઉન કી યા કિસી ભી દીની વ દુન્યવી શખ્સિય્યત

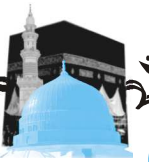

કી મૌજૂ-દગી મેં ઈસ લિયે ના'ત શરીફ પઢના કે માલદાર "નોટેં" ચલાએ, શખ્સિય્યત કી સદાએ દાદો તહ્સીન સે નફ્સ "લઝ્ઝત" પાએ.

﴾8﴿ બૈરૂની મમાલિક મેં ઈઝ્ઝત વ શોહરત યા નઝરાનોં કી ખ્વાહિશ પર ના'ત પઢને જાના નીઝ ઈસ સે યેહ ભી મક્સૂદ હો કે અપને નામ કે સાથ "બૈનલ અક્વામી શોહરત યાફ્તા ના'ત ખ્વાં" કહા ઔર ઈશ્તિહારાત મેં લિખા જાએ.

﴾9﴿ **T.V.** ચેનલ પર ઈસ લિયે ના'ત પઢના (યા બયાન કરના) કે ખૂબ શોહરત મિલે, લોગ રાસ્તે મેં રોક કર ઈઝ્ઝત સે મિલેં, અપને યહાં મહાફિલ મેં મદ્ઊ કર કે આવ ભગત કરેં, મીડિયા, યા ફુલાં ચેનલ કા મશહૂરો મા'રૂફ ના'ત ખ્વાં (યા મુબલ્લિગ) કહેં યા ઈશ્તિહારાત મેં લિખેં, V.C.D જારી હો કે જિસ સે ખૂબ નામ ચમકે.

﴾10﴿ ના'ત ખ્વાં (યા મુબલ્લિગ) કા શોહરત ઔર વાહ વાહ ! કે લિયે c.d. યા v.c.d જારી કરવાના.

﴾11﴿ બયાન કરતે યા સુનતે હુએ યા દુઆ કરતે યા દુઆ કરવાતે, યા મુનાજાત યા ના'ત શરીફ પઢતે યા સુનતે હુએ ઈસ લિયે રોને જૈસી આવાઝ નિકાલના, રોની સૂરત બનાના, આંખેં પટ-પટા કર યા ઝોર સે મીચ કર ઝબર દસ્તી આંસૂ છલકાના યા બાર બાર આંખેં પોંછના કે લોગ ઈસ કી તરફ મુ-તવજ્જેહ હોં ઔર ઈસે બ નિગાહે તહ્સીન (યા'ની તા'રીફી નઝર સે) દેખેં.

﴾12﴿ ઈજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત મેં ઈસ લિયે આગે આગે બૈઠના, ના'તેં સુન કર ખૂબ ઝૂમના, બુલન્દ આવાઝ સે વાહ વાહ ! سُبْحٰنَ اللّٰه કહના, ના'રે લગાના કે લોગ આશિકે રસૂલ સમઝેં.

﴾13﴿ મુનાજાત યા ના'ત શરીફ સુન કર ચીખો પુકાર ઔર ઉછલ કૂદ કર કે હાઝિરીન કી તવજ્જોહ ચાહના, અગર રિક્કત તારી હો ગઈ થી ઔર જોશ મેં ખડા હો ગયા થા, મગર અબ કૈફિય્યત સે બાહર આ જાને કે બા વુજૂદ ઈસ લિયે ખડે ખડે હાથ પૈર હિલાને કા સિલ્સિલા જારી રખના કે લોગ યેહ ન કહ સકેં કે અરે ઈતની જલ્દી યેહ નૉર્મલ હો ગયા ! યા ઈસ લિયે ઝમીન પર ગિરના તડપના કે લોગ પકડેં સહલાએં, હોશ મેં લાને કે લિયે જતન કરેં, પાની પિલાએં ઔર યેહ "હૂ હૂ" કરતા હુવા આહિસ્તા આહિસ્તા હોશ મેં આને કા અન્દાઝ ઈખ્તિયાર કરે ઔર યૂં લોગોં કી નઝર મેં ખુદ કો ઉશ્શાક મેં ખપા લે.

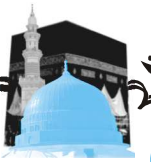

﴾14﴿ ના'ત વગૈરા સુન કર ઈસ લિયે ફિરાકે મદીના મેં આહેં ભરના બાર બાર મદીના મદીના કહના તાકે લોગ "મદીને કા દીવાના" સમઝેં.

﴾15﴿ ઈજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત મેં સિર્ફ બિરયાની યા ખિચડા વગૈરા ખાને કે લિયે શિર્કત કરના.

﴾16﴿ મુનાજાત, ના'ત વ મન્કબત વગૈરા લિખને વાલે કા ઈસ કે મક્તઅ મેં અપના તખલ્લુસ ઈસ લિયે ડાલના કે નેક નામી હો, દાદ મિલે, લોગોં પર છાપ પડે કે વાહ ભઈ વાહ ! યેહ તો બહુત અચ્છા શાઈર હૈ.

રાહે ખુદા મેં ખર્ચ કરને વાલોં કે લિયે રિયાકારી કી 3 મિસાલેં

﴾1﴿ દીની કામોં મેં ઈસ લિયે ચન્દા દેના કે લોગ સખી કહેં.

﴾2﴿ ઈસ લિયે ગરીબોં મેં ખૈરાત બાંટના કે વોહ ઈસ કે ગિર્દ હાજી સાહિબ ! સેઠ સાહિબ ! કહ કર હુજૂમ કરેં, ઈસ કી મિન્નત સમાજત કરેં, ઈસ કે સામને ગિડ-ગિડાએં.

﴾3﴿ મરીઝોં, દુખિયારોં ઔર સૈલાબ ઝદોં વગૈરા કી ખિદમત કે લિયે ઈસ લિયે ભાગદૌડ કરે કે લોગ મુસીબત ઝદોં કા ખૈર ખ્વાહ યા બેહતરીન સમાજી કારકુન કહેં.

રિયાકારી કે મુ-તઅલ્લિક મુ-તફર્રક 32 મિસાલેં

﴾1﴿ ફન્ને કિરાઅત ઈસ લિયે સીખના કે લોગ "કારી સાહિબ" કહેં.

﴾2﴿ કારી સાહિબ કા ઈજતિમાઆત મેં હાઝિરીન કી મિક્દાર કે મુતાબિક (ઔર ઈમામ સાહિબ કા જહરી નમાઝોં મેં મુક્તદિયોં કી કિલ્લત વ કસરત કો મદ્દે નઝર રખતે હુએ) તજવીદ કે કવાઈદ કી રિઆયત ઔર આવાઝ કે ઉતાર ચઢાવ મેં કમી બેશી કરને સે મક્સૂદ હાઝિરીન કી ખુશનૂદી હો. (કાશ ! અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા કે લિયે સિર્રી નમાઝોં મેં ભી હસ્બે ઝરૂરત તજવીદ કે કવાઈદ કી રિઆયત કી આદત બને)

﴾3﴿ અપને લિયે આજિઝી કે અલ્ફાઝ મ-સલન ફકીર, ગુનહગાર, નાકારા વગૈરા ઈસ લિયે બોલના યા લિખના કે લોગ મુન્કસિરુલ મિઝાજ સમઝેં, આજિઝી કી

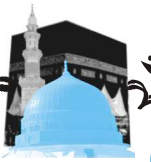

તા'રીફ કરેં. (દિલ કી તાઈદ કે બિગૈર અપને લિયે ઐસે અલ્ફાઝ કી અદાએગી મુના-ફ-કત ભી હૈ)

﴿4﴾ લોગોં સે ઈસ લિયે પુર તપાક તરીકે સે મિલના કે મિલન-સાર ઔર બા અખ્લાક કહલાએ.

﴿5﴾ દુઆ વગૈરા મેં સબ કે સામને રોના આ જાએ તો ઈસ લિયે આંસૂ પોંછતે રહના કે લોગોં પર યેહ **તઅસ્સુર** કાઈમ હો કે યેહ રિયાકારી સે બચને કે લિયે જલ્દી જલ્દી આંસૂ પોંછ લેતા હૈ.

﴿6﴾ લોગોં કે દિલોં મેં જગહ બનાને કે લિયે ઈસ તરહ કે જુમ્લે કહના : મુઝે ગુનાહોં સે બડા ડર લગતા હૈ, મુઝે બુરે ખાતિમે કા ખૌફ રહતા હૈ, હાએ ! અંધેરી કબ્ર મેં ક્યા હોગા ! આહ ! કિયામત મેં હિસાબ કૈસે દૂંગા !

﴿7﴾ લોગોં પર અપની દુન્યા સે લા તઅલ્લુકી ઔર પારસાઈ કી છાપ ડાલને કે લિયે કહના : મૈં તો માલદારોં ઔર શખ્સિય્યાત સે મિલને સે બચતા હૂં (અગર યેહ ફિક્રા માલદાર વગૈરા કો અપને સે હકીર સમઝ કર કહ રહા હૈ તો તકબ્બુર કી આફત મેં ભી ફંસા)

﴿8﴾ કિસી કી મુસીબત કા સુન કર ઈસ લિયે મુંહ બનાના યા હમ દર્દાના જુમ્લે કહના કે લોગ રહ્મ દિલ કહેં. (અલબત્તા દુખિયારે મુસલ્માન કી દિલજૂઈ કી નિય્યત સે રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે ઉસ કે સામને ઐસા કરના ઈબાદત ઔર બાઈસે સવાબે આખિરત હૈ)

﴿9﴾ હાથ મેં ઈસ લિયે તસ્બીહ રખના, ઔર નુમાયાં કરના, યા લોગોં કે સામને ઈસ લિયે હોંટ હિલા હિલા કર યા ઉન્હેં આવાઝ પહોંચે ઈસ તરહ દુરૂદ વ અઝકાર પઢના કે નેક સમઝા જાએ.

﴿10﴾ **જલ્વત** મેં (યા'ની લોગોં કે સામને) ખાતે પીતે, ઉઠતે બૈઠતે વગૈરા વગૈરા મવાકેઅ પર સુન્નતોં કા અચ્છી તરહ ખયાલ રખના તાકે લોગ સુન્નતોં પર અમલ કરને વાલા કરાર દેં. (કાશ ! અકેલે મેં ભી ખાને પીને ઔર દીગર અફ્આલ મેં ખૂબ સુન્નતેં અપનાને કા ઝેહ્ન બન જાએ)

﴿11﴾ દા'વત મેં યા દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી મેં ઈસ લિયે કમ ખાના કે દેખને વાલે ઈસે **મુત્તબેએ સુન્નત** (યા'ની સુન્નત કી પૈરવી કરને વાલા) ઔર **કલીલુલ ગિઝા** (યા'ની કમ ખાને વાલા) તસવ્વુર કરેં. (અફ્સોસ ! યેહ રિયાકાર જબ ઘર મેં યા બે તકલ્લુફ દોસ્તોં કે દરમિયાન હો

www.dawateislami.net

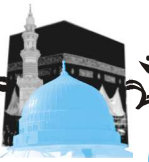

તો દૂસરોં કા હિસ્સા ભી ચટ કર જાએ)

﴾12﴿ **કિસી** કો અપને નેક કામ બતા કર યેહ કહના કે "આપ કિસી ઔર કો મત બતાના." તાકે સામને વાલા **મુ-તઅસ્સિર** હો કે બહુત **મુખ્લિસ** શખ્સ હૈ કે કિસી પર અપના નેક અમલ ઝાહિર નહીં કરના ચાહતા.

﴾13﴿ અપને નામ કે સાથ **હાફિઝ** બોલને યા લિખને કા ઈસ લિયે એહતિમામ કરના કે લોગ બ નઝરે તહ્સીન દેખેં مَاشَآءَاللّٰه બોલેં, એહતિરામન હાફિઝ સાહિબ યા હાફિઝ જી કહેં, દુઆઓં કી ઈલ્તિજાએં કરેં. (અગર રિયા કી નિય્યત ન હો તો હાફિઝ કા અપને મુંહ સે ખુદ કો હાફિઝ બોલના લિખના મન્અ નહીં)

﴾14﴿ **ર-મઝાનુલ મુબારક** કા એ'તિકાફ કરના યા સબ કે સામને ઈસ લિયે તિલાવત કરના, યા ખૂબ ગિડગિડા કર દુઆએં માંગના કે લોગ નેક આદમી સમઝેં.

﴾15﴿ **ર-મઝાનુલ મુબારક** કા ઈસ લિયે એ'તિકાફ કરના કે મુફ્ત મેં સ-હરી ઔર ઈફ્તારી કી તરકીબ બન જાએ.

﴾16﴿ મૌત મય્યિત કે મૌકઅ પર ભાગદૌડ કરના નીઝ જનાઝે કે જુલૂસ ઔર તદફીન વગૈરા મેં આગે આગે રહના તાકે લોગોં મેં નુમાયાં હો, અહલે મય્યિત **મુ-તઅસ્સિર** હોં, ઉન કી નઝર મેં અચ્છા ઈન્સાન બને.

﴾17﴿ નેક કામોં મેં ખૂબ બઢ ચઢ કર હિસ્સા લેના તાકે લોગ નેકિયોં કા હરીસ સમઝેં.

﴾18﴿ અપને **દીની કારનામે** ઈસ લિયે બયાન કરના કે સુનને વાલે ઈસે દીન કા બહુત બડા **ખાદિમ** તસવ્વુર કરેં ઔર ઈસ કી **અ-ઝ-મતોં** કે મો'તરિફ હોં. મ-સલન અપને ફઝાઈલ કા કાઈલ કરને કે લિયે યૂં કહના : મુઝે તો 15 સાલ હો ગએ નેકી કી દા'વત આમ કરતે હુએ, મૈં ઈતને અર્સે તક દા'વતે ઈસ્લામી કી ફુલાં ફુલાં **ઝિમ્મેદારી** પર ફાઈઝ રહા, મૈં ને ઈતને અલાકોં બલ્કે મુલ્કોં મેં જા કર **મ-દની કામ** કિયા, મૈં ને સેંકડોં કો દાઢી રખવાઈ, ઈમામે સજવાએ, મ-દની કામ કરને પર આમાદા કિયા, ઉન કી **તરબિય્યત** કી, ફુલાં ફુલાં ઝિમ્મેદારાન કો ભી મૈં મ-દની માહોલ મેં લાયા હૂં વગૈરા વગૈરા.

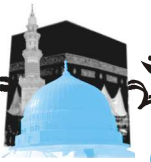

﴾19﴿ મુતા-લઅે કે દૌરાન કોઈ હિક્મત ભરા ઉમ્દા મ-દની ફૂલ મિલ ગયા તો દૂસરોં સે પોશીદા રખ કર બડે ઈજતિમાઅ મેં ઈસ લિયે બયાન કરના તાકે વાહ વાહ سُبْحٰنَ اللّٰه કા શોર હો, કસીર અફ્રાદ પર અપની કસ્રતે મા'લૂમાત કા સિક્કા બૈઠે ઔર તા'રીફ હો.

﴾20﴿ અપની **ફી સબીલિલ્લાહ** ઈમામત યા દીની તદરીસ કા ઈસ લિયે દૂસરોં સે તઝકિરા કરના કે લોગ ઈસ સે **મુ-તઅસ્સિર** હોં, કદ્ર કી નિગાહ સે દેખેં.

﴾21﴿ બડી રાત યા ઈજતિમાઆત વગૈરા મેં ઈસ લિયે ખૂબ લહજે કે સાથ અઝાન દેના કે લોગ આવાઝ વ અન્દાઝ કી વાહ વાહ કરેં.

﴾22﴿ ખરીદારી કરતે વક્ત યા ઉજરત પર કિસી સે કોઈ કામ કરવાતે વક્ત અપને દીની મન્સબ મ-સલન દીની તાલિબે ઈલ્મ યા હાફિઝે કુરઆન યા ઈમામે મસ્જિદ યા **મુઅઝ્ઝિન** યા મુબલ્લિગ વગૈરા હોને કા ઈસ લિયે ઈઝહાર કરના કે વોહ રિઆયત કર દે યા ફિર પૈસે હી ન લે.

﴾23﴿ કિતાબ યા રિસાલા લિખતે વક્ત ઈસ નિય્યત સે ઈબ્રત અંગેઝ રિવાયાત વ ખૂબ દિલચસ્પ હિકાયાત ઔર ઉમ્દા ઉમ્દા મ-દની ફૂલ શામિલ કરના કે પઢને વાલે દાદો તહ્સીન દેને પર મજબૂર હો જાએં.

﴾24﴿ અપને હજ વ ઉમ્રે કી તા'દાદ, તિલાવતે કુરઆન કી યૌમિયા મિક્દાર, **૨-જબુલ મુરજ્જબ વ શા'બાનુલ મુઅઝ્ઝમ** કે મુકમ્મલ ઔર દીગર નફ્લી રોઝોં, નવાફિલ, દુરૂદ શરીફ કી કસરત વગૈરા કા ઈસ લિયે ઈઝહાર કરના કે વાહ વાહ હો ઔર લોગોં કે દિલોં મેં એહતિરામ પૈદા હો.

﴾25﴿ છોટી બડી દીની કિતાબોં કે નામોં કે સાથ યા બિગૈર નામ બતાએ અપને કસ્રતે મુતા-લઆ કા ઈઝહાર કરના તાકે ઈસ્લામી ભાઈ ઈલ્મે દીન કા શૈદાઈ સમઝેં, દૂસરોં કો ઈસ કી મિસાલ દેં.

﴾26﴿ ઈસ લિયે હજ કરના યા અપને હજ કા ઈઝહાર કરના કે લોગ હાજી કહેં, મુલાકાત કે લિયે હાઝિર હોં, ગિડગિડા કર દુઆઓં કી ઈલ્તિજાએં કરેં, ગજરા પહનાએં, તહાઈફ વગૈરા પેશ કરેં. (અગર અપની ઈઝ્ઝત કરવાના યા તોહફે વગૈરા હાસિલ કરના મક્સૂદ ન હો બલ્કે તહ્દીસે

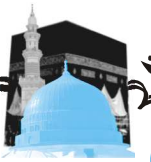

ને'મત વગૈરા અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં હોં તો હજ વ ઉમ્રે કા ઈઝહાર કરને અઝીઝોં ઔર રિશ્તેદારોં કો જમ્અ કરને, "મહફિલે મદીના" સજાને કી મુમા-ન-અત નહીં બલ્કે કારે સવાબે આખિરત હૈ)

﴾27﴿ સાદાતે કિરામ કા ઈસ લિયે એહતિરામ બજા લાએ, દસ્ત બોસી વગૈરા કરે કે સય્યિદોં કે દિલોં મેં ઈઝ્ઝત પૈદા હો યા લોગ મુહિબ્બે અહલે બૈત કહેં.

﴾28﴿ મઝારાત કી ઈસ લિયે બ કસરત ઝિયારતેં કરે, હર જગહ ઉર્સોં મેં પેશ પેશ રહે કે લોગ ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام કા આશિક કહેં.

﴾29﴿ સરકારે ગૌસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કા ઈસ લિયે બાર બાર તઝકિરા કરે યા ગ્યારહવીં શરીફ કી નિયાઝ કરે યા આપ કી મન્કબત મેં ખૂબ ઝૂમે કે લોગ ગૌસે પાક رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه દીવાના સમઝેં.

﴾30﴿ અપને પીર કી ઈસ લિયે ખૂબ ખિદમત કરે, લોગોં કે સામને ઈન ખિદમાત કા તઝકિરા કરે, ઉન કે કરીબ નઝર આએ તાકે ઈસે લોગ અપને મુર્શિદ કા મુકર્રબ, મન્ઝૂરે નઝર ઔર ખાદિમે ખાસ સમઝેં, ઈઝ્ઝત કરેં, હાથ ચૂમેં, નુમાયાં જગહ પર બિઠાએં, દુઆઓં કી ઈલ્તિજાએં કરેં, તોહફે નઝરાને પેશ કરેં, પીર સાહિબ કે લિયે સિફારિશી બનાએં.

﴾31﴿ પીરો મુર્શિદ કી બચી હુઈ ચીઝ દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી મેં ઈસ લિયે ઝટપટ ખાએ કે લોગ "તબર્રુક કા હરીસ" તસવ્વુર કરેં. (ઔર અગર કોઈ દેખતા ન હો તો તબર્રુક કો હાથ ભી ન લગાએ યા દૂસરોં કી તરફ સરકા દે)

﴾32﴿ દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી મેં ઈસ લિયે ચુપચાપ રહના યા ઈશારે સે યા લિખ કર ગુફ્ત-ગૂ કરના કે લોગ સન્જીદા, ખામોશ તબીઅત ઔર ઝબાન કા કુફ્લે મદીના લગાને વાલા તસવ્વુર કરેં. (ખ્વાહ ઘર મેં ઔર બે તકલ્લુફ દોસ્તોં મેં ખૂબ કહ્કહે લગાતા ઔર **શેરે બબર** કી તરહ દહાડતા યા'ની ચીખતા હો)

www.dawateislami.net

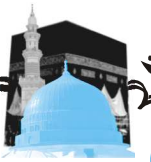

રિયા કી તા'રીફ કે તહ્ત મઝકૂરા મિસાલોં પર ગૌર કીજિયે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! મઝકૂરા મિસાલોં કો ઝેહ્ન મેં રખતે હુએ **રિયાકારી કી તા'રીફ** પર એક બાર ફિર નઝર ડાલ લીજિયે જૈસા કે **બહારે શરીઅત જિલ્દ 3 સફહા 629** પર હૈ : **"રિયા** યા'ની દિખાવે કે લિયે (નેક) કામ કરના ઔર **"સુમ્આ"** યા'ની ઇસ લિયે (નેક) કામ કરના કે લોગ સુનેંગે ઔર અચ્છા જાનેંગે, યેહ દોનોં ચીઝેં બહુત બુરી હૈં, ઇન કી વજહ સે ઇબાદત કા સવાબ નહીં મિલતા બલ્કે ગુનાહ હોતા હૈ ઔર યેહ શખ્સ મુસ્તહિકે અઝાબ હોતા હૈ." **રિયાકારી કી તા'રીફ** મેં યેહ ભી શામિલ હૈ કે લોગોં પર અપની ઇબાદત ગુઝારી કી ધાક બિઠાના, અપની તા'રીફ, વાહ વાહ ઔર ઇઝ્ઝત ચાહના યા ઉસ નેક કામ સે સૂટપીસ, યા રકમ કા લિફાફા યા ખાના યા મિઠાઈ યા કિસી કિસ્મ કે નઝરાને કા હુસૂલ મક્સૂદ હોના. નીઝ પેશ કર્દા મિસાલોં મેં **"હુબ્બે જાહ"** યા'ની "ઇઝ્ઝત વ શોહરત કી **મહબ્બત**" ભી મૌજૂદ હૈ. ક્યૂંકે રિયાકારી કા એક બહુત બડા સબબ "હુબ્બે જાહ" હૈ.

રિયાકારી કી મિસાલોં કે બારે મેં એક ઝરૂરી વઝાહત : યાદ રહે ! રિયાકારી કી યેહ તમામ મિસાલેં પઢને સુનને વાલે કે અપને આપ મેં **રિયાકારી** તલાશ કરને કે લિયે હૈં, કિસી દૂસરે કો રિયાકાર કરાર દેને કે લિયે નહીં ક્યૂંકે રિયાકારી કા તઅલ્લુક દિલ સે હૈ ઔર કિસી કે દિલ કે હાલાત પર હર કોઈ મુત્તલઅ નહીં હો સકતા. લિહાઝા ઇન મિસાલોં પર કિયાસ કરતે હુએ કિસી મુસલ્માન પર **બદ ગુમાની** ન કી જાએ, બદ ગુમાની હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે વાલા કામ હૈ ઔર ઇસી તરહ કિસી કે બારે મેં તજસ્સુસ (યા'ની ગુનાહ કી તલાશ) કરના, ઉસ કી પર્દા દરી કરના (યા'ની ઐબ ખોલના) ઔર ઉસ મેં યેહ (યા'ની રિયાકારી કી) અલામાત તલાશ કરના તાકે ઉસ કો બદનામ કિયા જાએ **યેહ ભી હરામ હૈ.**

ખુદ કો રિયાકારી કે અઝાબ સે ડરાઇયે ! : બરાએ કરમ ! અપની નેકિયોં કો ટટોલિયે કે કહીં ઇસ મેં **રિયા** તો છુપી હુઈ નહીં ! ક્યૂંકે **રિયા** ચ્યૂંટી કી ચાલ સે ભી બારીક ચાલ કે ઝરીએ અ-મલે ખૈર મેં દાખિલ હો જાતી હૈ, હકીકત યેહ હૈ કે "રિયા" મેં જો "લઝ્ઝત" હૈ વોહ ન ઉમ્દા ગિઝાઓં મેં હૈ ન હી

www.dawateislami.net

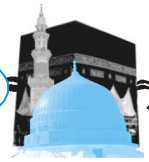

માલ વ દૌલત કી કસરત મેં, ઈસ સે બચના બહુત બહુત બહુત ઝરૂરી હૈ કે યેહ "લઝ્ઝત" જહન્નમ મેં પહોંચાને વાલી હૈ લિહાઝા અગર અપને કિસી નેક અમલ મેં **રિયા** કા શાઈબા (યા'ની શક) ભી પાએં તો તૌબા કરેં ઔર અપને આપ કો ડરાએં કે **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : "બેશક **જહન્નમ** મેં એક વાદી હૈ જિસ સે જહન્નમ રોઝાના ચાર સો મર્તબા **પનાહ** માંગતા હૈ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને યેહ વાદી ઉમ્મતે મુહમ્મદિય્યહ عَلٰى صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે ઉન **રિયાકારોં** કે લિયે તય્યાર કી હૈ જો કુરઆને પાક કે **હાફિઝ, ગૈરુલ્લાહ** કે લિયે **સ-દકા** કરને વાલે, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ઘર કે **હાજી** ઔર રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં **નિકલને** વાલે હોંગે." (اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير ج١٢ ص١٣٦ حديث ١٢٨٠٣) અગર કોઈ ઈસ્લામી ભાઈ યા ઈસ્લામી બહન ખુદ મેં મઝકૂરા મિસાલોં મેં સે કોઈ મિસાલ પાએ તો લાઝિમન **રિયાકારી કા ઈલાજ** કરે મગર યેહ ન હો કે અસ્લ નેકિયોં ઔર સઆદત મન્દિયોં હી કો છોડ દે ક્યૂંકે નાક પર મખ્ખી બૈઠ જાએ તો મખ્ખી કો ઉડાયા જાતા હૈ નાક નહીં કાટી જાતી.

બચા લે રિયા સે બચા યા ઈલાહી

તૂ ઈખ્લાસ કર દે અતા યા ઈલાહી

اٰمِين بِجاهِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللّٰهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

(તફસીલી મા'લૂમાત કે લિયે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ 166 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ "રિયાકારી" કા મુતા-લઆ ફરમાઈયે)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

تُوبُوا اِلَى الله ! اَسْتَغْفِرُ الله

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રિયાકાર કી અલામાત : **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : **રિયાકાર** કી તીન અલામતેં હૈં :

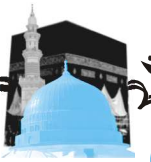

﴿1﴾ **તન્હાઈ** મેં હો તો અમલ મેં **સુસ્તી** કરે ઔર લોગોં કે સામને હો તો **ચુસ્તી** દિખાએ ﴿2﴾ **તા'રીફ** કી જાએ તો અમલ મેં **ઈઝાફા** કર દે ઔર ﴿3﴾ **મઝમ્મત** કી જાએ તો અમલ મેં **કમી** કર દે. **(اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج ١ ص ٨٦)**

લોગોં મેં અપની મઝમ્મત કરના ભી રિયા કી અલામત હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ખ્વાજા હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : જો શખ્સ કિસી મજમઅ મેં અપની **મઝમ્મત** કરતા (યા'ની ખુદ કો ગુનહગાર, બદકાર, સિયાહ કાર વગૈરા કહતા) હૈ વોહ દર હકીકત અપની **તા'રીફ** કરતા હૈ (કે લોગ ઐસે શખ્સ કો મુ-તવાઝેઅ ઔર મુન્કસિરુલ મિઝાજ કહ કર ઉસ કી આજિઝી કી તા'રીફ કરતે હૈં) ઔર યેહ ભી **રિયા** કી અલામતોં મેં સે એક **અલામત** હૈ. **(تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص ٢٤)**

યાદ રહે ! અપને લિયે આજિઝી કે અલ્ફાઝ કા ઇસ્તિ'માલ ઉસ સૂરત મેં રિયાકારી હૈ જબ કે **રિયાકારી** કી નિય્યત હો ઔર અબ યેહ ગુનાહ હૈ ઔર ઈસી તરહ અગર સિર્ફ ઝબાન સે આજિઝી કે અલ્ફાઝ કહ રહા હો ઔર દિલ મેં યેહ કૈફિય્યત ન હો તો મુના-ફ-કત હૈ ઔર યેહ ભી ગુનાહ હૈ.

રોઝે કે બારે મેં ન પૂછો : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم ફરમાતે હૈં : અપને ભાઈ સે ઉસ કે **રોઝે** કે બારે મેં ન પૂછો, ક્યૂંકે અગર વોહ કહતા હૈ કે મૈં રોઝાદાર હૂં તો ઉસ કા નફ્સ **ખુશ** હોગા ઔર અગર કહે કે મૈં રોઝાદાર નહીં હૂં તો ઉસ કા નફ્સ **ગમગીન** હોગા ઔર યેહ દોનોં **રિયા કી અલામતોં** મેં સે હૈં.

(تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص ٢٤)

ઝરૂરતન રોઝે કા ઇઝહાર કર દીજિયે : **ઝરૂરતન** રોઝે કે ઈઝહાર મેં મુઝા-યકા નહીં જૈસા કે ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : જબ કિસી કો દા'વત દી જાએ ઔર વોહ રોઝે સે હો તો ઉસે ચાહિયે કે કહ દે : **મૈં રોઝાદાર હૂં.** **(صَحيح مُسلِم حديث ١١٥٠ ص ٥٧٩)**

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : ખયાલ રહે કે નફ્લી રોઝે કા છુપાના બેહતર હૈ

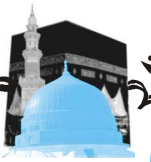

મગર ચૂંકે યહાં (મ-સલન કિસી કે ઘર જાના હુવા હો તો વહાં) છુપાને સે યા સાહિબે ખાના કે દિલ મેં અદાવત પૈદા હોગી યા રન્જો ગમ, (રિઝાએ ઇલાહી કી નિય્યત સે) મુસલ્માન કે દિલ કો ખુશ કરના ભી ઇબાદત હૈ ઇસ લિયે રોઝે કે ઇઝહાર કા હુક્મ દિયા ગયા.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 3, સ. 199)

નેકી કે સબબ ચીઝેં સસ્તી મિલના : **હઝરતે** સય્યિદુના ઇમામ અહમદ બિન **હજર મક્કી શાફેઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى **રિયાકારી** કી અક્સામ બયાન કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : ઇસ સે ભી બઢ કર **ખફી** (યા'ની પોશીદા) **રિયા** યેહ હૈ કે (અપની નેકિયોં પર) ન તો લોગોં કે આગાહ હોને કી ખ્વાહિશ હો ઔર ન હી ઇબાદત કે ઝાહિર હોને પર ખુશી (પૈદા હોતી) હો, અલબત્તા ઇસ બાત પર મસર્રત હો કે મુલાકાત કે વક્ત લોગ સલામ મેં પહલ કરેં ઔર ઉસ સે ખન્દા પેશાની સે મિલેં, નીઝ ઇસ કી તા'રીફ કરેં ઔર ઇસ કી ઝરૂરિય્યાત પૂરી કરને મેં જલ્દી કરેં, ખરીદો ફરોખ્ત મેં ઇસ કી રિઆયત કરેં (મ-સલન વોહ કુછ ખરીદના ચાહે તો ઉસે સસ્તા દેં યા મુફ્ત પેશ કર દેં) ઔર જબ વોહ લોગોં કે પાસ આએ તો વોહ ઇસ કે લિયે જગહ છોડ દેં. (ઉસ કો એહતિરામ કી જગહ બિઠાએં, દુઆઓં કે લિયે ઇલ્તિજાએં કરેં, ઉસ કે લિયે આવાઝ પસ્ત રખેં, હાથ જોડેં, ગિડ-ગિડાએં વગૈરા) જબ કોઈ શખ્સ ઇન મુઆ-મલાત મેં કોતાહી કરે તો યેહ બાત અપની પોશીદા નેકિયોં કો બડા સમઝને કે સબબ ઇસ કે દિલ પર ગિરાં ગુઝરે. ગોયા ઉસ કા નફ્સ ઉસ ઇબાદત કે મુકાબલે મેં અપના એહતિરામ ચાહતા હૈ, યહાં તક કે અગર યેહ ફર્ઝ કર લિયા જાએ કે ઇસ ને યેહ નેકિયાં નહીં કીં તો ઇસ કા નફ્સ ઇસ એહતિરામ કી ખ્વાહિશ ભી ન રખતા. **(اَلزَّوَاجِرُ عَنِ اقْتِرَافِ الْكَبَائِر ج ١ ص ٩٣)**

મુખ્લિસીન કા રિયા સે બચને કા અન્દાઝ : **મઝીદ** ફરમાતે હૈં : લિહાઝા મુખ્લિસ બન્દે હમેશા **ખફી** (યા'ની પોશીદા) **રિયા** સે ડરતે રહતે હૈં ઔર દીગર લોગ જિતની કોશિશ અપને ગુનાહ છુપાને મેં કરતે હૈં યેહ ઉન સે ઝિયાદા અપની નેકિયાં છુપાને કે હરીસ હોતે હૈં ઔર ઇસ કી વજહ સિર્ફ યેહ હૈ કે યેહ લોગ અપની નેકિયોં કો ખાલિસ કરના ચાહતે હૈં તાકે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કિયામત કે દિન લોગોં કે સામને ઇન્હેં અજ્ર અતા ફરમાએ ક્યૂંકે ઇન્હેં ઇસ બાત પર યકીન હૈ કે

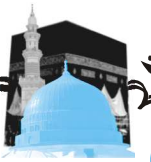

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ સિર્ફ વોહી આ'માલ કબૂલ ફરમાતા હૈ જો **ઈખ્લાસ** કે સાથ કિયે ગએ હોં ઔર વોહ યેહ ભી જાનતે હૈં કે કિયામત કે દિન લોગ સખ્ત મોહતાજ ઔર ભૂકે હોંગે ઔર ઈન કે માલ વ ઔલાદ ઈન્હેં કુછ કામ ન આએંગે સિવાએ ઈસ કે, કે જો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં કલ્બે સલીમ (યા'ની ગુનાહોં સે મહફૂઝ દિલ) લે કર હાઝિર હોગા.

(اَلزَّوَاجِرُ عَنِ اقْتِرَافِ الْكَبَائِر ج۱ص۹۳)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કહીં હમ રિયાકાર તો નહીં ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમેં ચાહિયે કે **દિયાનત દારી** સે ખુદ પર ગૌર કરેં કે કહીં હમ **તન્હાઈ** મેં ઈબાદત કે મુઆ-મલે મેં **સુસ્તી** ઔર લોગોં કે સામને **ચુસ્તી** કા મુઝા-હરા તો નહીં કરતે ? કહીં હમ નેકી કરને કે બા'દ ઈસ કા લોગોં પર **બિલા ઝરૂરત ઈઝહાર** તો નહીં કર દિયા કરતે ? ફિર અગર કોઈ ઈસ પર હમારી **તા'રીફ** કર દે તો "ફૂલ કર" અમલ મેં **ઈઝાફા** તો નહીં કર દેતે ? ઔર **તા'રીફ** ન હોને કી સૂરત મેં કહીં હમ **ગમગીન** તો નહીં હો જાતે ઔર ઉસ અમલ મેં કમી તો નહીં આ જાતી ? કહીં ઐસા તો નહીં કે હમેં લોગોં કે **સામને** નેકી કરને મેં બડી **લઝ્ઝત** મિલતી હો મગર તન્હાઈ મેં **મઝા** ન આતા હો ? કહીં હમ લોગોં કે સામને (ખુદ કો સિયાહ કાર, ગુનાહગાર, મુજરિમ, ફકીર, હકીર ઔર આજિઝ વ મિસ્કીન વગૈરા કહ કર) અપની **મઝમ્મત** ઉન્હેં **મુ-તઅસ્સિર** કરને કે લિયે તો નહીં કરતે ? હમ કહીં અપને મુબલ્લિગ યા સુન્નતોં ભરે મ-દની હુલ્યે વગૈરા સે ફાએદા ઉઠાતે હુએ અપને સે **મુ-તઅસ્સિર** હોને વાલે દુકાન દારોં સે ઈસ લિયે તો સૌદા નહીં લેતે કે વોહ હમેં મુફ્ત મેં યા સસ્તે દામોં દે ? અગર ઈન સુવાલાત કે જવાબાત **હાં** મેં આએં તો ફૌરન સે પેશ્તર **તૌબા** કર લીજિયે ઔર હુસૂલે **ઈખ્લાસ** કી કોશિશોં મેં લગ જાઈયે કે કહીં ઐસા ન હો કે તૌબા સે પહલે મૌત આ જાએ ઔર **રિયાકારી** કે સબબ દોઝખ મેં ડાલ દિયા જાએ.

રિયાકારી સે તૌબા કી બ-ર-કત : **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْحَنَّان લિખતે હૈં : ખયાલ રહે કે **રિયા** સે ઈબાદત **ના જાઈઝ** નહીં

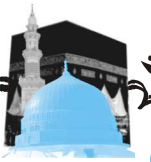

हो जाती (या'नी ऐसा नहीं कि रियाकारी से नमाज़ पढ़ी तो उसे तर्के नमाज़ समझा जाएे) बल्कि **ना मक़्बूल** होने का अन्देशा होता है अगर **रियाकार** आख़िर में रिया से (सच्ची) **तौबा** करे तो उस पर रिया की ईबादत की **क़ज़ा** वाजिब नहीं बल्कि ईस तौबा की **ब-र-क़त** से गुज़श्ता **ना मक़्बूल रिया की ईबादात भी क़बूल हो जाएंगी.** मुत्लक़न रिया से ख़ाली होना बहुत **मुश्किल है कोई शख़्स रिया के अन्देशे से ईबादात न छोड़े बल्कि रिया से बचने की दुआ करे.** (मिरआतुल मनाजीह, जि. 7, स. 127)

तेरे रह्मो करम पर आस मैं ने बांध रखी है
बड़ी उम्मीद है आक़ा ! करम रोज़े जज़ा होगा

(वसाईले बख़्शिश, स. 188)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

म-रज़े रिया का इलाज कीजिये : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! अगर हम अपने दिल में ईस **म-रज़े रिया की अलामात** महसूस करें तो बा'दे तौबा **ईलाज** में देर नहीं करनी चाहिये. जब हम अपने **बातिन** को **पाकीज़ा** करने की कोशिश करेंगे तो اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ हमारा ज़ाहिर भी **सुथरा** हो जाएेगा. **शहन्शाहे मदीना,** क़रारे क़ल्बो सीना صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का फ़रमाने बा क़रीना है : "जो अपने **बातिन की ईस्लाह** करेगा तो **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ उस के ज़ाहिर की (भी) **ईस्लाह** फ़रमा देगा."

(اَلْجَامِعُ الصَّغِير لِلسُّيُوطی ص۵۰۸ حدیث ۸۳۳۹)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

"ईख़्लास का नूर" के दस हुरूफ़ की निस्बत से रियाकारी के 10 इलाज

﴿1﴾ **अल्लाह** तआला से दुआ के ज़रीएे मदद तलब कीजिये ﴿2﴾ रियाकारी के नुक़्सानात पेशे नज़र रखिये ﴿3﴾ रिया के अस्बाब का ख़ातिमा कीजिये ﴿4﴾ अपने आ'माल में ईख़्लास पैदा कीजिये ﴿5﴾ निय्यत की हिफ़ाज़त कीजिये ﴿6﴾ दौराने ईबादत शैतानी वस्वसों से बचिये

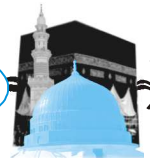

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

﴾7﴿ તન્હાઈ હો યા હુજૂમ યક્સાં અમલ કીજિયે ﴾8﴿ નેકિયાં છુપાઈયે ﴾9﴿ સિર્ફ અચ્છી સોહબત મેં રહિયે ﴾10﴿ અવરાદો વઝાઈફ કા મા'મૂલ બના લીજિયે. અબ ઈન મુઆ-લજાત કી વઝાહત મુલા-હઝા ફરમાઈયે :

﴾પહલા ઈલાજ﴿ અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ કે ઝરીએ મદદ તલબ કીજિયે

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : اَلدُّعَاءُ سِلَاحُ الْمُؤْمِن યા'ની દુઆ મોમિન કા હથિયાર હૈ. (اَلْمُسْتَدْرَك لِلْحَاكِم ج۲ ص ۱۶۲ حديث۱۸۵۵) શૈતાન કે ખિલાફ જંગ મેં યેહ હથિયાર ઈસ્તિ'માલ કરતે હુએ ખુદાએ ગફ્ફાર કે દરબારે કરમ બાર મેં યૂં **દુઆ** કીજિયે : યા રબ્બે મુસ્તફા ! મુઝે **રિયાકારી** કી બીમારી સે **શિફા** અતા ફરમા, મેરી ખાલી ઝોલી **ઈખ્લાસ** કી લા ઝવાલ દૌલત સે ભર દે. મેરા સામના ઉસ દુશ્મન (યા'ની શૈતાન) સે હૈ જો મુઝે દેખતા હૈ મગર ખુદ ખિદાઈ નહીં દેતા લેકિન તૂ ઉસ કો **મુલા-હઝા** ફરમા રહા હૈ, ઐ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે ઈસ દુશ્મન કે **મક્રો ફરેબ** સે બચા લે, ઐ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મૈં ઈસ બાત સે તેરી પનાહ ચાહતા હૂં કે **લોગોં કી નઝર** મેં તો મેરા હાલ બહુત **અચ્છા** હો, વોહ મુઝે નેક ઔર પરહેઝ ગાર સમઝતે રહેં મગર તેરે દરબાર મેં **સઝા કા હકદાર** ઠહરૂં.

મેરા હર અમલ બસ તેરે વાસિતે હો
કર ઈખ્લાસ ઐસા અતા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

اٰمِين بِجاهِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴾દૂસરા ઈલાજ﴿ રિયાકારી કે નુક્સાનાત પેશે નઝર રખિયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમેં ચાહિયે કે **રિયાકારી** કી આફાત ઔર ઈસ કે નુક્સાનાત અપને પેશે નઝર રખેં ક્યૂંકે આદમી કા દિલ કિસી ચીઝ કો ઉસ વક્ત તક હી **પસન્દ** કરતા હૈ જબ તક વોહ ઉસે નફઅ બખ્શ નઝર આતી હૈ મગર જબ ઉસે ઉસ શૈ

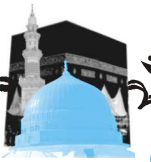

કે **નુક્સાન દેહ** હોને કા પતા ચલતા હૈ તો વોહ ઉસ સે બચતા હૈ મ-સલન કિસી ઈસ્લામી ભાઈ કો લઝ્ઝત ઔર મિઠાસ કી વજહ સે **શહ્દ** બહુત પસન્દ હો લેકિન અગર ઉસે યેહ બતા દિયા જાએ કે યેહ **શહ્દ** જિસે તુમ પીને જા રહે હો, ઈસ મેં **ઝહ્ર** મિલા હુવા હૈ તો વોહ ઉસ મેં મૌજૂદ લઝ્ઝત વ મિઠાસ નહીં **ઝહ્ર** કો દેખેગા ઔર ઉસે હરગિઝ હરગિઝ **નહીં પિયેગા.** ઈસી તરહ લોગોં પર અપના નેક અમલ **ઝાહિર** કરને ઔર ઉન કી તરફ સે **વાહ વાહ** હોને મેં યકીનન નફ્સ કો બડી **લઝ્ઝત** મિલતી હૈ બલ્કે ઉસ લઝ્ઝત કે સબબ ઈબાદત કી મશક્કત ભી આસાન હો જાતી હૈ, લેકિન હમ ઈસ લઝ્ઝત કે બજાએ **રિયાકારી** કે ઝરીએ હોને વાલે **ઝહ્ર સે ભી ખતરનાક નુક્સાનાત** ઝેહ્ન મેં રખેં તો ઈસ સે બચના હમારે લિયે કદરે આસાન હો જાએગા ક્યૂંકે **ઝહ્ર** કા નુક્સાન સિર્ફ **દુન્યા** કી હદ તક હૈ જબ કે "રિયા" **આખિરત** કે લિયે તબાહ કાર હૈ. ક્યા **રિયાકારી** કા યેહી નુક્સાન કુછ કમ હૈ કે નેક અમલ મેં **મશક્કત** ઉઠાને કે બા વુજૂદ સવાબ સે **મહરૂમી** રહે ! ઉસ **મઝદૂર** કા ક્યા હાલ હોગા જો સારા દિન ધૂપ મેં **પસીના** બહાએ ઔર જબ **મઝદૂરી** મિલને કા વક્ત આએ તો ઉસ કી મઝદૂરી યેહ કહ કર રોક લી જાએ કે તુમ ને ફુલાં ફુલાં **ગ-લતી** કી હૈ ઈસ લિયે તુમ્હેં મઝદૂરી નહીં મિલેગી. મગર આહ ! **રિયાકાર** તો સવાબ સે **મહરૂમી** કે સાથ સાથ અઝાબે નાર કા ભી હકદાર હૈ, વોહ ઈન્સાન કિતના **નાદાન** હૈ કે જિસ શૈ સે વોહ લાખોં કમા સકતા હૈ ઉસે સિર્ફ વક્તી ખુશી કી ખાતિર મુફ્ત કે દામોં બેચ દે, બિલ્કુલ ઈસી તરહ વોહ **ઈબાદત ગુઝાર** કિતના ના સમઝ હૈ જો ઈબાદત કે ઝરીએ **ખાલિક** عَزَّوَجَلَّ કા કુર્બ ચાહને કે બજાએ **મખ્લૂક** કો અપના બનાને કી કોશિશ કરે, ઐસે રિયાકાર ને ગોયા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી **ના ફરમાની** ગવારા કર લી ઔર ઈસ કે બદલે લોગોં સે ઉન કી **મહબ્બત** ચાહી, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ સે હોને વાલી **મઝમ્મત** કે બદલે લોગોં કી મિદ્હત (યા'ની તા'રીફ) કા તાલિબ હુવા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી **નારાઝી** કે બદલે લોગોં કી **રિઝા** વ ખુશનૂદી તલબ કી ઔર બાકી રહને વાલી **જન્નતી ને'મતેં** ફાની દુન્યા કે બદલે બેચ ડાલીં ! ફિર સબ લોગોં કો રાઝી રખના **દૂધ કી નહ્ર** ખોદને કે મુ-તરાદિફ હૈ કે અગર કુછ લોગ એક બાત સે **ખુશ** હોતે હૈં તો ઉસી બાત સે **નારાઝ** હોને વાલોં કી ભી એક તા'દાદ હોતી હૈ.

www.dawateislami.net

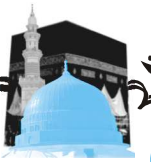

અતા કર દે ઈખ્લાસ કી મુઝ કો ને'મત
ન નઝદીક આએ રિયા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 77)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દિખાવે કે લિયે અમલ કરને વાલે કી મિસાલ : લોગોં કો દિખાને ઔર સુનાને કે લિયે અમલ કરને વાલે કી **મિસાલ** ઉસ શખ્સ કી તરહ હૈ જો અપની જેબ મેં ખૂબ કંકરિયાં ભર કર ઉસે નુમાયાં કરતે ખરીદારી કે લિયે બાઝાર ચલા ગયા, જબ લોગોં ને ઉસ કી ઉભરી હુઈ જેબ દેખી તો હૈરત સે કહને લગે : "વાહ ભઈ ! દેખો તો સહી ! ઈસ કી જેબ કિસ કદર રકમ સે ભરી હુઈ હૈ !" મગર ઉસે લોગોં કી ઈસ **વાહ વાહ** કે ઈલાવા કોઈ ફાએદા નહીં મિલેગા ક્યૂંકે વોહ જૂં હી દુકાન દાર કો દામ અદા કરને કે લિયે અપની જેબ સે રકમ કે બદલે પથ્થર નિકાલેગા, **ઝલીલો રુસ્વા** હો જાએગા. ઈસી તરહ **દિખાને** ઔર **સુનાને** કે લિયે અમલ કરને વાલે રિયાકાર કો લોગોં કી તરફ સે બોલે જાને વાલે **તા'રીફી કલિમાત** કે ઈલાવા કોઈ નફ્અ હાસિલ નહીં હોગા ઔર ન હી ઉસે કિયામત કે દિન કોઈ **સવાબ** મિલેગા.

(اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج ١ ص ٨٦ بِتَصَرُّف)

બડી કોશિશેં કી ગુનહ છોડને કી
રહે આહ ! નાકામ હમ યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 82)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿તીસરા ઈલાજ﴾ રિયા કે અસ્બાબ કા ખાતિમા કીજિયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હર બીમારી કા કોઈ ન કોઈ **સબબ** હોતા હૈ અગર સબબ મિટા દિયા જાએ તો બીમારી ભી **રુખ્સત** હો જાતી હૈ. ઈસી તરહ **રિયાકારી** કે ભી બુન્યાદી તૌર પર **તીન અસ્બાબ** હૈં, અગર ઈન તીન ચીઝોં સે જાન છુડા લી જાએ તો

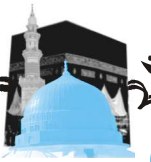

اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ રિયાકારી સે બચના બેહદ **આસાન** હો જાએગા. વોહ તીન અસ્બાબ યેહ હૈં : **(1) હુબ્બે જાહ યા'ની શોહરત કી ખ્વાહિશ (2) મઝમ્મત કા ખૌફ ઔર (3) માલ વ દૌલત કી હિર્સ.**

﴾1﴿ શોહરત કી ખ્વાહિશ : હુબ્બે જાહ કી તા'રીફ હૈ, "શોહરત વ ઈઝ્ઝત કી ખ્વાહિશ કરના." **હુબ્બે જાહ** કી મઝમ્મત કરતે હુએ **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** ઈમામ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : શોહરત કા મક્સદ લોગોં કે દિલોં મેં મકામ બનાના હૈ ઔર યેહ ખ્વાહિશ હર ફસાદ કી જડ હૈ. હમેં ચાહિયે કે "હુબ્બે જાહ" યા'ની **શોહરત કી ખ્વાહિશ** પર કાબૂ પાને કે લિયે અહાદીસે મુબા-રકા મેં વારિદ ઈસ કે નુક્સાનાત પર ગૌરો ફિક્ર કરેં, ચુનાન્ચે ઈસ ઝિમ્ન મેં **ચાર ફરામીને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુલા-હઝા ફરમાઈયે : **﴾1﴿ અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તાઅત કો બન્દોં કી તરફ સે કી જાને વાલી **તા'રીફ કી મહબ્બત** સે મિલાને સે બચતે રહો, કહીં તુમ્હારે આ'માલ **બરબાદ** ન હો જાએં (فردوس الاخبار للدیلمی ج ۱ ص ۲۲۳ حدیث ۱۰۶۷) **﴾2﴿** માલ ઔર મર્તબે કી **મહબ્બત** મોમિન કે દિલ મેં **મુના-ફકત** કો ઈસ તરહ બઢાતી હૈ જૈસે પાની સબ્ઝા ઉગાતા હૈ (احیاء العلوم ج ۳ ص ۲۸۶، ۲۴۲) **﴾3﴿** દો **ભૂકે ભેડિયે** બકરિયોં કે રેવડ મેં ઈતની તબાહી નહીં મચાતે જિતની તબાહી હુબ્બે માલ વ જાહ (યા'ની માલ વ દૌલત ઔર ઈઝ્ઝત વ શોહરત કી મહબ્બત) મુસલ્માન કે દીન મેં મચાતી હૈ (ترمذی ج ۴ ص ۱۶۶ حدیث ۲۳۸۳) **﴾4﴿** અપની તા'રીફ પસન્દ કરના આદમી કો અન્ધા બહરા કર દેતા હૈ.

(فردوس الاخبار للدیلمی ج ۱ ص ۳۴۷ حدیث ۲۰۴۸)

યૂં ફિક્રે મદીના કીજિયે : કોશિશ કર કે ઈસ તરહ ગૌરો ખૌઝ (ફિક્રે મદીના) કીજિયે : લોગોં કા મેરી **તા'રીફ** મેં ચન્દ જુમ્લે બોલ દેના યા મુઝે તા'રીફી નિગાહોં સે દેખના, યા શોહરત મિલ જાના નફ્સ કે લિયે યકીનન બાઈસે **લઝ્ઝત** હૈ મગર લોગોં કી તરફ સે કી જાને વાલી તા'રીફ મુઝે બરોઝે હશ્ર બારગાહે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ મેં **કામ્યાબી વ કામરાની** નહીં દિલવા સકતી ક્યૂંકે યેહ તા'રીફેં કરને વાલે લોગ તો ખુદ ખૌફે ઈતાબ સે લરઝા બર અન્દામ હોંગે.

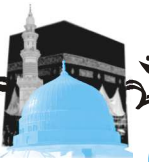

ઈન કે **તા'રીફ** કરને સે ન મેરા **રિઝ્ક** બઢેગા ન **ઉમ્ર** મેં ઈઝાફા હોગા ઔર ન હી આખિરત મેં કોઈ **મકામ વ મર્તબા** નસીબ હો સકેગા, લિહાઝા ઐસે લોગોં કી તરફ સે કી જાને વાલી **તા'રીફ કી ખ્વાહિશ કા ક્યા ફાએદા !** મૈં ક્યૂં ઈન લોગોં કો **દિખાને** કે લિયે નેક અમલ કરૂં બલ્કે મૈં સિર્ફ **અપને રબ** عَزَّوَجَلَّ **કી રિઝા કે લિયે ઈબાદત કરૂંગા.** اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ

અપની ઝૂટી તા'રીફ પસન્દ કરના હરામ હૈ : ઈમામે અહલે સુન્નત આ'લા હઝરત મૌલાના શાહ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **ફતાવા ર-ઝવિય્યા** જિલ્દ 21 **સફહા** 597 પર લિખતે હૈં : અગર (કોઈ આદમી) અપની **ઝૂટી તા'રીફ** કો દોસ્ત રખે (યા'ની પસન્દ કરે) કે લોગ ઉન ફઝાઈલ સે ઉસ કી સના (યા'ની તા'રીફ) કરેં જો (ફઝીલત વ ખૂબી) ઈસ મેં નહીં, જબ તો સરીહ **હરામે કત્ઈ** હૈ. قَالَ اللّٰه (યા'ની અલ્લાહ તઆલા ને ફરમાયા)

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ يَفْرَحُوْنَ بِمَآ اَتَوْا وَّيُحِبُّوْنَ اَنْ يُّحْمَدُوْا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوْا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِّنَ الْعَذَابِ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿۱۸۸﴾ (پ٤،ال عمرٰن:١٨٨)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : હરગિઝ ન સમઝના ઉન્હેં જો ખુશ હોતે હૈં અપને કિયે પર ઔર ચાહતે હૈં કે બે કિયે ઉન કી તા'રીફ હો ઐસોં કો હરગિઝ અઝાબ સે દૂર ન જાનના ઔર ઉન કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ.

આજ બનતા હૂં મુઅઝ્ઝઝ જો ખુલે હશ્ર મેં ઐબ
હાએ રુસ્વાઈ કી આફત મેં ફંસૂંગા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 91)

﴿2﴾ લોગોં કી મઝમ્મત કા ખૌફ : **લોગોં** કી તરફ સે **મઝમ્મત** હોને (યા'ની બુરા ભલા કહે જાને) કા ખૌફ ઈસ તરહ દૂર કિયા જા સકતા હૈ કે આપ અપના ઝેહ્ન બના લીજિયે કે કિસી કે **મઝમ્મત** કરને (યા'ની બુરા ભલા કહને) સે ન મેરી **મૌત** જલ્દી આ જાએગી ઔર ન મેરે **રિઝ્ક** મેં કમી બેશી હોગી, અગર મેરા **રબ** عَزَّوَجَلَّ મુઝ સે **રાઝી** હૈ તો ફિર લોગોં કી મઝમ્મત ઔર ઈન કી તરફ સે કિયા જાને વાલા ઈઝહારે નારાઝી મેરા **બાલ ભી બીકા** નહીં કર સકતી. યેહ લોગ તો ખુદ મજબૂર વ **આજિઝ** હૈં

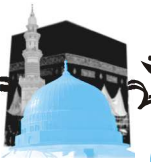

કે અપને લિયે નફ્અ વ નુક્સાન ઔર ઝિન્દગી વ મૌત કે **માલિક** નહીં તો મૈં ક્યૂં ઈન કી મઝમ્મત કે **ખૌફ** સે નેક અમલ કરૂં યા છોડૂં, **મુઝે સિર્ફ અપને રબ عَزَّوَجَلَّ કે કહ્રો ગઝબ સે ડરના ચાહિયે.**

﴿3﴾ માલ વ દૌલત કી હિર્સ : **માલ વ દૌલત કી હિર્સ** સે નજાત હાસિલ કરને કે લિયે અપના ઈસ તરહ ઝેહ્ન બનાઈયે કે **માલ** દેને ઔર રોકને કે સિલ્સિલે મેં લોગોં કે દિલ **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા હી કે કબ્ઝે મેં હૈં, મૈં જિન લોગોં કી ખાતિર **રિયાકારી** યા'ની દિખાવે કા અમલ કરને લગા હૂં વોહ તો ખુદ મજબૂરે મહ્ઝ હૈ, રિઝ્ક દેને વાલી ઝાત સિર્ફ વ સિર્ફ રબ્બે કાએનાત عَزَّوَجَلَّ કી હૈ. જો શખ્સ લોગોં કે માલ કા **લાલચ** રખતા હૈ વોહ **ઝલીલો રુસ્વા** હો જાતા હૈ ઔર અગર ઉસે માલ મિલ ભી જાએ તો દેને વાલે કે **એહસાન તલે દબના પડતા** હૈ, તો જબ **રિયા કારાના અમલ** કે સબબ માલ કા મિલના ભી **યકીની** નહીં ઔર ઝિલ્લતો રુસ્વાઈ કા **અન્દેશા** ભી પૂરા હૈ તો ફિર મૈં ક્યૂં નેક કામોં કે ઝરીએ લોગોં કો **મુ-તઅસ્સિર** કર કે ઈન સે **માલ** હાસિલ કરને કી કોશિશ કરૂં ? બસ **મૈં અપને રબ عَزَّوَجَلَّ હી કો રાઝી કરને કે લિયે ઈબાદત ઔર હર તરહ કે નેક કામ કિયા કરૂંગા.** اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ

પીછા મેરા દુન્યા કી મહબ્બત સે છુડા દે
યા રબ મુઝે દીવાના મદીને કા બના દે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 100)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿ચૌથા ઈલાજ﴾ અપને આ'માલ મેં ઇખ્લાસ પૈદા કીજિયે

સરકારે વાલા તબાર, બે કસોં કે મદદગાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : ઐ લોગો ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે લિયે **ઈખ્લાસ** કે સાથ અમલ કરો ક્યૂંકે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ વોહી આ'માલ કબૂલ ફરમાતા હૈ જો ઉસ કે લિયે **ઈખ્લાસ** કે સાથ કિયે જાતે હૈં ઔર યેહ ન કહો કે યેહ (અમલ) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે લિયે ઔર રિશ્તેદારી કે લિયે. **(سُنَنِ دارقطنی ج ۱ ص ۷۳ حدیث ۱۳۰)**

www.dawateislami.net

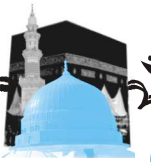

ઇખ્લાસ કે બિગૈર સવાબ નહીં મિલતા : **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઇરફાન"** સફહા 892 તા 893 પર પારહ 25 **સૂ-રતુશ્શૂરા** આયત નમ્બર 20 મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઇર્શાદ ફરમાતા હૈ :

مَنْ كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الْاٰخِرَةِ نَزِدْ لَهٗ فِيْ حَرْثِهٖۚ وَمَنْ كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ مِنْهَا وَمَا لَهٗ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ نَّصِيْبٍ ۝

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જો આખિરત કી ખેતી ચાહે હમ ઉસ કે લિયે ખેતી બઢાએં ઔર જો દુન્યા કી ખેતી ચાહે હમ ઉસે ઉસ મેં સે કુછ દેંગે ઔર આખિરત મેં ઉસ કા કુછ હિસ્સા નહીં.

તફ્સીરે નૂરુલ ઇરફાન સે ઇસ આયતે મુબા-રકા કે મુખ્તલિફ હિસ્સોં કી તફ્સીર મુલા-હઝા હો : ﴿**જો આખિરત કી ખેતી ચાહે**﴾ યા'ની અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) કી રિઝા ઔર જનાબે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી **ખુશનૂદી** ચાહે, **રિયા** કે લિયે આ'માલ ન કરે ﴿**હમ ઉસ કી ખેતી બઢાએં**﴾ યા'ની ઉસે ઝિયાદા નેકિયોં કી **તૌફીક** દેંગે, નેક કામ **આસાન** કર દેંગે, આ'માલ કા **સવાબ** બે હિસાબ બખ્શેંગે. ﴿**ઔર જો દુન્યા કી ખેતી ચાહે**﴾ કે મહ્ઝ **દુન્યા** કમાને કે લિયે નેકિયાં કરે, **ઇઝ્ઝત વ જાહ** (ઔર શોહરત વ વાહ વાહ) કે લિયે આલિમ, હાજી બને, (માલે) **ગનીમત** (પાને) કે લિયે ગાઝી (બને), ﴿**ઔર આખિરત મેં ઉસ કા કુછ હિસ્સા નહીં**﴾ ક્યૂંકે ઉસ ને આખિરત કે લિયે **અમલ** કિયે હી નહીં. મા'લૂમ હુવા કે **રિયાકાર સવાબ સે મહરૂમ રહતા હૈ** મગર શરઅન ઇસ કા અમલ દુરુસ્ત હૈ, રિયા કી નમાઝ સે ફર્ઝ અદા હો જાએગા, મગર સવાબ ન મિલેગા ઇસ લિયે فِي الْاٰخِرَةِ (યા'ની આખિરત મેં ઉસ કા કુછ હિસ્સા નહીં) કી કૈદ લગાઈ.

(નૂરુલ ઇરફાન, સ. 774)

મુખ્લિસ કે આ'માલ કો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ **મશ્હૂર કરતા હૈ :** **હુઝૂરે પાક,** સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફ્લાક صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ : "અગર તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ કિસી ઐસી સખ્ત ચટ્ટાન મેં કોઈ અમલ કરે જિસ કા ન તો કોઈ દરવાઝા હો

www.dawateislami.net

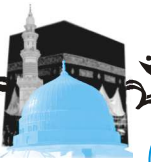

और न ही **रोशन दान,** तब भी उस का अमल ज़ाहिर हो जाएगा और जो होना है हो कर रहेगा.''

(مُسندِ اِمام احمد بن حنبل ج٤ص٥٧ حديث ١١٢٣٠)

मुफ़स्सिरे शहीर **हकीमुल उम्मत** हज़रते मुफ़्ती अहमद यार खान عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ईस हदीसे पाक के तह़्त लिखते हैं : ईस फ़रमाने आली का मक्सद येह है के तुम रिया कर के सवाब क्यूं **बरबाद** करते हो ! तुम **ईख्लास** से नेकियां करो, खुफ़्या (या'नी छुप कर ईबादत) करो. **अल्लाह** तआला तुम्हारी नेकियां खुद बखुद लोगों को बता देगा लोगों के दिल तुम्हें **नेक** मानने लगेंगे. येह निहायत ही **मुजर्रब** (या'नी आज़माया हुवा) है, बा'ज़ लोग **खुफ़्या** (या'नी छुप कर) **तहज्जुद** पढते हैं लोग ख्वाह म ख्वाह उन्हें तहज्जुद ख्वां कहने लगते हैं. तहज्जुद बल्के हर **नेकी का नूर** चेहरे पर नुमूदार हो जाता है जिस का दिन रात मुशा-हदा हो (या'नी देखा जा) रहा है, लोग हुज़ूरे गौसे पाक (और) ख्वाजा अजमेरी (رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمَا) को **वली** कहते हैं, क्यूंके रब तआला कहलवा रहा है. येह है ईस फ़रमाने आली का ज़ुहूर. (मिरआतुल मनाजीह, जि. 7, स. 145)

मुख्लिस किसे कहते हैं ? : ''**ईन्सान** मुख्लिस कब होता है'' ईस बारे में **अस्लाफ़े किराम** رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام के चार अक्वाल मुला-हज़ा हों : ﴿1﴾ हज़रते सय्यिदुना यह़्या बिन मुआज़ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه से सुवाल हुवा : **ईन्सान कब मुख्लिस होता है ?** फ़रमाया : जब **शीर ख्वार** (या'नी दूध पीते) **बच्चे** की तरह उस की **आदत** हो, शीर ख्वार बच्चे की कोई **ता'रीफ़** करे तो उसे **अच्छी** नहीं लगती और **मज़म्मत** करे तो **बुरी** नहीं लगती. तो जिस तरह वोह अपनी ता'रीफ़ व मज़म्मत से **बे परवाह** होता है ईसी तरह ईन्सान जब अपनी ता'रीफ़ व मज़म्मत की परवाह न करे तो **मुख्लिस** कहा जा सकता है (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص٢٤) ﴿2﴾ हज़रते ज़ुन्नून मिसरी عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى से किसी ने पूछा : **आदमी को किस तरह मा'लूम हो के वोह मुख्लिस है ?** फ़रमाया : **जब वोह आ'माले सालिहा** (या'नी नेकियों) **में पूरी कोशिश सर्फ़ कर देने के बा वुजूद ईस बात को पसन्द करे के मैं मुअज़्ज़ज़** (या'नी ईज़्ज़त वाला) **न समझा जाऊं** (اَیضاً ص٢٣) ﴿3﴾ किसी ईमाम से पूछा गया : **मुख्लिस कौन है ?** फ़रमाया : मुख्लिस वोह है जो अपनी **नेकियां** ईस तरह **छुपाए** जिस तरह अपनी **बुराईयां छुपाता है** (اَلزَّواجِر ج١ص١٠٢) ﴿4﴾ एक और बुज़ुर्ग رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه से अर्ज़ की गई : ईख्लास की हद कहां

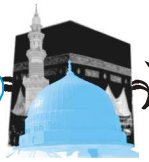

तक है ? फ़रमाया : **येह के तुम्हें येह ख्वाहिश ही न रहे के लोग तुम्हारी ता'रीफ़ करें.** (اَیضاً)

यक्सां हो मद्हो ज़म मुझ पे कर दो करम
न खुशी हो न गम ताजदारे हरम

(वसाईले बख्शिश, स. 271)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴾पांचवां ईलाज﴿ नियत की हिफ़ाज़त कीजिये

रियाकारी से बचने के लिये अपनी नियत की हिफ़ाज़त ज़रूरी है के आप जो अमल करने लगे हैं उस का मक्सद क्या है ! अगर **दिखावे** की बू पाएं तो फ़ौरन अपनी नियत की ईस्लाह फ़रमाएं और येह ज़ेहन बनाएं के सिर्फ़ वोही अमल मक्बूल होगा जो रिज़ाए ईलाही के लिये किया जाएगा अगर मैं ने लोगों को दिखाने या सुनाने की खातिर कोई नेकी की तो कबूल होना तो एक तरफ़ रहा, जहन्नम के अज़ाब का हकदार हो जाऊंगा ! शैतान अगर्चे लाख रुकावट डाले मगर रिया और दिखावे की नियत से बचना और अच्छी नियत करनी ही होगी. हज़रते सय्यिदुना नुऐम बिन हम्माद عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْجَوَاد फ़रमाते हैं : हमारी पीठ का कोड़ों की मार खाना हमारे लिये (अच्छी) **नियत** करने के मुकाबले में आसान तर है. (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص۲۰)

नियत की ता'रीफ़ : **नियत** लु-गवी तौर पर दिल के **पुख्ता** (या'नी पक्के) ईरादे को कहते हैं और शरअन ईबादत के ईरादे को **नियत** कहा जाता है. (माखूज़ अज़ नुज़्हतुल कारी शर्हे सहीहुल बुखारी, जि. 1, स. 226) नियत की **अहम्मिय्यत** दिल में उजागर करने के लिये सात रिवायात मुला-हज़ा फ़रमाईये :

"चल मदीना" के सात हुरूफ़ की निस्बत से अच्छी नियत की फ़ज़ीलत पर मब्नी 7 फ़रामीने मुस्तफ़ा

﴾1﴿ आ'माल का दारो मदार **नियतों** पर है और हर शख्स के लिये वोही है जिस की वोह नियत करे (بُخاری ج ۱ ص ۶ حدیث ۱) ﴾2﴿ **मुसल्मान की नियत उस के**

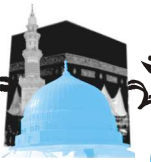

અમલ સે બેહતર હૈ (اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير ج٦ ص١٨٠ حديث ٥٩٤٢) ﴿3﴾ સચ્ચી નિય્યત સબ સે **અફઝલ અમલ** હૈ (اَلْجَامِعُ الصَّغِير ص٨١ حديث ١٢٨٤) ﴿4﴾ **અચ્છી નિય્યત** બન્દે કો **જન્નત** મેં દાખિલ કરેગી (اَلْفِردَوس بمأثور الْخطّاب ج٤ ص٣٠٥ حديث ٦٨٩٥) ﴿5﴾ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ આખિરત કી **નિય્યત** પર દુન્યા **અતા** ફરમા દેતા હૈ લેકિન દુન્યા કી **નિય્યત** પર આખિરત **અતા** ફરમાને સે ઇન્કાર કર દેતા હૈ (اَلزُّهد لِابن مُبارَك ص١٩٣ حديث ٥٤٩) ﴿6﴾ **સચ્ચી નિય્યત** અર્શ સે મુઅલ્લક હૈ પસ જબ કોઈ બન્દા **સચ્ચી નિય્યત** કરતા હૈ તો અર્શ **હિલને** લગ જાતા હૈ, ફિર ઉસ બન્દે કો **બખ્શ** દિયા જાતા હૈ (تاريخ بغداد ج١٢ ص٤٤٤ حديث ٦٩٢٦) ﴿7﴾ જિસ ને **નેકી** કા **ઇરાદા** કિયા ફિર ઉસે ન કિયા તો ઉસ કે લિયે એક **નેકી** લિખ્ખી જાએગી.

(صَحِيح مُسلِم ص٧٩ حديث ١٣٠)

અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કા હો ખુદા જઝબા અતા

બન્દએ મુખ્લિસ બના, કર અફ્વ મેરી હર ખતા

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿છટા ઈલાજ﴾ દૌરાને ઇબાદત શૈતાની વસ્વસોં સે બચિયે

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ઇખ્લાસ કબૂલિય્યત કી કુન્જી (ચાબી) હૈ, લિહાઝા જિસ તરહ નેક અમલ સે પહલે દિલ મેં **ઇખ્લાસ** હોના ઝરૂરી હૈ ઇસી તરહ હર નેકી વ ઇબાદત કે દૌરાન ઇસે કાઇમ રખના ભી ઝરૂરી હૈ ક્યૂંકે શૈતાન મુસલ્સલ હમારે દિલ મેં **વસ્વસે** ડાલને કી કોશિશ મેં લગા રહતા હૈ. હઝરતે સય્યિદુના ફુઝૈલ બિન ઇયાઝ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الرَّزَّاق ફરમાતે હૈં : જો શખ્સ અપને આ'માલ મેં સાહિર (યા'ની જાદૂગર) સે ઝિયાદા **હોશિયાર** ન હોગા (શૈતાન કે ઝાંસે મેં આ કર) ઝરૂર **રિયાકારી** મેં ફંસ જાએગા. (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص٢٣)

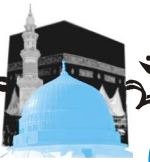

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترغیب)

ઇબાદત મેં વસ્વસોં સે નજાત કે લિયે તીન ચીઝેં ઝરૂરી હૈં : **ઇબાદત** કે દૌરાન શૈતાની વસ્વસોં સે છુટકારે કે લિયે તીન ચીઝેં ઝરૂરી હૈં : ﴾1﴿ ઉસ વસ્વસે કો પહચાનના ﴾2﴿ ઉસે ના પસન્દ કરના ઔર ﴾3﴿ ઉસે કબૂલ કરને સે ઇન્કાર કરના. મ-સલન કિસી ને અચ્છી અચ્છી **નિય્યતેં** કર કે નમાઝે તહજ્જુદ શુરૂઅ કી, અબ દૌરાને નમાઝ શૈતાન ને દિલ મેં **રિયાકારી** કા વસ્વસા ડાલા કે જબ લોગોં કો મેરી તહજ્જુદ ગુઝારી કા પતા ચલેગા તો વોહ મુઝ સે બહુત **મુ-તઅસ્સિર** હોંગે, અબ ઇસ વસ્વસે કો ફૌરી તૌર પર **પહચાનના** કે યેહ શૈતાન કી તરફ સે હૈ ઉસ નમાઝી કે લિયે બહુત ઝરૂરી હૈ. ફિર ઇસે **ના પસન્દ** ભી જાને કે **ખાલિક** عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા કે લિયે કિયે જાને વાલે અમલ સે **મખ્લૂક** કો **મુ-તઅસ્સિર** કરને કી કોશિશ કરના **ગ-ઝબે ઇલાહી** કો દા'વત દેને કે મુ-તરાદિફ હૈ, ફિર ઉસ **વસ્વસે સે અપની તવજ્જોહ હટા લે.** અગર્ચે યેહ કામ **મુશ્કિલ** ઝરૂર હૈ મગર **ના મુમ્કિન** નહીં, આગાઝ મેં યેહ કામ બેહદ કઠિન મહસૂસ હોતા હૈ, લેકિન જબ તકલ્લુફ કર કે એક અર્સે તક ઇસ પર **સબ્ર** કરે તો **અલ્લાહ** તઆલા કે ફઝ્લો કરમ ઔર હુસ્ને તૌફીક સે યેહ કામ **આસાન** હો જાતા હૈ, હમારા કામ **કોશિશ** કરના હૈ, કામ્યાબી દેને વાલી ઝાત **રબ્બે કાએનાત** عَزَّوَجَلَّ કી હૈ : પારહ 21 **સૂ-રતુલ અન્કબૂત** આયત નમ્બર 69 મેં **અલ્લાહ** તઆલા ઇર્શાદ ફરમાતા હૈ :

وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ؕ وَ اِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿۶۹﴾

(پ۲۱،العنکبوت:۶۹)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર જિન્હોં ને હમારી રાહ મેં કોશિશ કી ઝરૂર હમ ઉન્હેં અપને રાસ્તે દિખા દેંગે ઔર બેશક **અલ્લાહ** નેકોં કે સાથ હૈ.

તૂ શૈતાં કે શર સે બચા યા ઇલાહી
હો દિલ વસ્વસોં સે સફા યા ઇલાહી
મુઝે વસ્વસોં સે બચા યા ઇલાહી
હો શર દૂર શૈતાન કા યા ઇલાહી

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

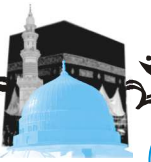

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

﴾સાતવાં ઈલાજ﴿ તન્હાઈ હો યા હુજૂમ યકસાં અમલ કીજિયે

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે રસૂલે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને મુકર્રમ હૈ : જબ બન્દા અલાનિયા નમાઝ પઢે તો ભી **અચ્છી** ઔર ખુફ્યા (યા'ની પોશીદા) નમાઝ પઢે તો ભી **અચ્છી** તો **અલ્લાહ** તઆલા ફરમાતા હૈ કે યેહ મેરા **સચ્ચા બન્દા હૈ.** (سُنَنِ اِبن ماجه ج٤ ص٤٦٨ حديث ٤٢٠٠)

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત લિખતે હૈં : યા'ની ઈસ બન્દે મેં **રિયાકારી** નહીં હૈ યેહ બન્દા **મુખ્લિસ** હૈ અગર રિયાકાર હોતા તો **અલાનિયા** નમાઝ **અચ્છી** તરહ પઢતા **ખુફ્યા** (યા'ની તન્હાઈ) મેં **મા'મૂલી** તરહ, જબ યેહ ખુફ્યા (યા'ની તન્હાઈ) મેં ભી અચ્છી તરહ પઢતા હૈ તો **મુખ્લિસ** હી હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 7, સ. 140)

ઇમામ સિર્રી નમાઝ મેં ભી કવાઇદે તજ્વીદ કી રિઆયત કરે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમેં ચાહિયે કે તન્હાઈ મેં હોં યા ઈસ્લામી ભાઈયોં કે દરમિયાન, દોનોં જગહ અમલ કો **યકસાં** અન્દાઝ મેં કરને કી ખૂબ કોશિશ કરેં. મ-સલન જિસ **ખુશૂઓ ખુઝૂઅ** સે લોગોં કે સામને **નમાઝ** પઢતે હૈં વોહી અન્દાઝ અકેલે મેં ભી **કાઇમ** રખેં, ઇમામ સાહિબ કો ચાહિયે કે જિસ તરહ જહરી (યા'ની બુલન્દ આવાઝ વાલી કિરાઅત કી) નમાઝોં મેં કવાઇદે તજ્વીદ કી રિઆયત કરતે હૈં, સિર્રી (યા'ની આહિસ્તા કિરાઅત વાલી) નમાઝોં મેં ભી યેહી કરેં. નીઝ હમ જો કામ લોગોં કે સામને કરના પસન્દ નહીં કરતે તન્હાઈ મેં ભી ન કિયા કરેં. શફીઉલ મુઝ્નિબીન, અનીસુલ ગરીબીન, સિરાજુસ્સાલિકીન صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને મુબીન હૈ : "જો કામ લોગોં કે **સામને** કરના **ના પસન્દ** કરતે હો વોહ **તન્હાઈ** મેં ભી ન કિયા કરો." (اَلْجَامِعُ الصَّغِير لِلسُّيُوطِى ص٤٨٧ حديث ٧٩٧٣)

બચા મુઝ કો શૈતાં કી મક્કારિયોં સે
ખુદા બહરે હૈદર રિયાકારિયોં સે

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

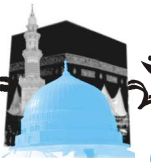

﴾આઠવાં ઈલાજ﴿ નેકિયાં છુપાઇયે

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! કાશ ! યેહ સઆદત મિલ જાએ કે હમ અપની નેકિયોં કો ભી ઈસ તરહ છુપાએં જિસ તરહ અપને ગુનાહોં કો છુપાતે હૈં ઔર બસ ઈસી કો કાફી સમઝેં કે **અલ્લાહ** તઆલા હમારી નેકિયાં જાનતા હૈ. બિલ ખુસૂસ પોશીદા નેકી કરને કે બા'દ નફ્સ કી ખૂબ નિગરાની કી જાએ ક્યૂંકે હો સકતા હૈ યેહ ઈબાદત ઝાહિર કરને કી હિર્સ નફ્સ કે અન્દર જોશ મારે ઔર વોહ કુછ ઈસ તરહ ફંસાને કી તરકીબ કરે કે અપની યેહ ઈબાદત લોગોં પર ઝાહિર કર દે કે ઈસ તરહ નેકિયાં છુપાએ રખને સે જબ લોગોં કો તેરે મકામ વ મર્તબે કા ઈલ્મ હી નહીં હોગા તો વોહ બેચારે તેરી પૈરવી સે મહરૂમ રહ જાએંગે, ઐસે મેં તૂ લોગોં કા મુક્તદા (યા'ની પેશ્વા વ રહનુમા) કૈસે બનેગા ? તેરે ઝરીએ નેકી કી દા'વત કૈસે આમ હોગી ? વગૈરા. ઐસી સૂરત મેં **અલ્લાહ** તઆલા સે ઈસ્તિકામત વ સાબિત ક-દમી કી દુઆ કરની ચાહિયે ઔર અપને અમલ કે બદલે મેં મિલને વાલી જન્નત કી અઝીમુશ્શાન દાઈમી ને'મત યાદ કરની ચાહિયે. ખુદ કો ડરાના ચાહિયે કે જો શખ્સ **અલ્લાહ** તઆલા કી ઈબાદત કે ઝરીએ ઉસ કે બન્દોં સે અજ્ર (યા'ની બદલે) કા તાલિબ હોતા હૈ ઉસ પર **અલ્લાહ** તઆલા કા ગઝબ નાઝિલ હોતા હૈ ઔર યેહ ભી હો સકતા હૈ કે દૂસરોં કે સામને અપના અમલ ઝાહિર કરને કી વજહ સે વોહ ઉન કે નઝદીક તો મહબૂબ (યા'ની પ્યારા) હો જાએ લેકિન **અલ્લાહ** તઆલા કે નઝદીક ઉસ કા મકામ વ મર્તબા ગિર જાએ ! તો કહીં ઈસ તરહ મેરા અમલ ભી ઝાએઅ ન હો જાએ ! ફિર નફ્સ કો ઈસ તરહ સમઝાએ કે મૈં કિસ તરહ ઈસ અમલ કો લોગોં કી તા'રીફ કે બદલે બેચ દૂં વોહ તો ખુદ આજિઝ વ લાચાર હૈં ન તો વોહ મુઝે રિઝ્ક દે સકતે હૈં ઔર ન હી મૌત વ હયાત કે માલિક હૈં.

પોશીદા અમલ અફ્ઝલ હૈ : **પોશીદા** અમલ કે ફઝાઇલ પર ભી ગૌર કરે જૈસા કે **નબિય્યે** પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફ્લાક صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ફઝીલત નિશાન હૈ : **ઝાહિરી અમલ** કે મુકાબલે મેં **પોશીદા અમલ અફ્ઝલ** હૈ.

(شُعَبُ الْاِيمان ج٥ ص٣٧٦ حديث٧٠١٢)

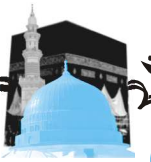

અમલ કે ઇઝહાર કી એક સૂરત : **ઐસા** શખ્સ કે જિસ કી પૈરવી કી જાતી હો વોહ લોગોં કો રગ્બત દિલાને કી નિય્યત સે ઐસા અમલ ઝાહિર કર સકતા હૈ જબ કે ઈસ ઇઝહાર મેં રિયા કી આમેઝિશ ન હો. ઈસ તરહ ઇખ્લાસ કે સાથ અમલ કે ઇઝહાર સે વોહ સવાબે અઝીમ કા હકદાર હૈ. ચુનાન્ચે એક હદીસે પાક મેં હૈ : જબ અલાનિયા અમલ કી પૈરવી કી જાએ તો વોહ (ઝાહિર કિયા જાને વાલા અમલ) છુપ કર કિયે જાને વાલે અમલ સે અફઝલ હૈ. **(اَیضاً)**

આજિઝી કી ઇન્તિહા : **અપના** પોશીદા અમલ તહ્દીસે ને'મત યા દૂસરોં કી રગ્બત કે લિયે ઝાહિર કરને સે પહલે ખૂબ અચ્છી તરહ ગૌર કર લેને કી હાજત હૈ કે કહીં યેહ શૈતાન કી ચાલ તો નહીં ! કહીં મૈં રિયાકારી મેં તો નહીં જા પડૂંગા. ઈસ ઝિમ્ન મેં હમારે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن કી ઈન્કિસારી બે મિસાલ હૈ ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના સુફ્યાન સૌરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં મૈં ને જિસ કદર આ'માલ **ઝાહિર** કર કે કિયે હૈં, ઉન કો ન હોને કે બરાબર સમઝતા હૂં ક્યૂંકે જબ લોગ દેખ રહે હોં ઉસ વક્ત **ઈખ્લાસ** કા બાકી રખના હમ જૈસોં કી કુદરત સે બાહર હૈ. **(تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص ٢٦)**

બસરે કી હર ગલી સે તિલાવત કી આવાઝ આતી થી : **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى લિખતે હૈં : કિસી ઝમાને મેં બસરે કી હર ગલી સે ઝિક્રે ઈલાહી ઔર તિલાવતે કુરઆને કરીમ કી આવાઝેં **બુલન્દ** હોતી થીં ઔર ઈસ તરહ લોગોં કો ઝિક્રો અઝકાર કી રગ્બત મિલતી થી. ઇત્તિફાકન ઉસ ઝમાને મેં કિસી આલિમ સાહિબ ને **"રિયા કી બારીકિયોં"** કે બારે મેં એક રિસાલા તહરીર ફરમાયા, તો તમામ લોગોં ને બુલન્દ આવાઝ સે ઝિક્રો તિલાવત કરના બન્દ કર દિયા. ઈસ પર કઈ લોગોં ને કહા : કાશ ! ઉન આલિમ સાહિબ ને યેહ **રિસાલા** ન લિખા હોતા ! **(کیمیائے سعادت ج ٢ ص ٦٩٢)**

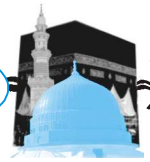

અબ તો ન કિયે હુએ અમલ મેં ભી રિયાકારી કી જાતી હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ફુઝૈલ બિન ઈયાઝ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : હમ ને પહલે તો લોગોં કો ઈસ હાલત મેં પાયા થા કે વોહ ઉન નેકિયોં મેં **રિયા** કરતે થે જો વોહ કરતે થે ઔર અબ લોગોં કી યેહ હાલત હૈ કે વોહ ઉન બાતોં મેં **રિયા** કરતે હૈં જો વોહ નહીં કરતે. (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص ٢٥) યા'ની પહલે લોગ મખ્લૂક કો રાઝી કરને કે લિયે નેક કામ કરતે થે ઔર અબ નેક કામ ભી નહીં કરતે બલ્કે નેકોં કી સૂરત બના કર ઈસ કા યકીન દિલાના ચાહતે હૈં કે વોહ નેક કામ કરતે હૈં પસ યેહ પહલે કે **રિયાકારોં** સે ભી બદતર હૈં.

નેકિયાં છુપ કર કરેં ઐસી હિદાયત દે ખુદા
હમ કો પોશીદા ઈબાદત કી તૂ લઝ્ઝત દે ખુદા

اٰمِين بِجاهِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللّٰهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تعالٰى علٰى محمَّد

﴿નવાં ઈલાજ﴾ સિર્ફ અચ્છી સોહબત મેં રહિયે

અલ્લાહ તઆલા કે મુખ્લિસ બન્દોં ઔર આશિકાને રસૂલ કી સોહબત અગર નસીબ હો જાએ તો ઐન સઆદત હૈ, ઉન કે કુર્બ ઔર ઉન કી તરફ સે વક્તન ફ વક્તન મિલને વાલી નેકી કી દા'વત કી બ-ર-કત સે દીગર ફવાઈદ કે સાથ સાથ اِنْ شَآءَ اللّٰه عَزَّوَجَلَّ **રિયાકારી કા ઈલાજ** ભી હોતા રહેગા. યેહ યાદ રહે કે સિર્ફ વ સિર્ફ અચ્છી સોહબત ઈખ્તિયાર કરની ચાહિયે જબ કે બુરે લોગોં કે સાએ સે ભી ભાગના ચાહિયે. મક્કી મ-દની સુલ્તાન, રહમતે આ-લમિય્યાન صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ : અચ્છે ઔર બુરે મુસાહિબ કી મિસાલ, મુશ્ક (યા'ની કસ્તૂરી) ઉઠાને વાલે ઔર ભટ્ટી ધોંકને વાલે કી તરહ હૈ, કસ્તૂરી ઉઠાને વાલા તુમ્હેં **તોહફા** દેગા યા તુમ ઉસ સે **ખરીદોગે** યા તુમ્હેં ઉસ સે ઉમ્દા **ખુશ્બૂ** આએગી, જબ કે ભટ્ટી ધોંકને વાલા

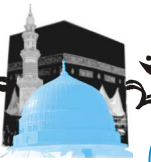

યા તુમ્હારે કપડે જલાએગા યા તુમ્હેં ઉસ સે ના ગવાર બૂ આએગી. **(صحیح مسلم ص ۱۴۱۴ حدیث ۲۶۲۸)**

ચંગે બન્દે દી સોહબત યારો જીવીં દુકાન અત્તારાં સૌદા ભાવેં મુલ ન લય્યે હુલ્લે આન હઝારાં
બુરે બન્દે દી સોહબત યારો જીવીં દુકાન લોહારાં કપડે ભાવેં કુંજ કુંજ બય્યે ચિંગા પૈન હઝારાં

(યા'ની અચ્છે શખ્સ કી સોહબત અત્તાર (ય'ની ઇત્ર ફરોશ) કી દુકાન કી તરહ હૈ કે જહાં સે આદમી કુછ ન ભી ખરીદે મગર ઉસે ખુશ્બૂ તો આ હી જાતી હૈ ઔર બુરે શખ્સ કી સોહબત લોહાર કી દુકાન કી મિસ્લ હૈ, જહાં અપને કપડોં કો જિતના ભી સમેટ કર રખેં, ચિંગારિયાં ઉસ તક પહોંચ હી જાતી હૈં)

સોહબત કે ફૌરી અ-સરાત કી મિસાલેં : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! હર સોહબત અપના અસર ઝરૂર રખતી હૈ, મ-સલન અગર આપ કી મુલાકાત કિસી ઐસે ઇસ્લામી ભાઈ સે હો, જિસ કી આંખોં મેં અપને કિસી અઝીઝ કી મૌત કી વજહ સે **નમી** હો, ચેહરે પર **આસારે ગમ** ખૂબ નુમાયાં હોં ઔર લહજે સે **ઉદાસી** ઝલક રહી હો તો ઉસ કી યેહ હાલત દેખ કર કુછ દેર કે લિયે આપ ભી **ગમગીન** હો જાએંગે. ઔર અગર આપ કો કિસી ઐસે ઇસ્લામી ભાઈ કે પાસ બૈઠને કા ઇત્તિફાક હો જિસ કા ચેહરા કિસી કામ્યાબી કી વજહ સે **ખુશી** સે દમક રહા હો, લબોં પર **મુસ્કુરાહટ** ખેલ રહી હો ઔર ઉસ કી બાતોં સે **મસર્રત** કા ઇઝહાર હો રહા હો તો ખ્વાહી ન ખ્વાહી આપ ભી કુછ દેર કે લિયે ઉસ કી **ખુશી** મેં શરીક હો જાએંગે.

અચ્છી બુરી સોહબત કે અ-સરાત : ઇસી તરહ અગર કોઈ શખ્સ ઐસે લોગોં કી સોહબત ઇખ્તિયાર કરેગા જો ફિક્રે આખિરત સે યક્સર **ગાફિલ** હોં ઔર ગુનાહોં કે ઇરતિકાબ મેં કિસી કિસ્મ કી **ઝિજક** મહસૂસ ન કરતે હોં તો ગાલિબ ગુમાન હૈ કે વોહ ભી બહુત જલ્દ ઉન્હી કી **માનિન્દ** હો જાએગા ઔર અગર કોઈ આદમી આશિકાને રસૂલ કી સોહબત ઇખ્તિયાર કરે જિન કે દિલ **ફિક્રે મદીના** સે મા'મૂર હોં, વોહ દિન રાત આખિરત કી ફલાહ (યા'ની કામ્યાબી) કે લિયે અપની **ઇસ્લાહ** કી કોશિશ મેં મસરૂફ રહતે હોં, ઉન કી આંખેં **અલ્લાહ** તઆલા કે **ખૌફ** સે રોતી હોં, તો બહુત ઉમ્મીદ હૈ કે યેહી કૈફિય્યાત ઉસ શખ્સ કે દિલ મેં ભી સરાયત (યા'ની અસર) કર જાએં. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ

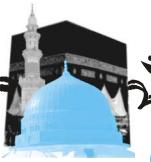

બુરી સોહબતોં સે બચા યા ઇલાહી

બના મુઝ કો અચ્છા બના યા ઇલાહી

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દા'વતે ઇસ્લામી કા મ-દની માહોલ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! અચ્છી અચ્છી મ-દની સોહબત પાને કે લિયે આપ કો પરેશાન હોને કી કત્અન ઝરૂરત નહીં, તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો જાઇયે, ઇસ કી બ-ર-કત સે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ આ'લા અખ્લાકી ઔસાફ ગૈર મહસૂસ તૌર પર આપ કે કિરદાર કા હિસ્સા બનતે ચલે જાએંગે. હર ઇસ્લામી ભાઈ કો ચાહિયે કે વોહ અપને શહ્ર મેં હોને વાલે દા'વતે ઇસ્લામી કે હફ્તાવાર **સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ** મેં શિર્કત કરે ઔર સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલોં** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફર કરે. ઇન મ-દની કાફિલોં મેં સફર કી બ-ર-કત સે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ અપને સાબિકા તર્ઝે ઝિન્દગી પર ગૌરો ફિક્ર કા મૌકઅ મિલેગા ઔર દિલ આકિબત કી બેહતરી કે લિયે બેચૈન હો જાએગા, જિસ કે નતીજે મેં ગુનાહોં કી કસરત પર નદામત હોગી ઔર તૌબા કી સઆદત મિલેગી. આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ મ-દની કાફિલોં મેં મુસલ્સલ સફર કરને કે નતીજે મેં ફોહ્શ કલામી ઔર ફુઝૂલ ગોઈ કી જગહ લબ પર દુરૂદે પાક કા વિર્દ હોગા ઔર ઝબાન તિલાવતે કુરઆન ઔર ઝિક્રો ના'ત કી આદી બન જાએગી, ગુસ્સે કી જગહ નરમી, બે સબ્રી કી જગહ સબ્રો તહમ્મુલ, **તકબ્બુર** કી જગહ આજિઝી ઔર એહતિરામે મુસ્લિમ કા જઝબા મિલેગા. દુન્યાવી માલ વ દૌલત કે લાલચ સે પીછા છૂટેગા ઔર નેકિયોં કી હિર્સ મિલેગી, અલ ગરઝ બાર બાર રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં સફર કરને વાલે કી ઝિન્દગી મેં મ-દની ઇન્કિલાબ બરપા હો જાએગા, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ. **ઇસ્લામી બહનોં** કો ભી ચાહિયે કે અપને શહ્ર મેં હોને વાલે ઇસ્લામી બહનોં કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં પાબન્દી સે શિર્કત કરેં.

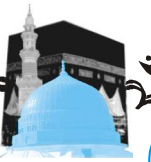

दिल और नाक के मरज़ से नजात : **आप** की तरगीब व तहरीस के लिये आशिकाने रसूल की सोहबत की ब-र-कत से मम्लू एक **म-दनी बहार** आप के गोश गुज़ार करता हूं चुनान्चे **मुरादआबाद** (यूपी, हिन्द) के एक ईस्लामी भाई की तहरीर का खुलासा है : तब्लीगे कुरआनो सुन्नत की आलमगीर गैर सियासी तहरीक, "दा'वते ईस्लामी" के मुश्कबार म-दनी माहोल से वाबस्तगी से कब्ल मैं गुनाहों के समुन्दर में गरक था. नमाज़ों से दूरी, फ़ेशन परस्ती और बे हयाई की नुहूसतों में जकडा हुवा होने के सबब मेरी ज़िन्दगी के अय्याम जो के यकीनन अनमोल हीरे हैं गफ़लत की नज़्र थे. रूहानी अमराज़ के ईलावा मैं जिस्मानी अमराज़ में भी गिरिफ़्तार था, चुनान्चे मुझे **नाक की हड्डी** बढ जाने के साथ साथ **दिल की बीमारी** भी थी, जिस की वजह से मैं काफ़ी अज़िय्यत का शिकार रहता था. बिल आखिर ईस्यां की तारीक रात के सियाह बादल छटे. हुवा यूं के मुझे दा'वते ईस्लामी के तहूत सुन्नतों की तरबिय्यत के लिये सफ़र करने वाले **म-दनी काफ़िले** में सफ़र की सआदत नसीब हुई, आशिकाने रसूल की सोहबत की बदौलत मेरी ज़िन्दगी के अन्दर म-दनी ईन्किलाब बरपा हो गया और मैं ने तमाम साबिका गुनाहों से तौबा कर के अपने आप को सुन्नतों के रास्ते पर डाल दिया, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ येह ब-र-कत भी नसीब हुई के **म-दनी काफ़िले से वापसी पर मेरी नाक की बढी हुई हड्डी दुरुस्त हो चुकी थी और कुछ दिनों के बा'द मेरा दिल का मरज़ भी खत्म हो गया.**

दिल में गर दर्द हो डर से रुख ज़र्द हो — पाओगे फ़रहतें काफ़िले में चलो
है शिफ़ा ही शिफ़ा, मरहबा ! मरहबा ! — आ के खुद देख लें, काफ़िले में चलो

(वसाईले बख्शिश, स. 612)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! देखा आप ने मुआ-शरे के एक बिगडे हुऐ फ़र्द को जब **म-दनी काफ़िले** में सफ़र की सआदत और ईस दौरान आशिकाने रसूल की सोहबत मुयस्सर आई तो उन की ईस्लाह के भी अस्बाब हुऐ और बि फ़ज़्लिही तआला

www.dawateislami.net

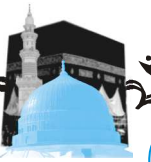

વોહ જિસ્માની બીમારિયોં સે ભી સિહ્હત યાબ હુએ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉન કી નાક કી બઢી હુઈ હડ્ડી ભી દુરુસ્ત હુઈ ઔર દિલ કે મોહલિક મરઝ સે ભી ઉન્હેં નજાત મિલી. ઝિમ્નન સવાબ કમાને કી નિય્યત સે દિલ કે ઈલાજ કા એક **મ-દની નુસ્ખા** હાઝિરે ખિદમત કરતા હૂં. ચુનાન્ચે

અજ્વા ખજૂર કી ગુઠલી સે દિલ કા ઇલાજ : એક મકામી અખ્બાર કે "કૉલમ" મેં દિયે હુએ એક વાકિએ કો **બિત્તસર્રુફ** અર્ઝ કરતા હૂં : 84 સાલહ એક બહુત બડે સાબિક ફૌજી અફ્સર કા બયાન હૈ કે 56 સાલ કી ઉમ્ર મેં મુઝે દિલ કા આરિઝા લાહિક હુવા, મૈં અપને મરઝ કો ખુફ્યા રખના ચાહતા થા ક્યૂંકે ઈસ કે ઈઝહાર સે મેરે ફૌજી કેરિયર પર ઝદ પડ સકતી થી ચુનાન્ચે મૈં ડૉક્ટરી ઈલાજ સે કતરા રહા થા. ઐસે મેં મુઝે કિસી સાહિબ ને બતાયા કે મદીનએ મુનવ્વરહ زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا કી મશહૂર ખજૂર "અજવા" કી ગુઠલિયાં બારીક પીસ કર ઉસ કા પાઉડર (યા'ની સુફૂફ) રોઝાના સુબ્હ આધી ચમ્મચ પાની કે સાથ નિગલ લીજિયે. મૈં ને ઉસ મ-દની નુસ્ખે પર અમલ કિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હૈરત અંગેઝ તૌર પર મેરી સિહ્હત મેં બેહતરી આ ગઈ. યેહ નુસ્ખા વોહ (23-12-2010 કે અખ્બાર કે મુતાબિક) આજ ભી ઈસ્તિ'માલ કર રહે હૈં ઔર શાયદ ઈસી કી બ-ર-કત સે 84 સાલ કી ઉમ્ર મેં ભી વોહ ન સિર્ફ સિહ્હત મન્દ ઔર રોઝ મર્રા કે કામોં મેં **મુ-તહર્રિક** (ACTIVE) હૈં બલ્કે ઉન કા દિલ ભી જવાનોં કી તરહ મઝબૂત હૈ. ઉસી અખ્બારી કૉલમ મેં યેહ ભી હૈ કે 1995 સિ.ઈ. મેં પાકિસ્તાન કી એક મશહૂર તરીન શખ્સિય્યત કો ડૉક્ટરોં ને બતાયા કે આપ કે દિલ કી તીન નાલિયાં બન્દ હો ચુકી હૈં. ઈસ પર ઉન્હોં ને **એન્જિયો પ્લાસ્ટી** (Angioplasty) કરવાને કે લિયે લન્દન જાને કા ફૈસલા કિયા. મૈં ને (યા'ની મઝકૂરા સાબિક ફૌજી અફ્સર ને) ઉન્હેં ભી યેહ **મ-દની નુસ્ખા** બતાયા ઔર મશ્વરા દિયા કે આપ 30 દિન તક યેહ ઈલાજ કર લીજિયે, અગર ફાએદા ન હો તો બેશક **એન્જિયો પ્લાસ્ટી** કરવા લીજિયે. ચુનાન્ચે ઉન્હોં ને યેહ **મ-દની નુસ્ખા** લિયા ઔર ઈસ કા ઈસ્તિ'માલ શુરૂઅ કર દિયા, એક મહીને કે બા'દ યેહ લન્દન ગએ, વહાં ઉન્હોં ને દુન્યા કે એક નામવર કૉર્ડિયો લોજિસ્ટ (યા'ની માહિરે અમરાઝે કલ્બ) સે રાબિતા કિયા, ઉસ ને ઉન કે ટેસ્ટ કરાએ ઔર ટેસ્ટોં કે નતાઈજ દેખ કર ઉન્હેં બતાયા આપ કા દિલ મુકમ્મલ તૌર પર ઠીક હૈ, આપ કો કિસી કિસ્મ

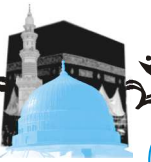

કે ઈલાજ કી ઝરૂરત નહીં. ઉન્હોં ને અપને પુરાને ટેસ્ટ કી રિપોર્ટ્સ ઉસ કે સામને રખ દીં, ઉસ ને દોનોં ટેસ્ટ મેચ કિયે ઔર યેહ માનને સે ઈન્કાર કર દિયા કે યેહ દોનોં ટેસ્ટ એક હી શખ્સ કે હૈં. કિસ્સા મુખ્તસર વોહ વાપસ પાકિસ્તાન આએ ઔર ઉન્હોં ને ઈસ **મ-દની નુસ્ખે** કો અપના મા'મૂલ બના લિયા. 2009 સિ.ઈ. મેં ઉન્હોં ને દોબારા ટેસ્ટ કરવાએ, પુરાને ટેસ્ટ કી રિપોર્ટ્સ મિલા કર દેખી ઔર ઈસ કે બા'દ યેહ બતા કર હૈરાન કર દિયા કે 1995 સિ.ઈ. સે લે કર 2009 સિ.ઈ. તક ઉન કે દિલ મેં કિસી કિસ્મ કા કોઈ ફર્ક નહીં આયા, ઉન કા દિલ મુકમ્મલ તૌર પર સિહ્હત મન્દ હૈ. વોહ યેહ **મ-દની નુસ્ખા** આજ ભી ઈસ્તિ'માલ કર રહે હૈં ઔર અપને બે શુમાર દોસ્તોં કો ભી કરવા રહે હૈં.

ન હો આરામ જિસ બીમાર કો સારે ઝમાને સે
ઉઠા લે જાએ થોડી ખાક ઉન કે આસ્તાને સે

(ઝૌકે ના'ત)

મ-દની ઇન્આમાત : **દા'વતે ઈસ્લામી** ને ઈસ પુર ફિતન દૌર મેં "નેક બનને કા નુસ્ખા" બનામ **"મ-દની ઈન્આમાત"** બ સૂરતે સુવાલાત ઈનાયત ફરમાયા હૈ. ઈસ્લામી ભાઈયોં કે **લિયે 72**, ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે **63** ઔર ત-લ-બએ ઈલ્મે દીન કે લિયે **92**, દીની તાલિબાત કે લિયે **83** ઔર મ-દની મુન્નોં ઔર મુન્નિયોં કે લિયે **40** ઔર ખુસૂસી ઈસ્લામી ભાઈયોં (યા'ની ગૂંગે બહરોં) કે લિયે **27 મ-દની ઈન્આમાત હૈં.** બે શુમાર ઈસ્લામી ભાઈ, ઈસ્લામી બહનેં ઔર ત-લબા વગૈરા મ-દની ઈન્આમાત કે મુતાબિક અમલ કર કે રોઝાના સોને સે કબ્લ (યા કિસી ભી મુનાસિબ વક્ત પર) **"ફિક્રે મદીના"** યા'ની અપને આ'માલ કા જાએઝા લે કર મ-દની ઈન્આમાત કે "જેબી સાઈઝ રિસાલે" મેં દિયે ગએ ખાને પુર કરતે હૈં. **ઈન** મ-દની ઈન્આમાત કો અપના લેને કે બા'દ નેક બનને ઔર ગુનાહોં સે બચને કી રાહ મેં હાઈલ રુકાવટેં **અલ્લાહ** તઆલા કે ફઝ્લો કરમ સે દૂર હોતી ચલી જાતી હૈં ઔર ઈસ કી બ-ર-કત સે પાબન્દે સુન્નત બનને, ગુનાહોં સે નફ્રત કરને ઔર ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે કુઢને કા ઝેહ્ન બનતા હૈ. બા કિરદાર મુસલ્માન બનને કે લિયે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી કિસી ભી શાખ સે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા હાસિલ કીજિયે ઔર રોઝાના **ફિક્રે મદીના** (યા'ની અપના મુહા-સબા) કરતે હુએ ઉસ મેં દિયે ગએ ખાને પુર કીજિયે ઔર હિજરી સિન કે મુતાબિક હર મ-દની માહ

www.dawateislami.net

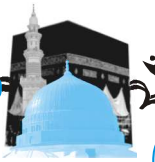

કે ઇબ્તિદાઈ દસ દિન કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે મ-દની ઇન્આમાત કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવાને કા મા'મૂલ બના લીજિયે.

આમિલીને મ-દની ઇન્આમાત કે લિયે બિશારતે ઉઝ્મા : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! મ-દની ઇન્આમાત કા રિસાલા પુર કરને વાલે કિસ કદર ખુશ કિસ્મત હોતે હૈં ઇસ કા અન્દાઝા ઇસ **મ-દની બહાર** સે લગાઇયે, ચુનાન્ચે હૈદરઆબાદ (બાબુલ ઇસ્લામ સિન્ધ પાકિસ્તાન) કે એક ઇસ્લામી ભાઈ કા કુછ ઇસ તરહ હલ્ફિય્યા (યા'ની કસમ ખા કર) બયાન હૈ કે માહે ર-જબુલ મુરજ્જબ 1426 સિ.હિ. કી એક શબ મુઝે ખ્વાબ મેં **મુસ્તફા જાને રહમત** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઝિયારત કી અઝીમ સઆદત મિલી. લબહાએ મુબા-રકા કો જુમ્બિશ હુઈ ઔર રહમત કે ફૂલ ઝડને લગે, અલ્ફાઝ કુછ યૂં તરતીબ પાએ : **જો ઇસ માહ રોઝાના પાબન્દી સે મ-દની ઇન્આમાત સે મુ-તઅલ્લિક ફિક્રે મદીના કરેગા, અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **ઉસ કી મગ્ફિરત ફરમા દેગા.**

મ-દની ઇન્આમાત કી ભી મરહબા ક્યા બાત હૈ
કુર્બે હક કે તાલિબોં કે વાસિતે સૌગાત હૈ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

﴿દસવાં ઇલાજ﴾ અવરાદો વઝાઇફ કા મા'મૂલ બના લીજિયે

પ્યારે ઇસ્લામી ભાઈયો ! **રિયાકારી** સે બચને કે લિયે બયાન કર્દા મુઆ-લજાત કે સાથ સાથ હસ્બે તૌફીક અવ્વલ આખિર એક બાર દુરૂદ શરીફ કે સાથ યેહ 8 **રૂહાની ઇલાજ** ભી કીજિયે, જિન સે રિયાકારી કે વસ્વસે દૂર હોંગે.

﴿1﴾ રોઝાના યેહ દુઆ તીન બાર પઢ લીજિયે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ છોટી બડી હર તરહ કી **રિયા** દૂર રખેગા. દુઆ યેહ હૈ : (1) ''اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُبِکَ اَنْ اُشْرِکَ بِکَ وَاَنَا اَعْلَمُ وَ اَسْتَغْفِرُکَ لِمَا لَا اَعْلَمُ''

1. ઐ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! મૈં જાન બૂઝ કર તેરા શરીક ઠહરાને સે તેરી પનાહ ચાહતા હૂં ઔર લા ઇલ્મી મેં ઐસા અમલ કરને પર તુઝ સે મગ્ફિરત કા સુવાલ કરતા હૂં.

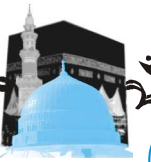

﴿2﴾ જબ ભી દિલ મેં **રિયાકારી** કા ખયાલ આએ તો "اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْم" એક બાર પઢને કે બા'દ ઉલટે કન્ધે કી તરફ તીન બાર થૂ થૂ કર દીજિયે.

﴿3﴾ રોઝાના દસ બાર "اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْم" પઢને વાલે પર શૈતાન સે હિફાઝત કરને કે લિયે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ એક ફિરિશ્તા મુકર્રર કર દેતા હૈ.

﴿4﴾ સૂ-રતુલ ઈખ્લાસ ગ્યારહ બાર સુબ્હ (આધી રાત ઢલે સે સૂરજ કી પહલી કિરન ચમકને તક સુબ્હ હૈ) પઢને વાલે પર અગર શૈતાન મઅ લશ્કર કે કોશિશ કરે કે ઈસ સે ગુનાહ કરાએ તો ન કરા સકે જબ તક કે યેહ (પઢને વાલા) ખુદ ન કરે. (અલ વઝી-ફતુલ કરીમા, સ. 21)

﴿5﴾ સૂ-રતુન્નાસ પઢ લેને સે ભી વસ્વસે દૂર હોતે હૈં.

﴿6﴾ **મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત** મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : **"સૂફિયાએ કિરામ** رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام ફરમાતે હૈં કે જો કોઈ સુબ્હ શામ ઈક્કીસ ઈક્કીસ બાર **"લાહૌલ શરીફ"** પાની પર દમ કર કે પી લિયા કરે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **વસ્વસએ શૈતાની** સે બહુત હદ તક અમ્ન મેં રહેગા."

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 87)

﴿7﴾ (پ۲۷الحدید۳) هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِیْمٌ ۝ કહને સે ફૌરન **વસ્વસા** દૂર હો જાતા હૈ.

﴿8﴾ (پ۱۳ ابراهیم آیت۱۹،۲۰) سُبْحٰنَ الْمَلِكِ الْخَلَّاقِ، ﴿اِنْ یَّشَاْ یُذْهِبْكُمْ وَیَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِیْدٍ ۝ وَّمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِیْزٍ ۝﴾ કી કસરત ઈસે યા'ની વસ્વસે કો જડ સે કત્અ કર (યા'ની કાટ) દેતી હૈ. (મુલખ્ખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 770) (ઈસ દુઆ કે હિસ્સએ આયત કો આપ કી મા'લૂમાત કે લિયે **મુનક્કશ** હિલાલૈન ઔર રસ્મુલ ખત કી તબ્દીલી કે ઝરીએ વાઝેહ કિયા હૈ)

www.dawateislami.net

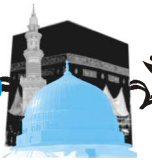

रियाकारी से हर दम तू बचाना

ख़ुदाया बन्दए मुख़्लिस बनाना

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

इलाज के बा वुजूद इफ़ाक़ा न हो तो ? : मीठे मीठे इस्लामी भाईयो ! अगर भरपूर ईलाज के बा'द भी **ईफ़ाक़ा** न हो तो घबराईये नहीं बल्के ईलाज जारी रखिये के **"दिल को भी आराम हो ही जाएगा."** क्यूंके अगर हम ने ईलाज तर्क कर दिया तो गोया ख़ुद को मुकम्मल तौर पर शैतान के हवाले कर दिया के ईस तरह तो वोह हमें कहीं का न छोड़ेगा. लिहाज़ा हमें चाहिये के **रियाकारी** से जान छुड़ाने की कोशिश जारी रखें. दा'वते इस्लामी के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** की मत्बूआ **मिन्हाजुल आबिदीन** में **हुज्जतुल इस्लाम** हज़रते सय्यिदुना ईमाम अबू हामिद मुहम्मद बिन मुहम्मद बिन मुहम्मद ग़ज़ाली عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ने जो कुछ फ़रमाया उस का ख़ुलासा है : अगर आप येह महसूस करें के शैतान, **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ से पनाह मांगने के बा वुजूद पीछा नहीं छोड़ रहा और ग़ालिब आने की कोशिश में है तो ईस का मतलब येह है के **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ को आप के मुजा-हदे, **क़ुव्वत** और सब्र का ईम्तिहान मत्लूब है, या'नी **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ आज़मा रहा है के आप शैतान से मुक़ाबला और मुहा-रबा (या'नी जंग) करते हैं या उस से मग़्लूब हो (या'नी हार) जाते हैं.

(منهاج العابدين (عربى) ص٤٦)

रियाकारियों से बचा या ईलाही

सियहकारियों से बचा या ईलाही

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

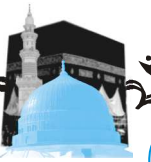

تُوبُوا اِلَى اللهِ ! اَسْتَغْفِرُ اللهَ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇબાદત કી તા'રીફ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! અભી રિયાકારી કા બયાન કિયા ગયા ઔર યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે રિયાકારી **ઇબાદત** મેં કી જાતી હૈ લિહાઝા **ઇબાદત કી તા'રીફ** ભી અર્ઝ કરતા હૂં, ફિર મઝીદ **નેકી કી દા'વત** પેશ કરતે હુએ اِنْ شَآءَاللّٰه ઇબાદત કી અક્સામ ઔર કુછ **નિય્યત** કે **મુ-તઅલ્લિક** ભી અર્ઝ કરને કી નિય્યત હૈ. **ઇબાદત કી તા'રીફ** બયાન કરતે હુએ **ઉ-લમાએ કિરામ ફરમાતે હૈં :** કિસી કો ઇબાદત કે લાઇક સમઝતે હુએ ઉસ કી કિસી કિસ્મ કી તા'ઝીમ કરના "ઇબાદત" હૈ ઔર અગર ઇબાદત કે લાઇક ન સમઝેં તો વોહ મહ્ઝ (યા'ની સિર્ફ) **તા'ઝીમ** હોગી ઇબાદત નહીં કહલાએગી, જૈસે નમાઝ મેં હાથ બાંધ કર ખડા હોના ઇબાદત હૈ લેકિન હાથ બાંધને કા યેહી અમલ બારગાહે રિસાલત મેં સુનહ્રી જાલિયોં કે રૂ બરૂ હો, યા સલાતો સલામ પઢને મેં હો, કિસી બુઝુર્ગ કી તશરીફ આ-વરી કે મૌકઅ પર હો, **તબર્રુકાત** કી ઝિયારત કરતે હુએ હો, કિસી **વલિય્યુલ્લાહ** કે મઝાર શરીફ કે સામને હો, અપને પીર સાહિબ, ઉસ્તાદ યા માં બાપ વગૈરા કે લિયે હો તો યેહ ઇબાદત નહીં ફકત **તા'ઝીમ** હૈ.

રિઝાએ રબ્બુલ અનામ વાલા હર કામ ઇબાદત હૈ : **ઇબાદત** કા મફ્હૂમ બહુત વસીઅ હૈ ઔર યેહ રિઝાએ રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ કે લિયે કિયે જાને વાલે હર કામ કો મુહીત (યા'ની ઘેરે હુએ) હૈ, જૈસા કે ફતાવા રઝવિય્યા જિલ્દ 29 મેં **ગમ્ઝુલ ઉયૂન** ઔર **રદ્દુલ મુહતાર** કે હવાલે સે લિખા હૈ : "ઇબાદત વોહ હૈ કે જિસ કે કરને પર સવાબ દિયા જાતા હૈ ઔર વોહ સવાબ કી નિય્યત પર મૌકૂફ હોતી હૈ." **તાજુલ અરૂસ** મેં નક્લ કિયા : "ઇબાદત વોહ ફે'લ હૈ જિસ કે કરને પર રબ રાઝી હોતા હૈ." (ફતાવા રઝવિય્યા, જિ. 29, સ. 647, 648) **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان કી તહરીર કા ખુલાસા હૈ : જો ભી કામ રબ عَزَّوَجَلَّ કો રાઝી કરને કે લિયે કિયા જાએ **ઇબાદત** હૈ. (મુલખ્ખસ અઝ તફ્સીરે નઈમી, જિ. 1, સ. 77)

www.dawateislami.net

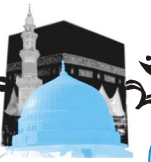

કબૂલિય્યતે અમલ કી શરાઇત : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !** યાદ રખિયે ! અમલ કી કબૂલિય્યત કે લિયે સવાબે આખિરત કી **નિય્યત** ના ગુઝીર (યા'ની ઝરૂરી) હૈ ચુનાન્ચે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઇનુલ ઇરફાન" સફહા** 529 પર પારહ 15 **સૂરએ બની** ઇસ્રાઇલ કી ઉન્નીસવીં આયતે કરીમા મેં **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા ઇર્શાદ ફરમાતા હૈ :

وَمَنْ اَرَادَ الْاٰخِرَةَ وَسَعٰى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَّشْكُوْرًا ﴿۱۹﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર જો આખિરત ચાહે ઔર ઉસ કી સી કોશિશ કરે ઔર હો ઈમાન વાલા તો ઉન્હીં કી કોશિશ ઠિકાને લગી.

ઇસ આયતે કરીમા કે તહ્ત સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ફરમાતે હૈં : અમલ કી કબૂલિય્યત કે લિયે તીન ચીઝેં દરકાર હૈં : (1) **તાલિબે આખિરત** હોના યા'ની **નિય્યત નેક** (અચ્છી નિય્યત હો) (2) **સઅ્ય** (કોશિશ) યા'ની અમલ કો બ એહતિમામ ઉસ કે હુકૂક કે સાથ અદા કરના (3) **ઈમાન** જો સબ સે ઝિયાદા ઝરૂરી હૈ.

(ખઝાઇનુલ ઇરફાન, સ. 554)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! દા'વતે ઇસ્લામી કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલોં** મેં સફર ઔર રોઝાના **ફિક્રે મદીના** કે ઝરીએ **મ-દની ઇન્આમાત** કા રિસાલા પુર કર કે હર મ-દની માહ કે દસ દિન કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવાને કા મા'મૂલ બના લીજિયે. اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ બ તુફૈલે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બુરી નિય્યતોં સે નજાત ઔર **અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં** કી આદાત નસીબ હોંગી.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

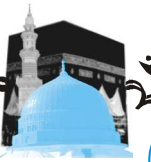

હર અમલ કા દારો મદાર નિય્યત પર હૈ : કુરઆને કરીમ કે બા'દ સબ સે ઝિયાદા મો'તબર કિતાબ **બુખારી** શરીફ હૈ, ઈસ કી સબ સે પહલી હદીસે પાક હૈ : اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ યા'ની આ'માલ કા દારો મદાર **નિય્યતોં** પર હૈ. (بُخاری ج۱ ص۶حدیث۱) ઈસ હદીસે પાક કે બારે મેં શારેહે બુખારી હઝરતે મુફ્તી શરીફુલ હક અમજદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : ઈસ હદીસ કા યેહ મતલબ હુવા કે આ'માલ કા સવાબ નિય્યત હી પર હૈ, બિગૈર નિય્યત કિસી સવાબ કા ઈસ્તિહ્કાક (યા'ની હકદાર) નહીં. (નુઝ્હતુલ કારી, જિ. 1, સ. 172)

અચ્છી નિય્યતોં કે મુ-તઅલ્લિક 2 ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 853 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ"** **સફ્હા** 173 તા 174 સે અચ્છી નિય્યતોં કે ફઝાઈલ પર દો ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુલા-હઝા ફરમાઈયે : ﴿1﴾ સચ્ચી નિય્યત સબ સે અફ્ઝલ અમલ હૈ. (اَلْجَامِعُ الصَّغِير ص۸۱حدیث ۱۲۸٤) ﴿2﴾ અચ્છી નિય્યત બન્દે કો જન્નત મેં દાખિલ કરેગી. (اَلْجَامِعُ الصَّغِير ص۵۵۷ حدیث ۹۳۲۶)

નિય્યત કિસે કહતે હૈં : **નિય્યત,** દિલ કે પુખ્તા ઈરાદે કો કહતે હૈં ખ્વાહ વોહ કિસી ચીઝ કા હો. ઔર શરીઅત મેં (નિય્યત) ઈબાદત કે ઈરાદે કો કહતે હૈં. (નુઝ્હતુલ કારી, જિ. 1, સ. 169)

મુબાહ કામ અચ્છી નિય્યત સે ઇબાદત હો જાતા હૈ : **બહુત** સારે કામ **મુબાહ** હૈં, **મુબાહ** ઉસ જાઈઝ અમલ યા ફે'લ (યા'ની કામ) કો બોલતે હૈં જિસ કા કરના ન કરના યક્સાં હો યા'ની ઐસા કામ કરને સે ન સવાબ મિલે ન ગુનાહ. મ-સલન ખાના પીના, સોના, ટહલના, દૌલત ઈકટ્ઠી કરના, તોહફા દેના, ઉમ્દા યા ઝાઈદ લિબાસ પહનના વગૈરા કામ મુબાહ હૈં. અગર થોડી સી તવજ્જોહ દી જાએ તો મુબાહ કામ કો **ઈબાદત** બના કર ઉસ પર સવાબ કમાયા જા સકતા હૈ, ઈસ કા

तरीक़ा बयान करते हुऐ **मेरे आक़ा** आ'ला हज़रत, ईमामे अहले सुन्नत, मुजद्दिदे दीनो मिल्लत, मौलाना शाह ईमाम अहमद रज़ा ख़ान عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن फ़रमाते हैं : हर मुबाह (या'नी ऐसा जाईज़ अमल जिस का करना न करना यक्सां हो) निय्यते हसन (या'नी अच्छी निय्यत) से **मुस्तहब** हो जाता है. (फ़तावा रज़विय्या मुख़र्रजा, जि. 8, स. 452) फ़ुक़हाऐ किराम رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام फ़रमाते हैं : मुबाहात (या'नी ऐसे जाईज़ काम जिन पर न सवाब हो न गुनाह उन) का हुक्म अलग अलग निय्यतों के ए'तिबार से मुख़्तलिफ़ हो जाता है, ईस लिये जब ईस से (या'नी किसी मुबाह से) ताआत (या'नी ईबादात) पर **क़ुव्वत** हासिल करना या ताआत (या'नी ईबादात) तक पहोंचना मक़्सूद हो तो येह (मुबाहात या'नी जाईज़ चीज़ें भी) ईबादात होंगी म-सलन ख़ाना पीना, सोना हुसूले माल और वती[1] करना.

(اَیضاً ج۷، ص۱۸۹، رَدُّالْمُحتار ج٤ ص۷۵)

मुबाह काम में अच्छी निय्यतें न करने वाले नुक़्सान में हैं : अगर कोई मुबाह काम बुरी निय्यत से किया जाऐ तो **बुरा** हो जाऐगा और अच्छी निय्यत से किया जाऐ तो **अच्छा** और कुछ भी निय्यत न हो तो मुबाह रहेगा और क़ियामत के हिसाब की दुश्वारी दरपेश होगी. लिहाज़ा अक़्ल मन्द वोही है के हर मुबाह काम में कम अज़ कम एक आध अच्छी **निय्यत** कर ही लिया करे, हो सके तो ज़ियादा निय्यतें करे के जितनी अच्छी निय्यतें ज़ियादा होंगी उतना ही सवाब ज़ियादा मिलेगा. **निय्यत** का येह भी फ़ाऐदा है के निय्यत करने के बा'द अगर वोह काम किसी वजह से न कर सका तब भी निय्यत का सवाब मिल जाऐगा जैसा के **फ़रमाने मुस्तफ़ा** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم है : **نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهٖ** या'नी मुसल्मान की निय्यत उस के अमल से बेहतर है.

(اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير لِلطَّبَرانی ج٦ ص۱۸۵ حدیث ٥٩٤٢)

निय्यत न करने के नुक़्सान और करने के फ़ाऐदे की रिवायत :

मुहक़्क़िक़ अलल ईत्लाक़, ख़ातिमुल मुहद्दिसीन, हज़रते अल्लामा **शैख़ अब्दुल हक़ मुहद्दिस देहलवी** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی फ़रमाते हैं रिवायत में आया है, जब फ़िरिश्ते बन्दों के आ'माल नामों को आस्मानों पर ले कर जाते और दरबारे ईलाही

1 : या'नी मियां बीवी का "मिलाप"

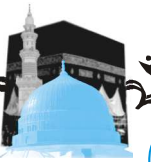

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : उस शख़्स की नाक ख़ाक आलूद हो जिस के पास मेरा ज़िक्र हो और वोह मुझ पर दुरूदे पाक न पढ़े. (حاکم)

में पेश करते हैं तो **अल्लाह** तआला फ़रमाता है : اَلْقِ تِلْكَ الصَّحِيْفَةَ اَلْقِ تِلْكَ الصَّحِيْفَةَ या'नी "ईस नामअे आ'माल को फेंक दो, ईस नामअे आ'माल को फेंक दो." फ़िरिश्ते अर्ज़ करते हैं : **या अल्लाह !** तेरे ईस बन्दे ने जो नेक आ'माल किये हैं उन को हम ने देख कर और सुन कर लिखा है. **अल्लाह** तआला ईर्शाद फ़रमाता है कि لَمْ يُرِدْ وَجْهِيْ या'नी "ईस बन्दे ने ईन आ'माल में मेरी रिज़ा की निय्यत नहीं की थी," ईस लिये येह मेरे दरबार में मक़्बूल नहीं. फ़िर अेक दूसरे फ़िरिश्ते को **अल्लाह** तआला येह हुक्म फ़रमाता है कि اُكْتُبْ لِفُلَانٍ كَذَا وَكَذَا या'नी "फ़ुलां बन्दे के नामअे आ'माल में फ़ुलां फ़ुलां अमल लिख दे." फ़िरिश्ता अर्ज़ करता है : "**या अल्लाह !** येह अमल तो ईस बन्दे ने नहीं किया !" **अल्लाह** तआला ईर्शाद फ़रमाता है : गो ईस ने येह अमल नहीं किया मगर **ईस की निय्यत तो ईस अमल के करने की थी ईस लिये मैं ईस की निय्यत पर ईस को ईस अमल का अज्र दूंगा.** (حِلْيَةُ الْاَولِيـاء ج۲ص۳۵۶ رقم ۲۵۴۸ وغيره)

हज़रते सय्यिदुना शैख अब्दुल हक़ मुहद्दिस देहलवी عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى मज़ीद फ़रमाते हैं : हदीसे मुबा-रका में येह भी आया है , نِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهٖ या'नी "मोमिन की निय्यत उस के अमल से बेहतर है." (اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير ج٦ ص١٨٥ حديث ٥٩٤٢) ज़ाहिर है कि नेक अमल पर तो सवाब उसी वक़्त मिलेगा जब कि निय्यत अच्छी हो और अगर **निय्यत** बुरी हो तो नेक अमल पर कोई सवाब ही नहीं, मगर अच्छी **निय्यत** पर तो बहर हाल सवाब मिलेगा ख़्वाह अमल करे या न करे. ईस लिये कि मोमिन की निय्यत उस के अमल से बेहतर है. ईसी लिये बा'ज़ बुज़ुर्गाने दीन رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن ने फ़रमाया है

ہر کرا اندر عمل اِخلاص نیست
در جہاں از بندگانِ خاص نیست

या'नी जिस के अमल में ईख़्लास नहीं वोह दुन्या में **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के ख़ास बन्दों में से नहीं है

ہر کرا کار از برائے حق بُوَد
کارِ اُو پیوستہ بارَونق بُوَد

या'नी जिस का अमल रिज़ाअे रब्बे लम यज़ल के लिये होता है हमेशा उस का अमल बा रौनक रहा करता है. (اشعۃ اللمعات ج۱ ص ۳۹)

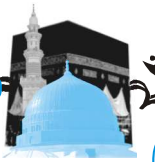

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અચ્છી નિય્યત અચ્છા ઔર બુરી નિય્યત બુરા ફલ લાતી હૈ. બલ્કે બસા અવકાત **બુરી નિય્યત** કા બુરા ફલ હાથોં હાથ ઝાહિર હો જાતા હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં **દો હિકાયાત** પેશે ખિદમત હૈં ચુનાન્ચે

﴿1﴾ અનોખી ગાય : હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન અબ્બાસ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا ફરમાતે હૈં : એક બાદશાહ એક બાર અપની સલ્તનત કે દૌરે પર નિકલા. ઈસ દૌરાન એક શખ્સ કે પાસ ઉસ કા કિયામ હુવા, (મેઝબાન બાદશાહ કો જાનતા ન થા) મેઝબાન ને શામ કો અપની ગાય કો દોહા તો બાદશાહ યેહ દેખ કર હૈરાન રહ ગયા કે ઉસ સે 30 ગાયોં કે બરાબર દૂધ નિકલા ! ઉસ ને દિલ હી દિલ મેં વોહ **અનોખી ગાય** છીન લેને કી **બુરી નિય્યત** કર લી. દૂસરે રોઝ શામ કો ઉસ ગાય સે આધા દૂધ નિકલા, બાદશાહ ને જબ **તઅજ્જુબ** કા ઈઝહાર કિયા તો મેઝબાન કહને લગા : "બાદશાહ ને અપની રિઆયા કે સાથ ઝુલ્મ કી **નિય્યત** કી હૈ જિસ કી નુહૂસત સે આજ દૂધ આધા હો ગયા હૈ કે જબ બાદશાહ ઝાલિમ હો તો બ-ર-કત ખત્મ હો જાતી હૈ" યેહ હૈરત અંગેઝ ઈન્કિશાફ સુન કર બાદશાહ ને **અનોખી ગાય** ઝુલ્મન છીન લેને કી **નિય્યત** ખત્મ કર દી. ચુનાન્ચે દૂસરે દિન ગાય ને ફિર ઉતના હી દૂધ દિયા જિતના પહલે દિયા થા. ઈસ વાકિએ સે બાદશાહ કો બહુત ઈબ્રત હાસિલ હુઈ ઔર ઉસ ને અપની રિઆયા પર ઝુલ્મ કરના બન્દ કર દિયા.

(مُلَخَّص از شُعَبُ الْاِیمان ج٦ ص٥٣ رقم٧٤٧٥)

﴿2﴾ ગન્ને કા ઠન્ડા મીઠા રસ : **ઈરાન** કે બાદશાહોં કા લકબ પહલે "કિસ્રા" હુવા કરતા થા જિસ તરહ મિસ્ર કે તમામ બાદશાહ "ફિરઔન" કહલાતે થે. એક બાર એક બાદશાહે કિસ્રા અપને લશ્કર સે બિછડ કર કિસી બાગ કે દરવાઝે પર જા પહોંચા, ઉસ ને પીને કે લિયે પાની માંગા તો એક બચ્ચી **ગન્ને કા ઠન્ડા મીઠા રસ** લે આઈ. બાદશાહ ને પિયા તો બહુત લઝીઝ થા, ઉસ ને બચ્ચી સે ઈસ્તિફસાર કિયા (યા'ની પૂછા) : કૈસે બનાતી હો ? ઉસ ને બતાયા કે ઈસ બાગ મેં બહુત આ'લા કિસ્મ કે ગન્નોં કી પૈદાવાર હોતી હૈ, હમ અપને હાથોં સે ગન્ને નિચોડ કર રસ નિકાલ લેતે હૈં ! બાદશાહ ને એક ઔર ગિલાસ કી ફરમાઈશ કી, વોહ લેને ગઈ, ઈસ દૌરાન બાદશાહ કી **નિય્યત ખરાબ** હો ગઈ ઔર ઉસ ને તૈ કર લિયા કે મૈં યેહ બાગ ઝબર દસ્તી લે કર દૂસરા

www.dawateislami.net

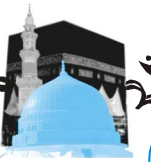

બાગ ઈન કો દે દૂંગા. ઈતને મેં વોહ બચ્ચી રોતી હુઈ આઈ ઔર કહને લગી : હમારે બાદશાહ કી **નિય્યત** ખરાબ હો ગઈ હૈ. બાદશાહ બોલા : તુમ્હેં ઈસ કા કૈસે ઈલ્મ હુવા ? કહને લગી : "પહલે બ આસાની રસ **નિચુડ** જાતા થા લેકિન અબ કી બાર ખૂબ ઝોર લગાને કે બા વુજૂદ ભી મૈં રસ ન નિકાલ સકી." બાદશાહ ને ફૌરન બાગ છીનને કી બુરી **નિય્યત** તર્ક કર દી ઔર કહા : એક બાર ફિર જાઓ ઔર કોશિશ કરો. ચુનાન્ચે વોહ ગઈ ઔર બ આસાની રસ નિકાલ કર લાને મેં કામ્યાબ હો ગઈ.

(حیاۃ الحیوان الکبریٰ ج ۱ ص ۲۱۶، المنتظم فی تاریخ الملوک والامم لابن الجوزی ج ۱۶ ص ۳۱۰)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જબ ભી કિસી સુન્નત વગૈરા પર અમલ કરને કા મૌકઅ હો ઉસ વક્ત દિલ મેં નિય્યત હાઝિર હોની ઝરૂરી હૈ. મ-સલન કપડે પહનતે વક્ત પહલે સીધી આસ્તીન મેં હાથ ડાલા, યા ઉતારતે વક્ત ઉલટી આસ્તીન સે પહલ કી, ઈસી તરહ જૂતે પહનને ઉતારને મેં હસ્બે આદત યેહી તરકીબ બની યેહ સબ સુન્નતેં હૈં મગર અમલ કરતે વક્ત **સુન્નત** પર અમલ કી બિલ્કુલ હી **નિય્યત** દિલ મેં નહીં થી તો યેહ અમલ "ઈબાદત" નહીં, "આદત" કહલાએગા સુન્નત કા સવાબ નહીં મિલેગા.

નિય્યત કે મુ-તઅલ્લિક એક મા'લૂમાતી ફતવા : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મા તહ્ત ચલને વાલે "દારુલ ઈફ્તા અહલે સુન્નત" કા **નિય્યત** કે **મુ-તઅલ્લિક** એક મા'લૂમાતી **ફતવા** મુલા-હજા ફરમાઈયે : બેશક બિગૈર **નિય્યત** કે કિસી અ-મલે ખૈર કા સવાબ નહીં મિલતા બલ્કે ઈસ તરહ યેહ (બિલા નિય્યત કી જાને વાલી) **ઈબાદતેં** "આદતેં" બન જાતી હૈં. કિસી **અ-મલે ખૈર મેં નિય્યત** કા મતલબ યેહ હૈ કે જો અમલ કિયા જા રહા હૈ દિલ ઉસ કી તરફ **મુ-તવજ્જેહ** હો ઔર વોહ અમલ **અલ્લાહ** તઆલા કી રિઝા કે લિયે કિયા જા રહા હો, ઈસ નિય્યત સે ઈબાદત ઔર આદત મેં ફર્ક કરના મક્સૂદ હોતા હૈ. ઈસ સે પતા ચલા કે **દિલ કા મુ-તવજ્જેહ હોના ઔર અલ્લાહ તઆલા કી રિઝા પેશે નઝર હોના હી નિય્યત હૈ** ઔર ઈસી સે ઈબાદત ઔર આદત મેં ફર્ક હોતા હૈ લિહાઝા અગર ઈબાદત મેં નિય્યત કર લી જાએ તો સવાબ મિલતા હૈ ઔર અગર **નિય્યત** ન કી જાએ તો અમલ આદત બન જાતા હૈ ઔર ઈસ પર સવાબ ભી નહીં મિલતા જૈસા કે હઝરતે અલ્લામા અલી કારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى

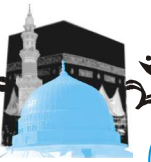

ફરમાતે હૈં : اَلنِّيَّةُ لُغَةً: اَلْقَصْدُ وَشَرْعاً تَوَجُّهُ الْقَلْبِ نَحْوَالْفِعْلِ اِبْتِغَاءً لِوَجْهِ اللّٰهِ وَالْقَصْدُ بِهَا تَمْيِيْزُالْعِبَادَةِ عَنِ الْعَادَةِ યા'ની નિય્યત કે **લુ-ગવી મા'ના** હૈં : "કસ્દ વ ઇરાદા" ઔર **શર-ઈ મા'ના** હૈં : જો અમલ કરને લગે હૈં, દિલ કો ઉસ કી તરફ **મુ-તવજ્જેહ** કરના ઔર વોહ અમલ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા કે લિયે કિયા જા રહા હો ઔર નિય્યત સે "ઇબાદત" ઔર "આદત" મેં ફર્ક કરના મક્સૂદ હોતા હૈ. (مرقاة المفاتيح ج ١ ص ١٤) લેકિન ઇસ કે સાથ યેહ યાદ રહે કે બહુત સે આ'માલ ઐસે હૈં કે જિન મેં હમ મહસૂસ કરતે હૈં કે યેહ મહ્ઝ આદત કે તૌર પર કર રહે હૈં હાલાં કે ઇસ મેં ભી "ઇબાદત કી નિય્યત" મૌજૂદ હોતી હૈ ઔર ઇસ કા એહસાસ ઇસ લિયે કમ હોતા હૈ કે ઇબ્તિદાઅન યા બતૌરે ખાસ જિસ કદર તવજ્જોહ દી જાતી હૈ વોહ બારહા અમલ કરને કી વજહ સે બર કરાર નહીં રહતી. હાં અગર અસ્લન (યા'ની બિલ્કુલ) હી નિય્યત કુછ ન હો તો ઉસ પર વાકેઈ કોઈ સવાબ નહીં. وَاللّٰهُ تَعَالٰى وَرَسُوْلُهٗ اَعْلَم صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

અચ્છી નિય્યતોં કી તૌફીક કિસે મિલતી હૈ : **હુજ્જતુલ ઇસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِي ફરમાતે હૈં : હર **મુબાહ** કામ (યા'ની જાઇઝ કામ જિસ કે કરને મેં ન સવાબ હો ન ગુનાહ) એક યા ઝિયાદા **નિય્યતોં** કા એહતિમાલ (યા'ની ઇમ્કાન) રખતા હૈ જિસ કે ઝરીએ વોહ મુબાહ કામ ઉમ્દા **ઇબાદાત** મેં સે હો જાતા હૈ ઔર ઉસ કે ઝરીએ બુલન્દ દ-રજાત હાસિલ હોતે હૈં. વોહ ઇન્સાન કિતને બડે નુક્સાન મેં હૈ જો મુબાહ કામોં કો **અચ્છી નિય્યતોં** કે ઝરીએ સવાબ વાલે કામ બનાને કે બજાએ જાનવરોં કી તરહ ગફ્લત સે બજા લાતા ઔર ખુદ કો સવાબોં સે મહરૂમ રખતા હૈ. બન્દે કે લિયે મુનાસિબ નહીં કે કિસી ખતરે (યા'ની ઝેહ્ન મેં આને વાલે ખયાલ) લહ્ઝે (યા'ની લમ્હે) ઔર ઉઠાએ જાને વાલે કદમ કો હકીર યા'ની ગૈર અહમ જાને, ક્યૂંકે ઇન તમામ કામોં કે બારે મેં કિયામત કે દિન સુવાલ હોગા કે ક્યૂં કિયા થા ? ઔર ઇસ સે મક્સૂદ ક્યા થા ? યેહ બાત (યા'ની મુબાહ કા અચ્છી નિય્યત કે ઝરીએ ઇબાદત બન જાના) સિર્ફ ઉન મુબાહ ઉમૂર કે બારે મેં હૈ જિન મેં કરાહત ન હો. ઇસી લિયે નબિય્યે અકરમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : حَلَالُهَا حِسَابٌ وَّحَرَامُهَا عَذَابٌ ـ યા'ની ઇસ કે હલાલ મેં હિસાબ હૈ ઔર હરામ મેં અઝાબ. (اَلْفِردَوس بمأثور الخطّاب ج٥ ص٢٨٣ حديث ٨١٩٢) મઝીદ ફરમાતે હૈં : જિસ કે દિલ મેં આખિરત કી ભલાઈયાં ઇકટ્ઠી કરને કા જઝબા હોતા હૈ ઉસ કે લિયે ઇસ તરહ

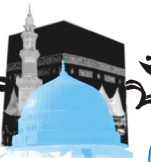

કી **નિય્યતેં** કરના આસાન હોતા હૈ અલબત્તા જિસ કે દિલ મેં દુન્યવી ને'મતોં કા ગ-લબા હો ઉસ કે દિલ મેં ઈસ તરહ કી **નિય્યતેં** નહીં આતીં બલ્કે કોઈ યાદ દિલાએ તબ ભી ઉસ કે અન્દર ઈસ કિસ્મ કી નિય્યતોં કા જઝબા પૈદા નહીં હોતા ઔર અગર નિય્યત હો ભી તો મહ્ઝ એક ખયાલ સા હોતા હૈ હકીકી નિય્યત સે ઈસ કા કોઈ તઅલ્લુક નહીં હોતા !

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ۵ ص ۹۸)

વોશરૂમ જાને મેં ભી નિય્યતેં કરની ચાહિએં : **બૈતુલ** ખલા જાને મેં ભી નિય્યતેં કરની ચાહિએં એક બુઝુર્ગ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : મૈં હર કામ મેં નિય્યત પસન્દ કરતા હૂં હત્તા કે ખાને, પીને, સોને ઔર બૈતુલ ખલા (યા'ની લેટ્રીન) મેં દાખિલ હોને કે લિયે ભી.

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ۵ ص۹۸)

એક સાહિબ છત પર બાલ બના રહે થે, ઉન્હોં ને અપની બીવી કો આવાઝ દી કે મેરી **કંઘી** લાના. ઔરત ને પૂછા : ક્યા **આઈના** ભી લેતી આઊં ? વોહ થોડી દેર ખામોશ રહે. ફિર ફરમાયા : હાં. કિસી સુનને વાલે ને જવાબ ફૌરન ન દેને કી વજહ દરયાફ્ત કી તો ફરમાયા : મૈં ને **એક નિય્યત** કે સાથ અપની ઝૌજા કો **કંઘી** લાને કે લિયે કહા થા, જબ ઉન્હોં ને **આઈના** લાને કા પૂછા તો ઉસ વક્ત આઈને કે સિલ્સિલે મેં મેરી કોઈ **નિય્યત** ન થી લિહાઝા મૈં ને નિય્યત બનાને કે લિયે ગૌરો ફિક્ર કિયા, હત્તા કે **અલ્લાહ** તઆલા ને મુઝે **નિય્યત** ઈનાયત ફરમાઈ ઈસ પર મૈં ને કહ દિયા : હાં. વોહ ભી લે આઈયે.

(قُوتُ القُلُوب ج ۲ ص۲۷۴)

પહલે કે મુસલ્માન બા કાઇદા ઇલ્મે નિય્યત સીખતે થે : **હઝરતે** સય્યિદુના સુફ્યાન સૌરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને ફરમાયા : "જૈસે સલફ (યા'ની પહલે કે મુસલ્માન) ઈલ્મ હાસિલ કરતે થે ઈસી તરહ અમલ કે લિયે **ઈલ્મે નિય્યત** ભી સીખતે થે." **(ایضاً ص۲۶۸)** હઝરતે સય્યિદુના સરી સ-કતી رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : "ખુલૂસે નિય્યત કે સાથ દો રક્અતેં પઢના તેરે લિયે સત્તર અહાદીસ લિખને સે બેહતર હૈ." યા યેહ ફરમાયા કે "સાત સો અહાદીસ લિખને સે બેહતર હૈ." **(ایضاًص۲۷۶)** હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને મુબારક رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : "કઈ છોટે અમલ ઐસે હૈં જિન કો નિય્યત બડા અમલ બના દેતી હૈ."

(ایضاًص۲۷۵)

www.dawateislami.net

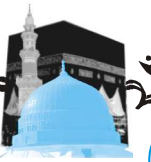

ગાર કા આબિદ : **લોગોં** કો દિખાને ઔર વાહ વાહ કરવાને કી નિય્યત સે કિયે જાને વાલે પહાડ જિતને બડે બડે આ'માલ ભી ના મક્બૂલ હોતે હૈં ચુનાન્ચે મન્કૂલ હૈ : બની ઇસ્રાઈલ કે એક આબિદ (યા'ની ઇબાદત કરને વાલે) ને એક ગાર મેં ચાલીસ બરસ તક **અલ્લાહ** તઆલા કી ઇબાદત કી. ફિરિશ્તે ઉસ કે આ'માલ લે કર આસ્માનોં પર જાતે ઔર વોહ કબૂલ ન કિયે જાતે. ફિરિશ્તોં ને અર્ઝ કી : "ઐ હમારે પરવર દગાર તેરી ઇઝ્ઝત કી કસમ ! હમ ને તેરી તરફ સહીહ (આ'માલ) ઉઠાએ હૈં." **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ફરમાતા હૈ : ઐ મેરે ફિરિશ્તો ! તુમ ને સચ કહા, મગર (ઇબાદત મેં ઉસ કી **નિય્યત** બુરી હોતી હૈ) વોહ ચાહતા હૈ કે ઇસ કા મકામ (સબ કો) મા'લૂમ હો જાએ (યા'ની રિયા વ શોહરત કા તલબ ગાર હૈ)

(ايضاً ص٢٦٤)

નિય્યત કી બ-ર-કત સે મગ્ફિરત કી દિલચસ્પ હિકાયત : **મન્કૂલ** હૈ કે એક **અ-જમી** (યા'ની ગૈર અ-રબી શખ્સ) ચન્દ આદમિયોં (અ-રબિય્યોં) કે પાસ સે ગુઝરા જો બૈઠે મઝાક ઔર છેડછાડ મેં મસરૂફ થે. (અ-રબી કે જુમ્લે સુન કર) વોહ ગરીબ સમઝા કે યેહ લોગ **ઝિક્રુલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કર રહે હૈં, ઉસ ને હુસ્ને નિય્યત કે મુતાબિક (યા'ની અચ્છી નિય્યત કે સાથ) ઉન કી તરહ કહના શુરૂઅ કર દિયા. કહા જાતા હૈ કે **અલ્લાહ** તઆલા ને અચ્છી નિય્યત કી વજહ સે ઉસ **અ-જમી** કો બખ્શ દિયા.

(ايضاً ص٢٦٣)

અચ્છી નિય્યતેં દુશ્વાર હૈં ઇસ સે તો પીઠ પર કોડે ખાના આસાન હૈ : **અચ્છી** અચ્છી નિય્યતેં કરને કે લિયે ઝરૂરી હૈ કે ઝેહ્ન હાઝિર રહે, જો અચ્છી નિય્યતોં કા આદી નહીં હૈ ઉસે શુરૂઅ મેં બ તકલ્લુફ ઇસ કી આદત બનાની પડેગી લિહાઝા ઇબ્તિદાઅન ઇસ કે લિયે સર ઝુકાએ, આંખેં બન્દ કર કે ઝેહ્ન કો મુખ્તલિફ ખયાલાત સે ખાલી કર કે યક્સૂ હો જાના મુફીદ હૈ. ઇધર ઉધર નઝરેં ઘુમાતે હુએ, બદન સહલાતે ખુજાતે હુએ, કોઈ ચીઝ રખતે ઉઠાતે હુએ યા જલ્દ બાઝી કે સાથ **નિય્યતેં** કરના ચાહેંગે તો શાયદ હો નહીં પાએંગી. **નિય્યતોં** કી આદત બનાને કે લિયે ઇન કી **અહમ્મિય્યત** પર નઝર રખતે હુએ આપ કો સન્જી-દગી કે સાથ પહલે અપના ઝેહ્ન બનાના પડેગા. હઝરતે સય્યિદુના નુઐમ બિન

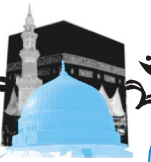

હમ્માદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْجَوَاد ફરમાતે હૈં : "હમારી પીઠ કા કોડે ખાના અચ્છી નિય્યત કે મુકાબલે મેં આસાન હૈ." (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّين ص ٢٥)

દુન્યવી ને'મતોં કે સબબ આખિરત કી ને'મતોં મેં કમી આએગી : **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى કા ઈશાદે આલી હૈ : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ને'મતોં સે લુત્ફ અન્દોઝ હોના ગુનાહ નહીં હૈ, લેકિન ઈસ સે **સુવાલ** ઝરૂર હોગા ઔર જિસ સે હિસાબ મેં પૂછગછ હુઈ વોહ હલાક હો જાએગા ઔર જો આદમી દુન્યા મેં મુબાહ ચીઝોં કો ઈસ્તે'માલ કરતા હૈ અગર્ચે ઈસે કિયામત મેં ઈસ પર અઝાબ નહીં હોગા લેકિન ઈસી મિક્દાર મેં આખિરત કી ને'મતેં કમ હો જાએંગી, ગૌર તો કીજિયે ! કિતને બડે નુક્સાન કી બાત હૈ કે ઈન્સાન ફાની ને'મતોં કે હુસૂલ મેં બહુત જલ્દી કરે ઔર ઈસ કે બદલે ઉખ્રવી ને'મતોં મેં કમી કે ઝરીએ નુક્સાન ઉઠાએ." (اِحياءُ الْعُلوم ج ٥ ص ٩٨)

દુન્યવી લઝ્ઝાત કા દિલ સે મિટા દે શૌક તૂ
કર અતા અપની ઈબાદત કા ઈલાહી ઝૌક તૂ

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ખુશ્બૂ લગાને કી નિય્યતેં : **અલ્લાહ** તઆલા કી બે શુમાર ને'મતોં મેં સે ખુશ્બૂ ભી એક બહુત પ્યારી ને'મત હૈ, ઈસ કા ઈસ્તે'માલ કરના મુબાહ (યા'ની ન સવાબ ન ગુનાહ) હૈ, યેહ ને'મત ઈસ તરહ ઈસ્તે'માલ કરની ચાહિયે કે **ઈબાદત** બન જાએ ઔર સવાબ હાથ આએ. ચુનાન્ચે ઈસ કો "ઈબાદત" બનાને કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં કરની હોંગી. જબ ભી કોઈ કામ કરને લગેં તો એક દમ શુરૂઅ મત કર દીજિયે, પહલે કુછ ઠહર જાઈયે ઔર ઝેહ્ન પર ઝોર દે કર **અચ્છી અચ્છી નિયતેં** કર લીજિયે. મ-સલન ખુશ્બૂ લગાની હૈ તો ઉસ કી શીશી ઉઠાને સે કબ્લ ઔર અગર ઉઠા હી લી હૈ તો ખોલને સે પહલે યક્સૂઈ

www.dawateislami.net

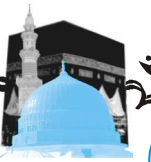

के साथ, सर झुका कर हो सके तो आंखें बन्द कर के ईत्मीनान से और ख़ूब तवज्जोह के साथ **निय्यतें** कीजिये. **ईत्र** लगाने के ज़रीए मुख्तलिफ़ सवाबात कमाने का मश्वरा देते हुए **आरिफ़ बिल्लाह, मुहक्किक अलल ईत्लाक़, ख़ातिमुल मुहद्दिसीन,** हज़रते अल्लामा **शैख़ अब्दुल हक़ मुहद्दिस देहलवी** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى लिखते हैं : मुबाह कामों में भी अच्छी निय्यत करने से सवाब मिलेगा, म-सलन ख़ुश्बू लगाने में ईत्तिबाए सुन्नत और (मस्जिद में जाते हुए लगाने पर) ता'ज़ीमे मस्जिद (की निय्यत भी की जा सकती है), फ़रहते दिमाग़ (या'नी दिमाग़ की ताज़गी) और अपने ईस्लामी भाईयों से ना पसन्दीदा बू दूर करने की निय्यतें हों तो हर निय्यत का अलग सवाब मिलेगा. (اشعۃ اللمعات ج ۱ ص ۳۷) यहां हस्बे हाल **मज़ीद निय्यतें** भी शामिल की जा सकती हैं म-सलन बिस्मिल्लाह पढ़ कर शीशी उठाऊंगा, **बिस्मिल्लाह** पढ़ कर ढक्कन खोलूंगा, **बिस्मिल्लाह** पढ़ कर लगाऊंगा, मुसल्मानों और फ़िरिश्तों को ख़ुश्बू से फ़रहत (या'नी सुरूर व ख़ुशी) पहोंचाऊंगा, (ख़ुसूसन गरमी में कपड़ों के अन्दर अगर पसीने की बदबू हो जाती हो तो येह निय्यत भी की जा सकती है कि) ख़ुद से बदबू दूर कर के मुसल्मानों को **ग़ीबत** से बचाऊंगा, (नमाज़ से क़ब्ल लगाने में येह निय्यत भी शामिल कर सकते हैं कि) नमाज़ के लिये ज़ीनत हासिल करूंगा. ख़ुश्बू सूंघ कर **दुरूद शरीफ़** पढ़ूंगा, (ख़ुश्बू ने'मत है ईस लिये ईस्ति'माल करने और सूंघने में बतौरे शुक्रे ईलाही) اَلْحَمْدُ لِلّٰه कहूंगा. ख़ुश्बू लगाऊंगा ताके अक़्ल में ईज़ाफ़ा हो, ईस से दीनी अहकाम (दीनी ता'लीम, दीनी तदरीस, सुन्नतों भरे बयान वग़ैरा) समझने में मदद हासिल करूंगा. "एहयाउल उलूम" में है : हज़रते सय्यिदुना ईमाम शाफ़ेई عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى फ़रमाते हैं : **"जिस की ख़ुश्बू अच्छी हो उस की अक़्ल में ईज़ाफ़ा होता है."** (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۵ ص ۹۸)

ख़ुश्बू लगाने की ग़लत निय्यतों की निशान देही : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! ख़ुश्बू लगाने में अक्सर शैतान ग़लत **निय्यत** में मुब्तला कर देता है. लिहाज़ा ईत्र लगाने में **अच्छी निय्यतों** का ख़ुसूसी एहतिमाम होना चाहिये. चुनान्चे **हुज्जतुल ईस्लाम** हज़रते सय्यिदुना अबू हामिद ईमाम मुहम्मद बिन मुहम्मद बिन मुहम्मद ग़ज़ाली عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى का फ़रमाने आली है : ईस निय्यत से ख़ुश्बू लगाना के लोग वाह वाह करें या क़ीमती ख़ुश्बू लगा कर लोगों पर अपनी मालदारी का सिक्का बिठाने

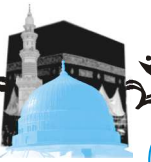

की निय्यत हो तो ईन सूरतों में ख़ुश्बू लगाने वाला गुनहगार होगा और ख़ुश्बू बरोज़े क़ियामत मुर्दार से भी ज़ियादा बदबूदार होगी. **(ایضاً)**

दुन्या पसन्द करती है ईत्रे गुलाब को
लेकिन मुझे नबी का पसीना पसन्द है

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

म-दनी काफ़िले में सफ़र की निय्यत की ब-र-कत : **मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो !** दा'वते ईस्लामी के सुन्नतों की तरबिय्यत के **म-दनी काफ़िलों** में सफ़र और रोज़ाना **फ़िक्रे मदीना** के ज़रीए **म-दनी ईन्आमात** का रिसाला पुर कर के हर म-दनी माह के दस दिन के अन्दर अन्दर अपने यहां के ज़िम्मेदार को जम्अ करवाने का मा'मूल बना लीजिये. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ बे तुफ़ैले मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم बुरी निय्यतों से नजात **और अच्छी निय्यतों** की आदात नसीब होंगी. **कोरंगी** (बाबुल मदीना कराची) के एक ईस्लामी भाई के बयान का ख़ुलासा है, मेरी फ़ौज में मुला-ज़मत थी और मैं मॉडर्न नौ जवान था, अलबत्ता नमाज़ पढ़ा करता था. अम्मीजान की बीमारी के बाईस सख़्त तश्वीश थी, एक ईस्लामी भाई ने **ईन्फ़िरादी कोशिश** करते हुऐ म-दनी काफ़िले में सफ़र की तरग़ीब दी, मैं ने मा'ज़िरत चाहते हुऐ उन से कहा : अम्मीजान सख़्त बीमार हैं ऐसी हालत में उन्हें छोड़ कर सफ़र नहीं कर सकता. उन्हों ने मश्वरा दिया : "आप सिर्फ़ म-दनी काफ़िले में **सफ़र की निय्यत** कर लीजिये के जब भी मौक़अ मिला, कर लूंगा और आज नमाज़े **तहज्जुद** अदा कर के गिड़गिड़ा कर अम्मीजान की सिह्हत याबी के लिये दुआ फ़रमाईये اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ज़रूर करम होगा." उन्हों ने येह बात कुछ ऐसे दिल नशीन अन्दाज़ में कही के दिल को लग गई और मैं ने **सफ़र की निय्यत** कर ली. रात उठ कर तहज्जुद अदा कर के ख़ूब रो रो कर दुआ मांगी, फ़िर नमाज़े **फ़ज्र** के लिये मस्जिद का रुख़ किया, वापसी पर जब घर पहोंचा तो हैरत से खड़े का खड़ा ही रह गया ! क्या देखता हूं के मेरी वोह ज़ार नज़ार (या'नी कमज़ोर) और सख़्त बीमार अम्मीजान जो ख़ुद उठ कर

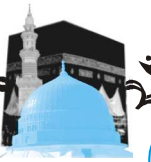

બૈતુલ ખલા (યા'ની વૉશરૂમ) ભી નહીં જા સકતી થીં બૈઠી ઇત્મીનાન સે કપડે ધો રહી હૈં ! મૈં ને અર્ઝ કી ! અમ્મીજાન ! આપ આરામ ફરમાઇયે કહીં તબીઅત ઝિયાદા ન બિગડ જાએ, મૈં ખુદ કપડે ધો લૂંગા. ઇસ પર ફરમાયા : બેટા ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ આજ મુઝે ન કોઈ દર્દ હૈ ન તક્લીફ, મૈં અપને આપ કો બહુત હલકી ફુલકી મહસૂસ કર રહી હૂં. યેહ સુન કર મેરી આંખોં મેં ખુશી કે આંસૂ આ ગએ, મેરે દિલ મેં એક ઇત્મીનાન કી કૈફિય્યત પૈદા હુઈ કે **સફર કી નિય્યત** કી બ-ર-કત સે દુઆ કો મક્બૂલિય્યત મિલ ગઈ હૈ. ઇસ્લામી ભાઈ સે મુલાકાત પર તફસીલ અર્ઝ કી, તો ઉન્હોં ને ખૂબ હૌસલા બઢાયા ઔર હમ-દર્દાના મશ્વરા દિયા કે બિલા તાખીર **મ-દની કાફિલે** મેં સફર કર લીજિયે. લિહાઝા મૈં **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ દા'વતે ઇસ્લામી કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બન ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મ-દની કાફિલે મેં સુન્નતોં ભરે સફર ઔર ઇસ દૌરાન આશિકાને રસૂલ કી સોહબત કી બ-ર-કત સે હમારે ઘર મેં **મ-દની માહોલ** બન ગયા, મુઝ જૈસા મૉડર્ન નૌ જવાન દાઢી ઔર ઇમામા સજા કર સુન્નતોં કી ખિદમત મેં લગ ગયા, અમ્મીજાન ઔર મેરે બચ્ચોં કી માં દોનોં ઇસ્લામી બહનોં કે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કરતી હૈં. ગૌર ફરમાઇયે ! મૈં ને સિર્ફ મ-દની કાફિલે મેં **સફર કી નિય્યત** કી ઔર ઇસ કે સબબ બ-ર-કત હી બ-ર-કત હો ગઈ તો ન જાને મ-દની કાફિલોં મેં સુન્નતોં ભરે સફર કી ક્યા ક્યા મ-દની **બહારેં હોંગી !** કાશ ! હર ઇસ્લામી ભાઈ હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે **મ-દની કાફિલે** મેં સફર કા આદી બન જાએ.

અચ્છી નિય્યત કા ફલ પાઓગે બે બદલ સબ કરો નિય્યતેં કાફિલે મેં ચલો
દૂર બીમારિયાં ઔર ના દારિયાં હોં, ટલેં મુશ્કિલેં કાફિલે મેં ચલો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! **મ-દની કાફિલે** કી નિય્યત કરને વાલે કા બેડા પાર હો ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ માં કી સિહ્હત કે સાથ સાથ ઘર ભર કે લિયે આખિરત કી રાહત કે હુસૂલ કે લિયે તય્યારિયોં કા ભી સામાન હો ગયા. વાકેઈ અચ્છી નિય્યત ફિર અચ્છી નિય્યત હોતી હૈ. અચ્છી નિય્યત સે **મ-દની કાફિલે** મેં સફર કરને કે ક્યા કહને !

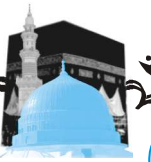

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

જબ જૂતા પહનને મેં ઉલટે પાઉં સે પહલ કી તો.....: હુઝૂર મુહદ્દિસે આ'ઝમે પાકિસ્તાન હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સરદાર અહમદ કાદિરી ચિશ્તી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કે એક શાગિર્દે રશીદ ફરમાતે હૈં કે મૈં 1955 સિ.ઈ. મેં જબ દૌરએ હદીસ શરીફ સે ફારિગ હુવા ઔર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه સે રુખ્સત લે કર આને લગા, મૈં ને ગ-લતી સે અપના જૂતા પહલે બાએં (યા'ની ઉલટે) પાઉં મેં પહન લિયા. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને દેખ કર મુઝે ફૌરન વાપસ બુલા લિયા, મુઝે અપની ગ-લતી કા એહસાસ હો ગયા, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને (મુઝે નેકી કી દા'વત દેતે હુએ) ફરમાયા : "જૂતા પહનને મેં **સુન્નત** યેહ હૈ કે પહલે દાએં (યા'ની સીધે) પાઉં મેં પહના જાએ ઔર જૂતા ઉતારને કી સુન્નત યેહ હૈ કે પહલે બાએં (યા'ની ઉલટે) પાઉં સે ઉતારા જાએ." (હયાતે મુહદ્દિસે આ'ઝમ, સ. 85)

જૂતે પહનને કી નિય્યતેં : કોઈ સા ભી કામ હો એક દમ શુરૂઅ કર દેને કે બજાએ પહલે કુછ ઠહર કર **નિય્યત** કરને કી આદત બનાની ચાહિયે મ-સલન **જૂતે પહનને લગે** હૈં તો રુક જાઈયે ઔર હસ્બે હાલ પહલે યેહ **નિય્યતેં** કર લીજિયે : ❁ ઇત્તિબાએ સુન્નત મેં જૂતે પહનૂંગા ❁ ચલને વાલે કે જૂતોં કી આવાઝ ચૂંકે સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ના પસન્દ થી ઇસ લિયે રાહ ચલતે યા સીઢી ચઢતે ઉતરતે હુએ આવાઝ ન પૈદા હો ઇસ કા ખયાલ રખૂંગા ❁ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ પઢ કર પહનૂંગા ❁ જૂતે કે ઝરીએ પાઉં કો ઝખ્મ યા ગન્દગી વગૈરા સે મહફૂઝ રખને કી કોશિશ કે ઝરીએ **ઇબાદત** પર મદદ હાસિલ કરૂંગા ❁ પહનને મેં સીધે જૂતે સે પહલ કરને કી સુન્નત અદા કરૂંગા ❁ સુન્નતે **તન્ઝીફ** અદા કરૂંગા યા'ની પાઉં કો મૈલ કુચૈલ સે બચાઊંગા. ઇસી તરીકે પર હસ્બે હાલ મઝીદ નિય્યતેં ભી કી જા સકતી હૈં. ઇસી તરહ **જૂતે ઉતારતે વક્ત** ભી بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ પઢને, ઉલટે સે પહલ કરને, મૌકઅ હો તો બુઝુર્ગોં કી અદા કી મુશા-બહત કરતે હુએ જૂતોં કા અગલા રુખ કિબ્લે કી તરફ રખને વગૈરા કી **નિય્યતેં** હો સકતી હૈં. જૂતે **કિબ્લા રુખ** રખને કે **મુ-તઅલ્લિક** અર્ઝ હૈ, હુઝૂર મુહદ્દિસે આ'ઝમે પાકિસ્તાન હઝરત મૌલાના સરદાર અહમદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الصَّمَد કે શાગિર્દ વ મુરીદ મેરે મખ્દૂમ

www.dawateislami.net

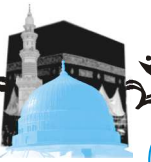

વ મોહતરમ હઝરતે કિબ્લા મુફ્તી અબ્દુલ્લતીફ સાહિબ اَطَالَ اللّٰهُ عُمْرَهٗ કી સોહબત મેં ચન્દ રોઝ ગુઝારને કી સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કો સઆદત મિલી, ઉન દિનોં મુફ્તી સાહિબ مُدَّظِلُّهُ કા યેહ અમલ દેખા કે હમારે બે તરતીબ રખે હુએ જૂતોં, **ચપ્પલોં** કા રુખ અપને દસ્તે મુબારક સે જાનિબે કિબ્લા ફરમા દેતે થે મૈં ને **મુ-તઅજ્જિબ** હો કર સબબ દરયાફ્ત કિયા તો ફરમાયા કે મૈં ને કિબ્લા ઉસ્તાઝે ગિરામી હુઝૂરે મુહદ્દિસે આ'ઝમ મૌલાના સરદાર અહમદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الصَّمَد કો દેખા હૈ કે આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى ન સિર્ફ જૂતે બલ્કે હર ચીઝ કિબ્લા રૂ રખના પસન્દ ફરમાતે થે ઔર ઈસ અમલ મેં **સરકારે ગૌસે આ'ઝમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કી ઈસ હિકાયત કી તરફ ઈશારા કિયા : ચુનાન્ચે

લોટા કિબ્લા રુખ હો ગયા : **એક** બાર જીલાન શરીફ કે મશાઈખે કિરામ رَحِمَهُمُ اللّٰهُ تَعَالٰى કા એક વફ્દ હુઝૂર સય્યિદુના **ગૌસે આ'ઝમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કી ખિદમતે સરાપા અ-ઝમત મેં હાઝિર હુવા, ઉન્હોં ને આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى કે લોટે શરીફ કો ગૈરે કિબ્લા રુખ પાયા (તો ઉસ કી તરફ આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى કી તવજ્જોહ દિલાઈ ઈસ પર) આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى ને અપને ખાદિમ કો જલાલ ભરી નઝર સે દેખા. વોહ આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى કે જલાલ કી તાબ ન લાતે હુએ એક દમ ગિરા ઔર તડપ તડપ કર જાન દે દી. અબ એક નઝર લોટે પર ડાલી તો વોહ ખુદ બખુદ **કિબ્લા રુખ** હો ગયા. (بَهجَةُ الاسرار ص ١٠١)

અચ્છોં કી નકલ ભી અચ્છી હોતી હૈ : યેહ આમ દસ્તૂર હૈ કે જિસ સે **મહબ્બત** હોતી હૈ ઉસ કી હર અદા પ્યારી લગતી હૈ, اَلْحَمْدُ لِلّٰه સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કો સરકારે ગૌસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم ઔર, હુઝૂરે મુહદ્દિસે આ'ઝમે પાકિસ્તાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْمَنَّان સે બહુત **મહબ્બત** હૈ. લિહાઝા જબ સે આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ કી યેહ અદા મા'લૂમ હુઈ હૈ ઈસ અદા કો અદા કરને કી આદત બના લી હૈ ઔર અપને લોટે, ચપ્પલ ઔર દીગર ચીઝોં કા અગલા રુખ જાનિબે કિબ્લા રહે ઈસ કી કોશિશ રહતી હૈ. અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ **અલ્લાહ** વાલોં કી નક્કાલી મેં યકીનન બ-ર-કત હી બ-ર-કત હૈ ઔર ક્યૂં ન હો કે કાએનાત કે તમામ **અલ્લાહ** વાલોં કે સરદાર, મદીને કે તાજદાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને મુશ્કબાર હૈ : اَلْبَرَكَةُ مَعَ اَكَابِرِكُم યા'ની બ-ર-કત તુમ્હારે બુઝુર્ગો કે સાથ હૈ. (اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط ج٦ ص ٣٤٢ حديث ٨٩٩١)

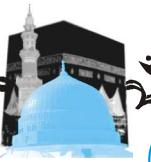

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા સુબ્હ ઔર દસ મરતબા શામ દુરૂદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફાઅત મિલેગી. (تَرْغِيب)

"ચલ મદીના" કે સાત હુરૂફ કી નિસ્બત સે જૂતે પહનને કે 7 મ-દની ફૂલ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કા મત્બૂઆ 32 સફહાત પર મુશ્તમિલ રિસાલા, **"101 મ-દની ફૂલ" સફહા** 20 તા 22 સે (મઅ તસર્રુફ) અર્ઝ હૈ : **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ﴿1﴾ જૂતે બ કસરત ઈસ્તિ'માલ કરો કે આદમી જબ તક જૂતે પહને હોતા હૈ ગોયા વોહ સુવાર હોતા હૈ. (યા'ની કમ થકતા હૈ) (مُسلِم ص١١٦١حديث٢٠٩٦) ﴿2﴾ જૂતે પહનને સે પહલે ઝાડ લીજિયે તાકે કીડા યા કંકર વગૈરા હો તો નિકલ જાએ, કહતે હૈં કિસી જગહ દા'વત મેં ફારિગ હો કર એક સાહિબ ને જૂં હી જૂતા પહના ચીખ નિકલ ગઈ ઔર પાઉં લહૂ લુહાન હો ગયા. દર અસ્લ બાત યેહ હુઈ કે ખાને કે દૌરાન કિસી ને નોકદાર હડ્ડી ફેંકી તો વોહ જૂતે કે અન્દર ચલી ગઈ ઔર પહનને વાલે ને જૂતે ઝાડે બિગૈર પહને તો પાઉં ઝખ્મી હો ગયા ﴿3﴾ સુન્નત યેહ હૈ કે પહલે સીધા જૂતા પહનિયે ફિર ઉલટા ઔર ઉતારતે વક્ત પહલે ઉલટા જૂતા ઉતારિયે ફિર સીધા. **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જબ તુમ મેં સે કોઈ જૂતે પહને તો દાઈં (યા'ની સીધી) જાનિબ સે ઈબ્તિદા કરની ચાહિયે ઔર જબ ઉતારે તો બાઈં (યા'ની ઉલટી) જાનિબ સે ઈબ્તિદા કરની ચાહિયે તાકે દાયાં (યા'ની સીધા) પાઉં પહનને મેં અવ્વલ ઔર ઉતારને મેં આખિરી રહે. (بُخارى ج ٤ ص ٦٠ حديث ٥٨٥٥) **નુઝ્હતુલ કારી** મેં હૈ : મસ્જિદ મેં દાખિલ હોતે વક્ત હુક્મ યેહ હૈ પહલે સીધા પાઉં મસ્જિદ મેં રખે ઔર જબ મસ્જિદ સે નિકલે તો પહલે ઉલટા પાઉં નિકાલે. મસ્જિદ કે દાખિલે કે વક્ત ઈસ (જૂતે પહનને કી તરતીબ વાલી) હદીસ પર અમલ દુશ્વાર હૈ. **આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ને ઈસ કા હલ યેહ ઈર્શાદ ફરમાયા હૈ : જબ મસ્જિદ મેં જાના હો તો પહલે ઉલટે પાઉં કો નિકાલ કર જૂતે પર રખ લીજિયે ફિર સીધે પાઉં સે જૂતા નિકાલ કર મસ્જિદ મેં દાખિલ હોં. ઔર જબ મસ્જિદ સે બાહર હોં તો ઉલટા પાઉં નિકાલ કર જૂતે પર રખ લીજિયે ફિર સીધા પાઉં નિકાલ કર સીધા જૂતા પહન લીજિયે ફિર ઉલટા પહન લીજિયે. (નુઝ્હતુલ કારી, જિ. 5, સ. 530) હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને જૌઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : જો શખ્સ હમેશા જૂતા પહનતે વક્ત

www.dawateislami.net

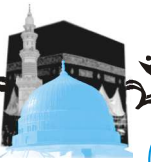

સીધે પાઉં સે ઔર ઉતારતે વક્ત ઉલટે પાઉં સે પહલ કરે વોહ **તિલ્લી કી બીમારી** સે મહફૂઝ રહેગા. (حیاۃ الحیوان ج۲ ص ۲۸۹) ﴾4﴿ મર્દ મર્દાના ઔર ઔરત ઝનાના જૂતા ઈસ્તિ'માલ કરે ﴾5﴿ કિસી ને **હઝરતે** સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہَا સે અર્ઝ કી કે એક ઔરત (મર્દોં કી તરહ) જૂતે પહનતી હૈ. ઉન્હોં ને ફરમાયા : રસૂલુલ્લાહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને મર્દાની ઔરતોં પર લા'નત ફરમાઈ હૈ. (اَبُو دَاوٗد ج۴ ص ۸۴ حدیث ۴۰۹۹) **સદરુશશરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : યા'ની ઔરતોં કો મર્દાના જૂતા નહીં પહનના ચાહિયે બલ્કે વોહ તમામ બાતેં જિન મેં મર્દોં ઔર ઔરતોં કા ઈમ્તિયાઝ (યા'ની ફર્ક) હોતા હૈ ઈન મેં હર એક કો દૂસરે કી વઝ્અ ઈખ્તિયાર કરને (યા'ની નક્કાલી કરને) સે મુમા-ન-અત હૈ, ન મર્દ ઔરત કી વઝ્અ (તર્ઝ) ઈખ્તિયાર કરે, ન ઔરત મર્દ કી. (બહારે શરીઅત, જિ. 3, સ. 422) ﴾6﴿ જબ બૈઠેં તો જૂતે ઉતાર લીજિયે કે ઈસ સે કદમ આરામ પાતે હૈં ﴾7﴿ ઈસ્તિ'માલી જૂતા ઉલટા પડા હો તો સીધા કર દીજિયે. (તંગ દસ્તી કા એક સબબ યેહ ભી હૈ કે) ઔંધે જૂતે કો દેખના ઔર ઉસ કો સીધા ન કરના. હઝારોં સુન્નતેં સીખને કે લિયે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ દો કુતુબ બહારે શરીઅત હિસ્સા 16 (304 સફ્હાત) નીઝ 120 સફ્હાત કી કિતાબ **"સુન્નતેં ઔર આદાબ"** હદિય્યતન હાસિલ કીજિયે ઔર પઢિયે.

આ'લા હઝરત કી ખિદમત મેં સુવાલ : મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن કી ખિદમત મેં કુછ યૂં અર્ઝ કી ગઈ : કુછ ગરીબ મુસલ્માન બ ગ-રઝે **તબ્લીગે સલાત** (યા'ની નમાઝ કી તબ્લીગ કે લિયે) શહ્ર સે બાહર મવા-ઝઆત (યા'ની બા'ઝ દેહાત) મેં પૈદલ, ધૂપ ઔર પ્યાસ કી તક્લીફ઼ ઉઠા કર બિલા કિસી ઝાતી નફ્અ કે લાલચ કે **ફી સબીલિલ્લાહ** આધી રાત સે ઉઠ કર ગએ ઔર દૂસરે દિન વાપસ આએ, બા'ઝ લોગ ઉન મેં ભૂકે પ્યાસે ભી શામિલ થે, ઉન કી કોશિશ સે તક્રીબન એક સો મુસલ્માન મુસ્તઈદે નમાઝ (યા'ની નમાઝ કે લિયે તય્યાર) હુએ. બયાન કિયા જાએ કે ઉન કે લિયે ક્યા અજ્ર હૈ તાકે આગે હિમ્મત બઢે. હમારે ઈસ નેક કામ કરને પર એક શખ્સ ને કહા : "ઈસ મેં રખા હી

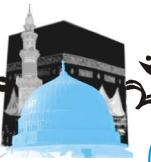

क्या है ! कोई अपने लिये नमाज़ पढ़ेगा तुम क्यूं कोशिश करते हो.'' वोह शख़्स कैसा है जो लोगों का हौसला पस्त करता है ?

आ'ला हज़रत का जवाब : मेरे आक़ा आ'ला हज़रत, ईमामे अहले सुन्नत, मुजद्दिदे दीनो मिल्लत मौलाना शाह ईमाम अहमद रज़ा ख़ान عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ने कुछ ईस तरह **जवाब** ईर्शाद फ़रमाया : नमाज़ की दा'वत देने वालों के लिये उन की **निय्यत** पर अज्रे अज़ीम है, नबी صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم फ़रमाते हैं : ''अगर **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ तुम्हारे ज़रीए किसी एक शख़्स को हिदायत अता फ़रमाए तो येह तुम्हारे लिये ईस से अच्छा है के तुम्हारे पास **सुर्ख़ ऊंट** हों.'' (صحیح مسلم ص ۱۳۱۱ حدیث ۲۴۰۶) हिदायत को जाने के लिये आते जाते जितने क़दम उन के पड़े हर क़दम पर दस नेकियां हैं, (चुनान्चे अल्लाह तआला पारह 22 सूरए यासीन की आयत नम्बर 12 में ईर्शाद फ़रमाता है :)

وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ؕ

(پ۲۲ سورۂ یٰس:۱۲)

तर-ज-मए कन्ज़ुल ईमान : और हम लिख रहे हैं जो उन्हों ने आगे भेजा और जो निशानियां पीछे छोड़ गए.

येह कहना के **''तुम क्यूं कोशिश करते हो''** शैतानी क़ौल है. اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَ نَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر (या'नी नेकी का हुक्म देना और बुराई से मन्अ करना) **फ़र्ज़** है, फ़र्ज़ से रोकना शैतानी काम है. (शिकार की मुमा-न-अत के बा वुजूद) बनी ईस्राईल में से जिन्हों ने (हफ़्ते को) मछली का शिकार किया था वोह भी **बन्दर** कर दिये गए और जिन्हों ने उन्हें नसीहत करने को मन्अ किया था (वोह भी तबाह हो गए) (मन्अ करने वालों का क़ौल पारह 9 **सू-रतुल आ'राफ़** की आयत नम्बर 164 में बयान किया गया है :)

لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمًا ۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ

तर-ज-मए कन्ज़ुल ईमान : क्यूं नसीहत करते हो उन लोगों को जिन्हें **अल्लाह** हलाक करने वाला है या उन्हें सख़्त अज़ाब देने वाला.

(तो गुनाह से रोकने वालों को गुनाह से रोकने के कारे ख़ैर से मन्अ करने वाले) भी तबाह हुए और नसीहत करने वालों ने नजात पाई. और येह कहना के ''ईस (या'नी नमाज़ की दा'वत देने के काम) **में रखा ही क्या है !**'' सब से सख़्त कलिमा है, कहने

www.dawateislami.net

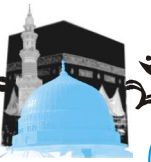

वाले को तजदीदे ईस्लाम व तजदीदे निकाह चाहिये. وَاللّٰهُ تَعَالٰى اَعْلَمُ۔

(मुलख्खस अज़ फ़तावा र-ज़विय्या मुखर्रजा, जि. 5, स. 117)

सुर्ख ऊंटों से क्या मुराद है : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! आ'ला हज़रत رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه के ईस मुबारक फ़तवे में नेकी की दा'वत देने वालों की हौसला शि-कनी करने वालों के ईस जुम्ले "तुम क्यूं कोशिश करते हो" को शैतानी कौल करार दे कर ईस की मज़म्मत की गई है, यहां वोह लोग ईब्रत हासिल करें जो बसा अवकात **मुबल्लिगीन** से कह देते हैं के "छोडो छोडो ईस को समझाने का क्या फ़ाएदा. येह तो नेकी की बात मानता ही नहीं" (गुनाह छोडता ही नहीं, सुधरता ही नहीं, राहे रास्त पर आता ही नहीं) येह जुम्ला बिल्कुल गलत गलत और गलत है यकीनन समझाना फ़ाएदे से खाली होता ही नहीं, अच्छी निय्यत हो तो ईस्लाह के लिये समझाना कारे सवाब है तो क्या "सवाब" मिलने में "फ़ाएदा" नहीं ? "येह मानता ही नहीं !" बोल कर आप क्या कहना चाहते हैं ? क्या आप नहीं जानते के मुबल्लिग की ज़िम्मेदारी "मनवाना" नहीं फ़कत "पहोंचाना" है मनवाने वाली ज़ात रब्बे काअेनात جَلَّ جَلَالُهٗ की है. ईस फ़तवे में "मुस्लिम शरीफ़" की येह हदीसे पाक बयान की गई है के अगर **अल्लाह** عَزَّ وَجَلَّ तुम्हारे ज़रीअे किसी अेक शख्स को हिदायत अता फ़रमाअे तो येह तुम्हारे लिये ईस से अच्छा है के तुम्हारे पास **सुर्ख ऊंट** हों. (مُسلِم ص١٣١١ حدیث ٢٤٠٦) **हज़रते** अल्लामा यह्या बिन शरफ़ न-वावी عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ईस हदीसे न-बवी की शर्ह में लिखते हैं : "**सुर्ख ऊंट** अहले अरब का बेश कीमत माल समझा जाता था, ईस लिये ज़र्बुल मसल (या'नी कहावत) के तौर पर सुर्ख ऊंटों का ज़िक्र किया गया. उख्रवी उमूर की दुन्यवी चीज़ों से तशबीह (या'नी मिसाल) सिर्फ़ समझाने के लिये है वरना हकीकत येही है के हमेशा बाकी रहने वाली आख्रिरत का अेक ज़र्रा भी दुन्या और ईस जैसी जितनी दुन्याअें तसव्वुर की जा सकें, उन सब से बेहतर है." (شَرحِ مُسلِم لِلنَّوَوِى ج١٥ ص١٧٨)

मुफ़स्सिरे शहीर **हकीमुल उम्मत** हज़रते मुफ़्ती अहमद यार खान عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ईस हदीसे पाक के तह्त फ़रमाते हैं : या'नी अेक काफ़िर को मुसल्मान बनाना दुन्या की बडी दौलत से भी बेहतर है बल्के काफ़िर को कत्ल करने से बेहतर है के उसे रग्बत दे कर

www.dawateislami.net

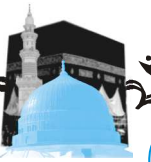

मुसल्मान कर लिया जावे के (**अल्लाह** ने चाहा तो) ईस से उस की (आयन्दा) सारी नस्ल मुसल्मान होगी. (मिरआतुल मनाजीह, जि. 8, स. 416)

सीखने सुन्नतें काफ़िले में चलो *लूटने रहमतें काफ़िले में चलो*
होंगी हल मुश्किलें काफ़िले में चलो *पाओगे बे-शुमार-कतें काफ़िले में चलो*

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

म-दनी काफ़िले में सफ़र की 44 निय्यतें : **मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो !** आ'ला हज़रत رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه से किये जाने वाले सुवाल के ज़रीअे येह भी मा'लूम हुवा के नमाज़ों का जज़्बा रखने वाले उस दौर के मुसल्मान भी नेकी की दा'वत के लिये काफ़िले में सफ़र किया करते थे और अब तो फ़ैज़ाने रज़ा से ईस म-दनी काम के लिये तब्लीगे कुरआनो सुन्नत की आलमगीर गैर सियासी म-दनी तहरीक, **दा'वते ईस्लामी** भी काईम हो गई है. जिस का म-दनी पैगाम ता दमे तहरीर कमो बेश दुन्या के 150 मुल्कों में पहोंच चुका है ! सुन्नतों की तरबिय्यत के म-दनी काफ़िले के मुसाफ़िरों के तो बस वारे ही न्यारे हो जाते और नेकियों के ढेर लग जाते हैं, ईस म-दनी सफ़र में जिस कदर **अच्छी अच्छी निय्यतें** करेंगे اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ उसी कदर सवाब भी बढ़ता चला जाएगा. म-सलन हस्बे हाल ईन में येह **निय्यतें** की जा सकती हैं : ❁ अगर शर-ई मिक्दार का सफ़र हुवा तो घर में रवानगिये सफ़र की दो रक्अत नफ़्ल अदा करूंगा ❁ अपने ज़ाती खर्च पर सफ़र करूंगा ❁ पल्ले से खाऊंगा ❁ हर बार सुवारी की दुआ पढ़ूंगा और मौकअ मिला तो पढ़ाऊंगा ❁ अगर किसी ईस्लामी भाई को जगह नहीं मिलेगी तो अपनी निशस्त तर्क कर के उस पर उस को **ब ईस्रार** बिठाऊंगा ❁ बस या रेलगाडी में कोई बूढ़ा या बीमार मुसल्मान नज़र आएगा तो उस के लिये निशस्त खाली कर दूंगा ❁ म-दनी काफ़िले वालों की ख़िदमत करूंगा ❁ अमीरे काफ़िला की ईताअत करूंगा ❁ ज़बान, आंखों और पेट का कुफ़्ले मदीना लगाऊंगा या'नी फ़ुज़ूल गोई, फ़ुज़ूल निगाही से बचूंगा और ख्वाहिश से कम खाऊंगा ❁ सफ़र में भी हर मौकअ पर "म-दनी ईन्आमात" पर अमल जारी रखूंगा ❁ वुज़ू, नमाज़ और कुरआने पाक पढ़ने में जो ग-लतियां होंगी वोह आशिकाने रसूल की

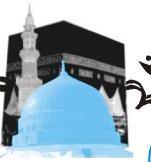

સોહબત મેં રહ કર દુરુસ્ત કરૂંગા. (જો જાનતા હો વોહ યેહ નિય્યત કરે કે સિખાઊંગા) ❁ સુન્નતેં ઔર દુઆએં સીખૂંગા ઔર ❁ દૂસરોં કો સિખાઊંગા ઔર ❁ ઈન પર ઝિન્દગી ભર અમલ કરતા રહૂંગા ❁ તમામ ફર્ઝ નમાઝેં મસ્જિદ કી પહલી સફ મેં તક્બીરે ઊલા કે સાથ બા જમાઅત અદા કરૂંગા ❁ તહજ્જુદ, ઈશરાક, ચાશ્ત ઔર અવ્વાબીન કી નમાઝેં પઢૂંગા ❁ એક લમ્હા ભી ઝાએઅ નહીં હોને દૂંગા, ફારિગ અવકાત મિલે તો **અલ્લાહ અલ્લાહ** કરતા રહૂંગા, દુરૂદ શરીફ પઢતા રહૂંગા. (દૌરાને દર્સો બયાન વગૈરા બિગૈર કુછ પઢે ખામોશી સે સુનના હોતા હૈ) ❁ "સદાએ મદીના" લગાઊંગા યા'ની નમાઝે ફજ્ર કે લિયે મુસલ્માનોં કો જગાઊંગા ❁ રાસ્તે મેં જબ જબ મસ્જિદ નઝર આએગી તો બુલન્દ આવાઝ સે صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! કહ કર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد કહૂંગા ઔર કહલવાઊંગા ❁ બાઝાર મેં જાના પડા તો બિલ ખુસૂસ નીચી નિગાહેં કિયે ગુઝરતે હુએ બાઝાર કી દુઆ પઢૂંગા ઔર મૌકઅ મિલા તો પઢાઊંગા ❁ મુસલ્માનોં સે પુર તપાક તરીકે પર મુલાકાત કરૂંગા ❁ ખૂબ ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરૂંગા ❁ હાથોં હાથ મ-દની કાફિલે મેં સફર કે લિયે મુસલ્માનોં કો તય્યાર કરૂંગા ❁ નેકી કી દા'વત દૂંગા ❁ દર્સ દૂંગા ❁ મૌકઅ મિલા તો સુન્નતોં ભરા બયાન કરૂંગા ❁ જહાં કાફિલા જાએગા વહાં કે કિસી બુઝુર્ગ કે મઝાર શરીફ પર મ-દની કાફિલે કે હમરાહ હાઝિરી દૂંગા ❁ સુન્ની આલિમ કી ઝિયારત કરૂંગા ❁ અગર મ-દની કાફિલે કા કોઈ મુસાફિર બીમાર હો ગયા તો તીમાર દારી કરૂંગા ❁ અગર કિસી મુસાફિર કે પાસ ખર્ચ ખત્મ હો ગયા તો અમીરે કાફિલા કે મશ્વરે સે ઉસ કી માલી ઈમદાદ કરૂંગા ❁ સફર મેં અપને લિયે, ઘર વાલોં કે લિયે ઔર ઉમ્મતે મુસ્લિમા કે લિયે દુઆએ ખૈર કરૂંગા ❁ જિસ મસ્જિદ મેં કિયામ હોગા વહાં વુઝૂખાને ઔર મસ્જિદ કી સફાઈ કરૂંગા ❁ અગર કિસી ને બિલા વજહ સખ્તી કી તબ ભી **સબ્ર** કરૂંગા ❁ થકન વગૈરા કે સબબ ગુસ્સા આ ગયા તો ઝબાન કા કુફ્લે મદીના લગાતે હુએ ઝબ્ત કરૂંગા ❁ અગર મસ્જિદ મેં મ-દની કાફિલે કો કિયામ કી ઈજાઝત ન મિલી તો કિસી સે ઉલઝને કે બજાએ ઈસ કો અપને ઈખ્લાસ કી કમી તસવ્વુર કરૂંગા ઔર મ-દની કાફિલે કે સાથ હાથ ઉઠા કર દુઆએ ખૈર કરતા હુવા પલટૂંગા ❁ અગર કોઈ ઝગડા કરેગા તો હક પર હોને કે બા વુજૂદ ઉસ સે ઝગડા ન કર કે હદીસે પાક મેં દી હુઈ ઈસ બિશારત કા હકદાર બનૂંગા, જિસ મેં નબિય્યે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

www.dawateislami.net

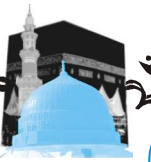

ફરમાતે હૈં : **જો હક પર હોને કે બા વુજૂદ ઝગડા નહીં કરતા મૈં ઉસ કે લિયે જન્નત કે (અન્દરૂની) કનારે મેં એક ઘર કા ઝામિન હૂં. (ابوداؤد ج۴ ص ۳۳۲ حدیث ۴۸۰۰)** ❁ અગર કિસી ને ઝુલ્મન મારા ભી તો જવાબી કારવાઈ કરને કે બજાએ શુક્ર અદા કરૂંગા કે રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં માર ખાને કે બા વુજૂદ દીન પર ડટે રહને વાલી "સુન્નતે બિલાલી" અદા હુઈ ❁ અગર મેરી વજહ સે કિસી મુસલ્માન કી દિલ આઝારી હો ગઈ તો ઉસી વક્ત આજિઝી કે સાથ મુઆફી માંગૂંગા ❁ ચૂંકે હર વક્ત સાથ રહને મેં હક ત-લફિયોં કા ઈમ્કાન ઝિયાદા રહતા હૈ લિહાઝા વાપસી પર હર એક સે ફર્દન ફર્દન ઈન્તિહાઈ લજાજત કે સાથ મુઆફી તલાફી કરૂંગા ❁ (શર-ઈ) સફર સે વાપસી પર ઘર વાલોં કે લિયે તોહફા લે જાને કી સુન્નત અદા કરૂંગા ❁ (સફર અગર શર-ઈ હુવા તો) મસ્જિદ મેં આ કર ગૈર મક્રૂહ વક્ત મેં વાપસિયે સફર કે દો નફ્લ પઢૂંગા.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઉમ્મતે મુસ્તફા કી ખુસૂસિય્યત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! **અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈબાદ** عَزَّوَجَلَّ ઈસ ઉમ્મત કી ખુસૂસિય્યત બયાન કરતે હુએ પારહ 4 **સૂરએ આલે ઈમરાન** કી આયત નમ્બર 110 મેં ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَاْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ؕ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તુમ બેહતર હો ઉન સબ ઉમ્મતોં મેં જો લોગોં મેં ઝાહિર હુઈ, ભલાઈ કા હુક્મ દેતે હો ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરતે હો ઔર **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) પર ઈમાન રખતે હો.

હમ ખુશ નસીબ હૈં : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ! હમ ખુશ નસીબ હૈં કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હબીબે મુકર્રમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા દામને કરમ હમારે ગુનહગાર હાથોં મેં આયા, યકીનન હમારે પ્યારે પ્યારે ઔર મીઠે મીઠે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم તમામ અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام મેં સબ સે અફ્ઝલો આ'લા હૈં ઔર આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સદકે મેં આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

www.dawateislami.net

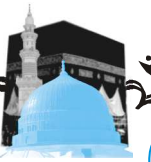

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

કી ઉમ્મત ભી તમામ ઉ-મમે સાબિકા (યા'ની પિછલી ઉમ્મતોં) સે અફ્ઝલ હૈ. અફ્ઝલિય્યત કા સબબ હરગિઝ હરગિઝ યેહ નહીં કે ઈસ ઉમ્મત મેં સરમાયા દારોં કી કસરત હોગી યા યેહ લોગ દુન્યવી તૌર પર બહુત ઝિયાદા તા'લીમ યાફ્તા હોંગે, ઈન મેં **ઈન્જીનિયર** ઔર ડૉક્ટર બ કસરત હોંગે, ન હી ફ્ઝીલત કી યેહ વજહ હૈ કે યેહ જંગજૂ, બહાદુર ઔર તાકત વર હોંગે યા યેહ ઈસ લિયે અફ્ઝલ હૈં કે નિહાયત હી ચાલાક વ ઝીરક (યા'ની હોશિયાર) હોંગે બલ્કે ઈન કી **અફ્ઝલિય્યત કી વજહ** તો યેહ હૈ કે યેહ اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر (યા'ની ભલાઈ કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કે અહમ મન્સબ પર ફાઈઝ હૈં. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કરે કે હમ અપને ઈસ મન્સબે આલી કી **અહમ્મિય્યત** સમઝને મેં કામ્યાબ હો જાએં.

اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر કી તા'રીફ્ : મુફ્સ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان **"તફ્સીરે નઈમી"** મેં ઈન આયાતે કરીમા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : **"અલ મા'રૂફ"** ઔર **"અલ મુન્કર"** મેં સારી ભલાઈયાં **અઝ મુસ્તહબ્બાત તા ઈમાનિય્યાત** (યા'ની મુસ્તહબ્બાત સે લે કર ઈસ્લામી અકાઈદ તક) દાખિલ હૈં, ઔર સારી બુરાઈયાં **અઝ મકરૂહાત તા કુફ્રિય્યાત** (યા'ની ના પસન્દીદા બાતોં સે લે કર હર કિસ્મ કે કુફ્ર તક) શામિલ હૈં. ઔર **"અમ્ર"** (કે મા'ના હૈં હુક્મ) યા'ની (યહાં) હુક્મ સે મુરાદ હર કિસ્મ કા હુક્મ હૈ, ઝબાની હો યા ક-લમી યા તાકત વાલા, ખ્વાહ બડોં સે અર્ઝ કર કે હો યા સાથિયોં કો મશ્વરા દે કર, યા છોટોં કો દબાવ સે હુક્મ દે કર, યા'ની તુમ્હારી શાન યેહ હૈ કે હર ભલાઈ કા હર તરહ હુક્મ દો ઔર હર ખૂબી હર તરહ ફૈલાઓ ઔર હર બુરાઈ કો હર તરહ મિટાઓ ઔર લોગોં કો ઈસ (યા'ની બુરાઈ) સે બાઝ રખો. **મઝીદ** ફરમાતે હૈં : ઈસ આયતે મુકદ્દસા મેં ગોયા ફરમાયા ગયા કે ઐ મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઉમ્મત ! તુમ મેરી સિ-ફતે હિદાયત કે મઝહર (યા'ની ઝાહિર કરને વાલે) હો, લિહાઝા તુમ બેહતરીન ઉમ્મત હો, તુમ્હારે દમ સે તમામ લોગ ફાએદા ઉઠાતે રહેંગે, મૈં તુમ્હારે ઝરીએ લોગોં કો ઈમાન, કુરઆન ઔર ઈરફાન (યા'ની અપની પહચાન) બખ્શૂંગા ઔર તુમ્હારી હી રોશની સે ઉન્હેં રાહે જિનાન (યા'ની જન્નત કા રાસ્તા) દિખલાઊંગા, જો મુઝ તક પહોંચના ચાહે તુમ્હારે ઝુમરે (યા'ની ગુરૌહ) મેં આ જાએ. (તફ્સીરે નઈમી, જિ. 4, સ. 89, 95)

www.dawateislami.net

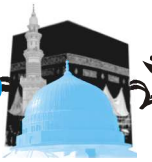

સુન્નતેં આમ કરેં દીન કા હમ કામ કરેં

નેક હો જાએં મુસલ્માન મદીને વાલે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત બે અ-મલી કા શિકાર હૈ : મીઠે મીઠે

ઈસ્લામી ભાઈયો ! મુસલ્માનોં મેં "નેકી કી દા'વત" આમ કરને કી જિતની ઝરૂરત આજ હૈ શાયદ પહલે કભી ન થી. અફસોસ સદ કરોડ અફસોસ ! આજ મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત બે અ-મલી કા શિકાર હૈ, નેકિયાં કરના નફ્સ કે લિયે બેહદ દુશ્વાર ઔર ઈરતિકાબે ગુનાહ બહુત આસાન હો ચુકા હૈ, મસ્જિદોં કી વીરાની ઔર સિનેમા ઘરોં ઔર ડિરામા ગાહોં કી રૌનક, દીન કા દર્દ રખને વાલોં કો આઠ આઠ આંસૂ રુલાતી હૈ. ટીવી, વીસીઆર, ડિશ એન્ટીના, ઈન્ટરનેટ ઔર કેબલ કા ગલત ઈસ્તિ'માલ કરને વાલોં ને ગોયા અપની આંખોં સે હયા ધો ડાલી હૈ, તક્મીલે ઝરૂરિય્યાત વ હુસૂલે સહૂલિય્યાત કી હદ સે ઝિયાદા જિદ્દો જહ્દ ને મુસલ્માનોં કી ભારી તા'દાદ કો ફિક્રે આખિરત સે યક્સર ગાફિલ કર દિયા હૈ. ગાલી દેના, તોહમત લગાના, બદ ગુમાની કરના, ગીબત કરના, ચુગલી ખાના, લોગોં કે ઐબ જાનને કી જુસ્ત-જૂ મેં રહના, લોગોં કે ઐબ ઉછાલના, ઝૂટ બોલના, ઝૂટે વા'દે કરના, કિસી કા માલ નાહક ખાના, ખૂન બહાના, કિસી કો બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ તક્લીફ દેના, કર્ઝ દબા લેના, કિસી કી ચીઝ આરિયતન (યા'ની વક્તી તૌર પર) લે કર વાપસ ન કરના, મુસલ્માનોં કો બુરે અલ્કાબ સે પુકારના, કિસી કી ચીઝ ઉસે ના ગવાર ગુઝરને કે બા વુજૂદ બિલા ઈજાઝત ઈસ્તિ'માલ કરના, શરાબ પીના, જૂઆ ખેલના, ચોરી કરના, ઝિના કરના, ફિલ્મેં ડિરામે દેખના, ગાને બાજે સુનના, સૂદ વ રિશ્વત કા લૈન દૈન કરના, માં બાપ કી ના ફરમાની કરના ઔર ઈન્હેં સતાના, અમાનત મેં ખિયાનત કરના, બદ નિગાહી કરના, ઔરતોં કા મર્દોં કી ઔર મર્દોં કા ઔરતોં કી મુશા-બહત (યા'ની નક્કાલી) કરના, બે પર્દગી, ગુરૂર, તકબ્બુર, હસદ, રિયાકારી, અપને દિલ મેં કિસી મુસલ્માન કા બુગ્ઝ વ કીના રખના, શુમાતત (યા'ની કિસી મુસલ્માન કો મરઝ, તક્લીફ યા નુક્સાન પહોંચને પર

www.dawateislami.net

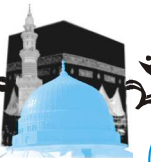

ખુશ હોના), ગુસ્સા આ જાને પર શરીઅત કી હદ તોડ ડાલના, ગુનાહોં કી હિર્સ હુબ્બે જાહ, બુખ્લ, ખુદ પસન્દી વગૈરા મુઆ-મલાત હમારે મુઆ-શરે મેં બડી બેબાકી કે સાથ કિયે જાતે હૈં.

ગુનાહ કરને વાલોં કા દૂસરોં પર ભી વબાલ : **કસીર ગુનાહ** ઐસે હૈં, કે જિન કી વજહ સે બરાહે રાસ્ત દૂસરોં કો નુક્સાન ઉઠાના પડતા હૈ, મ-સલન અગર કોઈ શખ્સ ચોરી કા ગુનાહ કરેગા તો ઉસ શખ્સ કા નુક્સાન હોગા જિસ કી ચીઝ ચુરાઈ જાએગી, બિલ્કુલ યેહી મુઆ-મલા ડાકા ડાલને, અસ્લિહા દિખા કર મોબાઈલ ફોન વગૈરા છીન લેને વાલોં કા હૈ. દુન્યવી નુક્સાનાત તો એક તરફ રહે ગુનાહ કરને વાલે કા અસ્લ બડા નુક્સાન તો આખિરત કા હૈ. **ઐ સુન્નતોં કા દર્દ રખને વાલે આશિકાને રસૂલ !** ઝરા સોચિયે !! ગુનાહોં કી દલદલ મેં ફંસને વાલોં કો કૌન નિકાલેગા ? અખ્લાકી **તનઝ્ઝુલોં** ઔર પસ્તિયોં કી તરફ ગિરતે ચલે જાને વાલોં કો કિરદાર કી બુલન્દિયોં કી જાનિબ કૌન ઉભારેગા ? જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ મેં મસરૂફ રહને વાલોં કો જન્નત મેં લે જાને વાલે આ'માલ પર કૌન લગાએગા ? **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** હમેં ખુદ હી એક દૂસરે કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હોગી. ચન્દ **સચ્ચી હિકાયાત** મુલા-હઝા ફરમાઈયે ઔર "નેકી કી દા'વત" કા દિલ મેં જઝબા બઢાઈયે.

મસ્જિદ પર તાલા થા : **તબ્લીગે** કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે આશિકાને રસૂલ કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલે** 3 દિન, 12 દિન, 30 દિન ઔર 12 માહ કે લિયે રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં સફર કરતે રહતે હૈં. આશિકાને રસૂલ કા એક **મ-દની કાફિલા** સુન્નતોં કી તરબિય્યત કી ગરઝ સે બાબુલ ઈસ્લામ (સિન્ધ) કે એક ગાઉં મેં પહોંચા વહાં કી **મસ્જિદ પર તાલા** પડા થા, લોગોં સે તરકીબ બના કર જબ મસ્જિદ કા દરવાઝા ખોલા તો મ-દની કાફિલે કે મુસાફિર યેહ દેખ કર ગમગીન હો ગએ કે તવીલ અર્સે સે સફાઈ ન કિયે જાને કે સબબ મસ્જિદ કે દરો દીવાર ગર્દો ગુબાર સે અટે પડે હૈં ઔર હર તરફ મકડિયોં કે જાલે તને હુએ હૈં. મ-દની કાફિલે વાલોં કે ઈસ્તિફસાર (યા'ની પૂછને) પર બતાયા ગયા કે "કાફી

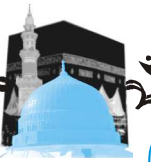

અર્સા હુવા યહાં કે મુસલ્માનોં ને નમાઝ પઢની છોડ દી હૈ જિસ કી બિના પર ઈમામ સાહિબ ભી જા ચુકે હૈં, ઈસી વજહ સે મસ્જિદ પર તાલા લગા દિયા ગયા હૈ." અફ્સોસ ! મસ્જિદ બન્દ કર દી ગઈ થી ઔર ગાઉં મેં હર તરફ ગુનાહોં કી ગર્મ બાઝારી થી, અક્સર દુકાનોં પર ગાને બાજે ઔર T.V. પર ફિલ્મેં દિખાને કા સિલ્સિલા જારી થા.

મસ્જિદ કી હૈરત અંગેઝ રૌનકેં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! અબ મુસલ્માનોં કી હાલત કિસ કદર **અબ્તર** (યા'ની બુરી) હોતી જા રહી હૈ ! હાલાં કે એક દૌર ઐસા ભી થા કે રાત દિન મસ્જિદેં આબાદ હુવા કરતી થીં, ચુનાન્ચે **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : "નેક લોગ ફિક્રે આખિરત કી વજહ સે મસ્જિદોં મેં પડે રહતે થે તાકે જિતના ઝિયાદા હો સકે ઈસ મુખ્તસર તરીન ઝિન્દગી કી મોહલત સે ફાએદા ઉઠા કર આખિરત કી અ-બદી (યા'ની હમેશગી વાલી) ને'મતેં જમ્અ કર લેં. ઈબાદત કરને વાલોં કી કસરત કે સબબ મસ્જિદ કે બાહર લડકે વગૈરા અશ્યાએ ખુર્દો નોશ (યા'ની ખાને પીને કી ચીઝેં) ફરોખ્ત કરતે, યૂં ખાને પીને કી અશ્યા ભી ઈબાદત ગુઝારોં કો બ આસાની દસ્ત-યાબ હો જાતીં." سُبْحٰنَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ ! વોહ કૈસા પાકીઝા દૌર થા કે મસ્જિદોં મેં રાત દિન રૌનક હોતી થી ઔર આહ ! આજ તો મસાજિદ કી વીરાની દેખ કર કલેજા મુંહ કો આતા હૈ. ઐ મૌત કા યકીન રખને વાલે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જિસ સે બન પડે વોહ કસ્બે હલાલ ઔર વાલિદૈન વ ઔલાદ વગૈરા કી દેખભાલ નીઝ દીગર હુકૂકુલ ઈબાદ કી બજા આ-વરી કે બા'દ જો વક્ત ફારિગ બચે ઉસે ઝરૂર ઝિક્રો દુરૂદ, ફિક્રે આખિરત ઔર અચ્છી સોહબત મેં ગુઝારને કી કોશિશ કરે. **(كيميائے سعادت ج ١ ص ٣٣٩)** હમારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા કોઈ લમ્હા **ઝિક્રુલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ખાલી ન ગુઝરતા થા. કાશ ! હમેં ભી અનમોલ વક્ત કી કદ્ર નસીબ હો જાતી.

યા ખુદા કદ્ર વક્ત કી દે દે
કોઈ લમ્હા ન ફાલતૂ ગુઝરે

www.dawateislami.net

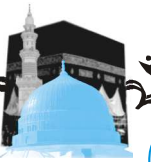

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

નમાઝે બા જમાઅત કા અજીબ જઝબા : **પહલે** કે મુસલ્માન બા જમાઅત નમાઝોં કા ભી નિહાયત ઝબર દસ્ત એહતિમામ ફરમાયા કરતે થે ચુનાન્ચે **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ **ગઝાલી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : (પારહ 18 **સૂ-રતુન્નૂર** આયત નમ્બર 37 મેં રબ્બે ગફૂર عَزَّوَجَلَّ કા ફરમાને નૂરુન અલા નૂર હૈ :)

رِجَالٌ ۙ لَّا تُلْهِيْهِمْ تِجَارَةٌ وَّلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوةِ وَاِيْتَآءِ الزَّكٰوةِ ۪ يَخَافُوْنَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيْهِ الْقُلُوْبُ وَالْاَبْصَارُ ﴿۳۷﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : વોહ મર્દ જિન્હેં ગાફિલ નહીં કરતા કોઈ સૌદા ઔર ન ખરીદો ફરોખ્ત **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કી યાદ ઔર નમાઝ બરપા રખને ઔર ઝકાત દેને સે, ડરતે હૈં ઉસ દિન સે જિસ મેં ઉલટ જાએંગે દિલ ઔર આંખેં.

યેહ આયતે કરીમા નક્લ કરને કે બા'દ સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ **ગઝાલી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى કા બયાન હૈ કે બા'ઝ મુફસ્સિરીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن ને લિખા હૈ કે ઈસ મેં ઉન નેક લોગોં કી તરફ ઈશારા હૈ કે ઉન મેં સે જો **લોહાર** હોતા થા વોહ અગર ઝર્બ (યા'ની ચોટ) લગાને કે લિયે હથોડા ઊપર ઉઠાએ હુએ હોતા ઔર ઈસી હાલત મેં **અઝાન** કી આવાઝ સુનતા તો અબ હથોડા લોહે વગૈરા પર મારને કે બજાએ ફૌરન રખ દેતા નીઝ અગર **મોચી** યા'ની ચમડા સીને વાલા સૂઈ ચમડે મેં ડાલે હુએ હોતા ઔર જૂં હી અઝાન કી આવાઝ ઉસ કે કાનોં મેં પડતી તો **સૂઈ** કો બાહર નિકાલે બિગૈર ચમડા ઔર સૂઈ વહીં છોડ કર બિલા તાખીર **મસ્જિદ** કી તરફ ચલ પડતા. યા'ની ઉઠે હુએ હથોડે કી એક ઝર્બ લગા દેના યા સૂઈ કો દૂસરી તરફ નિકાલના ભી ઉન કે નઝદીક **તાખીર** મેં શામિલ થા હાલાં કે ઈસ મેં વક્ત હી કિતના લગતા હૈ ! **(كيميائے سعادت ج۱ ص۳۳۹)**

મૈં પાંચોં નમાઝેં પઢૂં બા જમાઅત હો તૌફીક ઐસી અતા યા ઈલાહી
મૈં પઢતા રહૂં સુન્નતેં વક્ત હી પર હોં સારે નવાફિલ અદા યા ઈલાહી
દે શૌકે તિલાવત દે ઝૌકે ઈબાદત
રહૂં બા વુઝૂ મૈં સદા યા ઈલાહી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

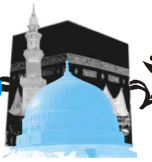

બૂઢા રોને લગા : **આશિકાને રસૂલ** કા 30 દિન કા એક **મ-દની કાફિલા** રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં સફર પર થા. ઇસ દૌરાન એક મકામ પર સુન્નતેં સીખને સિખાને કે **મ-દની હલ્કે** મેં જબ "ગુસ્લ કે ફરાઇઝ" સિખાએ ગએ તો એક બુઝુર્ગ રોતે હુએ કહને લગે કે "મેરી ઉમ્ર 70 સાલ હો ચુકી હૈ મગર મુઝે **ગુસ્લ કે ફરાઇઝ** કી મા'લૂમાત ન થી, આજ **મ-દની કાફિલે** કી બ-ર-કત સે મુઝે ગુસ્લ કે ફરાઇઝ સીખને કો મિલે, અફસોસ ! મુઝે તો યેહ તક પતા ન થા કે ગુસ્લ મેં ફરાઇઝ ભી હોતે હૈં !"

સબ સે પહલે ક્યા સીખના ફર્ઝ હૈ : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !** ગુસ્લ કે ફરાઇઝ તક સે લા ઇલ્મી કા એ'તિરાફ કરને વાલે 70 સાલહ ઇસ્લામી ભાઈ કે વાકિએ સે મ-દની કાફિલોં કી ઝરૂરત વ **અહમ્મિય્યત** કા આપ બખૂબી અન્દાઝા લગા સકતે હૈં. કિસી મુસલ્માન કો બીમાર યા ભૂક પ્યાસ મેં ગિરિફ્તાર યા બે રોઝગાર વ કર્ઝદાર યા આફતોં મેં ગિરિફ્તાર યા દુન્યવી મુસીબતોં કા શિકાર યા મુશ્કિલાત સે દો ચાર દેખ કર હમેં તર્સ આતા હૈ ઔર આના ભી ચાહિયે લેકિન ગુનાહોં કી ભરમાર કે સબબ આખિરત કો દાવ પર લગાને વાલે ઔર અપને આપ કો કબ્ર વ જહન્નમ કે અઝાબ કા હકદાર બનાને વાલે મુસલ્માન પર બિલ્કુલ હી તર્સ નહીં આતા યેહ કાબિલે અફસોસ હૈ ગોયા દુન્યવી મુસીબતોં કે મુકાબલે મેં આખિરત કી મુસીબતોં કો કમતર સમઝ લિયા ગયા હૈ ! હાલાં કે "જિસ્માની મરીઝ" કે મુકાબલે મેં રૂહાની યા'ની **ગુનાહોં કા મરીઝ** ઝિયાદા તવજ્જોહ કા મુસ્તહિક હૈ કે મુસલ્માન કો દુન્યા કી તક્લીફેં આખિરત મેં રાહતેં દિલા સકતી હૈં મગર ગુનહગાર કો ઉસ કે ગુનાહ દોઝખ કે ગાર મેં પહોંચા સકતે હૈં. લિહાઝા ઇસ બાત કી શિદ્દત કે સાથ ઝરૂરત હૈ કે ઇલ્મે દીન કી રોશની ફૈલાઈ જાએ કે મા'લૂમાત હોંગી જભી તો બન્દા ગુનાહોં સે બચેગા, અગર ગુનાહ વ સવાબ કી શુદબુદ હી ન હોગી તો યેહ સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી ક્યૂંકર ગુઝાર સકેગા ! સદ કરોડ અફસોસ ! આજ કલ નાદાન મુસલ્માન નફ્સો શૈતાન કે બહકાવે મેં આ કર ઇસ ફાની જહાન પર તો દિલો જાન સે કુરબાન હૈ મગર ઉસે ફરાઇઝ તક કા ઇલ્મ નહીં હાલાં કે

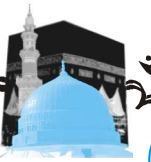

સરકારે દો[2] આલમ, **નૂરે મુજસ્સમ,** શાહે બની આદમ, **રસૂલે મુહ્તશમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيْضَةٌ عَلٰى كُلِّ مُسْلِمٍ **યા'ની** ઈલ્મ હાસિલ કરના હર મુસલ્માન પર **ફર્ઝ** હૈ. (ابن ماجه ج١ ص١٤٦ حديث ٢٢٤) ઈસ હદીસે પાક સે સ્કૂલ કૉલેજ કી મુરવ્વજા દુન્યવી તા'લીમ નહીં બલ્કે **ઝરૂરી દીની ઈલ્મ** મુરાદ હૈ. લિહાઝા સબ સે પહલે **ઈસ્લામી અકાઈદ** કા સીખના ફર્ઝ હૈ, ઈસ કે બા'દ **નમાઝ** કે ફરાઈઝ વ શરાઈત વ મુફ્સિદાત (યા'ની નમાઝ કિસ તરહ દુરુસ્ત હોતી હૈ ઔર કિસ તરહ ટૂટ જાતી હૈ) ફિર **૨-મઝાનુલ મુબારક** કી તશરીફ આ-વરી હો તો જિસ પર રોઝે ફર્ઝ હોં ઉસ કે લિયે **રોઝોં** કે ઝરૂરી મસાઈલ, જિસ પર ઝકાત ફર્ઝ હો ઉસ કે લિયે **ઝકાત** કે ઝરૂરી મસાઈલ, ઈસી તરહ **હજ** ફર્ઝ હોને કી સૂરત મેં હજ કે, **નિકાહ** કરના ચાહે તો ઈસ કે, **તાજિર** કો તિજારત કે, **ખરીદાર** કો ખરીદને કે, **નોકરી** કરને વાલે ઔર નોકર રખને વાલે કો ઈજારે કે, وَعلٰى هٰذا الْقِياس (યા'ની ઔર ઈસી પર કિયાસ કરતે હુએ) **હર મુસલ્માન આકિલ વ બાલિગ મર્દ વ ઔરત પર ઉસ કી મૌજૂદા હાલત કે મુતાબિક મસ્અલે સીખના ફર્ઝે ઐન હૈ.** ઈસી તરહ હર એક કે લિયે મસાઈલે હલાલ વ હરામ ભી સીખના ફર્ઝ હૈ. નીઝ **મસાઈલે કલ્બ** (બાતિની મસાઈલ) યા'ની ફરાઈઝે **કલ્બિયા** (બાતિની ફરાઈઝ) મ-સલન આજિઝી વ ઈખ્લાસ ઔર **તવક્કુલ** વગૈરહા ઔર ઈન કો હાસિલ કરને કા તરીકા ઔર **બાતિની ગુનાહ** મ-સલન **તકબ્બુર, રિયાકારી, હસદ,** બદ ગુમાની, બુગ્ઝ વ કીના, શુમાતત (યા'ની કિસી કી મુસીબત પર ખુશ હોના) વગૈરહા ઔર ઈન કા ઈલાજ સીખના હર મુસલ્માન પર **ફર્ઝ** હૈ. (તફ્સીલી મા'લૂમાત કે લિયે ફતાવા ૨-ઝવિય્યા જિલ્દ 23 સફ્હા 613-624 મુલા-હઝા ફરમાઈયે) મોહલિકાત યા'ની હલાકત મેં ડાલને વાલી ચીઝોં જૈસા કે વા'દા ખિલાફી, ઝૂટ, ગીબત, ચુગલી, બોહતાન, બદ નિગાહી, ધોકા, ઈઝાએ મુસ્લિમ વગૈરા વગૈરા તમામ સગીરા વ કબીરા ગુનાહોં કે બારે મેં ઝરૂરી અહકામ સીખના ભી ફર્ઝ હૈ તાકે ઈન સે બચા જા સકે. ડ્રાઈવર વ પેસેન્જર, મિયાં બીવી, વાલિદૈન વ ઔલાદ, ભાઈ ઔર બહન, પડોસી વ રિશ્તેદાર, કર્ઝ ખ્વાહ વ કર્ઝદાર, સુપર વાઈઝર વ ઠેકેદાર, મઝદૂર વ મિ'માર, કિસાન વ ઝમીન દાર, કિરાએ પર લેને વાલા ઔર કિરાએ પર દેને વાલા, હાકિમ વ મહ્કૂમ, ઉસ્તાઝ વ શાગિર્દ, ડૉક્ટર વ હકીમ, મુકીમ વ મુસાફિર, કસ્સાબ વ માહીગીર, ચન્દા કરને વાલા ઔર ચન્દા દેને વાલા, મસ્જિદ યા મદ્રસા યા કબ્રિસ્તાન યા સમાજી ઈદારે વગૈરા કે મુ-તવલ્લિયાન, જાનવર બેચને વાલા

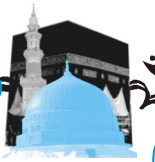

और पालने वाला, चरवाहा, धोबी, दरज़ी, बढ़ई (CARPENTER), लोहार, कारीगर आख़िरुज़्ज़िक्र पांचों से धुलवाने, सिलवाने और बनवाने वाले वग़ैरा वग़ैरा हर एक के लिये उस की मौजूदा हालत के मुताबिक ज़रूरी मसाइल जानना **फ़र्ज़े ऐन** है. शैतान के ईस वस्वसे पर हरगिज़ तवज्जोह मत दीजिये के सीखेंगे तो अमल करना पड़ेगा बल्के ईस हुक्मे शर-ई को ज़ेहन में रख लीजिये के हस्बे हाल **फ़र्ज़ उलूम** न जानना गुनाह और न जानने के सबब कर गुज़रना गुनाह दर गुनाह व हराम और जहन्नम में ले जाला काम है.

ख़ुदाया हम ईस्लामी अहकाम सीखें
बचाएं जो दोज़ख से वोह काम सीखें

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ग़ुस्ल का तरीक़ा (ह-नफ़ी)

मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! अभी आप ने सुना के एक 70 सालह ईस्लामी भाई म-दनी काफ़िले वालों के म-दनी हल्के में शरीक हुअे तो उन्हें ग़ुस्ल के फ़राईज़ का पहली बार पता चला, ईसी तरह न जाने कितने मुसल्मान ऐसे होंगे जो येह अहकाम नहीं जानते होंगे. लिहाज़ा ईस ज़िम्न में **नेकी की दा'वत** का सवाब लूटने की निय्यत से ग़ुस्ल का तरीक़ा (ह-नफ़ी) पेश करता हूं, चुनान्चे **दा'वते ईस्लामी** के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** की मत्बूआ 496 सफ़हात पर मुश्तमिल किताब, **"नमाज़ के अहकाम"** **सफ़हा** 100 पर से शुरूअ होने वाले मज़मून से ज़रूरतन रद्दो बदल करते हुअे अर्ज़ है : निय्यत के बिग़ैर भी ग़ुस्ल हो जाएगा मगर सवाब नहीं मिलेगा, ईस लिये **बिग़ैर** ज़बान हिलाअे दिल में ईस तरह निय्यत कीजिये के "मैं पाकी हासिल करने के लिये ग़ुस्ल करता हूं." पहले दोनों हाथ पहोंचों तक तीन तीन बार धोईये, फ़िर ईस्तिन्जे की जगह धोईये ख़्वाह नजासत

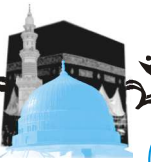

હો યા ન હો, ફિર જિસ્મ પર અગર કહીં નજાસત હો તો ઉસ કો દૂર કીજિયે ફિર નમાઝ કા સા વુઝૂ કીજિયે મગર પાઉં ન ધોઈયે, હાં અગર ચૌકી વગૈરા પર ગુસ્લ કર રહે હૈં તો પાઉં ભી ધો લીજિયે, ફિર બદન પર તેલ કી તરહ પાની ચુપડ લીજિયે, ખુસૂસન સર્દિયોં મેં (ઇસ દૌરાન સાબુન ભી લગા સકતે હૈં) ફિર તીન બાર સીધે કન્ધે પર પાની બહાઈયે, ફિર તીન બાર ઉલટે કન્ધે પર, ફિર સર પર ઔર તમામ બદન પર તીન બાર, ફિર ગુસ્લ કી જગહ સે અલગ હો જાઈયે, અગર વુઝૂ કરને મેં પાઉં નહીં ધોએ થે તો અબ ધો લીજિયે. નહાને મેં કિબ્લા રુખ ન હોં, તમામ બદન પર હાથ ફૈર કર મલ કર નહાઈયે. ઐસી જગહ નહાના ચાહિયે જહાં કિસી કી નઝર ન પડે અગર યેહ મુમ્કિન ન હો તો મર્દ અપના સત્ર (નાફ સે લે કર દોનોં ઘુટનોં સમેત) કિસી મોટે કપડે સે છુપા લે, મોટા કપડા ન હો તો હસ્બે ઝરૂરત દો યા તીન કપડે લપેટ લે ક્યૂંકે બારીક કપડા હોગા તો પાની સે બદન પર ચિપક જાએગા ઔર مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઘુટનોં યા રાનોં વગૈરા કી રંગત ઝાહિર હોગી, ઔરત કો તો ઔર ભી ઝિયાદા એહતિયાત કી હાજત હૈ. દૌરાને ગુસ્લ કિસી કિસ્મ કી ગુફ્ત-ગૂ મત કીજિયે, કોઈ દુઆ ભી ન પઢિયે, નહાને કે બા'દ તોલિયે વગૈરા સે બદન પોંછને મેં હરજ નહીં. નહાને કે બા'દ ફૌરન કપડે પહન લીજિયે. અગર મકરૂહ વક્ત ન હો તો દો રક્અત નફ્લ અદા કરના **મુસ્તહબ** હૈ. (**عالمگیری ج۱ ص۱۴**, માખૂઝન બહારે શરીઅત, જિ. 1, સ. 319 વગૈરા)

ગુસ્લ કે તીન ફરાઇઝ

﴿1﴾ કુલ્લી કરના ﴿2﴾ નાક મેં પાની ચઢાના ﴿3﴾ તમામ ઝાહિર બદન પર પાની બહાના.

(فتاوٰی عالمگیری ج۱ ص۱۳)

﴿1﴾ કુલ્લી કરના

મુંહ મેં થોડા સા પાની લે કર પચ કર કે ડાલ દેને કા નામ કુલ્લી નહીં બલ્કે મુંહ કે હર પુર્ઝે, ગોશે, હોંટ સે હલ્ક કી જડ તક હર જગહ પાની બહ જાએ. **ઈસી** તરહ દાઢોં કે પીછે ગાલોં કી તહ મેં, દાંતોં કી ખિડકિયોં ઔર જડોં ઔર ઝબાન કી હર કરવટ પર બલ્કે હલ્ક કે કનારે તક પાની બહે. રોઝા ન હો તો ગર-ગરા ભી કર લીજિયે કે સુન્નત હૈ. દાંતોં મેં

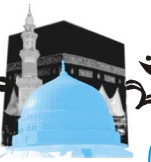

छालिया के दाने या बोटी के रेशे वगैरा हों तो उन को छुड़ाना ज़रूरी है. हां अगर छुड़ाने में ज़रर (या'नी नुक़्सान) का अन्देशा हो तो मुआफ़ है, गुस्ल से क़ब्ल दांतों में रेशे वगैरा महसूस न हुअे और रह गअे नमाज़ भी पढ़ ली बा'द को मा'लूम होने पर छुड़ा कर पानी बहाना फ़र्ज़ है, पहले जो नमाज़ पढ़ी थी वोह हो गई. जो हिलता दांत मसाले से जमाया गया या तार से बांधा गया और तार या मसाले के नीचे पानी न पहोंचता हो तो मुआफ़ है. (बहारे शरीअत, जि. 1, स. 316, फ़तावा र-ज़विय्या मुख़र्रजा, जि. 1, स. 439, 440) जिस तरह की अेक कुल्ली गुस्ल के लिये फ़र्ज़ है ईसी तरह की तीन कुल्लियां वुज़ू के लिये सुन्नत हैं.

﴾2﴿ नाक में पानी चढ़ाना

जल्दी जल्दी नाक की नोक पर पानी लगा लेने से काम नहीं चलेगा बल्के जहां तक नर्म जगह है या'नी सख़्त हड्डी के शुरूअ तक धुलना लाज़िमी है. और येह यूं हो सकेगा के पानी को सूंघ कर ऊपर खींचिये. येह ख़याल रखिये के बाल बराबर भी जगह धुलने से न रह जाअे वरना गुस्ल न होगा. नाक के अन्दर अगर रींठ सूख गई है तो ईस का छुड़ाना फ़र्ज़ है, नीज़ नाक के बालों का धोना भी फ़र्ज़ है. (ऐज़न, स. 442, 443)

﴾3﴿ तमाम ज़ाहिरी बदन पर पानी बहाना

सर के बालों से ले कर पाउं के तल्वों तक जिस्म के हर पुर्ज़े और हर हर रूंगटे पर (कम अज़ कम दो दो क़तरे) पानी बह जाना ज़रूरी है, जिस्म की बा'ज़ जगहें ऐसी हैं के अगर अेहतियात न की तो वोह सूखी रह जाअेंगी और गुस्ल न होगा. (बहारे शरीअत, जि. 1, स. 317) वुज़ू व गुस्ल और नमाज़, नमाज़े जुमुआ, क़ज़ा नमाज़, सफ़र की नमाज़, नमाज़े जनाज़ा वगैरा के **मु-तअल्लिक़** ज़रूरी अहकाम जानने के लिये **दा'वते ईस्लामी** के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** की मत्बूआ 496 सफ़हात पर मुश्तमिल किताब, **"नमाज़ के अहकाम"** का मुता-लआ फ़रमाईये.

www.dawateislami.net

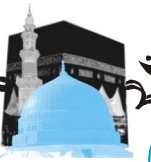

બહતે પાની મેં ગુસ્લ કા તરીકા : **અગર** બહતે પાની મ-સલન દરિયા, યા નહ્ર માં નહાયા તો થોડી દેર ઉસ મેં રુકને સે તીન બાર ધોને, તરતીબ ઔર વુઝૂ યેહ સબ સુન્નતેં અદા હો ગઈ. ઈસ કી ભી ઝરૂરત નહીં કે આ'ઝા કો તીન બાર હ-ર-કત દે. અગર તાલાબ વગૈરા ઠહરે પાની મેં નહાયા તો આ'ઝા કો તીન બાર હ-ર-કત દેને યા જગહ બદલને સે **તસ્લીસ** યા'ની તીન બાર ધોને કી સુન્નત અદા હો જાએગી. બરસાત મેં (નલ યા ફવ્વારે કે નીચે) ખડા હોના બહતે પાની મેં ખડે હોને કે હુક્મ મેં હૈ. બહતે પાની મેં વુઝૂ કિયા તો વોહી થોડી દેર ઉસ મેં ઉઝ્વ કો રહને દેના ઔર ઠહરે પાની મેં હ-ર-કત દેના તીન બાર ધોને કે કાઈમ મકામ હૈ. (બહારે શરીઅત, જિ. 1, સ. 320) વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કી ઈન તમામ સૂરતોં મેં કુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ચઢાના હોગા.

ફવ્વારા જારી પાની કે હુક્મ મેં હૈ : **ફતાવા** અહલે સુન્નત (ગૈર મત્બૂઆ) મેં હૈ : ફવ્વારે (યા નલ કી ધાર) કે નીચે ગુસ્લ કરના જારી પાની મેં ગુસ્લ કરને કે હુક્મ મેં હૈ લિહાઝા ઈસ કે નીચે ગુસ્લ કરતે હુએ વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કરતે વક્ત કી મુદ્દત તક ઠહરા તો તસ્લીસ (યા'ની તીન બાર ધોને) કી સુન્નત અદા હો જાએગી. ચુનાન્ચે **"દુર્રે મુખ્તાર"** મેં હૈ : અગર જારી પાની યા બડે હૌઝ યા બારિશ મેં વુઝૂ ઔર ગુસ્લ કરને કે વક્ત કી મુદ્દત તક ઠહરા તો ઉસ ને પૂરી સુન્નત અદા કી. (دُرِّمُختار ج ۱ ص ۳۲۰) યાદ રહે ! ગુસ્લ યા વુઝૂ મેં કુલ્લી કરના ઔર નાક મેં પાની ચઢાના હૈ.

ફવ્વારે કી એહતિયાતેં : **અગર** આપ કે હમ્મામ મેં ફવ્વારા (SHOWER) હો તો ઉસે અચ્છી તરહ દેખ લીજિયે કે ઉસ કી તરફ મુંહ કર કે નંગે નહાને મેં મુંહ યા પીઠ કિબ્લે શરીફ કી તરફ તો નહીં હો રહી ! ઈસ્તિન્જા ખાને મેં ભી ઈસ કી એહતિયાત ફરમાઈયે. કિબ્લે કી તરફ મુંહ યા પીઠ હોને કા મા'ના યેહ હૈ કે 45 દ-રજે કે ઝાવિયે કે અન્દર અન્દર હો. લિહાઝા યેહ એહતિયાત ભી ઝરૂરી હૈ કે 45 ડિગ્રી કે ઝાવિયે (ANGLE) કે બાહર હો. ઈસ મસ્અલે સે અક્સર લોગ ના વાકિફ હૈં.

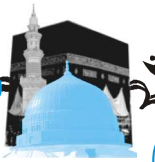

W.C. કા રુખ દુરુસ્ત કીજિયે : **મેહ્રબાની** ફરમા કર અપને ઘર વગૈરા કે ડબ્લયૂ.સી (W.C.) ઔર ફવ્વારે કા રુખ અગર ગલત હો તો ઉસ કી ઈસ્લાહ ફરમા લીજિયે. **ઝિયાદા** એહતિયાત ઈસ મેં હૈ કે W.C. કિબ્લે સે 90 કે દ-રજે પર યા'ની નમાઝ પઢને મેં સલામ ફેરને કે રુખ કર દીજિયે. મિ'માર ઉમૂમન તા'મીરાતી સહૂલત ઔર ખૂબ સૂરતી કા લિહાઝ કરતે હૈં આદાબે કિબ્લા કી પરવાહ નહીં કરતે. મુસલ્માનોં કો મકાન કી ગૈર વાજિબી બેહતરી કે બજાએ આખિરત કી હકીકી બેહતરી પર નઝર રખની ચાહિયે.

કુછ નેકિયાં કમા લે જલ્દ આખિરત બના લે
ભાઈ નહીં ભરોસા હૈ કોઈ ઝિન્દગી કા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 185)

કબ કબ ગુસ્લ કરના સુન્નત હૈ : **જુમુઆ,** ઈદુલ ફિત્ર, બકર ઈદ, અ-રફે કે દિન (યા'ની 9 **ઝુલ હિજ્જતિલ હરામ**) ઔર એહરામ બાંધતે વક્ત નહાના સુન્નત હૈ.

(فتاوٰی عالمگیری ج ۱ ص ۱۶)

બારિશ મેં ગુસ્લ : **લોગોં** કે સામને સિત્ર ખોલ કર નહાના હરામ હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 3, સ. 306) બારિશ વગૈરા મેં ભી નહાએં તો પાજામા યા શલવાર કે ઊપર મઝીદ રંગીન મોટી ચાદર લપેટ લીજિયે તાકે પાજામા પાની સે ચિપક ભી જાએ તો રાનોં વગૈરા કી રંગત ઝાહિર ન હો.

તંગ લિબાસ વાલે કી તરફ નઝર કરના કૈસા ? : **ઝોર** સે હવા ચલને કે સબબ યા બારિશ યા સાહિલે સમુન્દર યા નહ્ર વગૈરા મેં કોઈ અગર્ચે મોટે કપડે મેં નહાએ ઔર કપડા ઈસ તરહ ચિપક જાએ કે સત્ર કે કિસી કામિલ ઉઝ્વ મ-સલન રાન કી મુકમ્મલ ગોલાઈ કી હૈઅત (ઉભાર) ઝાહિર હો જાએ ઐસી સૂરત મેં ઉસ (મખ્સૂસ) ઉઝ્વ

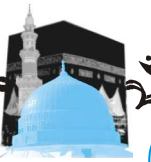

की तरफ़ दूसरे को नज़र करने की ईजाज़त नहीं. येही हुक्म तंग लिबास वाले के सित्र के उभरे हुअे उज़्वे कामिल की तरफ़ नज़र करने का है.

नंगे नहाते वक़्त ख़ूब अेहतियात : **हम्माम** में तन्हा नंगे नहाअें या अैसा पाजामा पहन कर नहाअें के उस के चिपक जाने से रानों वगैरा की रंगत ज़ाहिर हो सकती है तो अैसी सूरत में किब्ले की तरफ़ मुंह या पीठ मत कीजिये.

बालटी से नहाते वक़्त अेहतियात : **अगर** बालटी के ज़रीअे गुस्ल करें तो अेहतियातन उसे तिपाई (STOOL) वगैरा पर रख लीजिये ताके बालटी में छींटें न आअें. नीज़ गुस्ल में ईस्ति'माल करने का मग भी फ़र्श पर न रखिये.

सारा गाउं ही दाढ़ी मुन्डा ! : **सुन्नतों** की तरबिय्यत का 30 रोज़ा म-दनी काफ़िला सफ़र करता हुवा (बाबुल ईस्लाम, सिन्ध) ज़िलअ **दादू** के किसी गाउं की अेक **मस्जिद** में पहोंचा, वहां **मुअज़्ज़िन** साहिब मौजूद न थे लिहाज़ा ख़ुद ही **अज़ान** दी, जब जमाअत का वक़्त हुवा तो चन्द नमाज़ी मस्जिद में आअे और **म-दनी काफ़िले** वालों से कहा के आप ही नमाज़ भी पढ़ा दीजिये "यहां मस्जिद में **नमाज़ की जमाअत** नहीं होती, सब लोग अपनी अपनी नमाज़ पढ़ते हैं क्यूंके पूरे गाउं में अेक भी शख़्स अैसा नहीं है जो **दाढ़ी वाला** हो और ईमाम बन सके."

मस्जिद को आबाद रखना वाजिब है : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! वाकेई मकामे ईब्रत है. दुन्या की **महब्बत** में बड़ी नुहूसत है के ईस की मसरूफ़िय्यत ने मज़कूरा गाउं के बाशिन्दों को **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ की ईबादत से महरूम कर दिया और ख़ानअे ख़ुदा عَزَّوَجَلَّ या'नी मस्जिद वीरान हो गई ! याद रखिये ! मस्जिद को आबाद रखना महल्ले के मुसल्मानों पर वाजिब है चुनान्चे **फ़तावा र-ज़विय्या शरीफ़** में साबिका शराब फ़रोशों की बनाई हुई मस्जिद के बारे में **सुवाल** हुवा जिन्हों ने तौबा

www.dawateislami.net

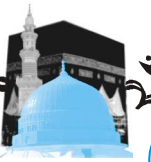

करने के बा'द हलाल माल से बनाई थी. ईस का **जवाब** देते हुऐ मेरे आका आ'ला हज़रत, ईमामे अहले सुन्नत, मौलाना शाह **ईमाम अहमद रज़ा खान** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن "फ़तावा र-ज़विय्या" जिल्द **8 सफ़हा 125** पर फ़रमाते हैं : वोह मस्जिद, के उन लोगों ने बा'दे तौबा माले हलाल से बनाई है बेशक मस्जिदे शर-ई है और उस में नमाज़ फ़कत हो सकती ही नहीं बल्के उस के क़ुर्बो जवार वालों अहले महल्ला पर उस का आबाद रखना **वाजिब** है, उस में (पांचों वक़्त) अज़ान व ईकामत व जमाअत व ईमामत करना ज़रूर है, अगर ऐसा न करेंगे गुनहगार होंगे और जो उस में नमाज़ से रोकेगा वोह उन सख़्त ज़ालिमों में दाख़िल होगा जिन की निस्बत **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ फ़रमाता है :

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَّنَعَ مَسٰجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُّذْكَرَ فِيْهَا اسْمُهٗ وَسَعٰى فِيْ خَرَابِهَا ؕ (پ۱،البقرة:۱۱٤)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : और उस से बढ़ कर ज़ालिम कौन जो **अल्लाह** की मस्जिदों को रोके उन में नामे ख़ुदा लिये जाने से और उन की वीरानी में कोशिश करे.

(फ़तावा र-ज़विय्या, जि. 8, स. 125)

जंगल में मस्जिद : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! ज़िम्नन अर्ज़ करता चलूं के जहां मुसल्मान रहते ही न हों ऐसी वीरान व ग़ैर आबाद जगह पर बनाई जाने वाली मस्जिद सिरे से **मस्जिद** के हुक्म में ही नहीं चुनान्चे एक **सुवाल** के जवाब में मेरे आका आ'ला हज़रत, ईमामे अहले सुन्नत, मौलाना शाह **ईमाम अहमद रज़ा खान** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن "फ़तावा र-ज़विय्या" जिल्द **16 सफ़हा 505** पर फ़रमाते हैं : जब के येह सहीह हो के वोह जगह आबाद नहीं हो सकती और वोह मस्जिद काम में भी न आएगी तो वोह मस्जिद न हुई, उन ईंटों और रुपै को दूसरी मस्जिद में सर्फ़ (या'नी इस्ति'माल) कर सकते हैं, "आलमगीरी" में है : "किसी शख़्स ने जंगल या वीराने में मस्जिद बनाई जहां किसी की रिहाईश न हो और लोगों का वहां से गुज़र भी कम हो तो वोह मस्जिद न होगी क्यूंके उस जगह मस्जिद बनाने की हाजत नहीं है." **(فتاوٰی عالمگیری ج۵ص۳۲۰)**

www.dawateislami.net

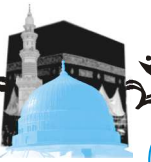

કરે મસ્જિદેં જો ભી આબાદ મૌલા

તૂ રખ ઉસ મુસલ્માન કો શાદ મૌલા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

9 ગૈર મુસ્લિમોં કા કબૂલે ઇસ્લામ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! આઇયે ઔર સારી દુન્યા મેં **નેકી કી દા'વત** આમ કરને કા દર્દ રખને વાલી **"મ-દની તહરીક"** યા'ની તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર "અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ" મેં લગ જાઇયે. અપની ઇસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે **મ-દની ઇન્આમાત** કે મુતાબિક અમલ ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે આશિકાને રસૂલ કે **મ-દની કાફિલોં** મેં સફર કો અપના મા'મૂલ બના લીજિયે. આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક મુશ્કબાર "મ-દની બહાર" આપ કે ગોશ ગુઝાર કી જાતી હૈ ચુનાન્ચે બાબુલ ઇસ્લામ (સિન્ધ) કે મશહૂર શહ્ર **હૈદરઆબાદ** સે એક **3 રોઝા મ-દની કાફિલા** "ટન્ડો આદમ" નામી શહ્ર મેં પહોંચા, તીસરે દિન એક શખ્સ ને મસ્જિદ કે બાહર ખડે હો કર અમીરે કાફિલા સે મિલને કી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી, મુલાકાત હોને પર ઉસ આદમી ને બતૌરે ગૈર મુસ્લિમ અપના તઆરુફ કરવાને કે બા'દ **ઇસ્લામ** કી બહુત તા'રીફ કી. અમીરે કાફિલા ને ઇસ્લામ કી તરફ માઇલ દેખ કર ઉસ પર **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** કી જિસ કી બ-ર-કત સે કુછ હી દેર મેં اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉસ ને ઇસ્લામ કબૂલ કર લિયા ઔર કહને લગા કે મેરે ઘર વાલોં કો ભી ચલ કર ઇસ્લામ કી દા'વત પેશ કીજિયે. **મ-દની કાફિલે વાલે ઉસ કે ઘર ગએ ઔર ઉન પર ઇસ્લામ પેશ કિયા જિસ કી બ-ર-કત સે** اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **9 અફરાદ પર મુશ્તમિલ સારા ઘરાના મુસલ્માન હો ગયા.** અમીરે કાફિલા ને ઉસ નૌ મુસ્લિમ સે દરયાફ્ત કિયા કે જબ આપ પહલે હી સે દીને ઇસ્લામ સે **મહબ્બત** કરતે થે તો મુસલ્માન હોને મેં ઇતની દેર ક્યૂં લગાઈ ? ઉસ ને જવાબ દિયા કે જિસ ઇસ્લામ સે મૈં **મુ-તઅસ્સિર**

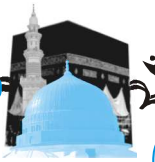

હુવા વોહ કિતાબોં મેં તો લિખા થા લેકિન મુઝે મૌજૂદા મુસલ્માનોં મેં નઝર નહીં આ રહા થા. જબ આશિકાને રસૂલ કે સુન્નતોં ભરે **મ-દની કાફિલે** કો દેખા તો મેરા દિલ ઈસ તરફ ખિંચા ઔર મૈં ને આપ હઝરાત કી હ-રકાતો સ-કનાત કા જાએઝા લેના શુરૂઅ કર દિયા, મૈં 3 દિન સે આપ લોગોં કે મુઆ-મલાત વ મા'મૂલાત દેખ રહા હૂં. આતે જાતે નઝરેં ઝુકાએ રખના, મુસ્કુરા કર મુલાકાત કરના ફિર આપ લોગોં કા સફેદ લિબાસ, સર પર ઈમામા શરીફ કા તાજ, ચેહરે પર નૂર, વગૈરા દેખ કર **મુઝે કિતાબોં વાલા હકીકી ઈસ્લામ આપ લોગોં કે કિરદાર મેં નઝર આ ગયા.** જિસ કી વજહ સે મૈં ને ઝેહ્ન બના લિયા કે અબ ઈન કે હાથોં પર મુસલ્માન હો જાના ચાહિયે. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ યેહ બયાન દેતે વક્ત આજ કલ યેહ નૌ મુસ્લિમ ઈસ્લામી ભાઈ એક મસ્જિદ મેં મુઅઝ્ઝિન હૈં ઔર મુસલ્માનોં કો નેકી ઔર નમાઝ કી દા'વત ભી દેતે હૈં ઔર ઈન કે મ-દની મુન્ને દા'વતે ઈસ્લામી કે **મદ્ર-સતુલ મદીના** મેં કુરઆને કરીમ કી તા'લીમ હાસિલ કર રહે હૈં.

આઇયે આશિકીં, મિલ કે તબ્લીગે દીં — કાફિરોં કો કરેં, કાફિલે મેં ચલો
કાફિર આ જાએંગે, રાહે હક પાએંગે — اِنْ شَآءَاللّٰه ચલેં, કાફિલે મેં ચલો
કુફ્ર કા સર ઝુકે, દીં કા ડંકા બજે
اِنْ شَآءَاللّٰه ચલેં, કાફિલે મેં ચલો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મ-દની કાફિલે કી બ-ર-કત મરહબા ! : سُبْحٰنَ اللّٰه ! મ-દની કાફિલે કી બ-ર-કત સદ કરોડ મરહબા ! તમામ ઈસ્લામી ભાઈ પાબન્દી કે સાથ હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન ઔર સાલાના યક મુશ્ત 30 દિન કે **મ-દની કાફિલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરે સફર કી ઝરૂર સઆદત હાસિલ કિયા કરેં. બયાન કર્દા ખુશ ગવાર

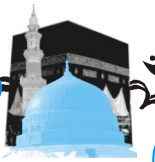

વ ખુશ્બૂદાર "મ-દની બહાર" મેં مَاشَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **9** ગૈર મુસ્લિમોં કે હિદાયત પાને ઔર દામને ઇસ્લામ મેં આને કા ઈમાન અફરોઝ બયાન હૈ. વાકેઈ બડે સઆદત મન્દ હૈં વોહ ઇસ્લામી ભાઈ જિન કી કોશિશોં સે કોઈ ગૈર મુસ્લિમ કુફ્ર કે અંધેરે સે ઈમાન કી રોશની કી તરફ નિકલ આએ યા કોઈ મુસલ્માન ગુનાહોં સે તાઈબ હો કર સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝારને પર કમર બસ્તા હો જાએ.

યા રબ્બે મુસ્તફા عَزَّوَجَلَّ ! હમારી બે હિસાબ બખ્શિશ ફરમા. હમેં સુન્નતોં કા મુબ્લિસ મુબલ્લિગ બના, પાબન્દી સે મ-દની કાફિલોં મેં સફર કી સઆદત દે ઔર મ-દની ઇન્આમાત કા આમિલ બન કર દૂસરોં કો ભી મ-દની ઇન્આમાત પર અમલ કરને વાલા બનાને કી તૌફીકે રફીક મર્હમત ફરમા.

ન નેકી કી દા'વત મેં સુસ્તી હો મુઝ સે
બના શાઈકે કાફિલા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 85)

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગીબત કી તા'રીફ

કિસી શખ્સ કે પોશીદા ઐબ કો ઉસ કી બુરાઈ કરને કે તૌર પર ઝિક્ર કરના.

(બહારે શરીઅત, જિ. 3, સ. 532)

ચુગલી કી તા'રીફ

કિસી કી બાત ઝરર (યા'ની નુક્સાન) પહોંચાને કે ઈરાદે સે દૂસરોં કો પહોંચાના **ચુગલી** હૈ.

(عُمدۃُ القاری ج۲ ص۵۹٤ تحت الحدیث ۲۱٦)

www.dawateislami.net

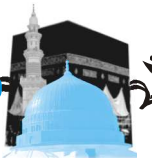

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

નેકી કી દા'વત કી ફઝીલત

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત

(صَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّد કી ફઝીલત)

હઝરતે સય્યિદુના અબુલ મુઝફ્ફર મુહમ્મદ બિન **અબ્દુલ્લાહ ખય્યામ** સમરકન્દી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : મૈં એક રોઝ રાસ્તા ભૂલ ગયા, અચાનક એક સાહિબ નઝર આએ ઔર ઉન્હોં ને કહા : "મેરે સાથ આઓ." મૈં ઉન કે સાથ હો લિયા. મુઝે ગુમાન હુવા કે યેહ હઝરતે સય્યિદુના **ખિઝર** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام હૈં. મેરે ઇસ્તિફ્સાર (યા'ની પૂછને) પર ઉન્હોં ને અપના નામ **ખિઝર** બતાયા, ઉન કે સાથ એક ઔર બુઝુર્ગ ભી થે, મૈં ને ઉન કા નામ દરયાફ્ત કિયા તો ફરમાયા : યેહ **ઇલ્યાસ** (عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) હૈં. મૈં ને અર્ઝ કી : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ આપ પર રહમત ફરમાએ, ક્યા આપ દોનોં હઝરાત ને સરવરે કાએનાત, શહન્શાહે મૌજૂદાત, **મહબૂબે રબ્બુલ અર્દે વસ્સમાવાત, અહમદે મુજતબા, મુહમ્મદે મુસ્તફા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી **ઝિયારત** કી હૈ ? ઉન્હોં ને ફરમાયા : હાં. મૈં ને અર્ઝ કી : સરકારે મદીના صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે સુના હુવા ઇર્શાદે પાક બતાઇયે તાકે મૈં આપ સે રિવાયત કર સકૂં. ઉન્હોં ને ફરમાયા કે હમ ને રસૂલે ખુદા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો યેહ

www.dawateislami.net

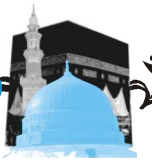

ફ़રમાતે સુના કે જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢે ઉસ કા દિલ **નિફ़ાક** સે ઈસી તરહ પાક કિયા જાતા હૈ જિસ તરહ પાની સે કપડા પાક કિયા જાતા હૈ. નીઝ જો શખ્સ "صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد" પઢતા હૈ તો વોહ અપને ઊપર રહમત કે 70 દરવાઝે ખોલ લેતા હૈ.

(اَلْقَوْلُ الْبَدِيع ص۲۷۷، جَذْبُ الْقُلُوب ص۲۳۵)

साकिये हौज़े कौसर पे लाखों सलाम दोनों आलम के सरवर पे लाखों सलाम

जिस का अब्रे करम सब पे साया फ़िगन ऐसे प्यारे पयम्बर पे लाखों सलाम

जिस की खुश्बू से तयबा की गलियां बसीं

ऐसे जिस्मे मुअत्तर पे लाखों सलाम

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ખિઝ્ર વ ઇલ્યાસ عَلَيْهِمَا السَّلَام **કે બારે મેં દિલચસ્પ મા'લૂમાત :** મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! "صَلَّى اللهُ عَلٰى مُحَمَّد" પઢને કી આદત બનાઈયે ઔર અપને ઊપર રહમતોં કે ખૂબ ખૂબ દરવાઝે ખુલવાઈયે. બયાન કર્દા રિવાયત મેં હઝરાતે **ખિઝ્ર વ ઇલ્યાસ** عَلَيْهِمَا السَّلَام કા ઝિક્રે ખૈર હૈ. રહમતોં કે નુઝૂલ ઔર બ-ર-કતોં કે હુસૂલ કી ઉમ્મીદ પર ઈન હઝરાત કે બારે મેં ઈમાન અફ़રોઝ મા'લૂમાત કે લિયે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 561 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "મલ્ફ़ૂઝાતે આ'લા હઝરત" સે દો **અર્ઝ વ ઇર્શાદ** પેશ કરતા હૂં, સુનિયે ઔર ઈમાન તાઝા કીજિયે.

અર્ઝ : હઝરતે **ખિઝ્ર** عَلَيْهِ السَّلَام **નબી હૈં યા નહીં ?**

ઇર્શાદ : જમ્હૂર (યા'ની અક્સર) કા મઝહબ યેહી હૈ ઔર સહીહ ભી યેહી હૈ કે વોહ **નબી** હૈં, ઝિન્દા હૈં.

(عُمْدَةُ الْقَارِی ج۲، ص۸۴، ۸۵)

www.dawateislami.net

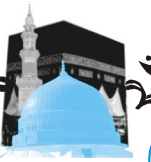

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ़ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترغیب)

અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ السَّلَام **ઝિન્દા હૈં :** (આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફ़िર ફ़રમાયા) ચાર નબી ઝિન્દા હૈં, કે ઉન કો (વફ़ાત કી સૂરત મેં) વા'દએ ઈલાહિય્યહ અભી આયા હી નહીં, યૂં તો હર નબી ઝિન્દા હૈ (જૈસા કે હદીસે પાક મેં આતા હૈ) : اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ عَلَى الْاَرْضِ اَنْ تَاْكُلَ اَجْسَادَ الْاَنْبِيَاءِ فَنَبِيُّ اللّٰهِ حَيٌّ يُرْزَقُ યા'ની બેશક **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) ને હરામ કિયા હૈ ઝમીન પર, કે અમ્બિયા عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે જિસ્મોં કો ખરાબ કરે તો **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કે નબી ઝિન્દા હૈં રોઝી દિયે જાતે હૈં. (اِبن ماجه ج۲ص۲۹۱ حديث۱۶۳۷) અમ્બિયા عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام પર એક આન કો મહ્ઝ તસ્દીકે વા'દએ ઈલાહિય્યહ કે લિયે મૌત તારી હોતી હૈ બા'દ ઈસ કે ફ़िર ઉન કો હયાતે હકીકી હિસ્સી દુન્યવી (યા'ની દુન્યા જૈસી ઝિન્દગી) અતા હોતી હૈ. ખૈર ઈન ચારોં મેં સે દો આસ્માન પર હૈં ઔર દો ઝમીન પર. **ખિઝ્ર વ ઈલ્યાસ** عَلَيْهِمَاالسَّلَام ઝમીન પર હૈં ઔર **ઈદરીસ વ ઈસા** (عَلَيْهِمَاالسَّلَام) આસ્માન પર. (تفسیردُرِّ مَنثور ج۵ ص۴۳۲)

સબ કો મૌત કા ઝાએકા ચખના હૈ : અર્ઝ : હુઝૂર ઈન (ચારોં નબિયોં) પર મૌત તારી હોગી ?

ઈર્શાદ : ઝરૂર હોગી. (પારહ 4 આલે ઈમરાન કી આયત નમ્બર 185 મેં હૈ :) كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ (તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : હર જાન કો મૌત ચખની હૈ) (ફ़िર ફ़રમાયા) જબ યેહ (યા'ની પારહ 27 સૂરએ રહમાન કી) આયત (નમ્બર 26) નાઝિલ હુઈ. كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ (**તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઝમીન પર જિતને હૈં સબ કો ફ़ના હૈ) ફ़िરિશ્તે ખુશ હુએ કે હમ બચે કે હમ ઝમીન પર નહીં, જબ દૂસરી (યા'ની પારહ 4 આલે ઈમરાન કી) આયત (નમ્બર 185) નાઝિલ હુઈ : كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ (તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : હર જાન કો મૌત ચખની હૈ) મલાએકા ને કહા : અબ હમ ભી ગએ. (યા'ની હમેં ભી મૌત આએગી)

(رُوحُ البَيان ج۹ص۲۹۷،۲۹۸, મલ્ફ़ૂઝાતે આ'લા હઝરત, સ. 483, 485)

અમ્બિયા કો ભી અજલ આની હૈ મગર ઐસી કે ફ़કત આની હૈ
ફ़िર ઉસી આન કે બા'દ ઈન કી હયાત મિસ્લે સાબિક વોહી જિસ્માની હૈ

www.dawateislami.net

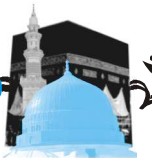

ફ઼રમાને મુસ્તફ઼ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (عام)

રૂહ તો સબ કી હૈ ઝિન્દા ઉન કા
જિસ્મે પુરનૂર ભી રૂહાની હૈ

(હદાઇકે બખ્શિશ શરીફ઼)

શર્હે કલામે રઝા : સરકારે આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે મઝકૂરા અશઆર કા ખુલાસા યેહ હૈ કે પારહ **4 સૂરએ આલે ઈમરાન** આયત નમ્બર 185 મેં વારિદ શુદા રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ કે ઈશાદિ ગિરામી "كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ" **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** હર જાન કો મૌત ચખની હૈ." કે મુતાબિક અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام પર મૌત તારી હોતી હૈ મગર સિર્ફ઼ એક આન યા'ની લમ્હે ભર કે લિયે ફ઼િર પહલે હી કી તરહ રૂહ લૌટા દી જાતી હૈ. હર ઈન્સાન કી રૂહ ઝિન્દા રહતી હૈ મગર અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે મુબારક જિસ્મ ભી સલામત રહતે હૈં : હદીસે પાક મેં હૈ : اَلْاَنْبِيَاءُ اَحْيَاءٌ فِىْ قُبُوْرِهِمْ يُصَلُّوْنَ યા'ની અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام અપની કબ્રોં મેં ઝિન્દા હૈં ઔર નમાઝ ભી પઢતે હૈં **(ابو يعلى ج٣ ص٢١٦ حديث ٣٤١٢)** એક ઔર હદીસે પાક મેં હૈ : "બેશક **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઝમીન પર હરામ ફ઼રમા દિયા હૈ કે વોહ અમ્બિયાએ કિરામ કે બદન ખાએ. **અલ્લાહ** કે નબી ઝિન્દા હૈં ઔર ઉન કો રોઝી દી જાતી હૈ." **(ابن ماجه ج٢ ص٢٩١ حديث ١٦٣٧)** હર નબી ઝિન્દા હૈ જબ હર નબી ઝિન્દા હૈ તો ફ઼િર મેરે પ્યારે પ્યારે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફ઼ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ક્યૂં ઝિન્દા ન હોંગે ! ઔર આશિકે રસૂલ આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه બારગાહે રિસાલત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેં ઝૂમ ઝૂમ કર ક્યૂં ન અર્ઝ઼ કરેં :

તૂ ઝિન્દા હૈ વલ્લાહ તૂ ઝિન્દા હૈ વલ્લાહ
મેરે ચશ્મે આલમ સે છુપ જાને વાલે

(હદાઇકે બખ્શિશ શરીફ઼)

શર્હે કલામે રઝા : દુન્યવી ઔર ઝાહિરી આંખોં સે ઐ મેરે છુપ જાને વાલે ઔર મુઝે બ ઝાહિર નઝર ન આને વાલે ! ખુદા કી કસમ ! આપ ઝિન્દા હૈં, **અલ્લાહ** પાક કી કસમ આપ ઝિન્દા હૈં.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

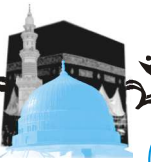

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરૂદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (كنز العمال)

નેકી કી દા'વત દેને વાલે કી તા'રીફ

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કા કુરઆને મજીદ મેં ફરમાને આલીશાન હૈ :

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَّقَالَ اِنَّنِيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿۳۳﴾

(پ٢٤ حٰمٓ السّجدة ٣٣)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર ઉસ સે ઝિયાદા કિસ કી બાત અચ્છી જો **અલ્લાહ** કી તરફ બુલાએ ઔર નેકી કરે ઔર કહે મૈં મુસલ્માન હૂં.

ઈસ આયતે મુબા-રકા કે તહ્ત સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى લિખતે હૈં : હઝરતે આઈશા સિદ્દીકા رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا ને ફરમાયા કે મેરે નઝદીક યેહ આયત **મુઅઝ્ઝિનોં** કે હક મેં નાઝિલ હુઈ ઔર એક કૌલ યેહ ભી હૈ કે જો કોઈ કિસી તરીકે પર ભી **અલ્લાહ** તઆલા કી તરફ દા'વત દે વોહ (યા'ની હર નેકી કી દા'વત દેને વાલા) ઈસ મેં દાખિલ હૈ.

જો નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાએ
મૈં દેતા હૂં ઉસ કો દુઆએ મદીના

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 152)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

બેહતરીન આદમી કી ખુસૂસિય્યાત : સાહિબે કુરઆને મુબીન, **મહબૂબે રબ્બુલ આ-લમીન,** જનાબે સાદિકો અમીન صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم એક મર્તબા મિમ્બરે અક્દસ પર જલ્વા ફરમા થે કે એક સહાબી رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને અર્ઝ કી : **"યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم લોગોં મેં સબ સે અચ્છા કૌન હૈ ?" ફરમાયા : લોગોં મેં સે વોહ શખ્સ સબ સે અચ્છા હૈ જો કસરત સે કુરઆને કરીમ કી તિલાવત કરે, ઝિયાદા મુત્તકી હો, **સબ સે ઝિયાદા નેકી કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને વાલા હો** ઔર સબ સે ઝિયાદા સિલએ રેહ્મી (યા'ની રિશ્તેદારોં કે સાથ અચ્છા બરતાવ) કરને વાલા હો.

(مُسندِ اِمام احمد ج ١٠ ص ٤٠٢ حديث ٢٧٥٠٤)

www.dawateislami.net

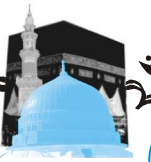

તિલાવત, પરહેઝ ગારી, નેકી કી દા'વત ઔર સિલએ રેહ્મી : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ખૂબ સવાબ લૂટને કી નિય્યત સે બયાન કર્દા હદીસે મુબા-રકા કી રોશની મેં કુછ "નેકી કી દા'વત" પેશ કરને કી સઆદત હાસિલ કરતા હૂં. ઈસ રિવાયત મેં સબ સે **અચ્છે આદમી** કી ચાર ખુસૂસિય્યાત બયાન કી ગઈ હૈં : (1) બ કરસત તિલાવત (2) ખૂબ પરહેઝ ગારી (3) સબ સે ઝિયાદા નેકી કી દા'વત દેના ઔર બુરાઈ સે મુમા-ન-અત કરના ઔર (4) રિશ્તેદારોં સે હુસ્ને સુલૂક. વાકેઈ યેહ ચારોં નિહાયત હી ઉમ્દા સિફાત હૈં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ નસીબ કરે. આમીન. ઈન ચારોં કે ફઝાઈલ મુલા-હઝા હોં ﴿1﴾ હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે નબિય્યે મુકર્રમ, **નૂરે મુજસ્સમ,** રસૂલે અકરમ, શહન્શાહે આદમ વ બની આદમ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : કિયામત કે દિન કુરઆન પઢને વાલા આએગા તો કુરઆન અર્ઝ કરેગા : **યા રબ** عَزَّوَجَلَّ ! ઈસે હુલ્લા (યા'ની જન્નત કા લિબાસ) પહના. તો ઉસે **કરામત કા હુલ્લા** (યા'ની બુઝુર્ગી કા જન્નતી લિબાસ) પહનાયા જાએગા. ફિર કુરઆન અર્ઝ કરેગા : "**યા રબ** عَزَّوَجَلَّ ! ઈસ મેં ઈઝાફા ફરમા," તો ઉસે **કરામત કા તાજ** પહનાયા જાએગા, ફિર કુરઆન અર્ઝ કરેગા : "**યા રબ** عَزَّوَجَلَّ ! ઈસ સે રાઝી હો જા." તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ સે રાઝી હો જાએગા. ફિર ઈસ કુરઆન પઢને વાલે સે કહા જાએગા : કુરઆન પઢતા જા ઔર જન્નત કે દ-રજાત તૈ કરતા જા ઔર હર આયત પર ઉસે એક ને'મત અતા કી જાએગી. (ترمذی ج٤ ص٤١٩ حدیث ٢٩٢٤) ﴿2﴾ પરહેઝ ગારોં કો આખિરત મેં કામ્યાબી કી નવીદ (યા'ની ખુશ ખબરી) સુનાઈ ગઈ હૈ ચુનાન્ચે પારહ **25 સૂ-રતુઝ્ઝુખ્રુફ** આયત નમ્બર 35 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ : وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِيْنَ ؕ **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઔર આખિરત તુમ્હારે રબ કે પાસ પરહેઝ ગારોં કે લિયે હૈ. (پ٢٥، الزخرف: ٣٥) ﴿3﴾ હઝરતે સય્યિદુના **કા'બુલ અહ્બાર** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કા ઈર્શાદ હૈ : "**જન્નતુલ ફિરદૌસ** ખાસ ઉસ શખ્સ કે લિયે હૈ જો **اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْفِ وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر** કરે." (યા'ની નેકી કા હુક્મ દે ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરે) (تنبیہ المغترین ص ٢٣٦) ﴿4﴾ **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : જિસે યેહ પસન્દ હો કે ઉસ કી ઉમ્ર ઔર રિઝ્ક મેં ઈઝાફા કર દિયા જાએ તો ઉસે ચાહિયે કે અપને વાલિદૈન કે સાથ અચ્છા

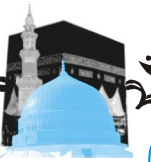

બરતાવ કરે ઔર અપને રિશ્તેદારોં કે સાથ સિલએ રેહ્મી કિયા કરે.

(اَلتَّرغِيب وَالتَّرهِيب ج۳ ص ۲۱۷ حديث ۱۶)

ઉમ્ર વ રિઝ્ક મેં ઝિયાદતી કે મા'ના : **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"બહારે શરીઅત"** જિલ્દ 3 **સફ઼હા** 560 પર **સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ઼્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફ઼રમાતે હૈં : હદીસ મેં આયા હૈ કે "સિલએ રેહ્મ સે ઉમ્ર ઝિયાદા હોતી હૈ ઔર રિઝ્ક મેં વુસ્અત (યા'ની ઝિયાદતી) હોતી હૈ." બા'ઝ ઉ-લમા ને ઇસ હદીસ કો ઝાહિર પર હમ્લ કિયા હૈ (યા'ની હદીસ કે ઝાહિરી મા'ના હી મુરાદ હૈં) યા'ની યહાં કઝા **મુઅલ્લક** મુરાદ હૈ ક્યૂંકે કઝા મુબરમ ટલ નહીં સકતી.[1]

اِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿۴۹﴾ **(پ۱۱، یونس:۴۹)**

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જબ ઉન કા વા'દા આએગા તો એક ઘડી ન પીછે હટેં ન આગે બઢેં.

ઔર બા'ઝ (ઉ-લમાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام) ને ફ઼રમાયા કે ઝિયાદતિયે ઉમ્ર કા યેહ મતલબ હૈ કે મરને કે બા'દ ભી ઇસ કા સવાબ લિખા જાતા હૈ ગોયા વોહ અબ ભી ઝિન્દા હૈ યા યેહ મુરાદ હૈ કે મરને કે બા'દ ભી ઇસ કા ઝિક્રે ખૈર લોગોં મેં બાકી રહતા હૈ. **(رَدُّالْمُحتار ج۹ ص۶۷۸)**

હાથોં હાથ ફૂફ઼ી સે સુલ્હ કર લી : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !** આજ કલ બાત બાત પર લોગ રિશ્તેદારિયાં કાટ કર રખ દેતે હૈં, લિહાઝા આપસ મેં **મહબ્બાત** કી ફ઼ઝા કાઇમ હોને કી ખ્વાહિશ કી અચ્છી નિય્યત કે સાથ મઝીદ સવાબ કમાને કે લિયે રિશ્તેદારોં કે સાથ હુસ્ને સુલૂક કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત પેશ કરતે હુએ મઝીદ **મ-દની ફૂલ** પેશ કરને કી સઅ્ય કરતા હૂં : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ એક મર્તબા **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

---

1 : કઝા સે મુરાદ યહાં કિસ્મત હૈ. કઝા કી અક્સામ ઔર ઇસ કે બારે મેં તફ઼્સીલાત જાનને કે લિયે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ બહારે શરીઅત જિલ્દ અવ્વલ સફ઼હા 14 તા 17 કા મુતા-લઆ કીજિયે, ખુસૂસન મજલિસ, **અલ મદીનતુલ ઇલ્મિય્યા** કી તરફ઼ સે દિયે ગએ હવાશી બે મિસાલ ઔર **મુ-તઅદ્દિદ** વસાવિસ કા ઇલાજ હૈં.

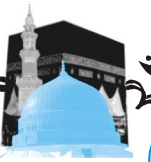

કી અહાદીસે મુબા-રકા બયાન ફરમા રહે થે, ઈસ દૌરાન ફરમાયા : હર કાતેએ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તેદારી તોડને વાલા) હમારી મહફ઼िલ સે ઉઠ જાએ. એક નૌ જવાન ઉઠ કર અપની ફૂફી કે હાં ગયા જિસ સે ઉસ કા કઈ સાલ પુરાના ઝગડા થા, જબ દોનોં એક દૂસરે સે રાઝી હો ગએ તો ઉસ નૌ જવાન સે ફૂફી ને કહા : તુમ જા કર ઈસ કા સબબ પૂછો, આખિર ઐસા ક્યૂં હુવા ? (યા'ની સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે એ'લાન કી ક્યા હિક્મત હૈ ?) નૌ જવાન ને હાઝિર હો કર જબ પૂછા તો હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા કે મૈં ને **હુઝૂરે અન્વર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે યેહ સુના હૈ : "જિસ કૌમ મેં કાતેએ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તેદારી તોડને વાલા) હો, ઉસ (કૌમ) પર **અલ્લાહ** કી રહમત કા નુઝૂલ નહીં હોતા."

(اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج ٢ ص ١٥٣)

સાસ બહૂ મેં સુલ્હ કા રાઝ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! પહલે કે મુસલ્માન કિસ કદર ખૌફ઼े ખુદા રખને વાલે હુવા કરતે થે ! ખુશ નસીબ નૌ જવાન ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ડર કે સબબ ફૌરન અપની ફૂફી કે પાસ ખુદ હાઝિર હો કર સુલ્હ કી તરકીબ કર લી. સભી કો ચાહિયે કે ગૌર કરેં કે ખાનદાન મેં કિસ કિસ સે અનબન હૈ જબ મા'લૂમ હો જાએ તો અબ અગર શર-ઈ ઉઝ્ર ન હો તો ફૌરન નારાઝ રિશ્તેદારોં સે "સુલ્હો સફ઼ાઈ" કી તરકીબ શુરૂઅ કર દેં. અગર ઝુકના ભી પડે તો બેશક રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે ઝુક જાએં. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ સર બુલન્દી પાએંગે. **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : مَنْ تَوَاضَعَ لِلّٰهِ رَفَعَهُ اللّٰه યા'ની જો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે લિયે આજિઝી કરતા હૈ **અલ્લાહ** તઆલા ઉસે બુલન્દી અતા ફરમાતા હૈ. **(شُعَبُ الْاِیمان ج ٦ ص ٢٧٦ حدیث ٨١٤٠)** અપને ઘરોં ઔર મુઆ-શરે કો **અમ્ન કા ગહવારા** બનાને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો જાઈયે, ઔર હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે લિયે **મ-દની કાફ઼िલે** મેં સુન્નતોં ભરા સફ઼ર કીજિયે નીઝ **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક઼ ઝિન્દગી ગુઝારિયે. આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** પેશ કરતા હૂં, ચુનાન્ચે **બાબુલ મદીના** (કરાચી) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે તવીલ અર્સે સે મેરી ઝૌજા ઔર વાલિદા યા'ની **સાસ બહૂ** મેં ખૂબ ઠની હુઈ થી, નતીજતન

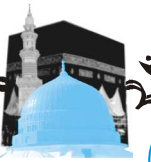

ઝૌજા **રૂઠ** કર મયકે જા બૈઠી. મૈં સખ્ત પરેશાન થા, સમઝ મેં નહીં આતા થા કે ઇસ મસ્અલે કો કૈસે **હલ** કરૂં. ઐસે મેં દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી જારી કર્દા "મ-દની મુઝા-કરે" કી VCD **"ઘર અમ્ન કા ગહવારા કૈસે બને !"** મેરે હાથ આઈ. મૌઝૂઅ દેખા તો બડી ઉમ્મીદ કે સાથ યેહ VCD ખુદ ભી દેખી ઔર અપની વાલિદએ મોહ-ત-રમા કો ભી દિખાઈ ઔર એક VCD અપને સુસરાલ ભી ભેજ દી. મેરી વાલિદા કો યેહ VCD ઇતની **પસન્દ** આઈ કે ઉન્હોં ને ઇસે દો બાર દેખા ઔર હૈરત અંગેઝ તૌર પર મુઝ સે ફ़રમાને લગીં : **"ચલ બેટા ! તેરે સુસરાલ ચલતે હૈં."** મૈં ને સુકૂન કા સાંસ લિયા કે લગતા હૈ જો કામ મૈં ભરપૂર ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ કે બા વુજૂદ ન કર સકા વોહ ઇસ VCD ને કર દિયા. **મેરે** સુસરાલ પહોંચ કર વાલિદા સાહિબા ને બડી **મહબ્બત** સે મેરી ઝૌજા કો **મનાયા** ઔર ઉસે વાપસ ઘર લે આઈ. દૂસરી જાનિબ મેરી ઝૌજા ને ભી **મુસ્બત તર્ઝે અમલ** કા મુઝા-હરા કિયા ઔર ઘર પહોંચને કે બા'દ દૂસરે હી દિન અપની સાસ (યા'ની મેરી વાલિદા) સે કહને લગીં : અમ્મીજાન ! મેરા કમરા બહુત બડા હૈ, જબ કે દીગર ઘર વાલે જિસ કમરે મેં રહતે હૈં વોહ કદરે છોટા હૈ, આપ મેરા કમરા લે લીજિયે ઔર મૈં ઉસ છોટે કમરે મેં રિહાઇશ ઇખ્તિયાર કર લેતી હૂં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારા ઘર જો ફ़িતને ઔર ફ़સાદ કા શિકાર થા, દા'વતે ઇસ્લામી કી બ-ર-કત સે **અમ્ન કા ગહવારા** બન ગયા. (મ-દની મુઝા-કરે કી મઝકૂરા VCD "ઘર અમ્ન કા ગહવારા કૈસે બને" **મક-ત-બતુલ મદીના** સે હદિય્યતન લી જા સકતી ઔર દા'વતે ઇસ્લામી કી વેબ સાઇટ www.dawateislami.net પર દેખી ઔર સુની જા સકતી હૈ.)

જહાં રિશ્તા તોડને વાલા મૌજૂદ હો વહાં રહમત નહીં ઉતરતી : "ત-બરાની"

મેં હઝરતે સય્યિદુના આ'મશ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه સે મન્કૂલ હૈ, હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઇબ્ને મસઊદ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ એક બાર સુબ્હ કે વક્ત મજલિસ મેં તશરીફ़ ફ़રમા થે, ઉન્હોં ને ફ़રમાયા : મૈં કાતેએ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તા તોડને વાલે) કો **અલ્લાહ** કી કસમ દેતા હૂં કે વોહ યહાં સે ઉઠ જાએ તાકે હમ **અલ્લાહ** તઆલા સે મગ્ફ़िરત કી દુઆ કરેં ક્યૂંકે કાતેએ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તા તોડને વાલે) પર આસ્માન કે દરવાઝે બન્દ રહતે હૈં. (યા'ની અગર વોહ યહાં મૌજૂદ રહેગા તો રહમત નહીં ઉતરેગી ઔર હમારી દુઆ કબૂલ નહીં હોગી) (اَلْمُعْجَمُ الْكَبِيْر ج ٩ ص١٥٨ رقم٨٧٩٣)

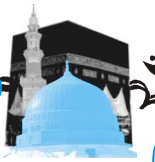

"હુસ્ને સુલૂક" કે 7 હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે સિલએ રેહ્મી કે સાત મ-દની ફૂલ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફ़હાત પર મુશતમિલ કિતાબ, "બહારે શરીઅત" જિલ્દ 3 **સફ़હા** 559 તા 560 પર સે "હુસ્ને સુલૂક" કે સાત હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે સાત **મ-દની ફૂલ** કબૂલ ફ़રમાઈયે :

﴾1﴿ કિસ રિશ્તેદાર સે ક્યા બરતાવ કરે : **અહાદીસ** મેં મુત્લકન (યા'ની બિગૈર કિસી કૈદ કે) રિશ્તે વાલોં કે સાથ સિલા (યા'ની સુલૂક) કરને કા હુક્મ આતા હૈ, કુરઆને મજીદ મેં મુત્લકન (યા'ની બિલા કૈદ) ذَوِی الْقُرْبٰی (યા'ની કરાબત વાલે) ફ़રમાયા ગયા મગર યેહ બાત ઝરૂર હૈ કે રિશ્તે મેં ચૂંકે મુખ્તલિફ़ દ-રજાત હૈં (ઈસી તરહ) સિલએ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તેદારોં સે હુસ્ને સુલૂક) કે દ-રજાત મેં ભી તફ़ાવુત (યા'ની ફ़ર્ક) હોતા હૈ. વાલિદૈન કા મર્તબા સબ સે બઢ કર હૈ, ઈન કે બા'દ ઝૂ રેહ્મ મહરમ કા, (યા'ની વોહ રિશ્તેદાર જિન સે ન-સબી રિશ્તા હોને કી વજહ સે નિકાહ હમેશા કે લિયે હરામ હો) ઈન કે બા'દ બકિય્યા રિશ્તે વાલોં કા અલા ક-દરે મરાતિબ. (યા'ની રિશ્તે મેં નઝદીકી કી તરતીબ કે મુતાબિક)

(رَدُّالْمُحتار ج۹ ص۶۷۸)

﴾2﴿ રિશ્તેદાર સે સુલૂક કી સૂરતેં : **સિલએ** રેહ્મ (યા'ની રિશ્તેદારોં કે સાથ સુલૂક) કી મુખ્તલિફ़ સૂરતેં હૈં, ઈન કો હદિય્યા વ તોહફ़ા દેના ઔર અગર ઈન કો કિસી બાત મેં તુમ્હારી ઈઆનત (યા'ની ઈમદાદ) દરકાર હો તો ઈસ કામ મેં ઈન કી મદદ કરના, ઈન્હેં સલામ કરના, ઈન કી મુલાકાત કો જાના, ઈન કે પાસ ઉઠના બૈઠના, ઈન સે બાતચીત કરના, ઈન કે સાથ લુત્ફ़ વ મેહ્રબાની સે પેશ આના. (دُرَر، ج۱ ص۳۲۳)

www.dawateislami.net

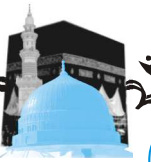

﴿3﴾ પરદેસ હો તો ખત ભેજા કરે : અગર યેહ શખ્સ પરદેસ મેં હૈ તો રિશ્તે વાલોં કે પાસ ખત ભેજા કરે, ઈન સે ખત વ કિતાબત જારી રખે તાકે બે તઅલ્લુકી પૈદા ન હોને પાએ ઔર હો સકે તો વતન આએ ઔર રિશ્તેદારોં સે તઅલ્લુકાત તાઝા કર લે, ઈસ તરહ કરને સે **મહબ્બત** મેં ઈઝાફ़ા હોગા. **(رَدُّالْمُحتار ج٩ ص٦٧٨)** (ફ़ોન યા ઈન્ટરનેટ કે ઝરીએ ભી રાબિતે કી તરકીબ મુફ़ીદ હૈ)

﴿4﴾ પરદેસ મેં હો, માં બાપ બુલાએં તો આના પડેગા : યેહ પરદેસ મેં હૈ વાલિદૈન ઈસે બુલાતે હૈં તો આના હી હોગા, ખત લિખના કાફ़ી નહીં હૈ. યૂહીં વાલિદૈન કો ઈસ કી ખિદમત કી હાજત હો તો આએ ઔર ઉન કી ખિદમત કરે, બાપ કે બા'દ દાદા ઔર બડે ભાઈ કા મર્તબા હૈ કે બડા ભાઈ **બ મન્ઝિલા** બાપ કે હોતા હૈ, બડી બહન ઔર ખાલા માં કી જગહ પર હૈં, બા'ઝ ઉ-લમા ને ચચા કો બાપ કી મિસ્લ બતાયા ઔર હદીસ : عَمُّ الرَّجُلِ صِنْوُ اَبِيْهِ (યા'ની આદમી કા ચચા બાપ કી મિસ્લ હોતા હૈ) સે ભી યેહી મુસ્તફ़ાદ હોતા (યા'ની નતીજા નિકલતા) હૈ. ઈન કે ઈલાવા ઔરોં કે પાસ ખત ભેજના યા હદિય્યા (યા'ની તોહફ़ા) ભેજના કિફ़ાયત કરતા હૈ.

(رَدُّالْمُحتار ج٩ ص٦٧٨)

﴿5﴾ કિસ કિસ રિશ્તેદાર સે કબ કબ મિલે : રિશ્તેદારોં સે નાગા દે કર મિલતા રહે યા'ની એક દિન મિલને કો જાએ દૂસરે દિન ન જાએ وَعَلٰى هٰذَا الْقِيَاس (યા'ની ઈસી પર અન્દાઝા લગા કર), કે ઈસ સે **મહબ્બત** વ ઉલ્ફ़ત ઝિયાદા હોતી હૈ, બલ્કે અકરિબા (યા'ની કરાબત દારોં) સે જુમુઆ જુમુઆ મિલતા રહે યા મહીને મેં એક બાર ઔર તમામ કબીલે ઔર ખાનદાન કો એક (યા'ની મુત્તહિદ) હોના ચાહિયે, જબ હક ઉન કે સાથ હો (યા'ની વોહ હક પર હોં) તો દૂસરોં સે મુકાબલા ઔર ઈઝહારે હક મેં સબ મુત્તહિદ હો કર કામ કરેં.

(دُرَر ج١ ص٣٢٣)

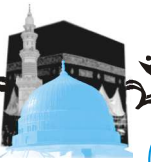

﴾6﴿ રિશ્તેદાર હાજત પેશ કરે તો રદ કર દેના ગુનાહ હૈ : જબ અપના કોઈ રિશ્તેદાર કોઈ હાજત પેશ કરે તો ઉસ કી હાજત રવાઈ કરે, ઉસ કો રદ કર દેના કત્એ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તા તોડના) હૈ. (ایضاً) (યાદ રહે ! સિલએ રેહ્મ વાજિબ હૈ ઔર કત્એ રેહ્મ હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ)

﴾7﴿ સિલએ રેહ્મ યેહ હૈ કે વોહ તોડે તબ ભી તુમ જોડો : સિલએ રેહ્મી (રિશ્તેદારોં કે સાથ અચ્છા સુલૂક) ઈસી કા નામ નહીં કે વોહ સુલૂક કરે તો તુમ ભી કરો, યેહ ચીઝ તો હકીકત મેં મુકાફ઼ાત યા'ની અદલા બદલા કરના હૈ કે ઉસ ને તુમ્હારે પાસ ચીઝ ભેજ દી તુમ ને ઉસ કે પાસ ભેજ દી, વોહ તુમ્હારે યહાં આયા તુમ ઉસ કે પાસ ચલે ગએ. હકીકતન **સિલએ રેહ્મ** (યા'ની રિશ્તેદારોં સે હુસ્ને સુલૂક) યેહ હૈ કે વોહ કાટે ઔર તુમ જોડો, વોહ તુમ સે જુદા હોના ચાહતા હૈ, બે એ'તનાઈ (યા'ની લા પરવાહી) કરતા હૈ ઔર તુમ ઉસ કે સાથ રિશ્તે કે હુકૂક કી મુરાઆત (યા'ની લિહાઝ વ રિઆયત) કરો.

(رَدُّالْمُحتار ج۹ ص۶۷۸)

હુસ્ને ઝન રખને કા તરીકા : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! મઝકૂરા સાતોં **મ-દની ફૂલ** નિહાયત તવજ્જોહ કે કાબિલ હૈં, બિલ ખુસૂસ સાતવેં **મ-દની ફૂલ** જિસ મેં "અદલે બદલે" કા ઝિક્ર હૈ ઇસ કે બારે મેં અર્ઝ હૈ કે આજ કલ ઉમૂમન યેહી "અદલા બદલા" હો રહા હૈ. એક રિશ્તેદાર અગર ઇસ કો શાદી કી દા'વત દેતા હૈ જભી યેહ ઉસ કો દેતા હૈ અગર વોહ ન દે તો યેહ ભી નહીં દેતા. અગર ઉસ એક ને ઇસ કો ઝિયાદા અફ઼રાદ કી દા'વત દી ઔર યેહ અગર ઉસ કો કમ અફ઼રાદ કી દા'વત દે તો ઇસ કા ઠીકઠાક નોટિસ લિયા જાતા, ખૂબ તન્કીદેં ઔર ગીબતેં કી જાતી હૈં. ઈસી તરહ જો રિશ્તેદાર ઇસ કે યહાં કિસી તક્રીબ મેં શિર્કત નહીં કરતા તો યેહ ઉસ કે યહાં હોને વાલી તક્રીબ કા બાયકાટ કર દેતા હૈ ઔર યૂં ફ઼ાસિલે મઝીદ બઢાએ જાતે હૈં. હાલાં કે કોઈ હમારે યહાં શરીક ન હુવા હો તો ઉસ કે બારે મેં અચ્છા ગુમાન

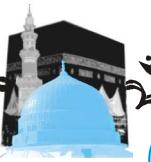

૨ખને કે કઈ પહલૂ નિકલ સકતે હૈં, મ-સલન વોહ ન આને વાલા બીમાર હો ગયા હોગા, ભૂલ ગયા હોગા, ઝરૂરી કામ આ પડા હોગા, યા કોઈ સખ્ત મજબૂરી હોગી જિસ કી વજાહત ઉસ કે લિયે દુશ્વાર હોગી વગૈરા. વોહ અપની ગૈર હાઝિરી કા સબબ બતાએ યા ન બતાએ, હમેં **હુસ્ને ઝન** ૨ખ કર સવાબ કમાના ઔર જન્નત મેં જાને કા સામાન કરતે ૨હના ચાહિયે. ચુનાન્ચે **ફ૨માને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : حُسْنُ الظَّنِّ مِنْ حُسْنِ الْعِبَادَةِ યા'ની હુસ્ને ઝન ઉમ્દા ઈબાદત સે હૈ. **(ابوداؤد ج ٤ ص ٣٨٨ حديث ٤٩٩٣)** **મુફ્સ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝ૨તે મુફ્તી **અહમદ યાર ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે મુખ્તલિફ મતાલિબ બયાન કરતે હુએ લિખતે હૈં : યા'ની મુસલ્માનોં સે અચ્છા ગુમાન કરના, ઈન પર **બદ ગુમાની** ન કરના યેહ ભી અચ્છી ઈબાદાત મેં સે એક **ઈબાદત** હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 621)

જન્નત કા મહલ ઉસ કો મિલેગા જો.....: **બિલફ઼ઝ** હમા૨ા રિશ્તેદા૨ સુસ્તી કે સબબ યા કિસી ભી વજહ સે જાન બૂઝ કર હમા૨ે યહાં નહીં આયા યા હમેં અપને યહાં મદ્ઉ નહીં કિયા બલ્કે ઉસ ને ખુલ્લમ ખુલ્લા હમા૨ે સાથ બદ સુલૂકી કી તબ ભી હમેં બડા હૌસલા ૨ખતે હુએ તઅલ્લુકાત બ૨ ક૨ાર ૨ખને ચાહિએં, **હઝ૨તે** સય્યિદુના ઉબય્ય બિન કા'બ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે સુલ્તાને દો જહાન, શહન્શાહે કૌનો મકાન, ૨હમતે આ-લમિય્યાન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ૨માને અઝીમુશ્શાન હૈ : જિસે યેહ પસન્દ હો કે ઉસ કે લિયે (જન્નત મેં) મહલ બનાયા જાએ ઔ૨ ઉસ કે દ-૨જાત બુલન્દ કિયે જાએં, ઉસે ચાહિયે કે જો ઉસ પ૨ ઝુલ્મ ક૨ે યેહ ઉસે મુઆફ઼ ક૨ે ઔ૨ જો ઉસે મહ૨ૂમ ક૨ે યેહ ઉસે અતા ક૨ે ઔ૨ જો ઉસ સે કત્એ તઅલ્લુક ક૨ે યેહ ઉસ સે નાતા (યા'ની તઅલ્લુક) જોડે. **(اَلْمُستدرَك لِلْحاكِم ج ٣ ص ١٢ حديث ٣٢١٥)**

દુશ્મની છુપાને વાલે રિશ્તેદા૨ કો સ-દકા દેના અફ઼ઝલ તરીન હૈ : બહ૨ હાલ કોઈ હમા૨ે સાથ હુસ્ને સુલૂક ક૨ે યા ન ક૨ે હમેં હુસ્ને સુલૂક જા૨ી ૨ખના ચાહિયે. ''મુસ્નદે ઈમામ અહમદ'' કી હદીસે પાક મેં હૈ : اِنَّ اَفْضَلَ الصَّدَقَةِ الصَّدَقَةُ عَلٰى ذِى الرَّحِمِ الْكَاشِحِ બેશક અફ઼ઝલ તરીન સ-દકા વોહ હૈ જો દુશ્મની છુપાને વાલે રિશ્તેદા૨ પ૨ કિયા જાએ.

(مُسندِ إمام احمد ج ٩ ص ١٣٨ حديث ٢٣٥٨٩)

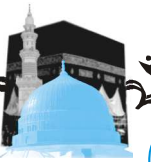

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

રિશ્તેદાર સે જબ સખ્ત દુખ પહોંચા : **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના અબૂ બક્ર **સિદ્દીક** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ કો અપને ખાલાઝાદ ભાઈ ગરીબ વ નાદાર વ મુહાજિર ઔર બદ્રી સહાબી હઝરતે સય્યિદુના મિસ્તહ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ જિન કા આપ ખર્ચ ઉઠાતે થે ઉન સે સખ્ત રન્જ પહોંચા ઔર વોહ યેહ કે ઉન્હોં ને આપ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ કી પ્યારી બેટી યા'ની **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهَا પર તોહમત લગાને વાલોં કે સાથ મુવા-ફકત કી થી (વોહ તવીલ કિસ્સા હૈ જો કે "વાકિઅએ ઈફક" કહલાતા હૈ ઈસ કા તઝકિરા સફહા **196** પર આ રહા હૈ) ઈસ પર આપ (رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ) ને ખર્ચ ન દેને કી કસમ ખાઈ. ઈસ પર પારહ 18 **સૂ-રતુન્નૂર** કી આયત નમ્બર 22 નાઝિલ હુઈ. વોહ આયતે મુબા-રકા યેહ હૈ :

وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبٰى وَالْمَسٰكِيْنَ وَالْمُهٰجِرِيْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۖ وَلْيَعْفُوْا وَلْيَصْفَحُوْا ۭ اَلَا تُحِبُّوْنَ اَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَكُمْ ۭ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۲۲﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર કસમ ન ખાએં વોહ જો તુમ મેં ફઝીલત વાલે ઔર ગુન્જાઈશ વાલે હૈં કરાબત વાલોં ઔર મિસ્કીનોં ઔર **અલ્લાહ** કી રાહ મેં હિજરત કરને વાલોં કો દેને કી ઔર ચાહિયે કે મુઆફ કરેં ઔર દર ગુઝરેં ક્યા તુમ ઈસે દોસ્ત નહીં રખતે કે **અલ્લાહ** તુમ્હારી બખ્શિશ કરે ઔર **અલ્લાહ** બખ્શને વાલા મેહરબાન હૈ.

જબ યેહ આયત સય્યિદે આલમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને પઢી તો હઝરતે સય્યિદુના અબૂ બક્ર સિદ્દીક رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને કહા : બેશક મેરી આરઝૂ હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મેરી મગ્ફિરત કરે ઔર મૈં મિસ્તહ (رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ) કે સાથ જો સુલૂક કરતા થા ઉસ કો કભી મૌકૂફ (યા'ની બન્દ) ન કરૂંગા ચુનાન્ચે આપ (رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ) ને ઉસ (માલી તઆવુન) કો જારી ફરમા દિયા. ઈસ આયત સે મા'લૂમ હુવા કે જો શખ્સ કિસી કામ પર **કસમ** ખાએ ફિર મા'લૂમ હો કે ઉસ કા કરના હી બેહતર હૈ તો ચાહિયે કે ઉસ કામ કો કરે ઔર **કસમ કા કફ્ફારા** દે, હદીસે સહીહ મેં યેહી વારિદ હૈ. મઝીદ ફરમાતે હૈં : ઈસ આયત સે હઝરતે સિદ્દીકે અક્બર رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ કી ફઝીલત સાબિત હુઈ, ઈસ સે આપ કી ઉલુવ્વે શાન વ મર્તબત (યા'ની રુત્બે કી અ-ઝમત) ઝાહિર હોતી હૈ કે **અલ્લાહ** તઆલા

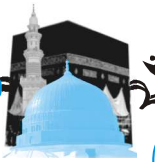

ને આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કો (આયતે કુરઆની મેં) ઊલુલ ફઝ્લ (યા'ની ફઝીલત વાલા ઈર્શાદ) ફરમાયા. (ખઝાઈનુલ ઈરફાન, સ. 563) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِین بِجاہِ النَّبِیِّ الْاَمین صَلَّی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلَّم

બયાં હો કિસ ઝબાં સે મર્તબા સિદ્દીકે અકબર કા હૈ યારે ગાર મહબૂબે ખુદા સિદ્દીકે અકબર કા

મકામે ખ્વાબે રાહત ચૈન સે આરામ કરને કો

બના પહલૂએ મહબૂબે ખુદા સિદ્દીકે અકબર કા

(ઝૌકે ના'ત)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

કસમ ઔર ઉસ કે કફ્ફારે કા બયાન (હ-નફી)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અમીરુલ મુઅમિનીન આશિકે અકબર, હઝરતે સય્યિદુના **સિદ્દીકે અકબર** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે વાકિએ મેં **કસમ** કા ઔર તફસીર મેં **કસમ કે કફ્ફારે** કા તઝકિરા હૈ, ચૂંકે આજ કલ કસીર લોગોં કા બાત બાત પર કસમેં ખાને કી તરફ રુજહાન દેખા જા રહા હૈ, બારહા ઝૂટી કસમ ભી ખા લી જાતી હૈ, ન તૌબા કા શુઊર ન કફ્ફારા દેને કી કોઈ શુદબુદ, લિહાઝા ઉમ્મત કી ખૈર ખ્વાહી કા સવાબ કમાને કી હિર્સ કે સબબ બતૌરે **નેકી કી દા'વત** કદરે તફસીલ કે સાથ **કસમ** ઔર ઈસ કે **કફ્ફારે** કે બારે મેં **મ-દની ફૂલ** પેશ કરતા હૂં, કબૂલ ફરમાઈયે. ઈસ કા અઝ ઈબ્તિદા તા ઈન્તિહા મુતા-લઆ યા બા'ઝ ઈસ્લામી ભાઈયોં કા મિલ બૈઠ કર દર્સ દેના સિર્ફ મુફીદ હી નહીં, اِنْ شَآءَاللّٰہ عَزَّوَجَلَّ મુફીદ તરીન સાબિત હોગા.

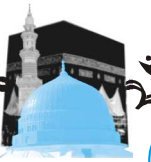

ક઼સમ કી તા'રીફ઼ : **ક઼સમ** કો અ-રબી ઝબાન મેં **"યમીન"** કહતે હૈં જિસ કા મતલબ હૈ : "દાહિની (યા'ની સીધી) જાનિબ", ચૂંકે અહલે અરબ ઉમૂમન **ક઼સમ** ખાતે યા ક઼સમ લેતે વક્ત એક દૂસરે સે દાહિના (યા'ની સીધા) હાથ મિલાતે થે ઈસ લિયે **ક઼સમ** કો "યમીન" કહને લગે, યા ફ઼િર **યમીન "યુમ્ન"** સે બના હૈ જિસ કે મા'ના હૈં "બ-ર-ક઼ત વ ક઼ુવ્વત", ચૂંકે ક઼સમ મેં **અલ્લાહ** તઆલા કા બા બ-ર-ક઼ત નામ ભી લેતે હૈં ઔર ઈસ સે અપને કલામ કો ક઼ુવ્વત દેતે હૈં ઈસ લિયે ઈસે **યમીન** કહતે હૈં યા'ની બ-ર-ક઼ત વ ક઼ુવ્વત વાલી ગુફ઼્ત-ગૂ. (મુલખ્ખસ અઝ મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 5, સ. 194) શર-ઈ એ'તિબાર સે **ક઼સમ** ઉસ અક્દ (યા'ની અહ્દો પૈમાં) કો કહતે હૈં જિસ કે ઝરીએ ક઼સમ ખાને વાલા કિસી કામ કે કરને યા ન કરને કા પુખ્તા (પક્કા) ઈરાદા કરતા હૈ. **(دُرِّمُختار ج٥ ص٤٨٨)** મ-સલન કિસી ને યૂં કહા : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ક઼સમ ! મૈં કલ તુમ્હારા સારા કર્ઝ઼ અદા કર દૂંગા" તો યેહ **ક઼સમ** હૈ.

ક઼સમ કી તીન અક્સામ : **ક઼સમ** તીન તરહ કી હોતી હૈ :

(1) લગ્વ (2) ગમૂસ (3) મુન્અકિદા.

﴾1﴿ **લગ્વ** યેહ હૈ કે કિસી ગુઝરે હુએ યા મૌજૂદા અમ્ર (યા'ની મુઆ-મલે) પર અપને ખયાલ મેં (યા'ની ગલત ફ઼હમી કી વજહ સે) સહીહ જાન કર **ક઼સમ** ખાએ ઔર દર હક઼ીકત વોહ બાત ઉસ કે ખિલાફ઼ (યા'ની ઉલટ) હો, મ-સલન કિસી ને ક઼સમ ખાઈ : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ક઼સમ ! ઝૈદ ઘર પર નહીં હૈ" ઔર ઈસ કી મા'લૂમાત મેં યેહી થા કે ઝૈદ ઘર પર નહીં હૈ ઔર ઈસ ને અપને ગુમાન મેં સચ્ચી ક઼સમ ખાઈ થી મગર હક઼ીકત મેં ઝૈદ ઘર પર થા તો યેહ ક઼સમ "લગ્વ" કહલાએગી, યેહ મુઆફ઼ હૈ ઔર ઈસ પર કફ઼્ફ઼ારા નહીં ﴾2﴿ **ગમૂસ** યેહ હૈ કે કિસી ગુઝરે હુએ યા મૌજૂદા અમ્ર (યા'ની મુઆ-મલે) પર દાનિસ્તા (યા'ની જાન બૂઝ કર) ઝૂટી ક઼સમ ખાએ મ-સલન કિસી ને ક઼સમ ખાઈ : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ક઼સમ ! ઝૈદ ઘર પર હૈ," ઔર વોહ જાનતા હૈ કે હક઼ીકત મેં ઝૈદ ઘર પર નહીં હૈ તો યેહ ક઼સમ "ગમૂસ" કહલાએગી ઔર ક઼સમ ખાને વાલા સખ્ત ગુનહગાર હુવા, ઈસ્તિગ્ફ઼ાર વ તૌબા ફ઼ર્ઝ઼ હૈ મગર કફ઼્ફ઼ારા લાઝિમ નહીં ﴾3﴿ **મુન્અકિદા** યેહ હૈ કે આયન્દા કે લિયે ક઼સમ ખાઈ મ-સલન યૂં કહા : "રબ عَزَّوَجَلَّ કી ક઼સમ ! મૈં કલ તુમ્હારે ઘર ઝ઼રૂર આઊંગા." મગર દૂસરે દિન ન આયા તો **ક઼સમ** ટૂટ ગઈ, ઉસે કફ઼્ફ઼ારા દેના પડેગા ઔર બા'ઝ઼ સૂરતોં મેં ગુનહગાર ભી હોગા. **(فتاوٰی عالمگیری ج٢ ص٥٢)**

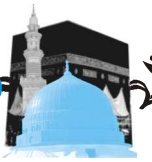

ખુલાસા યેહ હુવા કે કસમ ખાને વાલા કિસી ગુઝરી હુઈ યા મૌજૂદા બાત કે બારે મેં કસમ ખાએગા તો વોહ યા તો સચ્ચા હોગા યા ફિર ઝૂટા, અગર સચ્ચા હોગા તો કોઈ હરજ નહીં ઔર અગર ઝૂટા હોગા તો ઉસ ને વોહ કસમ અપને ખયાલ કે મુતાબિક અગર સચ્ચી ખાઈ થી તો અબ ભી હરજ નહીં યા'ની ગુનાહ ભી નહીં ઔર કફ્ફારા ભી નહીં હાં અગર ઉસે પતા થા કે મૈં ઝૂટી કસમ ખા રહા હૂં તો ગુનહગાર હોગા મગર કફ્ફારા નહીં હૈ, ઔર અગર ઈસ ને **આયન્દા કે લિયે** કિસી કામ કે કરને યા ન કરને કી **કસમ** ખાઈ તો અગર વોહ કસમ પૂરી કર દેતા હૈ ફબિહા (યા'ની ખૂબ બેહતર) વરના **કફ્ફારા** દેના હોગા ઔર બા'ઝ સૂરતોં મેં કસમ તોડને કી વજહ સે ગુનહગાર ભી હોગા. (ઈન સૂરતોં કી તફ્સીલ આગે આ રહી હૈ)

ઝૂટી કસમ ખાના ગુનાહે કબીરા હૈ : **રસૂલે** બે મિસાલ, બીબી આમિના કે લાલ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે સાથ શિર્ક કરના, વાલિદૈન કી ના ફરમાની કરના, કિસી જાન કો કત્લ કરના ઔર **ઝૂટી કસમ** ખાના કબીરા ગુનાહ હૈં."

(بُخاری ج٤ص٢٩٠حدیث٦٦٧٥)

સબ સે પહલે ઝૂટી કસમ શૈતાન ને ખાઈ : હઝરતે સય્યિદુના **આદમ સફિય્યુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો સજદા ન કરને કી વજહ સે શૈતાન મરદૂદ હુવા થા લિહાઝા વોહ આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો નુક્સાન પહોંચાને કી તાક મેં રહા. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને હઝરાતે સય્યિદૈના **આદમ વ હવ્વા** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام وَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا સે ફરમાયા કે જન્નત મેં રહો ઔર જહાં દિલ કરે બે રોક ટોક ખાઓ અલબત્તા ઈસ "દરખ્ત" કે કરીબ ન જાના. શૈતાન ને કિસી તરહ હઝરાતે સય્યિદૈના **આદમ વ હવ્વા** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام وَرَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا કે પાસ પહોંચ કર કહા કે મૈં તુમ્હેં **"શ-જરે ખુલ્દ"** બતા દૂં, હઝરતે સય્યિદુના **આદમ સફિય્યુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને મન્અ ફરમાયા તો શૈતાન ને **કસમ** ખાઈ કે મૈં તુમ્હારા ખૈર ખ્વાહ (યા'ની ભલાઈ ચાહને વાલા) હૂં. ઈન્હેં ખયાલ હુવા કે **અલ્લાહ** પાક કી ઝૂટી કસમ કૌન ખા સકતા હૈ ! યેહ સોચ કર હઝરતે સય્યિ-દતુના **હવ્વા** رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا ને ઈસ મેં સે કુછ ખાયા ફિર હઝરતે સય્યિદુના

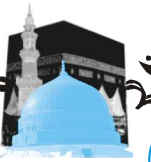

આદમ સફ़િય્યુલ્લાહ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો દિયા ઉન્હોં ને ભી ખા લિયા. (مُلَخَّص از تفسیر عبد الرزاق ج۲ ص۷۶) જૈસા કે પારહ 8 **સૂ-રતુલ આ'રાફ़** કી આયત 20 ઔર 21 મેં ઇર્શાદ હોતા હૈ :

فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطٰنُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُۥرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهٰىكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَيْنِ اَوْ تَكُوْنَا مِنَ الْخٰلِدِيْنَ ۝ وَقَاسَمَهُمَاۤ اِنِّيْ لَكُمَا لَمِنَ النّٰصِحِيْنَ ۝

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ફિર શૈતાન ને ઉન કે જી મેં ખતરા ડાલા કે ઉન પર ખોલ દે ઉન કી શર્મ કી ચીઝેં જો ઉન સે છુપી થીં ઔર બોલા : તુમ્હેં તુમ્હારે રબ ને ઇસ પેડ સે ઇસી લિયે મન્અ ફ़રમાયા હૈ કે કહીં તુમ દો ફ़िરિશ્તે હો જાઓ યા હમેશા જીને વાલે ઔર ઉન સે **કસમ** ખાઈ કે મૈં તુમ દોનોં કા ખૈર ખ્વાહ હૂં.

સદરુલ અફ़ાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى તફ़સીરે **ખઝાઈનુલ ઈરફ़ાન** મેં લિખતે હૈં : મા'ના યેહ હૈં કે ઇબ્લીસે મલ્ઊન ને ઝૂટી કસમ ખા કર હઝરતે (સય્યિદુના) આદમ (عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) કો ધોકા દિયા ઔર **પહલા ઝૂટી કસમ ખાને વાલા ઇબ્લીસ હી હૈ,** હઝરતે આદમ (عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) કો ગુમાન ભી ન થા કે કોઈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ખા કર ઝૂટ બોલ સકતા હૈ, ઇસ લિયે આપ ને ઉસ કી બાત કા એ'તિબાર કિયા.

કિસી કા હક મારને કે લિયે ઝૂટી કસમ ખાને વાલા જહન્નમી હૈ :

રસૂલે કરીમ, રઊફ़ુર્રહીમ عَلَيْهِ اَفْضَلُ الصَّلٰوةِ وَالتَّسْلِيْم કા ફ़રમાને અઝીમ હૈ : જો કસમ ખા કર કિસી મુસલ્માન કા હક માર લે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે જહન્નમ વાજિબ કર દેતા ઔર ઉસ પર જન્નત હરામ ફ़રમા દેતા હૈ. અર્ઝ કી ગઈ : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! અગર્ચે વોહ થોડી સી ચીઝ હી હો ? ઇર્શાદ ફ़રમાયા : "અગર્ચે **પીલૂ** કી શાખ હી હો." ((مُسلِم ص۸۲ حدیث۲۱۸-(۱۳۷)) પીલૂ એક દરખ્ત હૈ જિસ કી શાખ ઔર જડ સે મિસ્વાક બનાતે હૈં.

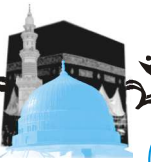

ઝૂટી કસમ ખાને વાલે કે હશ્ર મેં હાથ પાઉં કટે હુએ હોંગે : એક **હઝ્રમી** (યા'ની **મુલ્કે યમન** કે શહ્ર **"હઝ્ર મૌત"** કે બાશિન્દે) ઔર એક **કિન્દી** (યા'ની કબીલએ કિન્દા સે વાબસ્તા એક શખ્સ) ને મદીને કે તાજવર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી બારગાહે અન્વર મેં **યમન** કી એક ઝમીન કે **મુ-તઅલ્લિક** અપના ઝગડા પેશ કિયા, **હઝ્રમી** ને અર્ઝ કી : **"યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! મેરી ઝમીન ઈસ કે બાપ ને છીન લી થી, અબ વોહ ઈસ કે કબ્ઝે મેં હૈ." તો નબિય્યે મુકર્રમ, નૂરે મુજસ્સમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને દરયાફ़્ત ફ़રમાયા : "ક્યા તુમ્હારે પાસ કોઈ ગવાહી હૈ ?" અર્ઝ કી : "નહીં, લેકિન મૈં ઈસ સે કસમ લૂંગા કે **અલ્લાહ** કી કસમ ખા કર કહે કે વોહ નહીં જાનતા કે વોહ મેરી ઝમીન હૈ જો ઈસ કે બાપ ને ગસ્બ કર લી થી." **કિન્દી** કસમ ખાને કે લિયે તય્યાર હો ગયા તો રસૂલે અકરમ, શહન્શાહે આદમ વ બની આદમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફ़રમાયા : "જો (ઝૂટી) કસમ ખા કર કિસી કા માલ દબાએગા વોહ બારગાહે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ મેં ઈસ હાલત મેં પેશ હોગા કે **ઉસ કે હાથ પાઉં કટે હુએ હોંગે.**" યેહ સુન કર **કિન્દી** ને કહ દિયા કે યેહ ઝમીન ઉસી (યા'ની હઝ્રમી) કી હૈ. **(سُنَنِ ابوداؤد ج٣ ص٢٩٨ حديث٣٢٤٤)**

મુફ़સ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ઼્તી **અહમદ યાર ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : سُبْحٰنَ اللهِ ! યેહ હૈ અસર ઉસ ઝબાને ફ઼ૈઝ તરજુમાન કા કે દો કલિમાત મેં ઉસ (કિન્દી) કે દિલ કા હાલ બદલ ગયા ઔર સચ્ચી બાત કહ કર ઝમીન સે લા દા'વા હો ગયા. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 5, સ. 403)

સાત ઝમીનોં કા હાર : **રિશ્વતોં** કે ઝરીએ દૂસરોં કી જગહોં પર કબ્જા કર કે ઈમારતેં બનાને વાલોં, લોગોં કી તરફ़ સે ઠેકે પર મિલી હુઈ ઝર-ઈ ઝમીનેં દબા લેને વાલે કિસાનોં, વડેરોં ઔર ખાઈન ઝમીન દારોં કો ઘબરા કર ઝટપટ તૌબા કર લેની ચાહિયે ઔર જિન જિન કે હુકૂક દબાએ હૈં વોહ ફ઼ૌરન અદા કર દેને ચાહિએં કે "મુસ્લિમ શરીફ઼" મેં સરકારે નામદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : "જો શખ્સ કિસી કી બાલિશ્ત ભર ઝમીન નાહક તૌર પર લેગા તો ઉસે કિયામત કે રોઝ સાત ઝમીનોં કા તૌક (યા'ની હાર) પહનાયા જાએગા." **(صحيح مُسلِم ص٨٦٩ حديث ١٦١٠)**

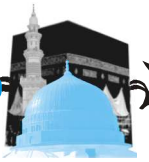

શારેએ આમ પર બિલા હાજતે શર-ઈ રાસ્તા મત ઘેરિયે : બા'ઝ લોગ શારેએ આમ પર બિલા હાજત રાસ્તા ઘેર લેતે હૈં જિન મેં કઈ સૂરતેં લોગોં કે લિયે સખ્ત તક્લીફ઼ કા બાઇસ બનતી હૈં, મ-સલન ﴿1﴾ બકર ઈદ કે દિનોં મેં કુરબાની કે જાનવર બેચને યા કિરાએ પર રખને યા ઝબ્હ કરને કે લિયે બા'ઝ જગહ બિલા ઝરૂરત પૂરી પૂરી ગલિયાં ઘેર લેતે હૈં ﴿2﴾ રાસ્તે મેં તક્લીફ઼ દેહ હદ તક કચરા યા મલ્બા ડાલતે, તા'મીરાત કે લિયે ગૈર ઝરૂરી તૌર પર બજરી ઔર સરિયોં કા ઢેર લગા દેતે હૈં ઔર યૂંહી તા'મીરાત કે બા'દ મહીનોં તક બચા હુવા સામાન વ મલ્બા પડા રહતા હૈ ﴿3﴾ શાદી વ ગમી કી તક્રીબોં, નિયાઝોં વગૈરા કે મૌકઓં પર ગલિયોં મેં દેગેં પકાતે હૈં જિન સે બા'ઝ અવકાત ઝમીન પર ગઢે પડ જાતે હૈં, ફ઼િર ઉન મેં કીચડ ઔર ગન્દે પાની કે ઝખીરે કે ઝરીએ મચ્છર પૈદા હોતે ઔર બીમારિયાં ફ઼ૈલતી હૈં ﴿4﴾ આમ રાસ્તોં મેં ખુદાઈ કરવા દેતે હૈં મગર ઝરૂરત પૂરી હો જાને કે બા વુજૂદ ભરવા કર હસ્બે સાબિક હમવાર નહીં કરતે ﴿5﴾ રિહાઈશ યા કારોબાર કે લિયે ના જાઈઝ કબ્ઝા જમા કર ઈસ તરહ જગહ ઘેર લેતે હૈં કે લોગોં કા રાસ્તા તંગ હો જાતા હૈ. ઈન સબ કે લિયે લમ્હએ ફ઼िક्रिय्या હૈ.

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 853 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ** (જિલ્દ અવ્વલ)" **સફ઼હા** 816 પર ઈમામ ઈબ્ને હજર મક્કી શાફ़ેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કબીરા ગુનાહ નમ્બર 215 મેં ઈસ ફ़ે'લ (યા'ની કામ) કો ગુનાહે કબીરા કરાર દેતે હુએ ફ઼રમાતે હૈં : "શારેએ આમ મેં ગૈર શર-ઈ તસર્રુફ़ (મુદા-ખલત) કરના યા'ની ઐસા તસર્રુફ़ (યા'ની દખ્લ દેના યા અમલ ઇખ્તિયાર) કરના જિસ સે ગુઝરને વાલોં કો સખ્ત નુક્સાન પહોંચે" ઈસ કા સબબ બયાન કરતે હુએ તહરીર કરતે હૈં કે ઈસ મેં લોગોં કી ઈઝા રસાની ઔર ઝુલ્મન ઉન કે હુકૂક કા દબાના પાયા જા રહા હૈ. **ફ઼રમાને મુસ્તફ઼ા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : "જિસ ને એક બાલિશ્ત ઝમીન ઝુલ્મ કે તૌર પર લે લી કિયામત કે દિન સાતોં ઝમીનોં સે ઇતના હિસ્સા તૌક બના કર ઉસ કે ગલે મેં ડાલ દિયા જાએગા." (صحیح بخاری ج ۲ ص ۳۷۷ حدیث ۳۱۹۸)

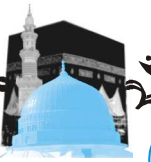

ઝૂટી કસમ ઘરોં કો વીરાન કર છોડતી હૈ : ઝૂટી કસમ કે નુક્સાનાત કા નક્શા ખીંચતે હુએ **મેરે** આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફ़રમાતે હૈં : **ઝૂટી કસમ** ઘરોં કો વીરાન કર છોડતી હૈ (ફ़તાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 6, સ. 602) એક ઔર મકામ પર લિખતે હૈં : ઝૂટી કસમ ગુઝશ્તા બાત પર દાનિસ્તા (યા'ની જાન બૂઝ કર ખાને વાલે પર અગર્ચે) ઈસ કા કોઈ કફ़્ફ़ારા નહીં, (મગર) ઈસ કી સઝા યેહ હૈ કે **જહન્નમ કે ખૌલતે દરિયા મેં ગોતે દિયા જાએગા.** (ફ़તાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 13, સ. 611) **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** ઝરા ગૌર કીજિયે કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ જિસ ને હમેં પૈદા કિયા, પૂરી કાએનાત કો તખ્લીક કિયા (યા'ની બનાયા), જિસ પર હર હર બાત ઝાહિર હૈ, કોઈ ચીઝ઼ ઉસ સે પોશીદા નહીં, હત્તા કે દિલોં કે ભેદ ભી વોહ ખૂબ જાનતા હૈ, જો રહમાન વ રહીમ ભી હૈ ઔર કહ્હાર વ જબ્બાર ભી હૈ, ઉસ રબ્બુલ અનામ કા નામ લે કર **ઝૂટી કસમ** ખાના કિતની બડી નાદાની કી બાત હૈ ઔર વોહ ભી દુન્યા કે કિસી આરિઝી (વક્તી) ફ़ાએદે યા ચન્દ સિક્કોં કે લિયે !

યહૂદિયોં ને શાને મુસ્તફ़ા છુપાને કે લિયે ઝૂટી કસમ ખાઈ : યહૂદ કે અહ્બાર (યા'ની ઉ-લમા) ઔર ઈન કે રઈસોં (યા'ની સરદારોં) **અબૂ રાફ़ેઅ વ કિનાના બિન અબિલ હુકૈક** ઔર **કા'બ બિન અશરફ़** ઔર **હુયય્યિબ્નિ અખ્તબ** ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા વોહ અહ્દ છુપાયા જો સય્યિદે આલમ, રસૂલે મોહતરમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર ઈમાન લાને કે **મુ-તઅલ્લિક** ઈન સે **તૌરૈત** શરીફ़ મેં લિયા ગયા. વોહ ઈસ તરહ કે ઉન્હોં ને ઈસ કો બદલ દિયા ઔર ઈસ કી જગહ અપને હાથોં સે કુછ કા કુછ લિખ દિયા ઔર **ઝૂટી કસમ** ખાઈ કે યેહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ़ સે હૈ, યેહ સબ કુછ ઉન્હોં ને અપની જમાઅત કે જાહિલોં સે રિશ્વતેં ઔર માલો ઝર હાસિલ કરને કે લિયે કિયા. ઉન કે બારે મેં યેહ આયતે મુબા-રકા નાઝિલ હુઈ :

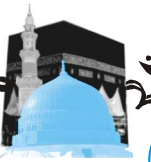

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ़ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترغیب)

اِنَّ الَّذِیْنَ یَشْتَرُوْنَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَ اَیْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِیْلًا اُولٰٓىٕكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِی الْاٰخِرَةِ وَ لَا یُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَ لَا یَنْظُرُ اِلَیْهِمْ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ وَ لَا یُزَكِّیْهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِیْمٌ ﴿۷۷﴾

(پ۳،ال عمرٰن:۷۷)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જો **અલ્લાહ** કે અહ્દ ઔર અપની **કસમોં** કે બદલે ઝલીલ દામ લેતે હૈં આખિરત મેં ઉન કા કુછ હિસ્સા નહીં ઔર **અલ્લાહ** ન ઉન સે બાત કરે, ન ઉન કી તરફ़ નઝર ફ़રમાએ કિયામત કે દિન ઔર ન ઉન્હેં પાક કરે ઔર ઉન કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ.

(تفسیر خازن ج۱ ص۲۶۵)

નીલી આંખોં વાલા મુનાફ़िક : **અબ્દુલ્લાહ બિન નબ્તલ** (નામી એક) મુનાફ़िક (થા) જો રસૂલે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મજલિસ મેં હાઝિર રહતા ઔર યહાં કી બાત યહૂદ કે પાસ પહોંચાતા (થા), એક રોઝ હુઝૂરે અક્દસ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم દૌલત સરાએ અક્દસ મેં તશરીફ़ ફ़રમા થે, હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફ़રમાયા : ઈસ વક્ત એક આદમી આએગા જિસ કા દિલ નિહાયત સખ્ત ઔર શૈતાન કી આંખોં સે દેખતા હૈ, થોડી હી દેર બા'દ **અબ્દુલ્લાહ બિન નબ્તલ** આયા, ઉસ કી આંખેં **નીલી** થીં, હુઝૂર સય્યિદે આલમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસ સે ફ़રમાયા : તૂ ઔર તેરે સાથી ક્યૂં હમેં ગાલિયાં દેતે હૈં ? વોહ **કસમ** ખા ગયા કે ઐસા નહીં કરતા ઔર અપને યારોં કો લે આયા, ઉન્હોં ને ભી **કસમ** ખાઈ કે હમ ને આપ કો ગાલી નહીં દી, ઈસ પર યેહ આયતે કરીમા નાઝિલ હુઈ :

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِیْنَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَیْهِمْ ؕ مَا هُمْ مِّنْكُمْ وَ لَا مِنْهُمْ ۙ وَ یَحْلِفُوْنَ عَلَى الْكَذِبِ وَ هُمْ یَعْلَمُوْنَ ﴿۱۴﴾

(پ۲۸،مجادلہ:۱۴)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ક્યા તુમ ને ઉન્હેં ન દેખા જો ઐસોં કે દોસ્ત હુએ જિન પર **અલ્લાહ** કા ગઝબ હૈ, વોહ ન તુમ મેં સે ન ઉન મેં સે, વોહ દાનિસ્તા ઝૂટી **કસમ** ખાતે હૈં.

(ખઝાઈનુલ ઈરફ़ાન)

www.dawateislami.net

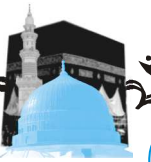

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

જહન્નમ મેં લે જાને કા હુક્મ હોગા :

મન્કૂલ હૈ કે કિયામત કે દિન એક શખ્સ કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં ખડા કિયા જાએગા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસે જહન્નમ મેં લે જાને કા હુક્મ ફ़રમાએગા. વોહ અર્ઝ કરેગા : **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે કિસ લિયે જહન્નમ મેં ભેજા જા રહા હૈ ? ઈર્શાદ હોગા : નમાઝોં કો ઉન કા વક્ત ગુઝાર કર પઢને ઔર મેરે નામ કી **ઝૂટી કસમેં** ખાને કી વજહ સે. **(مُكاشَفَةُ القُلوب ص۱۸۹)**

ઝૂટી કસમ ખાને વાલે તાજિર કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ :

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફ़ારી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મહબૂબ, **દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફ़રમાયા : "તીન શખ્સ ઐસે હૈં જિન સે **અલ્લાહ** તઆલા ન કલામ ફ़રમાએગા, ન ઉન કી તરફ़ નઝરે કરમ ફ़રમાએગા ઔર ન હી ઉન્હેં પાક કરેગા બલ્કે ઉન કે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ." આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફ़રમાતે હૈં કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હબીબ, હબીબે લબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને યેહ બાત તીન બાર ઈર્શાદ ફ़રમાઈ તો મૈં ને અર્ઝ કી : વોહ તો તબાહ વ બરબાદ હો ગએ, વોહ કૌન લોગ હૈં ? ઈર્શાદ ફ़રમાયા : ﴿1﴾ **તકબ્બુર** સે અપના તહબન્દ લટકાને વાલા ઔર ﴿2﴾ એહસાન જતલાને વાલા ઔર ﴿3﴾ ઝૂટી કસમ ખા કર અપના માલ બેચને વાલા.

(صَحیح مُسلِم ص۶۷ حدیث۱۷۱(۱۰۶))

ઝૂટી કસમ સે બ-ર-કત મિટ જાતી હૈ :

ઈસ રિવાયત સે ખુસૂસન વોહ તાજિર વ દુકાન દાર હઝરાત ઈબ્રત પકડેં જો **ઝૂટી કસમેં** ખા કર અપના માલ ફ़રોખ્ત કરતે હૈં, અશ્યા કે ઉયૂબ (યા'ની ખામિયાં) છુપાને ઔર નાકિસ વ ઘટિયા માલ પર ઝિયાદા નફ़્અ કમાને કી ખાતિર પૈ દર પૈ **કસમેં** ખાએ ચલે જાતે હૈં ઔર ઈસ મેં કિસી કિસ્મ કી આર (યા'ની શર્મ વ ઝિજક) મહસૂસ નહીં કરતે, ઈન કે લિયે લમ્હએ ફ़िક्रिय्या હૈ કે શફ़ીએ રોઝે શુમાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર બિ ઈઝ્ને પરવર દગાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : **ઝૂટી કસમ** સે સૌદા ફ़રોખ્ત હો જાતા હૈ ઔર બ-ર-કત મિટ જાતી હૈ. **(كَنْزُ العُمّال ج۱۶، ص۲۹۷ حدیث ۴۶۳۷۶)** એક ઔર જગહ ફ़રમાયા : "**કસમ** સામાન બિકવાને વાલી હૈ ઔર બ-ર-કત મિટાને વાલી હૈ."

(صَحیح بُخاری ج۲ ص۱۵ حدیث۲۰۸۷)

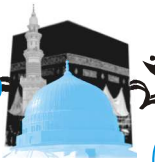

મુફ़સ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : બ-ર-કત (મિટ જાને) સે મુરાદ આયન્દા કારોબાર બન્દ હો જાના હો યા કિયે હુએ બ્યોપાર મેં ઘાટા (યા'ની નુક્સાન) પડ જાના યા'ની અગર તુમ ને કિસી કો **ઝૂટી કસમ** ખા કર ધોકે સે ખરાબ માલ દે દિયા વોહ એક બાર તો ધોકા ખા જાએગા મગર દોબારા ન આએગા ન કિસી કો આને દેગા, યા જો રકમ તુમ ને ઉસ સે હાસિલ કર લી ઉસ મેં બ-ર-કત ન હોગી કે **હરામ** મેં બે બ-ર-કતી હૈ.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 4, સ. 344)

ખિન્ઝીર નુમા મુર્દા : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કા (32 સફ़હાત) પર મુશ્તમિલ રિસાલા **"કફ़ન ચોરોં કે ઈન્કિશાફ़ાત"** મેં હૈ : **એક** બાર ખલીફ़ા અબ્દુલ મલિક કે પાસ એક શખ્સ ઘબરાયા હુવા હાઝિર હુવા ઔર કહને લગા : **આલીજાહ !** મૈં બેહદ ગુનહગાર હૂં ઔર જાનના ચાહતા હૂં કે આયા મેરે લિયે મુઆફ़ી હૈ યા નહીં ? **ખલીફ़ા** ને કહા : ક્યા તેરા ગુનાહ ઝમીન વ આસ્માન સે ભી બડા હૈ ? ઉસ ને કહા : બડા હૈ. **ખલીફ़ા** ને પૂછા : ક્યા તેરા ગુનાહ લૌહ વ કલમ સે ભી બડા હૈ ? જવાબ દિયા : બડા હૈ. પૂછા : ક્યા તેરા ગુનાહ અર્શ વ કુર્સી સે ભી બડા હૈ ? જવાબ દિયા : બડા હૈ. **ખલીફ़ા** ને કહા : ભાઈ યકીનન તેરા ગુનાહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે તો બડા નહીં હો સકતા. યેહ સુન કર ઉસ કે સીને મેં થમા હુવા તૂફ़ાન આંખોં કે ઝરીએ ઉમંડ આયા ઔર વોહ દહાડેં માર માર કર રોને લગા. **ખલીફ़ા** ને કહા : ભઈ આખિર પતા ભી તો ચલે કે તુમ્હારા ગુનાહ ક્યા હૈ ! ઈસ પર ઉસ ને કહા : **હુઝૂર !** મુઝે આપ કો બતાતે હુએ બેહદ નદામત હો રહી હૈ તાહમ અર્ઝ કિયે દેતા હૂં, શાયદ મેરી **તૌબા** કી કોઈ સૂરત નિકલ આએ. યેહ કહ કર ઉસ ને અપની **દાસ્તાને વહ્શત નિશાન** સુનાની શુરૂઅ કી. કહને લગા : આલીજાહ ! મૈં એક **કફ़ન ચોર** હૂં, આજ રાત મૈં ને **પાંચ કબ્રોં** સે ઈબ્રત હાસિલ કી ઔર તૌબા પર આમાદા હુવા. ફ઼િર ઉસ ને પાંચ કબ્રોં કે ઈબ્રત નાક અહવાલ સુનાએ, એક **કબ્ર** કા હાલ સુનાતે હુએ ઉસ ને કહા : **કફ़ન** ચુરાને કી ગરઝ સે મૈં ને જબ **દૂસરી કબ્ર** ખોદી તો એક દિલ હિલા દેને વાલા મન્ઝર મેરી આંખોં કે સામને થા ! ક્યા દેખતા હૂં કે **મુર્દે કા મુંહ ખિન્ઝીર જૈસા હો ચુકા**

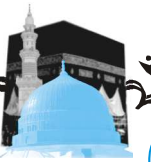

હૈ ઔર વોહ તૌક વ ઝન્જીર મેં જકડા હુવા હૈ. ગૈબ સે આવાઝ આઈ : યેહ ઝૂટી કસમેં ખાતા ઔર હરામ રોઝી કમાતા થા. (ماخوذ از تنکرۃ الواعظین ص٦١٢)

દિલ પર સિયાહ નુક્તા : ખા-તમુલ મુર-સલીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : "જો શખ્સ **કસમ** ખાએ ઔર ઉસ મેં મચ્છર કે પર કે બરાબર ઝૂટ મિલા દે તો વોહ "કસમ" તા યૌમે કિયામત ઉસ કે દિલ પર (સિયાહ) **નુક્તા** બન જાએગી." (إتحاف السّادۃ للزّبیدی ج٩ ص٢٤٩)

કસમ સિર્ફ़ સચ્ચી હી ખાઈ જાએ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! લરઝ જાઈયે ! કાંપ ઉઠિયે !! યકીનન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા અઝાબ બરદાશ્ત નહીં હો સકેગા અગર માઝી મેં **ઝૂટી કસમેં** ખાઈ હૈં તો ઉન સે ફ़ૌરન સે પેશ્તર તૌબા કર લીજિયે ઔર યેહ બાત ખૂબ ઝેહ્ન નશીન ફ़રમા લીજિયે કે અગર બ વક્તે ઝરૂરત કસમ ખાની હી પડે તો સિર્ફ़ વ સિર્ફ़ **સચ્ચી કસમ** ખાઈયે.

મુસલ્માન કી કસમ કા યકીન કર લેના ચાહિયે : **અગર** કોઈ મુસલ્માન હમારે સામને કિસી બાત કી **કસમ** ખાએ તો હુસ્ને ઝન રખતે હુએ હમેં ઉસ કી બાત કા યકીન કર લેના ચાહિયે, ઈમામ શ-રફ़ુદ્દીન ન-વવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફ़રમાતે હૈં કે મુસલ્માન ભાઈ કી **કસમ** કા એ'તિબાર કરના ઔર ઉસ કો પૂરા કરના **મુસ્તહબ** હૈ બશર્તે કે ઉસ મેં ફ़િતને વગૈરા કા ઈમ્કાન ન હો. (شرح مسلم للنّووی ج١٤ ص٣٢)

તૂને ચોરી નહીં કી : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફ़રમાતે હૈં : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને આલીશાન હૈ : (હઝરતે) **ઈસા** ઇબ્ને મરયમ ને એક શખ્સ કો ચોરી કરતે દેખા તો ઉસ સે ફ़રમાયા : "તૂને ચોરી કી," વોહ બોલા : "હરગિઝ નહીં ઉસ કી **કસમ** જિસ કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં" તો (હઝરતે) ઈસા ને ફ़રમાયા : મૈં **અલ્લાહ** પર ઈમાન લાયા ઔર મૈં ને અપને કો આપ ઝુટલાયા.

(صحیح مُسلم ص١٢٨٨ حدیث٢٣٦٨)

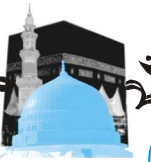

મોમિન અલ્લાહ તઆલા કી ઝૂટી કસમ કૈસે ખા સકતા હૈ ! : **અલ્લાહુ અકબર !** દેખા આપ ને ! હઝરતે સય્યિદુના **ઈસા રૂહુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને **કસમ** ખા લેને વાલે કે સાથ કિતના અઝીમ બરતાવ કિયા. **મુફ़સ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઉસ કસમ ખાને વાલે કો છોડ દેને કે **મુ-તઅલ્લિક** હઝરતે સય્યિદુના **ઈસા રૂહુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે મુકદ્દસ જઝબાત કી અક્કાસી કરતે હુએ તહરીર ફ़રમાતે હૈં : યા'ની ઈસ કસમ કી વજહ સે તુઝે સચ્ચા સમઝતા હૂં કે મોમિન બન્દા **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કી "ઝૂટી કસમ" નહીં ખા સકતા, (ક્યૂં કે) ઉસ કે દિલ મેં **અલ્લાહ** કે નામ કી તા'ઝીમ હોતી હૈ, અપને **મુ-તઅલ્લિક** ગલત ફ़હમી કા ખયાલ કર લેતા હૂં કે મેરી આંખોં ને દેખને મેં ગ-લતી કી. (મિરઆત, જિ. 6, સ. 623)

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત હો.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

કુરઆન ઉઠાના કસમ હૈ યા નહીં ? : **કુરઆને કરીમ** કી કસમ ખાના, **કસમ** હૈ, અલબત્તા સિર્ફ़ કુરઆને કરીમ ઉઠા કર યા બીચ મેં રખ કર યા ઉસ પર હાથ રખ કર કોઈ બાત કરની **કસમ** નહીં. **"ફ़તાવા ર-ઝવિય્યા"** જિલ્દ 13 **સફ़હા** 574 પર હૈ : ઝૂટી બાત પર કુરઆને મજીદ કી **કસમ** ઉઠાના સખ્ત અઝીમ **ગુનાહે કબીરા** હૈ ઔર સચ્ચી બાત પર કુરઆને અઝીમ કી કસમ ખાને મેં હરજ નહીં ઔર ઝરૂરત હો તો ઉઠા ભી સકતા હૈ મગર યેહ **કસમ** કો બહુત સખ્ત કરતા હૈ, બિલા ઝરૂરતે ખાસ્સા ન ચાહિયે. નીઝ **સફ़હા** 575 પર હૈ : હાં મુસ્હફ़ (યા'ની કુરઆન) શરીફ़ હાથ મેં લે કર યા ઉસ પર હાથ રખ કર કોઈ બાત કહની અગર લફ़ઝન હલ્ફ़ વ કસમ કે સાથ ન હો હલ્ફ़ે શર-ઈ ન હોગા (યા'ની કુરઆને કરીમ કો સિર્ફ़ ઉઠાને યા ઉસ પર હાથ રખને યા ઉસે બીચ મેં રખને કો શરઅન કસમ કરાર ન દિયા જાએગા) મ-સલન કહે કે મૈં કુરઆને મજીદ પર હાથ રખ કર કહતા હૂં કે ઐસા કરૂંગા ઔર ફ़िર ન કિયા તો (ચૂંકે કસમ હી નહીં હુઈ થી ઈસ લિયે) **કફ़્ફ़ારા** ન આએગા. وَاللهُ تَعَالٰى اَعْلَم

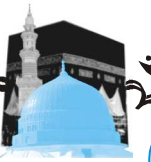

ફ઼રમાને મુસ્તફ઼ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ઼ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

દો ઈબ્રત નાક ફ઼તાવા

(1) શરાબી ને કુરઆન ઉઠા કર કસમ ખાઈ ફ઼િર તોડ દી!!! : ફ઼તાવા ૨-ઝવિય્યા જિલ્દ 13 **સફ઼હા** 609 પર એક શરાબી કે બારે મેં હુક્મ દરયાફ઼્ત કરતે હુએ કુછ ઈસ તરહ પૂછા ગયા હૈ કે ઉસ ને ચાર ગવાહોં કે સામને **કુરઆને કરીમ** ઉઠા કર **કસમ** ખાઈ કે આયન્દા શરાબ ન પિયૂંગા મગર ફ઼િર પી લી. ઉસ કે તફ઼સીલી **જવાબ** કે આખિર મેં આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ઼રમાતે હૈં : અગર ઉસ ને કુરઆન ઉઠા કર કુરઆન કે નામ સે કસમ ખાઈ યા **અલ્લાહ** તઆલા કે નામ સે કસમ ખાઈ ઔર ઝબાન સે અદા ભી કી હો ફ઼િર કસમ તોડ દી હૈ તો ઉસ પર કફ઼્ફ઼ારા લાઝિમ હૈ. ઔર અગર ઉસ ને કુરઆને મજીદ ઉઠા કર **કસમ** ખાઈ હૈ ઔર બહુત સખ્ત મુઆ-મલા હૈ કે કુરઆન ઉઠા કર ઉસ ને ઈસ કી ખિલાફ઼ વર્ઝી કરતે હુએ ફ઼િર સે શરાબ નોશી કી હૈ જિસ સે કુરઆને પાક કી તૌહીન તક મુઆ-મલા પહોંચા ઔર (ઉસ ને) કુરઆન કે અઝીમ હક કી પામાલી કી હૈ તો ઈસ સખ્ત કારવાઈ (યા'ની જબ કે લફ઼્ઝે કસમ ન કહા હો સિર્ફ઼ કુરઆને કરીમ ઉઠાયા હો ઈસ) પર **કફ઼્ફ઼ારા** નહીં હૈ બલ્કે ઈસ કે લિયે ઉસ પર લાઝિમ હૈ કે ફ઼ૌરન **તૌબા** કરે ઔર ઉસ બુરે ફ઼ે'લ (યા'ની શરાબ નોશી) કો આયન્દા ન કરને કા પુખ્તા કસ્દ (યા'ની પક્કી નિય્યત) કરે વરના ફ઼િર **અલ્લાહ** તઆલા કી તરફ઼ સે દર્દનાક અઝાબ ઔર જહન્નમ કી આગ કા ઈન્તિઝાર કરે. وَالْعِيَاذُ بِاللهِ تَعَالٰى (યા'ની ઔર ઈસ સે **અલ્લાહ** તઆલા કી પનાહ). ઔર અગર ઝબાન સે **કસમ** અદા નહીં કી બલ્કે ઉસી કુરઆન ઉઠાને કો કસમ કરાર દિયા તો ઈસ **કસમ** કા વોહી હુક્મ હૈ કે ઈસ પર **કફ઼્ફ઼ારા** નહીં બલ્કે અઝાબે અલીમ કા ઈન્તિઝાર કરે.

(2) ઝૂટી કસમ ખાને વાલા જહન્નમ કે ખૌલતે દરિયા મેં ગોતે દિયા જાએગા : સુવાલ : ખુદા કી ઝૂટી **કસમ** ખાને પર ક્યા કફ઼્ફ઼ારા દેના ચાહિયે ? અગર એક હી વક્ત મેં કઈ મર્તબા **ઝૂટી કસમ** ખુદા કી ખાએ તો એક **કફ઼્ફ઼ારા** દે યા હર એક **કસમ** કા અલા-હદા અલા-હદા ?

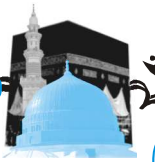

જવાબ : ઝૂટી કસમ ગુઝ઼શ્તા બાત પર દાનિસ્તા (યા'ની જાન બૂઝ કર ખાઈ તો), ઉસ કા કોઈ **કફ़્ફ़ારા** નહીં, ઈસ (ઝૂટી કસમ) કી સઝા યેહ હૈ કે **જહન્નમ કે ખૌલતે દરિયા મેં ગોતે દિયા જાએગા.** ઔર આયન્દા (કી) કિસી બાત પર **કસમ** ખાઈ ઔર વોહ ન હો સકી તો ઉસ કા **કફ़્ફ़ારા** હૈ, એક **કસમ** ખાઈ હો તો એક ઔર દસ (ખાઈ હોં) તો દસ. وَاللّٰهُ تَعَالٰى اَعْلَم (યા'ની ઔર **અલ્લાહ** તઆલા સબ સે ઝિયાદા જાનને વાલા હૈ)

બ કસરત કસમ ખાને કી મુમા-ન-અત

રબ્બે કરીમ عَزَّوَجَلَّ કા પારહ 2 **સૂ-રતુલ બ-કરહ** કી આયત 224 મેં ફ़રમાને અઝીમ હૈ :

وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِّاَيْمَانِكُمْ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર **અલ્લાહ** કો અપની કસમોં કા નિશાના ન બના લો.

સદરુલ અફ़ાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના **સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى ઈસ આયત કે તહ્ત લિખતે હૈં : બા'ઝ મુફ़સ્સિરીન (رَحِمَهُمُ اللّٰهُ الْمُبِيْن) ને યેહ ભી કહા હૈ કે ઈસ આયત સે બ કસરત કસમ ખાને કી મુમા-ન-અત સાબિત હોતી હૈ. **(حاشیۃ الصّاوی ج۱ص۱۹۰)**

હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ **ન-ખ-ઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ફ़રમાતે હૈં : જબ હમ છોટે છોટે થે તો હમારે બુઝુર્ગ **કસમ** ખાને ઔર વા'દા કરને પર હમારી પિટાઈ કરતે થે.

(صحیح بُخاری ج ۲ ص۵۱۶ حدیث۳۶۵۱)

તૂ ઝૂટી કસમોં સે મુઝ કો સદા બચા યા રબ !
ન બાત બાત પે ખાઊં કસમ, ખુદા યા રબ !

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

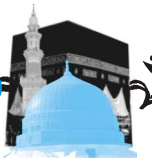

"ચુપ રહો સલામત રહોગે" કે પન્દરહ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે કસમ કે મુ-તઅલ્લિક 15 મ-દની ફૂલ

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1182 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ "બહારે શરીઅત" જિલ્દ 2 **સફ़હા** 298 તા 311 ઔર 319 સે **કસમ ઔર કફ़્ફ़ારે** સે **મુ-તઅલ્લિક** 15 મ-દની ફૂલ પેશ કિયે જાતે હૈં,

(ઝરૂરતન કહીં કહીં તસર્રુફ़ કિયા ગયા હૈ)

બાત બાત પર કસમ નહીં ખાની ચાહિયે : ﴿1﴾ **કસમ** ખાના જાઈઝ હૈ મગર જહાં તક હો કમી બેહતર હૈ ઔર બાત બાત પર **કસમ** ખાની ન ચાહિયે ઔર બા'ઝ લોગોં ને **કસમ** કો તક્યા કલામ બના રખા હૈ (યા'ની દૌરાને ગુફ़્ત-ગૂ બાર બાર કસમ ખાને કી આદત બના રખી હૈ) કે કસ્દ વ બે કસ્દ (યા'ની ઈરાદતન ઔર બિગૈર ઈરાદે કે) ઝબાન સે (કસમ) જારી હોતી હૈ ઔર ઈસ કા ભી ખયાલ નહીં રખતે કે બાત સચ્ચી હૈ યા ઝૂટી ! યેહ સખ્ત મા'યૂબ (યા'ની બહુત બુરી બાત) હૈ ઔર ગૈરે ખુદા કી **કસમ** મકરૂહ હૈ ઔર યેહ શરઅન **કસમ** ભી નહીં યા'ની ઈસ કે તોડને સે **કફ़્ફ़ારા** લાઝિમ નહીં.

ગ-લતી સે કસમ ખા લી તો ? : ﴿2﴾ **ગ-લતી** સે **કસમ** ખા બૈઠા મ-સલન કહના ચાહતા થા કે પાની લાઓ યા પાની પિયૂંગા ઔર ઝબાન સે નિકલ ગયા કે "ખુદા કી **કસમ** પાની નહીં પિયૂંગા" તો યેહ ભી કસમ હૈ અગર તોડેગા **કફ़્ફ़ારા** દેના હોગા.

(બહારે શરીઅત, જિ. 2, સ. 300)

﴿3﴾ **કસમ** તોડના ઈખ્તિયાર સે હો યા દૂસરે કે મજબૂર કરને સે, કસ્દન (યા'ની જાન બૂઝ કર) હો યા ભૂલચૂક સે હર સૂરત મેં **કફ़્ફ़ારા** હૈ બલ્કે અગર બેહોશી યા જુનૂન મેં **કસમ** તોડના હુવા જબ ભી **કફ़્ફ़ારા** વાજિબ હૈ જબ કે હોશ મેં **કસમ** ખાઈ હો ઔર અગર બેહોશી યા જુનૂન (યા'ની પાગલ પન) મેં **કસમ** ખાઈ તો **કસમ** નહીં કે આકિલ હોના શર્ત હૈ ઔર યેહ આકિલ નહીં. (تبيين الحقائق ج٣ ص ٤٢٣)

www.dawateislami.net

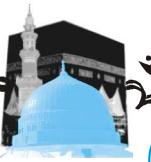

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

ઐસે અલ્ફ़ાઝ જિન સે કસમ નહીં હોતી : ﴾4﴿ યેહ અલ્ફ़ાઝ **કસમ** નહીં અગર્ચે ઈન કે બોલને સે **ગુનહગાર** હોગા જબ કે અપની બાત મેં ઝૂટા હૈ : અગર ઐસા કરૂં તો મુઝ પર **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કા ગઝબ હો. ઉસ કી લા'નત હો. ઉસ કા અઝાબ હો. ખુદા કા કહ્ર ટૂટે. મુઝ પર આસ્માન ફ઼ટ પડે. મુઝે ઝમીન નિગલ જાએ. મુઝ પર ખુદા કી માર હો. ખુદા કી ફ઼िટકાર હો. **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી શફ़ાઅત ન મિલે. મુઝે ખુદા કા દીદાર ન નસીબ હો. મરતે વક્ત કલિમા ન નસીબ હો. (فتاوٰی عالمگیری ج ۲ ص ۵٤)

કસમ કી ચાર અક્સામ : ﴾5﴿ બા'ઝ કસમેં ઐસી હૈં કે ઉન કા પૂરા કરના ઝરૂરી હૈ, મ-સલન કિસી ઐસે કામ કે કરને કી **કસમ** ખાઈ જિસ કા બિગૈર **કસમ** (ભી) કરના ઝરૂરી થા યા ગુનાહ સે બચને કી **કસમ** ખાઈ (કે ગુનાહ સે બચને કી કસમ ન ભી ખાએં તબ ભી ગુનાહ સે બચના ઝરૂરી હી હૈ) તો ઈસ સૂરત મેં **કસમ** સચ્ચી કરના ઝરૂર હૈ. મ-સલન (કહા) ખુદા કી **કસમ** ઝોહર પઢૂંગા યા ચોરી યા ઝિના ન કરૂંગા. (કસમ કી) **દૂસરી** (કિસ્મ) વોહ કે ઉસ કા તોડના ઝરૂરી હૈ મ-સલન ગુનાહ કરને યા ફ़રાઈઝ વ વાજિબાત (પૂરે) ન કરને કી **કસમ** ખાઈ, જૈસે **કસમ** ખાઈ કે નમાઝ ન પઢૂંગા યા ચોરી કરૂંગા યા માં બાપ સે કલામ (યા'ની બાતચીત) ન કરૂંગા તો **કસમ** તોડ દે. **તીસરી** વોહ કે ઉસ કા તોડના મુસ્તહબ હૈ મ-સલન ઐસે અમ્ર (યા'ની મુઆ-મલે યા કામ) કી કસમ ખાઈ કે ઉસ કે ગૈર (યા'ની ઈલાવા) મેં બેહતરી હૈ તો ઐસી **કસમ** કો તોડ કર વોહ કરે જો બેહતર હૈ. **ચૌથી** વોહ કે મુબાહ કી **કસમ** ખાઈ યા'ની (જિસ કા) કરના ઔર ન કરના દોનોં યક્સાં હૈ ઈસ મેં **કસમ** કા બાકી રખના અફ़ઝલ હૈ. (المبسوط للسرخسی ج٤ ص ١٣٣)

﴾6﴿ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે જિતને નામ હૈં ઉન મેં સે જિસ નામ કે સાથ **કસમ** ખાએગા **કસમ** હો જાએગી ખ્વાહ બોલચાલ મેં ઉસ નામ કે સાથ **કસમ** ખાતે હોં યા નહીં. મ-સલન **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કી **કસમ**, ખુદા કી **કસમ**, રહમાન કી **કસમ**, રહીમ કી **કસમ**, પરવર દગાર કી **કસમ**. યૂહીં ખુદા કી જિસ સિફ़ત કી **કસમ** ખાઈ જાતી હો ઉસ કી **કસમ** ખાઈ, હો ગઈ મ-સલન ખુદા કી ઈઝ્ઝતો જલાલ કી **કસમ**, ઉસ કી કિબ્રિયાઈ (અ-ઝમત, બડાઈ) કી **કસમ**, ઉસ કી બુઝુર્ગી યા બડાઈ કી **કસમ**, ઉસ કી અ-ઝમત કી **કસમ**, ઉસ કી કુદરત વ કુવ્વત કી **કસમ**, કુરઆન કી **કસમ, કલામુલ્લાહ** કી **કસમ.** (فتاوٰی عالمگیری ج ۲ ص ٥٢)

www.dawateislami.net

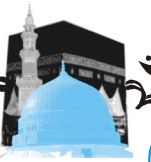

﴿7﴾ ઈન અલ્ફ઼ાઝ સે ભી **કસમ** હો જાતી હૈ : હલ્ફ઼ કરતા હૂં. **કસમ** ખાતા હૂં. મૈં શહાદત દેતા હૂં. ખુદા કો ગવાહ કર કે કહતા હૂં. મુઝ પર **કસમ** હૈ. وَاللّٰهِ وَبِاللّٰهِ મૈં યેહ કામ ન કરૂંગા. (اَیضاً)

ઐસી કસમ જિન કે તોડને મેં કુફ઼્ર કા અન્દેશા હૈ : ﴿8﴾ અગર યેહ કામ કરે યા કિયા હો તો યહૂદી હૈ યા નસરાની યા કાફ઼िર યા કાફ઼िરોં કા શરીક. મરતે વક્ત ઈમાન નસીબ ન હો. બે ઈમાન મરે. કાફ઼िર હો કર મરે. ઔર યેહ અલ્ફ઼ાઝ બહુત સખ્ત હૈં કે અગર ઝૂટી **કસમ** ખાઈ યા **કસમ** તોડ દી તો બા'ઝ સૂરત મેં **કાફ઼िર** હો જાએગા. જો શખ્સ ઈસ કિસ્મ કી ઝૂટી **કસમ** ખાએ ઉસ કી નિસ્બત હદીસ મેં ફ઼રમાયા : "વોહ વૈસા હી હૈ જૈસા ઉસ ને કહા." યા'ની યહૂદી હોને કી **કસમ** ખાઈ તો (બા'ઝ સૂરતોં મેં) યહૂદી હો ગયા. યૂંહી અગર કહા : "ખુદા જાનતા હૈ કે મૈં ને ઐસા નહીં કિયા હૈ." ઔર યેહ બાત ઉસ ને ઝૂટ કહી હૈ તો અક્સર ઉ-લમા કે નઝદીક **કાફ઼िર** હૈ. (બહારે શરીઅત, જિ. 2, સ. 301)

કિસી ચીઝ કો અપને ઊપર હરામ કર લેના : ﴿9﴾ જો શખ્સ કિસી ચીઝ કો અપને ઊપર હરામ કરે મ-સલન કહે કે **ફુલાં ચીઝ મુઝ પર હરામ હૈ** તો ઈસ કહ દેને સે વોહ શૈ હરામ નહીં હોગી કે **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) ને જિસ ચીઝ કો હલાલ કિયા ઉસે કૌન હરામ કર સકે ? મગર (જિસ ચીઝ કો અપને ઊપર હરામ કિયા) ઉસ કે બરતૂને (યા'ની ઈસ્તિ'માલ કરને) સે **કફ઼્ફ઼ારા** લાઝિમ આએગા યા'ની યેહ ભી **કસમ** હૈ. (تَبیِینُ الحقائق ج ۳ ص ۱۳۶) **તુઝ સે બાત કરના હરામ હૈ** યેહ (ભી) યમીન (યા'ની કસમ) હૈ. બાત કરેગા તો **કફ઼્ફ઼ારા** લાઝિમ હોગા. (فتاوٰی عالمگیری ج ۲ ص ۵۸)

ગૈરે ખુદા કી કસમ "કસમ" નહીં : ﴿10﴾ ગૈરે ખુદા કી કસમ, "કસમ" નહીં મ-સલન તુમ્હારી કસમ. અપની કસમ. તુમ્હારી જાન કી કસમ. અપની જાન કી કસમ. તુમ્હારે સર કી કસમ. અપને સર કી કસમ. આંખોં કી કસમ. જવાની કી કસમ. માં બાપ કી કસમ. ઔલાદ કી કસમ. મઝહબ કી કસમ. દીન કી કસમ. ઈલ્મ કી કસમ. કા'બે કી કસમ. અર્શે ઈલાહી કી કસમ. **રસૂલુલ્લાહ** કી કસમ. (ایضاً ص ۵۱)

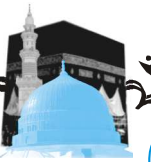

﴾11﴿ ખુદા વ રસૂલ કી કસમ યેહ કામ ન કરૂંગા યેહ કસમ નહીં. (ايضاً ص٥٧،٥٨)

﴾12﴿ અગર યેહ કામ કરૂં તો કાફ઼िરોં સે બદતર હો જાઊં (કહા) તો (યેહ) **કસમ** હૈ ઔર અગર કહા કે યેહ કામ કરે (યા'ની કરૂં) તો કાફ઼िર કો ઈસ (યા'ની મુઝ) પર શરફ઼ હો (યા'ની ફ઼ઝીલત હો) તો **કસમ** નહીં. (ايضاً ص٥٨)

દૂસરે કે કસમ દિલાને સે કસમ નહીં હોતી : ﴾13﴿ દૂસરે કે **કસમ** દિલાને સે કસમ નહીં હોતી મ-સલન કહા : **તુમ્હેં ખુદા કી કસમ યેહ કામ કર દો.** તો ઈસ કહને સે (જિસ સે કહા) ઉસ પર કસમ ન હુઈ યા'ની ન કરને સે કફ઼્ફ઼ારા લાઝિમ નહીં. એક શખ્સ કિસી કે પાસ ગયા ઉસ ને ઉઠના ચાહા ઉસ ને કહા : ખુદા કી **કસમ** ન ઉઠના ઔર (જિસ સે કહા) વોહ ખડા હો ગયા તો ઉસ કસમ ખાને વાલે પર કફ઼્ફ઼ારા નહીં. (ايضاً ص٥٩.٦٠)

﴾14﴿ યહાં એક કાઈદા યાદ રખના ચાહિયે જિસ કા **કસમ** મેં હર જગહ લિહાઝ઼ ઝરૂર હૈ વોહ યેહ કે **કસમ** કે તમામ અલ્ફ઼ાઝ઼ સે વોહ મા'ને લિયે જાએંગે જિન મેં અહલે ઉર્ફ઼ ઈસ્તિ'માલ કરતે હોં મ-સલન કિસી ને **કસમ** ખાઈ કે કિસી મકાન મેં નહીં જાએગા ઔર મસ્જિદ મેં યા કા'બએ મુઅઝ્ઝમા મેં ગયા તો **કસમ** નહીં ટૂટી અગર્ચે યેહ ભી મકાન હૈં, યૂં હી હમ્મામ મેં જાને સે ભી **કસમ** નહીં ટૂટેગી. (فتاوٰی عالمگیری ج ٢ ص ٦٨)

કસમ મેં નિય્યત ઔર ગરઝ કા એ'તિબાર નહીં : ﴾15﴿ **કસમ** મેં અલ્ફ઼ાઝ઼ કા લિહાઝ઼ હોગા, ઈસ કા લિહાઝ઼ ન હોગા કે ઈસ **કસમ** સે ગરઝ઼ ક્યા હૈ યા'ની ઉન લફ઼્ઝોં કે બોલચાલ મેં જો મા'ના હૈં વોહ મુરાદ લિયે જાએંગે **કસમ** ખાને વાલે કી **નિય્યત** ઔર **મક્સદ** કા એ'તિબાર ન હોગા મ-સલન **કસમ** ખાઈ કે "ફુલાં કે લિયે એક પૈસે કી કોઈ ચીઝ઼ નહીં ખરીદૂંગા" ઔર એક રુપૈ કી ખરીદી તો **કસમ** નહીં ટૂટી હાલાં કે ઈસ કલામ સે મક્સદ યેહ હુવા કરતા હૈ કે ન પૈસે કી ખરીદૂંગા ન રુપૈ કી મગર ચૂંકે લફ઼્ઝ સે યેહ નહીં સમઝા જાતા લિહાઝ઼ા ઈસ કા એ'તિબાર નહીં યા **કસમ** ખાઈ કે "દરવાઝે સે બાહર ન જાઊંગા" ઔર દીવાર કૂદ કર યા સીઢી લગા કર બાહર ચલા ગયા તો **કસમ** નહીં ટૂટી અગર્ચે ઈસ સે મુરાદ યેહ હૈ કે ઘર સે બાહર ન જાઊંગા. (دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج٥ ص٥٠٠)

www.dawateislami.net

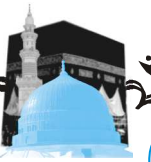

ઈસ ઝિમ્ન મેં હઝરતે સય્યિદુના ઈમામે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કી એક **હિકાયત** સુનિયે ઔર ઝૂમિયે ચુનાન્ચે

અન્ડા ન ખાને કી કસમ ખા લી : એક શખ્સ ને **કસમ** ખાઈ કે **અન્ડા** ન ખાઊંગા ઔર ફિર યેહ **કસમ** ખાઈ કે જો ચીઝ ફુલાં શખ્સ કી જેબ મેં હૈ વોહ ઝરૂર ખાઊંગા. અબ દેખા તો ઉસ કી જેબ મેં **અન્ડા** હી થા. કરોડોં હ-નફિય્યોં કે અઝીમ પેશવા હઝરતે સય્યિદુના ઈમામે આ'ઝમ અબૂ હનીફા رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه સે પૂછા ગયા તો ફરમાયા : ઉસ અન્ડે કો કિસી મુર્ગી કે નીચે રખ દે ઔર જબ ચૂઝા નિકલ આએ તો ઉસે ભૂન કર ખા લે યા શોરબે મેં પકા કર શોરબે સમેત ખા લે. (ઈસ સૂરત મેં **કસમ** પૂરી હો જાએગી) (الخيرات الحسان ص١٨٠) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

કસમ કે બા'ઝ અલ્ફાઝ : અગર **વલ્લાહ બિલ્લાહ તલ્લાહ** કહા તો તીન કસમેં હુઈ. બખુદા. કસમ સે. બ હલ્ફે શર-ઈ કહતા હૂં. **અલ્લાહ** કો હાઝિર નાઝિર જાન કર કહતા હૂં. **અલ્લાહ** કો સમીઅ બસીર જાન કર કહતા હૂં. BY GOD યેહ સબ કસમ કે અલ્ફાઝ હૈં. "**અલ્લાહ** કો હાઝિર નાઝિર જાન કર કહતા હૂં" ઈસ તરહ કહને સે કસમ તો હો જાએગી મગર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો હાઝિર નાઝિર કહના મમ્નૂઅ હૈ.

સરકારે મદીના صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કી કસમ કે અલ્ફાઝ :** નબિય્યે કરીમ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم અક્સર "وَمُقَلِّبِ الْقُلُوب" (યા'ની કસમ હૈ દિલોં કે બદલને વાલે કી) યા "وَالَّذِىْ نَفْسِىْ بِيَدِهٖ" (યા'ની કસમ ઉસ કી જિસ કે દસ્તે કુદરત મેં મેરી જાન હૈ) કે અલ્ફાઝ કે સાથ **કસમ** ઈર્શાદ ફરમાયા કરતે થે જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને ઉમર (رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا) સે રિવાયત હૈ કે રસૂલે અકરમ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઝિયાદા તર જો કસમ ઈર્શાદ ફરમાતે થે વોહ યેહ થી : وَمُقَلِّبِ الْقُلُوب યાની કસમ હૈ દિલોં કો બદલને વાલે કી.

(بُخارى ج٤ ص٢٧٨ حديث٦٦١٧)

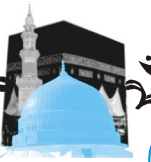

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा ज़िक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुरूदे पाक न पढ़ा तहक़ीक़ वोह बद बख़्त हो गया. (ابن سنی)

हुज़ूर صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **की क़सम खाना :** **दा'वते इस्लामी** के ईशाअती इदारे **मक-त-बतुल मदीना** की मत्बूआ 561 सफ़हात पर मुश्तमिल किताब, **"मल्फ़ूज़ाते आ'ला हज़रत"** के **सफ़हा** 528 पर है के मेरे आक़ा आ'ला हज़रत, ईमामे अहले सुन्नत, मौलाना शाह अहमद रज़ा ख़ान عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن से अर्ज़ की गई : हुज़ूर (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) की **क़सम** खा कर ख़िलाफ़ करने से कफ़्फ़ारा लाज़िम आएगा या नहीं ? तो फ़रमाया : नहीं.

(فتاوٰی عالمگیری ج۲ ص۵۱)

बाप की क़सम खाना कैसा ? : **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के **महबूब, दानाए ग़ुयूब, मुनज़्ज़हुन अनिल उयूब** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ने हज़रते सय्यिदुना उमर फ़ारूक़े आ'ज़म رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ को सुवारी पर चलते हुए मुला-हज़ा फ़रमाया जब के आप رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ अपने बाप की **क़सम** खा रहे थे. आप صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ने ईशाद फ़रमाया : "**अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ तुम को **बाप की क़सम** खाने से मन्अ करता है, जो शख़्स क़सम खाए तो **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ की क़सम खाए या चुप रहे."

(صحیح بُخاری ج٤ص٢٨٦حدیث ٦٦٤٦)

मुफ़स्सिरे शहीर हकीमुल उम्मत हज़रते **मुफ़्ती अहमद यार ख़ान** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ईस हदीसे पाक के तह़्त फ़रमाते हैं : या'नी ग़ैरे ख़ुदा की **क़सम** खाने से मन्अ फ़रमाया गया. चूंके अहले अरब उमूमन बाप दादों की **क़सम** खाते थे ईस लिये ईसी का ज़िक्र हुवा, ग़ैरे ख़ुदा की **क़सम** खाना मक्रूह है, (مرقاۃ المفاتیح ج٦ ص ٥٧٩) **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ से मुराद रब तआला के ज़ाती व सिफ़ाती नाम हैं लिहाज़ा क़ुरआन शरीफ़ की क़सम खाना जाईज़ है के क़ुरआन शरीफ़ **कलामुल्लाह** का नाम है और **कलामुल्लाह** सि-फ़ते ईलाही है, क़ुरआने मजीद में ज़माना, ईन्जीर, ज़ैतून वग़ैरा की क़समें ईशाद हुई वोह शर-ई क़समें नहीं नीज़ येह अह़काम हम पर जारी हैं न के रब तआला पर.

(मिरआतुल मनाजीह, जि. 5, स. 194, 195)

www.dawateislami.net

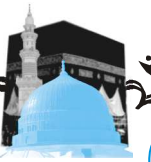

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर दस मरतबा सुब्ह और दस मरतबा शाम दुरूदे पाक पढ़ा उसे क़ियामत के दिन मेरी शफ़ाअत मिलेगी. (مجمع الزوائد)

क़सम में اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ कहा तो क़सम होगी या नहीं ? : फ़ु-क़हाए किराम رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام फ़रमाते हैं : **क़सम** में اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ कहा तो उस का पूरा करना वाजिब नहीं बशर्ते कि اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ का लफ़्ज़ ईस कलाम से **मुत्तसिल** (या'नी मिला हुवा) हो और अगर फ़ासिला हो गया म-सलन **क़सम** खा कर चुप हो गया या दरमियान में कुछ और बात की फ़िर اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ कहा तो **क़सम** बातिल न हुई. (دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج ٥ ص ٥٤٨) हज़रते सय्यिदुना **अब्दुल्लाह** उमर رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا से रिवायत है कि रसूले अकरम, **नूरे मुजस्सम**, शाहे आदम व बनी आदम صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ने फ़रमाया : "जो शख़्स क़सम खाए और उस के साथ اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ कह ले तो हानिस (या'नी क़सम तोड़ने वाला) न होगा."

(ترمذی ج٣، ص١٨٣ حدیث ١٥٣٦)

मुफ़स्सिरे शहीर हकीमुल उम्मत हज़रते **मुफ़्ती अहमद यार ख़ान** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ईस हदीसे पाक के तह़्त फ़रमाते हैं : या'नी क़सम से **मुत्तसिल** (या'नी फ़ौरन बा'द) कह दे اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ. ख़ुलासा येह है कि अगर वा'दे या क़सम से **मुत्तसिल** اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ कह दिया जाए तो उस के ख़िलाफ़ करने पर न गुनाह है न कफ़्फ़ारा. (मिरआतुल मनाजीह, जि. 5, स. 201)

बडी बडी मूंछों वाला बद मआश : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! ह़ुसूले ईल्मे दीन के लिये दा'वते ईस्लामी के सुन्नतों भरे ईजतिमाआत भी अहम ज़रीआ हैं, आप भी अपने शह़र में होने वाले ह़फ़्तावार सुन्नतों भरे ईजतिमाआत में शिर्कत कीजिये, ईन ईजतिमाआत की ब-र-कत से कैसे कैसे बिगड़े हुए लोगों की ज़िन्दगी में म-दनी ईन्क़िलाब बरपा हो गया, ईस की एक झलक ईस **म-दनी बहार** में मुला-ह़ज़ा कीजिये, चुनान्चे एक आलिम साहिब जो कि दा'वते ईस्लामी के मुबल्लिग हैं उन्हों ने बताया कि 1995 सि.ई. में एक शख़्स जिस पर कमो बेश 11 डकैतियों के केस थे जिन में एक क़त्ल का मुक़द्दमा भी शामिल है. एक साल जेल की सलाख़ों के पीछे भी रहा था. मह-क-मए नह़्र में मुला-ज़मत भी थी. तन-ख़्वाह 3000 थी मगर वोह ना जाईज़ ज़राएअ से म-सलन दरख़्त फ़रोख़्त कर के, चोरी का पानी वग़ैरा दे

www.dawateislami.net

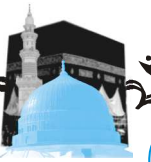

કર માહાના 10000 તક કર લેતા. ઉસ ને બડી બડી મૂંછેં રખી થીં, દેખને વાલે કો ઉસ સે વહ્શત હોતી. એક રોઝ મૈં ને **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કરતે હુએ ઉસે દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી દા'વત પેશ કી મગર ઉસ ને મેરી દા'વત ટાલ દી, મૈં ને હિમ્મત નહીં હારી વક્તન ફ़ વક્તન દા'વત પેશ કરતા રહા. આખિરે કાર કમો બેશ દો સાલ બા'દ ઉસ ને દા'વત કબૂલ કર લી ઔર વોહ **"રિવૉલ્વર"** કે સાથ ઈજતિમાઅ મેં શરીક હો ગયા. ઈત્તિફ़ાક સે ઉસ દિન મેરા હી બયાન થા જો કે જહન્નમ કે અઝાબ કે **મુ-તઅલ્લિક** થા. **જહન્નમ કી તબાહ કારિયાં** સુન કર સખ્ત સર્દિયોં કા મૌસિમ હોને કે બા વુજૂદ **બદ મઆશ** પસીને સે શરાબોર હો ગયા. બા'દે ઈજતિમાઅ વોહ રોતા જાતા ઔર કહતા જાતા : હાએ ! મેરા ક્યા બનેગા ! મૈં ને બહુત સારે ગુનાહ કિયે હૈં. ફ़िર વોહ તીન દિન બુખાર કે આલમ મેં રહા. ઉસે અપને ગુનાહોં કા શિદ્દત સે એહસાસ હો ચુકા થા, ઉસ ને તૌબા કર લી ઔર નમાઝેં ભી પઢને લગા. **દૂસરી** જુમા'રાત ઉસે ફ़िર ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત મિલી ઔર **જન્નત** કે મૌઝૂઅ પર બયાન સુન કર ઉસ કો ઢારસ મિલી. આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસ પર **મ-દની રંગ** ચઢતા ચલા ગયા. યહાં તક કે વોહ **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગયા. ઉસ ને ઘર સે T.V. નિકાલ બાહર કિયા. (ક્યૂંકે ઉસ મેં સિર્ફ़ ગુનાહોં ભરે ચેનલ્ઝ હી દેખે જાતે થે, "મ-દની ચેનલ" શુરૂઅ ન હુવા થા) **દાઢી** ઔર **સબ્ઝ ઈમામા** સજાને કી સઆદત ભી હાસિલ કર લી. યેહ બયાન દેતે વક્ત વોહ દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામોં મેં મશગૂલ તન્ઝીમી તૌર પર સૂબાઈ સત્હ પર મજલિસે **ખુદ્દામુલ મસાજિદ** કી ઝિમ્મેદારી પર ફ़ાઈઝ હૈ.

અગર ચોર ડાકૂ ભી આ જાએંગે તો સુધર જાએંગે ગર મિલા મ-દની માહોલ
ગુનહગારો આઓ, સિયહ કારો આઓ ગુનાહોં કો દેગા છુડા મ-દની માહોલ

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 203)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કસમ કી હિફ़ાઝત કીજિયે : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ**

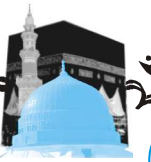

ईरफ़ान'' सफ़हा 516 ता 517 पर पारह 14 **सू-रतुन्नह्ल** आयत नम्बर 91 में ईशादि रब्बुल ईबाद है :

وَاَوْفُوْا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عٰهَدْتُّمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَیْمَانَ بَعْدَ تَوْكِیْدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ عَلَیْكُمْ كَفِیْلًاؕ اِنَّ اللّٰهَ یَعْلَمُ مَا تَفْعَلُوْنَ(۹۱)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : और **अल्लाह** का अह्द पूरा करो जब कौल बांधो और **क़समें** मज़बूत कर के न तोड़ो और तुम **अल्लाह** को अपने ऊपर ज़ामिन कर चुके हो, बेशक **अल्लाह** तुम्हारे काम जानता है.

और पारह 7 **सू-रतुल माईदह** की आयत 89 में **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ फ़रमाता है :

وَاحْفَظُوْۤا اَیْمَانَكُمْؕ

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : और अपनी **क़समों** की हिफ़ाज़त करो.

सदरुल अफ़ाज़िल हज़रते अल्लामा मौलाना सय्यिद मुहम्मद नईमुद्दीन मुरादआबादी عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى तफ़सीरे ''ख़ज़ाईनुल ईरफ़ान'' में ईस आयत के तह्त लिखते हैं : या'नी ईन्हें पूरा करो अगर ईस में शरअन कोई हरज न हो और येह भी हिफ़ाज़त है कि **क़सम** खाने की आदत तर्क की जाऐ.

बेहतर काम करने के लिये क़सम तोड़ना : हज़रते सय्यिदुना अदी बिन हातिम رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ फ़रमाते हैं कि मेरे पास एक शख़्स 100 दिरहम मांगने आया, मैं ने नाराज़ होते हुऐ कहा : तुम मुझ से सिर्फ़ 100 दिरहम मांग रहे हो हालां कि मैं हातिम (ताई) का बेटा हूं, **अल्लाह** की **क़सम !** मैं तुम्हें नहीं दूंगा. फ़िर मैं ने कहा : अगर मैं ने **रसूलुल्लाह** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का येह ईशादि पाक न सुना होता कि ''जिस शख़्स ने किसी काम की क़सम खाई फ़िर उस ने ईस से बेहतर चीज़ का ख़याल किया तो वोह उस बेहतर काम को करे.'' चुनान्चे मैं तुम्हें 400 दिरहम दूंगा. (صحیح مُسلِم ص۸۹۹ حدیث۱۶۵۱)

बेहतर काम के लिये क़सम तोड़ना जाइज़ है मगर कफ़्फ़ारा देना होगा :

मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! बेहतर काम के लिये **क़सम** तोड़ने की ईजाज़त ज़रूर है मगर तोड़ने के बा'द **कफ़्फ़ारा** देना होता है जैसा कि हज़रते सय्यिदुना **अबुल अह्वस** औफ़ ईब्ने मालिक رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا अपने वालिद से रिवायत फ़रमाते हैं : मैं

www.dawateislami.net

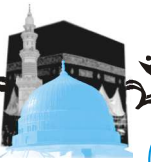

ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! ફરમાઈયે કે મૈં અપને ચચાઝાદ ભાઈ કે પાસ કુછ માંગને જાતા હૂં તો વોહ મુઝે નહીં દેતા, ન સિલએ રેહ્મી કરતા હૈ, ફિર ઈસે (જબ) મેરી ઝરૂરત પડતી હૈ તો મેરે પાસ આતા હૈ, મુઝ સે કુછ માંગતા હૈ. મૈં **કસમ** ખા ચુકા હૂં કે ન ઈસે કુછ દૂંગા ન સિલએ રેહ્મી કરૂંગા. તો મુઝે હુઝૂર સરાપા **નૂર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને હુક્મ દિયા કે જો કામ અચ્છા હૈ વોહ કરૂં ઔર અપની કસમ કા **કફ઼્ફારા** દે દૂં.

(سُنَنِ نَسائی ص٦١٩ حدیث ٣٧٩٣)

ઝુલ્મન ઈઝા દેને કી કસમ ખા લી તો ક્યા કરે ? : **અગર** કિસી કો ઝુલ્મન ઈઝા દેને કી **કસમ** ખાઈ તો ઈસ કસમ કા પૂરા કરના ગુનાહ હૈ. ઈસ કસમ કે બદલે **કફ઼્ફારા** દેના હોગા. ચુનાન્ચે બુખારી શરીફ઼ મેં હૈ, રહમતે આલમ, **નૂરે મુજસ્સમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને મુઅઝ્ઝમ હૈ : અગર કોઈ શખ્સ અપને અહ્લ કે **મુ-તઅલ્લિક** ઉસ કો અઝિય્યત ઔર ઝરર (યા'ની નુક્સાન) પહોંચાને કે લિયે **કસમ** ખાએ પસ બખુદા ઉસ કો ઝરર દેના ઔર કસમ કો પૂરા કરના **ઈન્દલ્લાહ** (યા'ની **અલ્લાહ** કે નઝદીક) ઝિયાદા ગુનાહ હૈ ઈસ સે કે વોહ ઉસ **કસમ** કે બદલે કફ઼્ફારા દે જો **અલ્લાહ** તઆલા ને ઉસ પર મુકર્રર ફરમાયા હૈ. (بُخاری ج٤ ص ٢٨١ حدیث٦٦٢٥, ફતાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 13, સ. 549)

મુફ઼સ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે **મુફ઼્તી અહમદ યાર ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની જો શખ્સ અપને ઘર વાલોં મેં સે કિસી કા હક ફ઼ૌત (યા'ની હક ત-લફ઼ી) કરને પર **કસમ** ખા લે મ-સલન યેહ કે મૈં અપની માં કી ખિદમત ન કરૂંગા યા માં બાપ સે બાતચીત ન કરૂંગા, ઐસી **કસમોં** કા પૂરા કરના ગુનાહ હૈ. ઈસ પર વાજિબ હૈ કે ઐસી **કસમેં** તોડે ઔર ઘર વાલોં કે હુકૂક અદા કરે, ખયાલ રહે યહાં યેહ મતલબ નહીં કે યેહ **કસમ** પૂરી ન કરના ભી ગુનાહ મગર પૂરી કરના ઝિયાદા ગુનાહ હૈ બલ્કે મતલબ યેહ હૈ કે ઐસી **કસમ** પૂરી કરના બહુત બડા ગુનાહ હૈ, પૂરી ન કરના સવાબ, કે અગર્ચે રબ તઆલા કે નામ કી બે અ-દબી **કસમ** તોડને મેં હોતી હૈ ઈસી લિયે ઈસ પર **કફ઼્ફારા** વાજિબ હોતા હૈ મગર યહાં **કસમ** ન તોડના ઝિયાદા ગુનાહ કા મૂજિબ હૈ.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 5, સ. 198 મુલખ્ખસન)

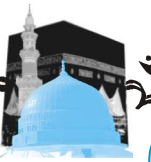

તલાક કી કસમ ખાના, ખિલાના કૈસા ? : **કિસી** સે તલાક કી **કસમ** લેના મુનાફ઼िક કા તરીકા હૈ મ-સલન કિસી સે કહના : "**કસમ** ખાઓ કે ફુલાં કામ મૈં ને કિયા હો તો મેરી બીવી કો તલાક." ચુનાન્ચે મેરે આકા, આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن "ફ઼તાવા ર-ઝવિય્યા" જિલ્દ 13 **સફ઼હા** 198 પર હદીસે પાક નક્લ કરતે હૈં : મોમિન તલાક કી **કસમ** નહીં ખાતા ઔર તલાક કી **કસમ** નહીં લેતા મગર મુનાફ઼िક.

(اِبنِ عَساكِر ج ٥٧ ص٣٩٣)

કસમ કા કફ઼્ફારા : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફ઼ાન"** **સફ઼હા** 235 પર પારહ 7 **સૂ-રતુલ માઈદહ** કી આયત નમ્બર 89 મેં ઈર્શાદે રબ્બુલ ઈબાદ હૈ :

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فِيْۤ اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُّؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُّمُ الْاَيْمَانَ ۚ فَكَفَّارَتُهٗۤ اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسٰكِيْنَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُوْنَ اَهْلِيْكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ تَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ ؕ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ ؕ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْ ؕ وَاحْفَظُوْۤا اَيْمَانَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿۸۹﴾

(پارہ ٧، المائدة آیت ٨٩)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : **અલ્લાહ** તુમ્હેં નહીં પકડતા તુમ્હારી ગલત ફ઼હમી કી કસમોં પર હાં ઉન કસમોં પર ગિરિફ઼્ત ફ઼રમાતા હૈ જિન્હેં તુમ ને મઝબૂત કિયા, તો ઐસી કસમ કા બદલા દસ મિસ્કીનોં કો ખાના દેના અપને ઘર વાલોં કો જો ખિલાતે હો ઉસ કે ઔસત મેં સે યા ઈન્હેં કપડે દેના યા એક બરદહ (ગુલામ) આઝાદ કરના, તો જો ઈન મેં સે કુછ ન પાએ તો તીન દિન કે રોઝે યેહ બદલા હૈ તુમ્હારી કસમોં કા, જબ કસમ ખાઓ ઔર અપની કસમોં કી હિફ઼ાઝત કરો. ઈસી તરહ **અલ્લાહ** તુમ સે અપની આયતેં બયાન ફ઼રમાતા હૈ કે કહીં તુમ એહસાન માનો.

www.dawateislami.net

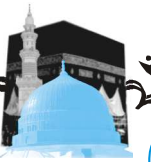

"યા રહ્મતલ્લિલ આ-લમીન" કે તેરહ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે કસમ કે કફ़્ફ़ારે કે 13 મ-દની ફૂલ

કફ़્ફ़ારે કે લિયે કસમ કી શરાઇત : ﴾1﴿ **કસમ** કે લિયે ચન્દ શર્તેં હૈં, કે અગર વોહ ન હોં તો **કફ़્ફ़ારા** નહીં. કસમ ખાને વાલા (1) મુસલ્માન (2) આકિલ (3) બાલિગ હો. કાફ़िર કી **કસમ**, કસમ નહીં યા'ની અગર ઝમાનએ કુફ़ મેં **કસમ** ખાઈ ફ़िર મુસલ્માન હુવા તો ઉસ **કસમ** કે તોડને પર **કફ़્ફ़ારા** વાજિબ ન હોગા. ઔર مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ (યા'ની **અલ્લાહ** કી પનાહ) **કસમ** ખાને કે બા'દ મુરતદ હો ગયા તો **કસમ** બાતિલ હો ગઈ યા'ની અગર ફ़िર મુસલ્માન હુવા ઔર **કસમ** તોડ દી તો **કફ़્ફ़ારા** નહીં ઔર (4) કસમ મેં યેહ ભી શર્ત હૈ કે વોહ ચીઝ જિસ કી કસમ ખાઈ અક્લન મુમ્કિન હો યા'ની હો સકતી હો, અગર્ચે મુહાલે આદી હો ઔર (5) યેહ ભી શર્ત હૈ કે **કસમ** ઔર જિસ ચીઝ કી કસમ ખાઈ દોનોં કો એક સાથ કહા હો દરમિયાન મેં ફ़ાસિલા હોગા તો **કસમ** ન હોગી મ-સલન કિસી ને ઈસ સે કહલાયા કે કહ, ખુદા કી **કસમ !** ઈસ ને કહા : ખુદા કી કસમ ! ઉસ ને કહા : કહ, ફુલાં કામ કરૂંગા, ઈસ ને કહા તો યેહ **કસમ** ન હુઈ.

(فتاوٰی عالمگیری ج ۲ ص ۵۱)

કસમ કા કફ़્ફ़ારા : ﴾2﴿ ગુલામ આઝાદ કરના યા દસ મિસ્કીનોં કો ખાના ખિલાના યા ઉન કો કપડે પહનાના હૈ યા'ની યેહ ઇખ્તિયાર હૈ કે ઇન તીન બાતોં મેં સે જો ચાહે કરે. (تَبیِینُ الحَقائق ج ۳ ص ۴۳۰) (યાદ રહે ! જહાં કફ़્ફ़ારા હૈ ભી તો વોહ સિર્ફ़ આયન્દા કે લિયે ખાઈ ગઈ **કસમ** પર હૈ, ગુઝશ્તા યા મૌજૂદા કે **મુ-તઅલ્લિક** ખાઈ હુઈ કસમ પર **કફ़્ફ़ારા** નહીં. મ-સલન કહા : "**ખુદા કી કસમ !** મૈં ને કલ એક ભી ગિલાસ ઠન્ડા પાની નહીં પિયા." અગર પિયા થા ઔર યાદ હોને કે બા વુજૂદ **ઝૂટી કસમ** ખાઈ થી તો ગુનહગાર હુવા તૌબા કરે, **કફ़્ફ़ારા** નહીં)

www.dawateislami.net

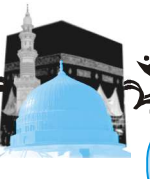

કફ़્ફ़ારા અદા કરને કા તરીકા : ﴾3﴿ (દસ) મસાકીન કો દોનોં વક્ત પેટ ભર કર ખિલાના હોગા ઔર જિન મસાકીન કો સુબ્હ કે વક્ત ખિલાયા ઉન્હીં કો શામ કે વક્ત ભી ખિલાએ, દૂસરે દસ મસાકીન કો ખિલાને સે (કફ़્ફ़ારા) અદા ન હોગા. ઔર યેહ હો સકતા હૈ કે દસોં કો એક હી દિન (દોનોં વક્ત) ખિલા દે યા હર રોઝ એક એક કો (દો વક્ત) યા એક હી કો દસ દિન તક દોનોં વક્ત ખિલાએ. ઔર મસાકીન જિન કો ખિલાયા ઉન મેં કોઈ બચ્ચા ન હો ઔર ખિલાને મેં ઈબાહત (ખાને કી ઈજાઝત દે દેના) વ તમ્લીક (યા'ની માલિક બના દેના કે ચાહે ખાએ ચાહે લે જાએ) દોનોં સૂરતેં હો સકતી હૈં ઔર યેહ ભી હો સકતા હૈ કે ખિલાને કે ઈવઝ (યા'ની બજાએ) હર મિસ્કીન કો નિસ્ફ़ (યા'ની આધા) સાઅ ગેહૂં યા એક સાઅ જવ (એક સાઅ 4 કિલો મેં સે 160 ગ્રામ કમ ઔર નિસ્ફ़ યા'ની આધા સાઅ 2 કિલો મેં સે 80 ગ્રામ કમ કા હોતા હૈ) યા ઈન કી કીમત કા માલિક કર દે યા દસ રોઝ તક એક હી મિસ્કીન કો હર રોઝ બ ક-દરે **સ-દ-કએ ફ़િત્ર** દે દિયા કરે યા બા'ઝ કો ખિલાએ ઔર બા'ઝ કો દે દે. ગરઝ યેહ કે ઉસ કી (યા'ની કફ़્ફ़ારા અદા કરને કી) તમામ સૂરતેં વહીં સે (યા'ની **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ બહારે શરીઅત જિલ્દ 2 **સફ़હા** 205 તા 217 પર દિયે હુએ (ઝિહાર કે) કફ़્ફ़ારે કે બયાન સે) મા'લૂમ કરેં ફ़ર્ક ઈતના હૈ કે વહાં (યા'ની ઝિહાર કે કફ़્ફ़ારે મેં) સાઠ મિસ્કીન થે (જબ કે) યહાં (યા'ની કસમ કે કફ़્ફ़ારે મેં) દસ હૈં.

(دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج٥ ص ٥٢٣)

કફ़્ફ़ારે કે લિયે નિય્યત શર્ત હૈ : ﴾4﴿ **કફ़્ફ़ારા** અદા હોને કે લિયે નિય્યત શર્ત હૈ બિગૈર નિય્યત અદા ન હોગા હાં અગર વોહ શૈ જો મિસ્કીન કો દી ઔર દેતે વક્ત નિય્યત ન કી મગર વોહ ચીઝ અભી મિસ્કીન કે પાસ મૌજૂદ હૈ ઔર અબ નિય્યત કર લી તો અદા હો ગયા જૈસા કે ઝકાત મેં ફ़કીર કો દેને કે બા'દ નિય્યત કરને મેં યેહી શર્ત હૈ કે હુનૂઝ (યા'ની અભી તક) વોહ ચીઝ ફ़કીર કે પાસ બાકી હો તો નિય્યત કામ કરેગી વરના નહીં.

(حاشيةُ الطّحطاوى على الدّرالمختار ج٢ ص ١٩٨)

www.dawateislami.net

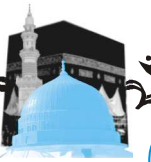

﴾5﴿ ર-મઝાન મેં અગર **કફ़્ફ़ારે** કા ખાના ખિલાના ચાહતા હૈ તો શામ ઔર સ-હરી દોનોં વક્ત ખિલાએ યા એક મિસ્કીન કો 20 દિન શામ કા ખાના ખિલાએ.

(الجوهرة النيره ص ٢٥٣)

કફ़્ફ़ારે મેં તીન રોઝોં કી ઇજાઝત કી સૂરત : ﴾6﴿ અગર ગુલામ આઝાદ કરને યા 10 મિસ્કીન કો ખાના યા કપડે દેને પર કાદિર ન હો તો પૈ દર પૈ (યા'ની લગાતાર) **તીન રોઝે** રખે.

(اَيضاً)

કફ़્ફ़ારા અદા કરતે વક્ત કી હૈસિય્યત કા એ'તિબાર હૈ કે રોઝે રખે યા.....: ﴾7﴿ આજિઝ (યા'ની મજબૂર) હોના ઉસ વક્ત કા મો'તબર હૈ જબ **કફ़્ફ़ારા** અદા કરના ચાહતા હૈ મ-સલન જિસ વક્ત **કસમ** તોડી થી ઉસ વક્ત માલદાર થા મગર **કફ़્ફ़ારા** અદા કરને કે વક્ત (માલી એ'તિબાર સે) મોહતાજ હૈ તો રોઝે સે **કફ़્ફ़ારા** અદા કર સકતા હૈ ઔર અગર (કસમ) તોડને કે વક્ત મુફ़લિસ (વ મિસ્કીન) થા ઔર અબ (કફ़્ફ़ારા અદા કરને કે વક્ત) માલદાર હૈ તો રોઝે સે (કફ़્ફ़ારા) નહીં અદા કર સકતા.

(الجوهرة النيره ص ٢٥٣وغيرها)

કફ़્ફ़ારે કે તીનોં રોઝે પૈ દર પૈ હોના ઝરૂરી હૈં : ﴾8﴿ એક સાથ (અગર) તીન રોઝે ન રખે યા'ની દરમિયાન મેં ફ़ાસિલા કર દિયા તો **કફ़્ફ़ારા** અદા ન હુવા અગર્ચે કિસી મજબૂરી કે સબબ નાગા હુવા હો, યહાં તક કે ઔરત કો અગર હૈઝ આ ગયા તો પહલે કે રોઝે કા એ'તિબાર ન હોગા યા'ની અબ પાક હોને કે બા'દ (નએ સિરે સે) **લગાતાર તીન રોઝે** રખે.

(دُرِّمُختار ج٥ ص٥٢٦)

www.dawateislami.net

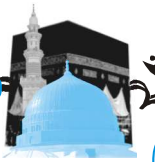

રોઝોં સે કફ્ફારે કી એક ઝરૂરી શર્ત : ﴾9﴿ રોઝોં સે **કફ્ફારા** અદા હોને કે લિયે યેહ ભી શર્ત હૈ કે ખત્મ તક (યા'ની તીનોં રોઝે મુકમ્મલ હોને તક) માલ પર કુદરત ન હો મ-સલન અગર દો રોઝે રખને કે બા'દ ઈતના માલ મિલ ગયા કે **કફ્ફારા** અદા કર સકતા હૈ તો અબ રોઝોં સે (કફ્ફારા અદા) નહીં હો સકતા બલ્કે અગર તીસરા રોઝા ભી રખ લિયા હૈ ઔર ગુરૂબે આફ્તાબ સે પહલે માલ પર કાદિર હો ગયા તો **રોઝે નાકાફી** હૈં અગર્ચે માલ પર કાદિર હોના યૂં હુવા કે ઉસ કે મૂરિસ (યા'ની વારિસ બનાને વાલે) કા ઈન્તિકાલ હો ગયા ઔર ઉસ કો તર્કા (યા'ની વિર્સા) ઈતના મિલેગા જો **કફ્ફારે** કે લિયે કાફી હૈ. (دُرِّمُختار ج٥ص٥٢٦)

કફ્ફારે કે રોઝે કી નિય્યત કે દો અહકામ : ﴾10﴿ ઈન રોઝોં મેં **રાત સે નિય્યત** શર્ત હૈ ઔર યેહ ભી ઝરૂર હૈ કે **કફ્ફારે** કી નિય્યત સે હોં મુત્લક રોઝે કી નિય્યત કાફી નહીં. (مبسوط ج٤ ص ١٦٦)

કસમ તોડને સે પહલે કફ્ફારા દિયા તો અદા ન હુવા : ﴾11﴿ **કસમ** તોડને સે પહલે **કફ્ફારા** નહીં, ઔર (અગર દે ભી) દિયા તો અદા ન હુવા યા'ની અગર કફ્ફારા દેને કે બા'દ **કસમ** તોડી તો અબ ફિર દે, કે જો પહલે દિયા હૈ વોહ **કફ્ફારા** નહીં, મગર ફકીર સે દિયે હુએ કો વાપસ નહીં લે સકતા. (فتاوٰی عالمگیری ج ٢ ص ٦٤)

કફ્ફારે કા મુસ્તહિક કૌન ? : ﴾12﴿ **કફ્ફારા** ઉન્હીં મસાકીન કો દે સકતા હૈ જિન કો ઝકાત દે સકતા હૈ યા'ની અપને બાપ, માં, ઔલાદ વગૈરહુમ કો જિન કો ઝકાત નહીં દે સકતા **કફ્ફારા** ભી નહીં દે સકતા. (دُرِّمُختار ج٥ص٥٢٧) ﴾13﴿ **કફ્ફારએ કસમ** કી કીમત મસ્જિદ મેં સર્ફ (યા'ની ખર્ચ) નહીં કર સકતા ન મુર્દે કે કફન મેં લગા સકતા હૈ યા'ની જહાં જહાં ઝકાત નહીં ખર્ચ કર સકતા વહાં **કફ્ફારે** કી કીમત નહીં દી જા સકતી. (عالمگیری ج ٢ ص ٦٢)

(કસમ ઔર કફ્ફારે કે બારે મેં તફ્સીલી મા'લૂમાત કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1182 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ **બહારે શરીઅત** જિલ્દ **2 સફ્હા** 298 તા 311 કા મુતા-લઆ ઝરૂરી હૈ)

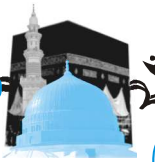

दीनी या समाजी इदारे को कफ़्फ़ारे की रकम देने का अहम मस्अला :

अगर किसी दीनी या मुसल्मानों के समाजी ईदारे को **कफ़्फ़ारे** की रकम देना चाहे तो दे सकता है मगर बताना होगा के येह कफ़्फ़ारे की रकम है ताके वोह उस रकम को अलग रख कर उसे बयान कर्दा तरीके पर काम में लाएं या'नी एक ही मिस्कीन को दस दिन तक दोनों वक़्त खिलाना या दस मसाकीन को दोनों वक़्त खिलाना वगैरा. अगर दीनी ईदारा दीनी कामों में सर्फ़ करना चाहे तो हीला करने का तरीका येह है, म-सलन एक ही मिस्कीन को रोज़ाना एक स-द-क़ए फ़ित्र या दस मिस्कीनों को एक ही दिन में एक एक स-द-क़ए फ़ित्र का मालिक बनाया जाए और वोह अपनी तरफ़ से दीनी कामों के लिये पेश करें.

तू झूटी क़सम से बचा या ईलाही !
मुझे सच का आदी बना या ईलाही !

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد
تُوْبُوْا اِلَى الله ! اَسْتَغْفِرُ الله
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

वाह क्या बात है म-दनी तरबिय्यती कोर्स की ! : मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो !

झूटी क़समों से तौबा का जज़्बा पाने, बात बात पर क़सम खाने की ख़स्लत मिटाने, ज़रूरी दीनी मा'लूमात पाने और सुन्नतों पर अमल की आदत बनाने के लिये "दा'वते ईस्लामी" के म-दनी माहोल में **63 दिन का म-दनी तरबिय्यती कोर्स** करवाया जाता है, जिस से बन पड़े वोह येह मुफ़ीद तरीन म-दनी तरबिय्यती कोर्स ज़रूर करे, आप की तरग़ीब व तह़्रीस के लिये एक **म-दनी बहार** पेश की जाती है, चुनान्चे एक ईस्लामी भाई के बयान का ख़ुलासा है : हमारे अलाके का एक नौ जवान जो के वालिदैन का ईक्लौता (या'नी एक ही) बेटा था, ग़लत सोहबत के सबब **चरस** का आदी बन गया, घर से बाहर रहना उस का मा'मूल था, वालिद साहिब अक्सर उस को क़ब्रिस्तान जा कर चरसियों के दरमियान से उठा कर घर लाते. तमाम घर वाले उस के

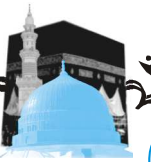

સબબ પરેશાન થે. એક દિન એક ઈસ્લામી ભાઈ ને ઉસ નૌ જવાન પર **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કરતે હુએ ઉસે **મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ** કરને કી તરગીબ દી, ખુશ કિસ્મતી સે ઉસ ને હામી ભર લી ઔર તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે આલમી મ-દની મર્કઝ **ફ़ૈઝાને મદીના** મેં આ ગયા. ઘર મેં ખુશી કી લહર દૌડ ગઈ ! સભી ઘર વાલે દુઆ કર રહે થે કે યેહ નેક બન જાએ મગર અબ ભી ડરે હુએ થે કે કહીં યેહ વાપસ ન આ જાએ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ચન્દ દિનોં બા'દ કુછ ઈસ તરહ ફ़ોન આયા કે "તરબિય્યતી કોર્સ ઔર **ફ़ૈઝાને મદીના** મેં બહુત મઝા આ રહા હૈ, **ફ़ૈઝાને મદીના** મેં ઐસા લગતા હૈ કે **મદીનએ મુનવ્વરહ** زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا સે બરાહે રાસ્ત ફ़ૈઝ આ રહા હૈ, મૈં ને અપને તમામ ગુનાહોં સે તૌબા કર લી હૈ, અબ મૈં બા જમાઅત નમાઝેં અદા કર રહા હૂં, સુન્નતેં સીખ રહા હૂં ઔર મુઝે બહુત સુકૂન મિલ રહા હૈ." اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ** સે વાપસી પર વોહ વાકેઈ બિલ્કુલ બદલ ચુકા થા. ઉસ કી હૈરત અંગેઝ તબ્દીલી સે સબ ઘર વાલે બલ્કે સારા મહલ્લા હૈરાન થા. ચેહરે પર નૂર બરસાતી દાઢી ઔર સર પર સબ્ઝ ઈમામા શરીફ़ કા તાજ જગમગા રહા થા. ઉસ ને આતે હી ઘર વાલોં પર ભી **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** શુરૂઅ કર દી જિસ કી બ-ર-કત સે વાલિદ સાહિબ ને ચેહરે પર **દાઢી** ઔર સર પર **ઈમામા શરીફ़** કા તાજ સજા લિયા ઔર પાબન્દી સે હફ़્તાવાર **સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** મેં શિર્કત ફ़રમાને લગે. વાલિદએ મોહ-ત-રમા **"દર્સે નિઝામી"** ઔર બહન **"શરીઅત કોર્સ"** કરને કે લિયે કમર બસ્તા હો ગઈ. ઉસ નૌ જવાન કે વાલિદ સાહિબ ને મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી કો કુછ ઈસ તરહ બતાયા કે મૈં દા'વતે ઈસ્લામી વાલોં કે લિયે બ-ર-કત કી દુઆ કરતા હૂં, ખુસૂસન ઉન કે લિયે જિન્હોં ને મેરે બેટે પર "ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ" કી ઔર **63 દિન કે મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ** મેં હાથોં હાથ લે ગએ ક્યૂંકે હમ ઈસ કી આદતોં સે બહુત પરેશાન થે, ઈસ કી વાલિદા તો ઈતની બેઝાર હો ચુકી થી કે એક દિન જઝબાત સે મગ્લૂબ હો કર કીડે મકોડે મારને કી દવાઈ ઉઠા લાઈ કે યા તો મૈં ખા કર મર જાઊંગી યા ઈસ કો ખિલા કર માર દૂંગી. અબ ઈસ કી વાલિદા રો રો કર દુઆએં દેતી હૈં કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી વાલોં કો સલામત રખે કે ઈન કી કોશિશોં સે **મેરા બિગડા હુવા બેટા નેક બન ગયા.**

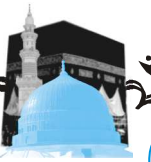

अगर सुन्नतें सीखने का है जज़्बा — तुम आ जाओ देगा सिखा म-दनी माहोल
तू दाढ़ी बढ़ा ले ईमामा सजा ले — नहीं है येह हरगिज़ बुरा म-दनी माहोल

(वसाईले बख़्शिश, स. 604)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઘર વાલોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કરની ચાહિયે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! દેખા આપ ને ! ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ કી ભી ક્યા ખૂબ બહારેં હૈં ! કે એક બિગડા હુવા નૌ જવાન **63 રોઝા મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ** મેં શરીક હો ગયા ઔર ઇસ કી બ-ર-કત સે ગુનાહોં સે તાઇબ હો કર ઘર વાલોં કી ઇસ્લાહ મેં લગ ગયા. વાકેઇ હમ સભી કો અપની ઔર સાથ હી સાથ અપને ઘર વાલોં કી સુધાર કી ભી કોશિશ કરની ચાહિયે, આઇયે ! ઘર મેં **મ-દની માહોલ** બનાને કી કોશિશ કે લિયે "બાગે સુન્નત" સે રહમત કે **મ-દની ફૂલ** ચુનતે હૈં.

"યા રબ્બે કરીમ ! હમેં મુત્તકી બના" કે ઉન્નીસ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે ઘર મેં "મ-દની માહોલ" બનાને કે 19 મ-દની ફૂલ

﴾1﴿ ઘર મેં આતે જાતે બુલન્દ આવાઝ સે સલામ કીજિયે.

﴾2﴿ વાલિદા યા વાલિદ સાહિબ કો આતે દેખ કર તા'ઝીમન ખડે હો જાઇયે.

﴾3﴿ દિન મેં કમ અઝ કમ એક બાર ઇસ્લામી ભાઈ વાલિદ સાહિબ કે ઔર ઇસ્લામી બહનેં માં કે હાથ ઔર પાઉં ચૂમા કરેં.

﴾4﴿ વાલિદૈન કે સામને આવાઝ ધીમી રખિયે, ઉન સે આંખેં હરગિઝ ન મિલાઇયે, નીચી નિગાહેં રખ કર હી બાતચીત કીજિયે.

﴾5﴿ ઉન કા સોંપા હુવા હર વોહ કામ જો ખિલાફ़े શર-અ ન હો ફ़ૌરન કર ડાલિયે.

﴾6﴿ સન્જી-દગી અપનાઇયે. ઘર મેં તૂ તુકાર, અબે તબે ઔર મઝાક મસ્ખરી કરને, બાત બાત પર ગુસ્સે હો જાને, ખાને મેં ઐબ નિકાલને, છોટે ભાઈ બહનોં કો ઝાડને,

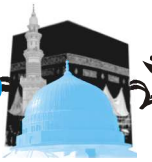

મારને, ઘર કે બડોં સે ઉલઝને, બહસેં કરતે રહને કી અગર આપ કી આદતેં હોં તો અપના રવય્યા યક્સર તબ્દીલ કર દીજિયે, હર એક સે મુઆફ़ી તલાફ़ી કર લીજિયે.

﴿7﴾ ઘર મેં ઔર બાહર હર જગહ આપ સન્જીદા હો જાએંગે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઘર કે અન્દર ભી ઝરૂર ઇસ કી બ-ર-કતેં ઝાહિર હોંગી.

﴿8﴾ માં બલ્કે બચ્ચોં કી અમ્મી હો તો ઉસે નીઝ ઘર (ઔર બાહર) કે એક દિન કે બચ્ચે કો ભી "આપ" કહ કર હી મુખાતિબ હોં.

﴿9﴾ અપને મહલ્લે કી મસ્જિદ મેં ઇશા કી જમાઅત કે વક્ત સે લે કર દો ઘન્ટે કે અન્દર અન્દર સો જાઇયે. કાશ ! તહજ્જુદ મેં આંખ ખુલ જાએ વરના કમ અઝ કમ નમાઝે ફ़જ્ર તો બ આસાની (મસ્જિદ કી પહલી સફ़ મેં બા જમાઅત) **મુયસ્સર** આએ ઔર ફ़िર કામકાજ મેં ભી સુસ્તી ન હો.

﴿10﴾ ઘર કે અફ़રાદ મેં અગર નમાઝોં કી સુસ્તી, બે પર્દગી, ફ़िલ્મોં ડ્રામોં ઔર ગાને બાજોં કા સિલ્સિલા હો ઔર આપ અગર સર પરસ્ત નહીં હૈં, નીઝ ઝન્ને ગાલિબ હૈ કે આપ કી નહીં સુની જાએગી તો બાર બાર ટોકા ટોક કે બજાએ, સબ કો નરમી કે સાથ **મક-ત-બતુલ મદીના** સે જારી શુદા સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી ઑડિયો કેસિટેં, ઑડિયો / વિડિયો સીડીઝ સુનાઇયે દિખાઇયે, **મ-દની ચેનલ** દિખાઇયે. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ "મ-દની નતાઇજ" બરઆમદ હોંગે.

﴿11﴾ ઘર મેં કિતની હી ડાંટ બલ્કે માર ભી પડે, **સબ્ર સબ્ર** ઔર **સબ્ર** કીજિયે. અગર આપ ઝબાન ચલાએંગે તો "મ-દની માહોલ" બનને કી કોઈ ઉમ્મીદ નહીં બલ્કે મઝીદ બિગાડ પૈદા હો સકતા હૈ કે બે જા સખ્તી કરને સે બસા અવકાત શૈતાન લોગોં કો ઝિદ્દી બના દેતા હૈ.

﴿12﴾ મ-દની માહોલ બનાને કા એક બેહતરીન ઝરીઆ યેહ ભી હૈ કે ઘર મેં રોઝાના **ફ़ૈઝાને સુન્નત** કા દર્સ ઝરૂર ઝરૂર ઝરૂર દીજિયે યા સુનિયે.

﴿13﴾ અપને ઘર વાલોં કી દુન્યા વ આખિરત કી બેહતરી કે લિયે દિલસોઝી કે સાથ દુઆ ભી કરતે રહિયે કે **ફ़રમાને મુસ્તફ़ા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : اَلدُّعَاءُ سِلَاحُ الْمُؤْمِنِ યા'ની દુઆ મોમિન કા હથિયાર હૈ. (اَلْمُستَدرَك لِلحاكِم ج٢ ص ١٦٢ حديث١٨٥٥)

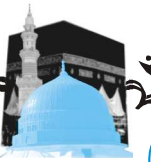

﴿14﴾ સુસરાલ મેં રહને વાલિયાં જહાં ઘર કા ઝિક્ર હૈ વહાં સુસરાલ ઔર જહાં વાલિદૈન કા ઝિક્ર હૈ વહાં સાસ ઔર સુસર કે સાથ વોહી હુસ્ને સુલૂક બજા લાએં જબ કે કોઈ માનેએ શર-ઈ ન હો. હાં યેહ એહતિયાત ઝરૂરી હૈ કે બહૂ સુસર કે હાથ પાઉં ન ચૂમે, યૂંહી દામાદ સાસ કે.

﴿15﴾ **મસાઈલુલ કુરઆન સફહા** 290 પર હૈ : હર નમાઝ કે બા'દ યેહ દુઆ અવ્વલ વ આખિર દુરૂદ શરીફ કે સાથ એક બાર પઢ લીજિયે, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ બાલ બચ્ચે સુન્નતોં કે પાબન્દ બનેંગે ઔર ઘર મેં **મ-દની માહોલ** કાઈમ હોગા. (દુઆ યેહ હૈ :)

(اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَّاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ اِمَامًا ﴿۷۴﴾)[1] (پ ۱۹، الفرقان ۷۴)

("اَللّٰهُمَّ" આયતે કુરઆની કા હિસ્સા નહીં)

﴿16﴾ ના ફરમાન બચ્ચા યા બડા જબ સોયા હો તો 11 યા 21 દિન તક ઉસ કે સિરહાને ખડે હો કર યેહ આયાતે મુબા-રકા સિર્ફ એક બાર ઇતની આવાઝ સે પઢિયે કે ઉસ કી આંખ ન ખુલે :

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط بَلْ هُوَ قُرْاٰنٌ مَّجِيْدٌ ﴿۲۱﴾ فِيْ لَوْحٍ مَّحْفُوْظٍ ﴿۲۲﴾ ع[2] (پ ۳۰، البروج: ۲۱، ۲۲)

(અવ્વલ, આખિર, એક મર્તબા દુરૂદ શરીફ) **યાદ રહે !** બડા ના ફરમાન હો તો સોતે સોતે સિરહાને વઝીફા પઢને મેં ઉસ કે જાગને કા અન્દેશા હૈ ખુસૂસન જબ કે ઉસ કી નીંદ ગહરી ન હો, યેહ પતા ચલના મુશ્કિલ હૈ કે સિર્ફ આંખેં બન્દ હૈં યા સો રહા હૈ લિહાઝા જહાં ફિતને કા ખૌફ હો વહાં યેહ અમલ ન કિયા જાએ ખાસ કર બીવી અપને શોહર પર યેહ અમલ ન કરે.

﴿17﴾ નીઝ ના ફરમાન ઔલાદ કો ફરમાં બરદાર બનાને કે લિયે તા હુસૂલે મુરાદ નમાઝે ફજ્ર કે બા'દ આસ્માન કી તરફ રુખ કર કે **"يَاشَهِيْدُ"** 21 બાર પઢિયે. (અવ્વલ વ આખિર, એક બાર દુરૂદ શરીફ).

﴿18﴾ **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક અમલ કી આદત બનાઈયે ઔર ઘર કે જિન અફરાદ

---

1 : **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઐ હમારે રબ હમેં દે હમારી બીબિયોં ઔર હમારી ઔલાદ સે આંખોં કી ઠન્ડક ઔર હમેં પરહેઝ ગારોં કા પેશ્વા બના.

2 : **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** બલ્કે વોહ કમાલ શરફ વાલા કુરઆન હૈ લૌહે મહફૂઝ મેં.

www.dawateislami.net

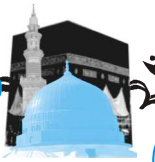

કે અન્દર નર્મ ગોશા પાએં ઉન મેં ઔર આપ અગર બાપ હૈં તો ઔલાદ મેં નરમી ઔર હિક્મતે અ-મલી કે સાથ **મ-દની ઈન્આમાત** કા નિફાઝ કીજિયે, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે ઘર મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા હો જાએગા.

﴿19﴾ પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે **મ-દની કાફ઼िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફ઼ર કર કે ઘર વાલોં કે લિયે ભી દુઆ કીજિયે. મ-દની કાફ઼िલે મેં સફ઼ર કી બ-૨-કત સે ભી ઘરોં મેં **મ-દની માહોલ** બનને કી **"મ-દની બહારેં"** સુનને કો મિલતી હૈં.

રવય્યે સે તેરે હૈં ઘર વાલે બદઝન — તો કૈસે બનેગા ભલા મ-દની માહોલ
તૂ કરના ન ઘર મેં લડાઈ ભિડાઈ — વગર્ના ન બન પાએગા મ-દની માહોલ
તૂ બક બક ન કર, લબ પે કુફ઼્લે મદીના — લગા ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
તૂ નરમી વ હિક્મત કો અપના લે ભાઈ! — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
ન કર મસ્ખરી ખૂબ સન્જીદા હો જા — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
જો અખ્લાક સે તેરે માં બાપ હૈં ખુશ — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
તૂ નઝરેં ઝુકા કર કે કર બાત સબ સે — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
તૂ ઘર મેં સભી કો દિખા મ-દની ચેનલ — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
સદા ઘર મેં દે દર્સે ફ઼ૈઝાને સુન્નત — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
તૂ માં બાપ કી દસ્ત બોસી કિયા કર — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
તૂ છોટોં પે શફ઼્કત બડોં કા અદબ કર — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
પડે ડાંટ કૈસી હી તૂ સહ લિયા કર — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ
અગર હો પિટાઈ ન કર લબ કુશાઈ — તેરે ઘર મેં બન જાએગા મ-દની માહોલ

દુઆ કર યેહ શામો સહર ગિડગિડા કર
બને મેરે ઘર મેં ખુદા મ-દની માહોલ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

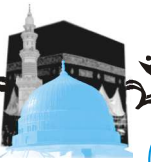

વાકિઅએ ઇફ્ક : સફહા 160 પર સય્યિદુના સિદ્દીકે અક્બર رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કી હિકાયત મેં જિસ **વાકિઅએ ઈફ્ક** કા ઈશારા દિયા ગયા થા વોહ ખઝાઈનુલ ઈરફાન મેં ઈસ તરહ બયાન કિયા ગયા હૈ : 5 સિ.હિ. મેં ગઝ્વએ **બનિલ મુસ્તલિક** સે વાપસી કે વક્ત કાફિલા કરીબે મદીના એક પડાવ પર ઠહરા તો **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** હઝરતે આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا ઝરૂરત કે લિયે કિસી ગોશે (યા'ની કોને) મેં તશરીફ લે ગઈ, વહાં આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કા **હાર** ટૂટ ગયા ઉસ કી તલાશ મેં મસરૂફ હો ગઈ, ઉધર કાફિલે ને કૂચ કિયા ઔર આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કા મહ્મિલ શરીફ (યા'ની કજાવા) **ઊંટ** પર કસ દિયા ઔર ઉન્હેં યેહી ખયાલ રહા કે **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) ઈસ (પર્દે વાલે કજાવે) મેં હૈં, કાફિલા ચલ દિયા. આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) આ કર કાફિલે કી જગહ બૈઠ ગઈ ઔર આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) ને ખયાલ કિયા કે મેરી તલાશ મેં કાફિલા ઝરૂર વાપસ હોગા, કાફિલે કે પીછે પડી ગિરી ચીઝ ઉઠાને કે લિયે એક સાહિબ રહા કરતે થે, ઈસ મૌકઅ પર હઝરતે સફ્વાન (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) ઈસ કામ પર થે, જબ વોહ આએ ઔર ઉન્હોં ને આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કો દેખા તો બુલન્દ આવાઝ સે "اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُوْن" પુકારા. આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) ને કપડે સે પર્દા કર લિયા, ઉન્હોં ને અપની ઊંટની બિઠાઈ આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) ઉસ પર સુવાર હો કર લશ્કર મેં પહોંચીં. મુનાફિકીને સિયાહ બાતિન ને અવહામે ફાસિદા (યા'ની ફિતના અંગેઝ શુકૂકો શુબુહાત) ફૈલાએ ઔર આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કી શાન મેં બદગોઈ શુરૂઅ કી, બા'ઝ મુસલ્માન ભી ઉન કે ફરેબ (યા'ની ધોકે) મેં આ ગએ ઔર ઉન (સાહિબાન) કી ઝબાન સે ભી કોઈ કલિમએ બે જા (યા'ની ના મુનાસિબ જુમ્લા) સરઝદ હુવા, **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) બીમાર હો ગઈ ઔર એક માહ તક બીમાર રહીં, ઈસ ઝમાને મેં ઉન્હેં ઈત્તિલાઅ ન હુઈ કે ઉન કી નિસ્બત મુનાફિકીન ક્યા બક રહે હૈં. એક રોઝ **ઉમ્મે મિસ્તહ** સે ઉન્હેં યેહ ખબર મા'લૂમ હુઈ ઔર ઈસ (કે સદમે) સે આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કા મરઝ ઔર બઢ ગયા ઔર ઈસ સદમે મેં ઈસ તરહ રોઈ કે આપ કા આંસૂ ન થમતા થા ઔર ન એક લમ્હે કે લિયે નીંદ આતી થી, ઈસ હાલ મેં **સય્યિદે આલમ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર વહ્યય નાઝિલ હુઈ ઔર હઝરતે **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કી તહારત (યા'ની પાક

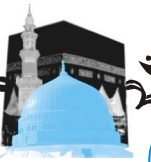

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હૈ. (مسلم)

દામની) મેં યેહ **આયતેં** (યા'ની સૂરએ નૂર કી કઈ આયાત) ઉતરીં ઔર આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કા શરફ વ મર્તબા **અલ્લાહ** તઆલા ને ઈતના બઢાયા કે કુરઆને કરીમ કી બહુત સી આયાત મેં આપ (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કી તહારત (યા'ની પાક દામની) વ ફઝીલત બયાન ફરમાઈ ગઈ. ઈસ દૌરાન મેં **સય્યિદે આલમ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને બર સરે મિમ્બર બ કસમ ફરમા દિયા થા : "મુઝે અપને અહ્લ કી પાકી વ ખૂબી બિલ યકીન મા'લૂમ હૈ, તો જિસ શખ્સ ને ઈન કે હક મેં બદગોઈ કી હૈ ઉસ કી તરફ સે મેરે પાસ કૌન મા'ઝિરત પેશ કર સકતા હૈ." **હઝરતે ઉમર** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ફરમાયા કે મુનાફિકીન બિલ યકીન ઝૂટે હૈં, **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** બિલ યકીન પાક હૈં, **અલ્લાહ** તઆલા ને (તો) સય્યિદે આલમ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે જિસ્મે પાક કો મખ્ખી કે બૈઠને સે (ભી) મહફૂઝ રખા (હૈ ક્યૂં) કે વોહ નજાસતોં પર બૈઠતી હૈ (ફિર યેહ) કૈસે હો સકતા હૈ કે વોહ આપ (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કો બદ ઔરત કી સોહબત સે મહફૂઝ ન રખે ! **હઝરતે ઉસ્માને ગની** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ભી ઈસ તરહ આપ (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કી તહારત (પાક દામની) બયાન કી ઔર ફરમાયા કે **અલ્લાહ** તઆલા ને આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા સાયા ઝમીન પર ન પડને દિયા તાકે ઈસ સાએ પર કિસી કા કદમ ન પડે, તો જો પરવર દગાર (عَزَّوَجَلَّ) આપ કે સાએ કો મહફૂઝ રખતા હૈ કિસ તરહ મુમ્કિન હૈ કે વોહ આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે અહ્લ (યા'ની અઝવાજે મુતહ્હરાત) કો મહફૂઝ ન ફરમાએ ! **હઝરતે અલી મુર્તઝા** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ફરમાયા કે એક જૂં કા ખૂન લગને સે પરવર દગારે આલમ (عَزَّوَجَلَّ) ને આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ના'લૈન ઉતાર દેને કા હુક્મ દિયા, જો પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ના'લૈન શરીફ કી ઈતની સી આલૂ-દગી કો ગવારા ન ફરમાએ (ઉસ કે લિયે) મુમ્કિન નહીં કે વોહ આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે અહ્લ (યા'ની અઝવાજે મુતહ્હરાત) કી આલૂ-દગી ગવારા કરે. ઈસ તરહ બહુત સે **સહાબા** (عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان) ઔર બહુત સી **સહાબિય્યાત** (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُنَّ) ને કસમેં ખાઈ, આયત નાઝિલ હોને સે કબ્લ હી હઝરતે **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** (رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا) કી તરફ સે કુલૂબ મુત્મઈન થે, આયત કે નુઝૂલ ને ઈન કા ઈઝ્ઝો શરફ ઔર ઝિયાદા કર દિયા તો બદગોયોં કી બદગોઈ **અલ્લાહ** ઔર ઉસ કે **રસૂલ** ઔર **સહાબએ કિબાર** (عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰلِهٖ وسلَّم ورَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُم اَجْمَعِيْن) કે નઝદીક બાતિલ હૈ ઔર

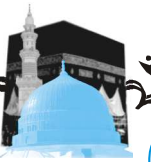

બદગોઈ કરને વાલોં કે લિયે સખ્ત તરીન મુસીબત હૈ. (ખઝાઈનુલ ઈરફ઼ાન, સ. 562)

બિન્તે સિદ્દીક આરામે જાને નબી ઉસ હરીમે બરાઅત પે લાખોં સલામ
યા'ની હૈ સૂરએ નૂર જિન કી ગવાહ
ઉન કી પુરનૂર સૂરત પે લાખોં સલામ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼)

મુશ્કિલ અલ્ફ઼ાઝ કે મઆની : **હરીમ :** ઝૌજા. **બરાઅત :** છુટકારા, નજાત.

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે દોનોં અશ્આર કા બિત્તરતીબ ખુલાસા યેહ હૈ : (1) **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهَا જો કે **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના સિદ્દીકે અક્બર رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કી કાબિલે એહતિરામ શહઝાદી હૈં ઔર હમારે પ્યારે પ્યારે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફ઼ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે મુબારક દિલો જાન કા આરામ હૈં, **અલ્લાહ** તઆલા કી રહમત વાલી બારગાહે આલી સે જિન કી પાક દામની બયાન ફ઼રમાઈ ગઈ, ઉન પર હમારે લાખોં સલામ હોં (2) હમારી પ્યારી પ્યારી અમ્મીજાન પર જબ મુનાફ઼િકીન ને તોહમત લગાઈ તો **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા ને સૂરએ નૂર કી આયાતે મુબા-રકા નાઝિલ ફ઼રમા કર ઉન કી પાકીઝગી ઔર તહારત કા એ'લાન ફ઼રમાયા ઔર તા કિયામે કિયામત ઉન કી ઈફ્ફ઼ત વ પારસાઈ પર મોહર સબ્ત ફ઼રમા દી. હમારી ઐસી અ-ઝમત વાલી પાક દામન અમ્મીજાન કી પુરનૂર સૂરત પર લાખોં સલામ હોં.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇજતિમાઅ કી બ-ર-કત સે જન્નત મિલ ગઈ : **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 132 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"તૌબા કી રિવાયાત વ હિકાયાત"** **સફ઼હા** 75 તા 77 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના **સાલેહ મુરી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને એક **ઇજતિમાઅ** મેં અપને બયાન કે દૌરાન સામને બૈઠે હુએ એક નૌ જવાન સે ફ઼રમાયા : "કોઈ આયત પઢો." તો ઉસ ને **સૂ-રતુલ મુઅમિન** કી આયત નમ્બર 18 તિલાવત કી :

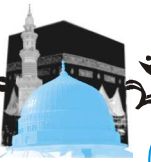

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوْبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كٰظِمِيْنَ ؕ مَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ حَمِيْمٍ وَّلَا شَفِيْعٍ يُّطَاعُ ﴿۱۸﴾ (پ٢٤، المؤمن:١٨)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર ઉન્હેં ડરાઓ ઉસ નઝદીક આને વાલી આફત કે દિન સે જબ દિલ ગલોં કે પાસ આ જાએંગે ગમ મેં ભરે. ઔર ઝાલિમોં કા ન કોઈ દોસ્ત ન કોઈ સિફારિશી જિસ કા કહા માના જાએ.

યેહ આયતે મુબા-રકા સુન કર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : કોઈ ઝાલિમ કા દોસ્ત યા મદદગાર કિસ તરહ હો સકતા હૈ ? ક્યૂંકે વોહ તો **અલ્લાહ** તઆલા કી ગિરિફ્ત (યા'ની પકડ) મેં હોગા. બેશક તુમ સરકશી કરને વાલે **ગુનહગારોં** કો દેખોગે કે ઉન્હેં **ઝન્જીરોં** મેં જકડ કર **જહન્નમ** કી તરફ લે જાયા જા રહા હોગા ઔર વોહ બરહ્ના (યા'ની નંગે) હોંગે, ઉન કે જિસ્મ બોઝલ, ચેહરે સિયાહ (યા'ની કાલે) ઔર આંખેં ખૌફ સે નીલી હોંગી. વોહ **ચિલ્લાએંગે :** હમ હલાક હો ગએ ! હમ બરબાદ હો ગએ ! હમેં ઝન્જીરોં મેં ક્યૂં જકડા ગયા હૈ ? હમેં કહાં લે જાયા જા રહા હૈ ? ઔર હમારે સાથ યેહ સબ ક્યા હો રહા હૈ ? ફિરિશ્તે ઉન્હેં **આગ કે કોડોં** સે મારતે હુએ હાંકેંગે, કભી વોહ મુંહ કે બલ ગિરેંગે ઔર કભી ઉન્હેં ઘસીટ કર લે જાયા જાએગા. જબ રો રો કર ઉન કે આંસૂ ખત્મ હો જાએંગે તો **ખૂન કે આંસૂ** બહને લગેંગે, ઉન કે દિલ દહલ જાએંગે ઔર હૈરાન વ પરેશાન હોંગે અગર કોઈ ઉન્હેં દેખ લે તો ઉન પર નિગાહ ન જમા સકે, ન હી અપના દિલ સંભાલ સકે, યેહ હોલનાક મન્ઝર દેખને વાલે કે બદન પર લરઝા તારી હો જાએ.

યેહ ફરમાને કે બા'દ હઝરતે સય્યિદુના **સાલેહ મુરી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى બહુત રોએ ઔર એક આહે સર્દ દિલે પુરદર્દ સે ખીંચ કર ફરમાયા : "અફસોસ ! કૈસા દિલ હિલા દેને વાલા મન્ઝર હોગા." યેહ કહ કર ફિર રોને લગે, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કો રોતા દેખ કર હાઝિરીન ભી રોને લગે. ઈતને મેં એક નૌ જવાન ખડા હો ગયા ઔર કહને લગા : "યા સય્યિદી ! ક્યા યેહ સારા મન્ઝર બરોઝે કિયામત હોગા ?" આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને જવાબ દિયા : "હાં, યેહ મન્ઝર ઝિયાદા તવીલ નહીં હોગા ક્યૂંકે જબ ઉન્હેં જહન્નમ મેં ડાલ દિયા જાએગા તો ઉન કી આવાઝેં આના બન્દ હો જાએંગી." યેહ સુન કર નૌ જવાન ને એક ચીખ મારી ઔર કહા : "અફસોસ !

www.dawateislami.net

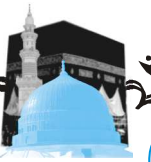

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા સુબ્હ ઔર દસ મરતબા શામ દુરૂદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફાઅત મિલેગી. (جمع الزوائد)

મૈં ને અપની ઝિન્દગી ગફલત મેં ગુઝાર દી, અફ્સોસ ! મૈં કોતાહિયોં કા શિકાર રહા, અફ્સોસ ! મૈં ખુદાએ બારી عَزَّوَجَلَّ કી ઇતાઅત વ ફરમાં બરદારી મેં સુસ્તી કરતા રહા, આહ ! મૈં ને અપની ઝિન્દગી બેકાર ગઝાએઅ કર દી." યેહ કહ કર વોહ રોને લગા. કુછ દેર બા'દ ઉસ ને રબ્બે કાએનાત عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહે બેકસ પનાહ મેં યૂં મુનાજાત કી : "ઐ મેરે પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ ! મૈં ગુનહગાર તૌબા કે લિયે હાઝિરે દરબાર હૂં, મુઝે તેરે સિવા કિસી સે કોઈ સરોકાર નહીં, ગુનાહોં સે મુઆફી દે કર મુઝે કબૂલ ફરમા લે, મુઝ સમેત તમામ હાઝિરીન પર અપના ફઝલો કરમ ફરમા ઔર હમેં જૂદો નવાલ (યા'ની અતા વ બખ્શિશ) સે માલામાલ કર દે, **યા અર-હમર્રાહિમીન !** (યા'ની ઐ સબ સે બઢ કર રહ્મ ફરમાને વાલે) મૈં ને ગુનાહોં કી ગઠડી તેરે સામને રખ દી હૈ ઔર સચ્ચે દિલ સે તેરી બારગાહ મેં હાઝિર હૂં, અગર તૂ મુઝે કબૂલ નહીં ફરમાએગા તો યકીનન મૈં હલાક હો જાઉંગા." ઇતના કહ કર વોહ નૌ જવાન ગશ ખા કર ગિર પડા. ઔર ચન્દ રોઝ બિસ્તરે અલાલત પર ગુઝાર કર (યા'ની બીમાર રહ કર) મૌત સે હમ-કનાર હો ગયા. ઉસ કે જનાઝે મેં બે શુમાર લોગ શરીક હુએ, રો રો કર ઉસ કે લિયે દુઆએં કી ગઈ. હઝરતે સય્યિદુના સાલેહ મુર્રી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى અક્સર ઉસ કા ઝિક્ર અપને **બયાન** મેં કિયા કરતે. એક દિન કિસી ને ઉસ નૌ જવાન કો ખ્વાબ મેં દેખા તો પૂછા : مَا فَعَلَ اللّٰهُ بِكَ યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને આપ કે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફરમાયા ? તો ઉસ ને જવાબ દિયા : "મુઝે હઝરતે સય્યિદુના **સાલેહ મુર્રી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કે **ઇજતિમાઅ** સે બ-૨-કતેં મિલીં ઔર મુઝે **જન્નત** મેં દાખિલ કર દિયા ગયા." (كتاب التوابين ص ٢٠٠.٢٠٢)

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ખ્વાબ મેં બારગાહે રિસાલત મેં તિલાવત કી સઆદત : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! બા અમલ **મુબલ્લિગીન** કા બયાન કિસ કદર પુર અસર હોતા હૈ, ખૌફે ખુદા રખને વાલે મુબલ્લિગ કા બયાન તાસીર કા તીર બન કર ગુનહગાર કે જિગર સે આર પાર હો જાતા ઔર બસા અવકાત ઉસ કી દુન્યા વ આખિરત સંવાર દેતા હૈ. **સય્યિદુના સાલેહ મુર્રી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى બડે ઝબર દસ્ત કારી ભી થે, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી કિરાઅત મેં સોઝ હી સોઝ હોતા થા

www.dawateislami.net

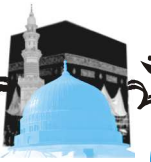

આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : એક બાર મૈં ને ખ્વાબ મેં **જનાબે રિસાલત મઆબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સામને કુરઆને કરીમ કી તિલાવત કી સઆદત પાઈ, **તાજદારે રિસાલત** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : **ઐ સાલેહ !** યેહ તો કિરાઅત હુઈ **રોના** કહાં હૈ ? (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۱ ص ۳٦۸) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

તિલાવત મેં રોના કારે સવાબ હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! કુરઆને કરીમ કી તિલાવત કરતે હુએ **રોના** મુસ્તહબ હૈ. **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : કુરઆને પાક કી તિલાવત કરતે હુએ રોઓ ઔર અગર રો ન સકો તો રોને કી સી શક્લ બનાઓ.

(سُنَنِ اِبن ماجه ج۲ ص ۱۲۹ حديث۱۳۳۷)

અતા કર મુઝે ઐસી રિક્કત ખુદાયા
કરૂં રોતે રોતે તિલાવત ખુદાયા

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મરને સે ચન્દ માહ પહલે ઇન્ફિરાદી કોશિશ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! તિલાવત કરતે યા સુનતે હુએ રિક્કત તારી હોના, આંખોં સે આંસૂ જારી હોના યકીનન બડી સઆદત કી બાત હૈ મગર શૈતાન કે વાર સે ખબરદાર ! રોના એક ઐસા અમલ હૈ કે ઈસ મેં **રિયા** કા ખતરા બહુત ઝિયાદા રહતા હૈ. લિહાઝા દુઆ વગૈરા મેં બિલ ખુસૂસ દૂસરોં કે સામને રોને મેં **રિયા** સે બચના ઝરૂરી હૈ કે **રિયાકાર** અઝાબે નાર કા હકદાર હોતા હૈ. તિલાવત વ ના'ત મેં ઈખ્લાસ કે સાથ રોને રુલાને કા શૌક બઢાને કે લિયે, તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, અપને ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે કુઢતે રહિયે, **નમાઝોં** કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે,

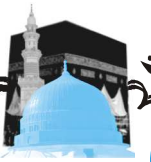

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

મ-દની ઈન્આમાત કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફ़िક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઈસ મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફ़ર કીજિયે. આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** સુનતે હૈં : **બાબુલ મદીના** (કરાચી) કે એક મુબલ્લિગ જો કે રોઝાના પાબન્દી સે **ચૌકદર્સ** દેતે થે. એક શખ્સ જો કે સુન્નતોં ભરી તહરીક, "દા'વતે ઈસ્લામી" કો પસન્દ નહીં કરતા થા, ઉસ ને બર બિનાએ તઅસ્સુબ (યા'ની તઅસ્સુબ કી વજહ સે) થાને મેં મુબલ્લિગ કે ખિલાફ઼ ઝૂટી રપટ દર્જ કરવાઈ કે યેહ અલાકે મેં ઈન્તિશાર ફૈલા રહા હૈ. પોલીસ આઈ ઔર ઉસ **આશિકે રસૂલ** કો થાને લે ગઈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કા **"મુબલ્લિગ"** હર જગહ મુબલ્લિગ હી હોતા હૈ ચુનાન્ચે એક "મુજરિમ" સે મુલાકાત પર ઉન્હોં ને "ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ" કર કે ઉસ કો તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, દા'વતે ઈસ્લામી કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે **ઈજતિમાઅ** મેં શિર્કત કે લિયે તય્યાર કર લિયા, ઉસ ને કહા : મૈં કૈદ સે રિહા હોઉંગા તો ઝરૂર હાઝિરી દૂંગા, ક્યા આપ મુઝે વહાં મિલેંગે ? **મુબલ્લિગ** ને કહા : اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ફ़िર ઉન્હોં ને અપના હલ્કા નમ્બર વગૈરા બતાયા કે મૈં ઈજતિમાઅ મેં વહાં હોતા હૂં. પોલીસ ને ઉસ કા હુલ્યે અખ્લાક વગૈરા દેખ કર હકીકતે હાલ જાન લી ઔર મા'ઝિરત તલબ કરતે હુએ ઉસ "આશિકે રસૂલ" કો બા ઈઝ્ઝત રુખ્સત કર દિયા. ચન્દ માહ બા'દ વોહ **મુજરિમ** જબ જેલ સે રિહા હુવા તો તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ **ફ़ૈઝાને મદીના** બાબુલ મદીના કરાચી કે અન્દર હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે **ઈજતિમાઅ** મેં પહોંચા, ઉસ ને બયાન સુના, ઝિક્ર ઔર દુઆ મેં ઉસ પર રિક્કત તારી હો ગઈ ઉસ ને રો રો કર અપને ગુનાહોં સે તૌબા કી. દુઆ કે બા'દ ઉસ મુબલ્લિગ કો જિન્હોં ને થાને મેં નેકી કી દા'વત દી થી તલાશતે હુએ જબ ઉન કે બતાએ હુએ હલ્કે મેં પહોંચા તો એક ઈસ્લામી ભાઈ ને બતાયા કે અભી **પિછલે મંગલ હી ઉન મુબલ્લિગ કા ઈન્તિકાલ હુવા હૈ.**

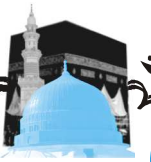

યેહ સુનના થા કે વોહ દહાડેં માર માર કર રોને લગા કે ઝિન્દગી મેં કિસી ને પહલી બાર **"નેકી કી દા'વત"** દી ઔર ઉસ કી વજહ સે મૈં ને તૌબા કી, હાએ અફ़સોસ ! મૈં અપને ઉસ મોહસિન સે દોબારા મિલ ભી ન સકા. એક આશિકે રસૂલ ને ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ કરતે હુએ ઉન કા ઝેહ્ન બનાયા કે અબ આપ ઉન સે મિલ તો નહીં સકતે મગર ઉન કો ફ़ાએદા પહોંચા સકતે હૈં ઔર ઈસ કા એક તરીકા યેહ ભી હૈ કે ઉન કે ઈસાલે સવાબ કે લિયે આજ સુબ્હ હી હાથોં હાથ સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **30 દિન કે મ-દની કાફ़िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફ़ર કર લીજિયે. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ વોહ હાથોં હાથ 30 દિન કે લિયે **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ મ-દની કાફ़िલે મેં સફ़ર પર રવાના હો ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ આજ વોહ "મુજરિમ" **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મુબલ્લિગ હૈં જબ કે ઈસ સે પહલે مَعَاذَاللّٰه વોહ **શરાબ કે અડ્ડે** ચલાતે થે.

આપ થાને મેં ભી, જેલખાને મેં ભી
હર જગહ પર કહેં, કાફ़िલે મેં ચલો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુબલ્લિગ હર જગહ મુબલ્લિગ હોતા હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ મુબલ્લિગ હર જગહ મુબલ્લિગ હોતા હૈ, હર વક્ત હર જગહ અપના લિબાસ ઔર અપના અન્દાઝ સુન્નતોં ભરા રખતા હૈ, ચાહે મહલ્લે મેં હો યા બાઝાર મેં, જનાઝે મેં હો યા શાદી કી બારાત મેં, દવાખાને મેં હો યા અસ્પતાલ મેં, બાગ મેં હો યા કિસી કી તદફ़ીન કે લિયે કબ્રિસ્તાન મેં, જહાં મૌકઅ મિલા ઝટ **નેકી કી દા'વત** કે મ-દની ફૂલ બરસાના શુરૂઅ કર દેતા ઔર અપને લિયે સવાબ કા ખૂબ ઝખીરા કર લેતા હૈ. મઝકૂરા **મ-દની બહાર** સે મા'લૂમ હુવા કે મર્હૂમ આશિકે રસૂલ મુબલ્લિગ કા જઝબા ભી ક્યા ખૂબ થા કે ઝુલ્મન કિસી ને થાને મેં લા ખડા કિયા તો વહાં ભી નેકી કી દા'વત કે મ-દની કામ મેં લગ ગએ ઔર એક શરાબ કા અડ્ડા ચલાને વાલે કી તૌબા ઔર ઉસ કે મુબલ્લિગે **દા'વતે ઈસ્લામી** બનને કા સબબ બન કર ખુદ સદા કે લિયે આંખેં મૂંદ લીં. **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી મર્હૂમ આશિકે રસૂલ મુબલ્લિગ પર રહમત હો**

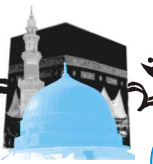

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા સુબ્હ ઔર દસ મરતબા શામ દુરૂદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફ़ાઅત મિલેગી. (مجمع الزوائد)

ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત હો. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

તેરી સુન્નતોં પે ચલ કર મેરી રૂહ જબ નિકલ કર
ચલે તૂ ગલે લગાના મ-દની મદીને વાલે

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 287)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ **કા પ્યારા બનાને વાલે લોગ :** **બેચૈન** દિલોં કે ચૈન, રહમતે દારૈન, તાજદારે હ-રમૈન, સરવરે કૌનૈન, નાનાએ હ-સનૈન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને આલીશાન હૈ : "ક્યા મૈં તુમ્હેં ઐસે લોગોં કે બારે મેં ખબર ન દૂં જો ન અમ્બિયા (عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) મેં સે હૈં ન શુ-હદા મેં સે લેકિન બરોઝે કિયામત અમ્બિયા عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઔર શુ-હદા ઉન કે મકામ કો દેખ કર રશ્ક કરેંગે, વોહ લોગ નૂર કે મિમ્બરોં પર બુલન્દ હોંગે, યેહ વોહ લોગ હૈં જો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે બન્દોં કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કા મહબૂબ** (યા'ની પ્યારા) બન્દા બના દેતે હૈં ઔર વોહ ઝમીન પર (લોગોં કો) નસીહતેં કરતે ચલતે હૈં." અર્ઝ કી ગઈ : વોહ કિસ તરહ લોગોં કો **અલ્લાહ** તઆલા કા મહબૂબ (યા'ની પ્યારા) બના દેતે હૈં ? ફ़રમાયા : વોહ લોગોં કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી મહબૂબ (યા'ની પસન્દીદા) બાતોં કા હુક્મ દેતે હૈં ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ના પસન્દીદા બાતોં સે મન્અ કરતે હૈં, પસ જબ લોગ ઉન કી ઇતાઅત કરેંગે તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઇન્હેં અપના મહબૂબ બના લેગા.

(شُعَبُ الْاِيمان ج ١ ص ٣٦٧ حديث ٤٠٩)

મુબલ્લિગ મહબૂબ હી નહીં મહબૂબ ગર હોતા હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! દેખા આપ ને ! **નેકી કી દા'વત** કી ધૂમેં મચાને વાલોં કી ભી કૈસી બુલન્દો બાલા શાનેં હૈં, બરોઝે કિયામત ઉન પર રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ કા ઇન્આમો ઇક્રામ દેખ કર અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઔર શુ-હદાએ ઉઝ્ઝામ ભી રશ્ક કરેંગે. યહાં રશ્ક (યા'ની ગિબ્તા) સે મુરાદ યેહ હૈ કે અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઔર શુ-હદાએ ઉઝ્ઝામ ઉન કે મર્તબે કો દેખ કર બહુત ખુશ હોંગે ઔર ઉન કી તારીફ़ો તહ્સીન કરેંગે યા મતલબ યેહ હૈ કે અગર હઝરાતે અમ્બિયાએ કિરામ વ શુ-હદાએ ઉઝ્ઝામ કિસી પર રશ્ક કરતે તો ઇન પર કરતે. ઇસ અ-ઝ-મતો શાન કા સબબ ક્યા હોગા ? યેહી કે વોહ **નેકી કી દા'વત** ઔર

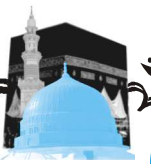

બદી કી મુમા-ન-અત કે ઝરીએ લોગોં કો બા અમલ બના કર ઉન્હેં **"અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કા મહબૂબ"** બનાતે હોંગે. જબ વોહ દૂસરોં કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા મહબૂબ બનાતે હોંગે તો ખુદ ક્યૂં ન **મહબૂબ** હોંગે !

अल्लाह का महबूब बने जो तुम्हें चाहे उस का तो बयां ही नहीं कुछ तुम जिसे चाहो

(ઝૌકે ના'ત)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

સય્યિદુના હસન બસરી ઔર એક સરમાયા દાર : "નેકી કી દા'વત" કા સવાબ કમાને મેં હમારે ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام બહુત પેશ પેશ હુવા કરતે થે ઔર ઈસ મુઆ-મલે મેં કિસી સે મરઊબ ભી નહીં હોતે (યા'ની રો'બ મેં ભી ન આતે) થે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના **હસન** બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى અપને શાગિર્દોં કે હમરાહ કહીં તશરીફ લિયે જા રહે થે કે એક **રઈસ** (યા'ની સરમાયા દાર) કો નિહાયત સજધજ કે સાથ અપને ગુલામોં કે ઝુરમટ મેં ઘોડે પર સુવાર ગુઝરતા દેખા. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ સે ઈસ્તિફસાર ફરમાયા : કહાં કા ઈરાદા હૈ ? અર્ઝ કી : **બાદશાહ** કે દરબાર મેં જા રહા હૂં. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ પર "ઈન્ફિરાદી કોશિશ" કરતે હુએ ફરમાયા : **ઐ ભાઈ !** આપ ને ખૂબ ઉમ્દા લિબાસ ઝૈબે તન ફરમાયા હૈ ફિર ઈસે ખુશ્બૂઓં સે ભી બસાયા હૈ ઔર હર તરહ સે અપને **"ઝાહિર"** કો ભી સજાયા હૈ, યકીનન યેહ મહ્ઝ ઈસ લિયે હૈ કે **શાહી દરબાર** મેં આપ કો શર્મસાર ન હોના પડે હાલાં કે યેહ બાદશાહે દારે ના પાએદાર (યા'ની કમઝોર દુન્યા કા બાદશાહ) ઔર ઉસ કે અહલે દરબાર આપ જૈસે હી ઈન્સાને ગૈર મુખ્તાર (યા'ની બે ઈખ્તિયાર) હૈં. અબ ઝરા ગૌર ફરમાઈયે ! કલ બરોઝે કિયામત **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે દરબારે શાહી મેં જબ હાઝિરી હોગી, વહાં અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઔર ઔલિયાએ ઉઝ્ઝામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ભી હોંગે, વહાં કે લિયે આપ ને **"બાતિન"** કી આરાઈશ વ ઝૈબાઈશ કા ભી કુછ ઈન્તિઝામ ફરમાયા હૈ ? ક્યા વહાં ગુનાહોં કી ગન્દગિયોં ઔર બદકારિયોં કી બદબૂઓં કે સાથ આપ હાઝિરી દેંગે ? વોહ **માલદાર** શખ્સ નિહાયત તવજ્જોહ કે સાથ આપ કે ઈર્શાદાત સુન રહા થા, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ સે પૂછા : ક્યા આપ ને કભી અપને **ઘોડે** પર ઉસ કી તાકત સે ઝિયાદા

www.dawateislami.net

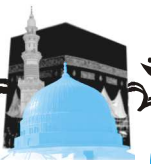

બોઝ લાદા હૈ ? અર્ઝ કી : જી નહીં. ફરમાયા : આપ અપને ઘોડે પર તો તર્સ ખાતે હૈં મગર અપને કમઝોર વુજૂદ પર રહ્મ નહીં કરતે કે મુસલ્સલ ઉસ પર ગુનાહોં કા બોઝ લાદે ચલે જા રહે હૈં, સોચિયે તો સહી ! ઈસી તરહ ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝારી તો મરને કે બા'દ ક્યા અન્જામ હોગા ! માલદાર આદમી આપ કી "ઈન્ફિરાદી કોશિશ" ઔર **નેકી કી દા'વત** સે બેહદ **મુ-તઅસ્સિર** હુવા, ઘોડે સે ઉતર કર આપ કા મુરીદ હુવા ઔર **અલ્લાહ** વાલા બન ગયા. (સચ્ચી હિકાયાત, જિ. 5, સ. 208 બિ તસર્રુફ) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.** اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

નફ્સ યેહ ક્યા ઝુલ્મ હૈ જબ દેખો તાઝા જુર્મ હૈ

ના તુવાં કે સર પે ઈતના બોઝ ભારી વાહ વાહ !

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શહેં કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ શે'ર મેં ફરમાતે હૈં : ઐ બદકાર નફ્સ ! તેરે ઝુલ્મો સિતમ કી ભી અબ હદ હો ગઈ ! તૂ હર લમ્હા મેરી ખતાઓં મેં બરાબર ઈઝાફા કરવાતા ઔર મુઝ કમઝોર તરીન બન્દે કે સર ગુનાહોં કા ભારી બોઝ લદવાતા ચલા જા રહા હૈ. (મા'લૂમ હુવા નફ્સે અમ્મારા યા'ની ગુનાહ વ બુરાઈ પર ઉભારને વાલા નફ્સ હમારા દુશ્મન હૈ, હમેં હર આન ઈસ કી ચાલોં સે ચૌકન્ના રહના ઝરૂરી હૈ)

આહ ! હર લમ્હા ગુનહ કી કસ્રતો ભરમાર હૈ

ગ-લ-બએ શૈતાન હૈ ઔર નફ્સે બદ અત્વાર હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 128)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નમાઝ મેં કૈસા લિબાસ હોના ચાહિયે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! **ઔલિયાઉલ્લાહ** رَحِمَهُمُ اللهُ تَعَالٰى સરમાયા દારોં ઔર માલદારોં કી ખુશામદોં ઔર ચાપલૂસિયોં કે બજાએ ઉન કો ઈસ્લાહ કે **મ-દની ફૂલોં** સે નવાઝતે ઔર ઉન્હેં દો ટોક નસીહતેં ફરમાતે થે. દૌલત મન્દોં કી ખુશામદ વોહ કરે જિસ કો ઉન સે દુન્યા

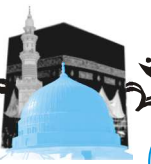

કી ઝલીલ દૌલત પાને કી હવસ હો, **અહલુલ્લાહ** કનાઅત કી મ-દની દૌલત સે માલામાલ હોતે હૈં, ઈન કી નઝર દૌલત મન્દોં કે ફ઼ાની માલ પર નહીં, રહમતે રબ્બે ઝુલ જલાલ عَزَّوَجَلَّ પર હોતી હૈ. યાદ રહે ! અહલે માલ વ સરવત કી બ સ-બબે દૌલત તા'ઝીમ કી સખ્ત મુમા-ન-અત હૈ ચુનાન્ચે મન્કૂલ હૈ : જો કિસી ગની (યા'ની માલદાર) કી ઈસ કે ગિના (યા'ની માલદારી) કે સબબ તવાઝોઅ કરે ઉસ કા દો તિહાઈ દીન જાતા રહા. (كَشْفُ الْخِفاء ج٢ ص ٢١٠ رقم ٢٤٤٢) બયાન કર્દા **હિકાયત** મેં આખિરત કી ફ઼िક્ર દિલાઈ ગઈ હૈ કે હુક્મરાનોં, વઝીરોં ઔર અફ઼સરોં કે સામને જાતે હુએ તો લિબાસ વગૈરા દુરુસ્ત કિયા જાતા ઔર ખૂબ ટિપટૉપ ઔર ઝીનત ઈખ્તિયાર કી જાતી હૈ મગર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી મુકદ્દસ બારગાહ મેં પેશ હોને કે લિયે એહતિમામ કા કોઈ ઝેહ્ન હી નહીં. હમ દુન્યા કે કિસી "બડે આદમી" કે પાસ જાતે હૈં યા ઐસી જગહ જાના હોતા હૈ જહાં બહુત સારે લોગ હમેં દેખને વાલે હોં તો સર કે બાલ, લિબાસ, ઈમામા, ચાદર વગૈરા ખૂબ એહતિયાત કે સાથ દુરુસ્ત કરતે હૈં મગર "નમાઝ" જો કે પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કે અ-ઝમત વાલે દરબાર કી હાઝિરી કા મૌકઅ હૈ ઉસ વક્ત ઝીનત કા કોઈ એહતિમામ નહીં કરતે ! કમ અઝ કમ ઈતના તો હો કે કિસી "બડે આદમી" કે પાસ યા દા'વતે તઆમ મેં જાતે હુએ ઈન્સાન જો લિબાસ પહનતા હૈ વોહી મસ્જિદ કી હાઝિરી મેં પહન લિયા કરે. મસ્જિદ કી હાઝિરી કે લિયે ઝીનત કરને કે **મુ-તઅલ્લિક** કુરઆને કરીમ પારહ 8 **સૂ-રતુલ આ'રાફ઼** આયત નમ્બર 31 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

خُذُوْا زِيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : અપની ઝીનત લો જબ મસ્જિદ મેં જાઓ.

નમાઝ કે લિયે ઇત્ર લગાના મુસ્તહબ હૈ : **સદરુલ અફ઼ાઝિલ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના **સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ઈસ આયતે કરીમા કે તહ્ત ફ઼રમાતે હૈં : યા'ની લિબાસે ઝીનત ઔર એક કૌલ યેહ હૈ કે કંઘી કરના, ખુશ્બૂ લગાના દાખિલે ઝીનત હૈ ઔર સુન્નત યેહ હૈ કે આદમી બેહતર હૈઅત (યા'ની ઉમ્દા સૂરત વ હાલત) કે સાથ નમાઝ કે લિયે હાઝિર હો ક્યૂંકે નમાઝ મેં રબ સે મુનાજાત હૈ તો ઈસ કે લિયે ઝીનત કરના **ઇત્ર લગાના મુસ્તહબ** હૈ. મુસ્લિમ શરીફ઼ કી હદીસ મેં હૈ કે ઝમાનએ જાહિલિય્યત મેં દિન મેં મર્દ ઔર ઔરતેં રાત મેં નંગે હો કર તવાફ઼ કરતે થે. ઈસ

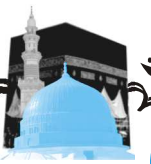

આયત મેં સત્ર છુપાને ઔર કપડે પહનને કા હુક્મ દિયા ગયા ઔર ઈસ મેં દલીલ હૈ કે સત્રે ઔરત નમાઝ વ તવાફ ઔર હર હાલ મેં વાજિબ હૈ.

(ખઝાઈનુલ ઈરફાન, સ. 248)

"યા અલ્લાહ નમાઝી બના" કે ચૌદહ હુરૂફ કી નિસ્બત સે નમાઝ મેં લિબાસ કે અહકામ પર મબ્ની 14 મ-દની ફૂલ

દૌરાને નમાઝ લિબાસ પહનના : ﴾1﴿ દૌરાને નમાઝ કુરતા યા પાજામા પહનને યા તહબન્દ બાંધને સે **નમાઝ ટૂટ** જાતી હૈ. (غُنْيَه ص٤٠٢ وغيرها)

﴾2﴿ દૌરાને નમાઝ સત્ર ખુલ જાને ઔર ઈસી હાલત મેં કોઈ રુક્ન અદા કરને યા તીન બાર سُبْحٰنَ اللّٰه કહને કી મિક્દાર વક્ફા ગુઝર જાને સે ભી નમાઝ **ફાસિદ** હો (યા'ની ટૂટ) જાતી હૈ. (دُرِّمُختار ج٢ ص٤٦٧)

કન્ધોં પર ચાદર લટકાના : ﴾3﴿ નમાઝ મેં સદલ યા'ની કપડા લટકાના **મકરૂહે તહરીમી** હૈ. મ-સલન સર યા કન્ધે પર ઈસ તરહ સે ચાદર યા રુમાલ વગૈરા ડાલના કે દોનોં કનારે લટક્તે હોં. હાં, અગર એક કનારા દૂસરે કન્ધે પર ડાલ દિયા ઔર દૂસરા લટક રહા હૈ તો હરજ નહીં.

﴾4﴿ આજ કલ બા'ઝ લોગ એક કન્ધે પર ઈસ તરહ રુમાલ રખતે હૈં કે ઈસ કા એક સિરા પેટ પર લટક રહા હોતા હૈ ઔર દૂસરા પીઠ પર. ઈસ તરહ નમાઝ પઢના **મકરૂહે તહરીમી** હૈ (બહારે શરીઅત, જિ. 1, સ. 624) ﴾5﴿ દોનોં આસ્તીનોં મેં સે અગર એક આસ્તીન ભી આધી કલાઈ સે ઝિયાદા ચઢી હુઈ હો તો નમાઝ **મકરૂહે તહરીમી** હોગી. (ايضاً، دُرِّمُختار ج٢ ص٤١٠) ﴾6﴿ દૂસરા કપડા હોને કે બા વુજૂદ સિર્ફ પાજામે યા તહબન્દ મેં નમાઝ પઢના **મકરૂહે તહરીમી** હૈ. (عالمگيری ج١ ص١٠٦) ﴾7﴿ (નમાઝ મેં) કુરતે વગૈરા કે બટન ખુલે હોના જિસ સે સીના ખુલા રહે **મકરૂહે તહરીમી** હૈ હાં અગર નીચે કોઈ ઔર કપડા હૈ જિસ સે સીના નહીં ખુલા તો મકરૂહે તન્ઝીહી હૈ. (બહારે શરીઅત, જિ. 1, સ. 630)

www.dawateislami.net

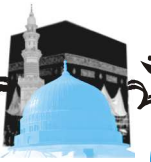

﴿8﴾ જાનદાર કી તસ્વીર વાલા લિબાસ પહન કર નમાઝ પઢના **મકરૂહે તહરીમી** હૈ નમાઝ કે ઈલાવા ભી ઐસા કપડા પહનના જાઈઝ નહીં. (ઐઝન, સ. 627)

મકરૂહે તહરીમી કી તા'રીફ़ : યેહ વાજિબ કા મુકાબિલ (યા'ની ઉલટ) હૈ ઈસ કે કરને સે ઈબાદત નાકિસ હો જાતી હૈ ઔર કરને વાલા ગુનહગાર હોતા હૈ અગર્ચે ઈસ કા ગુનાહ હરામ સે કમ હૈ ઔર ચન્દ બાર ઈસ કા ઈરતિકાબ (યા'ની અમલ મેં લાના) કબીરા (ગુનાહ) હૈ. (બહારે શરીઅત, જિલ્દ અવ્વલ, સ. 283) મકરૂહે તહરીમી હો જાને વાલી નમાઝ વાજિબુલ ઈઆદા હોતી હૈ યા'ની ઐસી નમાઝ કો નએ સિરે સે પઢના વાજિબ હોતા હૈ. મકરૂહે તહરીમી કી ઐસી સૂરતેં ભી હૈં જિન મેં સજ્દએ સહ્વ કર લેને સે નમાઝ દુરુસ્ત હો જાતી હૈ. ઈસ કી તફ़્સીલી મા'લૂમાત કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 496 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"નમાઝ કે અહકામ"** કા મુતા-લઆ કીજિયે.

﴿9﴾ દૂસરે કપડે મુયસ્સર હોને કે બા વુજૂદ કામકાજ કે લિબાસ મેં નમાઝ પઢના **મકરૂહે તન્ઝીહી** હૈ. (شَرْحُ الْوِقَايَة ج١ص١٩٨)

﴿10﴾ ઉલટા કપડા પહન કર યા ઓઢ કર નમાઝ **મકરૂહે તન્ઝીહી** હૈ.

(ફ़તાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 7, સ. 358 તા 360)

﴿11﴾ સુસ્તી સે નંગે સર નમાઝ પઢના **મકરૂહે તન્ઝીહી** હૈ. (دُرِّمُختار ج٢ص٤٩١) નમાઝ મેં ટોપી યા ઈમામા શરીફ़ ગિર પડા તો ઉઠા લેના અફ़્ઝલ હૈ જબ કે **અ-મલે કસીર** કી હાજત ન પડે વરના નમાઝ ફ़ાસિદ હો જાએગી. ઔર બાર બાર ઉઠાના પડે તો છોડ દેં ઔર ન ઉઠાને સે ખુશૂઓ ખુઝૂઅ મક્સૂદ હો તો ન ઉઠાના અફ़્ઝલ હૈ. (دُرِّمُختار ورَدُّالْمُحتار ج ٢ ص ٤٩١)

﴿12﴾ અગર કોઈ નંગે સર નમાઝ પઢ રહા હો યા ઉસ કી ટોપી ગિર પડી હો તો ઉસ કો દૂસરા શખ્સ ટોપી ન પહનાએ.

અ-મલે કસીર કી તા'રીફ़ : **અ-મલે કસીર** નમાઝ કો ફ़ાસિદ કર (યા'ની તોડ) દેતા હૈ જબ કે ન નમાઝ કે આ'માલ સે હો ન હી ઈસ્લાહે નમાઝ કે લિયે કિયા ગયા હો. જિસ કામ કે કરને વાલે કો દૂર સે દેખને સે ઐસા લગે કે

www.dawateislami.net

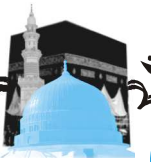

યેહ નમાઝ મેં નહીં હૈ બલ્કે અગર ગુમાને ગાલિબ હો કે નમાઝ મેં નહીં તબ ભી **અ-મલે કસીર** હૈ. ઔર અગર દૂર સે દેખને વાલે કો શક વ શુબા હૈ કે નમાઝ મેં હૈ યા નહીં તો **અ-મલે કલીલ** હૈ ઔર નમાઝ ફાસિદ ન હોગી. (دُرِّمُختار ج۲ ص۴۶۴)

હાફ આસ્તીન મેં નમાઝ પઢના કૈસા ? : ﴾13﴿ આધી આસ્તીન વાલા કુરતા યા કમીસ પહન કર નમાઝ પઢના **મકરૂહે તન્ઝીહી** હૈ જબ કે ઉસ કે પાસ દૂસરે કપડે મૌજૂદ હોં. હઝરતે સદરુશશરીઅહ મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : "જિસ કે પાસ કપડે મૌજૂદ હોં ઔર સિર્ફ નીમ આસ્તીન (યા'ની આધી આસ્તીન) યા બનિયાન પહન કર નમાઝ પઢતા હૈ તો કરાહતે તન્ઝીહી હૈ ઔર કપડે મૌજૂદ નહીં તો કરાહત ભી નહીં." (ફતાવા અમ્જદિય્યા, જિ. 1, સ. 193)

﴾14﴿ મુફ્તિયે આ'ઝમે પાકિસ્તાન હઝરતે કિબ્લા મુફ્તી વકારુદ્દીન કાદિરી ર-ઝવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : હાફ આસ્તીન વાલા કુરતા, કમીસ યા શર્ટ કામકાજ કરને વાલે લિબાસ (કે હુક્મ) મેં શામિલ હૈં (કે કામકાજ વાલા લિબાસ પહન કર ઈન્સાન મુઅઝ્ઝિઝીન કે સામને જાતે હુએ કતરાતા હૈ) ઈસ લિયે જો હાફ આસ્તીન વાલા કુરતા પહન કર દૂસરે લોગોં કે સામને જાના ગવારા નહીં કરતે, ઉન કી નમાઝ **મકરૂહે તન્ઝીહી** હૈ ઔર જો લોગ ઐસા લિબાસ પહન કર સબ કે સામને જાને મેં કોઈ બુરાઈ મહસૂસ નહીં કરતે, ઉન કી નમાઝ મકરૂહ નહીં. (વકારુલ ફતાવા, જિ. 2, સ. 246)

મકરૂહે તન્ઝીહી કી તા'રીફ : **જિસ** કા કરના શર-અ કો પસન્દ નહીં મગર ન ઈસ હદ તક (ના પસન્દ) કે ઈસ પર વઈદે અઝાબ ફરમાએ. યેહ સુન્નતે ગૈર મુઅક્કદા કે મુકાબિલ હૈ. (બહારે શરીઅત, જિલ્દ અવ્વલ, સ. 284) **મકરૂહે તન્ઝીહી** હો જાને વાલી નમાઝ દોબારા પઢ લેના બેહતર હૈ અગર ન પઢી તો ગુનહગાર નહીં.

મેરે દિલ સે દુન્યા કી ચાહત મિટા કર
કર ઉલ્ફત મેં અપની ફના યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

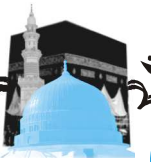

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

મ-દની કાફ़िલે ને મુઝે બદલ કર રખ દિયા ! : **નેકી કી દા'વત** કા બે અન્દાઝ઼ા સવાબ કમાને કી અપને અન્દર હિર્સ ઉજાગર કરને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે ઔર પાબન્દી કે સાથ હર માહ કમ અઝ઼ કમ તીન દિન આશિકાને રસૂલ કે સાથ **મ-દની કાફ़िલે** મેં સુન્નતોં ભરા સફ़ર કરતે રહિયે. આઈયે ! આપ કા શૌક બઢાને કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાતા હૂં ચુનાન્ચે અલાકા અંધેરી (બમ્બઈ, અલ હિન્દ) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : મૈં સ્કૂલ કી નવીં ક્લાસ મેં ઝેરે તા'લીમ થા, મૉડર્ન ઔર બિગડે હુએ લડકોં સે દોસ્તી હો ગઈ ઔર મૈં તરહ તરહ કી બુરાઈયોં મેં ગિરિફ़્તાર હો ગયા જિન મેં **ચરસ, ગાંજા, શરાબ** ઔર લડકિયોં સે ઈશ્ક લડાના વગૈરા શામિલ હૈ. હત્તા કે એક બાર ઘર કી પેટી (યા'ની નક્દી રખને કા સન્દૂક્ચા) તોડ કર રકમ નિકાલ કર "ગોવા" (નામી શહ્ર) ભાગ ગયા. બિલ આખિર વાપસ ઘર આ ગયા. સ્કૂલ કો ખૈરબાદ કહ કર A.C. કી રિપેરિંગ કા કામ સીખના શુરૂઅ કર દિયા. ચન્દ માહ કે બા'દ **દા'વતે ઈસ્લામી** વાલે એક આશિકે રસૂલ ને મુઝે હફ़્તાવાર **સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** કી દા'વત દી મગર મૈં ને ટાલ દિયા. ઉસ બેચારે ને કઈ બાર મુલાકાતેં કર કે મુઝ પર **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કી મગર મૈં ઈજતિમાઅ મેં જાને કે લિયે રાઝ઼ી ન હુવા. એક બાર વોહી ઈસ્લામી ભાઈ મેરે બડે ભાઈ પર "ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ" કર રહે થે કે મૈં વહાં પહોંચ ગયા. ભાઈજાન ને ઉસ ઈસ્લામી ભાઈ સે અપને લિયે મા'ઝ़िરત ચાહતે હુએ મેરી તરફ़ રુખ કર કે કહા : તુમ **મ-દની કાફ़िલે** મેં ચલે જાઓ. મૈં "ના" કહને વાલા થા કે મુંહ સે બે સાખ્તા **"હાં"** નિકલ ગઈ હાલાં કે મૈં યેહ તક નહીં જાનતા થા કે **મ-દની કાફ़िલા** હોતા ક્યા હૈ ! બહર હાલ મૈં ને તય્યારી કર લી ઔર **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં સફ़ર પર રવાના હો ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મ-દની કાફ़िલે ને મુઝે બદલ કર રખ દિયા !** મેરી આંખેં ખુલ ગઈ, ગુનાહોં સે નફ़રત ઔર નેકિયોં સે પ્યાર હો ગયા, મૈં ને ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી સે તૌબા કી, નમાઝ઼ોં કી પાબન્દી શુરૂઅ કર દી, **મ-દની કાફ़िલે** ને ગુનાહોં ભરે માહોલ મેં

www.dawateislami.net

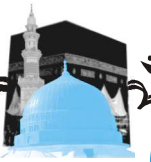

પલને વાલે મુઝ સખ્ત ના ફ઼રમાન બન્દે કો નમાઝી ઔર સુન્નતોં કા આદી બના દિયા. યેહ બયાન દેતે વક્ત اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં દુન્યાએ અહલે સુન્નત કી અઝીમ તરીન દર્સગાહ **જામિઆ અશ્રફ઼િય્યા મુબારક પૂર** (યૂપી હિન્દ) મેં **દર્સે નિઝામી** કરને કી સઆદત પા રહા હૂં.

છૂટ જાએં ગુનાહ, આપ પાએં પનાહ થોડી હિમ્મત કરેં, કાફ઼िલે મેં ચલો
તુમ સુધર જાઓગે ગર ઈધર આઓગે સીખને સુન્નતેં, કાફ઼िલે મેં ચલો
ફ઼ઝલે મૌલા સે જબ આએંગે પાએંગે
જઝ્બએ ઈલ્મે દીં કાફ઼िલે મેં ચલો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અલ જામિઅતુલ અશ્રફ઼िય્યા ઔર ઇસ કે બાની કા મુખ્તસર તઆરુફ઼ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી કી ઈન્ફ઼िરાદી કોશિશ કી ઈસ્તિકામત કી બ-ર-કત સે બિલ આખિર મુઆ-શરે કા બિગડા હુવા, ગુનાહોં મેં લિથડા હુવા ન-શ-ઈ નૌ જવાન મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર જામિઅતુલ અશ્રફ઼िય્યા (મુબારક પૂર અલ હિન્દ) મેં દાખિલા લે કર તાલિબે ઈલ્મે દીન બન ગયા. હુસૂલે બ-ર-કત કે લિયે બ નિય્યતે સવાબ માહનામા અશ્રફ઼िય્યા "હાફ઼िઝે મિલ્લત નમ્બર" (૨-જબુલ મુરજ્જબ 1398 સિ.હિ. બ મુતાબિક 1978 સિ.ઈ.) કી મદદ સે જામિઅતુલ અશ્રફ઼िય્યા ઔર ઇસ કે બાની કા ઝિક્રે ખૈર કરને કી સઆદત હાસિલ કરતા હૂં. અલ જામિઅતુલ અશ્રફ઼िય્યા (મુબારક પૂર) દુન્યાએ અહલે સુન્નત કી અઝીમુશ્શાન દીની દર્સગાહ હૈ. જો "હિન્દ" કે સૂબા યૂપી કે ઝિલઅ આ'ઝમ ગઢ કે કસ્બે મુબારક પૂર શરીફ઼ મેં વાકેઅ હૈ. ઇસ અઝીમુશ્શાન દીની દર્સગાહ કે બાની **ઉસ્તાઝુલ ઉ-લમા, જલા-લતુલ ઈલ્મ, હાફ઼िઝે મિલ્લત હઝરતે અલ્લામા શાહ અબ્દુલ અઝીઝ મુહદ્દિસ મુરાદઆબાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى હૈં. આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى 29 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1352 સિ.હિ. બ મુતાબિક 14 જનવરી 1934 સિ.ઈ. મેં અપને ઉસ્તાઝે મુકર્રમ સદરુશ્શરીઅહ બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મુફ઼્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى કે હુક્મ પર તક્મીલે દરસિયાત કે બા'દ મુબારક પૂર તશરીફ઼ લાએ.

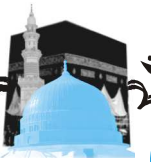

ઉસ વક્ત યહાં એક મદ્રસા "મિસ્બાહુલ ઉલૂમ" કે નામ સે કાઈમ થા. **હઝરતે હાફ़िઝે મિલ્લત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી અનથક કોશિશોં કે બાઈસ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઈસી છોટે સે મદ્રસે મેં બ-ર-કત અતા ફ઼રમાઈ ઔર બિલ આખિર યેહ મદ્રસા એક કદઆવર ફ઼લદાર દરખ્ત કી હૈસિય્યત ઇખ્તિયાર કર ગયા ઔર **જામિઆ અશ્રફ઼िય્યા** કે નામ સે મુ-તઆરિફ़ હુવા. ઈસ ઈદારે સે ફ़ારિગુત્તહ્સીલ હોને વાલે (હઝરાત) ઈસ કે કદીમ નામ "મિસ્બાહુલ ઉલૂમ" કી નિસ્બત સે **મિસ્બાહી** કહલાતે હૈં.

સુન્નત કી મહબ્બત : **હાફ़िઝે મિલ્લત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه અપને હર અમલ મેં **સુન્નત** કા બહુત ઝિયાદા ખયાલ રખતે થે. એક બાર હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે દાએં પાઉં મેં ઝખ્મ હો ગયા, એક સાહિબ દવા લે કર પહોંચે ઔર કહા : હઝરત ! દવા હાઝિર હૈ. જાડે (યા'ની સર્દિયોં) કા ઝમાના થા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه મોઝા પહને હુએ થે, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને પહલે બાએં (યા'ની ઉલટે) પાઉં કા મોઝા ઉતારા, વોહ સાહિબ બોલ પડે : હઝરત ! ઝખ્મ તો દાહિને (યા'ની સીધે) પાઉં મેં હૈ ! આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફ઼રમાયા : બાએં (યા'ની ઉલટે) પાઉં કા પહલે ઉતારના **સુન્નત** હૈ.

હાફ़िઝે મિલ્લત કી કરામત : અલ જામિઅતુલ અશ્રફ़िય્યા કે બાની મબાની હાફ़िઝે મિલ્લત હઝરતે અલ્લામા શાહ અબ્દુલ અઝીઝ મુહદ્દિસ મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى બડે પાએ કે બુઝુર્ગ થે. સવાનેહ નિગારોં ને આપ કી કઈ કરામાત બયાન કી હૈં. ઈન મેં એક યેહ ભી હૈ, **જામેઅ મસ્જિદ મુબારક શાહ** ભી પહલે મુખ્તસર હી થી ઔર બોસીદા ભી હો ગઈ થી, આબાદી કી વુસ્અત કે લિહાઝ સે મસ્જિદ કા વસીઅ હોના ભી ઝરૂરી થા, બહર હાલ પુરાની મસ્જિદ શહીદ કર કે નઈ બુન્યાદેં ભરી ગઈ ઔર મસ્જિદ કી તૌસીઅ કા કામ શુરૂઅ હુવા. મુબારક પૂર કે મુસલ્માનોં ને બડી દિલચસ્પી ઔર લગન કે સાથ ઈસ તા'મીર મેં ભી હિસ્સા લિયા, હઝરતે **હાફ़िઝે મિલ્લત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ કામ કે ભી રહનુમા ઔર સર બરાહ થે, હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને જામેઅ મસ્જિદ કે લિયે પૂરી તવજ્જોહ ઔર મેહનત સે ચન્દે કી ફ઼રાહમી કી, મુબારક પૂર મેં કાફ़ી જોશો ખરોશ થા, ગુરબત કે બા વુજૂદ મુસલ્માન અપની દીની હમિય્યત કા પૂરા પૂરા સુબૂત દે રહે થે, મર્દોં ને અપની કમાઈ ઔર ઔરતોં ને અપને ઝેવરાત વગૈરા સે

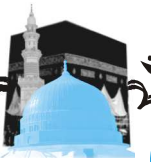

ઈમદાદ કી. છત પડને કે બા'દ હાજી મુહમ્મદ ઉમર નિહાયત પરેશાની કે આલમ મેં દૌડે હુએ હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે પાસ આએ ઔર કહા : હાફ़िઝ સાહિબ ! જામેઅ મસ્જિદ કી છત નીચે આ રહી હૈ અબ ક્યા હોગા ! હાજી સાહિબ યેહ કહતે કહતે રો પડે. હઝરતે **હાફ़िઝે મિલ્લત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ઼ૌરન ઉઠે વુઝૂ કિયા ઔર હાજી સાહિબ કે સાથ ઘર સે બાહર નિકલે, ઔર અપને પડોસી ખાન મુહમ્મદ સાહિબ કો હમરાહ લિયા, જામેઅ મસ્જિદ પહોંચ કર بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ પઢતે હુએ લકડી કી ચન્દ બલ્લિયાં લગા દીં (યા'ની લમ્બે બાંસ યા લકડી કે થમ લગા દિયે). اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ કે છત ન સિર્ફ़ બરાબર ઔર દુરુસ્ત હો ગઈ, બલ્કે આજ દેખિયે તો યેહ પતા ભી ન લગ સકેગા કે કિસ હિસ્સે કી છત ઝુક રહી થી !

હાફ़िઝે મિલ્લત કી બા'ઝ આદાતે મુબા-રકા : વુઝૂ કરને કે લિયે બૈઠના હોતા તો કિબ્લા રુખ બૈઠતે. હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કા પાજામા કભી ઈતના લમ્બા ન દેખા ગયા કે ટખ્ના છુપ જાએ. સચ તો યેહ હૈ કે આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી વઝ્અ ઔર લિબાસ કા અન્દાઝ દેખ કર લોગોં કો શર-ઈ વઝ્અ સમઝ મેં આ જાતી થી. સફ઼ર વ હઝર મેં (યા'ની સફ઼ર મેં હોતે યા વતન કે અન્દર હર જગહ) હુઝૂર હાફ़िઝે મિલ્લત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી પ્યારી પ્યારી અદાઓં મેં સે યેહ ભી થા કે ખાને સે પહલે ઔર બા'દ દોનોં હાથ ગિટ્ટે તક ધોતે ઔર લુક્મા ખૂબ ચબા કર ખાતે, ખાના ખ્વાહ મિઝાજ કે મુવાફ़िક હો યા ના મુવાફ़िક, ઉસ મેં ઐબ ન નિકાલતે, ખાને કે બા'દ ફ઼ૌરન પાની ન પીતે બલ્કે કુછ વક્ફ़े કે બા'દ પીતે. ઈસી તરહ પાની જબ ભી પીતે, ચૂસ કર તીન સાંસ મેં પીતે.

સુરમા લગાને કી બ-ર-કત સે બુઢાપે મેં ભી બીનાઈ તેઝ થી : હુઝૂર **હાફ़िઝે મિલ્લત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી ઉમ્ર શરીફ़ સત્તર સાલ સે મુ-તજાવિઝ (યા'ની ઊપર) હો ચુકી થી, ઉસ વક્ત કા વાકિઆ હૈ, ટ્રેન સે સફ઼ર કર રહે થે જિસ બર્થ પર તશરીફ़ ફ઼રમા થે, ઈત્તિફ़ાક સે ઉસ પર એક ડૉક્ટર સાહિબ ભી બૈઠે થે, ડૉક્ટર સાહિબ ને સિલ્સિલએ કલામ શુરૂઅ કિયા તો આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી જલાલતે ઈલ્મી સે બહુત **મુ-તઅસ્સિર** હુએ, ઔર બાર બાર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી તરફ़ હૈરત સે દેખતે રહે,

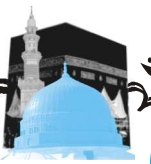

દૌરાને ગુફ્ત-ગૂ ડૉક્ટર સાહિબ ને **તઅજ્જુબ** કા ઇઝહાર કરતે હુએ કહા : મૌલાના સાહિબ ! મૈં આંખોં કા ડૉક્ટર હૂં, મૈં દેખ રહા હૂં કે ઇસ ઉમ્ર મેં ભી આપ કી બીનાઈ મેં કોઈ ફ઼ર્ક નહીં, બલ્કે આપ કી આંખોં મેં બચ્ચોં કી આંખોં જૈસી ચમક હૈ, મુઝે બતાઈયે કે ઇસ કે લિયે આખિર ક્યા ચીઝ઼ ઇસ્તિ'માલ કરતે હૈં ? ફ઼રમાયા : ડૉક્ટર સાહિબ ! મૈં કોઈ ખાસ દવા વગૈરા તો ઇસ્તિ'માલ નહીં કરતા, હાં એક અમલ હૈ જિસે મૈં બિલા નાગા કરતા હૂં, **રાત કો સોને કે વક્ત સુન્નત કે મુતાબિક સુરમા ઇસ્તિ'માલ કરતા હૂં ઔર મેરા યકીન હૈ કે ઇસ અમલ સે બેહતર આંખોં કે લિયે દુન્યા કી કોઈ દવા નહીં હો સકતી.** અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ઼िરત હો.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મસ્લકે આ'લા હઝ્રત કા ઈક ગુલસિતાં ઈલ્મે સદરુશ્શરીઅહ કા બહ્રે રવાં
ઈલ્મ સે જિસ કે સૈરાબ સારા જહાં લહ-લહાને લગા દીન કા બૂસ્તાં
જિસ તરફ઼ દેખિયે ઈસ કદમ કે નિશાં
હાફ઼िઝે દીનો મિલ્લત પે લાખોં સલામ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

"ઇસ્મિદ" કે ચાર હુરૂફ઼ કી નિસ્બત સે સુરમા લગાને કે 4 મ-દની ફૂલ :

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! હુઝૂર હાફ઼िઝે મિલ્લત કી સુન્નત સે **મહબ્બત** મરહબા ! ઔર સુન્નત કી **મહબ્બત** મેં સુન્નત કે મુતાબિક સુરમા લગાને કી બ-ર-કત દુન્યા મેં ભી બીનાઈ કી હિફ઼ાઝ઼ત કી સૂરત મેં ઝાહિર હુઈ, અગર કોઈ મજબૂરી ન હો તો આપ ભી રોઝાના સુન્નત કે મુતાબિક સુરમા લગાને કી નિય્યત કીજિયે. આપ કી આસાની કે લિયે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ રિસાલે, "**101 મ-દની ફૂલ**" **સફ઼હા** 27 તા 28 સે સુરમે કે બારે મેં 4 મ-દની ફૂલ આપ કી

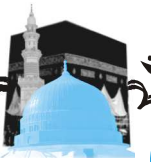

તરફ બઢાતા હૂં કબૂલ ફરમા કર અપને દિલ કે મ-દની ગુલદસ્તે મેં સજા લીજિયે : ﴿1﴾ "સુ-નને ઇબ્ને માજહ" કી રિવાયત મેં હૈ "તમામ સુરમોં મેં બેહતર સુરમા "ઇસ્મિદ" હૈ કે યેહ નિગાહ કો રોશન કરતા ઔર પલકેં ઉગાતા હૈ." (ابن ماجه ج٤ص ١١٠ حديث ٣٤٩٧) ﴿2﴾ પથ્થર કા સુરમા ઇસ્તિ'માલ કરને મેં હરજ નહીં ઔર સિયાહ સુરમા યા કાજલ બ કસ્દે ઝીનત (યા'ની ઝીનત કી નિય્યત સે) મર્દ કો લગાના મકરૂહ હૈ ઔર ઝીનત મક્સૂદ ન હો તો કરાહત નહીં. (عالمگیری ج٥ ص٣٥٩) ﴿3﴾ સુરમા સોતે વક્ત ઇસ્તિ'માલ કરના સુન્નત હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 180) ﴿4﴾ સુરમા ઇસ્તિ'માલ કરને કે તીન મન્કૂલ તરીકોં કા ખુલાસા પેશે ખિદમત હૈ : (1) કભી દોનોં આંખોં મેં તીન તીન સલાઈયાં (2) કભી દાઈં (સીધી) આંખ મેં તીન ઔર બાઈં (ઉલટી) મેં દો, (3) તો કભી દોનોં આંખોં મેં દો દો ઔર ફિર આખિર મેં એક સલાઈ કો સુરમે વાલી કર કે ઉસી કો બારી બારી દોનોં આંખોં મેં લગાઈયે. (اُنْظُر: شُعَبُ الْإِيمان، ج ٥ ص ٢١٨. ٢١٩) ઈસ તરહ કરને સે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ તીનોં પર અમલ હોતા રહેગા. **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !** તક્રીમ કે જિતને ભી કામ હોતે સબ હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સીધી જાનિબ સે શુરૂઅ કિયા કરતે, લિહાઝા પહલે સીધી આંખ મેં સુરમા લગાઈયે ફિર બાઈં આંખ મેં. **તરહ** તરહ કી હઝારોં સુન્નતેં સીખને કે લિયે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ દો કુતુબ બહારે શરીઅત હિસ્સા 16 (312 સફહાત) નીઝ 120 સફહાત કી કિતાબ **"સુન્નતેં ઔર આદાબ"** હદિય્યતન હાસિલ કીજિયે ઔર પઢિયે. સુન્નતોં કી તરબિય્યત કા એક બેહતરીન ઝરીઆ **દા'વતે ઇસ્લામી** કે **મ-દની કાફિલોં** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફર ભી હૈ.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નેકી કી દા'વત લઝ્ઝત વાલી ઇબાદત હૈ : નેકી કી દા'વત દેને મેં કભી ભી સુસ્તી નહીં કરની ચાહિયે અગર યેહ મ-દની કામ ઇખ્લાસ કે સાથ રિઝાએ ઇલાહી કે લિયે કિયા જાએ તો બેશક ખૂબ લઝ્ઝત વાલી ઇબાદત હૈ. ચુનાન્ચે **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના **ઉસ્માને ગની** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ કા ઇર્શાદ હૈ : મૈં ને ઇબાદત કી લઝ્ઝત ચાર અશ્યા મેં

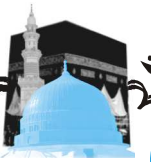

પાઈ : ﴿1﴾ **અલ્લાહ** તઆલા કે ફ઼રાઈઝ઼ કી અદાએગી મેં ﴿2﴾ **અલ્લાહ** તઆલા કી હરામ કી હુઈ ચીઝોં સે બચને મેં ﴿3﴾ **અલ્લાહ** તઆલા કી રિઝા કે હુસૂલ કી ગરઝ સે નેકી કા હુક્મ દેને મેં ﴿4﴾ **અલ્લાહ** તઆલા કે ગઝબ સે મહફ઼ૂઝ઼ રહને કે લિયે બુરાઈ સે મન્અ કરને મેં.

(المُنَبِّهات ص۳۷)

નેકી કી દા'વત સે મહરૂમી કી સૂરત મેં મૌત કી તમન્ના : **સહાબિયે** રસૂલ હઝરતે સય્યિદુના અબી **બકરહ** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને એક મૌકઅ પર ફ઼રમાયા : કિસી જાનદાર કી મૌત કે બજાએ મુઝે અપની મૌત પસન્દ હૈ, યેહ સુન કર હાઝિરીન ને ઘબરા કર અર્ઝ કી : ઐસા ક્યૂં ? ફ઼રમાયા : મુઝે ડર હૈ કે કહીં જીતે જી ઐસા ઝમાના ન દેખૂં જિસ મેં **નેકી કા હુક્મ ન કર સકૂં ઔર બુરાઈ સે મન્અ ન કર સકૂં** ક્યૂંકે ઐસે ઝમાને મેં કોઈ ખૈર (યા'ની ભલાઈ) નહીં. (شَرْحُ الصُّدُور ص۱۱،ابن عساكر ج۶۲ص۲۱۵)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમારે અસ્લાફ઼ કા ભી ક્યા ખૂબ જઝબા થા ! કૈસી મ-દની સોચ હુવા કરતી થી ઔર **નેકી કી દા'વત** સે કૈસા વાલિહાના લગાવ થા કે ઉન કે યહાં નેકી કી દા'વત કે બિગૈર ગોયા જીને કા તસવ્વુર નહીં થા ઔર એક આજ હમારી હાલત હૈ કે નેકી કી દા'વત કે હઝાર મવાકેઅ મિલતે હૈં ફ઼િર ભી પરવાહ નહીં કી જાતી. હાલાં કે કઈ મવાકેઅ ઐસે ભી આ જાતે હૈં જિન મેં نَہْیٌ عَنِ الْمُنْکَرِ યા'ની બુરાઈ સે મન્અ કરના **વાજિબ** હો જાતા હૈ મગર અફ઼સોસ ઈસ કી તરફ઼ ભી હમારી કોઈ તવજ્જોહ નહીં હોતી.

બદ મઝ્હબિય્યત સે તૌબા : **નેકી કી દા'વત** કા જઝબા પાને, મિલે હુએ જઝબે કો ખૂબ બઢાને, બદ અકી-દગી મિટાને કી દિલ મેં તડપ જગાને ઔર બિગડે હુએ લોગોં કી ઈસ્લાહ કા બાઈસ બન કર ખુદ કો જન્નત કા હકદાર બનાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, અપને ઈમાન કી હિફ઼ાઝત કે લિયે કુઢતે રહિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે,

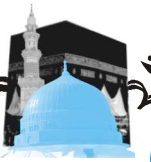

મ-દની ઈન્આમાત કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફિક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઈસ મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફ૨ કીજિયે. આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં, **પંજાબ** (પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે તહરીરી બયાન કા ખુલાસા હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે કબ્લ મેરા ઉઠના બૈઠના બદ અકીદા લોગોં કે સાથ થા. કમો બેશ 13 બરસ ઉન કી સોહબતે સરાપા ઝલાલત મેં રહ કર મેરે અકાઈદ ભી مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉન્હી જૈસે હો ચુકે થે ઔર અ-મલી હાલત ભી કુછ અચ્છી ન થી, ફિલ્મોં ડિરામોં ઔર ગાનોં બાજોં કા શૈદાઈ થા ઔર મેરે ચેહરે પર દાઢી ભી સુન્નત કે મુતાબિક નહીં બલ્કે ખશખશી થી. મેરે જનરલ સ્ટોર કે કરીબ વાકેઅ **મસ્જિદ** મેં એક દીની તાલિબે ઈલ્મ ઈસ્લામી ભાઈ **ફૈઝાને સુન્નત** કા દર્સ દેને ઔર મદ્ર-સતુલ મદીના (બરાએ બાલિગાન) પઢાને આયા કરતે થે. ગાલિબન સ-ફ૨ુલ મુઝફ્ફર 1420 સિ.હિ. બ મુતાબિક જૂન 1999 સિ.ઈ. કા વાકિઆ હૈ કે શહ્૨ સત્હ પર દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્રત હોને વાલે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી હમારે યહાં ધૂમ થી. ઉન્હી દિનોં વોહી દીની તાલિબે ઈલ્મ એક દૂસરે ઈસ્લામી ભાઈ કે હમરાહ મેરી દુકાન પર તશરીફ લાએ, ઉન્હોં ને મુઝે સલામ કિયા મૈં ચૂંકે દા'વતે ઈસ્લામી વાલોં કો ગુમરાહ સમઝને કી વજહ સે ઉન્હેં નફ૨ત કી નિગાહ સે દેખતા થા, ઈસ લિયે ઉન કે સલામ કા જવાબ ન દિયા ઔર NO LIFT કરવાતે હુએ દુકાન કે સામાન કી સફાઈ મેં મશગૂલ હો ગયા. ઉન્હોં ને થોડા સા તવક્કુફ કિયા (યા'ની કુછ રુકે) ફિ૨ બડે નર્મ લહજે મેં મુસ્કુરાતે હુએ શહ્૨ મેં હોને વાલે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી દા'વત પેશ કી, જિસે કબૂલ કરને સે મૈં ને ન સિર્ફ ઈન્કાર કિયા બલ્કે ઉન્હેં બુરા ભલા કહના શુરૂઅ કર દિયા. મેરે ઈસ રવય્યે કી વજહ

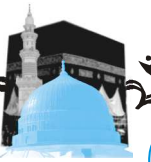

સે ઉન કે ચેહરોં પર ઉદાસી છા ગઈ મગર ઉન કે સબ્રો તહમ્મુલ પે લાખોં સલામ ! બેચારે ઝબાન સે કુછ ન બોલે. ઉન કા યેહ અન્દાઝ ખાસા **મુ-તઅસ્સિર** કુન થા. જબ શામ કો દુકાન બન્દ કર કે ઘર ગયા ઔર રાત કે ખાને સે ફારિગ હુવા તો મુઝે ઉન દોનોં આશિકાને રસૂલ કા દા'વત દેના યાદ આ ગયા મૈં ને સોચા કે ચલ કે દેખૂં તો સહી યેહ લોગ અપને ઈજતિમાઅ મેં કરતે ક્યા હૈં ! ચુનાન્ચે મૈં યૂં હી દેખને કે લિયે ચલા ગયા ઔર મૈં દેખને તો ક્યા ગયા, મેરા સોયા હુવા નસીબ અંગડાઈ લે કર જાગ ઉઠા ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દૌરાને ઈજતિમાઅ મુઝે જાગતી આંખોં સે મદીને કે તાજવર, મહબૂબે રબ્બે અક્બર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે રૌઝએ અન્વર કી રૂહ પરવર સુનહ્રી જાલિયોં કી ઝિયારત હો ગઈ ! ઉસ ઈજતિમાઅ મેં સરદારઆબાદ (ફૈસલઆબાદ) સે તશરીફ લાએ હુએ મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી ને સુન્નતોં ભરા બયાન ફ૨માયા. ઈજતિમાઅ કે બા'દ ઉન્હોં ને શફ્કત ભરે અન્દાઝ મેં મુઝ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી જિસ કે નતીજે મેં **મ-દની કાફિલે** મેં સફ૨ કી મૈં ને નિય્યત કર લી ઔર જલ્દ હી મુઝે **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ 3 દિન કે લિયે મ-દની કાફિલે મેં સુન્નતોં ભરે સફ૨ કી સઆદત નસીબ હો ગઈ. હમારા મ-દની કાફિલા એક મસ્જિદ મેં ઠહરા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ પહલી હી રાત મુઝ ગુનહગાર પર કરમ બાલાએ કરમ હો ગયા. ક્યા દેખતા હૂં કે **મસ્જિદુન્ન-બવિય્યિશરીફ** عَلٰى صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કા સેહ્ન હૈ ઔર મૈં ઝાડૂ દે રહા હૂં. ઈતને મેં **સુનહ્રી જાલિયાં** ખુલતી હૈં ઔર ઉમ્મત કે ગમ ખ્વાર, મક્કી મ-દની સરકાર, ગૈબોં પર ખબરદાર **બિ ઈઝ્ને** પરવર દગાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બાહર તશરીફ લાએ ઔર મેરા નામ લે કર ઈર્શાદ ફ૨માયા : **"અપના અન્દર** (બાતિન) **ભી સાફ કરો."** ઈસ ખ્વાબ સે મેરે દિલ મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા હો ગયા ! હાલાં કે કબ્લ અઝીં મૈં مَعَاذَاللّٰه હયાતુન્નબી કા મુન્કિર થા ઔર مَعَاذَاللّٰه મેરા યેહ ભી અકીદા થા કે સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હમેં દેખતે સુનતે નહીં ઔર ન હી હમારી બાતિની હાલત સે આગાહ હૈં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મુઝ પર હક આશકાર (યા'ની ઝાહિર) હો ગયા કે સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હમારે નામ તો ક્યા, દિલોં કી કૈફિય્યત સે ભી ખબરદાર હૈં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને અકાઈદે બાતિલા સે સચ્ચી તૌબા

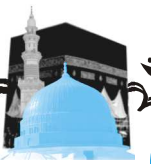

કર લી. વોહ દિન ઔર આજ કા દિન મેરે ચેહરે પર એક મુઠ્ઠી દાઢી હૈ, સર પર ઈમામે કા તાજ ઔર જિસ્મ પર સુન્નત કે મુતાબિક મ-દની લિબાસ રહતા હૈ ઔર હમારા સારા ઘરાના મ-દની રંગ મેં રંગ ચુકા હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી શાન દેખિયે કે જિસ આશિકે રસૂલ ને મુઝે દુકાન પર આ કર દા'વત દી થી ઔર જિન્હોં ને બા'દે ઈજતિમાઅ મુઝ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ ફ૨માઈ થી વોહ તરક્કી કરતે કરતે દા'વતે ઈસ્લામી કી મર્કઝી મજલિસે શૂરા કે રુક્ન બન ચુકે હૈં ! યેહ બયાન દેતે વક્ત મૈં તક્રીબન દસ સાલ સે **મ-દની માહોલ** મેં હૂં ઔર તીન સાલ સે મુસલ્સલ મ-દની કાફ઼िલોં મેં સફ઼ર કી સઆદત મુયસ્સર હો રહી હૈ. ઈસ દૌરાન તહસીલ મુશા-રવત કે નિગરાન કી ઝિમ્મેદારી ઔર તીન બાર **બંગલાદેશ** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ મ-દની કાફ઼िલોં મેં સફ઼ર સે મુશર્રફ઼ હો ચુકા હૂં. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં ઈસ્તિકામત ઈનાયત ફ૨માએ, ઈખ્લાસ કે સાથ મ-દની કામ કરને કી સઆદત ઔર ઈમાન વ આફ઼िય્યત કે સાથ મદીને કી ગલી મેં શહાદત નસીબ કરે.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

સીખને સુન્નતેં, મસ્જિદ આઓ ચલેં લાએ હૈં કાફ઼िલા આશિકાને રસૂલ
યાદ રખના સભી છોડના મત કભી દામને મુસ્તફ઼ા આશિકાને રસૂલ
કાશ ! દુન્યા મેં તુમ દો બ ફ઼ઝલે ખુદા
દીં કા ડંકા બજા આશિકાને રસૂલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 489)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ક્યા ખૂબ નિરાલી શાન હૈ ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! ખુદાએ ૨હમાન عَزَّوَجَلَّ કી ભી ક્યા ખૂબ નિરાલી શાન હૈ ! જબ કિસી પર મેહ્રબાન હોતા હૈ તો અપની ૨હમત સે ઉસ કી બિગડી હુઈ કિસ્મત સંવાર કર રખ દેતા હૈ, જો ઉસ કે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કી શાને અ-ઝમત નિશાન સે બે ખબર

www.dawateislami.net

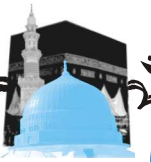

હોતા હૈ ઉસ કે દિલ કો બદ અકી-દગિયોં કી આલાઈશોં સે પાક કર કે અપને મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી શાન બયાન કરને વાલા બના દેતા હૈ, જૈસા કે અભી આપ ને મ-દની બહાર મેં મુલા-હઝા ફ૨માયા. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ખુફ્યા તદબીર** કિસ કે બારે મેં ક્યા હૈ કોઈ નહીં જાનતા, બે શુમાર ઐસે અફ્રાદ જો **મક્કે મદીને કે તાજદાર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી અ-ઝમત કા ન સિર્ફ ઇન્કાર કરતે થે બલ્કે આપ સે **મુ-તનફ્રિફ્ર** વ બેઝાર હો કર બર સરે પૈકાર રહતે થે પાક પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ ને ઉન કો ઇસ્લામ કી દૌલત સે નવાઝ કર અપને પ્યારે રસૂલ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા જાં નિસાર બના દિયા ! આઈયે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 274 સફ્હાત પર મુશતમિલ કિતાબ, **"સહાબએ કિરામ કા ઇશ્કે રસૂલ" સફ્હા** 78 તા 79 પર સે ઇસ તરહ કે બા'ઝ હઝરાત કે જઝબાત સુનતે હૈં :

ઈમાન લાને કે બા'દ સહાબએ કિરામ કે જઝબાત : ﴿1﴾ હઝરતે સય્યિદુના સુમામા બિન ઉસાલ યમામી જો અહલે યમામા કે સરદાર થે, ઈમાન લા કર ફ૨માને લગે : "ખુદા عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! મેરે નઝદીક રૂએ ઝમીન પર કોઈ ચેહરા આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ચેહરે સે ઝિયાદા મબગૂઝ (યા'ની કાબિલે નફ્રત) ન થા આજ વોહી ચેહરા મુઝે સબ ચેહરોં સે ઝિયાદા મહબૂબ (યા'ની પ્યારા) હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! મેરે નઝદીક કોઈ દીન આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે દીન સે ઝિયાદા બુરા ન થા, અબ વોહી દીન મેરે નઝદીક સબ દીનોં સે ઝિયાદા મહબૂબ (યા'ની પસન્દીદા) હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! મેરે નઝદીક કોઈ શહ્ર આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે શહ્ર સે ઝિયાદા મબગૂઝ (યા'ની કાબિલે નફ્રત) ન થા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! અબ વોહી શહ્ર મેરે નઝદીક સબ શહરોં સે ઝિયાદા મહબૂબ (યા'ની પ્યારા) હૈ." **(بُخاری ج۳ص۱۳۲ حدیث۴۳۷۲)** ﴿2﴾ હઝરતે સય્યિ-દતુના **હિન્દ બિન્તે ઉત્બા** (ઝૌજએ અબૂ સુફ્યાન બિન હર્બ) જો હઝરતે સય્યિદુના અમીર હમ્ઝા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કા કલેજા ચબા ગઈ થીં, ઈમાન લા કર કહને લગીં : **"યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! રૂએ ઝમીન પર કોઈ અહલે ખૈમા મેરી નિગાહ મેં આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે અહલે ખૈમા સે ઝિયાદા મબગૂઝ (કાબિલે નફ્રત) ન થે લેકિન આજ મેરી નિગાહ મેં

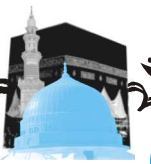

રૂએ ઝમીન પર કોઈ અહલે ખૈમા આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે અહલે ખૈમા સે ઝિયાદા મહબૂબ (યા'ની પ્યારે) નહીં." (ايضاً ج٢ ص٥٦٧ حديث٣٨٢٥) 3 હઝરતે સય્યિદુના સફ્વાન બિન ઉમય્યા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કા બયાન હૈ કે (ગઝ્વએ) હુનૈન કે દિન **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને મુઝે માલ અતા ફરમાયા, હાલાં કે આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેરી નઝર મેં મબગૂઝ તરીન ખલ્ક (સારી મખ્લૂક મેં સબ સે ઝિયાદા બુરે) થે. આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુઝે અતા ફરમાતે રહે યહાં તક કે આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેરી નઝર મેં મહબૂબ તરીન ખલ્ક (યા'ની જહાન મેં સબ સે પ્યારે) હો ગએ. **(سُنَنِ تِرمِذی ج٢، ص١٤٧ حدیث٦٦٦)**

शराबे ईश्के अहमद में कुछ ऐसी कैफ़ो मस्ती है
के जां दे कर भी ईक दो घूंट मिल जाऐ तो सस्ती है

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુઝે તીન દિન ધોબી કા કામ કરના પડા ! : **હમારે** ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام ઝાહિરી કે સાથ સાથ બાતિની તૌર પર ભી **નેકી કી દા'વત** કી તરકીબ ફરમાયા કરતે થે, ચુનાન્ચે ઈમામુત્તાઈફા હઝરતે સય્યિદુના જુનૈદ બગદાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِی કે એક મુરીદ જો કે બસરા શરીફ મેં ગોશા નશીન થે, ઉન કે દિલ મેં એક રોઝ કિસી **ગુનાહ** કા ખયાલ આયા, ઈસ બુરે ખયાલ કી નુહૂસત સે ઉન કા **ચેહરા સિયાહ પડ ગયા,** વોહ બડે ઘબરાએ, તીન દિન કે બા'દ સિયાહી ખત્મ હો ગઈ, ઉસી દિન ઉન કે પીરો મુર્શિદ કા રુક્આ મૌસૂલ હુવા, ઉસ મેં મરકૂમ (યા'ની લિખા) થા : અપને દિલ કો કાબૂ મેં રખો, ચેહરે કી સિયાહી (કાલક) ધોને કે લિયે તીન દિન તક મુઝે ધોબી કા કામ કરના પડા હૈ. (تَذْكِرَةُ الْاَولِياء، الجزءُ الثّانی ص١٨) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰه تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

www.dawateislami.net

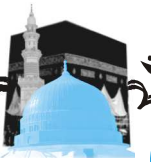

પીરે કામિલ કી બ-ર-કતેં : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ઇસ **હિકાયત** સે મા'લૂમ હુવા કે સય્યિદુના જુનૈદ બગદાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى પીરે રોશન ઝમીર થે, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઉન કો બહુત દૂર કી નઝર સે નવાઝા થા જભી તો આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને બસરા શરીફ મેં મૌજૂદ મુરીદ કે દિલ કી કૈફિય્યત મુલા-હઝા ફરમા લી, **સિયાહ ચેહરા** ભી દેખ લિયા ઔર દૂર હી સે બાતિની તવજ્જોહ ડાલ કર મુરીદ કે ચેહરે કી સિયાહી ભી ધો ડાલી ! ઇસ **હિકાયત** સે યેહ ભી દર્સ મિલા કે કામિલ પીર કી બદૌલત ઇન્સાન ગુનાહોં સે બચા રહતા હૈ ઔર અગર કોઈ લગ્ઝિશ વાકેઅ હો ભી જાએ તો **બિ ઇઝ્નિલ્લાહિ તઆલા** પીરો મુર્શિદ કી તવજ્જોહ કે સબબ ઇસ કા તદારુક (યા'ની ઇસ્લાહ કા સામાન) ભી હો જાતા હૈ લિહાઝા ઝરૂર કિસી કામિલ પીર કા મુરીદ હો જાના ચાહિયે ઔર યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે ખુદા عَزَّوَجَلَّ કી યાદ સે મુંહ પર એક ખાસ નૂરાનિય્યત કા જલ્વા નઝર આતા હૈ જબ કે ગુનાહોં કે ઇરતિકાબ સે દિલ ભી સિયાહ હો જાતા ઔર મુંહ પર ભી નુહૂસત છા જાતી હૈ.

तेरे हाथ में हाथ मैं ने दिया है तेरे हाथ है लाज या गौसे आ'ज़म
मुरीदों को खतरा नहीं बहरे गम से के बेड़े के हैं नाखुदा गौसे आ'ज़म
निकाला था पहले तो डूबे हुओं को
और अब डूबतों को बचा गौसे आ'ज़म

(ઝૌકે ના'ત)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઊંટ જબ ચૂહે કા હો ગયા : કિસી જામેએ શરાઇત પીર કા મુરીદ હો જાને મેં ઔર કિસી કે હો રહને મેં નફ્અ હી નફ્અ હૈ ચુનાન્ચે **મુહક્કિક અલલ ઇત્લાક, ખાતિમુલ મુહદ્દિસીન,** હઝરતે અલ્લામા **શૈખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસ દેહલવી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કી ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام કી સીરત પર મબ્ની કિતાબે મુસ્તતાબ, **"અખ્બારુલ અખ્યાર"** મેં હઝરતે સય્યિદુના શૈખ હુસામુદ્દીન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْمُبِيْن કે હાલાત મેં બયાન કર્દા **દો દિલચસ્પ**

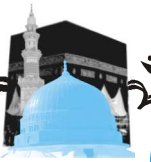

ફઝીલ હિકાયતો કે ઝરીએ પીરે કામિલ કે ઝરીએ મુરીદ કો પહોંચને વાલે ફવાઈદ સમઝે જા સકતે હૈં. ચુનાન્ચે ફરમાતે હૈં : એક **ઊંટ** કો ચૂહે ને જંગલ મેં ચરતે દેખ કર કહા : ઐ ઊંટ તુમ કિસી કે હો રહો. ઊંટ ને જવાબ દિયા : "મૈં તુમ્હારા હો ગયા." એક દિન ઊંટ કિસી દરખ્ત કે હરે હરે પત્તે ખા રહા થા કે ઉસ કી નકીલ (યા'ની નાક કી રસ્સી) દરખ્ત કી શાખ મેં બુરી તરહ અટક ગઈ ઔર ઊંટ ફંસ કર આજિઝ હો ગયા. ઉસ ને ઈસ બુરે વક્ત મેં **ચૂહે** કો પુકારા ! ચુનાન્ચે વોહ ચૂહા અપને દૂસરે ચૂહોં કે સાથ આયા. સબ ને મિલ કર દરખ્ત મેં ફંસી હુઈ રસ્સી કુતર દી, ઈસ તરહ ઊંટ ને નજાત પાઈ.

(اخبارُ الاخیار ص۱۷۷)

મેંડક કો દેખ કર ભાગ ખડા હુવા ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ ફઝીલ હિકાયત મેં નિહાયત દિલચસ્પ પૈરાએ મેં સમઝાયા ગયા હૈ કે "આઝાદ" રહને કે બજાએ "કિસી કે હો રહો." તો જો કોઈ શખ્સ કિસી પીરે કામિલ કા "હો રહતા હૈ" તો આડે વક્ત કામિલ પીર કી બ-ર-કત સે નજાત કા સામાન હો જાતા હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં એક ઔર **દિલચસ્પ હિકાયત** સમાઅત ફરમાઈયે : એક મજલિસ મેં ચન્દ અશ્ખાસ જમ્અ થે, અચાનક એક **મેંડક** ફુદક્તા હુવા આ નિકલા, યેહ દેખ કર એક દાના શખ્સ ઉસ મજલિસ સે ભાગ ખડા હુવા. લોગ (ઉસ કો બુઝદિલ સમઝ કર) હંસને લગે. જબ ઉસ સે મેંડક સે ડરને કા સબબ દરયાફ્ત કિયા ગયા તો ઉસ દાના ને કહા કે મૈં મેંડક સે નહીં ડરતા, અલબત્તા ઈસ બાત સે ડરતા હૂં કે ઈસ કે પીછે કહીં કોઈ **સાંપ** ન આ રહા હો ! ઈસી તરહ અગર કોઈ દરવેશ ખુદ કમઝોર હો મગર ઉસ કા સિલ્સિલા નિહાયત મઝબૂત હો તો ઉસ સે ડરના ચાહિયે ક્યૂંકે ઉસ કો રન્જીદા કરને સે ઉસ કે સિલ્સિલે કે તમામ મશાઈખ કબીદા ખાતિર ઔર રન્જીદા દિલ હો જાએંગે.

(اخبارُ الاخیار ص۱۷۶)

મુરીદ કી "પીઠ મઝબૂત" હોતી હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મેંડક કો સાંપ ખા જાતા હૈ ઈસી લિયે વોહ દાના શખ્સ મેંડક કો દેખ કર ભાગ ખડા હુવા કે કહીં ઐસા ન હો કે ઈસ કા શિકાર કરને કે લિયે પીછે સાંપ લગા હો જો મુઝે ડસ

www.dawateislami.net

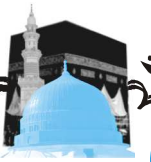

લે. યેહ મિસાલ દે કર હઝરતે સય્યિદુના શૈખ હુસામુદ્દીન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْمُبِيْن ને કમઝોર દરવેશ ઔર ઉસ કે કવી મુર્શિદીન કી મિસાલ દી હૈ તો વાકેઈ જો આદમી કિસી પીરે કામિલ કા મુરીદ હો જાતા હૈ ઉસ કી "પીઠ મઝબૂત" હો જાતી હૈ કે અગર ઉસ કા અપના પીર "કમઝોર" હુવા ભી તો ક્યા હુવા ! અપને પીર કા પીર યા ફિર ઉસ કા પીર તો મઝબૂત હોગા ઔર યૂં દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈયાં હાથ આએંગી. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 561 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત" સફહા** 260 તા 263 પર સે બા'ઝ દિલચસ્પ વ મા'લૂમાતી **અર્ઝ વ ઈર્શાદ** પેશ કિયે જાતે હૈં સુનિયે ઔર ઈમાન તાઝા કીજિયે :

બૈઅત કે મા'ના : અર્ઝ : બૈઅત કે ક્યા મા'ના હૈં ?

ઈર્શાદ : બૈઅત કે મા'ના "બિક જાના."

સઝાએ મૌત કે મૌકઅ પર એક મુરીદ કી અપને પીર સે અકીદત :

(આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા) **સબ્એ સનાબિલ** શરીફ મેં હૈ : એક સાહિબ કો સઝાએ મૌત કા હુક્મ બાદશાહ ને દિયા. જલ્લાદ ને તલવાર ખીંચી, યેહ અપને શૈખ કે મઝાર કી તરફ રુખ કર કે ખડે હો ગએ, જલ્લાદ ને કહા : ઈસ વક્ત કિબ્લે કો મુંહ કરતે હૈં. ફરમાયા : "તૂ અપના કામ કર ! મૈં ને કિબ્લે કો મુંહ કર લિયા હૈ." ઔર હૈ ભી યેહી બાત કે કા'બા કિબ્લા હૈ જિસ્મ કા ઔર શૈખ કિબ્લા હૈ રૂહ કા. ઈસ કા નામ **ઈરાદત** (યા'ની મુરીદી) હૈ ! અગર ઈસ તરહ સિદ્કે અકીદત કે સાથ એક દરવાઝા પકડ લે તો ઉસ કો ફૈઝ ઝરૂર આએગા. અગર ઈસ કા શૈખ ખાલી હૈ તો શૈખ કા શૈખ તો ખાલી ન હોગા ઔર બિલફર્ઝ વોહ ભી ન સહી તો હુઝૂર ગૌસે આ'ઝમ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ તો મા'દિને ફૈઝ (યા'ની ફૈઝ કી કાન) વ મમ્બએ અન્વાર (યા'ની અન્વાર કા સર ચશ્મા) હૈં ઉન સે ફૈઝ આએગા. (બસ) સિલ્સિલા સહીહ વ મુત્તસિલ (યા'ની મિલા હુવા) હોના ચાહિયે.

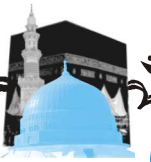

દુકાન ઉલટ દૂંગા : ઈસ ઝિમ્ન મેં આ'લા હઝરત رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી બયાન ફ़રમૂદા એક હિકાયત અપને અન્દાઝ મેં અર્ઝ કરતા હૂં કે એક ફ़કીર કિસી દુકાન પર આયા ઔર કહને લગા : એક રુપિયા દે ! દુકાન દાર ને ઈન્કાર કિયા. ફ़કીર ને કહા : રુપિયા દેતા હૈ તો દે વરના તેરી દુકાન ઉલટ દૂંગા, લોગ ઈકટ્ઠે હો ગએ, ઈત્તિફ़ાકન એક રોશન ઝમીર બુઝુર્ગ ઉધર આ નિકલે, ઉન્હોં ને દુકાન દાર સે ફ़રમાયા : ઈસ કો જલ્દ રુપિયા દે દીજિયે વરના દુકાન ઉલટ જાએગી, ક્યૂંકે મૈં ને ઈસ ફ़કીર કે બાતિન પર નઝર ડાલી કે કુછ હૈ ભી ! મા'લૂમ હુવા બિલ્કુલ "ખાલી" હૈ, ફ़िર ઈસ કે પીર કો દેખા, ઉસે ભી ખાલી પાયા, ઈસ કે પીર કે પીર યા'ની દાદાપીર કો દેખા તો વોહ **અહલુલ્લાહ** સે હૈં ઔર દેખા કે વોહ મુન્તઝિર ખડે હૈં કે કબ ઈસ કી ઝબાન સે નિકલે ઔર મૈં દુકાન ઉલટ દૂં. યેહ હિકાયત બયાન કર કે આ'લા હઝરત (رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْه) ને ફ़રમાયા કે ઉસ ફ़કીર ને અપને પીર કા દામન મઝબૂતી સે થામા હુવા થા.

કિયામત તક આને વાલે મુરીદીન : અઈમ્મએ દીન (رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن) ફ़રમાતે હૈં કે હુઝૂર ગૌસે આ'ઝમ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કે દફ્તર (યા'ની રજિસ્ટર) મેં કિયામત તક કે મુરીદીન કે નામ દર્જ હૈં જિસ કદર ગુલામી મેં હૈં યા આને વાલે હૈં. હુઝૂરે પુરનૂર (ગૌસે આ'ઝમ) رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફ़રમાતે હૈં : રબ عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે એક દફ્તર અતા ફ़રમાયા કે મુન્તહાએ નઝર (યા'ની જહાં તક નઝર જા સકે વહાં) તક વસીઅ થા ઔર ઉસ મેં કિયામત તક કે મેરે મુરીદીન કે નામ થે ઔર મુઝ સે ફ़રમાયા : "قَدْ وُهِبُوْا لَكَ (યા'ની) યેહ સબ તુમ્હેં બખ્શ દિયે (યા'ની દે દિયે) ગએ."

(بَهجَةُ الاسرار ص۱۹۳)

એક ઇશ્કાલ ઔર ઉસ કા જવાબ : અર્ઝ : હુઝૂર ! યેહ તો જબ્રન રુપિયા લેના હુવા. ઉન **વલિય્યુલ્લાહ** ને અગર ઉસ કી દુકાન બચાને કો દેને કી તાકીદ ફ़રમાઈ,

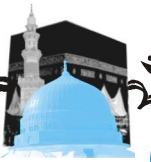

મુમ્કિન થા જૈસે દફ્અે ઝુલ્મ કે લિયે રિશ્વત દેના મગર ઉસ ફકીર કે દાદાપીર ને, કે **અહલુલ્લાહ** સે થે, ઈસ ઝુલ્મ કી તાઈદ ક્યૂંકર રવા (યા'ની જાઈઝ) રખી ?

ઇર્શાદ : શરીઅતે મુતહ્હરા કે દો હુક્મ હૈં : ઝાહિર વ બાતિન, કાઝી વ આમ્મએ નાસ (યા'ની આમ લોગ) ઉન કી રસાઈ ઝાહિર અહવાલ હી તક હૈ, ઉન પર ઉસ કી પાબન્દી લાઝિમ અગર્ચે વાકિફે હકીકતે હાલ કે નઝદીક હુક્મ બિલ અક્સ (યા'ની ઉલટ) હો.

હૈરત અંગેઝ મુકદ્દમએ કત્લ : (મઝીદ ફરમાયા) ઈસ કી નઝીર (યા'ની મિસાલ) ઝમાનએ સય્યિદુના દાવૂદ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام મેં વાકેઅ હો ચુકી. એક ફકીર મુફ્લિસ, બે નવા, નાને શબીના (યા'ની રાત કી રોટી) કો મોહતાજ, શબ કો દુઆ કિયા કરતા કે "ઈલાહી (عَزَّوَجَلَّ) રિઝકે હલાલ અતા ફરમા." ઈત્તિફાકન કિસી શબ એક ગાય ઉસ કે ઘર મેં ઘુસ આઈ, યેહ સમઝા કે મેરી દુઆ કબૂલ હુઈ, યેહ રિઝકે હલાલ ગૈબ સે મુઝે અતા હુવા હૈ, ગાય પછાડ કર ઝબ્હ કી, ઉસ કા ગોશ્ત પકાયા ઔર ખાયા. સુબ્હ કો માલિક કો ખબર હુઈ. વોહ સરકારે નુબુવ્વત (عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) મેં નાલિશી (યા'ની ફરિયાદી) હુવા. સય્યિદુના દાવૂદ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને ફરમાયા : "જાને દે ! તૂ માલદાર હૈ ઉસ મોહતાજ ને એક ગાય ઝબ્હ કર લી તો ક્યા હુવા ?" વોહ બિગડા ઔર કહા : યા **નબિય્યલ્લાહ !** મૈં હક ચાહતા હૂં. ફરમાયા : અગર હક ચાહતા હૈ તો ગાય ઉસી કી થી. વોહ ઔર બરહમ (યા'ની ગુસ્સે) હુવા. ફરમાયા : ન સિર્ફ ગાય (બલ્કે) જિતના માલ તેરે પાસ હૈ સબ ઉસી કા હૈ. વોહ ઔર ઝિયાદા ફરિયાદી હુવા તો ફરમાયા : તૂ ભી ઉસી કી મિલ્ક હૈ ઔર ઉસી કા ગુલામ હૈ. અબ તો ઉસ કી બેતાબી કી હદ ન થી. ફરમાયા : અગર તસ્દીક ચાહતા હૈ અભી હમારે સાથ ચલ. ઉસ ફકીર ઔર ઉસ ગાય વાલે કો હમરાહે રિકાબ (યા'ની સાથ) લે કર જંગલ કો તશરીફ લે ગએ. વાકિઆ અજીબ થા, ખલ્ક કા હુજૂમ સાથ હો લિયા. એક દરખ્ત કે નીચે હુક્મ દિયા કે યહાં ખોદો. ખોદને સે **ઈન્સાન કા સર ઔર એક ખન્જર** જિસ પર મક્તૂલ કા નામ **કન્દા** (યા'ની લિખા) થા, બરઆમદ હુવા. **નબિય્યુલ્લાહ** (عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) ને ઉસ દરખ્ત સે ઈર્શાદ ફરમાયા : શહાદત (યા'ની ગવાહી) અદા કર તૂને ક્યા દેખા ? પેડ ને અર્ઝ કી : **યા નબિય્યલ્લાહ !** (عَلَيْهِ السَّلَام) યેહ ઈસ ફકીર કે બાપ કા સર હૈ, યેહ ગાય વાલા ઉસ કા ગુલામ થા. ઈસ (યા'ની ગાય વાલે) ને મૌકઅ પા કર મેરે નીચે

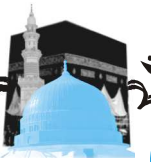

અપને આકા (યા'ની ફકીર કે વાલિદ) કો ઉસી કે ખન્જર સે ઝબ્હ કિયા ઔર ઝમીન મેં મઅ ખન્જર (યા'ની ખન્જર કે સાથ) દબા દિયા ઔર ઉસ કે તમામ અમ્વાલ પર કાબિઝ હો ગયા. ઉસ કા યેહ બેટા બહુત સગીર સિન (યા'ની કમ ઉમ્ર) થા, ઈસ ને હોશ સંભાલા તો અપને આપ કો બેકસ વ બે ઝર (યા'ની મુફલિસ વ તંગદસ્ત) હી પાયા ઔર યેહ ભી ન જાના કે ઈસ કા બાપ કૌન થા ઔર ઉસ કા કુછ માલ ભી થા યા નહીં ? **હુક્મે બાતિન** સાબિત હુવા, ગુલામ (યા'ની ગાય વાલા ચૂંકે ફકીર કે બાપ કા કાતિલ થા ઈસ લિયે) ગરદન મારા ગયા (યા'ની કત્લ કિયા ગયા) ઔર વોહ તમામ અમ્વાલ (જો ગાય વાલે કે થે) **વિરા-સતન** ફકીર કો મિલે. **(مثنوی شریف دفتر سوم ص ۲۲۴ تا ۲۴۲)**

(આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને યેહ હિકાયત બયાન કર કે ફરમાયા) **વોહી** યહાં ભી મુમ્કિન કે દુકાન દાર ઈસ ફકીર કે મૂરિસ (યા'ની જિસ કા યેહ ફકીર વારિસ હૈ) કા મદયૂન (યા'ની કર્ઝદાર) હો, અગર્ચે વોહ ફકીર ભી ઉસ સે વાકિફ ન હો, ન યેહ દુકાન દાર ઈસે પહચાનતા હો તો યેહ જબ્રન દિલાના જબ્ર નહીં બલ્કે حقّ بَحَقّ دارِ رَسانِيدَن (યા'ની હકદાર કો ઉસ કા હક પહોંચાના હૈ).

હર હર ઝર્રા હર કતરા શાહિદ હૈ હર હર લમ્હા
ઉસ કી કુદરતો સન્અત કા યકતાઈ વ વહ્દત કા

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ ط اٰمَنَّا بِرَسُوْلِ اللّٰه

(સામાને બખ્શિશ શરીફ)

કૌન નેકી કરને વાલે કી તરહ હૈ ? : સરકારે નામદાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, શહન્શાહે અબરાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : اِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهٖ યા'ની બેશક નેકી કી રાહ દિખાને વાલા નેકી કરને વાલે કી તરહ હૈ. **(ترمذی ج ۴ ص ۳۰۰ حدیث ۲۶۷۹)**

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : યા'ની નેકી કરને વાલા, કરાને વાલા, બતાને વાલા (ઔર) મશ્વરા દેને વાલા સબ સવાબ કે મુસ્તહિક (યા'ની હકદાર) હૈં. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 194)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! سُبْحٰنَ اللّٰه ! "નેકી કી દા'વત" કે મ-દની કામ મેં

www.dawateislami.net

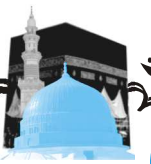

અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ જાઈઝ તરીકે પર તઆવુન કરને વાલા ભી અજરો સવાબ કા હકદાર હોતા હૈ. ઈસ મેં ઈસ હુક્મે કુરઆની પર અમલ કી ભી નિય્યત કી જા સકતી હૈ જૈસા કે પારહ 6 **સૂ-રતુલ માઈદહ** કી આયત નમ્બર 2 મેં ઈર્શાદ હૈ :

وَتَعَاوَنُوْا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ۪ وَلَا تَعَاوَنُوْا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۪

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર નેકી ઔર પરહેઝ ગારી પર એક દૂસરે કી મદદ કરો ઔર ગુનાહ ઔર ઝિયાદતી પર બાહમ મદદ ન દો.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

તમામ અમલ કરને વાલોં કા સવાબ : **સય્યિદુલ મુર-સલીન, ખા-તમુન્નબિય્યીન, જનાબે રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને દિલ નશીન હૈ : જો હિદાયત કી તરફ़ બુલાએ ઉસ કો તમામ આમિલીન (યા'ની અમલ કરને વાલોં) કી તરહ સવાબ મિલેગા ઔર ઈસ સે ઉન (અમલ કરને વાલોં) કે અપને સવાબ સે કુછ કમ ન હોગા. ઔર જો ગુમરાહી કી તરફ़ બુલાએ તો ઉસ પર તમામ પૈરવી કરને વાલે ગુમરાહોં કે બરાબર ગુનાહ હોગા ઔર યેહ ઉન કે ગુનાહોં સે કુછ કમ ન કરેગા. (مُسلِم ص١٤٣٨ حدیث ٢٦٧٤)

લાખોં નેકિયાં ઔર લાખોં ગુનાહ : **મુફ़સ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફ़રમાતે હૈં : યેહ હુક્મ (આમ હૈ યા'ની) નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઔર ઈન કે સદકે સે તમામ સહાબા, અઈમ્મએ મુજતહિદીન, ઉ-લમાએ મુ-તકદ્દિમીન વ મુ-તઅખ્ખિરીન સબ કો શામિલ હૈ મ-સલન અગર કિસી કી તબ્લીગ સે એક લાખ નમાઝી બનેં તો ઉસ મુબલ્લિગ કો હર વક્ત એક લાખ નમાઝોં કા સવાબ હોગા ઔર ઉન નમાઝિયોં કો અપની અપની નમાઝોં કા સવાબ, ઈસ સે મા'લૂમ હુવા કે હુઝૂર (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કા સવાબ મખ્લૂક કે અન્દાઝે સે વરા હૈ. રબ (عَزَّوَجَلَّ) ફ़રમાતા હૈ : وَاِنَّ لَكَ لَاَجْرًا غَيْرَ مَمْنُوْنٍ ۚ (پ٢٩ القلم ٣) (**તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઔર ઝરૂર તુમ્હારે લિયે બે ઈન્તિહા સવાબ હૈ) ઐસે હી વોહ **મુસન્નિફ़ીન** જિન કી કિતાબોં સે લોગ હિદાયત પા રહે હૈં કિયામત તક લાખોં કા સવાબ ઉન્હેં પહોંચતા રહેગા, યેહ

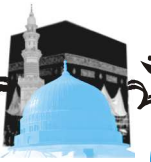

ફ઼રમાને મુસ્તફ઼ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

હદીસ ઈસ આયત કે ખિલાફ઼ નહીં : لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى ﴿۳۹﴾ (پ۲۷النجم ۳۹) (તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : આદમી ન પાએગા મગર અપની કોશિશ) ક્યૂંકે યેહ સવાબોં કી ઝિયાદતી ઈસ કે અ-મલે તબ્લીગ કા નતીજા હૈ. મઝીદ ફ઼રમાતે હૈં : ઈસ મેં ગુમરાહિયોં કે મૂજિદીન **મુબલ્લિગીન** (યા'ની ગુમરાહી ઈજાદ કરને ઔર ગુમરાહી દૂસરોં કો પહોંચાને વાલે) સબ શામિલ હૈં તા ક્રિયામત ઈન કો હર વક્ત **લાખોં ગુનાહ** પહોંચતે રહેંગે. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 160)

"નેક" બનાને કી મશીન બન જાઇયે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! નેકિયોં કે હરીસ બન જાઈયે, દૂસરોં કો નમાઝી બનાને કી મુહિમ તેઝ સે તેઝ તર કર દીજિયે, જબ ભી નમાઝે બા જમાઅત કે લિયે સૂએ મસ્જિદ જાને લગેં, દૂસરોં કો તરગીબ દે કર સાથ લેતે જાઈયે, જિન્હેં નમાઝ નહીં આતી ઉન્હેં નમાઝ સિખાઈયે. અગર આપ કે સબબ એક ભી નમાઝી બન ગયા તો જબ તક વોહ નમાઝેં પઢતા રહેગા ઉસ કી હર હર નમાઝ કા આપ કો ભી સવાબ મિલતા રહેગા. ઉમૂમન ઈશા કે બા'દ કમો બેશ 40 મિનટ ચલને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે **મદ્રસતુલ મદીના** (બાલિગાન) મેં દાખિલા લે લીજિયે, ઈસ મેં ખુદ ભી કુરઆને કરીમ સીખિયે ઔર દૂસરોં કો ભી સિખાઈયે. આપ સે સીખને વાલા જબ જબ તિલાવત કરેગા આપ કો ભી ઉસ કી તિલાવત કા સવાબ મિલતા રહેગા. આપ ભી સુન્નતોં પર અમલ કીજિયે ઔર દૂસરોં કો ભી અમલ પર આમાદા કીજિયે. અગર આપ ને કિસી કો એક સુન્નત સિખા દી તો અબ વોહ જબ જબ ઉસ સુન્નત પર અમલ કરેગા આપ કો ભી ઉસ સુન્નત પર અમલ કરને વાલે કી તરહ સવાબ મિલતા રહેગા. અલાકાઈ દૌરા બરાએ **નેકી કી દા'વત** ઔર મ-દની કાફ઼िલોં મેં સુન્નતોં ભરે સફ઼ર કે ઝરીએ અપની ઔર દૂસરોં કી ઈસ્લાહ કી ઝોરદાર મુહિમ ચલા કર મુસલ્માનોં કો "નેક" બનાને કી "મશીન" બન જાઈયે, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ સવાબ કા અમ્બાર લગ જાએગા ઔર દોનોં જહાનોં મેં બેડા પાર હો જાએગા.

તેરે કરમ સે ઐ કરીમ ! મુઝે કૌન સી શૈ મિલી નહીં
ઝોલી હી મેરી તંગ હૈ તેરે યહાં કમી નહીં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

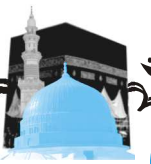

હર કલિમે પર સાલ ભર કી ઇબાદત કા સવાબ ઔર : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! જબ કોઈ મુસલ્માન **નેકી કી દા'વત** દેતા હૈ તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત જોશ મેં આતી હૈ. ચુનાન્ચે **હુજ્જતુલ ઇસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફ़રમાતે હૈં : **એક** બાર હઝરતે સય્યિદુના **મૂસા કલીમુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં અર્ઝ કી : યા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! જો અપને ભાઈ કો નેકી કા હુક્મ કરે ઔર બુરાઈ સે રોકે. ઉસ કી જઝા ક્યા હૈ ? **અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા** ને ઇર્શાદ ફ़રમાયા : મૈં ઉસ કે હર કલિમે કે બદલે **એક એક સાલ કી ઇબાદત કા સવાબ લિખતા હૂં ઔર ઉસે જહન્નમ કી સઝા દેને મેં મુઝે હયા આતી હૈ.**

(مُكَاشَفَةُ الْقُلُوْب ص٤٨)

નેકિયોં કા અમ્બાર : سُبْحٰنَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ ! અગર આપ કિસી કો **નેકી કી દા'વત** દેંગે તો એક એક કલિમે (લફ્ઝ, કૌલ યા બાત) કે બદલે એક એક સાલ કી ઇબાદત કા સવાબ પાએંગે, ફ़ર્ઝ કીજિયે ! આપ ને કિસી દિન મસ્જિદ મેં સિર્ફ़ એક ઇસ્લામી ભાઈ કે સામને **"ફ़ૈઝાને સુન્નત"** સે દર્સ દિયા ઔર ઉસ મેં દો સફ़હાત પઢ કર સુનાએ, અબ અગર ઉન મેં બીસ બાતેં નેકી વ ભલાઈ કી બયાન હુઈ તો દર્સ સુનને વાલા વોહ ઇસ્લામી ભાઈ ઉન પર અમલ કરે યા ન કરે આપ કે નામએ આ'માલ મેં اِنْ شَآءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ **બીસ સાલ કી ઇબાદત કા સવાબ** લિખા જાએગા ઔર અગર આપ સે દર્સ સુન કર ઉસ ઇસ્લામી ભાઈ ને અમલ કરના શુરૂઅ કર દિયા તો વોહ જબ તક અમલ કરતા રહેગા આપ કો ભી બરાબર ઉસ અમલ કરને વાલે જિતના સવાબ મિલતા રહેગા ઔર અગર ઉસ ને આપ કે દર્સ સે સીખી હુઈ કોઈ સુન્નત કિસી ઔર તક પહોંચાઈ તો ઇસ કા સવાબ ઉસ પહોંચાને વાલે કો ભી મિલેગા ઔર આપ કો ભી. ઇસ તરહ اِنْ شَآءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ આપ કા સવાબ બઢતા હી ચલા જાએગા. **નેકી કી દા'વત** કા આખિરત મેં મિલને વાલા સવાબ બન્દા અગર દુન્યા હી મેં દેખ લે તો કોઈ લમ્હા બેકાર ન જાને દે, હર વક્ત હી **નેકી કી દા'વત** કી ધૂમેં મચાતા રહે.

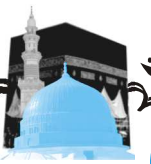

મૈં નેકી કી દા'વત કી ધૂમ મચાઉં
તૂ કર ઐસા જઝબા અતા યા ઇલાહી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દર્સ દેને કા સવાબ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! બેશક ફૈઝાને સુન્નત સે દર્સ દેના ભી "નેકી કી દા'વત" હી કા એક ઝરીઆ હૈ. લિહાઝા હિમ્મત કીજિયે, શૈતાન સે પીછા છુડાઇયે, સુસ્તી ઉડાઇયે ઔર રોઝાના કમ અઝ કમ "દો દર્સ" ઝરૂર દીજિયે. મસ્જિદ દર્સ, ચૌકદર્સ, બાઝાર દર્સ વગૈરા મેં સે કમ અઝ કમ કિસી એક કી તરકીબ ફરમાઇયે નીઝ વક્ત મુકર્રર કર કે રોઝાના ઝરૂર બિઝ્ઝરૂર ઘર દર્સ કે ઝરીએ ભી ખૂબ ખૂબ સુન્નતોં કે મ-દની ફૂલ લુટાઇયે ઔર ઢેરોં ઢેર સવાબ કમાઇયે. ઇસ ઝિમ્ન મેં દો અહાદીસે મુબા-રકા સુનિયે ઔર ઝૂમિયે : ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મેરી ઉમ્મત તક કોઈ ઇસ્લામી બાત પહોંચાએ તાકે ઉસ સે **સુન્નત** કાઇમ કી જાએ યા ઉસ સે બદ મઝ્હબી દૂર કી જાએ તો વોહ જન્નતી હૈ. (حِلْيَةُ الْاَولياء ج ١٠ ص ٤٠ حديث ١٤٤٦٦) દુઆએ મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : "**અલ્લાહ** તઆલા ઉસ કો તરો તાઝા રખે જો મેરી હદીસ કો સુને, યાદ રખે ઔર દૂસરોં તક પહોંચાએ."

(سُنَنِ ترمذی ج ٤ ص ٢٩٨ حديث ٢٦٦٥)

દર્સ કી બ-ર-કત : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! દર્સે ફૈઝાને સુન્નત કા જઝબા બઢાને કે લિયે આઇયે ! આપ કો એક મ-દની બહાર સુનાતા હૂં ચુનાન્ચે **બાબુલ મદીના** (કરાચી) કે મુકીમ એક ઇસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા હૈ : 1410 સિ.હિ. બ મુતાબિક 1990 સિ.ઈ. કી બાત હૈ કે મૈં મર્કઝુલ ઔલિયા (લાહોર) મેં એક જગહ મુલા-ઝમત કરતા થા. ઇસી દૌરાન દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા એક ઇસ્લામી ભાઈ ભી વહીં મુલાઝિમ હુએ. એક બાર મૈં ને ઉન સે કહા કે કિસી ઐસી કિતાબ કી તરફ મેરી રહનુમાઈ ફરમાઇયે જિસે પઢ કર ઇસ્લામી તર્ઝ પર

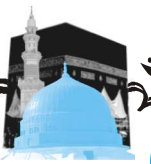

ઝિન્દગી ગુઝારી જા સકે. ઉન્હોં ને કહા કે આપ દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી **"ફૈઝાને સુન્નત"** ખરીદ ફરમા લીજિયે. બાત આઈ ગઈ હો ગઈ. ઝિન્દગી કા પહિય્યા અપની તેઝ રફ્તારી સે ઘૂમતા રહા, ગર્દિશે લૈલો નહાર સે બે ખબર મૈં મા'મૂલ કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારતા રહા ઔર દુન્યાવી મસરૂફિય્યાત કી વજહ સે વોહ કિતાબ ન ખરીદ સકા. કુછ અર્સે બા'દ ખુદા કા કરના ઐસા હુવા કે મૈં મુસ્તકિલ તૌર પર બાબુલ મદીના (કરાચી) મુન્તકિલ હો ગયા. એક રોઝ નમાઝે મગરિબ કે લિયે એક મસ્જિદ મેં ગયા તો નમાઝ અદા કરને કે બા'દ મૈં ને દેખા કે સફેદ લિબાસ ઝેબે તન કિયે સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ કા તાજ સજાએ એક ઈસ્લામી ભાઈ કિસી કિતાબ સે દર્સ દે રહે થે ઔર કઈ ઈસ્લામી ભાઈ દર્સ સુનને મેં મસરૂફ થે. મૈં ભી ઉસ દર્સ મેં બૈઠ ગયા, જબ મેરી નઝર ઉસ કિતાબ પર પડી જિસ સે વોહ ઈસ્લામી ભાઈ દર્સ દે રહે થે તો ઉસ પર **"ફૈઝાને સુન્નત"** લિખા થા, જિસે દેખ કર મેરા ઝેહ્ન માઝી કે ધુંદલકોં મેં ખો ગયા ઔર મેરે ઝેહ્ન કે પર્દે પર યેહ બાત ઉભરી કે યેહ તો વોહી કિતાબ હૈ જિસે ખરીદને કા મુઝે મર્કઝુલ ઔલિયા (લાહોર) મેં ફુલાં ઈસ્લામી ભાઈ ને મશ્વરા દિયા થા. દર્સ કે બા'દ મૈં ને ઈસ્લામી ભાઈયોં સે મુલાકાત કી ઔર ઉન સે **"ફૈઝાને સુન્નત"** મુતા-લઆ કરને કે લિયે માંગી, ઉન્હોં ને દે દી. ઈસ કા મુતા-લઆ કરને સે મેરે અન્દર સુન્નતોં પર અમલ કરને કા જઝબા પૈદા હુવા ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ રફ્તા રફ્તા દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર સુન્નતોં પર અમલ કે લિયે કમર બસ્તા હો ગયા. નીઝ મેરે સાથ સાથ મેરે તીન ભાઈ ભી اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગએ.

ન નેકી કી દા'વત મેં સુસ્તી હો મુઝ સે *બના શાઈકે કાફિલા યા ઈલાહી*
સઆદત મિલે દર્સે ફૈઝાને સુન્નત *કી રોઝાના દો મર્તબા યા ઈલાહી*

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

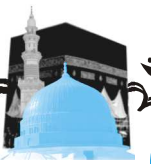

દીન કા કુત્બે આ'ઝમ : **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફ़રમાતે હૈં : નેકી કા હુક્મ દેના ઔર બુરાઈ સે રોકના **દીન કા કુત્બે આ'ઝમ** હૈ, (યા'ની ઐસા અહમ રુક્ન હૈ કે ઈસ સે દીન કી તમામ ચીઝેં વાબસ્તા હૈં) ઈસી અહમ કામ કે લિયે **અલ્લાહ** તઆલા ને તમામ અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો મબ્ઉસ ફ़રમાયા (યા'ની ભેજા).

(اِحياءُ الْعُلوم ج٢ ص٣٧٧)

અર્શ કા સાયા મિલેગા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મૈદાને મહશર કે હોલનાક માહોલ મેં, કે જિસ દિન **અર્શે ઈલાહી** કે સાએ કે ઈલાવા કોઈ સાયા ન હોગા, ઉસ દિન **અલ્લાહ** તઆલા અપને જિન મુતીઅ વ ફ़રમાં બરદાર ખાસ બન્દોં કો અર્શે અઝીમ કે સાએ મેં જગહ ઔર જન્નતુલ ફ़िરદૌસ મેં દાખિલા અતા ફ़રમાએગા ઉન ખુશ નસીબોં મેં **નેકી કી દા'વત** દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને વાલે ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં કા ભી શુમૂલ હોગા. ચુનાન્ચે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને હઝરતે સય્યિદુના મૂસા કલીમુલ્લાહ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી તરફ़ વહ્ય ફ़રમાઈ કે જિસ ને **ભલાઈ** કા હુક્મ દિયા ઔર બુરાઈ સે મન્અ કિયા ઔર લોગોં કો મેરી ઇતાઅત (યા'ની ફ़રમાં બરદારી) કી તરફ़ બુલાયા, કિયામત કે દિન મેરે **અર્શ કે સાએ** મેં હોગા. (حِلْيَةُ الْاَولياء ج٦ ص٣٦ رقم٧٧١٦)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

સૂરજ એક મીલ પર હોગા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જબ કિયામત કા દિન હોગા ઔર સૂરજ એક મીલ પર રહ કર આગ બરસા રહા હોગા, શિદ્દતે પ્યાસ સે ઝબાનેં બાહર નિકલ પડી હોંગી, લોગ પસીને મેં ડુબ્કિયાં ખા રહે હોંગે, **અર્શ કે સાએ** કી સહીહ મા'નોં મેં ઉસી વક્ત **અહમ્મિય્યત** પતા ચલેગી, ઈસ કી તલબ અપને દિલ મેં પૈદા કીજિયે, ગર્મિયોં કી દોપહર હો ઔર આપ ચિલચિલાતી ધૂપ મેં લકો દક સહરા કે અન્દર નંગે પાઉં ચલ રહે હોં અગર ઐસે મેં કોઈ સાએબાન યા સાએ કી જગહ નઝર આ જાએ ઉસ વક્ત આપ કો કિસ કદર ખુશી હોગી ઈસ કા આપ બખૂબી

www.dawateislami.net

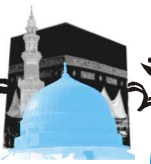

અન્દાઝા કર સકતે હૈં હાલાં કે કિયામત કી તમાઝ઼ત (યા'ની ગરમી) કે મુકાબલે મેં દુન્યા કી ધૂપ કોઈ હૈસિય્યત નહીં રખતી. લિહાઝા બરોઝે કિયામત **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે "સાયએ અર્શ" પાને કે લિયે આજ દુન્યા મેં ખૂબ ખૂબ **નેકી કી દા'વત** કી ધૂમેં ભી મચાઈયે ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી જનાબ મેં **સાયએ અર્શ** કી ભીક ભી માંગતે રહિયે.

યા ઇલાહી ગર્મિયે મહશર સે જબ ભડકેં બદન — દામને મહબૂબ કી ઠન્ડી હવા કા સાથ હો
યા ઇલાહી જબ ઝબાનેં બાહર આએં પ્યાસ સે — સાહિબે કૌસર શહે જૂદો અતા કા સાથ હો
યા ઇલાહી સર્દ મેહરી પર હો જબ ખુરશીદે હશ્ર
સય્યિદે બે સાયા કે ઝિલ્લે લિવા કા સાથ હો

(હદાઇકે બખ્શિશ શરીફ़)

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝ઼રત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી મુનાજાત કે તીનોં અશ્આર કા નમ્બર વાર ખુલાસા મુલા-હઝા ફ़રમાઈયે : (1) ઐ મેરે મા'બૂદ ! જબ મહશર બપા હોગા ઔર વહાં કી હોશરુબા ગરમી સે લોગોં કે બદન તપ ઔર જલ રહે હોંગે ઉસ વક્ત હમ ગુલામાને મુસ્તફ़ા કો અપને પ્યારે મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે દામને કરમ કી ઠન્ડી ઠન્ડી હવા નસીબ કરના (2) ઐ મેરે પાક પરવર દગાર ! કિયામત કી ખૌફ़નાક તપિશ ઔર જાન લેવા પ્યાસ કી શિદ્દત સે જબ ઝબાનેં સૂખ કર કાંટા હો જાએં ઔર બાહર નિકલ પડેં ! ઐસે દિલ હિલા દેને વાલે માહોલ મેં સાહિબે જૂદો સખાવત, માલિકે કૌસરો જન્નત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા સાથ નસીબ કરના, કાશ ! કાશ ! કાશ ! હમ પ્યાસ કે મારોં કો સાહિબે કૌસર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે પ્યારે પ્યારે હાથોં સે કૌસર કે છલક્તે જામ નસીબ હો જાએં (3) ઐ રબ્બે કરીમ ! કિયામત કે તપતે હુએ મૈદાન મેં, કે જબ સૂરજ ખૂબ બિફ़રા હુવા આગ બરસા રહા હો, આહ ! ઐસી જાન ઘુલાને વાલી સખ્ત કડી ધૂપ મેં જબ કે ભેજે ખૌલ રહે હોં, હમારે ઉસ સય્યિદો સરદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم જિન કા ધૂપ મેં સાયા ઝમીન પર ન પડતા થા કે અઝ્મીુશ્શાન ઝન્ડે કા હમેં સાયા અતા કરના.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

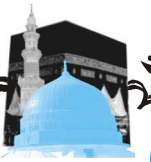

અચ્છાઈ, બુરાઈ કા પેશ્વા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! કિસી કો અપના કાઈદ, પેશ્વા ઔર લીડર બનાને સે પહલે આખિરત કે નફ્અ વ નુક્સાન કે તઅલ્લુક સે ખૂબ ગૌર કર લેના ચાહિયે, જો ખુશ નસીબ કિસી ખુદા રસીદા નેક બન્દે કો અપના પેશ્વા બનાએગા ઉસ કી બાતોં પર અમલ કરેગા વોહ બરોઝે કિયામત ઉસી કે સાથ હોગા ઔર જો બદ નસીબ દુન્યા કી રંગીનિયોં મેં બદ મસ્ત હો કર, દૌલત વ મન્સબ કી હવસ કે સબબ બુરે પેશ્વા (લીડર) કે ફન્દે મેં ફંસ જાએગા ઔર દુન્યા મેં ઉસ કી બાતોં પર ચલેગા તો મહશર મેં ઉસી પેશ્વા (લીડર) કે સાથ હોગા. હમ સભી કો કિયામત કી રુસ્વાઈ સે ડરના ચાહિયે. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન" સફહા 539** પર પારહ **15 સૂરએ બની ઈસ્રાઈલ** આયત નમ્બર 71 મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

يَوْمَ نَدْعُوْا كُلَّ اُنَاسٍۭ بِاِمَامِهِمْ ۚ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જિસ દિન હમ હર જમાઅત કો ઉસ કે ઈમામ કે સાથ બુલાએંગે.

સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ઈસ આયતે કરીમા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : (ઉસ ઈમામ કે સાથ બુલાએંગે) જિસ કા વોહ દુન્યા મેં ઈત્તિબાઅ (યા'ની પૈરવી) કરતા થા. હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا ને ફરમાયા : ઈસ સે વોહ ઈમામે ઝમાં (યા'ની અપને દૌર કા પેશ્વા) મુરાદ હૈ જિસ કી દા'વત પર દુન્યા મેં લોગ ચલે, ખ્વાહ ઉસ ને હક કી દા'વત દી હો યા બાતિલ કી. હાસિલ યેહ હૈ કે હર કૌમ અપને સરદાર કે પાસ જમ્અ હોગી જિસ કે હુક્મ પર દુન્યા મેં ચલતી રહી ઔર ઉન્હેં ઉસી કે નામ સે પુકારા જાએગા કે ફુલાં કે **મુત્તબિઈન** (યા'ની ઈત્તિબાઅ વ પૈરવી કરને વાલે) (ખઝાઈનુલ ઈરફાન)

નેકી કે ઇમામ કા ખુશ અન્જામ : જિન ખુશ નસીબોં કો તબ્લીગ વ ઈર્શાદ ઔર નેકી કી દા'વત કે હવાલે સે દુન્યા મેં મન્સબે વજાહત મિલા હોગા ઔર ઉન્હોં ને બસદ ઈખ્લાસ ખુશ

www.dawateislami.net

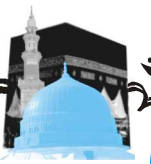

ઉસ્લૂબી કે સાથ અપની ઝિમ્મેદારી નિભાઈ હોગી ઉન કે ઔર નેકી ઔર ભલાઈ કે કામોં મેં ઉન કા તઆવુન કરને વાલે મુખ્લિસીન કે આખિરત મેં ખૂબ વારે ન્યારે હોંગે. ઈસ ઝિમ્ન મેં એક ઈમાન અફ્રોઝ રિવાયત સુનિયે ઔર ઝૂમિયે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના કા'બ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફ૨માતે હૈં : **નેકી કે ઈમામ** કો કિયામત મેં લાયા જાએગા ઔર ઉસ સે કહા જાએગા કે અપને પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કે દરબાર મેં હાઝિરી દો તો વોહ હાઝિરી દેગા કે દરમિયાન સે હિજાબાત (યા'ની પર્દે) ઉઠ જાએંગે, ઉસ કો **જન્નત** મેં જાને કા હુક્મ હોગા, વોહ **જન્નત** મેં જા કર અપની મન્ઝિલ (યા'ની મકામ) ઔર ભલાઈ કે કામોં મેં તઆવુન કરને વાલે દોસ્તોં કી મનાઝિલ (યા'ની મકામાત) દેખેગા, ઉસ સે કહા જાએગા કે યેહ ફુલાં કી મન્ઝિલ હૈ ઔર યેહ ફુલાં કી, તો વોહ **જન્નત** મેં ઉન તમામ ચીઝોં કો દેખેગા જો ખુદ ઈસ કે લિયે ઔર ઈસ કે દોસ્તોં કે વાસિતે તય્યાર હૈં ઔર અપની મન્ઝિલ (યા'ની મકામ) ઉન સબ (દોસ્તોં કી મન્ઝિલોં) સે અફ્ઝલ પાએગા, ફિર ઉસે **જન્નત** કે હુલ્લોં (યા'ની મલ્બૂસાત) સે એક **હુલ્લા** (યા'ની લિબાસ) પહનાયા જાએગા ઔર ઉસ કે સર પર **જન્નત** કે તાજોં મેં સે એક **તાજ** રખા જાએગા ઔર ઉસ કા **ચેહરા ચમકના** શુરૂઅ હોગા યહાં તક કે **ચાંદ** જૈસા હો જાએગા, જો ભી ઉસે દેખેગા તો કહેગા : **યા અલ્લાહ !** ઈસે હમ મેં સે બના દે યહાં તક કે વોહ અપને ઉન દોસ્તોં કે પાસ આએગા જો ખૈરો ભલાઈ મેં ઉસ કા સાથ દિયા કરતે ઔર નેકી કે કામોં મેં હાથ બટાતે થે. ઉન્હેં કહેગા : ઐ ફુલાં ! ખુશ હો જા જન્નત મેં **અલ્લાહ** તઆલા ને તેરે લિયે ઐસે ઐસે ઈન્આમાત તય્યાર કર રખે હૈં, ઉન્હેં ઈસ તરહ કી ખુશ ખબરિયાં સુનાતા રહેગા યહાં તક કે ઉસ કે અપને રોશન ચેહરે હી કી તરહ ઉન દોસ્તોં કે ચેહરે ભી ખુશી સે **ચમક ઉઠેંગે** ઔર ઈસ તરહ સે લોગ ઉન્હેં **ચમકતે ચેહરોં** સે પહચાનેંગે. **(اَلْبُدُوْرُ السَّافِرَةُ فِی اُمُوْرِ الْاٰخِرَہ ص۲۴۰)**

પુર ઝિયા કર મેરા ચેહરા હશ્ર મેં એ કિબ્રિયા
શહ ઝિયાઉદ્દીન પીરે બા સફા કે વાસિતે

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

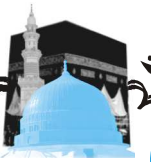

કેસિટ કે "એક જુમ્લે" ને દિલ પર ઐસી ચોટ લગાઇ કે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! "દા'વતે ઇસ્લામી" કે મહકે મહકે "મ-દની માહોલ" સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, ઇસી **મ-દની માહોલ** કી બ-ર-કત સે બે શુમાર ઇસ્લામી ભાઈ ઔર ઇસ્લામી બહનેં ગુનાહોં સે તૌબા કર કે **નેકી કી દા'વત** કી ધૂમેં મચાને મેં મશગૂલ હો ગએ, આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** ગોશ ગુઝાર કી જાતી હૈ, ચુનાન્ચે પંજાબ (પાકિસ્તાન) કે શહ્ર **ચિશ્તિયાં** શરીફ કે એક ઇસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : નમાઝોં સે જી ચુરાના, દાઢી મુંડાના, વાલિદૈન કો સતાના વગૈરા વગૈરા ગુનાહ મેરી ઝિન્દગી કા હિસ્સા બન ચુકે થે, ગાને બાજે સુનને કા તો મુઝે જુનૂન (યા'ની પાગલ પન) કી હદ તક શૌક થા, તરહ તરહ કે ગાને મેરે મોબાઈલ ફોન ઔર કમ્પયૂટર મેં હર વક્ત મૌજૂદ રહતે. ઇન્ટરનેટ કે ગલત ઇસ્તિ'માલ કે ગુનાહ મેં ભી મુલવ્વસ થા. **જીન્ઝ** (JEANS) કે સિવા કિસી ઔર કપડે કી પતલૂન ન પહનતા હત્તા કે એક મર્તબા **ઈદ** કે મૌકઅ પર મેરે લિયે વાલિદ સાહિબ ને સૂટ સિલવા લિયા લેકિન મૈં ને ઉસે પહનને સે ઇન્કાર કર દિયા ઔર નફ્સ કી ખ્વાહિશ કે મુતાબિક પેન્ટ શર્ટ ખરીદ કર ઈદ કે પુર મસર્રત મૌકઅ પર ઇસી લિબાસ મેં મલ્બૂસ હુવા. **ફેશન** કા દિલદાદા હોને કી વજહ સે મૈં ને ઇમામા ઔર કુરતે પાજામે કે બારે મેં તો કભી સોચા ભી ન થા. મેરે **સુધરને** કે અસ્બાબ કુછ યૂં હુએ કે હમારી મસ્જિદ મેં જો નએ **ઇમામ સાહિબ** તશરીફ લાએ વોહ ખુશ કિસ્મતી સે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, "દા'વતે ઇસ્લામી" કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા થે. એક દિન ઉન્હોં ને મુઝ પર "ઇન્ફિરાદી કોશિશ" કરતે હુએ હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે **ઇજતિમાઅ** મેં શિર્કત કી રગ્બત દિલાઈ, ઉન કી "ઇન્ફિરાદી કોશિશ" કે સબબ મૈં ને દો એક બાર હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કર હી લી. એક દિન ઉન્હોં ને મેરે વાલિદ સાહિબ કો "દા'વતે ઇસ્લામી" કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** સે જારી હોને વાલે સુન્નતોં ભરે બયાન કી કેસિટ **"મુર્દે કી બે બસી"** તોહ્ફતન દી. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ

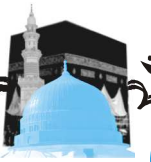

કી રહમત સે એક રાત મુઝે યેહ કેસિટ સુનને કી સઆદત હાસિલ હુઈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ બયાન કી બ-૨-કત સે મેરે દિલ કી દુન્યા ઝેરો ઝબર હોને લગી, ખાસ કર ઈસ "જુમ્લે" : **"ઈન્સાન કો મરને કે બા'દ અંધેરી કબ્ર મેં ઉતાર દિયા જાએગા, ગાડી હુઈ તો વોહ ભી ગેરેજ મેં ખડી રહ જાએગી."** ને મેરે દિલ મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા કર દિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને હાથોં હાથ અપને તમામ સાબિકા ગુનાહોં સે તૌબા કર લી, અપના મોબાઈલ ઔર કમ્પયૂટર ભી ગાનોં કી નુહૂસતોં સે પાક કર દિયા ઔર "દા'વતે ઈસ્લામી" કે **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તા હો ગયા. ઈસ "મ-દની માહોલ" ને મુઝે યક્સર બદલ કર રખ દિયા, મૈં ને અપને ચેહરે પર પ્યારે પ્યારે આકા, **મક્કી મ-દની મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મહબ્બત કી નિશાની **દાઢી મુબારક** ઔર સર પર ઈમામા શરીફ કા તાજ સજા લિયા ઔર સુન્નત કે મુતાબિક મ-દની લિબાસ ઝૈબે તન કર લિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ તા દમે તહરીર મૈં યૂનિવર્સિટી કે હોસ્ટલ મેં **દા'વતે ઈસ્લામી** કે શો'બએ તા'લીમ કે ઝિમ્મેદાર કી હૈસિય્યત સે મ-દની કામોં કી ધૂમેં મચાને કી કોશિશોં મેં મસરૂફ હૂં.

યકીનન મુકદ્દર કા વોહ હૈ સિકન્દર — જિસે ખૈર સે મિલ ગયા મ-દની માહોલ
યહાં સુન્નતેં સીખને કો મિલેંગી — દિલાએગા ખૌફે ખુદા મ-દની માહોલ
ગુનહગારો આઓ સિયહકારો આઓ
ગુનહ તુમ સે દેગા છુડા મ-દની માહોલ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મસ્જિદ કા ઇમામ ગોયા અલાકે કા બેતાજ બાદશાહ : મીઠે મીઠે **ઈસ્લામી ભાઈયો !** દેખા આપ ને ! મસ્જિદ કે પેશ ઈમામ ઈસ્લામી ભાઈ કી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** ને એક મૉડર્ન ઔર ફેશન પરસ્ત નૌ જવાન કો સુન્નતોં કા પૈકર બના દિયા ! મસાજિદ કે ઈમામ સાહિબાન આમ ઈસ્લામી ભાઈયોં કી નિસ્બત ઉમૂમન ઝિયાદા બા

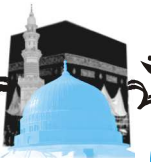

અસર હોતે હૈં, ખુસૂસન ખુશ અખ્લાક ઔર મિલન-સાર ઈમામે મસ્જિદ ઉસ અલાકે કા ગોયા **"બેતાજ બાદશાહ"** હોતા હૈ, લોગ ઉસ કા બેહદ એહતિરામ કરતે ઔર ઉસ કી બાત દિલો જાન સે માનતે ઔર સર આંખોં પર લેતે હૈં. અઈમ્મએ કિરામ કી ખિદમત મેં મેરી "મ-દની ઈલ્તિજા" હૈ કે વોહ સિર્ફ જુમુઅતુલ મુબારક કે બયાન હી પર ઇક્તિફા ન ફરમાએં, મૌકઅ કી મુના-સબત સે રોઝાના હી **ફૈઝાને સુન્નત** કે દર્સ કી તરકીબ બનાએં, ઔર દર્સ દેને વાલે "મુઅલ્લિમ" કી હૌસલા અફ્ઝાઈ કે લિયે ઉસ મેં શિર્કત ફરમાએં, ખૂબ "ઇન્ફિરાદી કોશિશ" બઢાએં, **અલાકાઈ દૌરા બરાએ નેકી કી દા'વત** મેં અપની શિર્કત યકીની બનાએં, હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે લિયે આશિકાને રસૂલ કે **મ-દની કાફિલે** મેં સુન્નતોં ભરે સફર કી સઆદત ભી પાએં, વાકેઈ અગર ઈમામ સાહિબ ખુદ સફર કરેંગે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉન કી દેખા દેખી ઉન કે મુક્તદી ભી બ આસાની **મ-દની કાફિલોં** કે મુસાફિર બન જાએંગે. બહર હાલ હર ઈમામે મસ્જિદ કો અપને ઈસ મન્સબે વજાહત સે "જાઈઝ ફાએદા" ઉઠાતે હુએ અપને અલાકે મેં **મ-દની કામોં** કી ધૂમેં મચા કર સુન્નતોં કી બહારોં કા મ-દની સમાં ખડા કર દેના ચાહિયે ઔર અપને લિયે સવાબે આખિરત કા ખૂબ ખૂબ ઝખીરા ઈકટ્ઠા કર લેના ચાહિયે. અપને મુક્તદિયોં સે ઝિયાદા બે તકલ્લુફ બન કર અપના વકાર ખરાબ કરને કે બજાએ ફાલતૂ બાતોં સે બચ કર ઉન્હેં સુન્નતોં ભરે મહકે મહકે **મ-દની ફૂલ** પેશ કરતે રહને મેં દોનોં જહાનોં કી ભલાઈ હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં એક નસીહત આમોઝ **હિકાયત** સમાઅત કીજિયે ચુનાન્ચે

સાત[7] કે લિયે સાત[7] કાફી : **હઝરતે** સય્યિદુના હાતિમ અસમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કી ખિદમતે મુઅઝ્ઝમ મેં એક શખ્સ હાઝિર હો કર નસીહત કા તાલિબ હુવા. આપ رَحْمَةُاللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : ﴿1﴾ અગર તૂ **રફીક** ચાહતા હૈ તો **અલ્લાહ** તઆલા (કી યાદ) તેરા રફીક (યા'ની સાથી) કાફી હૈ ﴿2﴾ **હમરાહી** ચાહતા હૈ તો **"કિરામન કાતિબીન"** (યા'ની આ'માલ લિખને વાલે બુઝુર્ગ ફિરિશ્તે) તેરે લિયે કાફી હૈં ﴿3﴾ અગર **ઈબ્રત** ચાહતા હૈ તો "દુન્યા કા ફાની હોના" ઈબ્રત કે લિયે કાફી હૈ ﴿4﴾ અગર **મૂનિસ** વ ગમ ખ્વાર દરકાર હૈ તો "કુરઆને કરીમ" કાફી હૈ ﴿5﴾ અગર **શગ્લ** (યા'ની કામ) ચાહિયે તો "ઈબાદત" કાફી હૈ ﴿6﴾ અગર **વાઈઝ** (યા'ની નસીહત કરને વાલા) ચાહતા હૈ તો

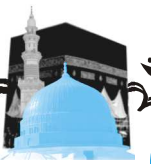

"મૌત" કાફ़ી હૈ. યેહ છ **મ-દની ફ़ૂલ** ઈનાયત કરને કે બા'દ સાતવેં નમ્બર પર ઈર્શાદ ફ़રમાયા : યેહ બાતેં અગર તુઝે પસન્દ નહીં હૈં તો **દોઝ઼ખ** તેરે વાસિતે કાફ़ી હૈ. (تذکرۃ الاولیاء، الجزء الاوّل ص۲۲٤) અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત હો. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

છુપ કર બે હયાઈ કરને વાલે કી ગલત ફ़હમી : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! હમારે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن **નેકી કી દા'વત** કા કોઈ મૌકઅ હાથ સે ન જાને દેતે થે, અગર ઉન સે કોઈ નસીહત કા તાલિબ હોતા તો ઉસ કો આખિરત મેં કામ આને વાલે "મ-દની ફ़ૂલ" ઈનાયત ફ़રમાયા કરતે થે. વાકેઈ અગર સફ़ર વ હઝ઼ર હર જગહ **યાદે ઈલાહી** عَزَّوَجَلَّ કા સાથ હો, હર દમ એહસાસ હો, **"અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ દેખ રહા હૈ."** જૈસા કે પારહ 30 **સૂ-રતુલ અલક** કી 14 વીં આયતે કરીમા મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ﴿۱۴﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ક્યા ન જાના કે અલ્લાહ (عَزَّوَجَلَّ) દેખ રહા હૈ.

તો ફ़िર ઈન્સાન ગુનાહોં કે મુઆ-મલે મેં ખૌફ़ઝદા ઔર ચૌકન્ના રહતા હૈ ઔર ઝ઼ાહિરન ઔર **ખુફ़્યતન** (યા'ની પોશીદા તૌર પર) **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કી ના ફ़રમાનિયોં સે બચતા હૈ. જો લોગ અપને નાકિસ ખયાલ મેં છુપ કર બુરાઈયાં કરતે હૈં ઉન કો યેહ બાત ખૂબ ઝેહ્ન નશીન કર લેની ચાહિયે કે જિન ખતાઓં કો યેહ પોશીદા સમઝ બૈઠે હૈં વોહ સબ કી સબ બુરાઈયાં ઔર બે હયાઈયાં બદિયાં લિખને વાલા ફ़िરિશ્તા જાનતા હૈ ઔર લિખ ભી રહા હૈ ! અગર કિસી બન્દે કો ઈસ બાત કા કમા હક્કુહૂ એહસાસ હો જાએ તો ઉસ કો ઈસ કદર શરમિન્દગી ઔર નદામત હો કે જી ચાહે બસ અભી ઝમીન ફ़ટ જાએ ઔર મૈં ઈસ મેં સમા જાઊં ! પારહ 26 સૂરએ ق આયત નમ્બર 18 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقِيْبٌ عَتِيْدٌ ﴿۱۸﴾

(پ۲٦، ق:۱۸)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : કોઈ બાત વોહ ઝબાન સે નહીં નિકાલતા કે ઉસ કે પાસ એક મુહાફ़िઝ તય્યાર ન બૈઠા હો.

www.dawateislami.net

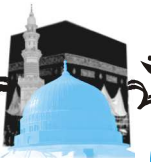

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા સુબ્હ ઔર દસ મરતબા શામ દુરૂદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફાઅત મિલેગી. (تَرْغِيْبُ الزَّوَائِد)

પારહ 30 **સૂ-રતુલ ઈન્ફિતાર** આયત નમ્બર 10 તા 12 મેં હૈ :

وَ اِنَّ عَلَيْكُمْ لَحٰفِظِيْنَ ۙ﴿۱۰﴾ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ ۙ﴿۱۱﴾ يَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ ﴿۱۲﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર બેશક તુમ પર કુછ નિગહ્બાન હૈં મુઅઝ્ઝઝ લિખને વાલે, જાનતે હૈં જો કુછ તુમ કરો.

મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : પતા લગા કે આ'માલ નામા લિખને વાલે ફિરિશ્તે હમારે છુપે ઔર ઝાહિર અમલ કો જાનતે હૈં વરના તહરીર કૈસે કરેં. (ઈલ્મુલ કુરઆન, સ. 85) سُبْحٰنَ اللّٰه ! જબ આ'માલ લિખને વાલે ફિરિશ્તે હમારે છુપે હુએ આ'માલ જાનતે હૈં તો ફિર તમામ ફિરિશ્તોં બલ્કે જમીઅ મખ્લૂકાત કે સરદાર, મક્કે મદીને કે તાજદાર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર અપને ગુલામોં કે દિલોં કે હાલાત ક્યૂં ન આશકાર (યા'ની ઝાહિર) હોંગે ! મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه બારગાહે રિસાલત મેં અર્ઝ ગુઝાર હૈં :

સરે અર્શ પર હૈ તેરી ગુઝર, દિલે ફર્શ પર હૈ તેરી નઝર
મ-લકૂતો મુલ્ક મેં કોઈ શૈ, નહીં વોહ જો તુઝ પે ઈયાં નહીં

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

મુશ્કિલ અલ્ફાઝ કે મઆની : સરે અર્શ : અર્શ કે ઊપર. **મ-લકૂત :** ફિરિશ્તોં કે રહને કી જગહ. **ઈયાં :** ઝાહિર.

શર્હે કલામે રઝા : યા રસૂલલ્લાહ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! અર્શ કે ઊપર ઔર ફર્શ યા'ની ઝમીન કે અન્દર કા સબ કુછ આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે પેશે નઝર હૈ. દુન્યા જહાન મેં કોઈ ભી ઐસી શૈ નહીં જો આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર ઝાહિર ન હો.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ફિરિશ્તે કો રફીકે સફર બનાને કા અમલ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જિસે દુન્યા કે બે વફા હોને કા એહસાસ હો, હર દમ મૌત કા તસવ્વુર બંધા હો, તિલાવત વ ઈબાદત ઉસ કા મશગલા હો ઝિક્રો દુરૂદ કા સિલ્સિલા હો તો દોનોં જહાનોં મેં ઉસ કા બેડા પાર હો જાએ. મુકીમ હો યા મુસાફિર હર એક કો ચાહિયે કે વોહ ફુઝૂલ

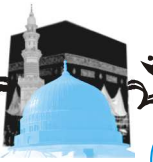

બક બક કે બજાએ **ઝિક્રો દુરૂદ** ઔર સુન્નતોં ભરી પ્યારી પ્યારી બાતોં મેં અપના વક્ત ગુઝારે. ખુસૂસન સફર સે **મુ-તઅલ્લિક** એક **મ-દની ફૂલ** કબૂલ ફરમાઈયે. ચુનાન્ચે મુસ્તફા જાને રહમત, શમ્એ બઝમે હિદાયત, નોશએ બઝમે જન્નત, મમ્બએ જૂદો સખાવત, સરાપા ફઝલો રહમત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને હિફાઝત નિશાન હૈ : જો શખ્સ સફર કે દૌરાન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ તવજ્જોહ રખે ઔર ઉસ કે ઝિક્ર મેં મશ્ગૂલ રહે, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક **ફિરિશ્તા** મુહાફિઝ (યા'ની હિફાઝત કરને વાલા) મુકર્રર કર દેતા હૈ ઔર જો બેહૂદા શે'રો શાઇરી ઔર ફુઝૂલ બાતોં મેં મસરૂફ રહે તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે પીછે એક **શૈતાન** લગા દેતા હૈ. **(اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير ج١٧ص٣٢٤حديث ٨٩٥)**

સરવરે દીં લીજે અપને ના તુવાનોં કી ખબર
નફ્સો શૈતાં સય્યિદા કબ તક દબાતે જાએંગે

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નેકી કી દા'વત દેના ભી જિહાદ હૈ : હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم સે રિવાયત હૈ કે હુઝૂરે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ,** શાહે આદમ વ બની આદમ, **રસૂલે મુહ્તશમ, શાફેએ ઉમમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈશાદે મુઅઝ્ઝમ હૈ : **જિહાદ કી ચાર કિસ્મેં હૈં :** ﴿1﴾ નેકી કા હુક્મ દેના ઔર ﴿2﴾ બુરાઈ સે મન્અ કરના ઔર ﴿3﴾ **સબ્ર** કે મકામ પર સચ કહના ઔર ﴿4﴾ ફાસિકોં સે બુગ્ઝ રખના. જિસ ને **નેકી કા હુક્મ** દિયા ઉસ ને મુઅમિનીન કે હાથ મઝબૂત કિયે ઔર જિસ ને બુરાઈ સે મન્અ કિયા ઉસ ને ફાસિકોં કી નાક ખાક આલૂદ કી. **(حِلْيَةُ الْاَولياء ج٥ص١١ حديث ٦١٣٠)**

ફાસિક કે "ફિસ્ક" સે નફરત હોની ચાહિયે : હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ અઝીઝ દબ્બાગ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار ફરમાતે હૈં : કિસી ફાસિક મુસલ્માન સે ઈસ તરહ નફરત નહીં કરની ચાહિયે કે ઉસ કી ઝાત હી સે નફરત હો જાએ, હાં ! ઉસ કે ગલત અમલ ઔર ના જાઈઝ કામ કો બુરા જાનના ચાહિયે. ક્યૂંકે ઉસ કે યેહ ગુનાહ જો બાઈસે નફરત હૈં આરિઝી હૈં લેકિન ઉસ કે દિલ મેં મૌજૂદ **ઈમાન** મુસ્તકિલ હૈ. યેહ ખુદ એક મોમિન હૈ ઔર યેહ ઐસે ઉમૂર હૈં

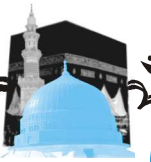

જો **મહબ્બત** કો લાઝિમ કરને વાલે હૈં લિહાઝા ઈન પાકીઝા ખસ્લતોં કી વજહ સે ઉસ કી ઝાત સે **મહબ્બત** હોની ચાહિયે ઔર ઉસ કે બુરે કામોં ઔર ગુનાહોં સે નફરત હોની ચાહિયે. **(ابریز ص۴۷۸ملخصاً)**

ફાસિક કી સોહબત સખ્ત નુકસાન દેહ હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યેહ ઝેહ્ન મેં રહે કે ફાસિક કે ફિસ્ક સે નફરત રખની હૈ ઈસ કે મા'ના હરગિઝ યેહ નહીં કે ફાસિક કી સોહબત ભી ઈખ્તિયાર કરેં. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 504 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"ગીબત કી તબાહ કારિયાં"** **સફહા** 172 પર હૈ : બુરી સોહબતોં સે બચના બેહદ ઝરૂરી હૈ વરના આખિરત તબાહ હો સકતી હૈ. મેરે આકા **આ'લા હઝરત,** ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હૈં : "શરીઅતે મુતહ્હરા ને નમાઝ મેં કોઈ ઝિક્ર ઐસા નહીં રખા હૈ જિસ મેં "સિર્ફ ઝબાન" સે લફ્ઝ નિકાલે જાએં ઔર મા'ના મુરાદ ન હોં." (ફતાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 29, સ. 567) તો (આ'લા હઝરત કે ઈસ ફરમાન કી રોશની મેં) આપ કી યાદ દિહાની કે લિયે અર્ઝ હૈ કે **નમાઝે વિત્ર** મેં આપ **દુઆએ કુનૂત** તો પઢતે હી હોંગે જિસ મેં (યેહ ભી) હૈ : وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَّفْجُرُكَ ؕ યા'ની "(**યા અલ્લાહ !** હમ) અલગ કરતે હૈં ઔર છોડતે હૈં ઉસ કો જો તેરી ના ફરમાની કરે." અગર આજ સે પહલે મા'ના મા'લૂમ નહીં થે તો ચલિયે અબ પતા ચલ ગયા લિહાઝા અપને રબ عَزَّوَجَلَّ સે કિયે જાને વાલે રોઝ રોઝ કે ઈસ વા'દે કો અબ અ-મલી જામા પહના હી દીજિયે ઔર નમાઝ ન પઢને વાલોં, ગાલિયોં, બદ ગુમાનિયોં, તોહમતોં, **ગીબતોં,** ચુગ્લિયોં ઔર તરહ તરહ સે ના ફરમાનિયોં મેં મુલવ્વસ રહને વાલોં ફાસિકોં ઔર ફાજિરોં કી બૈઠકોં ઔર ઉન કી સોહબતોં સે તૌબા કર લીજિયે. ઔર કુરઆને કરીમ ભી ઐસોં કી સોહબત સે મન્અ ફરમાતા હૈ, જૈસા કે પારહ 7 **સૂ-રતુલ અન્આમ** આયત નમ્બર 68 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

وَ اِمَّا یُنْسِیَنَّكَ الشَّیْطٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ۝۶۸

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર જો કહીં તુઝે શૈતાન ભુલાવે તો યાદ આએ પર ઝાલિમોં કે પાસ ન બૈઠ.

www.dawateislami.net

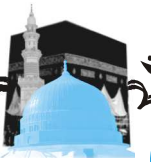

તફ़્સીરાતે અહમદિય્યા મેં ઈસ આયતે મુબા-રકા કે તહ્ત લિખા હૈ : યહાં ઝાલિમીન સે મુરાદ કાફ़िરીન, મુબ્તદિઈન યા'ની ગુમરાહ વ બદ દીન ઔર ફ़ાસિકીન હૈં. (تفسیرات احمدیہ ص۳۸۸) "ગીબત કી તબાહ કારિયાં" સફ़હા 173 પર હૈ :

નેકી કી દા'વત દેને કે લિયે ફ़ાસિકોં કે પાસ જાના જાઇઝ હૈ : જો ઈસ્લામી ભાઈ **મુત્તકી** પરહેઝ ગાર હો, વોહ ભી યારી દોસ્તી મેં નહીં બલ્કે સિર્ફ़ નેકી કી દા'વત કી હદ તક ના ફ़રમાનોં ઔર બિગડે હુએ લોગોં કે સાથ બૈઠ સકતા હૈ ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, "કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફ़ાન" **સફ़હા** 260 પર પારહ 7 **સૂ-રતુલ અન્આમ** આયત નમ્બર 69 મેં રબ્બુલ ઈબાદ عَزَّوَجَلَّ ઈર્શાદ ફ़રમાતા હૈ :

وَمَا عَلَى الَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ وَّلٰكِنْ ذِكْرٰى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿۶۹﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર પરહેઝ ગારોં પર ઉન કે હિસાબ સે કુછ નહીં, હાં નસીહત દેના શાયદ વોહ બાઝ આએં.

હઝ્રતે સદરુલ અફ़ાઝિલ મૌલાના **સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى ખઝાઈનુલ ઈરફ़ાન મેં ઈસ આયતે કરીમા કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : "ઈસ આયત સે મા'લૂમ હુવા કે પન્દો નસીહત ઔર ઈઝહારે હક કે લિયે ઉન કે પાસ બૈઠના જાઈઝ હૈ."

નેકી કી દા'વત દેના સ-દકા હૈ : **હઝ્રતે** સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફ़ારી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે હાદિયે રાહે નજાત, સરવરે કાએનાત, શાહે મૌજૂદાત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને રહમત નિશાન હૈ : "અપને (દીની) ભાઈ સે **મુસ્કુરા** કર મિલના તુમ્હારે લિયે સ-દકા હૈ ઔર **નેકી કી દા'વત** દેના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના **સ-દકા** હૈ." (سُنَنِ ترمذی ج ۳ ص ۳۸٤ حدیث ۱۹٦۳)

બાત કરતે હુએ મુસ્કુરાના સુન્નત હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! બયાન કર્દા હદીસે મુબા-રકા મેં **મુસ્કુરા** કર મિલને, નેકી કી દા'વત દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને કો સ-દકા કહા ગયા. سُبْحٰنَ اللّٰه ! **મુસ્કુરા** કર મિલને કી તો ક્યા બાત હૈ ! મુસ્કુરા કર મિલના, મુસ્કુરા કર કિસી કો સમઝાના ઉમૂમન નેકી કી દા'વત

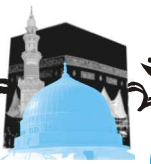

કે મ-દની કામ કો નિહાયત સહ્લ વ આસાન બના દેતા ઔર હૈરત અંગેઝ નતાઈજ કા સબબ બનતા હૈ. જી હાં આપ કી મા'મૂલી સી **મુસ્કુરાહટ** કિસી કા દિલ જીત કર ઉસ કી ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી મેં **મ-દની ઈન્કિલાબ** બરપા કર સકતી હૈ ઔર મિલતે વક્ત બે રુખી ઔર લા પરવાહી સે ઈધર ઉધર દેખતે હુએ હાથ મિલાના કિસી કા દિલ તોડ કર ઉસ કો مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ગુમરાહી કે ગહરે ગઢે મેં ગિરા સકતા હૈ, લિહાઝા જબ ભી કિસી સે મિલેં, ગુફ્ત-ગૂ કરેં ઉસ વક્ત હત્તલ ઈમ્કાન **મુસ્કુરાતે** રહિયે. અગર ખુશ્ક મિઝાજી યા બે તવજ્જોહી સે મિલને કી ખસ્લત હૈ તો મિલન-સારી ઔર **મુસ્કુરા** કર મિલને કી આદત બનાને કે લિયે ખૂબ કોશિશ કીજિયે, બલ્કે **મુસ્કુરાને** કી આદત પક્કી કરને કે લિયે ઝરૂરતન કિસી કી ઝિમ્મેદારી ભી લગાઈયે કે વોહ દૂસરોં સે બાત કરતે હુએ આપ કા મુંહ ફૂલા હુવા યા સપાટ મહસૂસ કરે તો ગાહે બ ગાહે યાદ દિહાની કરવાતે હુએ કહતા રહે યા આપ કો ઈસ તરહ કી તહરીર દિખા દિયા કરે : **"બાત કરતે હુએ મુસ્કુરાના સુન્નત હૈ."** જી હાં વાકેઈ યેહ (યા'ની મૌકઅ કી મુના-સબત સે મુસ્કુરાના) સુન્નત હૈ. ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 73 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"હુસ્ને અખ્લાક"** **સફ઼હા** 15 પર હૈ : હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે દરદા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہَا હઝરતે સય્યિદુના અબૂ દરદા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ કે મુ-તઅલ્લિક ફરમાતી હૈં કે વોહ હર બાત **મુસ્કુરા** કર કિયા કરતે, જબ મૈં ને ઉન સે ઈસ બારે મેં પૂછા તો ઉન્હોં ને જવાબ દિયા : "મૈં ને હુસ્ને અખ્લાક કે પૈકર, મિલન-સારોં કે રહબર, ગમઝદોં કે યાવર, મહબૂબે રબ્બે અક્બર صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કો દેખા કે આપ صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیۡہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم દૌરાને ગુફ્ત-ગૂ **મુસ્કુરાતે** રહતે થે."

(مکارمُ الاَخلاق لِلطَّبَرانی ص۳۱۹ رقم ۲۱)

જિસ કી તસ્કીં સે રોતે હુએ હંસ પડેં ઉસ તબસ્સુમ કી આદત પે લાખોં સલામ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼)

શર્હે કલામે રઝા : હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼ મેં શામિલ "સલામે રઝા" કે ઈસ મિસ્રએ "જિસ કી તસ્કીં સે રોતે હુએ હંસ પડેં" કા આખિરી લફ઼્ઝ, **"પડેં"** આ'લા હઝરત رَحۡمَۃُاللّٰہِ تَعَالٰی عَلَیۡہ કી મ-દની સોચ કા અઝીમ શહપારા હૈ. ક્યૂંકે અગર "પડેં" કે બજાએ "પડે"

www.dawateislami.net

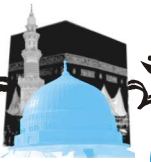

લિખતે તો મા'નન કિસી એક વાકિએ કી તરફ ઈશારા માના જાતા ! મગર આ'લા હઝરત ને "પડેં" લિખ કર સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી અઝીમ સિફત બયાન ફરમા દી. ચુનાન્ચે ઈસ મિસ્રઅ કા મા'ના હૈ : હયાતે ઝાહિરી મેં તો તસ્કીન દેને સે ગમઝદા દિલોં કી કલિયાં ખિલ ઉઠતી થીં મગર આજ ભી સરકારે નામદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم જબ કિસી દુખિયારે કો ખ્વાબ મેં યા કિસી ગુલામ કો કબ્ર મેં તસલ્લી દેતે હૈં તો વોહ પુર સુકૂન હો જાતા હૈ. ઈસ મિસ્રએ મેં યેહ ભી ઈશારા હૈ કે મહશર મેં ભી અપને ગુનહગાર ઉમ્મતિયોં કો ઢારસ બંધા કર ચૈન વ કરાર બખ્શેંગે દૂસરે મિસ્રએ કે મા'ના હૈં : ઉસ તસ્કીન બખ્શ આદતે કરીમા પર લાખોં સલામ હોં. હઝરત મૌલાના સય્યિદ અખ્તરુલ હામિદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને ઈસ શે'ર પર ક્યા ખૂબ તઝ્મીન બાંધી હૈ :

मुज़्तरिब ग़म से होते हुअे हंस पड़ें रन्ज से जान खोते हुअे हंस पड़ें
बख्त जाग उठ्ठें सोते हुअे हंस पड़ें जिस की तस्कीं से रोते हुअे हंस पड़ें

उस तबस्सुम की आदत पे लाखों सलाम

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

હાથ મિલાને મેં મુસ્કુરાના મગ્ફિરત કા બાઇસ હૈ : એક રિવાયત મેં હૈ કે સય્યિદુના નુઐમ આ'મા رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે હઝરતે સય્યિદુના બરાઅ બિન આઝિબ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે મેરી મુલાકાત હુઈ તો ઉન્હોં ને મેરા હાથ પકડ કર મુઝ સે મુસા-ફહા ફરમાયા (યા'ની હાથ મિલાએ) ઔર **મુસ્કુરાને** લગે, ફિર પૂછા : જાનતે હો મૈં ને ઐસા ક્યૂં કિયા ? મૈં ને અર્ઝ કી : નહીં. તો ફરમાને લગે કે નબિય્યે કરીમ, રઊફુર્રહીમ عَلَيْهِ اَفْضَلُ الصَّلٰوةِ وَالتَّسْلِيْم ને મુઝે શ-રફે મુલાકાત બખ્શા તો મેરે સાથ ઐસે હી કિયા ફિર મુઝ સે પૂછા : જાનતે હો મૈં ને ઐસા ક્યૂં કિયા ? તો મૈં ને અર્ઝ કી : નહીં. તો આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા કે જબ દો મુસલ્માન મુલાકાત કરતે વક્ત મુસા-ફહા કરતે (યા'ની હાથ મિલાતે) હૈં ઔર દોનોં એક દૂસરે કે સામને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે લિયે **મુસ્કુરાતે** હૈં તો ઉન કે જુદા હોને સે પહલે હી ઉન કી મગ્ફિરત કર દી જાતી હૈ. (اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط لِلطَّبَرانی ج ٥ ص٣٦٦ حديث ٧٦٣٠)

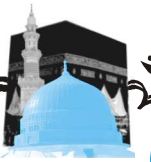

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ़ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترغیب)

બાગે જન્નત મેં મુહમ્મદ મુસ્કુરાતે જાએંગે
ફૂલ રહમત કે ઝડેંગે હમ ઉઠાતે જાએંગે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુસ્કુરાને કી અચ્છી બુરી નિય્યતેં : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! મઝકૂરા હદીસે પાક મેં લફ़્ઝ "**અલ્લાહ** કે લિયે" અચ્છી નિય્યત કી સરાહત કરતા હૈ. બહર હાલ કિસી મુસલ્માન સે હાથ મિલાના ઔર દૌરાને ગુફ़્તગૂ **મુસ્કુરાના** સિર્ફ़ ઇસી સૂરત મેં બાઇસે સવાબે આખિરત વ મગ્ફ़िરત હૈ જબ કે યેહ હાથ મિલાના ઔર મુસ્કુરાના સિર્ફ़ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા પાને કી નિય્યત સે હો. અપની મિલન-સારી કા સિક્કા જમાને, કિસી માલદાર યા સિયાસી "શખ્સિય્યત" કી ખુશનૂદી પાને, દુન્યવી મઝમૂમ મફ़ાદ પરસ્તી વાલી "ઝાતી દોસ્તી" બઢાને ઔર مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ અમ્રદ કે હાથોં કે મસાસ (યા'ની છૂને) ઔર ઉસ કી જવાબી મુસ્કુરાહટ કે ઝરીએ ગુનાહોં ભરી લઝ્ઝત પાને વગૈરા બુરી નિય્યતોં કે સાથ ન હો. વાકેઈ વોહ ઇસ્લામી ભાઈ બડે ખુશ નસીબ હૈં જો રિઝાએ ઇલાહી عَزَّوَجَلَّ પાને, અપની મગ્ફ़िરત કરવાને, ઇત્તિબાએ સુન્નત કા સવાબ કમાને, મુસલ્માન કે દિલ મેં ખુશી દાખિલ ફ़રમાને, **ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ** કે ઝરીએ ઇસ્લામી ભાઇયોં કો **મ-દની ઇન્આમાત** કા આમિલ ઔર સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલોં** કા મુસાફ़िર બનાને વગૈરા હસ્બે હાલ અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ મુલાકાત વ બાત કરતે હુએ **મુસ્કુરાતે** રહતે હૈં.

કહ્કહા શૈતાન કી તરફ़ સે હૈ : ખિલખિલા કર હંસના મુનાસિબ નહીં ક્યૂંકે યેહ **સુન્નત** નહીં હૈ બલ્કે યેહ તો શૈતાન કી જાનિબ સે હૈ. જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે **મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઇર્શાદ ફ़રમાતે હૈં : "اَلْقَهْقَهَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالتَّبَسُّمُ مِنَ اللّٰهِ યા'ની કહ્કહા શૈતાન કી તરફ़ સે હૈ ઔર મુસ્કુરાના **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ़ સે હૈ."

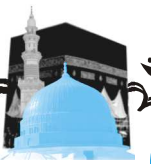

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

(اَلْمُعْجَم الصَّغِير لِلطَّبَرانی ج۲ ص ۱۰٤ حدیث ۱۰۵۳) હઝરતે અલ્લામા અબ્દુર્રઉફ़ મુનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફ़રમાતે હૈં : **કહ્કહે** સે મુરાદ આવાઝ કે સાથ હંસના હૈ, શૈતાન ઈસે પસન્દ કરતા હૈ ઔર ઉસ પર સુવાર હો જાતા હૈ જબ કે **તબસ્સુમ** સે મુરાદ બિગૈર આવાઝ કે થોડી મિક્દાર મેં હંસના હૈ. **(فَيْضُ الْقَدِير لِلْمناوِى ج٤ ص ٧٠٦ تحت الحديث ٦١٩٦)** **મુફ़સ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફ़રમાતે હૈં : **મુસ્કુરાના** અચ્છી ચીઝ હૈ (ઔર) કહ્કહા બુરી ચીઝ, તબસ્સુમ હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી આદતે કરીમા થી (લિહાઝા) જબ કિસી સે મિલો મુસ્કુરા કર મિલો.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 7, સ. 14)

કહ્કહા ગુનાહ નહીં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યાદ રહે ! કહ્કહા લગાના અગર્ચે શૈતાન કી તરફ़ સે હૈ, બુરા ભી હૈ ઔર સુન્નત ભી નહીં તાહમ ગુનાહ નહીં હૈ. બિલફ़ર્ઝ કિસી આલિમ સાહિબ યા બુઝુર્ગ કો કહ્કહા લગાતા પાએં તો ઉન કી તરફ़ સે અપને દિલ મેં હરગિઝ કિસી કિસ્મ કા મૈલ ન લાએં.

ખામોશી ઝિયાદા હંસી કમ : રસૂલુલ્લાહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઝિયાદા ખામોશી ઈખ્તિયાર કરને વાલે ઔર કમ હંસને વાલે થે. **(مُسنَدِ اِمام احمد ج ۷ ص ٤۰۷ حدیث ۲۰۸۰۳)** હાફ़िઝ ઈબ્ને **હજર** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ़રમાતે હૈં : અહાદીસે મુબા-રકા કો જમ્અ કરને સે જો બાત ઝાહિર હુઈ વોહ યેહ હૈ કે આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم આમ તૌર પર તબસ્સુમ સે ઝિયાદા નહીં હંસતે ઔર કભી ઝિયાદા હો જાતા તો વોહ હંસી હોતી ઔર ઝાહિર યેહી હૈ કે કહ્કહા ન હોતા. **(اَلْمَواهِبُ اللَّدُنِّيَّة ج۲ ص ٥٤)**

ક્યા સહાબા હંસતે થે ? : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને ઉમર رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا સે પૂછા ગયા કે ક્યા **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સહાબા હંસતે થે ? ફ़રમાયા : હાં ઔર ઉન કે દિલોં મેં ઈમાન પહાડ સે મઝબૂત થા. **(شرحُ السّنة للبغوی ج٦ ص ٣٧٥)**

www.dawateislami.net

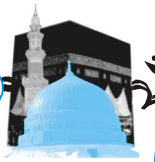

મુફ़સ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : શાયદ સાઈલ (યા'ની પૂછને વાલે) ને વોહ હદીસ સુની હોગી, "ઝિયાદા હંસના દિલ મુર્દા કરતા હૈ" તો ઉસ ને સોચા હોગા કે હઝરાતે સહાબા (عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان) કભી ન હંસતે હોંગે (ક્યૂં કે) વોહ હઝરાત (તો) ઝિન્દા દિલ થે ફ़िર ઉન્હેં હંસી સે ક્યા તઅલ્લુક ! (સય્યિદુના ઈબ્ને ઉમર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا કે "હાં" મેં) જવાબ (દેને) કા મક્સદ યેહ હૈ કે **હંસના** હરામ નહીં હલાલ હૈ, વોહ હઝરાત (યા'ની સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان) વોહ હંસી ન હંસતે થે જો દિલ મુર્દા કર દે યા'ની હર વક્ત હંસતે રહના બલ્કે વોહ હંસી હંસતે થે જો દિલ કો શિગુફ़્તા (યા'ની તરો તાઝા) રખે ઔર સામને વાલે કો ભી શિગુફ़્તા (યા'ની તરો તાઝા) બના દે. (મિરઆત, જિ. 6, સ. 404)

કિસી કો હંસતા દેખ કર પઢને કી દુઆ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જબ કિસી કો હંસતા દેખેં તો "બુખારી શરીફ़" મેં વારિદ યેહ દુઆ પઢ લેની ચાહિયે : اَضْحَكَ اللّٰهُ سِنَّكَ (યા'ની અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ તુઝે હંસતા રખે) (صحیح بخاری ج ٤ ص١٢٣ حدیث٦٠٨٥)

મુબલ્લિગ એ'લાન કે ઝરીએ મસ્જિદ મેં હંસને કી મુમા-ન-અત કરે : મસ્જિદ મેં મૌકઅ કી મુના-સબત સે મુસ્કુરાને કી તો ઈજાઝત હૈ મગર હંસને યા કહ્કહા લગાને કી ઈજાઝત નહીં. લિહાઝા મસ્જિદ મેં દૌરાને બયાન કોઈ ઐસી બાત આને લગે જિસ મેં હાઝિરીન કે હંસને કા ઈમ્કાન હો તો મુબલ્લિગ કો ચાહિયે કે વોહ ઈસ તરહ એ'લાન કરે :

તવજ્જોહ ફ़રમાઈયે ! અભી હમ મસ્જિદ મેં હૈં ઔર મસ્જિદ મેં ઝરૂરતન સિર્ફ़ મુસ્કુરાહટ કી ઈજાઝત હૈ યા'ની ફ़કત ઐસી હંસી જિસ કી ખુદ કો ભી આવાઝ ન આએ, આવાઝ સે હરગિઝ ન હંસિયે. ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **હૈ : "મસ્જિદ મેં હંસના કબ્ર મેં અંધેરા લાતા હૈ."** (اَلْجَامِعُ الصَّغِيْر لِلسُّيُوطِى ص٣٢٢ حدیث ٥٢٣١)

નમાઝ મેં હંસને કે અહકામ : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 496 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"નમાઝ કે અહકામ"** સફ़હા

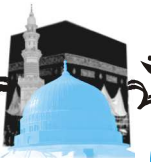

30 તા 31 પ૨ હૈ : ﴿1﴾ રુકૂઅ વ સુજૂદ વાલી નમાઝ મેં બાલિગ ને **કહ્કહા** લગા દિયા યા'ની ઈતની આવાઝ સે હંસા કે આસ પાસ વાલોં ને સુના તો વુઝૂ ભી ગયા ઔ૨ નમાઝ ભી ગઈ, અગ૨ ઈતની આવાઝ સે હંસા કે સિર્ફ ખુદ સુના તો નમાઝ ગઈ વુઝૂ બાકી હૈ, **મુસ્કુરાને** સે ન નમાઝ જાએગી ન વુઝૂ. (مراقی الفلاح ص۹۱) મુસ્કુરાને મેં આવાઝ બિલ્કુલ નહીં હોતી સિર્ફ દાંત ઝાહિ૨ હોતે હૈં ﴿2﴾ બાલિગ ને નમાઝે જનાઝા મેં **કહ્કહા** લગાયા તો નમાઝ ટૂટ ગઈ વુઝૂ બાકી હૈ. (اَیضاً) ﴿3﴾ નમાઝ કે ઈલાવા કહ્કહા લગાને સે વુઝૂ નહીં જાતા મગ૨ દોબા૨ા ક૨ લેના **મુસ્તહબ** હૈ. (اَیضاً ص۸۴) હમા૨ે મીઠે મીઠે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને કભી ભી **કહ્કહા** નહીં લગાયા લિહાઝા હમેં ભી કોશિશ ક૨ની ચાહિયે કે યેહ (કહ્કહા ન લગાને કી) **સુન્નત** ભી ઝિન્દા હો ઔ૨ હમ ઝો૨ ઝો૨ સે ન હંસેં.

મુસલ્માન ભાઈ કે લિયે મુસ્કુરાના સ-દકા હૈ : **હઝ૨તે** સય્યિદુના અબૂ ઝ૨ ૨َضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ, નૂ૨ કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સ૨વ૨, દો જહાં કે તાજવ૨, સુલ્તાને બહ્રો બ૨ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ૨માને રૂહ પ૨વ૨ હૈ : તુમ્હા૨ા અપને ભાઈ કે લિયે **મુસ્કુરાના** ભી "સ-દકા" હૈ, **નેકી કા હુકમ** દેના ભી સ-દકા હૈ, **બુરાઈ સે મન્અ ક૨ના** ભી સ-દકા હૈ, ભટકે હુએ કી રાહનુમાઈ ક૨ના ભી સ-દકા હૈ, કમઝો૨ નિગાહ વાલે કી મદદ ક૨ના ભી સ-દકા હૈ, રાસ્તે સે પત્થ૨, કાંટા ઔ૨ હડ્ડી કા હટા દેના ભી સ-દકા હૈ, અપને ડોલ સે અપને ભાઈ કે ડોલ મેં પાની ડાલ દેના ભી સ-દકા હૈ. (ترمذی ج۳ ص۳۸۴ حدیث۱۹۶۳) નીઝ એક રિવાયત મેં **ફ૨માને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : હ૨ **કર્ઝ** સ-દકા હૈ.

(شُعَبُ الْاِیمان ج۳ ص۲۸۴ حدیث۳۵۶۳)

માલી સ-દકે કી તા'રીફ઼ : **ઉમૂમન** જબ લફ્ઝ **"સ-દકા"** બોલા જાતા હૈ તો ઝેહ્ન "ખૈરાત" કી તરફ જાતા હૈ. બેશક ખૈરાત કો ભી સ-દકા બોલતે હૈં, આઈયે ! લગે હાથોં "માલી સ-દકે" કી તા'રીફ મા'લૂમ કરતે હૈં. ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 415 સફ્હાત પ૨ મુશ્તમિલ કિતાબ, **"ઝિયાએ સ-દકાત"** **સફ્હા** 32 તા 33 પ૨ હૈ : લુગત મેં **સ-દકા** સે મુરાદ عَطِيَّةٌ يُّرَادُبِهَا الْمَثُوْبَةُ لَاالْمَكْرَمَةُ (المنجد)

www.dawateislami.net

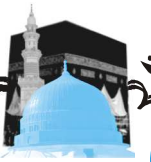

યા'ની, "સ-દકા" વોહ અતિય્યા (GIFT) હૈ જિસ કે ઝરીએ અપની ઈઝ્ઝત બઢાને કે બજાએ સવાબ કા ઈરાદા કિયા જાએ. (મતલબ યેહ હૈ કે વોહ અતિય્યા (યા'ની ઈન્આમ) સ-દકા કહલાતા હૈ, જિસ કે દેને કા મક્સદ અપની ઈઝ્ઝત બઢાના ઔર વાહ વાહ ચાહના ન હો સિર્ફ़ સવાબ કી નિય્યત સે દિયા ગયા હો) અલ્લામા સય્યિદ શરીફ़ જુરજાની હ-નફ़ી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને **સ-દકા** કી તા'રીફ़ ઈન અલ્ફ़ાઝ મેં બયાન કી : هِيَ الْعَطِيَّةُ تُبْتَغٰى بِهَا الْمَثُوْبَةَ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى. યા'ની, સ-દકા વોહ અતિય્યા (GIFT) હૈ જો **અલ્લાહ** તઆલા કી બારગાહ સે સવાબ કી ઉમ્મીદ પર દિયા જાએ.

(كتابُ التَّعريفات ص٩٠)

સદકે ઈસ ઈન્આમ કે કુરબાન ઈસ ઈક્રામ કે
હો રહી હૈ દોનોં આલમ મેં તુમ્હારી વાહ વાહ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ़)

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ ના'તિયા શે'ર મેં ફ़રમાતે હૈં : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! રબ્બે બારી عَزَّوَجَلَّ કે ઈસ ઈન્આમો ઈક્રામ પર મૈં વારી જાઊં કે ઉસ ને આપ કો તમામ મખ્લૂકાત મેં સબ સે બુલન્દ શાન કા માલિક કિયા હૈ ઔર યેહ ઉસી કા કરમ હૈ કે દોનોં જહાનોં મેં આપ કી અ-ઝ-મતોં ઔર રિફ़અતોં કે ડંકે બજ રહે હૈં.

સબ સે ઔલા વ આ'લા હમારા નબી
સબ સે બાલા વ વાલા હમારા નબી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અન્દરૂની અમરાઝ એક દમ ગાઇબ હો ગએ ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! નમાઝોં ઔર સુન્નતોં પર અમલ કી આદત ડાલને કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, નેક બનને કે નુસ્ખે પર મબ્ની મ-દની ઈન્આમાત કે મુતાબિક ઝિન્દગી કે શબો રોઝ ગુઝાર કર અપને આપ કો સુન્નતોં કે

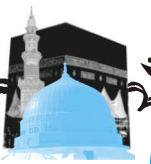

સાંચે મેં ઢાલને કી કોશિશ કરતે રહિયે, સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે લિયે **મ-દની કાફ़िલોં** મેં **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફ़ર કીજિયે. આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે મ-દની કાફ़िલે મેં સફ़ર કી બ-ર-કત સે એક અન્દરૂની અમરાઝ સે દો ચાર મરીઝ કી શિફ़ાયાબી કી એક **મ-દની બહાર** આપ કે ગોશ ગુઝાર કરતા હૂં ચુનાન્ચે એક ઈસ્લામી ભાઈ કા કુછ ઈસ તરહ બયાન હૈ કે મૈં એક અર્સે સે બા'ઝ **અન્દરૂની અમરાઝ** કા શિકાર થા. મરઝ કી શિદ્દત કા યેહ આલમ થા કે જબ ભી સોતા આઝમાઈશ હો જાતી. ઈલાજ પર કસીર રકમ ખર્ચ કરને કે બા વુજૂદ ઈફ़ાકા ન હુવા, મૈં ઈસ મરઝ સે તંગ આ ચુકા થા. મૈં ને જબ સુના કે **મ-દની કાફ़िલોં** મેં દુઆએં કબૂલ હોતી હૈં તો હિમ્મત કર કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે મ-દની કાફ़िલે કા મુસાફ़िર બન ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મ-દની કાફ़िલે** મેં સફ़ર કે દૌરાન મૈં ને દુઆ કી ઔર ઈસ કી બ-ર-કત સે મેરા મરઝ ઐસા **ખત્મ** હુવા કે ગોયા કભી થા હી નહીં !

कल्ब पर ज़ंग हो, काफ़िले में चलो *नफ़्स से जंग हो, काफ़िले में चलो*
पाउं में लंग हो, काफ़िले में चलो *दर्द से तंग हो, काफ़िले में चलो*

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દુઆ કી કબૂલિય્યત મેં તાખીર સે ન ઘબરાઇયે : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મ-દની કાફ़िલે** મેં સુન્નતોં ભરા સફ़ર શિફ़ા કા સબબ બન ગયા ઔર ક્યૂં ન બનતા કે દૌરાને સફ़ર ઔર વોહ ભી **આશિકાને રસૂલ** કે કુર્બ મેં દુઆએં જો માંગી થીં. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દોં કે કુર્બ મેં માંગી જાને વાલી **દુઆ** રદ નહીં કી જાતી. અગર કભી કબૂલિય્યતે દુઆ મેં તાખીર હો તો ઘબરાના ઔર જલ્દી મચાના ન ચાહિયે. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 318 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"ફ़ઝાઈલે દુઆ" સફ़હા** 97 પર હૈ : દુઆ કે કબૂલ મેં જલ્દી ન કરે હદીસે શરીફ़ મેં હૈ કે ખુદાએ તઆલા તીન આદમિયોં કી દુઆ કબૂલ નહીં કરતા. **એક** વોહ કે ગુનાહ કી દુઆ માંગે, **દૂસરા** વોહ કે ઐસી બાત ચાહે કે કત્એ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તા કાટના) હો, **તીસરા** વોહ કે કબૂલ મેં જલ્દી કરે, કે મૈં ને દુઆ માંગી અબ તક

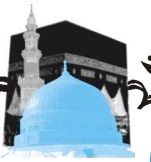

કબૂલ ન હુઈ. એસા શખ્સ ઘબરા કર દુઆ છોડ દેતા હૈ ઔર મતલબ સે મહરૂમ રહતા હૈ.

દુઆ કી કબૂલિય્યત કા નુસ્ખા : **કિસી** મરીઝ કો શિફ़ા ન હોતી હો તો પહલે કુછ ખૈરાત કર દીજિયે ફ़िર ગૈર મકરૂહ વક્ત મેં દો રક્અત નફ़્લ અદા કર કે ગિડગિડા કર દુઆ માંગિયે اِنْ شَآءَاللّٰه દુઆ કબૂલ હોગી. **"ફ़ઝાઈલે દુઆ" સફ़હા** 59 તા 60 પર હૈ : (કબૂલિય્યતે દુઆ કે આદાબ મેં સે) : **અદબ** 5 : દુઆ સે પહલે કોઈ અ-મલે સાલેહ (યા'ની નેક અમલ) કરે કે ખુદાએ કરીમ કી રહમત ઉસ (દુઆ કરને વાલે) કી તરફ़ **મુ-તવજ્જેહ** હો. સ-દકા, ખુસૂસન પોશીદા, ઈસ અમ્ર મેં અ-સરે તમામ રખતા હૈ (યા'ની બિલ ખુસૂસ છુપા કર ખૈરાત કરના દુઆ કી કબૂલિય્યત મેં બહુત **મુઅસ્સિર** હૈ) (પારહ 28 **સૂ-રતુલ મુજા-દલહ** આયત નમ્બર 12 મેં હૈ :)

فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَیْ نَجْوٰىكُمْ صَدَقَةً ؕ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : અપની અર્ઝ સે પહલે કુછ સ-દકા દે લો.

(દુઆ સે કબ્લ સ-દકા દેના વાજિબ નહીં મુસ્તહબ હૈ) **સફ़હા** 61 પર હૈ : **અદબ 9** : વક્તે કરાહત ન હો તો દો રક્અત નમાઝ ખુલૂસે કલ્બ સે પઢે કે જાલિબે રહમત (યા'ની રહમત કા સબબ) હૈ ઔર રહમત, મૂજિબે ને'મત. (12 વક્તોં મેં નવાફ़िલ પઢના મન્અ હૈ ઈન 12 અવકાત કી તફ़્સીલ મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ કિતાબ, **ફ़ઝાઈલે દુઆ સફ़હા** 61 તા 62 પર હાશિયે મેં દેખ લીજિયે)

નાકારા ગુર્દોં કા ઇલાજ હો ગયા : **બાબુલ મદીના** કરાચી કી એક "શખ્સિય્યત" કો યરકાન (પીલિયા) હો ગયા, પેટ મેં પાની ભર ગયા, ગુર્દે ભી ફ़ેલ હો ગએ, ઔર બેહોશી છા ગઈ, બહુત બડા આદમી થા ઔર માં બાપ કા ઇક્લૌતા (યા'ની એક હી બેટા) ઔર ઈન કે બુઢાપે કા સહારા ભી યેહી થા, કોહરામ મચ ગયા 18 ડૉક્ટર દેખ કર ચલે ગએ, સભી ને લા ઇલાજ કરાર દિયા, 19 વાં ડૉક્ટર આયા, ઉસ ને ઉસ કે વાલિદૈન કો બતાયા કે તરીકએ ઇલાજ મેં એક કમી હૈ ઔર વોહ આપ હી પૂરી કર સકતે હૈં, મુઝે ઉમ્મીદ હૈ **અલ્લાહ** કી રહમત હો જાએગી. હસ્બે તૌફ़ીક કુછ સ-દકા યાની ખૈરાત કર દીજિયે ફ़िર દો રક્અત નફ़્લ અદા કર કે ગિડગિડા કર દુઆ માંગિયે. ખૈરાત, નવાફ़िલ ઔર દુઆ કી તરકીબ શુરૂઅ કર દી ગઈ,

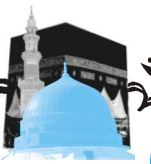

વાલિદૈન તીન દિન તક ગિડગિડા કર અપને બેટે કી સિહ્હત કી બારગાહે ઈલાહી મેં ભીક માંગતે રહે, તીસરે દિન اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **ગુર્દો ને કામ કરના શુરૂઅ કર દિયા,** યરકાન ઔર પેટ કે પાની મેં કમી આની શુરૂઅ હુઈ ઔર એક હફ્તે કે અન્દર અન્દર હૈરત અંગેઝ તૌર પર મરીઝ બિલ્કુલ સિહ્હત યાબ હો ગયા.

शिफ़ा दे ईलाही शिफ़ा दे ईलाही

गुनह के मरझ को मिटा दे ईलाही

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દો[2] નશે : **હઝરતે** સય્યિદુના મુઆઝ બિન જબલ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે **અલ્લાહ** કે પ્યારે રસૂલ, રસૂલે મક્બૂલ, સય્યિદહ આમિના رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهَا કે ગુલશન કે મહક્તે ફૂલ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને આલીશાન હૈ : બેશક તુમ લોગ અપને રબ (عَزَّوَجَلَّ) કી તરફ़ સે દલીલ (યા'ની હિદાયત) પર હો જબ તક તુમ મેં **દો નશે** ઝાહિર ન હોં, એક **જહાલત** કા નશા દૂસરા **દુન્યવી ઝિન્દગી** સે **મહબ્બત** કા નશા. પસ તુમ લોગ (અભી તો) **નેકી કા હુક્મ** દેતે હો ઔર બુરાઈયોં સે મન્અ કરતે હો ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રાહ મેં જિહાદ કરતે હો (લેકિન) જબ તુમ મેં **દુન્યા કી મહબ્બત** પૈદા હો જાએગી તો તુમ ન તો **નેકી કા હુક્મ** દોગે ઔર ન બુરાઈયોં સે મન્અ કરોગે ઔર ન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રાહ મેં જિહાદ કરોગે. પસ ઉસ વક્ત **કુરઆન વ સુન્નત** કી બાત કહને વાલા મુહાજિરીન ઔર અન્સાર મેં સબ સે પહલે ઈમાન લાને વાલોં કી તરહ હોગા.

(مَجْمَعُ الزَّوَائِد ج ۷ ص ۵۳۳ حديث ۱۲۱۵۹)

પઢે લિખોં કી જહાલતેં : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** અફ़સોસ ! ફી ઝમાના યેહ દોનોં "મઝમૂમ નશે" આમ દેખે જા રહે હૈં. **જહાલત** કે **નશે** મેં આજ હમારી ગાલિબ અક્સરિય્યત બદ મસ્ત હૈ. શાયદ આપ સમઝેં કે તા'લીમ તો ખૂબ આમ હો ગઈ હૈ ઔર જગહ બ જગહ સ્કૂલ ઔર કૉલેજ ખુલ ચુકે હૈં અબ જહાલત કહાં રહી હૈ ?

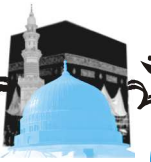

તો મુઆફ़ કીજિયે દુન્યવી તા'લીમ "જહાલત" કા ઈલાજ નહીં. સહીહ યેહી હૈ કે ઈસ્લામી અહકામ પર મબ્ની ફ़ર્ઝ ઉલૂમ હાસિલ કરને હી સે દીન સે જહાલત દૂર હો સકતી હૈ. ફ़ી ઝમાના મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત મેં ઝરૂરી દીની મા'લૂમાત કા બેહદ ફ઼ુક્દાન (યા'ની ન હોના) હૈ. આજ દુન્યા જિન લોગોં કો "તા'લીમ યાફ़્તા" કહતી હૈ ઉન કી અક્સરિય્યત દુરુસ્ત મખારિજ સે **કુરઆને કરીમ** નહીં પઢ સકતી ! યેહ જહાલત નહીં તો ક્યા હૈ ? "પઢે લિખોં" સે **વુઝૂ** ઔર **ગુસ્લ** કા સહીહ તરીકા યા **નમાઝ** કે અરકાન પૂછ લીજિયે શાયદ હી કોઈ બતા પાએ, ઈન સે **જનાઝે કી દુઆ** સુનાને કી ફ़રમાઈશ કર દેખિયે શાયદ બગલેં ઝાંકને લગેં ! અફ़સોસ ! સદ કરોડ અફ़સોસ ! આજ કલ અક્સર મુસલ્માનોં કી તવજ્જોહ સિર્ફ़ વ સિર્ફ़ **દુન્યવી તા'લીમ** કી તરફ़ હૈ, ઈસી કી હર તરફ઼ પઝીરાઈ (યા'ની મક્બૂલિય્યત) હૈ, સારી દૌલત વ કુવ્વત ઈસી પર સર્ફ़ કી જા રહી હૈ જબ કે દીની તા'લીમ કે ઈદારે મુફ઼્ત પઢાને, મુફ઼્ત ખિલાને ઔર કિયામ કી મુફ઼્ત સહૂલતેં બહમ પહોંચાને કે બા વુજૂદ વીરાન પડે હૈં. યકીનન યેહ સબ "દુન્યાવી ઝિન્દગી કે નશે" કે કરિશ્મે હૈં.

મુઝે દર પે ફ़िર બુલાના મ-દની મદીને વાલે
મએ ઈશ્ક ભી પિલાના મ-દની મદીને વાલે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 283)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અગલોં કી મિસ્લ અજ્ર : **હુઝૂર** નબિય્યે કરીમ, રઊફ઼ુર્રહીમ عَلَيْهِ اَفْضَلُ الصَّلٰوةِ وَالتَّسْلِيْم કા ઈશાદ અઝીમ હૈ : "બેશક મેરી ઉમ્મત મેં સે બા'ઝ લોગ ઐસે ભી હોંગે, જો અપને અગલોં (યા'ની સહાબએ કિરામ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُم) કી મિસ્લ અજ્ર દિયે જાએંગે. يُنْكِرُوْنَ الْمُنْكَر વોહ બુરાઈ સે મન્અ કરતે હોંગે."

(مُسندِ اِمام احمد ج ٥ ص ٥٧٦ حدیث ١٦٥٩٢)

હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબ્દુર્રઊફ઼ મુનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : યા'ની **અલ્લાહ** તઆલા મુસલ્માનોં કી ઉસ કૌમ કો જિન કે ઝરીએ દીન કો તક્વિયત મિલેગી, સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કી મિસ્લ સવાબ અતા ફ़રમાએગા.

(مُلَخَّص از فَیضُ القدیر ج ١ ص ٦٨٠ تحتَ الحدیث ٢٤٨٥)

www.dawateislami.net

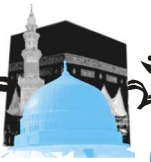

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

કોઇ મુબલ્લિગ કિસી સહાબી કે બરાબર હો હી નહીં સકતા : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !

મઝકૂરા રિવાયત સે કોઈ યેહ ન સમઝ લે કે બુરાઈ સે મન્અ કરને વાલે મુબલ્લિગીન કો સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان સે બરાબરી હાસિલ હો જાએગી હરગિઝ ઐસા નહીં, યેહ તૈ શુદા અમ્ર હૈ કે સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કો જો શ-રફે સહાબિય્યત હાસિલ હૈ ઈસ કા મુકાબલા ગૈરે સહાબી ઉમ્મતી કો મિલને વાલી કોઈ ભી ફઝીલત નહીં કર સકતી. સરવરે દો આલમ, **નૂરે મુજસ્સમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : لَاتَسُبُّوْا اَصْحَابِى فَلَوْ اَنَّ اَحَدَكُمْ اَنْفَقَ مِثْلَ اُحُدٍ ذَهَبًا مَابَلَغَ مُدَّ اَحَدِهِم وَلَانَصِيْفَهٗ યા'ની મેરે કિસી સહાબી કો ગાલી ન દો અગર તુમ મેં સે કોઈ ઉહુદ પહાડ કે બરાબર ભી સોના ખર્ચ કરે તો વોહ ઉન કે એક યા નિસ્ફ **મુદ** કો નહીં પહોંચેગા. (بُخارى ج٢ ص٥٢٢ حديث ٣٦٧٣) **મુદ** એક પૈમાના હૈ જો દો હિજાઝી રતલ કા હોતા હૈ ઔર રતલ તક્રીબન આધે સેર વઝ્ન કા હોતા હૈ ઔર કોઈ ગૈરે સહાબી કરોડોં નેકિયાં કર કે ભી કિસી એક સહાબી رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કે મર્તબે કો નહીં પહોંચ સકતા જૈસા કે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ **"બહારે શરીઅત"** જિલ્દ 1 **સફહા** 253 પર **સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى લિખતે હૈં : "કોઈ વલી رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه કિતને હી બડે મર્તબે કા હો, કિસી સહાબી رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કે રુત્બે કો નહીં પહોંચતા." **સફહા** 247 પર ફરમાતે હૈં : હદીસ મેં હમ-રાહિયાને સય્યિદુના ઈમામ મહદી (رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) કી નિસ્બત આયા કે : "ઉન મેં એક કે લિયે પચાસ કા **અજ્ર** હૈ, સહાબા (رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) ને અર્ઝ કી : ઉન મેં કે પચાસ કા યા હમ મેં કે ? ફરમાયા : બલ્કે તુમ મેં કે." તો **અજ્ર** ઉન (યા'ની સય્યિદુના ઈમામ મહદી رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કે સાથિયોં) કા ઝાઈદ હુવા, મગર અફ્ઝલિય્યત મેં વોહ (લોગ) સહાબા (عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان) કે હમસર (યા'ની બરાબર) ભી નહીં હો સકતે, ઝિયાદત (યા'ની ઝાઈદ હોના) દર કનાર, કહાં ઈમામ મહદી (رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ) કી રફાકત (યા'ની સાથી હોના) ઔર કહાં હુઝૂર સય્યિદે આલમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સહાબિય્યત ! ઈસ કી નઝીર (યા'ની મિસાલ) બિલા તશબીહ યૂં સમઝિયે કે સુલ્તાન (યા'ની બાદશાહ) ને કિસી મુહિમ (યા'ની જંગ) પર વઝીર ઔર બા'ઝ દીગર અફ્સરોં કો ભેજા, ઉસ (જંગ) કી ફત્હ પર હર અફ્સર કો લાખ લાખ રુપૈ ઈન્આમ દિયે ઔર વઝીર કો ખાલી પરવાનએ ખુશનૂદિયે મિઝાજ દિયા તો ઈન્આમ ઉન્હીં (અફ્સરોં) કો ઝાઈદ મિલા, મગર કહાં વોહ (લાખ લાખ રુપૈ પાને

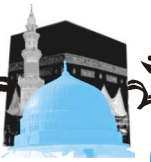

વાલે અફસરાન) ઔર કહાં (બાદશાહ કી ખુશનૂદી કી સનદ પાને વાલા) વઝીરે આ'ઝમ કા એ'ઝાઝ ! (બહારે શરીઅત, જિ. 1, સ. 247, 253)

સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કી શાને અ-ઝમત નિશાન કો હઝરતે સય્યિદુના **અમીરે મુઆવિયા** عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی કે બારે મેં મન્કૂલ ઈન **દો હિકાયતોં** સે સમઝિયે : ﴿1﴾ હઝરતે સય્યિદુના **મુઆફા** બિન ઈમરાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان સે પૂછા ગયા : ક્યા હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْحَفِيْظ હઝરતે સય્યિદુના અમીરે મુઆવિયા عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی સે બેહતર હૈં ? તો આપ عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی કો જલાલ આ ગયા ઔર ફરમાને લગે કે **હુઝૂરે અકરમ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે **સહાબી** પર કિસી (ગૈરે સહાબી) કો કિયાસ ન કિયા જાએ, હઝરતે સય્યિદુના **અમીરે મુઆવિયા** عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی **રસૂલે અન્વર** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે કાતિબે વહ્ય ઔર વહ્ય પર આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે **અમીન** હૈં.

(تاریخ بغداد ج۱،ص ۲۲٤ وتاریخ دمشق ج۵۹ ص۲۰۸)

﴿2﴾ કિસી ને હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન મુબારક عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْحَق સે પૂછા : હઝરતે સય્યિદુના અમીરે મુઆવિયા عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی ઔર હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْحَفِيْظ મેં સે કૌન અફઝલ હૈ ? ફરમાયા : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી હમરાહી મેં હઝરતે સય્યિદુના **અમીરે મુઆવિયા** عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی કે ઘોડે કી નાક મેં દાખિલ હોને વાલા ગુબાર હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْحَفِيْظ સે હઝાર ગુના બેહતર હૈ." **(فتـاوىٰ حـديثيـه ص٤٠١)** શૈખુલ ઈસ્લામ હઝરતે અલ્લામા ઈબ્ને **હજર હૈતમી** શાફેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِی હિકાયત નમ્બર 2 કી વઝાહત કરતે હુએ તહરીર ફરમાતે હૈં કે ઈસ સે હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન મુબારક عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْحَق કી મુરાદ યેહ હૈ કે હઝરતે સય્યિદુના **અમીરે મુઆવિયા** عَنْهُ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی ને **હુઝૂરે નબિય્યે કરીમ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઝિયારત વ સોહબત કા જો શરફ પાયા હૈ ઉસ કે બરાબર કોઈ અમલ યા શરફ હો હી નહીં સકતા. **(ايضاً)**

હમ કો અસ્હાબે મહબૂબે ખુદા સે પ્યાર હૈ
اِنْ شَآءَاللّٰه દો જહાં મેં અપના બેડા પાર હૈ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

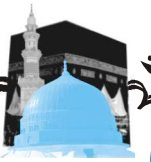

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

ઇસ્લામ કી હૈબત દિલોં સે નિકલને કા સબબ : અફસોસ ! આજ ઉમ્મત કી અક્સરિય્યત દુન્યા કો બહુત ઝિયાદા **અહમ્મિય્યત** દેને કે સબબ ઇસ્લામ કી હકીકી **મહબ્બત** સે મહરૂમ હોતી જા રહી હૈ, ઇસ કે ભયાનક નતાઇજ કે ઝિમ્ન મેં એક હદીસે પાક મુલા-હઝા હો ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ કે તાજદારે **મક્કએ મુકર્રમા,** સુલ્તાને **મદીનએ મુનવ્વરહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : જબ મેરી ઉમ્મત **દુન્યા** કો બડી ચીઝ સમઝને લગેગી તો **ઇસ્લામ કી હૈબત** ઉસ સે નિકલ જાએગી ઔર જબ **નેકી કા હુક્મ દેના** ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના છોડ દેગી તો **વહ્ય કી બ-ર-કત** સે મહરૂમ હો જાએગી ઔર જબ આપસ મેં **ગાલી ગલોચ** ઇખ્તિયાર કરેગી તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હાં મકામે ઇઝ્ઝત સે ગિર જાએગી.

(نوادرُالاصول ج۱ ص۶۷۹ حدیث ۹۳۳)

દુન્યા કી મહબ્બત સે દિલ પાક મેરા કર દો
બુલવા કે શહન્શાહે અબરાર મદીને મેં

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 198)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દુન્યા કે બારે મેં ખુસૂસી મા'લૂમાત પર મબ્ની મ-દની ફૂલ

દુન્યા ખેલકૂદ હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! ઇસ રિવાયત મેં બયાન કિયા ગયા હૈ કે જબ ઉમ્મત દુન્યા કો ખૂબ **અહમ્મિય્યત** દેને લગેગી તો ઇસ્લામ કી હૈબત ઉસ સે નિકલ જાએગી. વાકેઈ દુન્યા કો "બડી ચીઝ" સમઝના બહુત બુરા હૈ. સવાબે આખિરત કમાને કી નિય્યત સે દુન્યા કે બારે મેં ખુસૂસી મા'લૂમાત પર મબ્ની કુછ મ-દની ફૂલ પેશ કરને કી સઆદત હાસિલ કરતા હૂં, **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઇનુલ ઇરફાન"** **સફહા** 252 પર પારહ 7 **સૂ-રતુલ અન્આમ** આયત નમ્બર 32 મેં ફરમાને રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ હૈ :

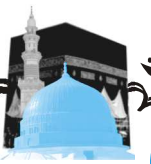

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَعِبٌ وَّلَهْوٌ ؕ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝۳۲

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર દુન્યા કી ઝિન્દગી નહીં મગર ખેલકૂદ ઔર બેશક પિછલા ઘર ભલા ઉન કે લિયે જો ડરતે હૈં તો ક્યા તુમ્હેં સમઝ નહીં.

સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના **સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ખઝાઈનુલ ઈરફાન મેં ઈસ આયતે મુબા-રકા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : નેકિયાં ઔર તાઅતેં (યા'ની ઈબાદતેં) અગર્ચે મુઅમિનીન સે દુન્યા હી મેં વાકેઅ હોં લેકિન વોહ ઉમૂરે આખિરત મેં સે હૈં. ઈસ સે સાબિત હુવા કે આ'માલે મુત્તકીન (યા'ની નેક બન્દોં કે આ'માલ) કે સિવા દુન્યા મેં જો કુછ હૈ સબ લહ્વો લઈબ (યા'ની ખેલકૂદ) હૈ.

દુન્યા કે ગમોં કી તુમ લિલ્લાહ દવા દે દો
બુલવા કે ગમ અપના દો સરકાર મદીને મેં

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 196)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 868 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"ઈસ્લાહે આ'માલ"** (જિલ્દ અવ્વલ) **સફ્હા** 128 તા 129 પર હૈ :

દુન્યા કા મા'ના : **દુન્યા** કે લુ-ગવી મા'ના હૈ : "કરીબ" ઔર દુન્યા કો દુન્યા ઈસ લિયે કહતે હૈં કે યેહ આખિરત કી નિસ્બત ઈન્સાન કે ઝિયાદા કરીબ હૈ યા ઈસ વજહ સે કે યેહ અપની ખ્વાહિશાત વ લઝ્ઝાત કે સબબ દિલ કે ઝિયાદા કરીબ હૈ.

(اَلْحَدِيْقَةُ النَّدِيَّة ج ١ ص ١٧)

દુન્યા ક્યા હૈ ? : **હઝરતે** સય્યિદુના અલ્લામા બદરુદ્દીન ઐની رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه **બુખારી** શરીફ કી શર્હ **"ઉમ્દતુલ કારી"** જિલ્દ 1 **સફ્હા** 52 પર લિખતે હૈં : "દારે આખિરત સે

www.dawateislami.net

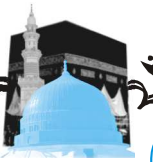

पहले तमाम मख़्लूक़ **दुन्या** है." (عُمدۃُ القاری ج۱ص۵۲) पस ईस ए'तिबार से सोना चांदी और ईन से ख़रीदी जाने वाली तमाम ज़रूरी व ग़ैर ज़रूरी अश्या **दुन्या** में दाख़िल हैं.

(اَلْحَدِيْقَةُ النَّدِيَّة ج۱ ص۱۷)

कौन सी दुन्या अच्छी कौन सी काबिले मज़म्मत ? : **दुन्यावी** अश्या की तीन क़िस्में हैं : ﴿1﴾ वोह दुन्यावी अश्या जो आख़िरत में साथ देती हैं और उन का नफ़्अ मौत के बा'द भी मिलता है, ऐसी चीज़ें सिर्फ़ दो हैं : **ईल्म** और **अमल,** अमल से मुराद है, ईख़्लास के साथ **अल्लाह** तआला की ईबादत करना और दुन्या की येह क़िस्म महमूद (या'नी बहुत उम्दा) है ﴿2﴾ वोह चीज़ें जिन का फ़ाएदा सिर्फ़ दुन्या तक ही महदूद रहता है आख़िरत में उन का कोई फ़ल नहीं मिलता जैसे गुनाहों से लज़्ज़त हासिल करना, जाईज़ चीज़ों से ज़रूरत से ज़ियादा फ़ाएदा उठाना मे-सलन ज़मीन, जाएदाद, सोना चांदी, उम्दा कपड़े और अच्छे अच्छे खाने खाना और येह दुन्या की मज़मूम (या'नी काबिले मज़म्मत) क़िस्म में शामिल हैं ﴿3﴾ वोह अश्या जो नेकियों पर मदद्गार हों जैसे ज़रूरी ग़िज़ा, कपड़े वग़ैरा. येह क़िस्म भी महमूद (अच्छी) है लेकिन अगर महज़ दुन्या का फ़ौरी फ़ाएदा और लज़्ज़त मक़्सूद हो तो अब येह दुन्या मज़मूम (क़ाबिले मज़म्मत) कहलाएगी. (مُلَخَّص اَزاحیاءُ الْعُلوم ج۳ص۲۷۰،۲۷۱)

दुन्या के नज़ारों से भला क्या हो सरोकार
उश्शाक़ को बस ईश्क़ है गुलज़ारे नबी से

(वसाईले बख़्शिश, स. 202)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

दुन्या का कौन सा काम अल्लाह तआला के लिये है और कौन सा नहीं ?

दुन्यावी कामों की तीन अक़्साम हैं : ﴿1﴾ बा'ज़ काम वोह हैं जिन के बारे में येह तसव्वुर भी नहीं किया जा सकता के येह **अल्लाह** तआला के लिये किये गअे हैं मे-सलन ना जाईज़ व हराम काम ﴿2﴾ बा'ज़ वोह हैं जो **अल्लाह** तआला के लिये भी हो सकते हैं और उस के ग़ैर के लिये भी मे-सलन ग़ौरो तफ़क्कुर करना और ख़्वाहिशात से रुकना

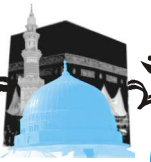

ક્યૂંકે અગર લોગોં મેં અપની મક્બૂલિય્યત બઢાને કે લિયે ઔર બુઝુર્ગી કે હુસૂલ કી ખાતિર ગૌરો ફિક્ર કિયા યા ખ્વાહિશાત કો સિર્ફ ઈસ લિયે છોડા કે માલ કી બચત હો યા સિહ્હત અચ્છી રહે તો અબ યેહ કામ રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે ન હોંગે ﴿3﴾ બા'ઝ કામ વોહ હૈં જો બ ઝાહિર નફ્સ કે લિયે હોં મગર હકીકત મેં **અલ્લાહ** તઆલા કી રિઝા કી **નિય્યત** સે કિયે ગએ હોં જૈસે ગિઝા ખાના, નિકાહ કરના વગૈરા. (ايضاً ص۲۷۳)

તાજે શાહી ઉસ કે આગે હેચ હૈ
મુસ્તફા કી જિસ કો ઉલ્ફત મિલ ગઈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 209)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દુન્યાદાર કી તા'રીફ : જબ બન્દા આખિરત કી બેહતરી કી ગરઝ સે દુન્યા મેં સે કુછ લેગા તો ઉસે દુન્યાદાર નહીં કહેંગે બલ્કે ઉસ કે હક મેં દુન્યા આખિરત કી ખેતી હોગી ઔર અગર ઝાતી ખ્વાહિશ ઔર હુસૂલે લઝ્ઝત કે તૌર પર યેહ ચીઝેં હાસિલ કરતા હૈ તો વોહ **દુન્યાદાર** હૈ. (ايضاً ص۲۷۲)

દુન્યાવી અશ્યા કી લઝ્ઝતોં કી હૈરત અંગેઝ હકીકત : **દુન્યા** મેં હકીકી લઝ્ઝત કિસી શૈ મેં નહીં, અલબત્તા લોગ તકાલીફ કા ખાતિમા કરને વાલી ચીઝોં કો લઝ્ઝત કા નામ દેતે હૈં મ-સલન ખાને મેં ઈસ લિયે લઝ્ઝત હૈ કે વોહ ભૂક કી તક્લીફ કો ખત્મ કરતા હૈ યેહી વજહ હૈ કે જબ ભૂક ખત્મ હો જાએ તો ખાને મેં લઝ્ઝત મહસૂસ નહીં હોતી. ઈસી તરહ પાની ઈસ લિયે લઝીઝ લગતા હૈ કે પ્યાસ કો ખત્મ કરતા હૈ, જબ પ્યાસ બુઝ ગઈ તો લઝ્ઝત ભી જાતી રહી. **હકીકી લઝ્ઝતેં** તો જન્નત મેં નસીબ હોંગી ક્યૂંકે અહલે જન્નત કો જબ કોઈ તક્લીફ હી ન હોગી તો ઈસ સે છુટકારા દેને વાલી અશ્યા કા વુજૂદ કહાં સે હોગા ? લિહાઝા ઉન કી લઝ્ઝાત હકીકી હોંગી મ-સલન ઉન કે ખાને પીને કી લઝ્ઝતેં અસ્લી હોંગી, મહ્ઝ ભૂક ઔર પ્યાસ ખત્મ કરને કે લિયે ન હોંગી.

(اَلْحَدِيْقَةُ النَّدِيَّة ج۱ ص۱۹ مُلَخَّصاً)

www.dawateislami.net

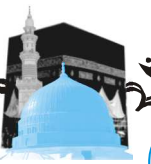

ઇબ્લીસ કી બેટી : હઝરતે સય્યિદુના અલી ખવ્વાસ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ़રમાતે હૈં : **દુન્યા** ઈબ્લીસે લઈન (યા'ની લા'નતી શૈતાન) કી બેટી હૈ ઔર ઈસ (યા'ની દુન્યા) સે **મહબ્બત** કરને વાલા હર શખ્સ ઉસ કી બેટી કા ખાવન્દ હૈ, ઈબ્લીસ અપની બેટી કી વજહ સે ઉસ દુન્યાદાર શખ્સ કે પાસ આતા જાતા રહતા હૈ, લિહાઝા મેરે ભાઈ ! અગર તુમ શૈતાન સે મહફ़ૂઝ રહના ચાહતે હો તો ઉસ કી બેટી (યા'ની દુન્યા) સે રિશ્તા કાઈમ ન કરો. **(اَلْحَدِيْقَةُ النَّدِيَّة ج ١ ص ١٩)**

નીલી આંખોં વાલી બદ સૂરત બુઢિયા : હઝરતે સય્યિદુના ફ़ુઝૈલ બિન ઈયાઝ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કહતે હૈં, હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا ને ફ़રમાયા : બરોઝે કિયામત એક નીલી આંખોં વાલી નિહાયત **બદ સૂરત બુઢિયા** જિસ કે દાંત આગે કી તરફ़ નિકલે હોંગે લોગોં કે સામને ઝાહિર હોગી ઔર ઉન સે પૂછા જાએગા : ઈસ કો જાનતે હો ? લોગ કહેંગે : હમ ઈસ કી પહચાન સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ ચાહતે હૈં. કહા જાએગા : યેહ વોહી દુન્યા હૈ જિસ પર તુમ ફ़ખ્ર કિયા કરતે થે, ઈસી કી વજહ સે **કત્એ રેહ્મી** કરતે યા'ની રિશ્તેદારિયાં કાટતે થે, ઈસી કે સબબ એક દૂસરે સે **હસદ** ઔર **દુશ્મની** કરતે થે. ફ़िર ઉસ (બુઢિયા નુમા દુન્યા) કો જહન્નમ મેં ડાલા જાએગા તો પુકારેગી : ઐ મેરે પરવર દગાર ! મેરી પૈરવી કરને વાલે ઔર મેરી જમાઅત કહાં હૈ ? **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ફ़રમાએગા : ઉન કો ભી ઈસ કે સાથ કર દો.

(ذمُّ الدّنيا مع موسوعة الامام ابن ابى الدنيا ج ٥ ص ٧٢ رقم ١٢٣)

દૌલતે દુન્યા સે બે રગ્બત મુઝે કર દીજિયે
મેરી હાજત સે મુઝે ઝાઈદ ન કરના માલદાર

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 398)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દુન્યા મીઠી સર સબ્ઝ હૈ : **રહમતે આલમ, નૂરે મુજસ્સમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને મુઅઝ્ઝમ હૈ : **દુન્યા** મીઠી સર સબ્ઝ હૈ, જો ઈસ મેં **હલાલ તરીકે** સે માલ કમાતા હૈ ઔર સહીહ હુકૂક મેં ખર્ચ કરતા હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કો સવાબ

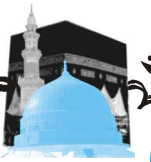

અતા ફ़રમાએગા ઔર ઉસ કો જન્નત મેં દાખિલ ફ़રમાએગા ઔર જો ઈસ મેં **હરામ તરીકે** સે માલ કમાતા હૈ ઔર ઉસ કો ગૈરે હક મેં ખર્ચ કરતા હૈ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કો **દારુલ હવાન** (યા'ની ઝિલ્લત કે ઘર) મેં દાખિલ ફ़રમાએગા. (شُعَبُ الْاِيمان ج٤ ص٣٩٦ حديث٥٠٢٧) હઝરતે અલ્લામા અબ્દુર્રઉફ़ મુનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત **"ફ़ૈઝુલ કદીર"** મેં તહરીર ફ़રમાતે હૈં : મા'લૂમ હુવા કે દુન્યા ફ़ી નફ़્સિહી (યા'ની દર અસ્લ, ફ़िલ હકીકત) મઝમૂમ નહીં હૈ ચૂંકે યેહ આખિરત કી ખેતી હૈ, ઈસ લિયે જો શખ્સ શરીઅત કી ઈજાઝત સે દુન્યા કી કોઈ ચીઝ હાસિલ કરે તો યેહ ચીઝ આખિરત મેં ઉસ કી મદદ કરતી હૈ.

(فيضُ القدير ج٣ ص٧٢٨ تحتَ الحديث ٤٢٧٣)

હુસ્ને ગુલશન મેં સરાસર હૈ ફ़રેબ ઐ દોસ્તો !
દેખના હૈ હુસ્ન તો દેખો અરબ કે રેગઝાર

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 399)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દુન્યા કે તીન બેહતરીન કામ : સરકારે મદીના, સુરૂરે કલ્બો સીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફ़રમાયા : દુન્યા ઔર જો કુછ ઈસ મેં હૈ મલ્ઊન (યા'ની લા'નતી) હૈ સિવાએ નેકી કા હુક્મ દેને યા બુરાઈ સે મન્અ કરને યા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ઝિક્ર કરને કે. (اَلْجامِعُ الصَّغِيرص٢٦٠ حديث٤٢٨٢) **હઝરતે** અલ્લામા અબ્દુર્રઉફ़ મુનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ઈસ હદીસ કે તહ્ત "ફ़ૈઝુલ કદીર" મેં તહરીર ફ़રમાતે હૈં : બિલા શુબા યેહ કામ (યા'ની નેકી કા હુક્મ કરના, બુરાઈ સે મન્અ કરના ઔર **ઝિક્રુલ્લાહ**) અગર્ચે દુન્યા હી મેં કિયે જાતે હૈં લેકિન યેહ દુન્યાવી કામ નહીં હૈં બલ્કે યેહ તો આ'માલે આખિરત હૈં જો કે જન્નત કી ને'મતોં તક પહોંચને કા વસીલા હૈં, લિહાઝા હર વોહ કામ જિસ સે રિઝાએ ઈલાહી મક્સૂદ હો વોહ ઈસ લા'નત સે **મુસ્તસ્ના** (યા'ની અલગ) હૈ.

(فيض القدير ج٣ ص٧٣٥ تحتَ الحديث٤٢٨٢)

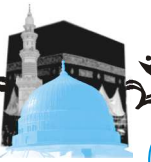

ચાર[4] ચીઝોં કે ઇલાવા દુન્યા મલ્ઊન હૈ : **સુલ્તાને મદીના,** સુરૂરે કલ્બો સીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને બા કરીના હૈ : હોશિયાર રહો, દુન્યા લા'નતી ચીઝ હૈ ઔર જો કુછ દુન્યા મેં હૈ વોહ મલ્ઊન હૈ સિવાએ **અલ્લાહ** તઆલા કે **ઝિક્ર** ઔર ઉસ (ચીઝ) કે જો **રબ** તઆલા **કે કરીબ** કર દે ઔર **આલિમ** ઔર તાલિબે **ઈલ્મ** કે. (سُنَنِ ترمذی ج ٤ ص ١٤٤ حدیث ٢٣٢٩)

મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : જો ચીઝ **અલ્લાહ** વ રસૂલ સે ગાફિલ કર દે વોહ દુન્યા હૈ યા જો **અલ્લાહ** વ રસૂલ કી નારાઝી કા સબબ હો વોહ દુન્યા હૈ. બાલ બચ્ચોં કી પરવરિશ, ગિઝા, લિબાસ, ઘર વગૈરા (શરીઅત કી ના ફરમાની સે બચતે હુએ) હાસિલ કરના સુન્નતે અમ્બિયાએ કિરામ હૈ યેહ **દુન્યા** નહીં. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 7, સ. 17)

દુન્યા મચ્છર કે પર સે ભી બઢ કર ઝલીલ હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દુન્યા નિહાયત ઝલીલ વ હકીર હૈ ઇસ કો અહમ સમઝ બૈઠના અક્લ મન્દી નહીં કે યેહ તો **મચ્છર કે પર** સે ભી બઢ કર ઝલીલ હૈ. દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 561 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત"** **સફ્હા** 464 તા 465 પર મેરે આકા **આ'લા હઝરત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه દુન્યા કી મઝમ્મત કે **મુ-તઅલ્લિક** ફરમાતે હૈં : હદીસ મેં હૈ : "અગર દુન્યા કી કદ્ર **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કે નઝદીક એક **મચ્છર કે પર** કે બરાબર (ભી) હોતી તો (પાની કા) એક ઘૂંટ (ભી) ઇસ મેં સે કાફિર કો ન દેતા." (ترمذی ج ٤ ص ١٤٤ حدیث ٢٣٢٧) (દુન્યા) ઝલીલ હૈ (ઇસી લિયે) ઝલીલોં કો દી ગઈ, જબ સે ઇસે બનાયા હૈ કભી ઇસ કી તરફ નઝર ન ફરમાઈ, દુન્યા, આસ્માન વ ઝમીન કે દરમિયાન જવ્વ (યા'ની ફઝા) મેં મુઅલ્લક (યા'ની લટકી હુઈ) હૈ. ફરિયાદ વ ઝારી કરતી (યા'ની રોતી ધોતી) હૈ ઔર કહતી હૈ : ઐ મેરે રબ ! તૂ મુઝ સે ક્યૂં નારાઝ હૈ ? મુદ્દતોં કે બા'દ ઇર્શાદ હોતા હૈ : "ચુપ **ખબીસા !**" ﴿ફિર ફરમાયા﴾ **સોના ચાંદી ખુદા કે દુશ્મન હૈં.** વોહ લોગ જો દુન્યા મેં સોને ચાંદી સે **મહબ્બત** રખતે હૈં **કિયામત** કે દિન પુકારે જાએંગે કહાં હૈં વોહ

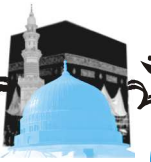

લોગ જો ખુદા કે દુશ્મન સે **મહબ્બત** રખતે થે. **અલ્લાહ** તઆલા દુન્યા કો અપને મહબૂબ (યા'ની પ્યારે બન્દોં) સે ઐસા દૂર ફરમાતા હૈ જૈસે બિલા તશબીહ **બીમાર બચ્ચે** કો ઉસ સે મુઝિર (યા'ની નુક્સાન દેહ) ચીઝોં સે માં દૂર રખતી હૈ. (પારહ 15 **સૂરએ બની ઈસ્રાઈલ** આયત નમ્બર 11 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ)

وَيَدْعُ الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَآءَهٗ بِالْخَيْرِ ؕ وَكَانَ الْاِنْسَانُ عَجُوْلًا ﴿۱۱﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર આદમી બુરાઈ કી દુઆ કરતા હૈ જૈસે ભલાઈ માંગતા હૈ ઔર આદમી બડા જલ્દ બાઝ હૈ.

આદમી અપને મુંહ સે બુરાઈ માંગતા હૈ જિસ તરહ કે અપને લિયે ભલાઈ માંગતા હૈ, **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) જાનતા હૈ કે (જો કુછ વોહ માંગ રહા હૈ) ઈસ મેં કિતના ઝરર (યા'ની નુક્સાન) હૈ (લિહાઝા) યેહ (બન્દા) દુઆ માંગતા હૈ ઔર વોહ (પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ બન્દે કો નુક્સાન સે બચાને કે લિયે ઉસ કી માંગી હુઈ શૈ) નહીં દેતા.

(ફિર ફરમાયા : પારહ 4 **સૂરએ આલે ઈમરાન** કી આયત નમ્બર 196 ઔર 197 મેં) ઈર્શાદ હોતા હૈ :

لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِي الْبِلَادِ ﴿۱۹۶﴾ مَتَاعٌ قَلِيْلٌ ثُمَّ مَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿۱۹۷﴾

તુમ કો ધોકે મેં ન ડાલ દે કાફિરોં કા અહલે ગહલે[1] શહરોં મેં ફિરના, યેહ થોડી પૂંજી હૈ ફિર ઈન કા ઠિકાના જહન્નમ હૈ ઔર બુરા ઠિકાના હૈ.

(મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત, સ. 464 તા 465)

યા રબ ! ગમે હબીબ મેં રોના નસીબ હો
આંસૂ ન રાએગાં હોં ગમે રૂઝગાર મેં

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 407)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

1 : યા'ની ઇતરાતે હુએ

www.dawateislami.net

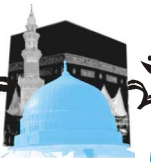

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (ترغیب)

ગૈર મુસ્લિમોં કી ખુશહાલી આરિઝી હૈ

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હરગિઝ ઈસ વસ્વસે કો ઝેહ્ન મેં મત જમાઈયે કે હમ મુસલ્માન હો કર **દુન્યા** કી બહુત સારી ને'મતોં સે મહરૂમ વ બેહાલ હૈં જબ કે ગૈર મુસ્લિમ કૌમેં દુન્યવી તૌર પર નિહાયત ખુશહાલ વ માલામાલ હૈં. યકીન રખિયે કે મુસલ્માનોં કે લિયે **જન્નત** કી અ-બદી યા'ની હમેશા હમેશા રહને વાલી ને'મતેં હૈં જબ કે ગૈર મુસ્લિમોં કે લિયે મરને કે બા'દ કોઈ રાહત નહીં ઔર ઈન કે લિયે આખિરત મેં ભડક્તી આગ ઔર જહન્નમ કા દાઈમી યા'ની હમેશગી કા અઝાબ હૈ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન"** સફહા 904 પર પારહ 25 **સૂ-રતુઝ્ઝુખ્રુફ** આયત નમ્બર 33 તા 35 મેં ઈશાદિ રબ્બુલ ઈબાદ عَزَّوَجَلَّ હૈ :

وَلَوْلَاۤ اَنْ یَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ یَّكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ لِبُیُوْتِهِمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَّ مَعَارِجَ عَلَیْهَا یَظْهَرُوْنَ ﴿۳۳﴾ وَ لِبُیُوْتِهِمْ اَبْوَابًا وَّ سُرُرًا عَلَیْهَا یَتَّكِـُٔوْنَ ﴿۳۴﴾ وَ زُخْرُفًا ؕ وَ اِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا ؕ وَ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِیْنَ ﴿۳۵﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર અગર યેહ ન હોતા કે સબ લોગ એક દીન પર હો જાએં[1] તો હમ ઝરૂર રહમાન કે મુન્કિરોં કે લિયે ચાંદી કી છતેં ઔર સીઢિયાં બનાતે જિન પર ચઢતે ઔર ઈન કે ઘરોં કે લિયે ચાંદી કે દરવાઝે ઔર ચાંદી કે તખ્ત જિન પર તકિયા લગાતે ઔર તરહ તરહ કી આરાઈશ ઔર યેહ જો કુછ હૈ જીતી દુન્યા હી કા અસ્બાબ હૈ ઔર આખિરત તુમ્હારે રબ કે પાસ પરહેઝ ગારોં કે લિયે હૈ.

કર મગ્ફિરત મેરી તેરી રહમત કે સામને
મેરે ગુનાહ યા ખુદા હૈં કિસ શુમાર મેં

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 408)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

1: યા'ની અગર ઈસ કા લિહાઝ ન હોતા કે કાફિરોં કો ફરાખિયે ઐશ મેં દેખ કર સબ લોગ કાફિર હો જાએંગે. (ખઝાઈનુલ ઈરફાન)

www.dawateislami.net

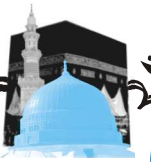

ફ઼રમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاکم)

મુર્દા બકરી : મઝકૂરા આયાતે કરીમા મેં **મુત્તકીન** યા'ની "પરહેઝ઼ ગાર લોગોં" કી વઝાહત કરતે હુએ સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના **સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ફ઼રમાતે હૈં : "(પરહેઝ઼ ગાર લોગ વોહ હૈં) જિન્હેં દુન્યા કી ચાહત (યા'ની ખ્વાહિશ) નહીં." **તિરમિઝી** કી હદીસ મેં હૈ કે અગર **અલ્લાહ** તઆલા કે નઝદીક દુન્યા **મચ્છર** કે પર કે બરાબર ભી કદ્ર રખતી તો કાફ઼िર કો ઉસ સે એક પ્યાસ પાની ન દેતા. (ترمذی ج ٤ ص ١٤٤ حدیث ٢٣٢٧) દૂસરી હદીસ મેં હૈ કે **સય્યિદે આલમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم નિયાઝ઼ મન્દોં કી એક જમાઅત કે સાથ તશરીફ઼ લે જા રહે થે, રાસ્તે મેં એક **મુર્દા બકરી** દેખી, ફ઼રમાયા : દેખતે હો ! ઈસ કે માલિકોં ને ઈસે બહુત બે કદ્રી સે ફેંક દિયા ! **દુન્યા** કી **અલ્લાહ** તઆલા કે નઝદીક ઈતની ભી કદ્ર નહીં જિતની બકરી વાલોં કે નઝદીક ઈસ **મરી બકરી** કી હો. (ایضاً حدیث ٢٣٢٨) **હદીસ :** સય્યિદે આલમ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને ફ઼રમાયા કે જબ **અલ્લાહ** તઆલા અપને કિસી બન્દે પર કરમ ફ઼રમાતા હૈ તો ઉસે દુન્યા સે ઐસા બચાતા હૈ જૈસા તુમ અપને બીમાર કો પાની સે બચાતે હો. (ایضاً ص ٤ حدیث ٢٠٤٤)

હદીસ : દુન્યા મોમિન કે લિયે કૈદખાના ઔર કાફ઼िર કે લિયે જન્નત હૈ. (ایضاً ص ١٤٠ حدیث ٢٣٣١)

(ખઝાઈનુલ ઈરફ઼ાન, સ. 904)

ક્યૂં કરેં ન રશ્ક઼ ઉસ પે યેહ જહાં કે તાજદાર
હાથ જિસ કે ઈશ્કે અહમદ કા ખઝીના આ ગયા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 318)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દો[2] મછલિયાં પકડને વાલોં કી હિકાયત : હઝરતે સય્યિદુના ફ઼કીહ અબુલ્લૈસ સમર કન્દી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى **નક્લ** કરતે હૈં : એક રિવાયત મેં આયા હૈ કે ગુઝશ્તા ઝમાને મેં એક **મોમિન** ઔર એક **કાફ઼िર,** મછલી કા શિકાર કરને નિકલે, **કાફ઼िર** અપને ઝૂટે મા'બૂદોં કા નામ લે કર ખૂબ મછલિયાં પકડતા રહા ઔર મછલિયોં કા ઢેર લગ ગયા. **મોમિન અલ્લાહ** કા નામ લે કર જાલ ફેંકતા રહા, લેકિન હાથ કુછ ન આયા. શામ કો સિર્ફ઼ એક મછલી ફંસી, વોહ

www.dawateislami.net

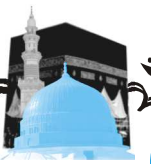

ભી તડપી, ઉછ્લી ઔર ફુદક કર પાની મેં જા પડી. **મોમિન** પલટા તો ખાલી થા ઔર **કાફિર** ટોકરી ભર કર લૌટા. **મોમિન** પર મામૂર (યા'ની મુકર્રર કર્દા) ફિરિશ્તા અફ્સોસ કરને લગા, **અલ્લાહ** તઆલા ને ઉસ ફિરિશ્તે કો **જન્નત** મેં **મોમિન** કા મહલ (ઔર આલીશાન મકામ) દિખાયા તો વોહ ફિરિશ્તા બે ઈખ્તિયાર પુકાર ઉઠા : ખુદા કી કસમ ! ઈસ અઝીમુશ્શાન મહલ મેં દાખિલે કે બા'દ ઈસ મુસલ્માન મછેરે કો મછલિયોં કે શિકાર મેં નાકામી વાલી **મુસીબત** કી બિલ્કુલ હી પરવાહ ન હોગી ઔર ફિરિશ્તે કો જબ **અલ્લાહ** તઆલા ને જહન્નમ મેં **કાફિર** કા ઠિકાના દિખાયા તો વોહ બોલા : ખુદા કી કસમ ! ઈસ અઝાબ કે મકામ પર જબ યેહ પહોંચેગા તો ઈસે (ઢેર સારી મછલિયાં હાથ આને વાલી) દુન્યા કી (આરિઝી) ખુશી કોઈ ફાએદા નહીં દેગી. (تَنبِيهُ الْغافِلين ص١٣٦)

ના ફરમાન કો પસન્દીદા ચીઝેં મિલના ખતરે કી ઘન્ટી હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ હિકાયત સે દર્સ મિલા કે ગૈર મુસ્લિમોં કી દુન્યવી તરક્કિયાં ઔર દૌલત કી ફરાવાનિયાં (યા'ની માલ કી કસરત) કાબિલે રશ્ક નહીં, ગરીબ વ તંગદસ્ત ઔર દુખિયારે મુસલ્માનોં કી મહશર મેં ઈદ હોગી નેક મુસલ્માન કો અપની ખ્વાહિશ કી અશ્યા ન મિલને પર દિલ બરદાશ્તા નહીં હોના ચાહિયે કે બે નમાઝોં ઔર ગુનાહોં મેં ડૂબે રહને વાલોં કી હર દુન્યવી આરઝૂ પૂરી હોતી ચલી જાના ભલાઈ કી દલીલ નહીં, ખતરે કી ઘન્ટી હૈ. જૈસા કે **હઝરતે** સય્યિદુના ઉક્બા બિન આમિર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ, નબિય્યે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ, રસૂલે મુહ્તશમ,** શાહે બની આદમ صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : જબ તુમ દેખો કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ દુન્યા મેં ગુનાહગાર બન્દે કો વોહ ચીઝેં દે રહા હૈ જો ઉસે પસન્દ હૈં તો **યેહ ઉસ કી તરફ સે ઢીલ હૈ.** (مُسندِ اِمام احمد ج ٦ ص١٢٢ حدیث١٧٣١٣)

હુકૂમત કી તલબ દિલ મેં, ન ખ્વાહિશ તાજે શાહી કી
નઝર મેં આશિકોં કે બસ મદીના હી સમાતા હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 312)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

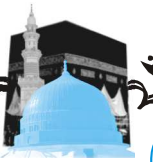

હાથોં હાથ સઝા કી હિક્મત : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ કે હર કામ મેં હિક્મત હોતી હૈ. ગુરબત બલ્કે હર તરહ કી દુન્યવી તક્લીફ વ મુસીબત પર **સબ્ર** કર કે અજ્ર હાસિલ કરના ચાહિયે ક્યૂંકે આફાત વ બલિય્યાત (યા'ની બલાએં ઔર આફતેં), **કફ્ફારએ સય્યિઆત** (યા'ની ગુનાહોં કે કફ્ફારે) ઔર બાઇસે તરક્કિયે દ-રજાત હોતી હૈં. ચુનાન્ચે **તાજદારે રિસાલત,** શહન્શાહે નુબુવ્વત, પૈકરે જૂદો સખાવત, સરાપા રહમત વ રાફત صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : **"અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ જબ કિસી બન્દે સે ભલાઈ કા ઇરાદા કરતા હૈ તો ઉસ કે ગુનાહ કી સઝા ફોરી તૌર પર ઉસે દુન્યા હી મેં દે દેતા હૈ."**

(مُسندِ اِمام احمد ج ٥ ص ٦٣٠ حدیث ١٦٨٠٦)

હઝરતે મૌલાના રૂમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَيُّوم ફરમાતે હૈં :

ہم خدا خواہی و ہم دُنیائے دُوں ایں خیال است و مُحال است و جُنُوں

(તૂ ખુદા કો ભી ચાહતા હૈ ઔર ઝલીલ દુન્યા કો ભી. તેરા યેહ ખયાલ, જુનૂન યા'ની પાગલ પન ઔર મુહાલ યા'ની ના મુમ્કિન બાત હૈ)

مُجھ کو دُنیا کی دَولت نہ دَر چاہیے
شاہِ کَوثر کی مِیٹھی نظر چاہیے

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 289)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુબલ્લિગ કી ભી બખ્શિશ હો ગઇ : હઝરતે સય્યિદુના સુલૈમ બિન મન્સૂર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْغَفَّار ફરમાતે હૈં કે મૈં ને અપને વાલિદ મન્સૂર બિન અમ્માર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْغَفُوْر કો બા'દે વફાત ખ્વાબ મેં દેખ કર પૂછા : مَا فَعَلَ اللّٰهُ بِكَ યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને આપ કે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફરમાયા ? તો ઉન્હોં ને બતાયા : **મેરે રબ** عَزَّوَجَلَّ ને કરમ કરને કે બા'દ મુઝ સે ફરમાયા : "ઐ **બદ અમલ બુઢ્ઢે !** મા'લૂમ હૈ કે મૈં ને તુઝે ક્યૂં બખ્શ દિયા ?" મૈં ને અર્ઝ કી : નહીં ઐ મેરે મા'બૂદ عَزَّوَجَلَّ ! તો મેરે રબ عَزَّوَجَلَّ ને ઇર્શાદ ફરમાયા : તૂને એક ઇજતિમાઅ મેં અપને **રિક્કત અંગેઝ બયાન** સે

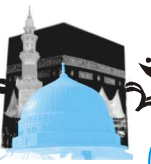

હાઝિરીન કો રુલા દિયા થા ઔર ઉસ બયાન મેં મેરા એક ઐસા બન્દા ભી થા જો કભી ભી મેરે ખૌફ़ સે નહીં રોયા થા મગર તેરા બયાન સુન કર વોહ ભી રોને લગા. તો મૈં ને ઉસ બન્દે કી **ગિર્યા વ ઝારી** પર રહ્મ ફ़રમા કર ઉસ કો ઔર તમામ શુ-રકાએ ઈજતિમાઅ કો બખ્શ દિયા ઈસી લિયે તેરી ભી **મગ્ફ़िરત** હો ગઈ.(شَرحُ الصُّدور ص۲۸۳) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત હો.**

اٰمِين بِجاہِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મેરે અશ્ક બહતે રહેં કાશ હર દમ તેરે ખૌફ़ સે યા ખુદા યા ઈલાહી
તેરે ખૌફ़ સે તેરે ડર સે હમેશા મૈં થરથર રહૂં કાંપતા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

જો રોતા હૈ ઉસ કા કામ હોતા હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ મેં કોઈ શક નહીં કે ઉન **મુબલ્લિગીન** કા દ-રજા બહુત હી બુલન્દો બાલા ઔર અ-ઝમત વાલા હૈ જો અપને રિક્કત અંગેઝ સુન્નતોં ભરે બયાન સે લોગોં કે દિલોં મેં રિક્કત પૈદા કરતે હૈં ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહે બેકસ પનાહ સે બિછડે હુએ બન્દોં કો અપને પુરસોઝ બયાન કી કશિશ સે ખીંચ ખીંચ કર દરબારે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ મેં લાતે હૈં. યકીનન **ઈખ્લાસ** કે સાથ અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં કર કે **નેકી કી દા'વત** કી ધૂમેં મચાને વાલે સઆદત મન્દ **ઈસ્લામી ભાઈ** દોનોં જહાનોં મેં કામ્યાબ હૈં. ઈસ **હિકાયત** સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે **ખૌફ़े ખુદા عَزَّوَجَلَّ સે જો રોતા હૈ ઉસ કા કામ હોતા હૈ.** ખૌફ़े ખુદા عَزَّوَجَلَّ સે રોના નિહાયત સઆદત કી બાત હૈ બલ્કે રોને વાલે કી બ-ર-કત સે ન રોને વાલોં કા ભી બેડા પાર હો જાતા હૈ લિહાઝા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કરને ઔર ઐસે ઈજતિમાઆત મેં માંગી જાને વાલી રિક્કત અંગેઝ દુઆ મેં હાઝિર રહને કી બહુત બ-ર-કતેં હોતી હૈં ન જાને કિસ રોને વાલે કે સદકે સબ હાઝિરીન કી મગ્ફ़िરત કે અસ્બાબ હો જાએં !

તડપને ફ़ડકને કા દે દે સલીકા
તેરે ડર સે રોને કા સિખલા તરીકા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

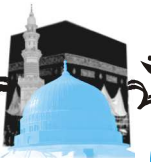

રોને કે ફઝાઇલ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ ઔર ઇશ્કે મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેં **રોના** એક અઝીમુશ્શાન "નેકી" હૈ, ઇસ લિયે હુસૂલે સવાબ કી નિય્યત સે ઇસ **નેકી** કી તરગીબ પર મબ્ની **નેકી કી દા'વત** પેશ કરતે હુએ **રોને કે ફઝાઇલ** બયાન કિયે જાતે હૈં. કાશ ! કહીં હમ ભી સન્જી-દગી અપનાને ઔર ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ વ ઇશ્કે મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેં **આંસૂ** બહાને વાલે બનેં.

રોને વાલી આંખેં માંગો રોના સબ કા કામ નહીં
ઝિક્રે મહબ્બત આમ હૈ લેકિન સોઝે મહબ્બત આમ નહીં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રોને વાલોં કે સદકે ન રોને વાલોં કી બખ્શિશ : **સુન્નતોં** ભરે ઇજતિમાઆત, સીખને સિખાને કે મ-દની હલ્કોં ઔર ઇજતિમાઆતે ઝિક્રો ના'ત કી ભી ક્યા બાત હૈ ! કોશિશ કર કે અઝ ઇબ્તિદા તા ઇન્તિહા ઇન મેં શિર્કત કરની ચાહિયે, ન જાને કબ કિસી કા દિલ ચોટ ખા જાએ, ઉસ પર રિક્કત તારી હો ઔર ઇખ્લાસે કલ્બી કે સાથ ઉસ કી આંખેં છલક પડેં ઔર ઉસ કો રહમત અપની આગોશ મેં લે લે ઔર ઉસ મુખ્લિસ બન્દે કે **ઇખ્લાસ** કી બ-ર-કત સે વહાં મૌજૂદ હર મુસલ્માન કી **મગ્ફિરત** કર દી જાએ. ઇજતિમાએ ખૈર મેં રોને વાલે કી બ-ર-કત સે અહલે મગ્ફિરત કી કસરત કા ઇસ હદીસે મુબા-રકા સે અન્દાઝા લગાઇયે. ચુનાન્ચે **એક** મર્તબા સરવરે કૌનૈન, રહમતે દારૈન, નાનાએ હ-સનૈન صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને **ખુત્બા** દિયા તો હાઝિરીન મેં સે **એક શખ્સ રો પડા.** યેહ દેખ કર આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : અગર આજ તુમ્હારે દરમિયાન વોહ તમામ મોમિન મૌજૂદ હોતે જિન કે ગુનાહ પહાડોં કે બરાબર હૈં તો ઉન્હેં ઇસ એક શખ્સ કે રોને કી વજહ સે બખ્શ દિયા જાતા ક્યૂંકે ફિરિશ્તે ભી ઇસ કે સાથ રો રહે થે ઔર દુઆ કર રહે થે : اَللّٰهُمَّ شَفِّعِ الْبَكَّائِيْنَ فِيْمَنْ لَّمْ يَبْكِ યા'ની

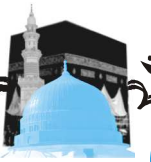

ઐ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! ન રોને વાલોં કે હક મેં રોને વાલોં કી શફાઅત કબૂલ ફરમા.

(شُعَبُ الْاِیمان ج۱ص۴۹۴حدیث ۸۱۰)

હઝરતે મૌલાના રૂમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَيُّوم ફરમાતે હૈં :

ہر کُجا آبِ رواں غُنچہ وُ گُل ہر کُجا اشکِ رواں رحمت وُ

(જબ આસ્માન સે બારિશ બરસતી હૈ તો ઝમીન પર ગુન્ચે ઔર ગુલ ખિલતે હૈં ઔર જબ ખૌફે ખુદા સે કિસી કે આંસૂ જારી હોતે હૈં તો રહમત કે ફૂલ ખિલતે હૈં)

મખ્ખી કે સર બરાબર આંસૂ : ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : જિસ **મોમિમ** કી આંખોં સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ખૌફ સે આંસૂ નિકલતે હૈં અગર્ચે મખ્ખી કે સર કે બરાબર હોં, ફિર વોહ આંસૂ ઉસ કે ચેહરે કે ઝાહિરી હિસ્સે કો પહોંચેં તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસે જહન્નમ પર હરામ કર દેતા હૈ.

(ایضاًص۴۹۱حدیث ۸۰۲)

کلبے مُزطر چشمے تر سوزے جِگر سینا تپاں
تالِبے آہو فُگاں جانے جہاں ! اتار ہے

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 222)

એક મીલ તક સીને કી ગડ-ગડાહટ કી આવાઝ સુનાઈ દેતી ! : **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى નકલ ફરમાતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ **ખલીલુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام જબ નમાઝ કે લિયે ખડે હોતે તો **ખૌફે ખુદા** عَزَّوَجَلَّ કે સબબ ઈસ કદર ગિર્યા વ ઝારી ફરમાતે (યા'ની રોતે) કે એક મીલ કે ફાસિલે સે ઉન કે સીને મેં હોને વાલી ગડ-ગડાહટ કી આવાઝ સુનાઈ દેતી.

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ٤ ص ٢٢٤)

جی چاہتا ہے پھُوٹ کے روؤں تیرے ڈر سے
اللہ ! مگر دِل سے کساوت[1] نہیں جاتی

1 : યા'ની સખ્તી

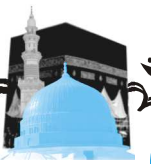

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હૈ. (مسلم)

सरकारे मदीना के बा'द किस का रुत्बा है ? : سُبْحٰنَ اللّٰه ! જિસ કા મર્તબા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી જનાબ મેં જિતના બડા હોતા હૈ વોહ ઉસી કદર ઝિયાદા ખૌફે ખુદા કા હામિલ હોતા હૈ જૈસા કે અભી આપ ને **હઝરતે** સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ **ખલીલુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે ગિર્યા વ ઝારી કા હાલ સુના. આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે અઝીમુશ્શાન રુત્બે કી ભી ક્યા બાત હૈ ! જી હાં, હમારે મક્કી મ-દની આકા મીઠે મીઠે મુસ્તફા عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે બા'દ સારી મખ્લૂકાત મેં આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હી અફઝલ હૈં ! ચુનાન્ચે ફકીહે મિલ્લત હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી જલાલુદ્દીન અમજદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى અપની સુવાલ જવાબ પર મબ્ની કિતાબ **"ઈસ્લામી તા'લીમ" સફહા** 194 તા 195 પર ફરમાતે હૈં : "હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે બા'દ સબ સે બડે મર્તબે વાલે હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ **ખલીલુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام હૈં. ફિર હઝરતે સય્યિદુના મૂસા **કલીમુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ફિર **હઝરતે** સય્યિદુના ઈસા રૂહુલ્લાહ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઔર (ફિર) હઝરતે સય્યિદુના નૂહ **નજિય્યુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام, ઈન હઝરાત કો મુર-સલીને ઉલુલ અઝ્મ કહા જાતા હૈ."

(ઈસ્લામી તા'લીમ, સ. 195, બિ તગય્યુર)

शजर व हजर भी रोने लगते : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 160 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"ખૌફે ખુદા" સફહા** 45 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના **યહ્યા** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام જબ **નમાઝ** કે લિયે ખડે હોતે તો (ખૌફે ખુદા સે) ઈસ કદર **રોતે** કે દરખ્ત ઔર મિટ્ટી કે ઢેલે ભી સાથ રોને લગતે હત્તા કે આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે વાલિદે મોહતરમ હઝરતે સય્યિદુના ઝ-કરિય્યા عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ભી દેખ કર **રોને** લગતે યહાં તક કે બેહોશ હો જાતે. મુસલ્સલ બહને વાલે આંસૂઓં કે સબબ હઝરતે સય્યિદુના **યહ્યા** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે રુખ્સારે મુબારક (યા'ની બા બ-ર-કત ગાલોં) પર **ઝખ્મ** હો ગએ થે. વાલિદા માજિદા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهَا આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે પાકીઝા રુખ્સારોં પર **પશ્મીને** (યા'ની ઊન) કી **પટ્ટિયાં ચિપટા** દેતી થીં. જબ ભી આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام

www.dawateislami.net

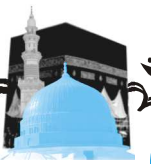

નમાઝ કે લિયે ખડે હોતે તો રોના શુરૂઅ કર દેતે, જિસ કે નતીજે મેં વોહ ઊની **પટ્ટિયાં** ભીગ જાતીં. વાલિદએ મોહ-ત-રમા رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْهَا ઉન્હેં ખુશ્ક કરને કે લિયે જબ નિચોડતીં ઔર આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام અપની આંખોં સે નિકલને વાલે પાની કો અપની માં કે બાઝૂ પર ગિરતા હુવા દેખતે તો બારગાહે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ મેં ઈસ તરહ અર્ઝ કરતે : **"ઐ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! યેહ મેરે આંસૂ હૈં, યેહ મેરી માં હૈ ઔર મૈં તેરા બન્દા હૂં જબ કે તૂ અર-હમુર્રાહિમીન યા'ની સબ સે ઝિયાદા રહ્મ ફ૨માને વાલા હૈ."**

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ٤ ص ٢٢٥)

શરાબે મહબ્બત કુછ ઐસી પિલા દે
કભી ભી નશા હો ન કમ યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 81)

જન્નત વ જહન્નમ કે દરમિયાન ઘાટી હૈ : નબી ઈબ્ને નબી, હઝરતે સય્યિદુના **યહ્યા** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام એક મર્તબા કહીં ખો ગએ. આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે વાલિદે મોહતરમ હઝરતે સય્યિદુના ઝ-કરિય્યા عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام તીન દિન તક તલાશતે રહે, આખિરે કાર એક મકામ પર ઈસ હાલ મેં નઝર આએ કે એક ખુદી હુઈ **કબ્ર** મેં ખડે રો રહે હૈં. ફ૨માયા : ઐ મેરે લાલ ! મૈં તીન દિન સે ઢૂંડ રહા હૂં ઔર તુમ યહાં કબ્ર મેં ખડે **આંસૂ** બહા રહે હો ? અર્ઝ કી : **બાબાજાન !** ક્યા આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને મુઝે નહીં બતાયા થા કે **જન્નત ઔર દોઝખ કે દરમિયાન એક ઘાટી હૈ જિસે વોહી તૈ કર સકતા હૈ જો બહુત રોને વાલા હો,** તો આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને ફ૨માયા : મેરે બેટે ! **રોઓ** ઔર યેહ ફ૨મા કર ખુદ ભી ઉન કે સાથ મિલ કર **રોને** લગે.

(شُعَبُ الْاِیمان ج١ص٤٩٣حدیث ٨٠٩)

સરફ૨ાઝ ઔર સુર્ખ-રૂ મૌલા
મુઝ કો તૂ રોઝે આખિરત ફ૨મા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 113)

www.dawateislami.net

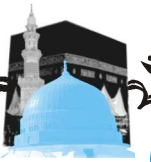

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

આંસૂ કે હર કતરે સે એક ફ़िરિશ્તે કી પૈદાઇશ : **સુલ્તાને** અમ્બિયાએ કિરામ, **શાહે ખૈરુલ અનામ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને આલીશાન હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે કુછ ફ़िરિશ્તે ઐસે હૈં જિન કે પહલૂ ઉસ (عَزَّوَجَلَّ) કે **ખૌફ़** સે લરઝતે રહતે હૈં, ઉન કી આંખ સે ગિરને વાલે હર આંસૂ કે **કતરે** સે એક **ફ़िરિશ્તા** પૈદા હોતા હૈ, જો ખડે હો કર અપને રબ عَزَّوَجَلَّ કી પાકી બયાન કરના શુરૂઅ કર દેતા હૈ.

(شُعَبُ الْاِیمان ج۱ص۵۲۱ حدیث ۹۱۴)

तेरे ख़ौफ़ से तेरे ड़र से हमेशा
मैं थरथर रहूं कांपता या ईलाही

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 78)

રોને વાલા હરગિઝ જહન્નમ મેં દાખિલ નહીં હોગા : **રહમતે** આ-લમિય્યાન, સરદારે દો જહાન, મહબૂબે રહમાન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફ़રમાયા : "ખૌફ़ે ખુદા સે રોને વાલા હરગિઝ **જહન્નમ** મેં દખિલ નહીં હોગા હત્તા કે દૂધ થન મેં વાપસ આ જાએ." **(شُعَبُ الْاِیمان ج۱ ص۴۹۰ حدیث ۸۰۰)** **મુફ़સ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : યા'ની જૈસે દોહે હુએ દૂધ કા થન મેં વાપસ હોના ના મુમ્કિન હૈ ઐસે હી ઉસ શખ્સ કા દોઝખ મેં જાના ના મુમ્કિન હૈ. જૈસે રબ તઆલા ફ़રમાતા હૈ :

حَتّٰى يَلِجَ الْجَمَلُ فِیْ سَمِّ الْخِیَاطِ ؕ (پ۸الاعراف ۴۰)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : જબ તક સૂઈ કે નાકે ઊંટ ન દાખિલ હો.

ખૌફ़े ખુદા મેં રોને કે બડે ફ़ઝાઇલ હૈં **અલ્લાહ** તઆલા નસીબ ફ़રમા દે.

(મિરઆત, જિ. 5, સ. 436)

क़ल्बो मुज़्तर की लाज रख मौला
येह सदा मेरी चश्मे नम की है

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 125)

www.dawateislami.net

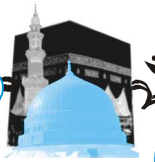

ખૌફે ખુદા સે રોને વાલા બખ્શ દિયા જાએગા : હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે મરવી હૈ કે સરકારે નામદાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, શહન્શાહે અબરાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈશાદિ ખુશ ગવાર હૈ : જો શખ્સ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ખૌફ સે રોએ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કી બખ્શિશ ફ૨મા દેગા. (ابنِ عدی ج٥ص٣٩٦)

सोज़िशे सीना व जिगर दे दे
आरज़ू मुझ को चश्मे नम की है

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 125)

અગર આપ નજાત ચાહતે હૈં તો.....: હઝરતે સય્યિદુના ઉક્બા બિન આમિર رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! **નજાત** ક્યા હૈ ? ફ૨માયા : ﴿1﴾ **અપની ઝબાન** કો રોક ૨ખો (યા'ની અપની ઝબાન વહાં ખોલો જહાં ફાએદા હો, નુક્સાન ન હો) ઔ૨ ﴿2﴾ તુમ્હા૨ા **ઘ૨** તુમ્હેં કિફાયત કરે (યા'ની બિલા ઝરૂરત ઘ૨ સે ન નિકલો) ઔ૨ ﴿3﴾ **ગુનાહોં** પ૨ **રોના** ઈખ્તિયા૨ કરો.

(سُنَنِ ترمذی ج٤ ص١٨٢ حدیث٢٤١٤)

लाईके नार हैं मेरे आ'माल
ईल्तिजा या खुदा करम की है

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 125)

મૂસલા ધાર બારિશ શુરૂઅ હો ગઈ : **ખૌફે ખુદા** ઔ૨ ઈશ્કે મુસ્તફા મેં રોના મુકદ્દર વાલોં કા હિસ્સા હૈ, રોને કી સઆદત પાને કે લિયે રોને વાલોં કી સોહબત નિહાયત મુફીદ હોતી હૈ. તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈ૨ સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ મેં આપ કો બ કસરત રોને વાલે મિલેંગે. આપ ભી આશિકાને રસૂલ કી સોહબત ઈખ્તિયા૨ કીજિયે ઈન કે સાથ મ-દની કાફિલોં કે મુસાફિર બનિયે, અગ૨ રોના નહીં આતા થા તો આપ કો ભી اِنْ شَآءَاللّٰه **રોના** આ જાએગા. આપ કી તરગીબ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** પેશ કી

www.dawateislami.net

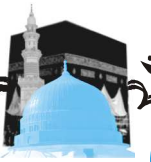

જાતી હૈ ચુનાન્ચે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કા એક મ-દની કાફ़िલા 12 દિન કે લિયે બાબુલ ઈસ્લામ સિન્ધ કે ઝિલઅ "થર પારકર" કે એક ગાઉં **ઈસ્માઈલ કી ઢાની** પહોંચા. યેહ અલાકા કઈ સાલોં સે બરસાત કી બ-રકાત સે મહરૂમ થા, ઔર ઈસ સબબ સે લોગ બહુત પરેશાન થે. નમાઝ કે બા'દ લોગોં ને મ-દની કાફ़िલે વાલોં સે **બારિશ કી દુઆ** કે લિયે કહા, આશિકાને રસૂલ ને હાથ ઉઠા દિયે, સારે નમાઝી ભી દુઆ મેં શામિલ થે, અભી દુઆ જારી થી કે એક દમ કાલે કાલે બાદલ ઉમંડ આએ, રહમત કી ઘન્ઘોર ઘટા છા ગઈ ઔર દેખતે હી દેખતે **મૂસલા ધાર બારિશ** શુરૂઅ હો ગઈ જબ કે કુછ દેર કબ્લ મત્લઅ બિલ્કુલ સાફ़ થા ઔર સૂરજ પૂરી આબો તાબ સે ચમક રહા થા. સારે ગાઉં મેં **મ-દની કાફ़िલે** કી ઈસ બ-ર-કત કી ધૂમ મચ ગઈ. વહાં કે ઉ-લમા વ **અઈમ્માએ** કિરામ ને ઈસ બરસને વાલી બારિશ કો **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની કાફ़िલે વાલે **આશિકાને રસૂલ** કી દુઆ કા સમર (યા'ની નતીજા) કરાર દિયા.

ખૂબ હોં બારિશેં, દૂર હોં ખારિશેં કહ્ત કે દિન ટલેં, કાફ़िલે મેં ચલો
બરસે બરસાત જબ, બાગો ગુલઝાર સબ લહ-લહાને લગેં, કાફ़िલે મેં ચલો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

બરસાત કે પાની સે બીમારિયોં કા ઇલાજ : سُبْحٰنَ اللّٰه ! મ-દની કાફ़िલે કી ભી ક્યા ખૂબ બ-ર-કતેં હૈં ! વાકેઈ બારિશ ભી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ને'મત હૈ, કુરઆને પાક પારહ 26 **સૂરએ** قٓ આયત 9 મેં બારિશ કો "مَّآءً مُّبٰرَكًا" તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : "બ-ર-કત વાલા પાની" કહા ગયા હૈ.

દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 40 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"રાહે ખુદા** عَزَّوَجَلَّ **મેં ખર્ચ કરને કે ફ़ઝાઈલ" સફ़હા** 30 પર હૈ : હઝરતે મૌલા અલી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને એક બાર ફ़રમાયા : જબ તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ **શિફ़ા** ચાહે તો કુરઆને અઝીમ કી કોઈ આયત રિકાબી મેં લિખે ઔર **બારિશ કે પાની** સે ધોએ ઔર અપની ઔરત સે ઉસ કે **મહર**

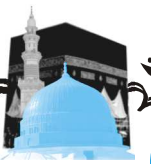

મેં સે એક દિરહમ ઉસ કી ખુશી સે લે ઉસ કા **શહ્દ** ખરીદ કર પિયે કે બેશક **શિફા** હૈ.

(اَلْمَوَاهِبُ اللَّدُنِّيَّة ج ٣ ص ٤٨, ફતાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 23, સ. 155)

એક તબીબ કા કહના હૈ : મૈં ને કઈ મરીઝોં કો મુખ્તલિફ અમરાઝ મેં **શહ્દ** ઔર **બારિશ કા પાની** દિયા હૈ ઈસે દીગર નુસ્ખોં સે બઢ કર નફ્અ બખ્શ પાયા હૈ.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ખૌફે ખુદા સે રોના સુન્નત હૈ

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે મરવી હૈ કે જબ યેહ આયતે મુબા-રકા નાઝિલ હુઈ :

اَفَمِنْ هٰذَا الْحَدِيْثِ تَعْجَبُوْنَ ﴿۵۹﴾ وَتَضْحَكُوْنَ وَلَا تَبْكُوْنَ ﴿۶۰﴾ (پ۲۷، النجم ۵۹، ۶۰)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તો ક્યા ઈસ બાત સે તુમ **તઅજ્જુબ** કરતે હો, ઔર હંસતે હો ઔર રોતે નહીં.

તો **અસ્હાબે સુફ્ફા** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُم ઈસ કદર રોએ કે ઉન કે મુબારક રુખ્સાર (યા'ની પાકીઝા ગાલ) આંસૂઓં સે તર હો ગએ. ઉન્હેં રોતા દેખ કર **રહમતે આલમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ભી **રોને** લગે. આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે બહતે હુએ **આંસૂ** દેખ કર વોહ સાહિબાન ઔર ભી ઝિયાદા **રોને** લગે. ફિર આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફ૨માયા : વોહ શખ્સ જહન્નમ મેં દાખિલ નહીં હોગા જો **અલ્લાહ** તઆલા કે ડર સે રોયા હો.

(شُعَبُ الْاِيمان ج ١ ص ٤٨٩ حديث ٧٩٨)

અલ્લાહ ! ક્યા જહન્નમ અબ ભી ન સર્દ હોગા ?
રો રો કે મુસ્તફા ને દરિયા બહા દિયે હૈં

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : ઈસ શે'૨ મેં **મેરે આકા** આ'લા હઝરત, મૌલાના શાહ ઈમામ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ખુદાએ ગફ્ફાર કે દરબારે ગુહર બાર મેં અર્ઝ ગુઝાર હૈં : **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! ક્યા જહન્નમ કી આગ ગુલામાને મુસ્તફા કે હક મેં અબ ભી

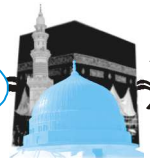

સર્દ ન હોગી ! મેરે પ્યારે પ્યારે પરવર દગાર ! તેરે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم અપની ઉમ્મત કી બખ્શિશ કે લિયે દુઆએં કરતે હુએ ઈતના રોએ હૈં ઈતના રોએ હૈં ગોયા રો રો કર દરિયા બહા દિયે હૈં.

ખુદાએ ગફ્ફાર બખ્શ દે અબ તૂ લાજે મહબૂબ રખ હી લે અબ
હમારા ગમ ખ્વાર ફિક્રે ઉમ્મત મેં દેખ આંસૂ બહા રહા હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 310)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રોને જૈસી સૂરત બના લે : અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના અબૂ બક્ર સિદ્દીક رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ફરમાયા : "જો શખ્સ **રો** સકતા હો તો રોએ ઔર અગર રોના ન આતા હો તો રોને જૈસી સૂરત બના લે." (اِحياءُ الْعُلوم ج ٤ ص ٢٠١) **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** યકીનન અચ્છોં કી નક્લ ભી અચ્છી હોતી હૈ : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 318 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"ફઝાઈલે દુઆ"** સફહા 81 પર દુઆ કી કબૂલિય્યત કે આદાબ મેં **અદબ નમ્બર 33** હૈ : (દુઆ કે દૌરાન) "આંસૂ ટપક્ને મેં કોશિશ કરે અગર્ચે એક હી કતરા હો કે દલીલે ઈજાબત (યા'ની કબૂલિય્યત કી દલીલ) હૈ. રોના ન આએ તો **રોને** કા સા મુંહ બનાએ કે નેકોં કી સૂરત ભી નેક (યા'ની અચ્છી) હૈ." દુઆ કે બયાન કર્દા **અદબ** કી શર્હ મેં આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : યેહ (રોની) સૂરત બનાના બ નિય્યતે **તશબ્બોહ** (યા'ની રોને વાલોં કી નક્કાલી) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હુઝૂર (યા'ની બારગાહે ઈલાહી મેં) હૈ ન કે ઔરોં કે દિખાને કો કે વોહ (યા'ની લોગોં કો દિખાને કે લિયે કરના) **રિયા** હૈ ઔર **હરામ,** યેહ નુક્તા યાદ રહે.

નદામત સે ગુનાહોં કા ઈઝાલા કુછ તો હો જાતા
મુઝે રોના ભી તો આતા નહીં હાએ નદામત સે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 238)

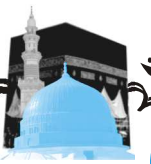

સર ઔર દાઢી મેં આટા છિડક્ને કી અનોખી વસિય્યત : **અચ્છોં** કી નક્કાલી કે ઝિમ્ન મેં "મા'દને અખ્લાક" હિસ્સએ અવ્વલ **સફ़હા** 54 પર દી હુઈ એક દિલચસ્પ **હિકાયત** કુછ તબ્દીલી કે સાથ અર્ઝ કરતા હૂં : એક મસ્ખરે ને મરતે વક્ત અપને દોસ્ત કો વસિય્યત કી કે જબ મુઝે દફ़્ન કરને લગો તો મેરી દાઢી ઔર સર કે બાલોં મેં "આટા છિડક દેના" દોસ્ત ને કહા : યાર ! તુમ ઝિન્દગી મેં તો મઝાક મસ્ખરી કરતે રહે હો અબ આખિરી વક્ત મેં તો ઈસ સે બાઝ રહો ! ઉસ ને કહા : અગર તુમ વાકેઈ મેરે ખૈર ખ્વાહ હો તો મૈં જો કહતા હૂં વોહ કર દેના. દોસ્ત હંસ કર રાઝી હો ગયા ઔર ઈન્તિકાલ કે બા'દ ઉસ ને દફ़્ન કરતે વક્ત ઉસ કી દાઢી ઔર સર કે બાલોં પર **આટા** છિડક દિયા. ચન્દ રોઝ બા'દ અપને મર્હૂમ દોસ્ત કો ખ્વાબ મેં દેખ કર પૂછા : مَا فَعَلَ اللّٰهُ بِكَ યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને તુમ્હારે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફ़રમાયા ? મર્હૂમ બોલા : મુઝ સે સુવાલ હુવા, તુમ ને આટા છિડક્ને કી વસિય્યત ક્યૂં કી થી ? મૈં ને અર્ઝ કી : **યા અલ્લાહ** મૈં ને તેરે મહબૂબ **મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈર્શાદ સુના થા : [1] اِنَّ اللّٰهَ يَسْتَحْيِ عَنْ ذِي الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ (યા'ની બિલા શુબા **અલ્લાહ** તઆલા મુસલ્માન કે બુઢાપે સે હયા ફ़રમાતા હૈ) બૂઢા હોના મેરે ઈખ્તિયાર મેં ન થા ઈસ લિયે સોચા કે લાઓ "બુઢાપે કી સૂરત" હી બના લૂં. તો **અલ્લાહ** તઆલા ને ફ़રમાયા : જાઓ ! મૈં ને તુઝે બખ્શ દિયા.

رحمتِ حق بہا نہ مے جُوید
رحمتِ حق بہانہ مے جُوید

(**અલ્લાહ** કી રહમત કીમત નહીં માંગતી. **અલ્લાહ** કી રહમત બહાના ચાહતી હૈ)

સફ़ેદ બાલ કિયામત મેં નૂર હોંગે : **આજ** કલ ઉમૂમન સિન રસીદા ઈસ્લામી ભાઈ સફ़ેદ બાલોં સે કતરાતે હૈં હાલાં કે મુસલ્માન હોને કી હાલત મેં બુઢાપે કી વજહ સે સફ़ેદ બાલ આના બડી સઆદત કી બાત હૈ ચુનાન્ચે **ફ़રમાને મુસ્તફ़ા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

1. (اَلْمُعْجَمُ الاوسط ج٤ ص٨٢ حديث ٥٢٨٦)

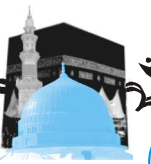

હૈ : સફેદ બાલોં કો ન ઉખાડો ક્યૂંકે યેહ કિયામત કે દિન નૂર હોંગે. જિસ કા એક બાલ સફેદ હુવા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક નેકી લિખેગા ઔર ઉસ કા એક ગુનાહ મુઆફ ફરમાએગા ઔર ઉસ કા એક દ-રજા બુલન્દ ફરમાએગા. (اَلتَّرغِيب وَالتَّرهِيب ج٣ ص ٨٦ حديث٦)

આંસૂ ન પોંછને કી ફઝીલત : **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم ને ફરમાયા : "જબ તુમ મેં સે કિસી કો ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ સે **રોના** આએ તો વોહ આંસૂઓં કો કપડે સે સાફ ન કરે બલ્કે રુખ્સારોં પર બહ જાને દે કે વોહ ઈસી હાલત મેં **રબ** તઆલા કી બારગાહ મેં હાઝિર હોગા." (شُعَبُ الْاِيمان ج١ ص٤٩٣ حديث ٨٠٨)

રોતા હુવા મૈં આઉં દાગે જિગર દિખાઉં
અફસાના ભી સુનાઉં મૈં અપની બે કસી કા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 194)

ઘર મેં છુપ કર રોના અચ્છા હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ ઔર ઈશ્કે મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેં બહને વાલે **આંસૂ** બેશક નહીં પોંછને ચાહિએં મગર દૂસરોં કી મૌજૂ-દગી મેં રોતે હુએ યેહ ગૌર કર લેના ઝરૂરી હૈ કે ન પોંછને સે મક્સૂદ કહીં યેહ તો નહીં કે લોગ મેરે આંસૂ દેખ લેં તાકે મુઝ સે **મુ-તઅસ્સિર** હોં કે વાહ ! વાહ ! બહુત નેક આદમી યા બડા આશિકે રસૂલ હૈ ! અગર مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઐસા હૈ તો યેહ **રિયાકારી** હૈ અબ આંસૂ ન પોંછને કી ફઝીલત કૈસી ! ઉલટા જહન્નમ કી હકદારી હૈ. જિસ કો સબ કે સામને રોને મેં "રિયાકારી" કા અન્દેશા હો ઉસે ચાહિયે કે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 74 સફહાત પર મુશતમિલ કિતાબ, **"અખ્લાકે સાલિહીન"** **સફહા** 30 પર દી હુઈ ઈસ હિકાયત કો પેશે નઝર રખે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઉમામા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને એક શખ્સ કો દેખા કે વોહ સજદે મેં રો રહા હૈ, ફરમાયા : نِعمَ هٰذَا لَوْكَانَ فِى بَيتِكَ حَيثُ لَا يَرَاكَ النَّاس યા'ની યેહ (રોના) અચ્છા કામ હૈ અગર ઘર મેં હોતા, જહાં લોગ ન દેખતે. (تَنبِيهُ الْمُغتَرِّيْن ص ٣٢)

મેરે ચેહરે પર કફન ઢક દીજિયે
બઢતે જાતે હૈં ગુનહ અત્તાર આહ !

સાથિયો રુસ્વા મુઝે મત કીજિયે
કુછ તો ઈઝહારે નદામત કીજિયે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 219)

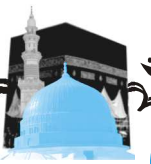

આંસૂઓં કો દાઢી સે સાફ કરતે : હઝરતે સય્યિદુના મુહમ્મદ બિન **મુન્કદિર** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَادِر જબ રોતે તો અપને ચેહરે ઔર દાઢી પર આંસૂ મલ લેતે ઔર ફરમાતે કે મુઝે મા'લૂમ હુવા હૈ કે આગ ઉસ જગહ કો ન છૂએગી જહાં ખૌફે ખુદા સે નિકલને વાલે આંસૂ લગે હોં. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ٤ ص ٢٠١) અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

યા ખુદા બહરે રઝા અત્તાર કો વોહ આંખ દે
હો ગમે મહબૂબ મેં આંસૂ બહાના જિસ કા કામ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 154)

રોના ન આએ તો બ કોશિશ રોએં : હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન **અમ્ર** બિન આસ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا ને ફરમાયા : "**રોયા** કરો ! અગર રોના ન આએ તો **રોને કી કોશિશ** કરો, ઉસ ઝાત કી કસમ જિસ કે કબ્ઝએ કુદરત મેં મેરી જાન હૈ ! અગર તુમ મેં સે કિસી કો ઈલ્મ હોતા તો વોહ ઈસ કદર ચીખતા કે ઉસ કી આવાઝ ફટ જાતી ઔર ઈસ તરહ નમાઝ પઢતા કે ઉસ કી પીઠ ટૂટ જાતી." (الزهد لابن المبارك ص٣٥٦ رقم١٠٠٧) યેહ નક્લ કરને કે બા'દ **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ **અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِي **એહયાઉલ ઉલૂમ** જિલ્દ 4 **સફહા** 230 પર ફરમાતે હૈં : ગોયા ઉન્હોં ને **નબિય્યે કરીમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઈસ હદીસે મુબારક કી તરફ ઈશારા કિયા જિસ મેં આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "અગર તુમ વોહ બાત જાનતે જો મૈં જાનતા હૂં તો તુમ હંસતે કમ ઔર રોતે ઝિયાદા."

(بُخاری ج ٤ ص٢٤٣ حدیث٦٤٨٥)

સોઝિશે ઈશ્ક મેં જલતા હી રહૂં મૈં હર દમ
આંખ સે ગમ મેં તેરે ખૂન બરસતા દેખૂં

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 121)

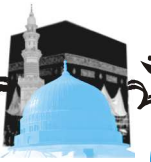

अल्लाह عَزَّوَجَلَّ एक कत्रअे आंसू से आग के कई समुन्दर बुझा देगा : **हज़रते** सय्यिदुना अबू सुलैमान दारानी قُدِّسَ سِرُّهُ النُّورانی फ़रमाते हैं : (ख़ौफ़े ख़ुदा عَزَّوَجَلَّ के बाईस) जो आंखें डब-डबाएंगी (या'नी आंसूओं से भर जाएंगी), उस चेहरे पर क़ियामत के दिन सियाही **और ज़िल्लत** नहीं चढ़ेगी और अगर उन डब-डबाने वाली आंखों से **आंसू** जारी हो जाएंगे तो **अल्लाह** तआला उन **आंसूओं** के पहले क़तरे के साथ ही आग के कई समुन्दर बुझा देगा और जिस क़ौम में से कोई शख़्स (ख़ौफ़े ख़ुदा عَزَّوَجَلَّ से) रोता है, उस क़ौम पर रह़्म किया जाता है.

(اِحیاءُ الْعُلوم ج ٤ ص ٢٠١)

आग दोज़ख़ की जला ही नहीं सकती उन को
ईश्क़ की आग में दिल जिन के जला करते हैं

(वसाईले बख़्शिश, स. 143)

एक हज़ार दीनार स-दक़ा करने से बेहतर एक क़त्रअे अश्क : **हज़रते** सय्यिदुना **अब्दुल्लाह** बिन **अम्र** बिन आस رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ने फ़रमाया : "**अल्लाह** तआला के ख़ौफ़ से **आंसू का एक क़तरा बहना** मेरे नज़दीक एक हज़ार दीनार **स-दक़ा** करने से बेहतर है."

(شُعَبُ الْاِیمان ج١ص٥٠٢حدیث ٨٤٢)

दुर्रे नायाब बिलाशक हैं वोह हीरे अनमोल
अश्क आक़ा की जो यादों में बहा करते हैं

(वसाईले बख़्शिश, स. 143)

ज़मीन पर गिरने वाले आंसू के क़तरे की फ़ज़ीलत : **हज़रते** सय्यिदुना का'बुल अह़बार رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ने फ़रमाया : ख़ौफ़े ख़ुदा عَزَّوَجَلَّ से **आंसू** बहाना मुझे अपने **वज़्न के बराबर सोना** स-दक़ा करने से भी ज़ियादा पसन्दीदा है क्यूंके जो शख़्स **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के डर से रोए और उस के **आंसूओं** का एक क़तरा भी ज़मीन पर गिर जाए तो **आग उस** (रोने वाले) **को न छूएगी.**

(دُرَّةُ النّاصِحین ص٢٥٣)

www.dawateislami.net

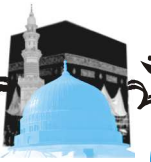

યા રબ બચા લે તૂ મુઝે નારે જહીમ સે
ઔલાદ પે ભી બલ્કે જહન્નમ હરામ હો

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 189)

ખૌફે ખુદા સે નિકલે હુએ આંસૂ કા કતરા હૂર ને ચેહરે પર મલ લિયા : હઝરતે સય્યિદુના અહમદ બિન અબુલ હવારી قُدِّسَ سِرُّهُ النُّوْرَانِی ફરમાતે હૈં : મૈં ને ખ્વાબ મેં એક હૂર કો દેખા જિસ કે ચેહરે પર નૂર કી ચમક થી મૈં ને પૂછા : તુમ્હારે ચેહરે કી યેહ ચમક દમક કિસ વજહ સે હૈ ? વોહ બોલી : તુમ્હેં વોહ રાત યાદ હૈ જિસ મેં તુમ રોએ થે ? મૈં ને કહા : હાં. ઉસ ને કહા : તુમ્હારે આંસૂ મુઝે લા કર દિયે ગએ તો મૈં ને ઉન કો અપને ચેહરે પર મલ લિયા ચુનાન્ચે **મેરે ચેહરે કી યેહ ચમક દમક આપ કે ઉસી આંસૂ કી વજહ સે હૈ.** (رسالہ قشیریہ ص۴۲۲) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ગુનાહ કે બા વુજૂદ ખુશ રહના જહન્નમ મેં ગિરા સકતા હૈ ! : એક ઇબાદત ગુઝાર કા કૌલ હૈ : અગર કોઈ શખ્સ ગુનાહ કરે ઔર હંસે તો યકીન જાનો કે **અલ્લાહ** તઆલા ઉસ બેબાક કો જહન્નમ મેં ડાલ દેગા ઔર વહાં વોહ **રોએગા** ઔર અગર કોઈ શખ્સ તાઅત વ બન્દગી બજા લાએ ફિર ભી ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ કે બાઇસ રોએ તો બિલ યકીન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસે જન્નત મેં દાખિલ ફરમાએગા ઔર વોહ વહાં ખુશી સે રહેગા.

(المنبهات علی الاستعداد لیوم المعاد ص۵ مُلَخَّصا)

ઉમ્ર બદિયોં મેં સારી ગુઝારી હાએ ફિર ભી નહીં શર્મસારી
બખ્શ મહબૂબ કા વાસિતા હૈ યા ખુદા તુઝ સે મેરી દુઆ હૈ

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 134)

www.dawateislami.net

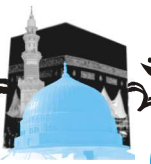

બેબાકી સે ગુનાહ કરના બહુત સખ્ત બાત હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યૂં તો હર ગુનાહ બુરા ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ મગર હંસ હંસ કર ઔર બેબાકી (યા'ની બે ખૌફી) કે સાથ ગુનાહ કરના યેહ બહુત ઝિયાદા તબાહ કુન હોતા હૈ, બે ધડક ગુનાહ કર ડાલને વાલોં કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે કહરો ગઝબ સે ડર જાના ચાહિયે, ખુદા કી કસમ ! જહન્નમ કી ગરમી કોઈ બરદાશ્ત નહીં કર સકેગા. **અલ્લાહ** તબા-૨-ક વ તઆલા પારહ 10 **સૂ-રતુત્તૌબહ** કી આયત નમ્બર 81 તા 82 મેં જહન્નમ કી હાલત કે બારે મેં ઈર્શાદ ફ૨માતા હૈ :

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ حَرًّا ؕ لَوْ كَانُوْا يَفْقَهُوْنَ ﴿۸۱﴾
فَلْيَضْحَكُوْا قَلِيْلًا وَّلْيَبْكُوْا كَثِيْرًا ۚ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તુમ ફ૨માઓ જહન્નમ કી આગ સબ સે સખ્ત ગર્મ હૈ કિસી તરહ ઉન્હેં સમઝ હોતી તો ઉન્હેં ચાહિયે કે થોડા હંસેં ઔર બહુત રોએં.

.....તો થોડા હંસતે ઔર ઝિયાદા રોતે : **સદરુલ** અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى મઝકૂરા આયાતે કરીમા કે તહ્ત ફ૨માતે હૈં : દુન્યા મેં ખુશ હોના ઔર **હંસના** ચાહે કિતની હી દરાઝ મુદ્દત કે લિયે હો મગર વોહ આખિરત કે **રોને** કે મુકાબિલ થોડા હૈ ક્યૂંકે દુન્યા ફાની (યા'ની ફના હોને વાલી) હૈ ઔર આખિરત દાઈમ (યા'ની હમેશા રહને વાલી) હૈ ઔર બાકી હૈ. યા'ની **આખિરત કા રોના દુન્યા મેં હંસને ઔર ખબીસ અમલ** (યા'ની ગુનાહ) **કરને કા બદલા હૈ.** **હદીસ** શરીફ મેં હૈ : **સય્યિદે આલમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફ૨માયા કે અગર તુમ જાનતે વોહ જો મૈં જાનતા હૂં તો થોડા હંસતે ઔર બહુત રોતે. **(صحیح بُخاری ج ٤ ص٢٤٣ حدیث٦٤٨٥)**

મેરે અશ્ક બહતે રહેં કાશ ! હર દમ
તેરે ખૌફ સે યા ખુદા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

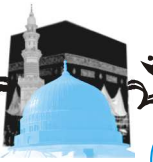

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (عام)

ઐ હંસ હંસ કર ગુનાહ કરને વાલો ! : ઐ હંસ હંસ કર ગુનાહ કરને વાલે નાદાનો ! ઈસ સે કબ્લ કે મૌત તુમ્હારી ગફલત ભરી હંસી કા ખાતિમા કર દે સચ્ચી તૌબા કર લો ! ખુદ કો ડરાને, સન્જીદા બનાને ઔર જહન્નમ મેં રોતે હુએ જાને સે બચાને કે લિયે ઈસ રિવાયત પર ગૌર કરો ! જિસ મેં સરવરે આલમ, નૂરે મુજસ્સમ, શહન્શાહે આદમ વ બની આદમ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા હૈ : ઐ લોગો ! રોયા કરો ઔર અગર ન હો સકે તો રોને કી કોશિશ કિયા કરો ક્યૂંકે જહન્નમ મેં જહન્નમી રોએંગે યહાં તક કે ઉન કે આંસૂ ઉન કે ચેહરોં પર ઐસે બહેંગે ગોયા વોહ નાલિયાં હૈં, જબ આંસૂ ખત્મ હો જાએંગે તો ખૂન બહને લગેગા ઔર આંખેં ઝખ્મી હો જાએંગી કે ઉન મેં અગર કશ્તિયાં ડાલી જાએં તો ચલને લગેં. (شرح السنة للبغوى ج٧ ص٥٦٥ حديث٤٣١٤) મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની જીતે જી અપને ગુનાહોં કે ડર, રબ (عَزَّوَجَلَّ) કે ખૌફ, ઉસ કી રહમત કે શૌક, ઉસ કે હબીબ (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કે ઈશ્ક મેં જિતના હો સકે **રો** લો ઐસે રોને કા અન્જામ (عَزَّوَجَلَّ) اِنْ شَآءَاللّٰه ખુશી વ શાદમાની હૈ.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 7, સ. 545)

મુઝ ખતાકાર પર ભી અતા કર — બે હિસાબ બખ્શ દે રબ્બે અકબર
મુઝ કો દોઝખ સે ડર લગ રહા હૈ — યા ખુદા તુઝ સે મેરી દુઆ હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 132)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રિક્કત અંગેઝ દુઆ કી ચોટ ને કહાં સે કહાં પહોંચા દિયા ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! શૈતાન કો ભગાને, સોઈ હુઈ કિસ્મત જગાને, ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં **રોને** કા જઝબા બઢાને સચ્ચી તૌબા કી સઆદત પાને, ગમે મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેં આંસૂ બહાને ઔર અપના સીના મદીના બનાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે,

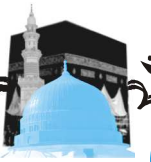

અપને ઈમાન કી હિફ઼ાઝ઼ત કે લિયે કુઢતે રહિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક઼ ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફ઼िક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઈસ મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ઼ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ઼िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફ઼ર કીજિયે. આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં : તાંદલિયા નવાલા (ઝિલઅ સરદારઆબાદ પંજાબ પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા હૈ : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને જબ પહલી બાર (1426 સિ.હિ. બ મુતાબિક઼ 2005 સિ.ઈ.) મેં તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે બૈનલ અક્વામી તીન રોઝા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ (સહરાએ મદીના, મદીનતુલ ઔલિયા મુલતાન શરીફ઼ પાકિસ્તાન) મેં શિર્કત કી તો **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તા હો ગયા ઔર ઈસ કદર જઝ્બા મિલા કે બાબુલ મદીના કરાચી આ કર **દા'વતે ઈસ્લામી** કે જામિઅતુલ મદીના મેં **દર્સે નિઝામી** કે અન્દર દાખિલા લે લિયા ઔર યેહ બયાન દેતે વક્ત اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **દૌરએ હદીસ** કર રહા હૂં. મેરા એક દોસ્ત પહલે **મ-દની માહોલ** મેં થા મગર વોહ શરાબી દોસ્તોં કી સોહબત કે સબબ ખરાબ હો ગયા ઔર مَعَاذَاللّٰه નમાઝ પઢની ભી છોડ દી. મુઝે ઈસ કા બહુત કલક (યા'ની દુખ) થા. મૈં જબ ભી અપને ગાઉં મસરીરા ચક, તાંદલિયા નવાલા જાતા ઉસ પર **ઈન્ફ઼िરાદી કોશિશ** કરતા, વોહ સુની અનસુની કર દેતા, મગર મૈં ને હિમ્મત ન હારી. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને (1427 સિ.હિ. બ મુતાબિક઼ 2006 સિ.ઈ.) મેં ફ઼िર ઉસ કો બૈનલ અક્વામી તીન રોઝા **સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** (સહરાએ મદીના, મદીનતુલ ઔલિયા મુલતાન શરીફ઼ પાકિસ્તાન) કી દા'વત પેશ કી. ઈજતિમાઅ આયા ઔર ગુઝર ગયા મેરી ઉન સે મુલાકાત ન હો સકી. ઈદ કે દિન મૈં ને અપને ઘર મેં સે ઝાંકા તો એક હલકી સી દાઢી વાલે બા ઈમામા ઈસ્લામી ભાઈ દૂર સે હમારે ઘર કી તરફ઼ બઢે ચલે આ રહે થે, મૈં ઉન કો પહચાન ન સકા, જબ વોહ કરીબ આએ તો મૈં ખુશી સે ઉછલ પડા ક્યૂંકે યેહ તો મેરે વોહી બિછડે હુએ

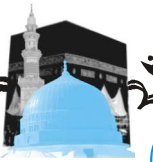

દોસ્ત થે, મૈં ને દૌડ કર જોશે **મહબ્બત** મેં ઉન કો સીને સે ચિમટા લિયા. ઔર **મ-દની માહોલ** મેં વાપસી પર મુબારક બાદ પેશ કી. જબ ઈસ **મ-દની ઈન્કિલાબ** કા સબબ દરયાફ़્ત કિયા તો કહને લગે : આપ કી દા'વત પર તીન રોઝા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ (સહરાએ મદીના મુલતાન શરીફ़ પાકિસ્તાન) મેં હાઝિર હુવા થા, વહાં ઈખ્તિતામી **રિક્કત અંગેઝ દુઆ** મેં મેરે દિલ પર **મ-દની ચોટ** લગ ગઈ, દુઆ મેં ખૌફ़ે ખુદા عَزَّوَجَلَّ કે સબબ **રોના ધોના** મચા હુવા થા, મેરે ઝમીર ને મુઝે ઝંઝોડા કે દેખ તો સહી ! નેક પરહેઝ ગાર આશિકાને રસૂલ તો ગુનાહોં સે તૌબા કરતે હુએ અપને પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કે દરબાર મેં ગિડગિડા રહે ઔર **આંસૂ** બહા રહે હૈં જબ કે તૂ તો યકીની તૌર પર સર તા પા ગુનાહોં મેં ઘિરા હુવા હૈ મગર તુઝે ઈસ કા કોઈ એહસાસ નહીં ! બસ ભાઈ ! મેરા ભી બન્દ ટૂટા, મૈં ભી ખૂબ **રોયા** ઔર રો રો કર મૈં ને અપને સાબિકા ગુનાહોં સે તૌબા કી ઔર ઉસી વક્ત દાઢી શરીફ़ બઢાને ઔર ઈમામએ પાક સજાને કી પક્કી નિય્યત કર લી. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉન્હોં ને પુરજોશ અન્દાઝ મેં "દા'વતે ઈસ્લામી" કે **મ-દની કામોં** કી ધૂમેં મચાની શુરૂઅ કર દીં. આલમી મ-દની મર્કઝ ફ़ૈઝાને મદીના બાબુલ મદીના કરાચી હાઝિર હો કર **મ-દની કાફ़िલા કોર્સ** કરને કી ભી સઆદત હાસિલ કી ઔર તરક્કી કરતે કરતે આઠ નવ માહ મેં દા'વતે ઈસ્લામી કી ઝૈલી મુશા-વરત કે નિગરાન બન ગએ.

બુરી સોહબતોં સે કનારા કશી કર કે અચ્છોં કે પાસ આ કે પા મ-દની માહોલ
તનઝ્ઝુલ કે ગહરે ગઢે મેં થે ઉન કી તરક્કી કા બાઈસ બના મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કલેજા હિલા દેને વાલી એક સચ્ચી દાસ્તાન : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ મ-દની બહાર સે હમેં યેહ દર્સ મિલા કે બિલ ખુસૂસ અપને જાનને પહચાનને વાલોં કી બદ આ'માલિયોં પર દિલ જલાતે રહના ઔર ઉન પર **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કા સિલ્સિલા જારી રખના ચાહિયે કે ન જાને કબ કિસી કા દિલ ચોટ ખા જાએ ! નીઝ યેહ ભી દર્સ મિલા કે **બુરી સોહબત** સે હમેશા બચ કર રહના ચાહિયે કે યેહ અચ્છે ભલે નેક ઈન્સાન કો ભી શૈતાન કે

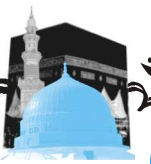

કદમોં મેં લા પટખ્તી હૈ. યેહ તો ઉન ઈસ્લામી ભાઈ કી ખુશ નસીબી, કે અપને હમદર્દ ઈસ્લામી ભાઈ કી કુઢન ઔર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કે સદકે **શરાબિયોં** કી સોહબતોં સે બચ નિકલને મેં કામ્યાબ હો ગએ, વરના બુરી સોહબત ઔર બિલ ખુસૂસ શરાબિયોં ઔર જૂઆરિયોં કી સંગત ઐસા તબાહ કરતી હૈ કે તબાહી ભી લરઝ ઉઠતી હૈ ! **જૂઆરિયોં** કી સોહબત કે ભયાનક અન્જામ કી એક **સચ્ચી દાસ્તાન** સુનાતા હૂં, **કલેજા થામ** કર સુનિયે ઔર બુરી સોહબત સે હમેશા હમેશા કે લિયે **તૌબા** કીજિયે ચુનાન્ચે પંજાબ (પાકિસ્તાન) કે એક મહલ્લે મેં એક અજીબો ગરીબ બદબૂ મહસૂસ હોને લગી, અલાકે વાલોં કી ખૂબ જુસ્ત-જૂ કે બા'દ કહીં જા કર બદબૂ કા સુરાગ મિલા, વોહ બદબૂ એક બન્દ ઘર સે આ રહી થી. ચુનાન્ચે પોલીસ કો ઇત્તિલાઅ દી ગઈ. જબ પોલીસ વાલે લોગોં કી મૌજૂ-દગી મેં તાલા તોડ કર ઘર કે અન્દર દાખિલ હુએ **તો યેહ દેખ કર સબ કે રૂંગટે ખડે હો ગએ કે વહાં ચારપાઈ પર એક જવાન આદમી કી લાશ પડી થી ઔર ઉસ કે બા'ઝ હિસ્સે ગલ સડ ચુકે થે ઔર ઉન મેં કીડે રેંગ રહે થે. યેહ મન્ઝર દેખ કર બચ્ચોં સમેત કઈ અફ્રાદ બેહોશ હો ગએ.** તહકીક કરને પર પતા ચલા કે યેહ નૌ જવાન મેહનત મઝદૂરી કરને કે લિયે ઈસ અલાકે મેં આયા થા, કિરાએ કે મકાન મેં રિહાઇશ પઝીર થા ઔર બા'ઝ જૂઆરિયોં સે ઈસ કી દોસ્તી થી. એક દિન યેહ નૌ જવાન અપને દોસ્તોં સે જૂઆ મેં બહુત સારી રકમ જીત ગયા, હારે હુએ જૂઆરી દોસ્તોં ને હારી હુઈ રકમ લૂટને કે લિયે ઈસ કે ગલે મેં ફન્દા કસા ઔર બિજલી કે કરન્ટ લગા લગા કર મૌત કે ઘાટ ઉતાર દિયા, ફિર ઈસે બે ગોરો કફ્ન છોડ કર તાલા લગા કર ફિરાર હો ગએ.

ઐ જૂઆરી તૂ જૂએ સે બાઝ આ વરના ફંસ જાએગા જિસ દિન તૂ મરા
તૂ નશે સે બાઝ આ મત પી શરાબ દો જહાં હો જાએંગે વરના ખરાબ
હો ગયા તુઝ સે ખુદા નારાઝ અગર
કબ્ર સુન લે આગ સે જાએગી ભર

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 668, 669)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

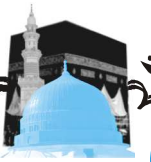

ખુદા સે ન ડરના સબ સે બડા ગુનાહ હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا (નેકી કી દા'વત દેતે હુએ ગુનાહોં સે ડરાને કે લિયે) ઈર્શાદ ફ઼રમાતે હૈં : **ઐ ગુનાહ કરને વાલે !** તૂ "બુરે ખાતિમે" સે બે ખૌફ઼ ન હો ઔર જબ તૂ કોઈ ગુનાહ કર લે તો ઉસ કે બા'દ ઉસ સે બડા ગુનાહ ન કર, તેરા દાઈં, બાઈં જાનિબ કે ફ઼िરિશ્તોં સે હયા મેં કમી કરના ઉસ ગુનાહ સે બડા ગુનાહ હૈ જો તૂને કિયા, ઔર તેરા ગુનાહ કર લેને પર ખુશ હોના ઈસ સે ભી બડા ગુનાહ હૈ હાલાં કે તૂ નહીં જાનતા કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તેરે સાથ ક્યા સુલૂક ફ઼રમાને વાલા હૈ, ઔર તેરા કિસી **ગુનાહ કે છૂટને પર ગમગીન હો જાના** ઈસ સે ભી બડા ગુનાહ હૈ ઔર તૂ (કિસ કદર નાદાન હૈ કે છુપ કર) ગુનાહ (યા બદકારી) કરતે હુએ તેઝ હવા સે **દરવાઝે કા પર્દા ઉઠ જાએ** તો ડર જાતા હૈ મગર તેરા દિલ ઈસ બાત સે નહીં ડરતા કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **તુઝે દેખ રહા હૈ.** તેરા (ખુદા સે ન ડરને કા) યેહ અમલ ઈસ સે ભી **બડા ગુનાહ** હૈ. **(ابن عساكر ج١٠ص٦٠،جَمْعُ الْجَوامِع لِلسُّيُوطی ج١٥ص١٠٥حديث١٢٤٦٢)**

સિલ્સિલા આહ ! ગુનાહોં કા બઢા જાતા હૈ — નિત નયા જુર્મ હર કે આન હુવા જાતા હૈ
ઈમ્તિહાં કે કહાં કાબિલ હૂં મૈં પ્યારે અલ્લાહ — બે સબબ બખ્શ દે મૌલા તેરા ક્યા જાતા હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 126)

ગુનાહ કે બારે મેં નેક ઔર બદ કી અપની અપની કૈફ઼िય્યત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ને કિસ કદર ઉમ્દા અન્દાઝ મેં **નેકી કી દા'વત** ઈર્શાદ ફ઼રમાઈ હૈ ! વાકેઈ ગુનાહ ફ઼िર ગુનાહ હૈ ઈસ સે બાઝ હી રહના ચાહિયે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દે ઈસ સે બહુત ઝ્યિાદા ડરતે હૈં, મગર ગુનાહોં કે આદી લોગ ઈસ કી ઝરા ભી પરવાહ નહીં કરતે જૈસા કે "બુખારી શરીફ઼" મેં **ફ઼રમાને મુસ્તફ઼ા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : "મોમિન અપને ગુનાહોં કો ઈસ અન્દાઝ સે દેખ રહા હોતા હૈ ગોયા કે વોહ કિસી પહાડ તલે બૈઠા હૈ ઔર ઈસે ડર હૈ કે કહીં યેહ પહાડ ઈસ કે ઊપર ન આ ગિરે જબ કે ફ઼ાસિક વ ફ઼ાજિર કે નઝ્દીક ગુનાહોં કા મુઆ-મલા ઐસા હૈ ગોયા કોઈ મખ્ખી ઈસ કી નાક પર બૈઠી ઔર ઈસ ને હાથ કે ઈશારે સે ઉડા દી." **(بُخاری ج٤ ص ١٩٠ حديث٦٣٠٨)**

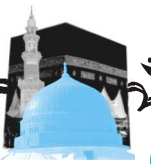

રીછ બન્દર કા તમાશા દેખના હરામ હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! હઝરતે સય્યિદુના ઇબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا કી **નેકી કી દા'વત** મેં ગુનાહ કરને સે રહ જાને પર ગમગીન હોને કે **મુ-તઅલ્લિક** ભી ઝિક્ર હૈ, ઇસ ઝિમ્ન મેં દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 561 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"મલ્ફ़ૂઝાતે આ'લા હઝરત" સફ़હા** 286 પર દિયે હુએ ઇબ્રત કે "મ-દની ફ़ૂલ" મુલા-હઝા હોં : ચુનાન્ચે મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફ़રમાતે હૈં : ના જાઇઝ બાત કા તમાશા દેખના ભી ના જાઇઝ હૈ, **બન્દર** નચાના હરામ હૈ, ઇસ કા તમાશા દેખના ભી હરામ હૈ. **દુર્રે મુખ્તાર વ હાશિયએ અલ્લામા તહતાવી** મેં ઇન મસાઇલ કી તસરીહ (યા'ની વાઝેહ બયાન) હૈ. આજ કલ લોગ ઇન (અહકામ) સે ગાફ़िલ હૈં. **મુત્તકી** લોગ જિન કો શરીઅત કી એહતિયાત હૈ, ના વાકિફ़ી સે **રીછ યા બન્દર** કા તમાશા યા **મુર્ગો** કી પાલી (યા'ની તરકીબ સે કરવાઈ જાને વાલી મુર્ગો કી લડાઈ) દેખતે હૈં ઔર નહીં જાનતે કે ઇસ સે ગુનહગાર હોતે હૈં. હદીસ મેં ઇર્શાદ હૈ કે "અગર કોઈ મજમઅ ખૈર (યા'ની ભલાઈ કા ઇજતિમાઅ વગૈરા) કા હો ઔર વોહ ન જાને પાયા ઔર ખબર મિલને પર ઇસ ને અફ़સોસ કિયા તો ઉતના હી સવાબ મિલેગા જિતના હાઝિરીન કો ઔર અગર મજમએ શર (યા'ની બુરાઈ કા મજમઅ મ-સલન મ્યૂઝીકલ પ્રોગ્રામ) હો ઉસ ને અપને ન જાને પર અફ़સોસ કિયા તો જો ગુનાહ ઉન હાઝિરીન પર હોગા વોહ ઇસ પર ભી (હોગા)."

મૌલા મુઝ કો નેક બના દે અપની ઉલ્ફ़ત દિલ મેં બસા દે
બહરે સફ़ા ઔર બહરે મર્વહ યા અલ્લાહ મેરી ઝોલી ભર દે

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 107)

લોગોં કે સામને "નેક બનને" વાલે કી કબ્ર કા અહવાલ : હઝરતે **સય્યિદુના ઇબ્રાહીમ તૈમી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِی (ઇખ્લાસ કે મુ-તઅલ્લિક નેકી કી દા'વત દેતે હુએ ઇર્શાદ) ફ़રમાતે હૈં : મૈં મૌત ઔર અપને મિટ જાને કો યાદ કરને કે લિયે કસરત સે કબ્રિસ્તાન આતા જાતા થા, એક રાત કબ્રિસ્તાન મેં મુઝે નીંદ ને ઘેર લિયા

www.dawateislami.net

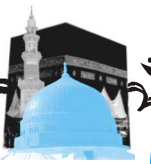

ઔર મૈં ને ખ્વાબ મેં દેખા કે એક **કબ્ર** ફટી ઔર આવાઝ઼ આઈ : "યેહ ઝન્જીર પકડો ઔર ઈસ કે મુંહ મેં દાખિલ કર કે ઈસ કી પિછલી શર્મગાહ સે નિકાલો." તો વોહ મુર્દા (ઘબરા કર) કહને લગા : "**યા રબ** عَزَّوَجَلَّ ! ક્યા મૈં **કુરઆન** નહીં પઢા કરતા થા ? ક્યા મૈં **બૈતુલ્લાહ** કા **હજ** નહીં કરતા થા ?" ઈસ તરહ યકે બા'દ દી-ગરે વોહ અપની નેકિયાં ગિનવાને લગા તો ફ઼િર આવાઝ઼ ગૂંજ ઉઠી : બેશક તૂ લોગોં કે સામને તો યેહ આ'માલ કરતા થા મગર જબ તન્હાઈ મેં હોતા તો ના ફ઼રમાનિયોં કે ઝરીએ મુઝ સે એ'લાને જંગ કરતા ઔર મુઝ સે નહીં ડરતા થા. **(اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج١ ص٣١)**

મેરા હર અમલ બસ તેરે વાસિતે હો
કર ઈખ્લાસ ઐસા અતા યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 78)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! લરઝ઼ ઉઠિયે ! ઘબરા કર તૌબા કર લીજિયે !! યહાં વોહ નેક નમાઝી ઔર બ ઝાહિર સુન્નતોં કે આદી ઈસ્લામી ભાઈ ભી ઈબ્રત હાસિલ કરેં જો સબ કે સામને મહ્ઝ઼ દિખાવે કે લિયે ફ઼ર્ઝ઼ તો ફ઼ર્ઝ઼ નફ઼લ ભી અદા કરતે હૈં મગર તન્હાઈ મેં અમલ સે ગફ઼લત બરતતે હૈં, નેક નઝર આને કે લિયે અવામ મેં તો ખૂબ **હુસ્ને અખ્લાક** કે પૈકર બનતે હર એક કો એહતિરામ સે ઝુક કર સલામ કરતે ઔર "જી જનાબ" સે મુખાતિબ હોતે હૈં મગર ઘર મેં **"શેરે બબર"** કી તરહ દહાડતે, ખૂબ તૂ તુકાર ઔર દિલ આઝાર ગુફ઼્ત-ગૂ કરતે બલ્કે મારધાડ તક સે ભી નહીં ચૂકતે હૈં.

છુપ કે લોગોં સે કિયે જિસ કે ગુનાહ
વોહ ખબરદાર હૈ ક્યા હોના હૈ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼)

શર્હે કલામે રઝા : ઈસ શે'ર મેં આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه **નેકી કી દા'વત** દેતે હુએ ફ઼રમાતે હૈં : ઐ ગુનાહ કરને વાલે ! તૂને લોગોં સે તો અપને ગુનાહ છુપા લિયે, મગર યેહ ભૂલ ગયા કે જિસ પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કી ના ફ઼રમાનિયાં કી હૈં વોહ તેરે ઈન કારનામોં સે વાકિફ઼ હૈ. આહ ! અબ મહશર મેં તેરા ક્યા હોગા !

દિખાવે કે આ'માલ સે તૌબા કર લીજિયે, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તૌબા કબૂલ કરને વાલા

www.dawateislami.net

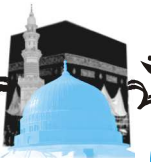

मेहरबान है, **दा'वते इस्लामी** के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** की मत्बूआ 1012 सफ़हात पर मुश्तमिल किताब, **"जहन्नम में ले जाने वाले आ'माल"** (जिल्द 2) **सफ़हा** 866 ता 867 पर है : ताजदारे रिसालत, शहन्शाहे नुबुव्वत صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का फ़रमाने मग्फ़िरत निशान है : "गुनाह पर नादिम होने वाला **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ की तरफ़ से रहमत का ईन्तिज़ार करता है और गुनाह पर ईतराने (या'नी नादिम न होने) वाला नाराज़ी का ईन्तिज़ार करता है और ऐ **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के बन्दो ! याद रखो ! अन्करीब हर (अच्छा या बुरा) अमल करने वाला अपने अमल की बिना पर आगे बढ़ेगा और दुन्या से जाने से पहले अपने अच्छे और बुरे अमल का बदला देख लेगा **और आ'माल का दारो मदार ख़ातिमों पर है** और दिन और रात दो सुवारियां हैं लिहाज़ा ईन के ज़रीए आख़िरत की तरफ़ अच्छा सफ़र ईख़्तियार करो और तौबा में ताख़ीर करने से बचो, क्यूंके मौत अचानक आ जाती है और तुम में से कोई **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के हिल्म (या'नी नरमी) से हरगिज़ धोके में न रहे, बेशक आग तुम में से हर एक के जूते के तस्मे से भी ज़ियादा करीब है." फ़िर शहन्शाहे मदीना, करारे कल्बो सीना صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ने येह (या'नी पारह 30 **सू-रतुज़्ज़िलज़ाल** सातवीं और आठवीं) आयाते मुबा-रका तिलावत फ़रमाई :

فَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَّرَهٗ ۝ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ ۝

तर-ज-मए कन्ज़ुल ईमान : तो जो एक ज़र्रा भर भलाई करे उसे देखेगा और जो एक ज़र्रा भर बुराई करे उसे देखेगा.

गुनाहों पर नदामत का नाम तौबा है : **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के प्यारे हबीब صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का फ़रमाने आलीशान है : اَلنَّدَمُ تَوْبَةٌ या'नी (गुनाह पर) नादिम होना ही तौबा है. **(سُنَنِ ابن ماجه ج٤ ص٤٩٢ حديث٤٢٥٢)**

नदामत की वज़ाहत : या'नी शरमिन्दगी व नदामत **तौबा** का एक बहुत बड़ा रुक्न है जैसा के एक हदीसे पाक में है : "हज वुक़ूफ़े अ-रफ़ा का नाम है." **(ترمذی ج٢ ص٢٠٤ حديث ٨٩٠)** नदामत में येह भी ज़रूरी है के वोह ना फ़रमानी, उस की क़बाहत (या'नी बुरा होने) और आख़िरत के ख़ौफ़ की वजह से हो महज़ दुन्यवी

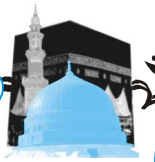

બે ઈઝ્ઝતી યા ગુનાહ મેં માલ ઝાએઅ હોને કી વજહ સે ન હો.

નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને રૂહ પરવર હૈ : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કિસી બન્દે કે ગુનાહ પર નાદિમ (યા'ની શરમિન્દા) હોને કો મુલા-હઝા ફરમા કર ઉસ કે તૌબા કરને સે પહલે હી ઉસે મુઆફ ફરમા દેતા હૈ."

(اَلْمُستَدرَك لِلْحاكِم ج٥ ص٣٦٠ حديث٧٧٢١)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

સત્તર હઝાર કનીઝોં કે ઝુરમટ મેં ચલને વાલી હૂર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જો ખુશ નસીબ અપની નેકિયોં પર ફૂલેગા નહીં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બે નિયાઝી કો ભૂલેગા નહીં, નેકિયાં કરને કે બા વુજૂદ **ઈખ્લાસ** કી કમી કે ખૌફ સે લરઝેગા ઔર અશ્કબારી કરેગા વોહ કામ્યાબ હૈ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે હંસતા હુવા દાખિલે **જન્નત** હોગા. જન્નત કી આરઝૂ મેં **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલોં** મેં સફર કીજિયે. **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક અમલ કીજિયે ઔર **નેકી કી દા'વત** કી ધૂમેં મચાતે રહિયે. **નેકી કી દા'વત** દેને વાલોં કી ભી ક્યા ખૂબ શાન હૈ કે **જન્નત** કી અઝીમુશ્શાન હૂર ઉસ કી મુન્તઝિર હૈ ચુનાન્ચે **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى નક્લ કરતે હૈં, હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં : જન્નત મેં એક હૂર જિસે **"ઐનાઅ"** કહા જાતા હૈ, જબ વોહ ચલતી હૈ તો ઉસ કી દાઈં બાઈં તરફ 70 હઝાર કનીઝેં ચલતી હૈં, વોહ **હૂર** કહતી હૈ : **નેકી કા હુક્મ દેને વાલે ઔર બુરાઈ સે રોકને વાલે કહાં હૈં ?**

(اِحياءُ الْعُلوم ج٥ ص٣١٠)

હૂરોં કે મુ-તઅલ્લિક તીન[3] ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **:** મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મરહબા ! નેકી કી દા'વત દેને વાલોં કા રુત્બા કિતના બુલન્દો બાલા હૈ કે **ઐના** જૈસી અઝીમુશ્શાન **હૂર** જન્નત મેં ઉસ કી મુન્તઝિર હૈ ! "હૂર" ભી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ક્યા ખૂબ મખ્લૂક હૈ ! ઈસ ઝિમ્ન મેં **તીન ફરામીને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم

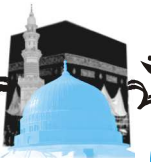

મુલા-હઝા ફ૨માઈયે : 1 જન્નતી ઔરતોં કે સર કા દુપટ્ટા **દુન્યા વ મા ફીહા** (યા'ની દુન્યા ઔર જો કુછ ઈસ મેં હૈ) સે બેહતર હૈ **(بُخاری ج۲ص۲۵۲حدیث ۲۷۹۶)** 2 હર જન્નતી કો બડી બડી આંખોં વાલી **હૂરોં** મેં સે દો બીવિયાં ઐસી મિલેંગી કે 70 જોડે પહને હોંગી ફિર ભી ઉન લિબાસોં ઔર ગોશ્ત કે બાહર સે ઉન કી પિંડલિયોં કા મગ્ઝ દિખાઈ દેગા જૈસે સફેદ શીશે મેં સુર્ખ શરાબ દિખાઈ દેતી હૈ **(اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير ج۱۰ص۱۶۰حدیث ۱۰۳۲۱)** 3 અદના જન્નતી કે પાસ દુન્યા કી બીવિયોં કે ઈલાવા 72 હૂરેં હોંગી.

(مُسندِ اِمام احمد بن حنبل ج۳ص۶۴۰حدیث۱۰۹۳۲)

મર્દ કો હૂર મિલેગી જન્નતી ઔરત કો ક્યા મિલેગા ?

સુવાલ : જન્નતી મર્દ કો હૂર મિલેગી, જન્નતી ઔરત કે લિયે ક્યા તરકીબ હોગી ?

જવાબ : જો મિયાં બીવી જન્નત મેં જાએંગે વોહ વહાં ભી ઈકટ્ઠે રહેંગે ઔર જિસ ઔરત કા શોહર مَعَاذَاللّٰه જહન્નમ મેં જાએગા ઉસ કા કિસી જન્નતી મર્દ કે સાથ નિકાહ કર દિયા જાએગા.

કમસિન બચ્ચે કા જન્નત મેં નિકાહ

સુવાલ : કમસિન બચ્ચા જન્નત મેં જાએગા તો ક્યા ઉસ કા ભી નિકાહ હોગા ?

જવાબ : જી હાં. હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અહમદ બિન **હજર મક્કી શાફેઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ફ૨માતે હૈં : કમસિન બચ્ચા હશ્ર મેં દુન્યાવી ઉમ્ર ઔર જસામત પર ઉઠાયા જાએગા ફિર જન્નત મેં દાખિલે કે વક્ત ઉસ કી જસામત બઢા દી જાએગી ઔર વોહ બાલિગ કી તરહ દાખિલે જન્નત હોગા ઔર દુન્યાવી ઔરતોં ઔર હૂરોં કે સાથ ઉસ કા નિકાહ કર દિયા જાએગા. **(فتاوی حدیثیه ص۲۴۵)**

કુંવારે ફૌત હોને વાલોં કા નિકાહ

સુવાલ : જો મુસલ્માન મર્દ વ ઔરત કુંવાર પન મેં રુખ્સત હુએ હોં ક્યા ઉન કે ભી નિકાહ કી કોઈ સૂરત હોગી ?

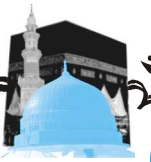

જવાબ : જિન મર્દોં યા ઔરતોં કા સારી ઝિન્દગી નિકાહ નહીં હોતા ઉન કા ભી જન્નત મેં એક દૂસરે સે નિકાહ કર દિયા જાએગા.

જન્નતી ઔરતેં અફ્ઝલ યા હૂરેં ?

સુવાલ : દુન્યા કી જન્નતી ઔરતેં અફ્ઝલ હૈં યા હૂરેં ?

જવાબ : દુન્યા કી જન્નતી ઔરતેં હૂરોં સે અફ્ઝલ હૈં. ચુનાન્ચે "ત-બરાની" કી એક તવીલ હદીસે પાક મેં યેહ ભી હૈ : **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે સ-લમહ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا ને અર્ઝ કી : "**યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! દુન્યા કી ઔરતેં અફ્ઝલ હૈં યા બડી આંખોં વાલી જન્નતી હૂરેં ?" તો આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "દુન્યા કી ઔરતેં બડી આંખોં વાલી જન્નતી હૂરોં સે અફ્ઝલ હૈં." **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! કિસ વજહ સે ? તો આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "યેહ ઈન કે નમાઝ ઔર રોઝે ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઈબાદત કરને કી વજહ સે હૈ." (اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير لِلطَّبَرانی ج۲۳ص ۳۶۷ حدیث ۸۷۰) એક ઔર હદીસે પાક મેં હૈ : દુન્યા કી જન્નતી ઔરતેં હૂરોં સે 70 હઝાર દ-રજે અફ્ઝલ હૈં. (اَلتَّذکرۃ للقرطبی ص ۴۵۸) જલીલુલ કદ્ર તાબેઈ હઝરતે સય્યિદુના **હિબાન બિન અબૂ જ-બલહ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : દુન્યા કી વોહ ઔરતેં જો જન્નત મેં જાએંગી અપને નેક કામોં કી વજહ સે જન્નત કી હૂરોં સે અફ્ઝલ હોંગી. (تفسیر قرطبی ج۱۶ص۱۱۳)

કઈ શોહરોં વાલી જન્નત મેં કિસ કે સાથ હોગી ?

સુવાલ : અગલે શોહર કી ફૌતગી યા તલાક વગૈરા કી સૂરત મેં જિસ ઔરત ને એક સે ઝિયાદા શાદિયાં કી હોં વોહ જન્નત મેં કૌન સે શોહર કે સાથ રહેગી ?

જવાબ : અગર કોઈ ઔરત યકે બા'દ દી-ગરે એક સે ઝિયાદા મર્દોં કે નિકાહ મેં આઈ તો એક કૌલ કે મુતાબિક જિસ કે નિકાહ મેં સબ સે આખિર મેં થી જન્નત મેં ઉસી

www.dawateislami.net

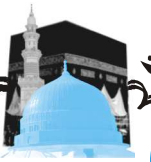

કે સાથ હોગી. જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના અબુદ્દરદાઅ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે હુસ્ને અખ્લાક કે પૈકર, નબિયોં કે તાજવર, મહબૂબે રબ્બે અક્બર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ઼રમાને ઝ઼હ પરવર હૈ : "ઔરત જન્નત મેં અપને ઉસ શોહર કે નિકાહ મેં દી જાએગી જો દુન્યા મેં ઉસ કા સબ સે આખિરી શોહર થા." (مسند الشامیین للطبرانی ج۲ ص۳۰۹ حدیث۱۴۹۶) દૂસરા કૌલ યેહ હૈ જિસ કા અખ્લાક ઝિયાદા અચ્છા હોગા ઉસે મિલેગી જૈસા કે **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે સ-લમહ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! બા'ઝ઼ ઔરતેં દુન્યા મેં દો, તીન યા ચાર શોહરોં સે (યકે બા'દ દી-ગરે) શાદી કરતી હૈં, ફ઼િર મરને કે બા'દ વોહ જન્નત મેં ઈકટ્ઠે હોં તો વોહ ઔરત કિસ શોહર કે લિયે હોગી ? ઈર્શાદ ફ઼રમાયા : ઉસે ઈખ્તિયાર દિયા જાએગા ઔર જિસ ખાવન્દ કા અખ્લાક દુન્યા મેં સબ સે અચ્છા હોગા વોહ ઉસ કો ઈખ્તિયાર કરેગી, વોહ કહેગી : ઐ મેરે રબ عَزَّوَجَلَّ ! મેરે ઈસ ખાવન્દ કા અખ્લાક સબ સે અચ્છા થા લિહાઝા ઈસ કે સાથ મેરા નિકાહ ફ઼રમા દે. (اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير ج ۲۳ ص۳۶۷ حدیث۸۷۰) ઈન દોનોં અહાદીસ વ અક્વાલ મેં કોઈ તઆરુઝ (યા'ની ટકરાવ) નહીં. જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અહમદ બિન **હજર મક્કી શાફ઼ેઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફ઼રમાતે હૈં : જિસ ઔરત ને યકે બા'દ દી-ગરે કઈ નિકાહ કિયે હોં તો એક સૂરત યેહ હૈ કે હર શોહર ને ઉસ કો તલાક દે દી હો ઔર જબ વોહ ફ઼ૌત હુઈ તો કિસી કે નિકાહ મેં ન થી તો સિર્ફ઼ ઈસી હાલત મેં ઈસ કો ઈખ્તિયાર દિયા જાએગા ઔર જિસ ખાવન્દ કા અખ્લાક દુન્યા મેં સબ સે અચ્છા હોગા ઉસે મિલેગી. જૈસા કે હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે સ-લમહ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا કી હદીસ મેં મઝ઼કૂર હૈ. ઔર દૂસરી સૂરત યેહ હૈ કે ઈસ ને **મુ-તઅદ્દિદ** નિકાહ કિયે હોં ઔર આખિરી ખાવન્દ ને ઈસ કો તલાક ન દી હો ઔર વોહ ઈસ કે નિકાહ મેં ફ઼ૌત હુઈ ઈસ સૂરત મેં વોહ જન્નત મેં આખિરી ખાવન્દ કે નિકાહ મેં હોગી જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના અબુદ્દરદાઅ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી હદીસ મેં હૈ.

(مُلَخَّص از فتاوی حدیثیه ص ۷۰، ۷۱)

www.dawateislami.net

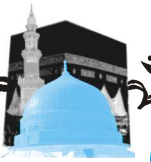

અખ્લાક હોં અચ્છે મેરા કિરદાર હો સુથરા
મહબૂબ કા સદકા તૂ મુઝે નેક બના દે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 103)

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

લોગોં કો નફ્અ પહોંચાના : હઝરતે સય્યિદુના જાબિર رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે સુલ્તાને મક્કએ મુકર્રમા, તાજદારે મદીનએ મુનવ્વરહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને મન્ફઅત નિશાન હૈ : **મોમિન** સે ઉલ્ફત કી જાતી હૈ ઔર ઉસ (શખ્સ) મેં કોઈ ભલાઈ નહીં જો ન કિસી સે ઉલ્ફત (યા'ની **મહબ્બત**) રખે ન ઉસ સે ઉલ્ફત કી જાએ ઔર લોગોં મેં સે બેહતર વોહ હૈ જો લોગોં કો **નફ્અ** પહોંચાએ. **(شُعَبُ الْاِيمان ج٦ ص١١٧ حديث ٧٦٥٨)**

ડાકૂઓં ને સારી બસ લૂટ લી મગર મુઝે છોડ દિયા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! નેક બન્દોં સે લોગ **મહબ્બત** કરતે હૈં યહાં તક કે બસા અવકાત ડાકૂ ભી નેક બન્દોં કા એહતિરામ કરતે હુએ ઉન્હેં લૂટને સે બાઝ રહતે હૈં ચુનાન્ચે દાઢી, ઝુલ્ફોં સે મુઝય્યન સુન્નતોં ભરે લિબાસ મેં મલ્બૂસ બા ઈમામા રહને વાલે એક મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી જો કે "મ-દની ઈન્આમાત" કે આમિલ હોને કે સાથ સાથ તન્ઝીમી તૌર પર ઈસ કે ઝિમ્મેદાર ભી હૈં. ઉન કા કુછ ઈસ તરહ બયાન હૈ કે એક બાર મૈં જેબ મેં કાફી રકમ લિયે હૈદરઆબાદ (બાબુલ ઈસ્લામ સિન્ધ પાકિસ્તાન) સે બાબુલ મદીના કરાચી આને કે લિયે બસ મેં સુવાર હુવા. બસ અભી બ મુશ્કિલ આધા ઘન્ટા ચલી હોગી કે અચાનક મુખ્તલિફ નિશસ્તોં સે ચાર પાંચ અફ્રાદ એક દમ અસ્લહા તાન કર ખડે હો ગએ. ઉન મેં જો સબ સે કદઆવર થા ઉસ ને લપક કર ડ્રાઈવર કો એક ઝોરદાર તમાંચા જડ દિયા ઔર ઉસે ધકેલ કર ડ્રાઈવિંગ સીટ પર કાબિઝ હો ગયા, બસ એક કચ્ચે રાસ્તે મેં ઉતાર દી ગઈ, અબ **ડાકૂઓં** ને ચલતી બસ મેં હર એક કી જામા તલાશી લેની ઔર લૂટના શુરૂઅ કર દિયા. બસ મેં શદીદ ખૌફો હિરાસ થા,

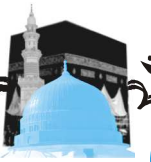

મૈં ભી એક દમ સહમા હુવા થા, મેરી અગલી નિશસ્ત પર મઝબૂત કદો કામત કે નૌ જવાન બૈઠે થે ઔર મુઝે અન્દેશા થા કે કહીં ઐસા ન હો કે યેહ ડાકૂઓં કે ખિલાફ઼ મુઝા-હમત કરેં ઔર વોહ ગોલી ચલા દેં. બહર હાલ મૈં ને એહતિયાતન તજદીદે ઈમાન કરને કે બા'દ આંખેં બન્દ કર લીં, મેરે બરાબર જો સાહિબ બૈઠે હુએ થે એક **ડાકૂ** ને ઉન કી તલાશી લી ઔર જો હાથ આયા છીન લિયા. મગર મુઝે હાથ ન લગાયા, દૂસરા **ડાકૂ** આયા ઉસ ને ભી ઉન્હીં સાહિબ કી તલાશી લી, મઝીદ ઉન કી કિસી જેબ સે 100 રુપૈ કા નોટ બરઆમદ હુવા વોહ ભી લૂટ લિયા ઔર મુઝે છોડે બિગૈર જાને લગા, તીસરે **ડાકૂ** ને મેરી તરફ઼ ઇશારા કર કે આવાઝ઼ દી **મૌલાના સાહિબ કો મત લૂટના** યેહ દેખ કર મેરે પીછે બૈઠે હુએ કિસી પેસેન્જર ને મૌકઅ પા કર અપની રકમ કી ગડ્ડી મેરી પીઠ કી તરફ઼ કુરતે કે અન્દર સરકા દી, કિસી ખાતૂન ને પીછે સે સોને કા લૉકિટ નીચે મેરે પાઉં કી તરફ઼ ફેંક દિયા (ઇસ કા ઇલ્મ મુઝે બા'દ મેં હુવા) બહર હાલ **ડાકૂ** લૂટમાર કરને કે બા'દ બસ સે ઉતરે ઔર ફ઼રાર હો ગએ. અબ બસ કે લુટે હુએ પેસેન્જરોં કી આવાઝ઼ નિકલી, શોરો ગુલ ઔર વાવેલા શુરૂઅ હો ગયા, કિસી ને મેરી તરફ઼ ઇશારા કર કે ચિલ્લા કર કહા : ઇસ મૌલાના કો પકડ લો યેહ **ડાકૂઓં કા આદમી** મા'લૂમ હોતા હૈ ક્યૂંકે હમ સબ કો લૂટા ઇસ કો નહીં લૂટા, મૈં ડર ગયા કે અબ ગએ ! યેહ લોગ કહીં મુઝે તોડફોડ ન ડાલેં, યકાયક ગૈબી મદદ યૂં આઈ કે ઉન્હીં મુસાફ઼िરોં મેં સે કિસી ને કુછ ઇસ તરહ કહા : નહીં નહીં ભાઇયો ! યેહ શરીફ઼ આદમી હૈ, ઇસ કા લિબાસ ઔર ચેહરા નહીં દેખતે ! બસ ઇસ કી નેકી આડે આ ગઈ ઔર બચ ગયા, હમ લોગ ગુનહગાર હૈં, હમેં ગુનાહોં કી સઝા મિલી હૈ.

ડાકૂઓં સે હિફ઼ાઝ઼ત કા રાઝ઼ : ઉન ઇસ્લામી ભાઈ કા મઝીદ બયાન હૈ : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ પહલે ડાકૂઓં સે હિફ઼ાઝ઼ત હુઈ ઔર બા'દ મેં લુટે હુએ મુસાફ઼िરોં કી તરફ઼ સે આને વાલી શામત દૂર હુઈ. યેહ **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત કી **"મ-દની બહાર"** હૈ કે મૈં દાઢી, ઝુલ્ફ઼ોં ઔર ઈમામા શરીફ઼ કા તાજ સજાએ સુન્નતોં ભરે લિબાસ મેં મલ્બૂસ રહતા હૂં વરના મુઝે ભી શાયદ બે દર્દી સે લૂટ લિયા જાતા. મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી સે કબ્લ મૈં ફુલ મૉડર્ન રહતા ઔર સ્ટેજ ડિરામોં મેં કામ કિયા કરતા થા. **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

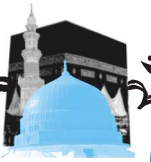

કા કરમ હુવા કે મુઝ ગુનહગાર કો દા'વતે ઈસ્લામી ને **તૌબા** કા રાસ્તા દિખાયા, નમાઝી બનાયા, સુન્નતોં કા રંગ ચઢાયા, હુઝૂર **ગૌસે પાક** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે સિલ્સિલે મેં મુરીદ બનને કા શરફ દિલાયા, નેક બનને કે નુસ્ખે યા'ની **મ-દની ઈન્આમાત** કા આમિલ ઔર અપને પીર સાહિબ કી તરફ સે મિલને વાલે **"શ-જ-રએ કાદિરિય્યા ર-ઝવિય્યા"** કે કુછ ન કુછ અવરાદ પઢને વાલા બનાયા જિસ મેં એક વિર્દ યેહ ભી હૈ : بِسْمِ اللّٰهِ عَلٰى دِيْنِىْ بِسْمِ اللّٰهِ عَلٰى نَفْسِىْ وَ وُلْدِىْ وَ اَهْلِىْ وَ مَالِىْ યા'ની **અલ્લાહ** તઆલા કે નામ કી બ-ર-કત સે મેરે દીન, જાન, ઔલાદ ઔર અહ્લ વ માલ કી હિફાઝત હો. (તરજમા પઢના ઝરૂરી નહીં, અવ્વલ આખિર એક બાર દુરૂદ શરીફ પઢ લીજિયે) **ફઝીલત :** યેહ દુઆ જો રોઝાના સુબ્હ વ શામ તીન તીન બાર પઢ લે ઉસ કે દીન, ઈમાન, જાન, માલ, બચ્ચે સબ મહફૂઝ રહેં. (اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ) اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં રોઝાના સુબ્હ વ શામ યેહ વિર્દ પઢતા હૂં, મેરા હુસ્ને ઝન હૈ કે ડાકૂઓં સે હિફાઝત **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે ઈસી **વિર્દ** કી બ-ર-કત સે હુઈ હૈ. જબ દુન્યા મેં ઈસ કા યેહ સમર (યા'ની ફાએદા) હૈ તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ મરતે વક્ત ઈમાન ભી સલામત રહેગા. મેરી તમામ ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં સે મ-દની ઈલ્તિજા હૈ કે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહેં ઔર **મક-ત-બતુલ મદીના** સે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા હાસિલ કર કે ઉસ કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારને કી કોશિશ કરેં, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ દોનોં જહાનોં મેં બેડા પાર હોગા.

સુબ્હ વ શામ કી તા'રીફ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ કી ભી ક્યા ખૂબ **મ-દની બહારેં** હૈં ! મઝકૂરા વિર્દ કરને કે અવકાત યા'ની "સુબ્હ વ શામ" કી તા'રીફ ભી સમઝ લીજિયે, ચુનાન્ચે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ **શ-જ-રએ કાદિરિય્યા ર-ઝવિય્યા** સફ્હા 10 પર હૈ : આધી રાત ઢલે સે સૂરજ કી પહલી કિરન ચમકને તક **"સુબ્હ"** હૈ. ઈસ સારે વક્ફે મેં જો કુછ પઢા જાએ ઉસે સુબ્હ મેં પઢના કહેંગે ઔર દો પહર ઢલે (યા'ની ઈબ્તિદાએ વક્તે ઝોહર) સે લે કર ગુરૂબે આફતાબ તક **"શામ"** હૈ. ઈસ પૂરે વક્ફે મેં જો કુછ પઢા જાએ ઉસે શામ મેં પઢના કહેંગે.

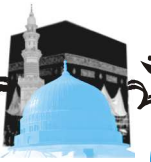

ના ફરમાનોં સે લોગ નફરત કરતે હૈં : **ગુનાહ** કરના દોનોં જહાનોં કે લિયે બાઈસે નુક્સાન વ ખુસરાન હૈ ઔર ગુનહગારોં કે લિયે લોગોં કે દિલોં સે ભી એહતિરામ નિકલ જાતા હૈ, ઈસ ઝિમ્ન મેં **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 853 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ"** જિલ્દ અવ્વલ **સફહા** 66 તા 67 પર **"નેકી કી દા'વત"** કે મ-દની ફૂલોં કી ખુશ્બૂઓં સે મહક્તી 6 **રિવાયાત** મુલા-હઝા ફરમાઈયે : ﴿1﴾ **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہَا ને હઝરતે સય્યિદુના અમીરે મુઆવિયા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ કો તહરીર ભિજવાઈ : **اَمَّابَعۡد** (યા'ની હમ્દો સલાત કે બા'દ) જબ બન્દા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ના ફરમાની કા કોઈ અમલ કરતા હૈ તો ઉસ કી તા'રીફ કરને વાલે લોગ ઉસ કી મઝમ્મત કરને લગતે હૈં (الزھد للامام احمد بن حنبل ص ۱۸٦ حدیث ۹۱۷) ﴿2﴾ હઝરતે સય્યિદુના અબૂ દરદા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ ફરમાતે હૈં : ઈસ બાત સે ડરો કે દિલ તુમ સે નફરત કરને લગેં ઔર તુમ્હેં ઈસ કા શુઊર (પતા) ભી ન હો (الزھد لابی داود ص ۲۰۰ رقم ۲۲۹) ﴿3﴾ હઝરતે સય્યિદુના ફુઝૈલ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ ફરમાતે હૈં : જો બન્દા તન્હાઈ મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ના ફરમાની કરતા હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મુઅમિનીન કે દિલોં મેં ઉસ કે લિયે અપની નારાઝી ઈસ તરહ ડાલ દેતા હૈ કે ઉસે ઈસ કા શુઊર (પતા) ભી નહીં હોતા. ﴿4﴾ ઈમામ મુહમ્મદ બિન સીરીન عَلَيۡہِ رَحۡمَۃُ اللّٰہِ الۡمُبِيۡن જબ મકરૂઝ હુએ ઔર ઉન્હેં કર્ઝ કે સબબ શદીદ ગમ લાહિક હુવા તો ફરમાયા : મૈં અપને ઈસ ગમ કા સબબ ચાલીસ સાલ પહલે સરઝદ હોને વાલે એક **ગુનાહ** કો સમઝતા હૂં. (حِلْیَۃُ الاولیاء ج۲ص۳۰۷ رقم ۲۳۳٤) ﴿5﴾ હઝરતે સય્યિદુના સુલૈમાન **તૈમી** عَلَيۡہِ رَحۡمَۃُاللّٰہِ تَعَالٰی ફરમાતે હૈં : આદમી પોશીદા તૌર પર એક **ગુનાહ** કરતા હૈ તો ઈસ કી વજહ સે ઉસ પર ઝિલ્લત તારી હો જાતી હૈ (کتاب التوبۃ مع موسوعۃ ابن ابی الدنیا ج۳ ص ٤۲٤ رقم ۹۰) ﴿6﴾ હઝરતે સય્યિદુના યહ્યા બિન મુઆઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہُ ફરમાતે હૈં : મુઝે ઉસ આકિલ પર **તઅજ્જુબ** હૈ જો અપની દુઆ મેં તો યેહ કહતા હૈ કે યા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે મુસીબત મેં મુબ્તલા કર કે મેરે દુશ્મનોં કો ખુશ ન કરના, હાલાં કે દુશ્મન કો અપની મુસીબત પર ખુશ કરને કે અસ્બાબ વોહ ખુદ હી પૈદા કરતા હૈ ! આપ عَلَيۡہِ رَحۡمَۃُاللّٰہِ تَعَالٰی સે પૂછા ગયા :

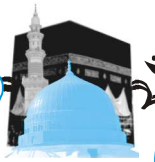

વોહ કૈસે ? તો જવાબન ફરમાયા : વોહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ના ફરમાની કરતા હૈ ઔર ઈસ તરહ કિયામત કે દિન અપને દુશ્મનોં કો ખુશ કરેગા.

(اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج ۱ ص ۲۹، ۳۰)

યહાં ભી દે ઈઝ્ઝત, વહાં ભી દે ઈઝ્ઝત

ઈલાહી ! પએ મુસ્તફા જાને રહમત

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇન્સાનિય્યત કી સબ સે બડી ખિદમત કૌન સી હૈ ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! લોગોં કો **નેકી કી દા'વત** દેના ઔર ઈન કો ગુનાહોં સે બચાના ભી યકીનન બહુત બડા નફ્અ પહોંચાને વાલા કામ હૈ, બીમારી, બે રોઝગારી, કર્ઝદારી વગૈરા પરેશાનિયોં કે મવાકેઅ પર પ્યારે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી દુખ્યારી ઉમ્મત કી હાજત બરઆરી ભી બેશક નેકોકારી હૈ ઔર ઉસ મેં જન્નત કી હકદારી હૈ **મગર ઈન્સાનિય્યત કી સબ સે બડી ખિદમત યેહી હૈ કે ઉસ કો જહન્નમ સે બચાને કી તદબીર કી જાએ.** યેહ ઈન્સાન કો પહોંચાયા જાને વાલા **સબ સે બડા નફ્અ હૈ. મન્કૂલ** હૈ : દો ખસ્લતેં ઐસી હૈં કે ઉન સે અફ્ઝલ કોઈ ખસ્લત નહીં ﴿1﴾ **અલ્લાહ** તઆલા પર ઈમાન લાના ﴿2﴾ મુસલ્માનોં કો નફ્અ પહોંચાના ઔર દો ખસ્લતેં ઐસી હૈં કે ઉન સે ઝિયાદા બુરી કોઈ ખસ્લત નહીં ﴿1﴾ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે સાથ કિસી કો શરીક ઠહરાના ﴿2﴾ મુસલ્માનોં કો તક્લીફ દેના.

(اَلْمُنَبِّهات ص ۳)

કરૂં યા ખુદા મોમિનોં કી મૈં ખિદમત

ન પહોંચે કિસી કો ભી મુઝ સે અઝિય્યત

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

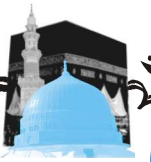

દુન્યા ભર સે બેહતર : હુઝૂર તાજદારે મદીના, સુરૂરે કલ્બો સીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને હઝરતે **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم સે ઈર્શાદ ફ़રમાયા : ઐ અલી ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તુમ્હારે ઝરીએ કિસી શખ્સ કો રાહે રાસ્ત પર લે આએ તો યેહ તુમ્હારે લિયે ઉન તમામ ચીઝોં સે બેહતર હૈ જિન પર સૂરજ તુલૂઅ હોતા હૈ. (યા'ની દુન્યા કી તમામ ચીઝોં સે બેહતર હૈ)

(اَلْمُعْجَمُ الْكَبِير لِلطَّبَرَانِى ج ١ ص ٣٣٢ حديث ٩٩٤)

સુર્ખ ઊંટોં સે બેહતર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ખૂબ ખૂબ નેકી કી દા'વત કી ધૂમ મચાતે રહિયે, આપ કી **નેકી કી દા'વત** સે અગર સિર્ફ એક ફ़ર્દ હી ઈશ્કે રસૂલ કા જામ ગટગટા ગયા, રાહે હિદાયત પા ગયા, ઉસે **દા'વતે ઈસ્લામી** કા મ-દની માહોલ ભા ગયા, વોહ સુન્નત કી શાહરાહ પર આ ગયા, નમાઝોં કી લઝ્ઝતેં પા ગયા, અપને આપ કો નેક બન્દોં મેં ખપા ગયા તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ આપ કા ભી બેડા પાર હો જાએગા. એક ઔર રિવાયત મેં હૈ : નબિય્યે હાશિર, રસૂલે સાબિરો શાકિર, મહબૂબે રબ્બે કાદિર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફ़રમાયા : અગર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તુમ્હારે ઝરીએ કિસી એક શખ્સ કો હિદાયત અતા ફ़રમાએ તો યેહ તુમ્હારે લિયે ઈસ સે અચ્છા હૈ કે તુમ્હારે પાસ **સુર્ખ ઊંટ** હોં.

(صَحِيح مُسلِم ص١٣١١ حديث ٢٤٠٦)

સુર્ખ ઊંટોં સે ક્યા મુરાદ હૈ ? : **હઝરતે** અલ્લામા યહ્યા બિન શરફ़ ન-વવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ઈસ હદીસે ન-બવી કી શર્હ મેં લિખતે હૈં : **સુર્ખ ઊંટ** અહલે અરબ કા બેશ કીમત માલ સમઝા જાતા થા, ઈસ લિયે ઝર્બુલ મસલ (યા'ની કહાવત) કે તૌર પર સુર્ખ ઊંટોં કા ઝિક્ર કિયા ગયા. ઉખ્રવી ઉમૂર કો દુન્યવી ચીઝોં સે તશ્બીહ (યા'ની મિસાલ) દેના સિર્ફ સમઝાને કે લિયે હૈ, વરના હકીકત યેહી હૈ કે હમેશા બાકી રહને વાલી આખિરત (કી ને'મત) કા એક ઝર્રા ભી દુન્યા ઔર ઈસ જૈસી જિતની દુન્યાએં તસવ્વુર કી જા સકેં, ઉન સબ સે બેહતર હૈ.

(شَرحِ مُسلِم لِلنَّوَوِى ج١٠ ص١٧٨)

મુફ़સ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ़્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : યા'ની એક કાફ़िર કો મુસલ્માન બનાના,

www.dawateislami.net

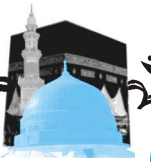

દુન્યા કી બડી (સે બડી) દૌલત સે ભી બેહતર હૈ બલ્કે કાફ઼िર કો કત્લ કરને સે બેહતર (યેહ) હૈ કે ઉસે ૨ગ્બત દે કર મુસલ્માન કર લિયા જાવે કે (**અલ્લાહ** ને ચાહા તો) ઈસ સે ઉસ કી (આયન્દા) સારી નસ્લ મુસલ્માન હોગી. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 8, સ. 416)

મુબલ્લિગ બનૂં કાશ ! મૈં સુન્નતોં કા
સદા દીં કી ખિદમત કરૂં યેહ દુઆ હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 332)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

12 માહ મ-દની કાફ઼िલે મેં સફ઼ર કી નિય્યત કી બ-૨-કત સે "કેન્સર" ચલા ગયા ! : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** નેકી કી દા'વત કા જઝ્બા પાને, સુન્નતોં પર અમલ કરને, નેકિયોં કા સવાબ કમાને, દિલ મેં ઈશ્કે રસૂલ કી શમ્અ જલાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, અપને ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે કુઢતે રહિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક઼ ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફ઼िક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઇબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઈસ મ-દની મક્સદ "મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ" કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ઼िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફ઼ર કીજિયે. આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહરીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં, મર્કઝુલ ઔલિયા (લાહોર) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કા બયાન કુછ યૂં હૈ કે તક્રીબન તીન સાલ સે મેરી અમ્મીજાન **કેન્સર** કે મરઝ મેં મુબ્તલા થીં, હર દો માહ બા'દ ઉન કે ટેસ્ટ હોતે થે. અમ્મીજાન કે બઢતે હુએ મરઝ ઔર રોઝ રોઝ ડૉક્ટરોં કે પાસ ચક્કર લગાને કી પરેશાની મુઝ સે દેખી નહીં જાતી થી. ઐસે મેં **૨-મઝાનુલ મુબારક** (1430 સિ.હિ.) કી તશરીફ઼ આ-વરી હુઈ ઔર મૈં ને આશિકાને રસૂલ

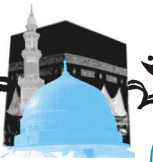

કે સાથ એ'તિકાફ઼ કરને કી સઆદત હાસિલ કી, વહાં અપની અમ્મીજાન કે લિયે ખૂબ દુઆ કી ઔર મ-દની માહોલ કી બ-૨-કત સે આશિકાને રસૂલ કે સાથ 12 માહ મ-દની કાફ઼िલે મેં સફ઼૨ કી નિય્યત કર લી. 21 **૨-મઝાનુલ મુબારક** કો વાલિદા કે ટેસ્ટ હુએ ઔર દો દિન બા'દ જબ રિપોર્ટ્સ મિલીં તો પઢ કર મેરી ખુશી કી ઇન્તિહા ન રહી ક્યૂંકે રિપોર્ટ્સ બિલ્કુલ નૉર્મલ થીં ઔર તીન સાલ સે કેન્સ૨ કા જો મ૨ઝ અમ્મીજાન કી જાન નહીં છોડ રહા થા વોહ اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મેરા હુસ્ને ઝન હૈ કે મ-દની કાફ઼िલે મેં 12 માહ સફ઼૨ કી નિય્યત કરને કી બ-૨-કત સે ખત્મ હો ચુકા થા.

કેન્સર ઔર બીમારી કે લિયે મ-દની નુસ્ખા : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! કેન્સર જો કે ડૉક્ટરોં કે નઝદીક લા ઇલાજ બીમારી માની જાતી હૈ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં ઉસ કા ઇલાજ હો ગયા. આઇયે ! કેન્સ૨, શૂગ૨, T.B., દિલ ઔર ગુર્દે કે અમરાઝ બલ્કે હ૨ બીમારી કે ઇલાજ કે લિયે એક **મ-દની નુસ્ખા** સુનતે હૈં. હઝરતે સય્યિદુના વહ્બ બિન મુનબ્બેહ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી કિતાબ મેં હૈ કે સહ્૨ ઝદા (યા'ની જિસ પ૨ કિસી ને જાદૂ કરવાયા હો વોહ) શખ્સ, બેરી (યા'ની બે૨ કે દ૨ખ્ત) કે 7 સબ્ઝ પત્તે લે કર ઉન્હેં દો પથ્થરોં કે દરમિયાન (મ-સલન પથ્થર કી સિલ પ૨ રખ કર દૂસરે પથ્થર સે) કૂટ લે, ફ઼िર ઉન્હેં પાની મેં મિલા કર આ-યતુલ કુર્સી ઔર **ચાર કુલ** પઢ કર દમ કરે, ફ઼िર ઉસ પાની સે 3 ઘૂંટ પી કર **બકિય્યા** સે ગુસ્લ કરે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉસ સે બીમારી દૂર હો જાએગી. યેહ અમલ ઉસ શખ્સ કે લિયે (ભી) ઇન્તિહાઈ મુફ઼ીદ હૈ જિસે (જાદૂ કે ઝરીએ) બીવી સે રોક દિયા ગયા હો.

(جامع معمر بن راشد مع مُصَنَّف عَبْدُ الرَّزَّاق ج ١٠ ص ٧٧ رقم ١٩٩٣٣)

કિસ્મત મેં લાખ પેચ હોં સો બલ હઝાર કજ
યેહ સારી ગુથ્થી ઇક તેરી સીધી નઝ૨ કી હૈ

(હદાઇકે બખ્શિશ શરીફ઼)

શર્હે કલામે રઝા : ઇસ શે'૨ મેં મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ૨માતે હૈં : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! કિસ્મત મેં ચાહે કિતની હી ઉલ્ઝનેં ઔર પરેશાનિયાં

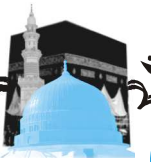

લિખી હોં, આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બસ લુત્ફો કરમ કી એક સીધી નઝર ફરમા દીજિયે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ તકદીર કી સારી ગુથ્થિયાં ખુલ ઔર પેચીદગિયાં હલ હો જાએંગી.

તાજે શાહી કા મૈં નહીં તાલિબ
કર દો રહમત કી ઈક નઝર આકા

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 350)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગુનાહોં કે 6 ઇલાજ : **હમારે** બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن કી "નેકી કી દા'વત" દેને કા એક અપના અન્દાઝ હુવા કરતા થા ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કી ખિદમતે સરાપા અ-ઝમત મેં એક શખ્સ હાઝિર હુવા ઔર અર્ઝ કી : યા સય્યિદી ! મુઝ સે બહુત ગુનાહ સરઝદ હોતે હૈં, બરાએ કરમ ! **ગુનાહોં કા ઈલાજ** તજવીઝ ફરમા દીજિયે. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને **પહલી નસીહત** કરતે હુએ ફરમાયા : જબ ગુનાહ કરને કા પક્કા ઈરાદા હો જાએ તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા રિઝ્ક ખાના છોડ દો. ઉસ શખ્સ ને હૈરત સે અર્ઝ કી : હઝરત ! આપ કૈસી નસીહત ફરમા રહે હૈં ! યેહ કૈસે હો સકતા હૈ ? જબ કે રઝ્ઝાક عَزَّوَجَلَّ વોહી હૈ, તો મૈં ઉસ કી રોઝી છોડ કર ભલા કિસ કી રોઝી ખાઊંગા ! ફરમાયા : દેખો, કિતની બુરી બાત હૈ કે જિસ પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કી રોઝી ખાઓ ઉસી કી ના ફરમાની ભી કરો ! ફિર **દૂસરી નસીહત** ફરમાઈ : જબ ભી ગુનાહ કા ઈરાદા હો જાએ તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મુલ્ક સે બાહર નિકલ જાઓ. અર્ઝ કી : હુઝૂર ! યેહ ભી કૈસે હો સકતા હૈ ! મશરિક, મગરિબ, શિમાલ, જુનૂબ, દાએં, બાએં, ઊપર, નીચે **અલ ગરઝ** જિધર જાઊં ઉધર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ હી કા મુલ્ક પાઊં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મુલ્ક સે બાહર કિસ તરહ જાઊં ! ફરમાયા : દેખો ! કિતની બુરી બાત હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મુલ્ક મેં ભી રહો ઔર ફિર ઉસ કી ના ફરમાની ભી કરો. **તીસરી નસીહત** યેહ ઈર્શાદ ફરમાઈ : જબ પુખ્તા ઈરાદા હો જાએ કે બસ અબ ગુનાહ કર હી ડાલના હૈ તો અપને આપ કો ઈતના છુપા લો કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ દેખ ન સકે. અર્ઝ કી : **હુઝૂર !** યેહ ક્યૂંકર મુમ્કિન હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મુઝે દેખ ન સકે, વોહ તો દિલોં કે અહવાલ સે ભી બા ખબર હૈ.

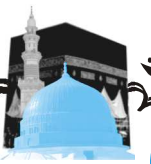

ફરમાયા : દેખો ! કિતની બુરી બાત હૈ કે તુમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો સમીઅ વ બસીર (યા'ની સુનને વાલા ઔર દેખને વાલા) ભી તસ્લીમ કરતે હો ઔર યેહ ભી યકીન કે સાથ કહ રહે હો કે હર લમ્હે મુઝે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **દેખ રહા હૈ** મગર ફિર ભી ગુનાહ કિયે જા રહે હો. **ચૌથી નસીહત** યેહ ઈર્શાદ ફરમાઈ : જબ **મ-લકુલ મૌત** સય્યિદુના ઈઝરાઈલ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام તુમ્હારી રૂહ કબ્ઝ કરને કે લિયે તશરીફ લાએં તો ઉન સે કહ દેના, થોડી સી મોહલત દે દીજિયે તાકે મૈં તૌબા કર લૂં. અર્ઝ કી : **હુઝૂર !** મેરી ક્યા ઔકાત ઔર મેરી સુને કૌન ? મૌત કા વક્ત મુકર્રર હૈ ઔર મુઝે એક લમ્હે ભી મોહલત નહીં મિલ સકેગી ફૌરન મેરી રૂહ કબ્ઝ કર લી જાએગી. ફરમાયા : જબ તુમ યેહ જાનતે હો કે મૈં બે ઈખ્તિયાર હૂં ઔર તૌબા કી મોહલત હાસિલ નહીં કર સકતા તો ફિલહાલ મિલે હુએ લમ્હાત કો ગનીમત જાનતે હુએ **મ-લકુલ મૌત** عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી તશરીફ આ-વરી સે પહલે પહલે તૌબા ક્યૂં નહીં કર લેતે ? ફિર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને **પાંચવીં નસીહત** યેહ ફરમાઈ : જબ તુમ્હારી મૌત વાકેઅ હો જાએ ઔર કબ્ર મેં **મુન્કર નકીર** તશરીફ લે આએં તો ઉન કો કબ્ર સે હટા દેના. અર્ઝ કી : **સરકાર !** યેહ ક્યા ફરમા રહે હૈં ! મૈં ઉન્હેં કૈસે હટા સકૂંગા ! મુઝ મેં ઈતની તાકત કહાં ! આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ તુમ **નકીરૈન** કો હટા નહીં સકતે તો ઉન કે સુવાલાત કે જવાબાત કી તય્યારી અભી સે ક્યૂં નહીં કર લેતે ? છટી ઔર **આખિરી નસીહત** કરતે હુએ ફરમાયા : અગર કિયામત કે દિન તુમ્હેં જહન્નમ કા હુક્મ સુનાયા જાએ તો કહ દેના : "નહીં જાતા." અર્ઝ કી : **હુઝૂર !** વહાં તો ગુનહગારોં કો ઘસીટ કર દોઝખ મેં ડાલ દિયા જાએગા. ફરમાયા : જબ તુમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રોઝી ખાને સે ભી બાઝ નહીં આ સકતે ઉસ કે મુલ્ક સે બાહર ભી નહીં નિકલ સકતે, ઉસ સે નઝર ભી નહીં બચા સકતે, **મુન્કર નકીર** કો ભી નહીં હટા સકતે ઔર અગર જહન્નમ કા હુક્મ સુના દિયા જાએ તો ઉસે ભી નહીં ટાલ સકતે તો ફિર ગુનાહ કરના હી ક્યૂં નહીં છોડ દેતે ! ઉસ શખ્સ પર **સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ બિન અદહમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કે તજવીઝ કર્દા **ગુનાહોં કે ઈલાજ** કે ઈન છ નસીહત આમોઝ **મ-દની ફૂલોં** કી ખુશ્બૂઓં ને બહુત અસર કિયા, ઝારો કિતાર રોતે હુએ ઉસ ને અપને તમામ ગુનાહોં સે સચ્ચી **તૌબા** કર લી ઔર મરતે દમ તક તૌબા પર કાઈમ રહા. **(مُلَخَّص از تذکرۃ الاولیاء ص ۱۰۰)**

www.dawateislami.net

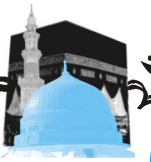

અલ્લાહ દેખ રહા હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મઝકૂરા **હિકાયત** મેં તજવીઝ કર્દા **ગુનાહોં કે 6 ઈલાજ** નિહાયત મુઅસ્સિર હૈં, ગુનાહ કા ઈરાદા હોને પર અગર ઈન કો પેશે નઝર રખ લિયા જાએ તો ગુનાહોં સે બચને કા બડા ઝબર દસ્ત સામાન હો સકતા હૈ. યકીનન સિર્ફ યેહી બાત અગર ઝેહ્ન મેં રાસિખ (યા'ની પક્કી) હો જાએ કે **"અલ્લાહ દેખ રહા હૈ"** તો બન્દા ગુનાહોં કે કરીબ ભી ન ફટકે. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ રિસાલે, **"ગુનાહોં કા ઈલાજ"** **સફહા** 12 તા 14 પર હૈ : વાકેઈ અગર કોઈ અપને અન્દર યેહ એહસાસ ઉજાગર કર લે કે ગુનાહ કરતે વક્ત મેરા પાલને વાલા **"પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ મુઝે દેખ રહા હૈ"** ઝૂટ બોલતે વક્ત ફૌરન ખયાલ આ જાએ કે મૈં ઝૂટ બોલ કર બન્દે કો તો ધોકા દે રહા હૂં ઔર યેહ બેચારા મુઝે સચ્ચા ભી જાન રહા હૈ મગર **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ મુઝે દેખ રહા હૈ,** જી હાં, **અલ્લાહ** તઆલા પર હર એક કી નિય્યત આશકાર (યા'ની ઝાહિર) હૈ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન"** **સફહા** 866 પર પારહ 24 **સૂ-રતુલ મુઅમિન** આયત નમ્બર 19 મેં હૈ :

يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُوْرُ ﴿۱۹﴾

(پ۲۴، المؤمن:۱۹)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : **અલ્લાહ** જાનતા હૈ ચોરી છુપે કી નિગાહ ઔર જો કુછ સીનોં મેં છુપા હૈ.

સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ઈસ આયત કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની નિગાહોં કી ખિયાનત ઔર ચોરી ના મહરમ કો દેખના ઔર મમ્નૂઆત પર નઝર ડાલના. **અલ્લાહ** તઆલા કે ઈલ્મ મેં હૈં. (ખઝાઈનુલ ઈરફાન સ. 866) ઝબાન સે ગાલી નિકાલતે વક્ત યેહ બાત ઝેહ્ન મેં રચ બસ જાએ કે મેરા રબ عَزَّوَجَلَّ સમીઅ વ બસીર હૈ ઔર વોહ સુન ઔર **દેખ રહા હૈ,** યા બદ નિગાહી કરતે વક્ત ભી યેહ તસવ્વુર બંધ જાએ કે મૈં જિસ કે સાથ બદ નિગાહી કર રહા હૂં અગર્ચે ઉસ કો નહીં મા'લૂમ મગર **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ મુઝે દેખ રહા હૈ** ઔર ઉસ عَزَّوَجَلَّ પર મેરી નિય્યત ભી ઝાહિર વ આશકાર હૈ. બા'ઝ લોગ **અમ્રદ** (ખૂબ સૂરત લડકે) સે બદ નિગાહી કરતે ઔર અપની આંખોં કો હરામ સે પુર કરતે હૈં ઔર **અમ્રદ** યા વહાં મૌજૂદ દીગર અફરાદ કો ઈસ કા પતા

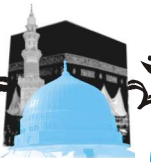

નહીં લગતા બલ્કે વોહ બદ નઝરી કરને વાલે કો નેક બન્દા સમઝ રહે હોતે હૈં લેકિન રબ્બે કાએનાત عَزَّوَجَلَّ દિલોં કે હાલાત જાનતા હૈ. કાશ ! **અમ્રદ** કે સાથ બદ નિગાહી કરતે વક્ત, બુરી નિય્યત કે સાથ ઉસ સે અપના જિસ્મ ટકરાતે વક્ત, ગન્દી **ઝેહનિય્યત** કે સાથ ઉસ કે સામને હંસ કર ઉસ કી જવાબી મુસ્કુરાહટ સે લુત્ફ़ અન્દોઝ હો કર, ઉસ સે લઝ્ઝત કે સાથ બાતેં કરતે વક્ત, શહ્વત કે બા વુજૂદ ઉસ કે સાથ આગે યા પીછે સ્કૂટર યા સાઈકિલ પર બૈઠતે યા બિઠાતે વક્ત યેહ એહસાસ હો જાએ કે મૈં ભી કિતના બે ગૈરત વ કમીના હૂં કે મેરા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **મુઝે દેખ રહા હૈ** ઔર ફ़िર ભી મૈં બે હયાઈ કા કામ કર રહા હૂં, અગર કલ કિયામત કે દિન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને મુઝ સે પૂછ લિયા તો મેરે પાસ ક્યા જવાબ હોગા ? ઔર મૈં કિસ તરહ અપને આપ કો ઉસ કે કહરો ગઝબ સે બચા સકૂંગા ? યાદ રહે ! મવેશિયોં, જાનવરોં ઔર પરિન્દોં કી શર્મગાહોં ઔર ઉન કે "મિલાપોં" બલ્કે મખ્ખિયોં ઔર કીડે મકોડોં કે "મિલન" કે મનાઝિર ભી ગન્દી લઝ્ઝતોં કે સાથ દેખના ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ, ઐસે મવાકેઅ પર ફ़ૌરન નઝર હટા લે બલ્કે જૂં હી ઈસ કે "આસાર" મહસૂસ હોં ફ़ૌરન વહાં સે હટ જાએ. જો લોગ મવેશી યા પરિન્દે ઔર મુર્ગિયાં બેચતે યા પાલતે હૈં ઉન કો ઈસ હવાલે સે બહુત મોહતાત રહને કી ઝરૂરત હૈ.

ખબરદાર ભાઈ ! ખુદા દેખતા હૈ

ભલાઈ બુરાઈ ખુદા દેખતા હૈ

અમ્રદ કે ફ़િતને સે બચો : **અમ્રદ** યા'ની બે રીશ લડકા, મર્દ કે લિયે ઉમૂમન પુર કશિશ હોતા હૈ, ઈસ મેં બઝાતે ખુદ અમ્રદ બે કુસૂર હૈ ઈસ હવાલે સે ઈસ કી દિલ આઝારી ગુનાહ હૈ બસ મર્દ કો ચાહિયે કે વોહ ઈસ સે મોહતાત રહે. ઈસ લિયે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن ને **અમ્રદ** સે દૂર રહને કી તાકીદ ફ़રમાઈ હૈ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1012 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ"** (જિલ્દ 2) **સફ़હા** 31 તા 32 પર હૈ : ઈસી લિયે સાલિહીન ને અમ્રદોં (યા'ની જિન્હેં દેખ કર શહ્વત આએ ઉન) કો

www.dawateislami.net

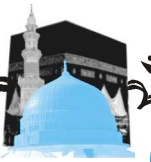

દેખને, ઉન સે ખલ્ત મલ્ત હોને ઔર ઉન કે સાથ બૈઠને સે બચને કે મુ-તઅલ્લિક મુબા-લગા ફ઼રમાયા.

અમ્રદ કે સાથ તન્હાઈ ખતરનાક : **એક** તાબેઈ ફ઼રમાતે હૈં : "મૈં નૌ જવાન સાલિક (યા'ની આબિદો ઝાહિદ નૌ જવાન) કે સાથ બે રીશ લડકે કે બૈઠને કો સાત દરિન્દોં સે ઝિયાદા ખતરનાક સમઝતા હૂં." મઝીદ ફ઼રમાતે હૈં : "કોઈ શખ્સ એક મકાન મેં કિસી **અમ્રદ** કે સાથ તન્હા રાત ન ગુઝારે." બા'ઝ ઉ-લમાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللّٰهُ السَّلَام ને ઔરત પર કિયાસ કરતે હુએ ઘર, દુકાન યા હમામ મેં **અમ્રદ** કે સાથ ખલ્વત (યા'ની તન્હાઈ) કો હરામ કરાર દિયા ક્યૂં કે, **શફ઼ીઉલ મુઝ્નિબીન, અનીસુલ ગરીબીન** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ઼રમાને હકીકત નિશાન હૈ : "જો શખ્સ કિસી ઔરત (અજનબિય્યા) કે સાથ તન્હા હોતા હૈ તો વહાં તીસરા શૈતાન હોતા હૈ."

(سُنَنُ التِّرْمِذِی ج ٤ ص ٦٧ حدیث ٢١٧٢)

અમ્રદ ઔરત સે ભી ખતરનાક હૈ : **હઝ્રતે** સય્યિદુના ઈમામ ઈબ્ને **હજર** મક્કી શાફ઼ેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی લિખતે હૈં : જો **અમ્રદ** ઔરતોં સે ઝિયાદા ખૂબ સૂરત હોતા હૈ ઉસ મેં ફ઼િતના ભી ઝિયાદા હોતા હૈ, ઈસ લિયે કે ઉસ સે ઔરતોં કી નિસ્બત બુરાઈ કા ઝિયાદા ઈમ્કાન હોતા હૈ લિહાઝા ઉસ કે સાથ તન્હાઈ ઈખ્તિયાર કરના બ દ-ર-જએ ઔલા હરામ હૈ.

(مُلَخَّص از اَلزَّوَاجِرُ عَنِ اقْتِرَافِ الْكَبَائِر ج ٢ ص ١٠)

અમ્રદ કે સાથ 17 શયાતીન : **હઝ્રતે** સય્યિદુના સુફ઼્યાન સૌરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی એક હમામ મેં દાખિલ હુએ. આપ કે પાસ અમ્રદ યા'ની એક બે રીશ લડકા આયા તો ઈર્શાદ ફ઼રમાયા : ઈસે મુઝ સે દૂર કર દો ક્યૂંકે મૈં હર ઔરત કે સાથ એક શૈતાન જબ કે હર **અમ્રદ કે સાથ 17 શયાતીન** દેખતા હૂં.

(ایضاً)

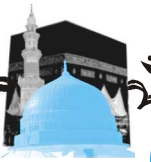

અમ્રદ કે સાથ તન્હાઈ જાઇઝ હોને કી સૂરત : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ **"બહારે શરીઅત** (જિલ્દ 3)" **સફ઼હા** 442 પર હૈ : લડકા જબ મુરાહિક (યા'ની બાલિગ હોને કે કરીબ) હો જાએ ઔર વોહ ખૂબ સૂરત ન હો તો નઝર કે બારે મેં ઈસ કા વોહી હુક્મ હૈ જો મર્દ કા હૈ ઔર ખૂબ સૂરત હો તો ઔરત કા જો હુક્મ હૈ વોહ ઉસ કે લિયે હૈ યા'ની શહ્વત કે સાથ ઉસ કી તરફ઼ નઝર કરના હરામ હૈ ઔર શહ્વત ન હો તો ઉસ કી તરફ઼ ભી નઝર કર સકતા હૈ ઔર ઉસ કે સાથ તન્હાઈ ભી જાઈઝ હૈ. શહ્વત ન હોને કા મતલબ યેહ હૈ કે ઉસે યકીન હો કે નઝર કરને સે શહ્વત ન હોગી ઔર અગર ઈસ કા શુબા ભી હો તો હરગિઝ નઝર ન કરે, બોસા કી ખ્વાહિશ પૈદા હોના ભી શહ્વત કી હદ મેં દાખિલ હૈ. **(رَدُّالْمُحتار ج٩ ص٦٠٢)**

નફ્સિયાતી અસર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા જાએ તો ઈન્સાન કો ઈન્સાન સે બહુત ડર લગતા હૈ. મ-સલન વાલિદૈન યા અસાતિઝએ કિરામ કે સામને ગાલી દેતે હુએ ડરતે હૈં મગર અફ઼સોસ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે કમા હક્કુહૂ (યા'ની જૈસા કે ઉસ કા હક હૈ) નહીં ડરતે, અગર કોઈ રો'બદાર શખ્સ સામને મૌજૂદ હો તો ઉસ સે ઈતના ડરતે હૈં કે આવાઝ઼ તક નહીં નિકલતી, ઉસ સે આજિઝી કે સાથ બોલને સુનને કી કોશિશ કરતે હૈં. ઐ કાશ ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ખૌફ઼ હમારે દિલોં મેં જા ગુઝીં હો જાએ, હર વક્ત ઉસી કે ખૌફ઼ કા ગ-લબા રહે ઔર હમ જિસ તરહ લોગોં કે સામને બુરે કામ કરના પસન્દ નહીં કરતે ઉસી તરહ તન્હાઈ મેં ભી બચતે રહેં. ઐ કાશ ! સદ કરોડ કાશ ! હમારે ઝેહ્ન મેં હર વક્ત યેહ બાત રાસિખ રહે કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **દેખ રહા હૈ** ઔર યૂં હમ અપને **ગુનાહોં કા ઈલાજ** કરને મેં કામ્યાબ હો જાએં.

www.dawateislami.net

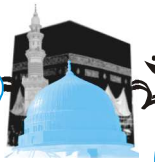

છુપ કે લોગોં સે કિયે જિસ કે ગુનાહ વોહ ખબરદાર હૈ ક્યા હોના હૈ
અરે ઓ મુજરિમે બે પરવાહ દેખ સર પે તલવાર હૈ ક્યા હોના હૈ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ़)

શર્હે કલામે રઝા : આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈન અશઆર કે અન્દર એક મખ્સૂસ અન્દાઝ મેં **"નેકી કી દા'વત"** ઈર્શાદ ફ઼રમાઈ હૈ ચુનાન્ચે ઈન અશઆર કા મફ઼હૂમ હૈ : ﴿1﴾ ઐ ગુનાહ કરને વાલે ! તૂને લોગોં સે તો અપને ગુનાહ છુપા લિયે મગર યેહ ભૂલ ગયા કે જિસ પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કી ના ફ़રમાનિયાં કી હૈં વોહ તેરે ઈન કારનામોં સે વાકિફ़ હૈ. અબ ગૌર કર મહશર મેં તેરા ક્યા હોગા ! ﴿2﴾ ઐ ગફ़લત શિઆર મુજરિમ ! હોશ કર ! તેરે સર પર હર વક્ત મૌત કી તલવાર લટક રહી હૈ, ખુદા સે ડર ! ગુનાહોં સે કનારા કર, અગર તૂ લા પરવાહી સે ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝાર કર મર ગયા તો તેરા ક્યા બનેગા !

ઝિન્દગી કી શામ ઢલતી જા રહી હૈ હાએ નફ़્સ ! ગર્મ રોઝો શબ ગુનાહોં કા હી બસ બાઝાર હૈ
મુજરિમોં કે વાસિતે દોઝખ ભી શો'લાબાર હૈ હર ગુનહ કસ્દન કિયા હૈ ઈસ કા ભી ઈકરાર હૈ
બન્દએ બદકાર હૂં બેહદ ઝલીલો ખ્વાર હૂં
મગ્ફ़िરત ફ़રમા ઈલાહી ! તૂ બડા ગફ़્ફ़ાર હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 128, 129)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નેકી કી દા'વત કે પાંચ મ-દની ફૂલ : એક તવીલ હદીસે પાક મેં યેહ ભી હૈ : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર ગિફ़ારી رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! હઝરતે મૂસા عَلَيْهِ السَّلَام કે સહીફ़ોં મેં ક્યા થા ? **ફ़રમાયા :** ઉન સબ મેં ઈબ્રત કી બાતેં થીં કે ﴿1﴾ **તઅજ્જુબ** હૈ ઉસ શખ્સ પર જો મૌત કા યકીન રખને કે બા વુજૂદ ભી ખુશ હોતા હૈ ﴿2﴾ **તઅજ્જુબ** હૈ ઉસ પર જો જહન્નમ કા યકીન હોને કે બા વુજૂદ ભી હંસતા હૈ ﴿3﴾

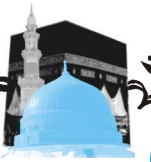

તઅજ્જુબ હૈ ઉસ પર જો તક્દીર પર યકીન રખને કે બા વુજૂદ ભી (દુન્યા કે લિયે) ખુદ કો થકાતા હૈ ﴿4﴾ **તઅજ્જુબ** હૈ ઉસ પર જો દુન્યા ઔ૨ ઈસ કી તબ્દીલિયોં કો દેખતા હૈ ફિ૨ ભી ઈસ પર મુત્મઈન હો જાતા હૈ ઔ૨ ﴿5﴾ **તઅજ્જુબ** હૈ ઉસ પર જિસે યકીન હૈ કે કલ ઈસે હિસાબ દેના હૈ ફિ૨ ભી (નેક) આ'માલ નહીં કરતા. (الاحسان بترتیب صحیح ابن حِبّان ج ۱ ص ۲۸۸ حدیث ۳٦۲)

રાસ્તોં મેં બૈઠને કે હુકૂક : "**બુખારી** શરીફ" મેં હૈ, હઝરતે સય્યિદુના અબૂ સઈદ ખુદરી رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે સરકારે વાલા તબાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર, શફીએ રોઝે શુમાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, હબીબે પરવર દગાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને (સહાબએ કિરામ સે) ઈર્શાદ ફ૨માયા : તુમ લોગ રાસ્તોં મેં બૈઠને સે બચો ! **સહાબએ કિરામ** عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને અર્ઝ કી : હમ ઈન મજલિસોં મેં બૈઠ કર (ઝરૂરી) ગુફ્ત-ગૂ કરતે હૈં ઔ૨ યેહ હમારે લિયે ઝરૂરી હૈં. ફ૨માયા : જબ તુમ મજાલિસ મેં આયા કરો તો રાસ્તે કો ઈસ કા હક દો. અર્ઝ કી ગઈ : રાસ્તે કા હક ક્યા હૈ ? ઈર્શાદ ફ૨માયા : ﴿1﴾ નિગાહેં નીચી રખના ﴿2﴾ તક્લીફ દેહ શૈ દૂ૨ કરના ﴿3﴾ સલામ કા જવાબ દેના ﴿4﴾ **નેકી કા હુક્મ** દેના ઔ૨ બુરાઈ સે મન્અ કરના. (صحیح بُخاری ج٤ص١٦٥حدیث ٦٢٢٩)

ઇધ૨ ઉધ૨ દેખને કા ભી કિયામત મેં હિસાબ હોગા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ હદીસે પાક મેં રાસ્તે કે "ચાર હુકૂક" બયાન કિયે ગએ હૈં : **રાસ્તે કા હક (1) નિગાહેં નીચી રખના :** વાકેઈ ઈસ કી બેહદ **અહમ્મિય્યત** હૈ. લિહાઝા હુસૂલે સવાબે આખિરત કી નિય્યત સે આંખોં કે **મુ-તઅલ્લિક** "**નેકી કી દા'વત**" પેશ કરતા હૂં. **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِی ફ૨માતે હૈં : આંખ કો હ૨ ફુઝૂલ બાત (યા'ની જિસ કી ઝરૂરત ન હો ઉસ) સે બચાએ, ક્યૂંકે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ

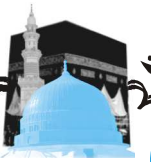

જિસ તરહ "ફુઝૂલ ગુફ્ત-ગૂ" કે બારે મેં પૂછેગા ઈસી તરહ બરોઝે કિયામત બન્દે સે "ફુઝૂલ નઝર" (મ-સલન બિલા ઝરૂરત ઈધર ઉધર દેખને) કે બારે મેં ભી સુવાલ કરેગા. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۵ ص ۱۲۶) **અજનબિય્યા** (યા'ની જિસ સે શાદી હમેશા કે લિયે હરામ ન હો ઉસ) કો દેખને સે ખુદ કો બચાના ઝરૂરી હૈ. હદીસ શરીફ મેં ઈર્શાદ હુવા : "اَلْعَیْنَانِ تَزْنِیَان" યા'ની આંખેં ઝિના કરતી હૈં. (مُسندِ اِمام احمد ج ۳ ص ۳۰۵ حدیث ۸۸۰۲) અગર રાહ મેં નિગાહેં ચારોં તરફ દૌડાતે રહેં તો બદ નિગાહી સે બચના બેહદ દુશ્વાર હો જાતા હૈ, ખુદા કી કસમ **બદ નિગાહી કા અઝાબ** બરદાશ્ત નહીં હો સકેગા.

નિગાહોં કી હિફાઝત કા કુરઆની હુક્મ : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 397 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"પર્દે કે બારે મેં સુવાલ જવાબ"** સે બા'ઝ મુન-દ-રજાત મુલા-હઝા હોં : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મર્દોં કો નિગાહોં કી હિફાઝત કી તાકીદ કરતે હુએ પારહ 18 **સૂ-રતુન્નૂર** કી આયત નમ્બર 30 મેં ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

قُلْ لِّلْمُؤْمِنِیْنَ یَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ

(پ ۱۸، النُّور ۳۰)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : મુસલ્માન મર્દોં કો હુક્મ દો અપની નિગાહેં કુછ નીચી રખેં.

ઔરતોં કે લિયે ઈશાદિ કુરઆની હૈ :

وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنٰتِ یَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ

(پ ۱۸، النُّور ۳۱)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર મુસલ્માન ઔરતોં કો હુક્મ દો અપની નિગાહેં કુછ નીચી રખેં.

આંખોં મેં આગ ભર દી જાએગી : **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى નકલ કરતે હૈં : જો કોઈ અપની આંખોં કો નઝરે હરામ સે પુર કરેગા કિયામત કે રોઝ ઉસ કી **આંખોં મેં આગ ભર દી જાએગી.** (مُکاشَفَۃُ الْقُلُوب ص ۱۰)

www.dawateislami.net

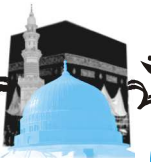

આગ કી સલાઈ : હઝરતે અલ્લામા **અબુલ ફરજ અબ્દુર્રહમાન** બિન જૌઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى નક્લ કરતે હૈં : ઔરત કે મહાસિન (યા'ની હુસ્નો જમાલ) કો દેખના ઇબ્લીસ કે ઝહ્ર મેં બુઝે હુએ તીરોં મેં સે એક તીર હૈ, જિસ ને ના મહરમ સે આંખ કી હિફાઝત ન કી ઉસ કી આંખ મેં બરોઝે કિયામત **આગ કી સલાઈ** ફેરી જાએગી.

(بحرُ الدُّمُوع ص ۱۷۱)

"ઝૈનબ" કે ચાર હુરૂફ કી નિસ્બત સે નઝર કે બારે મેં 4 અહાદીસે મુબા-રકા

નઝર ફૈર લો : ﴿1﴾ હઝરતે સય્યિદુના જરીર બિન **અબ્દુલ્લાહ** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ રિવાયત ફરમાતે હૈં : મૈં ને સરકારે દો આલમ, **નૂરે મુજસ્સમ,** શાહે બની આદમ, **રસૂલે મુહ્તશમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે અચાનક **નઝર** પડ જાને કે મુ-તઅલ્લિક દરયાફ્ત કિયા : તો ઇર્શાદ ફરમાયા : અપની નિગાહ ફૈર લો. **(صَحِيح مُسلِم ص ۱۱۹۰ حديث ۲۱۵۹)**

જાન બૂઝ કર નઝર મત ડાલો : ﴿2﴾ સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને હઝરતે **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم સે ફરમાયા : એક **નઝર** કે બા'દ દૂસરી **નઝર** ન કરો (યા'ની અગર અચાનક બિલા કસ્દ કિસી ઔરત પર નઝર પડી તો ફૌરન નઝર હટા લે ઔર દોબારા નઝર ન કરે) કે પહલી **નઝર** જાઈઝ હૈ ઔર દૂસરી **નઝર** જાઈઝ નહીં.

(سُنَنُ اَبِی دَاوٗد ج ۲ ص ۳۵۸ حديث ۲۱۴۹)

નઝર કી હિફાઝત કી ફઝીલત : ﴿3﴾ તાજદારે મદીના, કરારે કલ્બો સીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ફરહત નિશાન હૈ : જો મુસલ્માન કિસી ઔરત કી ખૂબિયોં કી તરફ પહલી બાર નઝર કરે (યા'ની બે ખયાલી મેં નઝર પડ જાએ) ફિર અપની આંખ નીચી કર લે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસે ઐસી ઇબાદત અતા ફરમાએગા જિસ કી વોહ લઝ્ઝત પાએગા.

(مُسنَد اِمام احمد بن حَنبل ج ۸ ص ۲۹۹ حديث ۲۲۳۴۱)

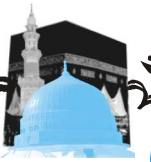

ઇબ્લીસ કા ઝહરીલા તીર : ﴿4﴾ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કા ફ़રમાને હલાવત નિશાન હૈ કે હદીસે કુદસી (યા'ની ફ़રમાને ખુદાએ રહમાન) હૈ : નઝર** ઇબ્લીસ કે તીરોં મેં સે એક ઝહ્ર મેં બુઝા હુવા તીર હૈ પસ જો શખ્સ મેરે ખૌફ़ સે ઇસે તર્ક કર દે તો મૈં ઉસે ઐસા **ઈમાન** અતા કરૂંગા જિસ કી હલાવત (યા'ની મિઠાસ) વોહ અપને દિલ મેં પાએગા.

(اَلْمُعْجَمُ الْكَبِيْرُ لِلطَّبَرانى ج ١٠ ص ١٧٣ حديث ١٠٣٦٢)

ઔરત કી ચાદર ભી મત દેખો : **હઝરતે** સય્યિદુના અલા બિન ઝિયાદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْجَوَاد ફ़રમાતે હૈં : અપની નઝર કો ઔરત કી ચાદર પર ભી ન ડાલો ક્યૂંકે **નઝર** દિલ મેં શહ્વત પૈદા કરતી હૈ.

(حِلْيَةُ الاولياء ج ٢ ص ٢٧٧)

ગુફ્ત-ગૂ મેં નિગાહ કહાં હો ?

સુવાલ : ક્યા ગુફ્ત-ગૂ કરતે હુએ નઝર નીચી રખની ઝરૂરી હૈ ?

જવાબ : ઇસ કી સૂરતેં હૈં મ-સલન મર્દ કા મુખાતબ (યા'ની જિસ સે બાત કર રહે હૈં વોહ) **અમ્રદ** હો ઔર ઉસ કો દેખને સે શહ્વત આતી હો (યા ઇજાઝતે શર-ઈ સે મર્દ કિસી **અજનબિય્યા** સે યા ઔરત કિસી અજનબી મર્દ સે બાત કર રહી હો) તો નઝર ઇસ તરહ નીચી રખ કર ગુફ્ત-ગૂ કરે કે ઉસ કે ચેહરે બલ્કે બદન કે કિસી ઉઝ્વ હત્તા કે લિબાસ પર ભી ન પડે. અગર કોઈ માનેએ શર-ઈ (યા'ની શર-ઈ રુકાવટ) ન હો તો મુખાતબ (યા'ની જિસ સે બાત કર રહે હૈં ઉસ) કે ચેહરે કી તરફ़ દેખ કર ભી ગુફ્ત-ગૂ કરને મેં શરઅન કોઈ હરજ નહીં. અગર નિગાહોં કી હિફ઼ાઝત કી આદત બનાને કી નિય્યત સે હર એક સે નીચી નઝર કિયે બાત કરને કા મા'મૂલ બનાએ તો બહુત હી અચ્છી બાત હૈ ક્યૂંકે મુશા-હદા યેહી હૈ કે ફ઼ી ઝમાના જિસ કી નીચી નિગાહેં રખ કર ગુફ્ત-ગૂ કરને કી આદત નહીં હોતી ઉસે જબ અમ્રદ યા **અજનબિય્યા** સે બાત કરને કી નૌબત આતી હૈ ઉસ વક્ત નીચી નિગાહેં રખના ઉસ કે લિયે સખ્ત દુશ્વાર હોતા હૈ.

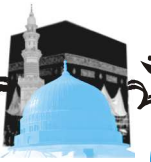

મ-દની ચેનલ સે મુ-તઅસ્સિર હો કર 12 અફ઼રાદ કા કબૂલે ઇસ્લામ[1] :

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! નિગાહેં નીચી રખને કી બ-ર-કતેં મરહબા ! આઇયે ! ઇસ ઝિમ્ન મેં એક અનોખી **મ-દની બહાર** સુનતે હૈં ચુનાન્ચે બાબુલ મદીના (કરાચી) કે એક મુબલ્લિગે દા'વતે ઇસ્લામી કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે મદીનતુલ મુનવ્વરહ زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا મેં બરોઝ જુમુઅતુલ મુબારક (2 જુમાદલ ઉખ્રા 1432 સિ.હિ. બ મુતાબિક 6 મઈ 2011 સિ.ઈ.) કમો બેશ 4 બજે દિન સબ્ઝ ઈમામે વાલે એક નૌ જવાન સે મુલાકાત હુઈ દૌરાને ગુફ઼્ત-ગૂ ઉન્હોં ને ઇન્કિશાફ઼ કિયા : મૈં બમ્બઈ (હિન્દ) કા રહને વાલા હૂં મુઝ સમેત હમારે ઘર કે તમામ યા'ની 12 અફ઼રાદ ને (બરોઝ જુમુઅતુલ મુબારક **5 ઝુલ હિજ્જતિલ હરામ** 1431 સિ.હિ. બ મુતાબિક (12-11-2010)) ઇસ્લામ કબૂલ કિયા. કબૂલે ઇસ્લામ કી વુજૂહાત બતાતે હુએ ઉન્હોં ને કુછ યૂં કહા : હમારે ઘર વાલે કુછ અર્સે સે દા'વતે ઇસ્લામી કા **મ-દની ચેનલ** દેખને લગે થે. ઇસ કે સિલ્સિલોં મેં મુસલ્માનોં કા ઇસ્લામી હુલ્યા, ઉન કે મુસ્કુરાતે ચેહરે ઔર બયાન કી સા-દગી હમેં બહુત અચ્છી લગતી થી. હાલાં કે ઇસ સે પહલે હમ લોગ બે અમલ મુસલ્માનોં કી હ-ર-કતેં દેખ કર ઇન્તિહાઈ બદઝન થે મગર અબ "મ-દની ચેનલ" પર ઇસ્લામ કી હકીકી તસ્વીર દેખ કર હમ ઇસ્લામ સે **મુ-તઅસ્સિર** હોને લગે. બિલ ખુસૂસ દા'વતે ઇસ્લામી કે **મુબલ્લિગીન** કા બાર બાર નિગાહેં ઝુકાને કી તરગીબ દેના હમેં બહુત ભાતા ઔર **આંખોં કે કુફ઼્લે મદીના** કે ફ઼વાઇદ કા તઝકિરા સુન કર હમ બહુત ખુશ હોતે, મેરી વાલિદા સબ સે કહતીં : ઇસ ગએ ગુઝરે ઝમાને મેં ભી યેહ લોગ નિગાહેં નીચી રખને કા દર્સ દેતે હૈં, વાકેઈ નિગાહેં ઝુકા કર હી રખની ચાહિએં. મ-દની ચેનલ કે સિલ્સિલે દેખતે દેખતે હમારે દિલ મેં ઇસ્લામ કી **મહબ્બત** ઇતની બઢ ગઈ કે ઘર મેં ઇસ્લામ કબૂલ કરને કી બાતેં હોને લગીં મગર હમ ખૌફ઼ઝદા થે કે **લોગ ક્યા કહેંગે ?** ઇસ સુવાલ કા જવાબ ભી હમેં મ-દની ચેનલ સે હી મિલા, હુવા યૂં કે નિગરાને શૂરા વ મુબલ્લિગે દા'વતે ઇસ્લામી હાજી અબૂ હામિદ મુહમ્મદ ઇમરાન અત્તારી سَلَّمَهُ الْبَارِى ને જબ **"લોગ ક્યા કહેંગે ?"** કે મૌઝૂઅ પર સુન્નતોં ભરા બયાન

1. યેહ મ-દની બહાર "પર્દે કે બારે મેં સુવાલ જવાબ" મેં નહીં હૈ, અલગ સે શામિલ કી ગઈ હૈ.

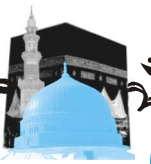

ફરમાયા તો સબ ઘર વાલોં કા ઝેહ્ન બન ગયા કે અબ હમેં લોગોં કી પરવા નહીં કરની ચાહિયે ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમ કલિમા પઢ કર ઈસ્લામ કે દામન મેં આ ગએ. મૈં ગવર્નમેન્ટ મુલાઝિમ હૂં, કબૂલે ઈસ્લામ કે બા'દ મેરા નામ મુહમ્મદ ઈબ્રાહીમ રખા ગયા ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં હુઝૂરે ગૌસે પાક رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે સિલ્સિલે મેં મુરીદ ભી બન ચુકા હૂં. મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી કા મઝીદ બયાન હૈ કે જબ ઉસ નૌ મુસ્લિમ નૌ જવાન ને હમારે સાથ સુનહ્રી જાલિયોં કે રૂ બરૂ હાઝિરી દી તો ઉન પર અજીબ રિક્કત તારી હો ગઈ ઔર રો રો કર ઈસ અર્ઝ કી તક્રાર કરને લગે : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! મુઝે આંખોં કા કુફ્લે મદીના અતા કર દીજિયે." ફિર ઉન્હોં ને ગુમ્બદે ખઝરા કે સાએ મેં અપને અઝ્મ કા ઈઝહાર કિયા કે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ અબ મૈં દીગર ગૈર મુસ્લિમોં કો ભી દામને ઈસ્લામ સે વાબસ્તા કરને કી ભરપૂર કોશિશ કરૂંગા. **અલ્લાહ** તઆલા ઉન્હેં ઔર ઉન કે તુફૈલ હમ સભી કો ઈસ્લામ ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં ઈસ્તિકામત નસીબ ફરમાએ. 12 અફ્રાદ કી ઈસ્લામ આ-વરી કા સબબ બનને વાલે સુન્નતોં ભરે બયાન "**લોગ ક્યા કહેંગે**" કી V.C.D. મક-ત-બતુલ મદીના સે હાસિલ કી જા સકતી હૈ નીઝ દા'વતે ઈસ્લામી કી વેબ સાઇટ www.dawateislami.net પર ભી દેખી ઔર સુની જા સકતી હૈ.

અલ્લાહ કરમ ઐસા કરે તુઝ પે જહાં મેં
ઐ દા'વતે ઈસ્લામી તેરી ધૂમ મચી હો

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 193)

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નિગાહે મુસ્તફા કી અદાએં

સુવાલ : સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે નઝર ફરમાને કે મુખ્તલિફ અન્દાઝ બતા દીજિયે.

જવાબ : ﴾1﴿ કિસી કે ચેહરે પર નઝરેં ન ગાડતે થે ﴾2﴿ કિસી ચીઝ કી તરફ ન દેખને કી

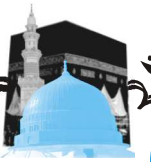

હાલત મેં નિગાહેં નીચી રખતે ﴿3﴾ આપ કી નઝરેં આસ્માન કી નિસ્બત ઝમીન કી તરફ઼ અક્સર રહતી થીં. મુરાદ યેહ હૈ કે અક્સર ખામોશી કે વક્ત મુબારક નિગાહેં ઝુકી હોતીં ﴿4﴾ અક્સર ગોશએ ચશ્મ (યા'ની આંખોં કે વોહ કનારે જો કનપટ્ટી સે મિલે હોતે હૈં) સે દેખતે. મતલબ યેહ હૈ કે હદ દ-રજા શર્મો હયા કી વજહ સે પૂરી આંખ ભર કર ન દેખતે થે. ﴿5﴾ જબ કિસી તરફ઼ તવજ્જોહ ફ઼રમાતે તો પૂરે મુ-તવજ્જેહ હોતે, યા'ની નઝર ચુરાતે નહીં થે ઔર બા'ઝ ને યેહ ફ઼રમાયા કે સિર્ફ઼ ગરદન ફેર કર કિસી કી તરફ઼ **મુ-તવજ્જેહ** ન હોતે બલ્કે પૂરે બદન મુબારક સે ફિર કર **મુ-તવજ્જેહ** હોતે.

(مُلَخَّص ازجمع الوسائل فی شرح الشمائل للقاری ص۵۲،۵۳،احیاء العلوم ج۲ ص۴۴۲)

જિસ તરફ઼ ઉઠ ગઈ દમ મેં દમ આ ગયા
ઉસ નિગાહે ઈનાયત પે લાખોં સલામ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼)

શર્હે કલામે રઝા[1] : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ શે'ર મેં ફ઼રમાતે હૈં : હમારે પ્યારે પ્યારે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી નિગાહે કરમ દુન્યા વ આખિરત મેં જિસ તરફ઼ ઉઠી મુર્દા જિસ્મોં મેં જાન ઔર રૂહોં મેં તાઝગી આ ગઈ, હમારે મક્કી મ-દની આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી રહમતોં ઔર ઈનાયતોં ભરી પાકીઝા નઝર પર લાખોં સલામ હોં. આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે શે'ર પર હઝરત મૌલાના અખ્તરુલ હામિદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને ક્યા ખૂબ તઝ્મીન બાંધી હૈ :

પડ ગઈ જિસ પે મહશર મેં બખ્શા ગયા — દેખા જિસ સમ્ત અબ્રે કરમ છા ગયા
રુખ જિધર હો ગયા ઝિન્દગી પા ગયા — જિસ તરફ઼ ઉઠ ગઈ દમ મેં દમ આ ગયા
ઉસ નિગાહે ઈનાયત પે લાખોં સલામ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

1. શર્હે કલામે રઝા "પર્દે કે બારે મેં સુવાલ જવાબ" મેં શામિલ નહીં હૈ, ઈસ કો અલગ સે શામિલ કિયા હૈ.

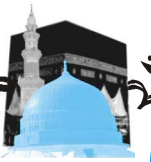

पिघला हुवा सीसा आंखों में डाला जाएगा : मन्क़ूल है : **"जो शख़्स शह्वत से किसी अजनबिय्या के हुस्नो जमाल को देखेगा क़ियामत के दिन उस की आंखों में सीसा पिघला कर डाला जाएगा."** (هدایہ ج۲ ص۳۶۸) यक़ीनन **भाभी** भी **अजनबिय्या** ही है. जो **देवर व जेठ** अपनी **भाभी** को क़स्दन देखते रहे हों, बे तकल्लुफ़ बने रहे हों, मज़ाक मस्ख़री करते रहे हों, वोह **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के अज़ाब से डर कर फ़ौरन से पेशतर **सच्ची तौबा** कर लें. **भाभी** अगर **देवर** को छोटा भाई और **जेठ** को बड़ा भाई कह दे ईस से बे पर्दगी और बे तकल्लुफ़ी जाईज़ नहीं हो जाती और **देवर** व भाभी बद निगाही, आपसी बे तकल्लुफ़ी व हंसी मज़ाक वग़ैरा गुनाहों की दलदल में मज़ीद धंसते चले जाते हैं. याद रखिये ! जेठ और देवर व भाभी का आपस में बिला ज़रूरत व बे तकल्लुफ़ी से गुफ़्त-गू करना भी मुसल्सल ख़तरे की घन्टी बजाता रहता है ! भलाई ईसी में है के न एक दूसरे को देखें और न ही आपस में बिला ज़रूरत और बे तकल्लुफ़ी से बातचीत करें.

देखना है तो मदीना देखिये

कस्रे शाही का नज़ारा कुछ नहीं

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

मैं T.B. का मरीज़ था : **शर्मो** हया का जज़्बा पाने, बद निगाही की आफ़तों से ख़ुद को डराने, निगाहों की हिफ़ाज़त की तड़प बढ़ाने, बात करते हुए नीची निगाहें रखने की आदत बनाने की ख़ातिर तब्लीग़े क़ुरआनो सुन्नत की आलमगीर ग़ैर सियासी तहरीक, **दा'वते ईस्लामी** के म-दनी माहोल से हर दम वाबस्ता रहिये और अपने ईस म-दनी मक़्सद, "मुझे अपनी और सारी दुन्या के लोगों की ईस्लाह की कोशिश करनी है" के हुसूल की ख़ातिर अपने ईमान की हिफ़ाज़त के लिये

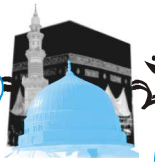

ફ़िક્ર મન્દ રહિયે, **નમાઝોં** કી પાબન્દી જારી રખિયે, **સુન્નતોં** પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ "ફ़िક્રે મદીના" કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફ़ર કીજિયે. આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં, ઝિલઅ નન્કાના (પંજાબ પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કો અપને અન્દાઝ મેં પેશ કરને કી સઅ્ય કરતા હૂં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ (યેહ બયાન દેતે વક્ત) મૈં તક્રીબન 12 સાલ સે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હૂં. વાબસ્તગી કા સબબ બૈનલ અક્વામી તીન રોઝા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ (સહરાએ મદીના મદીનતુલ ઔલિયા મુલતાન શરીફ़) મેં હાઝિરી હૈ. ઈજતિમાઅ કે તક્રીબન સાઢે સાત માહ બા'દ સખ્ત બીમાર હો ગયા, ડૉક્ટરોં ને મેરે મરઝ કો T.B. કરાર દિયા. બીમારી ભુગતતે હુએ લગભગ સાઢે ચાર માહ ગુઝર ગએ ઔર એક બાર ફ़िર તીન રોઝા સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કા મૌસિમે બહાર આ પહોંચા. મૈં જાને કે લિયે બે કરાર હુવા મગર ઘર વાલે માનેઅ (યા'ની રુકાવટ) હુએ. મૈં ને અમ્મીજાન કા ઝેહ્ન બનાયા કે વહાં કસીર તા'દાદ મેં **આશિકાને રસૂલ** તશરીફ़ લાતે હૈં, મુઝે જાને દીજિયે, નેક બન્દોં કી સોહબત ઔર વહાં હોને વાલી **રિક્કત અંગેઝ દુઆ** કી બ-૨-કત સે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં સિહ્હત કી ને'મત લે કર પલટૂંગા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મુઝે ઈજાઝત મિલ ગઈ. દવાએં વગૈરા સાથ લે કર **ઈજતિમાઅ** મેં શરીક હુવા. ઈખ્તિતામી **રિક્કત અંગેઝ દુઆ** ખત્મ હોને વાલી થી. મેરે દિલ મેં હસરત પૈદા હુઈ દુઆએં તો બહુત હુઈ મગર મેરે મરઝ T.B. કે લિયે સરા-હતન (યા'ની સાફ़ સાફ़ અલ્ફાઝ મેં) દુઆ નહીં માંગી ગઈ, કાશ ! T.B. કે મરીઝોં કે લિયે ભી દુઆ હો જાતી. અભી યેહ બાત ઝેહ્ન મેં આઈ થી કે કમાલ હો ગયા ! દુઆ કરવાને વાલે કી કુછ ઈસ તરહ આવાઝ માઈક પર ગૂંજ ઉઠી : **યા અલ્લાહ !** જો કેન્સર કે મરીઝ હૈં, જો T.B. કે મરીઝ હૈં ઉન કો ભી શિફ઼ાએ કામિલા અતા ફ઼રમા. દુઆ મેં દો એક ઔર બીમારિયોં કે ભી નામ

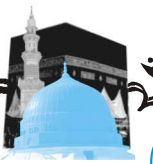

લિયે ગએ જો મૈં ભૂલ ગયા હૂં. ખૈર T.B. સે શિફા કી દુઆ સુનતે હી મેરે દિલ ને ગોયા પુકાર કર કહા : "બસ અબ તૂ ઠીક હો ગયા." ઈજતિમાઅ સે વાપસી કે દૂસરે હી દિન "ચેકઅપ" કરવાને કે લિયે પંજાબ કે શહ્ર "શૈખૂપૂરા" ગયા, એક્સરે વગૈરા કરવાએ, XRAY દેખ કર સ્પેશલિસ્ટ ડૉક્ટર હૈરત ઝદા હો ગયા ઔર કહને લગા : મુબારક હો આપ કી T.B. **ખત્મ** હો ચુકી હૈ !

અગર્ચે હો ટીબી ન ઘબરાઓ ફિર ભી — શિફા હક સે દિલવાએગા મ-દની માહોલ
તુમ્હેં સિહ્હતો આફિય્યત હોગી હાસિલ — તુમ અપના કે દેખો ઝરા મ-દની માહોલ

બીમારી કી અઝીમુશ્શાન ફઝીલત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કરને વાલે ઈસ્લામી ભાઈ કી T.B. કી બીમારી જાતી રહી. હમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ઈબાદત પર કુવ્વત હાસિલ કરને કે લિયે સિહ્હત કે તલબ ગાર હૈં, તાહમ અગર કોઈ બીમારી હો ભી જાએ તો હિમ્મત ન હારિયે, સબ્ર કરતે હુએ બીમારી પર મિલને વાલે સવાબે આખિરત પર નઝર રખિયે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના અનસ બિન માલિક رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને બહ્રો બર صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : જબ મુસલ્માન કિસી જિસ્માની બીમારી મેં મુબ્તલા હોતા હૈ તો ફિરિશ્તે કો હુક્મ હોતા હૈ : "તૂ ઈસ કી વોહી નેકિયાં લિખ જો યેહ પહલે કિયા કરતા થા." અગર ઉસે શિફા દેતા હૈ તો ધો દેતા ઔર પાક કર દેતા હૈ ઔર અગર ઉસે મૌત દેતા હૈ તો બખ્શ દેતા હૈ ઔર રહ્મ ફરમાતા હૈ. **(شرحُ السّنة للبغوی ج۳ ص۱۸۷ حدیث ۱۴۲۴)**

આરિઝી આફતે દુન્યા સે તો દિલ ડરતા હૈ — હાએ બે ખૌફ અઝાબોં સે હુવા જાતા હૈ
યેહ તેરા જિસ્મ જો બીમાર હૈ તશ્વીશ ન કર — યેહ મરઝ તેરે ગુનાહોં કો મિટા જાતા હૈ
અસ્લ બરબાદ કુન અમરાઝ ગુનાહોં કે હૈં
ભાઈ ! ક્યૂં ઈસ કો ફરામોશ કિયા જાતા હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 126)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

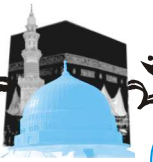

રાસ્તે કા હક નમ્બર (2) તક્લીફ દેહ ચીઝ દૂર કરના

કાંટેદાર શાખ હટાને વાલે કી મગ્ફિરત હો ગઈ : **ઈસી** કિતાબ કે **સફહા** નમ્બર 314 પર દી હુઈ બુખારી શરીફ કી હદીસે પાક "રાસ્તોં મેં બૈઠને કે હુકૂક" મેં મઝકૂરા હક નમ્બર **(1)** "નિગાહેં નીચી રખના" કે **મુ-તઅલ્લિક** "નેકી કી દા'વત" કે ઢેરોં મ-દની ફૂલ હાઝિર કિયે ગએ, અબ ઉસી રિવાયત મેં બયાન કર્દા **રાસ્તે કા હક નમ્બર (2)** "તક્લીફ દેહ શૈ દૂર કરના" કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત કે કુછ મ-દની ફૂલ પેશ કિયે જાતે હૈં, સમાઅત ફરમાઈયે : યકીનન મુસલ્માનોં કી રાહોં સે તક્લીફ દેહ ચીઝેં દૂર કરને કી બડી ફઝીલત હૈ ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 743 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જન્નત મેં લે જાને વાલે આ'માલ"** **સફહા** 623 પર **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : "એક શખ્સ કિસી રાસ્તે સે ગુઝર રહા થા, ઉસ ને ઉસ રાસ્તે પર એક **કાંટેદાર શાખ** પાઈ તો ઉસે રાસ્તે સે હટા દિયા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો ઉસ શખ્સ કા યેહ અમલ પસન્દ આયા ઔર ઉસ બન્દે કી **મગ્ફિરત** ફરમા દી." **(صحیح مُسلِم ص ۱۰۶۰ حدیث ۱۹۱٤)**

سَبَقَتْ رَحْمَتِی عَلٰی غَضَبِیْ [1] — તૂ ને જબ સે સુના દિયા યા રબ

આસરા હમ ગુનાહ ગારોં કા — ઔર મઝબૂત હો ગયા યા રબ

(ઝૌકે ના'ત)

રાસ્તે સે તક્લીફ દેહ ચીઝ હટાને કા સવાબ : **હઝરતે** સય્યિદુના અબૂ દરદા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ : જિસ ને મુસલ્માનોં કે રાસ્તે સે ઈઝા પહોંચાને વાલી ચીઝ હટા દી ઉસ કે લિયે એક **નેકી** લિખી જાએગી ઔર જિસ કે લિયે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે પાસ એક નેકી લિખી જાએ તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ નેકી કે સબબ ઉસે **જન્નત** મેં દાખિલ ફરમા દેગા. **(اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط ج۱ ص۱۹ رقم ۳۲)**

1. યા'ની મેરી રહમત મેરે ગઝબ સે બઢ કર હૈ.

www.dawateislami.net

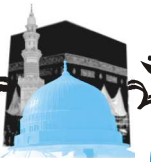

રાસ્તે કી તકલીફ़ દેહ ચીઝોં કી નિશાન દેહી : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !

મુસલ્માનોં કી રાહ મેં ઐસા રોડા, પથ્થર વગૈરા હો જિસ સે ઠોકર લગ સકતી હો યા ટૂટે હુએ કાંચ પડે હોં જિસ સે કિસી કા પાઉં ઝખ્મી હો સકતા હો, યા સડક પર કેલે, પપીતે યા આમ વગૈરા કે છિલકે કિસી ને ફેંકે હોં જિસ સે આદમી ફિસલ કર ગિર સકતા હો યેહ ઔર ઇસી તરહ કી ઐસી ચીઝેં રિઝાએ ઇલાહી عَزَّوَجَلَّ કી નિય્યત સે હટા દેના કારે સવાબ હૈ. ઇસી તરહ સરે રાહ ગઢા હો યા **ગટર** કા ઢક્કન ખુલા હો તો મુમ્કિના સૂરત મેં ઉસ કા ભી મુનાસિબ બન્દો બસ્ત કર દેના ચાહિયે. ખુલે **ગટર** તો ઇસ કદર ખતરનાક હોતે હૈં કે બા'ઝ અવકાત બચ્ચે વગૈરા ઇસ મેં ગિર કર મર જાતે હૈં, જહાં લોહે કે ઢક્કન ચોરી હોને કા ખતરા હો વહાં સિમેન્ટ કે ઢક્કન લગાના મુનાસિબ હૈ. હર શખ્સ કો ચાહિયે કે જો ચીઝેં દૂસરોં કે લિયે તકલીફ़ દેહ હોં મ-સલન છિલકે, ગન્દગી વગૈરા રાસ્તે મેં ન ફેંકે. અગર અપને ઘર કા **ગટર** ભર ગયા, ગન્દા પાની ગલી મેં આ ગયા, યા ગન્દે પાની કા બાહરી પાઇપ ટૂટ ગયા, ઇસ તરહ કે મસાઇલ ફૌરન હલ કર લેને ચાહિએં, નીઝ કપડે વગૈરા ભી ધો કર ઘરોં કે બરઆમદે મેં ઇસ તરહ ન સુખાએ જાએં કે રાહગીરોં પર પાની ટપકે. કિસી કે ઘર કે આગે ઇસ તરહ કચરા ડાલના કે ઉસે તકલીફ़ પહોંચે યેહ ગુનાહ હૈ. હુકૂકે આમ્મા તલફ़ કરના મ-સલન ઇજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત, ચૌક ઇજતિમાઅ યા કિસી તરહ કી દીની યા દુન્યવી તકરીબ કે લિયે આમ ગુઝર ગાહોં કા રાસ્તા બન્દ કર દેના ના જાઇઝ વ ગુનાહ હૈ. ઇસી તરહ ચીઝેં બેચને કે લિયે ઠેલા યા બસ્તા (STALL) લગા કર યા કસ્દન ગાડી પાર્ક કર કે કિસી કે ઘર, દુકાન યા રાહગીરોં કા રાસ્તા તંગ કર દેના ભી શરઅન જાઇઝ નહીં. હાં કિસી નમાઝ મેં મસ્જિદ ભર ગઈ ઔર બાહર સફ़ેં બના દી ગઈ યા જનાઝે કે જુલૂસ કી વજહ સે રાસ્તા ઘિર ગયા યેહ ગુનાહ નહીં. ઇસી તરહ હાજિયોં કી રુખ્સત વ ઇસ્તિક્બાલ કે જુલૂસ ઔર જુલૂસે મીલાદ મેં ભી હરજ નહીં.

મુસલ્માં કી રાહત કા સામાન કીજે
યૂં ખુદ પર રહે ખુલ્દ આસાન કીજે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

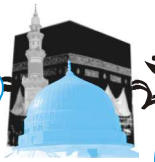

રાસ્તે કા હક નમ્બર (3) "સલામ કા જવાબ દેના"

100 મેં સે 90 રહમતેં ઉસે મિલતી હૈં જો.....: **ઈસી** કિતાબ કે **સફહા** નમ્બર 314 પર દી હુઈ બુખારી શરીફ કી હદીસે પાક "રાસ્તોં મેં બૈઠને કે હુકૂક" મેં **રાસ્તે કા હક** નમ્બર (3) **"સલામ કા જવાબ દેના"** કે મુ-તઅલ્લિક નેકી કી દા'વત પર મુશ્તમિલ મ-દની ફૂલ કબૂલ ફરમાઈયે : **જબ કોઈ મુસલ્માન સલામ કરે તો ઉસ કા જવાબ ફૌરન ઔર ઈતની આવાઝ સે દેના વાજિબ હૈ કે સલામ કરને વાલા સુન લે.** સલામ વ મુલાકાત કી બડી ફઝીલત હૈ. **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : જબ દો મુસલ્માન મુલાકાત કરતે હૈં ઔર ઉન મેં સે એક અપને સાથી કો **સલામ** કરતા હૈ તો ઉન મેં સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નઝદીક ઝિયાદા મહબૂબ (યા'ની પ્યારા) વોહ હોતા હૈ જો અપને સાથી સે ઝિયાદા ગર્મ જોશી સે મુલાકાત કરતા હૈ, ફિર જબ વોહ મુસા-ફહા કરતે (યા'ની હાથ મિલાતે) હૈં તો ઉન પર **સો રહમતેં નાઝિલ** હોતી હૈં ઉન મેં સે **નવ્વે રહમતેં** (સલામ મેં) પહલ કરને વાલે કે લિયે ઔર દસ મુસા-ફહા (યા'ની હાથ મિલાને) મેં પહલ કરને વાલે કે લિયે હૈં. **(مُسنَد البزار ج ١ ص ٤٣٧ حديث ٣٠٨)** **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : જબ દો મુસલ્માન મુલાકાત કે વક્ત આપસ મેં મુસા-ફહા કરતે હૈં તો ઉન દોનોં કે જુદા હોને સે પહલે હી ઉન કી મગ્ફિરત હો જાતી હૈ. **(ترمذی ج ٤ ص ٣٣٣ حديث ٢٧٣٦)** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબ્દુર્રઉફ મુનાવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ઈસ હદીસે પાક કે અલ્ફાઝ "જબ દો મુસલ્માન મુલાકાત કે વક્ત આપસ મેં મુસા-ફહા કરતે (યા'ની હાથ મિલાતે) હૈં" કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની મર્દ મર્દ સે યા ઔરત ઔરત સે (હાથ મિલાતે હૈં).

(فَيضُ القدير شرح الجامع الصغير ج ٥ ص ٦٣٧ تحتَ الحديث ٨١٠٩)

तेरी रहमतों पे मैं कुरबान या रब

मेरे बाल बच्चे मेरी जान या रब

www.dawateislami.net

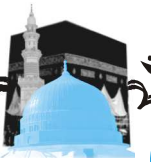

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! હર મુસલ્માન કો ઉમૂમન સલામ વ જવાબે સલામ ઔર મુસા-ફ़હા કરને યા'ની હાથ મિલાને કી સઆદત મિલતી રહતી હૈ. આઇયે ! "નેકી કી દા'વત" કા મઝીદ સવાબ લૂટને કે લિયે ઇસ બારે મેં દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ રિસાલે, **"101 મ-દની ફૂલ"** સે કુછ મહકે મહકે મ-દની ફૂલ ચુનને કા શરફ़ હાસિલ કરતે હૈં : પેશ કર્દા હર મ-દની ફૂલ કો સુન્નતે રસૂલે મક્બૂલ عَلٰى صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام પર મહમૂલ ન ફ़રમાઇયે, ઇન મેં સુન્નતોં કે ઇલાવા હો સકતા હૈ બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن સે મન્કૂલ **મ-દની ફૂલ** કા ભી શુમૂલ હો. જબ તક યકીની તૌર પર મા'લૂમ ન હો કિસી અમલ કો "સુન્નતે રસૂલ" નહીં કહ સકતે.

"اَلسَّلَامُ عَلَيْكُم" કે ગ્યારહ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે સલામ કે 11 મ-દની ફૂલ

﴿1﴾ મુસલ્માન સે મુલાકાત કરતે વક્ત ઉસે **સલામ** કરના સુન્નત હૈ. (ઇસ્લામી બહનેં ભી ઇસ્લામી બહનોં નીઝ મહારિમ કો સલામ કરેં) ﴿2﴾ **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1332 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ બહારે શરીઅત (જિલ્દ 3) **સફ़હા** 459 પર લિખે હુએ જુઝઇયે કા ખુલાસા હૈ : "**સલામ** કરતે વક્ત દિલ મેં યેહ **નિય્યત** હો કે જિસ કો **સલામ** કરને લગા હૂં ઇસ કા માલ ઔર ઇઝ્ઝત વ આબરૂ સબ કુછ મેરી હિફ़ાઝત મેં હૈ ઔર મૈં ઇન મેં સે કિસી ચીઝ મેં દખ્લ અન્દાઝી કરના **હરામ** જાનતા હૂં" ﴿3﴾ દિન મેં કિતની હી બાર મુલાકાત હો, એક કમરે સે દૂસરે કમરે મેં બાર બાર આના જાના હો વહાં મૌજૂદ મુસલ્માનોં કો **સલામ** કરના કારે સવાબ હૈ ﴿4﴾ **સલામ** મેં પહલ કરના **સુન્નત** હૈ ﴿5﴾ **સલામ** મેં પહલ કરને વાલા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા મુકર્રબ (યા'ની નઝદીકી પાને વાલા બન્દા) હૈ ﴿6﴾ **સલામ** મેં પહલ કરને વાલા **તકબ્બુર** સે ભી બરી (યા'ની આઝાદ) હૈ. જૈસા કે મેરે મક્કી મ-દની આકા

www.dawateislami.net

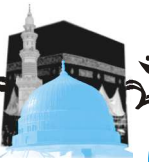

મીઠે મીઠે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને બા સફા હૈ : પહલે **સલામ** કહને વાલા **તકબ્બુર** સે બરી હૈ. (شُعَبُ الایمان ج٦ ص ٤٣٣ حدیث ٨٧٨٦) ﴿7﴾ **સલામ** (મેં પહલ) કરને વાલે પર 90 રહમતેં ઔર જવાબ દેને વાલે પર 10 રહમતેં નાઝિલ હોતી હૈં. (کیمیائے سعادت ج١ ص٣٩٤) ﴿8﴾ اَلسَّلَامُ عَلَيْكُم (યા'ની તુમ પર સલામતી હો) કહને સે 10 નેકિયાં મિલતી હૈં. સાથ મેં وَرَحْمَةُ اللهِ (ઔર **અલ્લાહ** કી રહમત હો) ભી કહેંગે તો 20 નેકિયાં હો જાએંગી. ઔર وَبَرَكَتُهٗ (ઔર ઉસ કી બ-ર-કતેં હોં) શામિલ કરેંગે તો 30 નેકિયાં હો જાએંગી. બા'ઝ લોગ સલામ કે સાથ "જન્નતુલ મકામ ઔર દોઝખુલ હરામ" કે અલ્ફાઝ બઢા દેતે હૈં યેહ ગલત તરીકા હૈ. બલ્કે બા'ઝ મન-ચલે તો مَعَاذَاللهِ યહાં તક બક જાતે હૈં : "આપ કે બચ્ચે હમારે ગુલામ." મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા રઝવિય્યા જિલ્દ 22 **સફહા** 409 પર ફરમાતે હૈં : કમ અઝ કમ اَلسَّلَامُ عَلَيْكُم ઔર ઈસ સે બેહતર وَرَحْمَةُ اللهِ મિલાના ઔર સબ સે બેહતર وَبَرَكَتُهٗ શામિલ કરના ઔર ઈસ પર ઝિયાદત (યા'ની ઝિયાદા) નહીં. ઉસ ને اَلسَّلَامُ عَلَيْكُم કહા તો યેહ وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ કહે. ઔર અગર ઉસ ને اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ કહા તો યેહ وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَتُهٗ કહે ઔર અગર ઉસ ને وَبَرَكَتُهٗ તક કહા **તો યેહ ભી ઈતના હી કહે કે ઈસ સે ઝિયાદત નહીં.** وَاللّٰهُ تَعَالٰى اَعلم ﴿9﴾ ઈસી તરહ જવાબ મેં وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَتُهٗ કહ કર 30 નેકિયાં હાસિલ કી જા સકતી હૈં ﴿10﴾ **સલામ** કા જવાબ ફૌરન ઔર ઈતની આવાઝ સે દેના **વાજિબ** હૈ કે **સલામ** કરને વાલા સુન લે ﴿11﴾ **સલામ** ઔર જવાબે સલામ કા દુરુસ્ત તલફ્ફુઝ યાદ ફરમા લીજિયે. પહલે મૈં કહતા હૂં આપ સુન કર દોહરાઈયે : اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ (اَس-سَلَا-مُ-عَلَے-كُمْ) અબ પહલે મૈં જવાબ સુનાતા હૂં ફિર આપ ઈસ કો દોહરાઈયે : وَعَلَيْكُمُ السَّلَام (وَ-عَ-لَيْ-كُمْ-سَلام)

રિઝાએ હક કે લિયે તુમ સલામ આમ કરો

સલામતી કે તલબ ગાર હો સલામ કરો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

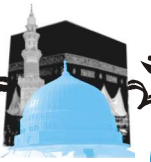

"હાથ મિલાના સુન્નત હૈ" કે ચૌદહ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે હાથ મિલાને કે 14 મ-દની ફૂલ

﴾1﴿ દો મુસલ્માનોં કા બ વક્તે મુલાકાત દોનોં હાથોં સે **મુસા-ફ઼હા** કરના યા'ની દોનોં **હાથ મિલાના** સુન્નત હૈ ﴾2﴿ હાથ મિલાને સે પહલે **સલામ** કીજિયે ﴾3﴿ રુખ્સત હોતે વક્ત ભી સલામ કીજિયે ઔર (સાથ મેં) હાથ ભી મિલા સકતે હૈં ﴾4﴿ નબિય્યે મુકર્રમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈશાદે મુઅઝ્ઝમ હૈ : "જબ દો મુસલ્માન મુલાકાત કરતે હુએ **મુસા-ફ઼હા** કરતે હૈં ઔર એક દૂસરે સે ખૈરિય્યત દરયાફ઼્ત કરતે હૈં તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન કે દરમિયાન **સો રહમતેં** નાઝિલ ફ઼રમાતા હૈ જિન મેં સે **નિન્નાનવે રહમતેં** ઝિયાદા પુર તપાક તરીકે સે મિલને વાલે ઔર અચ્છે તરીકે સે અપને ભાઈ સે ખૈરિય્યત દરયાફ઼્ત કરને વાલે કે લિયે હોતી હૈં." (اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط ج٥ ص ٣٨٠ حديث ٧٦٧٢) ﴾5﴿ હાથ મિલાને કે દૌરાન **દુરૂદ શરીફ઼** પઢિયે હાથ જુદા હોને સે પહલે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ અગલે પિછલે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાએંગે ﴾6﴿ હાથ મિલાતે વક્ત દુરૂદ શરીફ઼ પઢ કર હો સકે તો યેહ દુઆ ભી પઢ લીજિયે : "يَغْفِرُ اللّٰهُ لَنَا وَلَكُم" (યા'ની **અલ્લાહ** તઆલા હમારી ઔર તુમ્હારી મગ્ફ઼िરત ફ઼રમાએ) ﴾7﴿ દો મુસલ્માન હાથ મિલાને કે દૌરાન જો દુઆ માંગેંગે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **કબૂલ** હોગી ઔર હાથ જુદા હોને સે પહલે પહલે દોનોં કી મગ્ફ઼िરત હો જાએગી اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ﴾8﴿ આપસ મેં હાથ મિલાને સે દુશ્મની દૂર હોતી હૈ ﴾9﴿ મુસલ્માન કો **સલામ** કરને, **હાથ મિલાને** બલ્કે **મહબ્બત** કે સાથ ઉસ કા **દીદાર** કરને સે ભી સવાબ મિલતા હૈ. હદીસે પાક મેં હૈ : જો કોઈ અપને મુસલ્માન ભાઈ કી તરફ़ **મહબ્બત** ભરી નઝર સે દેખે ઔર ઉસ કે દિલ મેં અદાવત ન હો તો નિગાહ લૌટને સે પહલે દોનોં કે પિછલે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાએંગે. (اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط ج٦ ص١٣١ حديث ٨٢٥١) ﴾10﴿ જિતની બાર

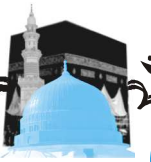

મુલાકાત હો હર બાર હાથ મિલા સકતે હૈં ﴾11﴿ આજ કલ બા'ઝ લોગ દોનોં તરફ સે એક હાથ મિલાતે બલ્કે સિર્ફ ઉંગ્લિયાં હી આપસ મેં ટકરા દેતે હૈં યેહ સબ ખિલાફે સુન્નત હૈ ﴾12﴿ હાથ મિલાને કે બા'દ ખુદ અપના હી હાથ **ચૂમ** લેના મકરૂહ હૈ. (બહારે શરીઅત જિ. 3 સ. 472) (હાથ મિલાને કે બા'દ અપની હથેલી ચૂમ લેને વાલે ઈસ્લામી ભાઈ અપની આદત નિકાલેં) હાં અગર કિસી બુઝુર્ગ સે હાથ મિલાને કે બા'દ હુસૂલે બ-ર-કત કે લિયે અપના હાથ ચૂમ લિયા તો કરાહત નહીં, જૈસા કે આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : અગર કિસી સે મુસા-ફહા કિયા ફિર બ-ર-કત કે લિયે અપના હાથ ચૂમ લિયા તો મુમા-ન-અત કી કોઈ વજહ નહીં જબ કે જિસ સે હાથ મિલાએ વોહ ઉન હસ્તિયોં મેં સે હો જિન સે બ-ર-કત હાસિલ કી જાતી હો. (جَدُّ الْمُمتار، كتابُ الحظر وَالإباحة، باب الاستبراء وغيره مقوله ٤٠٥١ ، غير مطبوعه) ﴾13﴿ અગર **અમ્રદ** (યા'ની ખૂબ સૂરત લડકે) સે (યા કિસી ભી મર્દ સે) હાથ મિલાને મેં શહ્વત આતી હો તો ઉસ સે હાથ મિલાના જાઈઝ નહીં બલ્કે અગર દેખને સે શહ્વત આતી હો તો અબ દેખના ભી ગુનાહ હૈ (دُرِّمُختار ج٢ ص١٩٨) ﴾14﴿ **મુસા-ફહા** કરતે (યા'ની હાથ મિલાતે) વક્ત સુન્નત યેહ હૈ કે હાથ મેં રૂમાલ વગૈરા હાઈલ ન હો, દોનોં હથેલિયાં ખાલી હોં ઔર હથેલી સે હથેલી મિલની ચાહિયે. (બહારે શરીઅત જિ. 3 સ. 471)

ગૈર ઔરત સે હાથ મિલાને કા અઝાબ : **એક** તવીલ હદીસે પાક મેં યેહ ભી હૈ : જિસ ને કિસી **અજનબિય્યા** (યા'ની ઐસી ઔરત જિસ સે નિકાહ હમેશા કે લિયે હરામ ન હો) ઔરત સે મુસા-ફહા કિયા (યા'ની હાથ મિલાયા) તો વોહ બરોઝે કિયામત ઈસ હાલ મેં આએગા કે ઉસ કા હાથ આગ કી ઝન્જીર સે ગરદન કે સાથ બંધા હુવા હોગા. (قُرَّةُ الْعُيُون ص٣٨٩) **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"બહારે શરીઅત"** (જિલ્દ 3) સફહા 446 પર હૈ : (**અજનબિય્યા**) સે મુસા-ફહા (યા'ની હાથ મિલાના) જાઈઝ નહીં ઈસી લિયે હુઝૂરે અક્દસ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બ વક્તે બૈઅત ભી ઔરતોં સે મુસા-ફહા ન ફરમાતે સિર્ફ ઝબાન સે બૈઅત લેતે. હાં અગર વોહ બહુત ઝિયાદા બૂઢી હો કે મહલ્લે શહ્વત ન હો તો ઉસ સે મુસા-ફહા મેં હરજ નહીં. યૂહીં

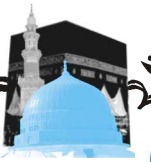

અગર મર્દ બહુત ઝિયાદા બૂઢા હો કે ફ़િતને કા અન્દેશા હી ન હો તો મુસા-ફ़હા કર સકતા હૈ. (બહારે શરીઅત, જિ. 3, સ. 446)

ઝનાને ગૈર સે ભાઈ મુસા-ફ़હા મત કર
હુવા હૈ જુર્મ યેહ ગર કર લે તૌબા હક સે ડર

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રાસ્તે કા હક નમ્બર (4) નેકી કા હુક્મ કરના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના

ઈસી કિતાબ કે **સફ़હા** નમ્બર 314 પર દી હુઈ બુખારી શરીફ़ કી હદીસે પાક ''રાસ્તોં મેં બૈઠને કે હુકૂક'' મેં સે **રાસ્તે કા હક નમ્બર** (4) ''નેકી કા હુક્મ કરના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના'' કે **મુ-તઅલ્લિક** નેકી કી દા'વત કે મ-દની ફૂલ હાઝિર હૈં : નેકી કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને કે સવાબ કી તો કોઈ ઇન્તિહા નહીં, રાસ્તે મેં અક્સર ઈસ કા બહુત મૌકઅ મિલતા હૈ. મ-સલન આપ બૈઠે થે, કોઈ મુલાકાત કે લિયે આયા બિગૈર સલામ કિયે હાથ મિલાને લગા તો ઉસ કો ઈસ તરહ **નેકી કા દા'વત** દી જા સકતી હૈ કે ભાઈજાન ! મુલાકાત કે લિયે આને વાલે કે લિયે હાથ મિલાને સે કબ્લ સલામ કરના **સુન્નત** હૈ. બા'ઝ લોગ સલામ કરતે વક્ત ઝુક જાતે હૈં ઉન કો ભી મૌકઅ કી મુના-સબત સે ઔર ઉન કે ઝ'ફ (યા'ની હૌસલે) કે મુતાબિક સમઝાયા જા સકતા હૈ, મ-સલન ઉન સે કહા જાએ : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ 1197 સફ़હાત પર મુશતમિલ કિતાબ, **''બહારે શરીઅત''** (જિલ્દ 3) **સફ़હા** 464 પર મસ્અલા નમ્બર 31 હૈ : ''બા'ઝ લોગ સલામ કરતે વક્ત ઝુક ભી જાતે હૈં, યેહ ઝુકના અગર હદ્દે રુકૂઅ તક હો તો **હરામ** હૈ ઔર ઈસ સે કમ હો તો **મકરૂહ** હૈ.'' (બહારે શરીઅત જિ. 3 સ. 464) હાં દસ્ત બોસી કે લિયે ઝુકને મેં હરજ નહીં બલ્કે બિગૈર ઝુકે હાથ ચૂમના હી દુશ્વાર હૈ. ઈસ કી **નેકી કી દા'વત** કા અહ્સન તરીકા યેહ હો સકતા હૈ કે આપ કે પાસ **''મ-દની બેગ''** ઔર ઉસ મેં **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ દીગર રિસાલોં કે સાથ સાથ **101 મ-દની ફૂલ** નામી ચન્દ રસાઈલ ભી મૌજૂદ હોં ઔર આપ ઉસી રિસાલે મેં સે નિકાલ કર યેહ ''મ-દની ફૂલ'' દિખા દેં. ઝહે નસીબ ! દિખાને કે બા'દ અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ વોહ રિસાલા હી ઉસ મુલાકાતી કો તોહફ़े મેં પેશ કર દેં. જી હાં ! અચ્છી

www.dawateislami.net

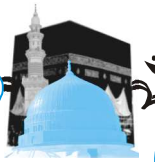

અચ્છી નિય્યતેં તો હર કામ સે કબ્લ કરની હી હોંગી અગર એક ભી અચ્છી નિય્યત ન હુઈ તો સવાબ નહીં મિલેગા. મ-સલન રિસાલા દેતે વક્ત યેહી **નિય્યત** કર લીજિયે કે "રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે તોહફ़ા પેશ કર કે એક મુસલ્માન કા દિલ ખુશ કર રહા હૂં" અગર બિગૈર અચ્છી નિય્યત કે **નેકી કી દા'વત** દેંગે, "ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ" કરેંગે, સુન્નતેં બતાએંગે, સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ઼ ઔર મ-દની કાફ़िલોં મેં સફ़ર કી દા'વત દેંગે, મ-દની ઈન્આમાત કી તરગીબ દિલાએંગે **સવાબ** નહીં મિલેગા.

ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ "નેકી કી દા'વત" કી રૂહ હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો!

નેકી કી દા'વત કી રૂહ "ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ" હૈ. જિસ મુસલ્માન પર **નેકી કી દા'વત** પેશ કરને કે લિયે ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ કરની હો ઉસ કે લિયે યેહ ઝેહ્ન બનાના ચાહિયે કે મૈં જિસ સે મિલને લગા હૂં વોહ એક મુસલ્માન હૈ, **મુસલ્માન** ચાહે કિતના હી ગુનહગાર હો મગર દૌલતે ઈમાન સે મુશર્રફ़ હોને કી વજહ સે ઉસ કા અપના એક મકામ હૈ ઔર મૈં ને મિલના ભી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે દીન કી સર બુલન્દી ઔર આખિરત કી બેહતરી કે લિયે હૈ, ઈસ નિય્યત સે મેરા મિલના ઈબાદત કા દ-રજા રખતા હૈ, અગર ઈન નિય્યતોં કે સાથ મુલાકાત કરેંગે તો ઈસ મૌકઅ઼ પર اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ રહમતોં કા નુઝૂલ હોગા ઔર બ-૨-કતેં મિલેંગી. એક ખાસ **મ-દની ફૂલ** યેહ ભી ઝેહ્ન મેં રહે કે ઉસ કે ઉયૂબ કી ટટોલ મેં મત પડિયે, ઉસ કી અક્લ સે મા વરા (યા'ની ઉસ કી સમઝ મેં ન આએ ઐસી) બાત મત કીજિયે ઔર ગહરે મસાઈલ મત છેડિયે.

"યા ખુદા મુઝે નરમી દે" કે પન્દરહ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ કી 15 નિય્યતેં

ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ કરતે હુએ હસ્બે હાલ યા'ની મૌકઅ઼ કી મુના-સબત સે બે શુમાર **નિય્યતેં** કી જા સકતી હૈં, ઉન મેં સે 15 પેશ કી જાતી હૈં :

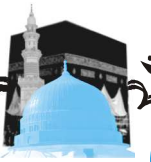

﴿1﴾ **અલ્લાહ** કી રિઝા કે લિયે નેકી કી દા'વત દેને કે લિયે ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતા હૂં ﴿2﴾ સલામ વ જવાબે સલામ કે બા'દ ગર્મ જોશી સે હાથ મિલાઉંગા ﴿3﴾ صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! કહ કર દુરૂદ શરીફ પઢાઉંગા ઔર પઢૂંગા ﴿4﴾ ચૂંકે સામને વાલે કે ચેહરે પર નઝરેં ગાડ કર ગુફ્ત-ગૂ કરના સુન્નત નહીં લિહાઝા હત્તલ ઈમ્કાન નીચી નિગાહેં કિયે બાતચીત કરૂંગા (નીચી નિગાહેં કર કે ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરને સે નેકી કી દા'વત કા ફાએદા اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ કઈ ગુના બઢ જાએગા) ﴿5﴾ **સુન્નત** પર અમલ કી નિય્યત સે મુસ્કુરા કર બાત કરૂંગા ﴿6﴾ તન્ઝ બાઝી ઔર ગૈર સન્જીદા ગુફ્ત-ગૂ સે બચૂંગા ﴿7﴾ સામને વાલે કી નફ્સિય્યાત કે મુતાબિક ગુફ્ત-ગૂ કી કોશિશ કરૂંગા ﴿8﴾ ગહરે મસાઈલ છેડ કર ઉસ કો તશ્વીશ મેં નહીં ડાલૂંગા ﴿9﴾ બિલા ઝરૂરત મૌજૂદા સિયાસત ઔર દહશત ગર્દી વગૈરા કે તઝકિરે નહીં કરૂંગા ﴿10 તા 12﴾ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત, મ-દની કાફિલે મેં સફર ઔર મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ કા ઝેહ્ન દેને કી સઅ્ય કરૂંગા ﴿13﴾ નએ ઈસ્લામી ભાઈ કો એક દમ સે દાઢી રખને ઔર ઈમામા શરીફ પહનને કી તલ્કીન કે બજાએ નમાઝ કી ફઝીલત વગૈરા બતાઉંગા. (હાં જિસ સે બાત કર રહે હૈં વોહ "શેવ્" હૈ ઔર ઝન્ને ગાલિબ હૈ કે ઈસ કો દાઢી બઢાને કા કહેંગે તો માન જાએગા તબ તો ઉસ કો દાઢી મુંડાને સે મન્અ કરના વાજિબ હો જાએગા, મગર ઉમૂમન નએ ઈસ્લામી ભાઈ પર "ઝન્ને ગાલિબ" હોના દુશ્વાર હોતા હૈ, અમલ કે જઝબે કી કમી કા દૌર હૈ, નએ ઈસ્લામી ભાઈ કો દાઢી રખને કા ઈસરાર કરને પર હો સકતા હૈ આયન્દા આપ કે સામને આને હી સે કતરાએ) ﴿14﴾ સામને વાલે કા લહજા અગર ના ગવાર યા તન્ઝ ભરા હુવા તો સમઝ જાને કે બા વુજૂદ ઈસ કા ઉસ પર ઈઝહાર કિયે બિગૈર **સબ્ર** ઔર નરમી કે સાથ આજિઝાના અન્દાઝ મેં બાત જારી રખૂંગા. ﴿15﴾ અગર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કા અચ્છા નતીજા સામને આયા તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા કરમ સમઝૂંગા ઔર શુક્રે ઈલાહી બજા લાઉંગા, ઔર અગર કોઈ ના ખુશ ગવાર બાત પેશ આઈ તો સામને વાલે કો સખ્ત દિલ વગૈરા સમઝને કે બજાએ ઈસે અપને **ઈખ્લાસ** કી કમી તસવ્વુર કરૂંગા.

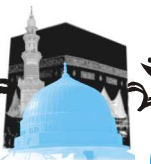

મુબલ્લિગ કે લિયે અહમ તરીન મ-દની ફૂલ : **હૌસલા** બડા રખના ચાહિયે, નાકામી કી તો કોઈ વજહ હી નહીં ક્યૂંકે **અચ્છી નિય્યત** કી સૂરત મેં નેકી કી દા'વત પર મુશ્તમિલ ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ કરને વાલા સવાબે આખિરત કા હકદાર તો હો હી ગયા. **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى નક્લ ફ़રમાતે હૈં : કિસી બુઝુર્ગ ને અપને ફ़રઝન્દ કો નસીહત કા **મ-દની ફૂલ** ઈનાયત કરતે હુએ ફ़રમાયા : "નેકી કી દા'વત" દેને વાલે કો ચાહિયે કે અપને આપ કો **સબ્ર** કા ખૂગર (યા'ની આદી) બનાએ ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ़ સે નેકી કી દા'વત કે મિલને વાલે સવાબ પર યકીન રખે. જિસ કો સવાબ કા કામિલ યકીન હો ઉસ કો ઈસ મુબારક કામ મેં તક્લીફ़ મહસૂસ નહીં હોતી. (اِحیاءُ العُلوم ج۲ ص ۴۱۰)

મૈં નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાઊં
બદી સે બચૂં ઔર સબ કો બચાઊં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુસલ્સલ ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ કા ફ़લ : **ઝિયાકોટ** (સિયાલ કોટ પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કા બયાન કુછ ઈસ તરહ હૈ : નેકી કી રાહ પર ગામઝન હોને સે કબ્લ મેરી હાલત ના ગુફ़્તા બેહ થી, મેરા વુજૂદ સર તા પા ગુનાહોં સે આલૂદ થા. લોગોં સે ઝગડા વગૈરા કરને કે લિયે મૈં ને અપના એક અલા-હદા ગ્રૂપ બના રખા થા, મેરી બદ કલામી ઔર ફ़ોહ્શ ગોઈ સે મેરે સ્કૂલ કે ત-લબા, અસાતિઝા ઔર હેડ માસ્ટર વગૈરા સભી તંગ થે, રાહ ચલતે બદ નિગાહી કરના મેરા મા'મૂલ થા, ન સિર્ફ़ ઈશ્કે મજાઝી મેં ગિરિફ़્તાર થા બલ્કે مَعَاذَاللهِ عَزَّوَجَلَّ ઐસી ના ઝેબા હ-રકાત કા મુર-તકિબ થા જિન કો બયાન કરને કી અબ હિમ્મત નહીં પાતા. શર-ઈ મા'લૂમાત સે ના બલદ (યા'ની ના વાકિફ़) હોને કી વજહ સે મૈં ઈતના ભી ન જાનતા થા કે ફ़ર્ઝ ગુસ્લ કિસ તરહ ઉતરતા હૈ ઔર **૨-મઝાનુલ મુબારક** મેં બડે બડે ગુનહગાર ભી અપને ગુનાહોં કા સિલ્સિલા ખત્મ કર કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઈબાદત મેં મસરૂફ़ હો જાતે હૈં મગર અફ़્સોસ સદ અફ़્સોસ ! મૈં **૨-મઝાનુલ મુબારક** મેં ભી

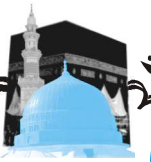

બાઝારોં કી ઝીનત બના રહતા ઔર બદ નિગાહી કે ઝરીએ અપને કલ્બે સિયાહ કી તસ્કીન કા સામાન કરતા, મેરી ઈદેં પાર્કો મેં ઔર 12 રબીઉન્નૂર શરીફ઼ કા મુબારક દિન બાઝારોં ઔર મુખ્તલિફ઼ તફ઼રીહ ગાહોં મેં ગુઝરતા, જબ બસંત આતી તો સારી સારી રાત અપને ગ્રૂપ કે સાથ બસંત મનાને વાલોં કી તરહ ઝર્દ લિબાસ મેં મલ્બૂસ નાચરંગ કી મહાફ़िલ મેં મશગૂલ રહતા. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી યાદ સે ગફ઼લત કા યેહ આલમ થા કે મહીનોં મસ્જિદ કા રુખ ન કરતા. મેરે વાલિદ સાહિબ એક નમાઝી ઔર પરહેઝ઼ ગાર શખ્સ થે, વોહ લાખ પન્દો નસીહત કરતે મગર મેરે કાન પર જૂં તક ન રેંગતી, મેરે ગુનાહોં કી નુહૂસત ઇતની ઝિયાદા થી કે જો કોઈ મેરી સોહબત ઇખ્તિયાર કરતા વોહ ભી પૈકરે ગુનાહ બન જાતા. અપને ઇન્હીં કાલે કરતૂતોં કે સબબ મૈં સબ કી નઝરોં મેં કાબિલે નફ઼રત બન કર રહ ગયા થા. આખિર કાર મેરી કાયા કુછ ઇસ તરહ પલટી કે એક રોઝ મસ્જિદ કે કરીબ સે ગુઝરતે હુએ એક આશિકે રસૂલ ને મુઝે **નમાઝ** કી દા'વત દી, મેરે ઇન્કાર કરને પર ઉસ ને ઇસરાર કિયા ઔર મેરા હાથ પકડ કર મુઝે **મહબ્બત** સે મસ્જિદ મેં લે ગયા. જબ નમાઝ સે ફ઼ારિગ હુએ તો એક ઇસ્લામી ભાઈ ને **દર્સ** શુરૂઅ કિયા, મૈં ભી ઉસ મેં શરીક હો ગયા, દર્સ કે દૌરાન મૈં ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી રહમત વ મગ્ફ़िરત કે મુ-તઅલ્લિક હિકાયાત** સુનીં તો મુઝે કુછ હૌસલા મિલા, દર્સ કે બા'દ જબ ઇસ્લામી ભાઈયોં ને ઇન્તિહાઈ મહબ્બત ભરે અન્દાઝ મેં મુઝે નેકી કી દા'વત દી તો મેરે દિલ કી દુન્યા ઝેરો ઝબર હો ગઈ, ક્યૂંકે અક્લો શુઊર કી દેહલીઝ પર કદમ રખને કે બા'દ મેરી ઝિન્દગી કા યેહ પહલા મૌકઅ થા કે મુઝ જૈસે કાબિલે નફ઼રત શખ્સ કો કિસી ને ઇસ કદર **મહબ્બત** સે નવાઝા થા. મુઝ પર ઇન્ફ़िરાદી કોશિશ કરને વાલે અપને હમ ઉમ્ર મુબલ્લિગ સે મૈં ને અપને ગુનાહોં કા ફ઼સાના બયાન કિયા તો ઉસ ને રહમતોં ભરી બાતોં કે ઝરીએ કુછ ઇસ અન્દાઝ મેં ઢારસ બંધાઈ કે મેરા દિલ મુત્મઈન હો ગયા, કે નહીં નહીં મેરે લિયે **તૌબા** કા દરવાઝા બન્દ નહીં હુવા હૈ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ બખ્શને વાલા મેહ્રબાન હૈ ચુનાન્ચે મૈં ને અપને તમામ સાબિકા ગુનાહોં સે **તૌબા** કર લી. મેરી ઝિન્દગી કા પહલા દિન થા કે જિસ મેં મૈં ને પહલી બાર પાંચોં નમાઝેં અદા કીં. ફ़िર જબ સાલાના ઇમ્તિહાન કે બા'દ છુટ્ટિયાં હુઈ તો મેરા યેહ મા'મૂલ બન ગયા કે ઉસ આશિકે રસૂલ કે સાથ સુબ્હ મસ્જિદ મેં જાતા તો તક્રીબન બારહ બજે તક મસાઈલે નમાઝ ઔર સુન્નતેં સીખને

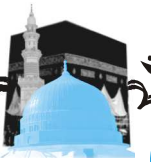

સિખાને કા સિલ્સિલા જારી રહતા. કુછ અર્સે બા'દ શૈતાન ને એક ચાલ ચલી ઔર મુઝે કુછ ઐસે નાદાનોં કી સોહબત **મુયસ્સર** આઈ કે જિન્હોં ને મુઝે ઉસ મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી સે બદઝન કર દિયા આહ ! મૈં અપને ઉસ મોહસિન ઔર ખૈર ખ્વાહ કો અપના દુશ્મન ઔર બદ ખ્વાહ સમઝ બૈઠા ઔર એક આશિકે રસૂલ કી ગીબતેં સુનને કે બાઈસ અચ્છી સોહબતેં છોડ કર તક્રીબન એક સાલ તક ફિર બુરે લોગોં કી સંગત મેં ગિરિફ્તાર રહા ઔર ઈસ દૌરાન મૈં ને ફિર વોહી "હ-ર-કતેં" શુરૂઅ કર દીં. મગર સરકારે ગૌસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કી ગુલામી મુકદ્દર મેં લિખ દી ગઈ થી, લિહાઝા કિસ્મત ને એક બાર ફિર યા-વરી કી, વોહ યૂં કે એક દિન મૈં ફેક્ટરી સે છુટ્ટી કર કે વાપસ આ રહા થા ઔર હસ્બે આદત પરેશાન નઝરી કા શિકાર, બદ નિગાહી કી આફતે બદ મેં ગિરિફ્તાર રાહ ચલતે લોગોં સે છેડછાડ કરતા જા રહા થા કે અચાનક મેરી નઝર સફેદ લિબાસ મેં મલ્બૂસ, સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ કા તાજ સજાએ, હયા સે અપની નિગાહોં કો ઝુકાએ, અપની તરફ આતે હુએ એક આશિકે રસૂલ પર પડી, ઉન કે ચેહરે પર તક્વે કા નૂર દેખ કર મુઝે અપને ગુનાહોં પર નદામત સી હોને લગી, મૈં ને ઉન સે મુલાકાત કી, વોહ નિહાયત ગર્મ જોશી સે મિલે, ઉન સે તઆરુફ હુવા ઔર ફિર રફ્તા રફ્તા મૈં ઉન કી સોહબત મેં રહને લગા, ઉન ઈસ્લામી ભાઈ કી નમાઝોં મેં ઈસ્તિકામત કાબિલે રશ્ક થી. દા'વતે ઈસ્લામી કે બારે મેં મેરા હુસ્ને ઝન અઝ સરે નૌ કાઈમ હો ગયા, વોહ ઈસ્લામી ભાઈ મુઝે બૈનલ અક્વામી સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં ભી અપને હમરાહ લે ગએ, ઈજતિમાઅ સે વાપસી પર મેરે સર પર સફેદ ટોપી થી, બા'દ મેં ઈમામા શરીફ ભી સજા લિયા ઔર યેહ લિખતે વક્ત اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના બાબુલ મદીના કરાચી મેં **કાફિલા કોર્સ** કર રહા હૂં.

મો'તરિફ હૂં ગુનાહ કરને મેં કોઈ છોડી નહીં કસર આકા
ફંસ ગયા હૂં ગુનહ કી દલદલ મેં હો કરમ શાહે બહરો બર આકા
મૈં ગુનહગાર હૂં મગર કુરબાં
તેરી રહમત કી હૈ નઝર આકા

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 350, 351)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

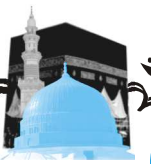

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! બાર બાર ગુનાહોં મેં પડને વાલા બિલ આખિર **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે રાહે રાસ્ત પર આ હી ગયા. યકીનન સારે હી **ગુનાહ** કાબિલે તર્ક હૈં, ઈન મેં કિસી કિસ્મ કી ભલાઈ નહીં. **ગુનાહોં** સે બચને વાલોં કી પઝીરાઈ ઔર અપની ઈબાદતોં કી તા'રીફ़ સે બચને કી તલ્કીન પર મબ્ની કુરઆની "નેકી કી દા'વત" મુલા-હઝા હો. ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફ़ાન"** **સફ़હા** 973 પર પારહ 27 **સૂ-રતુન્નજમ** આયત નમ્બર 32 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

اَلَّذِیْنَ یَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓىٕرَ الْاِثْمِ وَ الْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَ اِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِیْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ فَلَا تُزَكُّوْۤا اَنْفُسَكُمْ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى ﴿۳۲﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : વોહ જો બડે ગુનાહોં ઔર બે હયાઈયોં સે બચતે હૈં મગર ઈતના કે ગુનાહ કે પાસ ગએ ઔર રુક ગએ બેશક તુમ્હારે રબ કી મગ્ફ़िરત વસીઅ હૈ વોહ તુમ્હેં ખૂબ જાનતા હૈ તુમ્હેં મિટ્ટી સે પૈદા કિયા ઔર જબ તુમ અપની માંઓં કે પેટ મેં હમ્લ થે તો આપ અપની જાનોં કો સુથરા ન બતાઓ. વોહ ખૂબ જાનતા હૈ જો પરહેઝ઼ ગાર હૈં.

આયતે મુબા-રકા કી તફ़્સીર : સદરુલ અફ़ાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ફ़રમાતે હૈં : **ગુનાહ** વોહ અમલ હૈ જિસ કા કરને વાલા અઝાબ કા મુસ્તહિક હો. બહર હાલ **ગુનાહ કી દો કિસ્મેં** હૈં સગીરા ઔર કબીરા. **કબીરા** વોહ જિસ કા અઝાબ સખ્ત હો ઔર બા'ઝ઼ ઉ-લમા ને ફ़રમાયા કે **સગીરા** વોહ જિસ પર વઈદ ન હો **કબીરા** વોહ જિસ પર વઈદ હો ઔર **ફ़વાહિશ** વોહ જિન પર હદ હો. આયતે મુબા-રકા કે ઈસ હિસ્સે "મગર ઈતના કે ગુનાહ કે પાસ ગએ ઔર રુક ગએ" કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : કે ઈતના તો કબાઈર સે બચને કી બ-ર-કત સે મુઆફ़ હો જાતા હૈ. ઈસ હિસ્સએ આયત : "બેશક તુમ્હારે રબ કી મગ્ફ़िરત વસીઅ હૈ વોહ તુમ્હેં ખૂબ જાનતા હૈ" કે તહ્ત ફ़રમાતે હૈં : **શાને નુઝૂલ :** યેહ આયત ઉન લોગોં કે હક મેં નાઝિલ હુઈ જો નેકિયાં કરતે થે ઔર અપને અ-મલોં કી તા'રીફ़ કરતે થે ઔર કહતે થે હમારી નમાઝેં, હમારે રોઝે, હમારે હજ. ઈસ

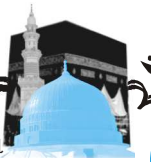

હિસ્સએ આયત "તો આપ અપની જાનોં કો સુથરા ન બતાઓ" કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : યા'ની તફાખુરન (બતૌરે ફખ્ર) અપની નેકિયોં કી તા'રીફ ન કરો ક્યૂંકે **અલ્લાહ** તઆલા અપને બન્દોં કે હાલાત કા ખુદ જાનને વાલા હૈ. વોહ ઈન કી ઈબ્તિદાએ હસ્તી સે આખિરે અય્યામ (યા'ની શુરૂઅ સે લે કર મૌત તક) કે જુમ્લા અહવાલ જાનતા હૈ. ઈસ આયત મેં રિયા ઔર **ખુદ નુમાઈ** ઔર **ખુદ સરાઈ** કી મુમા-ન-અત ફરમાઈ ગઈ લેકિન અગર ને'મતે ઈલાહી કે એ'તિરાફ ઔર ઈતાઅત વ ઈબાદત પર મસર્રત ઔર ઉસ કે અદાએ શુક્ર કે લિયે નેકિયોં કા ઝિક્ર કિયા જાએ તો જાઈઝ હૈ. ઈસ હિસ્સએ આયત, "વોહ ખૂબ જાનતા હૈ જો પરહેઝ ગાર હૈં" કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : ઔર ઉસી કા જાનના કાફી, વોહી જઝા દેને વાલા હૈ, દૂસરોં પર ઈઝહાર ઔર નામો નુમૂદ સે ક્યા ફાએદા ! (ખઝાઈનુલ ઈરફાન સ. 973)

સબ સે પ્યારે આ'માલ : કબીલએ **ખસ્અમ** કા એક આદમી **બારગાહે નુબુવ્વત** મેં હાઝિર હુવા, કહને લગા : "વોહ આપ હી હૈં જો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કા **રસૂલ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હોને કા દા'વા રખતે હૈં ?" ફરમાયા : "હાં." પૂછા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે યહાં સબ સે ઝિયાદા પ્યારા **અમલ** ક્યા હૈ ? ઈર્શાદ ફરમાયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ પર **ઈમાન** લાના. અર્ઝ કી : ફિર કૌન સા ? ઈર્શાદ હુવા, **સિલએ રેહ્મી** (યા'ની રિશ્તેદારોં કે સાથ હુસ્ને સુલૂક) કરના. અર્ઝ કી, ફિર કૌન સા ? ઈર્શાદ ફરમાયા : **નેકી કા હુક્મ દેના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના.** (مَجْمَعُ الزَّوائِد ج ٨ ص ٢٧٧ حديث ١٣٤٥٤، مُسْنَدُ اَبِي يَعْلٰى ج ٦ ص ٥٥ حديث ٦٨٠٤)

ઐ કા'બા 🕋 ! તેરી ફઝા કિતની અચ્છી હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! બેશક અફઝલ વ અહમ તરીન અમલ **ઈમાન** હૈ ઔર તમામ નેક આ'માલ કે ઉખ્રવી ફવાઈદ ભી **ઈમાન** પર ખાતિમે કે સાથ હી મશ્રૂત હૈં જૈસા કે "બુખારી શરીફ" મેં હૈ : اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالْخَوَاتِيْم યા'ની આ'માલ કા દારો મદાર ખાતિમે પર હૈ. (بُخارى ج ٤ حديث ٦٦٠٧) યકીનન જો મુસલ્માન હૈ વોહ બડા હી ખુશ કિસ્મત હૈ. **મુસલ્માન** કી ફઝીલત કે ભી ક્યા કહને ! શહન્શાહે મદીના, કરારે કલ્બો સીના, બાઈસે નુઝૂલે સકીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને કા'બએ મુઅઝ્ઝમા કો મુખાતબ કર કે ઈર્શાદ ફરમાયા : "તૂ ખુદ ઔર તેરી ફઝા કિતની અચ્છી હૈ, તૂ કિસ કદર અ-ઝમત વાલા હૈ ઔર તેરી હુરમત (યા'ની ઈઝ્ઝત) કૈસી અઝીમ હૈ, ઉસ ઝાતે પાક કી કસમ જિસ કે

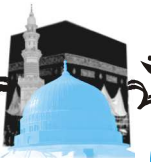

કબ્ઝએ કુદરત મેં **મુહમ્મદ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી જાન હૈ ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નઝદીક મોમિન કી જાન વ માલ ઔર ઉસ સે અચ્છા ગુમાન રખને કી હુરમત તેરી હુરમત સે ભી ઝિયાદા હૈ.'' **(اِبن ماجه ج ٤ ص ٣١٩ حديث ٣٩٣٢)** જો બદ કિસ્મત ઈમાન કી દૌલત સે મહરૂમ હૈ ઉસ કો આખિરત મેં કિસી કિસ્મ કી ભલાઈ ઔર રાહત નહીં મિલેગી વોહ હમેશા હમેશા જહન્નમ મેં અઝાબ પાતા રહેગા. **જહન્નમ કી કૈફિય્યત** પઢિયે ઔર લરઝિયે ચુનાન્ચે

જહન્નમ કી દિલ હિલા દેને વાલી કૈફિય્યત : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 853 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **''જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ''** જિલ્દ અવ્વલ સફ્હા 97 તા 98 પર હૈ : અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના **ઉમર** બિન ખત્તાબ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને હઝરતે સય્યિદુના કા'બુલ અહબાર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ (મશ્હૂર તાબેઈ બુઝુર્ગ) સે ઈર્શાદ ફરમાયા : **એ કા'બ** (رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) ! હમેં ડર વાલી કુછ બાતેં સુનાઈયે ! હઝરતે સય્યિદુના કા'બ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને તા'મીલે ઈર્શાદ કરતે હુએ અર્ઝ કી : **યા અમીરલ મુઅમિનીન !** અગર આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કિયામત કે દિન સત્તર અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે આ'માલ લે કર આએં તબ ભી મહશર કે અહવાલ દેખ કર ઉન્હેં બહુત હી કમ જાનને લગેંગે. યેહ સુન કર **અમીરુલ મુઅમિનીન** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને કુછ દેર કે લિયે સર ઝુકા લિયા ફિર જબ (રિક્કત મેં) ઈફાકા હુવા (યા'ની કમી આઈ) તો ઈર્શાદ ફરમાયા : **એ કા'બ** (رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) ! મઝીદ સુનાઈયે. અર્ઝ કી : **યા અમીરલ મુઅમિનીન !** અગર જહન્નમ મેં સે **બૈલ** કે નથને (યા'ની બૈલ કી નાક કે સૂરાખ) જિતના હિસ્સા મશરિક મેં ખોલ દિયા જાએ તો મગરિબ મેં મૌજૂદ શખ્સ કા દિમાગ ઉસ કી ગર્મી કી વજહ સે ઉબલ કર બહ જાએ. ઈસ પર અમીરુલ મુઅમિનીન رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને (રિક્કત કે સબબ) કુછ દેર કે લિયે સર ઝુકા લિયા ફિર જબ ઈફાકા હુવા (યા'ની કમી હુઈ) તો ઈર્શાદ ફરમાયા : **એ કા'બ** (رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) ! ઔર સુનાઈયે. અર્ઝ કી : **યા અમીરલ મુઅમિનીન !** કિયામત કે દિન જહન્નમ ઈસ તરહ ગરજેગી કે કોઈ મુકર્રબ ફિરિશ્તા યા નબિય્યે મુરસલ ઐસા ન હોગા જો ઘુટનોં કે બલ ગિર કર યેહ ન કહે : **رَبِّ! نَفْسِیْ! نَفْسِیْ!** (યા'ની ઐ મેરે રબ عَزَّوَجَلَّ ! મૈં તુઝ સે અપને લિયે સુવાલ કરતા હૂં) હઝરતે સય્યિદુના કા'બુલ અહબાર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ

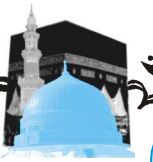

ને મઝીદ બતાયા : જબ કિયામત કા દિન આએગા તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ અવ્વલીન વ આખિરીન (યા'ની સબ અગલોં પિછલોં) કો એક મૈદાન મેં જમ્અ ફ૨માએગા, ફિર ફિરિશ્તે નાઝિલ હો કર સફેં બનાએંગે. ઈસ કે બા'દ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઈર્શાદ ફ૨માએગા : ઐ જિબ્રાઈલ (عَلَيْهِ السَّلَام) ! જહન્નમ કો લે આઓ. તો હઝરતે જિબ્રાઈલ عَلَيْهِ السَّلَام જહન્નમ કો ઈસ તરહ લે કર આએંગે કે ઉસ કી **સત્તર હઝાર લગામોં** કો ખીંચા જા રહા હોગા, ફિર જબ જહન્નમ મખ્લૂક સે **સો બરસ કી રાહ** કે ફાસિલે પર રહ જાએગી તો ઈસ ઝોર સે ગરજેગી કે જિસ સે મખ્લૂક કે દિલ દહલ જાએંગે, ફિર જબ દોબારા ગરજેગી તો હર મુકર્રબ ફિરિશ્તા ઔર નબિય્યે મુરસલ ઘુટનોં કે બલ ગિર જાએગા, ફિર જબ તીસરી મરતબા ગરજેગી તો લોગોં કે દિલ ગલે તક પહોંચ જાએંગે ઔર અક્લેં ઘબરા જાએંગી, યહાં તક કે હઝરતે **સય્યિદુના ઈબ્રાહીમ ખલીલુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام અર્ઝ કરેંગે : યા ઈલાહી ! મૈં તેરે ખલીલ હોને કે સદકે સે સિર્ફ અપને લિયે સુવાલ કરતા હૂં. હઝરતે **સય્યિદુના મૂસા કલીમુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام અર્ઝ ગુઝાર હોંગે : યા ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ ! મૈં અપની મુનાજાત કે સદકે સિર્ફ અપને લિયે સુવાલ કરતા હૂં. હઝરતે **સય્યિદુના ઈસા રૂહુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام અર્ઝ કરેંગે : **યા ઈલાહી** عَزَّوَجَلَّ ! તૂ ને મુઝે જો ઈઝ્ઝત દી હૈ ઉસ કે સદકે મૈં સિર્ફ અપને લિયે સુવાલ કરતા હૂં, ઉસ મરયમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا કે લિયે (ભી) સુવાલ નહીં કરતા જિસ ને મુઝે જના હૈ. (اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج ۱ ص ۴۹)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ રિવાયત સે જહન્નમ કી હોલ નાકિયોં કા બખૂબી અન્દાઝા લગાયા જા સકતા હૈ. ઈસ રિવાયત મેં અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે મકામે ખૌફ કા ભી બયાન હૈ, મગર યાદ રહે કે યેહ હઝરાત મા'સૂમ હૈં ઔર રિવાયત મેં બયાન કર્દા સૂરતે હાલ કિયામત કે બા'ઝ અવકાત મેં હોગી વરના ઉન્હેં મહશર મેં કિસી કિસ્મ કી કોઈ તક્લીફ ન હોગી બલ્કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઈનાયત સે લોગોં કી શફાઅત ફ૨માએંગે ઔર ખુદ બુલન્દ તરીન મકામાત પર જલ્વા ફ૨મા હોંગે.

મુઝે નારે દોઝખ સે ડર લગ રહા હૈ — હો મુઝ ના તુવાં પર કરમ યા ઈલાહી
જલા દે ન મુઝ કો કહીં નારે દોઝખ — કરમ બહરે શાહે ઉમમ યા ઈલાહી
તૂ અત્તાર કો બે સબબ બખ્શ મૌલા
કરમ કર કરમ કર કરમ યા ઈલાહી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 82, 83)

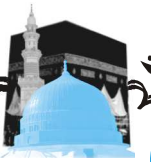

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નેકી કી દા'વત દેના ખામોશ રહને સે બેહતર હૈ : ઝબાન કી આફતેં બે શુમાર હૈં ઔર ઈન સે બચને કા બેહતરીન તરીકા યેહી હૈ કે ઝબાન પર **કુફ્લે મદીના** લગા લિયા જાએ, યા'ની આદમી ખામોશી કી આદત બના લે, અલબત્તા જો ઝબાન કી લગ્ઝિશોં સે બચના જાનતા હો ઔર શરીઅત કે ઐન તકાઝે કે મુતાબિક બોલને પર કુદરત રખતા હો ઉસ કે લિયે **નેકી કી દા'વત** દેના ખામોશી સે અફઝલ તરીન અમલ હૈ. જૈસા કે **ખા-તમુલ મુર-સલીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને દિલ નશીન હૈ : અગર તુમ اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر (યા'ની નેકી કા હુક્મ દેના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના) કરો તો યેહ ખામોશ રહને સે ઝિયાદા બેહતર હૈ. (شُعَبُ الْاِيمان ج٦ص٩٢ حديث٧٥٧٨)

સવાબ મિલને કી ઉમ્મીદ : હઝરતે સય્યિદુના અબુદ્દરદાઅ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં : મૈં દૂસરોં કો નેકી કા હુક્મ દેતા હૂં ઔર ખુદ અગર્ચે વોહ કામ નહીં કરતા લેકિન ફિર ભી મુઝે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે અજ્ર મિલને કી ઉમ્મીદ હૈ. (كَنْزُ الْعُمّال ج٣ص٢٧٠ رقم٨٤٣٨) યા'ની જબ કિસી કો નેક કામ કરને કા હુક્મ દિયા તો મુઝે અજ્ર મિલ ગયા અગર્ચે મૈં વોહ કામ ખુદ ન ભી કરતા હૂં.

કબ્ર કી રોશની કા સામાન : અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા ને હઝરતે સય્યિદુના મૂસા **કલીમુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી તરફ વહ્ય ફરમાઈ : **"ભલાઈ કી બાતેં ખુદ ભી સીખો ઔર દૂસરોં કો ભી સિખાઓ, મૈં ભલાઈ સીખને ઔર સિખાને વાલોં કી કબ્રોં કો રોશન ફરમાઊંગા તાકે ઉન કો કિસી કિસ્મ કી વહ્શત ન હો."**

(حِلْيَةُ الْاَولياء ج٦ص٥ رقم٧٦٢٢)

મુબલ્લિગીન કી કબ્રેં إِنْ شَآءَاللّٰه જગ-મગાએંગી : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ રિવાયત સે નેકી કી બાત સીખને સિખાને કા અજરો સવાબ મા'લૂમ હુવા. **સુન્નતોં ભરા બયાન** કરને યા **દર્સ** દેને ઔર સુનને વાલોં કે તો વારે હી ન્યારે હો જાએંગે, إِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉન કી કબ્રેં અન્દર સે જગમગ જગમગ કર રહી હોંગી ઔર ઉન્હેં

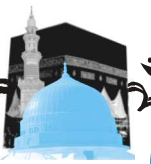

કિસી કિસ્મ કા ખૌફ़ મહસૂસ નહીં હોગા. **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કરતે હુએ **નેકી કી દા'વત** દેને વાલોં, સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં સફ़ર ઔર **ફ़िક્રે મદીના** કર કે **મ-દની ઈન્આમાત** કા રિસાલા રોઝાના પુર કરને કી તરગીબ દેને વાલોં ઔર **સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** કી દા'વત પેશ કરને વાલોં નીઝ મુબલ્લિગીન કી **નેકી કી દા'વત** સુનને વાલોં કી કુબૂર ભી اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **હુઝૂર મુફ़ીઝુન્નૂર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે નૂર કે સદકે નૂરુન અલા નૂર હોંગી.

કબ્ર મેં લહરાએંગે તા હશ્ર ચશ્મે નૂર કે
જલ્વા ફ़રમા હોગી જબ તલ્અત રસૂલુલ્લાહ કી

(હદાઇકે બખ્શિશ શરીફ़)

મુશ્કિલ અલ્ફ़ાઝ કે મઆની : **તલ્અત :** યા'ની ચેહરા. સૂરત. નઝારા

શર્હે કલામે રઝા : ઐ આશિકાને રસૂલ ! ઝૂમ ઉઠો ! જબ મહબૂબે રબ, તાજદારે અરબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم અપના નૂરાની ચેહરા ચમકાતે હુએ મોમિન કી કબ્ર મેં જલ્વા ફ़રમા હોંગે, તો રોશની હી રોશની હો જાએગી ઔર તા કિયામે કિયામત કબ્ર મેં નૂર કે ચશ્મે લહરાતે રહેંગે.

અંધેરા ઘુપ અંધેરા હૈ શહા વહ્શત કા ડેરા હૈ
કરમ સે કબ્ર મેં તુમ આઓગે તો રોશની હોગી

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 280)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મરીઝ તબીબ બન ગયા : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ બક્ર **શિબ્લી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى એક મરતબા બીમાર હો ગએ. લોગોં ને **શિફ़ાખાને** મેં દાખિલ કરવા દિયા. આપ કે અકીદત મન્દ વઝીર **અલી બિન ઈસા** કી દર-ખ્વાસ્ત પર ખલીફ़એ બગદાદ ને દરબારે શાહી કે નસરાની (ક્રિસ્ચેન) **રઈસુલ અતિબ્બા** (યા'ની ડોક્ટરોં કે સરદાર) કો આપ رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે ઈલાજ કે લિયે ભેજ દિયા. ઉસ ને બડી તવજ્જોહ સે ઈલાજ કિયા મગર કોઈ ફ़ાએદા

www.dawateislami.net

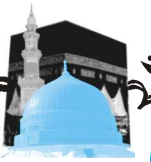

નહીં હુવા. એક દિન **રઈસુલ અતિબ્બા** ને કહા : ઐ શિબ્લી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ! અગર મુઝે યેહ મા'લૂમ હો જાએ કે મેરે બદન કે કિસી ટુકડે મેં આપ કા ઈલાજ હૈ તો મુઝે આપ કે લિયે અપના ઉઝ્વ કાટ દેને મેં ભી કોઈ તરદુદ (યા'ની ઇન્કાર) નહીં હોગા. હઝરતે સય્યિદુના શિબ્લી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને ફ૨માયા : "મેરા ઈલાજ આપ કે એક ઉઝ્વ કાટને કે મુકાબલે મેં બહુત હી આસાન ચીઝ મેં હૈ." ઉસ ને પૂછા : વોહ ક્યા હૈ ?. ફ૨માયા કે તુમ અપના ઝુન્નાર કાટ ડાલો ઔર ઈસ્લામ કબૂલ કર લો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ મારે ખુશી કે મેરા મરઝ જાતા રહેગા. તબીબ ને ફૌરન ઝુન્નાર કાટા, કુફ્ર સે તૌબા કી, **કલિમા** પઢા ઔર મુસલ્માન હો ગયા ઉસી વક્ત **હઝરતે** સય્યિદુના શિબ્લી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى તન્દુરુસ્ત હો કર બિસ્તરે બીમારી સે ઉઠ ખડે હુએ. ખલીફ઼એ બગદાદ કો જબ યેહ ખબર પહોંચી તો ઉસ ને તઅજ્જુબ સે કહા કે મૈં ને તો **તબીબ કો મરીઝ** કે પાસ ભેજા થા, મુઝે ક્યા ખબર થી કે **મરીઝ કો તબીબ** કે પાસ ભેજ રહા હૂં. (رُوحُ الْبَيان ج ٢ ص ٤٦١) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ઝુન્નાર કિસે કહતે હૈં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામ ભાઈયો ! એક ધાગા હિન્દૂ અપને ગલે ઔર બગલ કે દરમિયાન ડાલે રહતે હૈં ઉસે **ઝુન્નાર** યા **જનીવ** કહતે હૈં ઈસી તરહ વોહ ધાગા યા ઝન્જીર જો ક્રિસ્ચેન, મજૂસી (યા'ની આતશ પરસ્ત) ઔર યહૂદી અપની કમર મેં બાંધતે હૈં **ઝુન્નાર** કહલાતા હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ હિકાયત સે મા'લૂમ હુવા કે હમારે ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام નેકી કી દા'વત, ખલ્કે ખુદા કી હિદાયત ઔર ઈસ્લામ કી ઈશાઅત કે નિહાયત હી શૈદાઈ થે, કિસી ગૈર મુસ્લિમ કે ઈસ્લામ કબૂલ કર લેને સે ઉન્હેં ઈતની અઝીમ **મસર્રત** હાસિલ હોતી થી કે ખુશી કે મારે બસા અવકાત ઉન કી ખતરનાક બીમારિયાં દૂર હો જાતી થીં.

મુઝે તુમ ઐસી દો હિમ્મત આકા — દૂં સબ કો નેકી કી દા'વત આકા
બના દો મુઝ કો ભી નેક ખસ્લત — નબિય્યે રહમત શફ઼ીએ ઉમ્મત

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 191)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

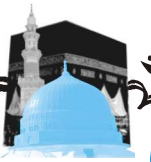

ખલીફા સુલૈમાન રો પડા : ખલીફએ દિમશ્ક સુલૈમાન બિન અબ્દુલ મલિક ઉ-મવી બડે કર્રો ફર (યા'ની શાનો શૌકત) કા બાદશાહ થા. ઉસ ને એક મરતબા મશહૂર મુહદ્દિસ સય્યિદુના ઈમામ તાઉસ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقُدُّوْس કો દરબાર મેં બુલાયા, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને મૌકઅ પા કર "નેકી કી દા'વત" દેતે હુએ ઈસ્તિફસાર ફરમાયા (યા'ની પૂછા) : **અે અમીરુલ મુઅમિનીન !** ક્યા આપ કો મા'લૂમ હૈ કે **સબ સે ઝિયાદા અઝાબ કિસ કો હોગા ?** ખલીફા ને કહા : આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه હી ઈર્શાદ ફરમાઈયે ! તો આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને યેહ હદીસે પાક પઢ કર સુનાઈ : "જિસ કો **અલ્લાહ** તઆલા ને અપની સલ્તનત મેં બાદશાહી અતા ફરમાઈ ફિર ઉસ ને ઝુલ્મ કિયા તો ઉસ શખ્સ કો કિયામત કે દિન સબ સે ઝિયાદા અઝાબ દિયા જાએગા." યેહ સુન કર ખલીફા ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ સે લરઝ ઉઠા ઔર દહાડેં માર કર રોને લગા યહાં તક કે રોતે રોતે તખ્ત પર ચિત લેટ ગયા. ઉસ કે તમામ દરબારી ઉસ કો ઈસી હાલત મેં છોડ કર ચલે ગએ. **(مُسْتَطْرَف ج ١ ص ١٦٩)**

મા તહ્તોં કે બારે મેં સભી સે પૂછા જાએગા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ હિકાયત સે મા'લૂમ હુવા કે બયાન કી તાસીર કે લિયે જહાં સુનને વાલોં કો દિલો દિમાગ હાઝિર રખતે હુએ સુનના ઝરૂરી હૈ વહાં મુબલ્લિગ કા ભી **બા અમલ,** ઈખ્લાસ કા પૈકર ઔર હર કિસ્મ કી હિર્સ ઔર ઝાતી ગરઝ સે પાક હોના લાઝિમી હૈ. જહાં યેહ દોનોં ચીઝેં જમ્અ હોંગી, اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ વહાં બયાન કા ખૂબ અસર ઝાહિર હોગા ઔર અગર ઈન દોનોં મેં સે કોઈ એક ચીઝ મફ્કૂદ (યા'ની ગાઈબ) હોગી તો બયાન કે સ-મરાત (યા'ની ફવાઈદ) મિલના દુશ્વાર હોંગે. ઈસ **હિકાયત** સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે **બાદશાહ** અગર ઝુલ્મ કરેગા તો અઝાબે નાર કા સબ સે ઝિયાદા હકદાર બનેગા. જો લોગ ઈક્તિદાર કે તલબ ગાર રહતે હૈં વોહ એક તરહ સે અપને આપ કો બહુત બડે પુર ખતર ગાર મેં ધકેલને કે દર પૈ હોતે હૈં. ઈસ ઝિમ્ન મેં **દો ફરામીને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુલા-હઝા હોં : ﴿1﴾ જિસ કો રિઆયા કા ઝિમ્મેદાર બનાયા ગયા ફિર ઉસ ને રિઆયા કી ખૈર ખ્વાહી ન કી તો વોહ જન્નત કી ખુશ્બૂ તક ન પા સકેગા. **(بخاری ج ٤ ص ٤٠٦ حدیث ٧١٥٠)** ﴿2﴾ તુમ સબ નિગહ્બાન હો ઔર હર એક સે ઉસ કી રિઆયા

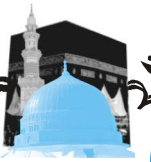

(યા'ની મા તહ્તોં ઔર મહકૂમ લોગોં) કે બારે મેં પૂછા જાએગા. જિસે લોગોં પર **અમીર** બનાયા ગયા વોહ **નિગહ્બાન** હૈ, ઉસ સે ઉન કે બારે મેં પૂછા જાએગા. **મર્દ** અપને અહલે ખાના પર **નિગહ્બાન** હૈ, ઉસ સે અહલે ખાના કે બારે મેં સુવાલ કિયા જાએગા, **ઔરત** અપને શોહર કે ઘર ઔર ઉસ કી ઔલાદ પર **નિગહ્બાન** હૈ, વોહ ઉન કે બારે મેં જવાબ દેહ હોગી, ગુલામ અપને આકા કે માલ પર **નિગહ્બાન** હૈ, ઉસ સે ઈસ બારે મેં પૂછગછ હોગી. સુન લો ! **તુમ મેં સે હર એક નિગહ્બાન હૈ** ઔર હર એક સે ઉસ કી રિઆયા (મા તહ્તોં ઔર મહકૂમ લોગોં) કે બારે મેં પુરસિશ (યા'ની પૂછગછ) હોગી.

(صَحِيح بُخارى ج ٢ ص ١٠٩ حديث ٢٠٠٤)

ઇક્તિદાર મિલને પર રોના : **અબ** એક **હિકાયત** મુલા-હઝા હો જો કે અરબાબે ઇક્તિદાર કે લિયે નિહાયત ઇબ્રત ખેઝ હૈ ચુનાન્ચે **તારીખુલ ખુ-લફ઼ા** મેં હૈ : **અતા બિન અબી રબાહ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ़રમાતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કી ઝૌજએ મોહ-ત-રમા ફ़ાતિમા બિન્તે અબ્દુલ મલિક رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهَا ને મુઝ સે ફ़રમાયા કે જબ હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કો ખિલાફ़ત તફ़વીઝ કી ગઈ (યા'ની મિલી) તો આપ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ઘર મેં આએ ઔર મુસલ્લે પર બૈઠ કર ગિર્યા વ ઝારી કરને લગે ઔર ઇતના રોએ કે **દાઢી મુબારક આસૂંઓં સે તર હો ગઈ.** મૈં ને અર્ઝ કી : યા અમીરલ મુઅમિનીન ! આપ ક્યૂં રો રહે હૈં ? ફ़રમાયા : ઐ ફ़ાતિમા ! મુસલ્માનોં કી નિગહ દાશ્ત (યા'ની નિગરાની) ઔર ઉન કી ફ़લાહ વ બેહબૂદ (યા'ની ભલાઈ ઔર ખૈર ખ્વાહી) કા સારા બોઝ મેરી ગરદન પર ડાલ દિયા ગયા હૈ. મૈં નંગે, ભૂકોં, ફ़કીરોં, મરીઝોં, મઝલૂમ કૈદિયોં, મુસાફ़िરોં, ઝઈફ़ોં, બચ્ચોં ઔર ઈયાલ દારોં (યા'ની બાલ બચ્ચે દારોં) ગરઝ કે અપની રિઆયા કે તમામ મુસીબત ઝદોં કી ખબર ગીરી કે બારે મેં ગૌર કરતા હૂં ઔર સોચતા હૂં કે કહીં ઈન મેં સે કિસી એક કે બારે મેં ભી **અલ્લાહ** તઆલા ને મુઝ સે બાઝપુર્સ (યા'ની પૂછગછ) ફ़રમા લી ઔર મુઝ સે જવાબ ન બન પડા તો મેરા ક્યા બનેગા ! મૈં ઈસી ફ़िક્ર મેં **રો** રહા હૂં. **(تاريخ الخلفاء ص ١٨٩)**

અંગૂર ખાને સે ભી ખૌફ़ : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !** અફ़સોસ ! આજ કલ ઉમૂમન ઇક્તિદાર કે ઝરીએ માલ વ મનાલ (યા'ની જાએદાદ વ માલ) હાસિલ કિયા જાતા હૈ મગર રબ્બે ઝુલ જલાલ عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દોં કા હાલ ઈસ સે મુખ્તલિફ़

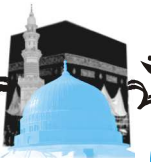

होता है, **ख़ौफ़े ख़ुदा** عَزَّوَجَلَّ से मालामाल होने के सबब वोह ऐसे मौक़अ पर रो रो कर निढाल हो जाते हैं. वोह हज़रात फूंक फूंक कर क़दम रखते और बात बात पर डरते हैं. चुनान्चे हज़रते सय्यिदुना **औन** बिन **मुअम्मर** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه का बयान है के एक रोज़ हज़रते सय्यिदुना उमर बिन अब्दुल अज़ीज़ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ अपनी ज़ौजए मोह-त-रमा رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهَا से फ़रमाने लगे : फ़ातिमा ! तुम्हारे पास एक दिरहम हो तो दे दो आज **अंगूर** खाने को जी चाहता है, उन्हों ने अर्ज़ की : मेरे पास दिरहम कहां ! क्या आप अमीरुल मुअमिनीन हो कर एक दिरहम की भी हैसिय्यत नहीं रखते ? (बे क़रार हो कर) फ़रमाया : **अंगूर** न खाना ईस से कहीं ज़ियादा आसान है के कल मैं जहन्नम की ज़न्जीरें पहनूं. (تاریخ الخلفاء ص ۱۷۱) **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ **की उन पर रहमत हो और उन के सदक़े हमारी बे हिसाब मग़्फ़िरत हो.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

अंगूर के हिसाबे आख़िरत का डर : **मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो !** हज़रते सय्यिदुना उमर बिन अब्दुल अज़ीज़ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ का ख़ौफ़े ख़ुदा عَزَّوَجَلَّ मरहबा ! **अंगूर** बेशक हलाल व तय्यिब हैं लेकिन **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ की **ने'मत** हैं और बरोज़े क़ियामत हर **ने'मत** का हिसाब देना होगा, आप رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ख़ौफ़े आख़िरत के सबब अंगूर खाने से बाज़ रहे. आह ! आज हम एक से एक लज़ीज़ ने'मतें खाते और बरतते (या'नी इस्ति'माल करते) हैं और मज़ीद बेहतर से बेहतरीन की जुस्त-जू (या'नी तलाश) में रहते हैं, उम्दा से उम्दा तरीन कोठी भी नाकाफ़ी महसूस होती है, बड़े से बड़ा बंगला (VILLA) हासिल करने के दर पै रहते हैं जब के पारह 30 **सू-रतुत्तकासुर** की आख़िरी आयत ख़ौफ़े ख़ुदा रखने वालों को बे क़रार किये देती है. चुनान्चे **दा'वते ईस्लामी** के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** के मत्बूआ तरजमे वाले पाकीज़ा क़ुरआन, **"कन्ज़ुल ईमान मअ ख़ज़ाईनुल ईरफ़ान"** सफ़हा 1118 पर ईर्शाद होता है :

ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَىِٕذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ۝٨ (پ۳۰، التکاثر ۸)

तर-ज-मए कन्ज़ुल ईमान : फ़िर बेशक ज़रूर उस दिन तुम से ने'मतों से पुरसिश होगी.

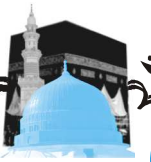

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર સો રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (طبرانی)

આયતે મુબા-રકા કી તફ્સીર મેં તીન અહાદીસ : ﴿1﴾ ઇક્રિમા ને કહા : જબ યેહ આયતે મુબા-રકા નાઝિલ હુઈ તો સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! હમ કૌન સી ને'મતોં મેં હૈં ! હમેં તો જવ કી રોટી ઔર વોહ ભી સિર્ફ આધા પેટ નસીબ હોતી હૈ ! વહ્ય આઈ : ક્યા તુમ જૂતે નહીં પહનતે ? ઠન્ડા **પાની** નહીં પીતે ? યેહ ભી **ને'મતેં** હૈં (تفسیر دُرِّ مَنثور ج۸ ص۶۱۳) ﴿2﴾ હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم ને મઝકૂરા આયત કી તફ્સીર મેં ફરમાયા : જિસ ને ગન્દુમ (યા'ની કનક, ગેહૂં) કી રોટી ખાઈ ઔર ફુરાત કા ઠન્ડા પાની પિયા નીઝ રહને કે લિયે મકાન ભી હો, યેહ વોહ **ને'મતેં** હૈં જિન કે **મુ-તઅલ્લિક** સુવાલ હોગા (اَيضاً ص۶۱۲) ﴿3﴾ જલીલુલ કદ્ર તાબેઈ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુજાહિદ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈસ આયતે મુબા-રકા કે બારે મેં ફરમાયા કે ઈસ સે દુન્યા કી હર લઝ્ઝત વાલી શૈ મુરાદ હૈ. **(ايضاً)**

સૂ-રતુત્તકાસુર કી મઝકૂરા આખિરી આયતે મુબા-રકા કે તહ્ત સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ફરમાતે હૈં : જો **અલ્લાહ** તઆલા ને તુમ્હેં અતા ફરમાઈ થીં સિહ્હત વ ફરાગ (યા'ની ખુશહાલી) વ અમ્ન વ ઐશ વ માલ વગૈરા જિન સે દુન્યા મેં લઝ્ઝતેં ઉઠાતે થે, પૂછા જાએગા : યેહ ચીઝેં કિસ કામ મેં ખર્ચ કીં ? ઈન કા ક્યા શુક્ર અદા કિયા ? ઔર તર્કે શુક્ર પર અઝાબ કિયા જાએગા.

દો[2] અક્સામે ને'મત ઔર સુવાલાતે આખિરત : મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان કી **સૂરએ તકાસુર** કી મઝકૂરા આખિરી આયત કે તહ્ત બયાન કર્દા તફ્સીર મેં યેહ ભી હૈ : **કરબી ને'મત** (યા'ની અપની કોશિશ સે હાસિલ કર્દા ને'મત મ-સલન મિઠાઈયાં, લઝીઝ ગિઝાએં, ઠન્ડે મશ્રૂબાત, ઉમ્દા મલ્બૂસાત, દૌલત, સલ્તનત વગૈરા) કે બારે મેં **તીન સુવાલાત** હોંગે (1) કહાં સે હાસિલ કી ? (2) કહાં ખર્ચ કી ? (3) ઈસ કા ક્યા શુક્રિયા અદા કિયા ? **વહ્બી ને'મત** (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઈનાયત કી હુઈ વોહ ને'મત જિસ

www.dawateislami.net

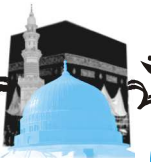

મેં બન્દે કી અપની કોશિશ કા દખ્લ ન હો. જૈસા કે ચાંદ, સૂરજ, હાથ, પાઉં, આંખ, કાન વગૈરા) કે બારે મેં **દો સુવાલાત** હોંગે : (1) કહાં ખર્ચ કી ? (2) ઈસ કા ક્યા શુક્રિયા અદા કિયા ?

(નૂરુલ ઇરફ़ાન સ. 966)

આહ ! ઉમ્દા ઉમ્દા ગિઝાએં : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !** વાકેઈ બડે ખૌફ़ કી બાત હૈ, આજ હમ ઉમ્દા સે ઉમ્દા તરીન ગિઝાઓં ઔર ને'મતોં કે હરીસ બને હુએ હૈં મગર **કબ્ર** મેં કીડોં કી ગિઝા બનને ઔર હિસાબે આખિરત મેં ફંસને કે અન્દેશે કો ભૂલે હુએ હૈં. હમેં અચ્છે મેં અચ્છા ઔર લઝીઝ તરીન ખાના ચાહિયે ઔર વોહ ભી ગર્મ હો, એક તો "ઉમ્દા ગિઝા" બઝાતે ખુદ ને'મત ઔર ઉસ કા ગર્મ હોના ને'મત દર ને'મત, સાદા ચાય સે ભી ગુઝારા નહીં, દૂધ પત્તી હો ઔર વોહ ભી મીઠી મીઠી ઔર ગરમા ગર્મ હો, યૂં હમારી એક ચાય ભી કઈ ને'મતોં કા મજમૂઆ બન જાતી હૈ ! ઈસી તરહ હલ્વા પૂરી, પિઝ્ઝે, પરાઠે, અન્વાઓ અક્સામ કી મિઠાઈયાં, તરહ તરહ કે તાઝા ફ઼લ ઔર ખુશ્ક મેવે (યા'ની ડ્રાયફ્રૂટ), ખુશ ઝાએકા ફ઼ાલૂદે, ઠન્ડે મીઠે મઝેદાર શરબત, બાદામ પિસ્તે વાલા શીર ખુર્મા, ઠન્ડી બોતલેં (COLD DRINKS), આઈસક્રીમેં, મખ્ખન, મલાઈ, કસ્ટર્ડ, કબાબ સમોસે, ગરમા ગર્મ પકોડે, તલી હુઈ મછલી, તલી હુઈ ચાંપેં, તન્દૂરી રાન, ચિકન તિક્કા, સીખ કબાબ, બર્ગર ઔર ન જાને ક્યા ક્યા હમારા લાલચી નફ્સ તલબ કરતા ઔર ખાતા પીતા હૈ. અગર્ચે મઝકૂરા તમામ ગિઝાએં ખાના હલાલ હૈં મગર ઈન પર ઔર તમામ ને'મતોં પર બરોઝે આખિરત સુવાલાત કિયે જાએંગે. કાશ ! હમારા ખાઉ પિયૂ નફ્સ કાબૂ મેં આ જાએ. કાશ ! અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે ન હોને કી સૂરત મેં ફ઼કત તફ઼રીહન ઔર મહ્ઝ હુસૂલે લઝ્ઝત કે લિયે ખાને પીને કી આદત સે હમારી જાન છૂટ જાએ.

માલ ખાને કે શાઇકીન ગૌર ફ઼રમાએં : હમ ચન્દ મિનટ કી લઝ્ઝત કી ખાતિર કિતના બડા ખતરા મોલ લે રહે હૈં ઈસ બાત કો ઈસ રિવાયત સે સમઝને કી કોશિશ કીજિયે ચુનાન્ચે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 504 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"મિન્હાજુલ આબિદીન"** સફ઼હા 141 પર **હુજ્જતુલ ઇસ્લામ**

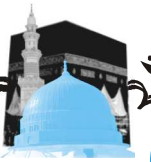

હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફરમાતે હૈં : મન્કૂલ હૈ : "બેશક સ-કરાતે મૌત કી શિદ્દત દુન્યા કી લઝ્ઝતોં કે મુતાબિક હૈ." તો જિસ ને ઝિયાદા લઝ્ઝતેં ઉઠાઈ ઉસે નઝ્અ કી તક્લીફ ભી ઝિયાદા હોગી. **(مِنهاجُ العابدِين ص٩٤)**

નઝ્અ કી સખ્તિયોં કી ઝલક : **નઝ્અ** કી સખ્તિયોં કી ઝલક મુલા-હઝા હો ચુનાન્ચે હઝરતે અલ્લામા જલાલુદ્દીન સુયૂતી શાફેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى નક્લ કરતે હૈં : મૌત દુન્યા વ આખિરત કી હોલ નાકિયોં મેં સબ સે ઝાઈદ હોલનાક હૈ, યેહ આરોં કે ચીરને સે, કૈંચિયોં કે કાટને સે, હાંડિયોં કે ઉબાલને સે ઝાઈદ હૈ. અગર મુર્દા ઝિન્દા હો કર શદાઈદે મૌત (યા'ની મૌત કી સખ્તિયાં) લોગોં કો બતા દેતા તો ઉન કા ઐશ ઔર નીંદ સબ કુછ ખત્મ હો જાતા. **(شَرْحُ الصُّدُور ص ٣٣)**

કાશ ! કે મૈં દુન્યા મેં પૈદા ન હુવા હોતા કબ્રો હશ્ર કા હર ગમ ખત્મ હો ગયા હોતા
જાં કની કી તક્લીફેં ઝબ્હ સે હૈં બઢ કર કાશ ! મુર્ગ બન કે તયબા મેં ઝબ્હ હો ગયા હોતા
આહ ! કસ્રતે ઈસ્યાં હાએ ! ખૌફ દોઝખ કા કાશ ! ઈસ જહાં કા મૈં ન બશર બના હોતા

શોર ઉઠા યેહ મહશર મેં ખુલ્દ મેં ગયા અત્તાર
ગર ન વોહ બચાતે તો નાર મેં ગયા હોતા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 256, 258)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

હિસાબે ને'મત કે બારે મેં લરઝા ખેઝ 9 ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **:** **ફાની** લઝ્ઝતોં સે અપને આપ કો બચાને કા જઝબા બઢાને ઔર દુન્યવી ને'મતોં કે સબબ હોને વાલે હિસાબે આખિરત સે ખુદ કો ડરાને કે લિયે દિલ હિલા દેને વાલે 9 ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુલા-હઝા હોં : ﴿1﴾ જબ કિયામત કા દિન હોગા તો **અલ્લાહ** તઆલા અપને બન્દોં મેં સે એક બન્દે કો બુલા કર અપને સામને ખડા કર

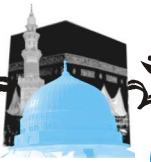

દેગા ઔર ઉસ સે ઉસ કે જાહ વ મર્તબે કે **મુ-તઅલ્લિક** ઈસી તરહ સુવાલ કરેગા જિસ તરહ ઉસ કે માલ કે બારે મેં સુવાલ ફરમાએગા. (المعجم الاوسط ج١ ص١٤٠ حديث ٤٤٨) ﴿2﴾ બન્દા કોઈ ભી કદમ ઉઠાતા હૈ તો કિયામત મેં ઉસ સે સુવાલ હોગા કે વોહ કદમ કિસ લિયે ઉઠાયા થા ? (تاريخ دمشق ج٦ ص ٥٤) ﴿3﴾ કિયામત કે દિન સબ સે પહલે બન્દે સે યેહ સુવાલ હોગા કે ક્યા મૈં ને તેરા જિસ્મ તન્દુરુસ્ત નહીં રખા થા ? ક્યા મૈં ને તુઝે ઠન્ડે પાની સે સૈરાબ ન કિયા થા ? (તૂને ઈન કે હુકૂક અદા કિયે યા નહીં ?) (المستدرك ج٥ ص١٩١ حديث ٧٢٨٠) ﴿4﴾ માલિક ઔર મમ્લૂક (યા'ની ગુલામ) કો ઔર ઝૌજ (યા'ની શોહર) ઔર ઝૌજા કો લાયા જાએગા ફિર ઉન સે હિસાબ હોગા, યહાં તક કે મર્દ સે કહા જાએગા તૂને ફુલાં ફુલાં દિન લઝ્ઝત કે સાથ પાની પિયા ઔર શોહર સે કહા જાએગા કે ફુલાં ઔરત સે નિકાહ કે ઔર ભી તલબ ગાર થે લેકિન તૂને ઉસ કા નિકાહ ચાહા તો મૈં ને ઉન સબ કો છોડ કર ઉસ કા નિકાહ તેરે સાથ કર દિયા. (ક્યા તૂ ને ઈન ને'મતોં કા હક અદા કિયા ?) (مجمع الزوائد ج١٠ ص٦٣٣ حديث ١٨٣٩٠) ﴿5﴾ કિયામત મેં મોમિન સે હર અમલ કા સુવાલ હોગા યહાં તક કે ઉસ સે અપની આંખોં મેં સુરમા ડાલને કે **મુ-તઅલ્લિક** ભી સુવાલ કિયા જાએગા. (حلية الاولياء ج ١٠ ص٣١) ﴿6﴾ બન્દા જો ખુત્બા પઢતા (યા'ની વા'ઝ ઔર બયાન કરતા) હૈ ઈસ કે બારે મેં ભી ઉસ સે સુવાલ હોગા કે ઈસ સે તેરા ક્યા ઈરાદા થા ? (الصمت مع موسوعة ابن أبي الدُّنيا ج٧ ص٢٩٤ حديث ٥١٤) (**મુબલ્લિગીન** વ મુકર્રિરીન ગૌર ફરમાએં કે બયાન કા મક્સૂદ નેકી કી દા'વત થી યા બયાન કી તા'રીફ ઔર વાહ વાહ કી તલબ યા હુસૂલે શોહરત યા દૌલત ?) ﴿7﴾ જો શખ્સ કિસી શૈ કી જાનિબ બુલાએગા કિયામત કે દિન ઉસે ઉસ કી દા'વત (યા'ની બુલાને) કે સાથ ખડા કિયા જાએગા, ખ્વાહ એક હી આદમી કો દા'વત ક્યૂં ન દી હો. (ابن ماجه ج١ ص١٣٧ حديث ٢٠٨) (ઈસ રિવાયત મેં ખુલૂસ કી તરફ ઈશારા હૈ મ-સલન નેકી કી દા'વત મહ્ઝ રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે દી થી યા કોઈ ઔર મક્સદ થા ! ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરને વાલે મુબલ્લિગીન ભી ગૌર ફરમાએં) ﴿8﴾ કસમ હૈ ઉસ ઝાત કી જિસ કે કબ્જાએ કુદરત મેં મેરી જાન હૈ, તુમ જિસ ને'મત કે **મુ-તઅલ્લિક** કિયામત મેં સુવાલ કિયે જાઓગે વોહ ઠન્ડા સાયા ઔર ઉમ્દા ખજૂર ઔર ઠન્ડા પાની હૈ. (ترمذى ج٤ ص١٦٣ حديث ٢٣٧٦)

www.dawateislami.net

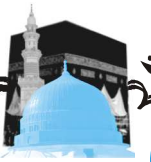

﴾9﴿ કિયામત મેં હર ગની વ ફકીર (યા'ની હર અમીર વ ગરીબ) આરઝૂ કરેગા કે કાશ ! દુન્યા મેં ઈસ કે પાસ સિર્ફ કૂત હોતા (ابن ماجه ج٤ ص٤٤٢ حديث٤١٤٠) (કૂત યા'ની સિર્ફ ઈતના ખાના હોતા જિસ સે ઝિન્દગી બચ સકે ઔર બસ)

માલ ઝિયાદા વબાલ ઝિયાદા : ﴾1﴿ હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ બિન **અમીરહ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : જિતના માલ ઝિયાદા હોગા ઉતના હિસાબ ઝિયાદા હોગા. (البدور السافرة فی امور الآخرة ص ٢٦٤) ﴾2﴿ હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઝર رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને ફરમાયા : કિયામત મેં એક દિરહમ વાલે કે મુકાબલે મેં દો દિરહમ વાલે કા હિસાબ ઝિયાદા સખ્ત હોગા.(الزهد للامام احمد بن حنبل ص ١٧٠ حديث٧٩٧) ﴾3﴿ **જલીલુલ** કદ્ર તાબેઈ સય્યિદુના મુઆવિયા બિન **કુર્રહ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : કિયામત મેં સબ સે સખ્ત હિસાબ તન્દુરુસ્ત ફારિગુલ બાલ (યા'ની ખુશહાલ) શખ્સ સે હોગા. (تاريخ مدينه دمشق ج٥٩ ص ٢٧١)

સદકા પ્યારે કી હયા કા કે ન લે મુઝ સે હિસાબ
બખ્શ બે પૂછે લજાએ કો લજાના ક્યા હૈ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

મુશ્કિલ અલ્ફાઝ કે મઆની : સદકા : વસીલા. **બે પૂછે :** બે હિસાબ. **લજાએ :** શરમિન્દા. **લજાના :** શરમિન્દા કરના.

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ શે'ર કે અન્દર બારગાહે ખુદા વન્દી મેં અર્ઝ કર રહે હૈં : **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તુઝે તેરે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી શર્મો હયા કા વાસિતા ! મુઝે મહશર મેં પૂછગછ કિયે બિગૈર હી બખ્શ દે, મૈં તો અપને ગુનાહોં પર પહલે હી શરમિન્દા હૂં મેરે આ'માલ કા હિસાબ લે કર મઝીદ શરમિન્દા ન ફરમા.

ઈમ્તિહાં કે કહાં કાબિલ હૂં મૈં પ્યારે અલ્લાહ
બે સબબ બખ્શ દે મૌલા તેરા ક્યા જાતા હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 126)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

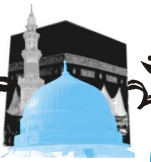

12 સાલ તક હિસાબો કિતાબ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! આખિરત કે હિસાબ કા મુઆ-મલા નિહાયત સંગીન હૈ. ઇબ્રત કે લિયે એક **હિકાયત** પેશ કી જાતી હૈ, સુનિયે ઔર ખૂબ કુઢિયે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન **અમ્ર** બિન આસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ફરમાતે હૈં : નાઝિમે નિઝામે ઉમ્મત, સાહિબે ખૌફો ખશિય્યત, સરદારે સાકિનાને જન્નત અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે વિસાલે પુર મલાલ કે બા'દ મુઝે આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે ઉખ્રવી મુઆ-મલાત જાનને કી શદીદ ખ્વાહિશ થી. એક દિન મૈં ને ખ્વાબ મેં એક મહલ દેખા તો પૂછા : યેહ કિસ કા હૈ ? ફિરિશ્તે ને બતાયા : "હઝરતે ઉમર બિન ખત્તાબ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કા." ઇતને મેં વઝીરે હુઝૂરે અન્વર, સાકિનાને જન્નત કે સરવર, હઝરતે સય્યિદુના ઉમર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ઉસ મહલ સે બાહર ઇસ હાલ મેં તશરીફ લાએ કે આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ પર એક ચાદર થી ગોયા અભી અભી ગુસ્લ ફરમાયા હૈ. મૈં ને અર્ઝ કી : مَا فَعَلَ اللّٰہُ بِکَ ؟ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને આપ કે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફરમાયા ? જવાબ દિયા : અચ્છા મુઆ-મલા ફરમાયા. ફિર મુઝ સે પૂછને લગે : મુઝે તુમ સે જુદા હુએ કિતના અર્સા ગુઝરા હૈ ? મૈં ને અર્ઝ કી : 12 સાલ. ફરમાને લગે : અબ જા કર હિસાબો કિતાબ સે ફારિગ હુવા હૂં. (تاریخ مدینۃ دمشق لابن عساکر ج ٤٤ ص ٤٨٣) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِین بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِین صَلَّی اللہ تعالٰی علیہ واٰلہٖ وسلَّم

તૂ બે હિસાબ બખ્શ કે હૈં બે શુમાર જુર્મ
દેતા હૂં વાસિતા તુઝે શાહે હિજાઝ કા

(ઝૌકે ના'ત)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِیْب ! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

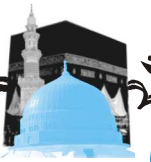

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

સહાબા મેં સબ સે માલદાર સહાબી કે હિસાબે કિયામત કા અહવાલ :

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અદલો ઈન્સાફ કે પૈકર, પરહેઝ ગારોં કે અફ્સર, મુત્તકિયોં કે રહબર હઝરતે સય્યિદુના ઉમર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી યેહ હિકાયત હમેં બહુત કુછ સમઝા રહી હૈ. અ-શ-રએ મુબશશરા કે રોશન સિતારે હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ જો કે સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان મેં સબ સે ઝિયાદા માલદાર થે આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કા સારા હી માલ યકીની તૌર પર હલાલ થા ઔર કસ્રતે માલ ગફ્લત શિઆરી કે બજાએ આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે લિયે ખશિય્યતે ઈલાહી કા સબબ બન ગઈ થી. આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે હિસાબે કિયામત કી હિકાયત ભી સરાપા ઈબ્રત હૈ, મુલા-હઝા ફરમાઈયે ચુનાન્ચે એક બાર સરકારે આલી વકાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કે પાસ તશરીફ લા કર ફરમાયા : "એ અસ્હાબે મુહમ્મદ ! આજ રાત **અલ્લાહ** તઆલા ને જન્નત મેં તુમ્હારે મકાન ઔર મન્ઝિલેં નીઝ મેરે મકાન સે કિસ કા કિતના દૂર મકાન હૈ સબ મુઝે દિખાએ." ફિર આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને જલીલુલ કદ્ર અસ્હાબે કિરામ કી મન્ઝિલેં ફર્દન ફર્દન બયાન કરને કે બા'દ હઝરતે અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે ફરમાયા : "એ અબ્દુર્રહમાન (મૈં ને દેખા) કે તુમ મુઝ સે બહુત દૂર હો ગએ યહાં તક કે મુઝે તુમ્હારી હલાકત કા ખદશા હોને લગા ફિર કુછ દેર બા'દ તુમ પસીને મેં શરાબોર મુઝ તક પહોંચે તો મેરે પૂછને પર તુમ ને બતાયા : "મુઝે હિસાબ કે લિયે રોક લેને કે બા'દ મુઝ સે પૂછગછ શુરૂઅ હો ગઈ કે માલ કહાં સે કમાયા ઔર કહાં ખર્ચ કિયા ? રાવી કહતે હૈં, હઝરતે અબ્દુર્રહમાન رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ યેહ સુન કર રો પડે ઔર અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! યેહ સો ઊંટ જો આજ હી રાત મિસ્ર સે માલે તિજારત સમેત આએ હૈં, આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ગવાહ બના કર ઈન્હેં મદીનએ પાક કે ગરીબોં ઔર યતીમોં પર સ-દકા કરતા હૂં. **(تاريخ دمشق ج٣٠ص٢٦٦)** હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુર્રહમાન બિન ઔફ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના ઉમ્મે સ-લમા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا કી ખિદમત મેં અર્ઝ કી : મુઝે અન્દેશા હૈ કે કસ્રતે માલ કહીં (આખિરત મેં) મુઝે હલાકત મેં ન ડાલ દે ! ઉન્હોં ને ફરમાયા : અપના માલ રાહે ખુદા મેં ખર્ચ કરતે રહા કરો. (استيعاب فى معرفة الاصحاب ج٢ ص٣٨٩)

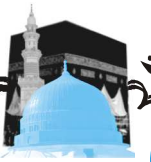

માલદારોં કે લિયે લમ્હએ ફ઼िક્રિય્યા : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! યકીની કમાઈ હલાલ માલ રખને વાલે અપના માલે હલાલ દોનોં હાથોં સે રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં લુટાને વાલે કે હિસાબે કિયામત કી ઇસ લરઝા ખૈઝ હિકાયત પર નઝર રખતે હુએ માલદારોં કો ગૌર કરના ઔર કિયામત કે હોશરુબા અહવાલ (યા'ની દહ્શતોં ઔર ઘબરાહટોં) સે ડરના ચાહિયે ઔર જો લોગ મહ્ઝ દુન્યવી હિર્સ કે સબબ માલ ઇકટ્ઠા કિયે જાતે, ઇસ કે લિયે દર બદર ભટકતે ફ઼िરતે ઔર માલ બઢાને કે નિઝામ કો બેહતર સે બેહતરીન બનાતે ચલે જાતે હૈં ઉન્હેં અપની ઇસ રવિશ પર નઝરે સાની કર લેની ચાહિયે ઔર જો સૂરત દુન્યા વ આખિરત દોનોં કે લિયે બેહતર હો વોહ ઇખ્તિયાર કરની ચાહિયે.

માલો દૌલત કે મુ-તઅલ્લિક અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં : હલાલ માલ જમ્અ કરના ફી નફ્સિહી મુબાહ હૈ (યા'ની ન ઇસ મેં સવાબ હૈ ન ગુનાહ). અગર કોઈ ઇલ્મે નિય્યત રખને વાલા ઇસ કી **અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં** કર લે તો ખ્વાહ માલે હલાલ કે ઝરીએ અરબોં પતી બન જાએ ઉસ કા માલ ઉસ કી આખિરત કે લિયે નુક્સાન દેહ નહીં. મગર યાદ રહે ! રસ્મી તૌર પર સિર્ફ઼ ઝબાન સે નિય્યત કે અલ્ફ઼ાઝ અદા કર લેને કો નિય્યત નહીં કહતે, **નિય્યત** દિલ કે ઉભાર ઔર પક્કે ઇરાદે કા નામ હૈ યા'ની જો નિય્યત કર રહા હૈ વોહ ઉસ કે દિલ મેં ઇસ તરહ મૌજૂદ હો કે મૈં ને 100 ફ઼ી સદી ઐસા કરના હી કરના હૈ. માલો દૌલત કે બારે મેં નિય્યત કી રગ્બત દિલાતે હુએ **હુજ્જતુલ ઇસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફ઼રમાતે હૈં : માલ લેને, છોડને, ખર્ચ કરને ઔર રોકને મેં નિય્યત સહીહ હોની ચાહિયે. માલ ઇસ લિયે હાસિલ કરે કે **ઇબાદત** પર મદદ હાસિલ હો ઔર માલ છોડના હો તો **ઝોહ્દ** (યા'ની દુન્યા સે બે રગ્બતી) કી નિય્યત સે ઔર ઉસે હકીર સમઝતે હુએ છોડે. જબ યેહ તરીકા ઇખ્તિયાર કરેગા તો માલ કા મૌજૂદ હોના ઉસે નુક્સાન નહીં પહોંચાએગા, ઇસી લિયે **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم ને ફ઼રમાયા : "અગર કોઈ શખ્સ તમામ રૂએ ઝમીન કા માલ હાસિલ કરે ઔર ઉસ કા ઇરાદા

www.dawateislami.net

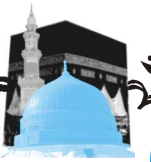

રિઝાએ ઈલાહી કા હુસૂલ હો તો વોહ **ઝાહિદ** (યા'ની દુન્યા સે બે રગ્બત) હૈ ઔર અગર તમામ માલ છોડ દે લેકિન રિઝાએ ખુદા વન્દી મક્સૂદ ન હો તો વોહ **ઝાહિદ** નહીં હૈ.'' પસ આપ કી તમામ હ-રકાત વ સ-કનાત **અલ્લાહ** તઆલા કે લિયે હોં ઔર **ઈબાદત** સે બાહર ન હોં યા ઈબાદત પર મદદગાર હોં. જો ચીઝેં ઈબાદત સે ઝિયાદા દૂર હૈં વોહ ખાના ખાના ઔર કઝાએ હાજત (યા'ની ઈસ્તિન્જા) હૈ લેકિન યેહ દોનોં ભી ઈબાદત પર મદદગાર હૈં જબ ઈન સે આપ કા મક્સૂદ યેહ હોગા યા'ની ઈબાદત પર કુવ્વત ઔર દિલ જમ્ઈ હાસિલ કરને કી **નિય્યત** હોગી તો યેહ કામ ભી આપ કે હક મેં **ઈબાદત** હોંગે. ઈસી તરહ જો ચીઝેં આપ કી હિફાઝત કરતી હૈં મ-સલન કમીસ, ઈઝાર (યા'ની પાજામા), બિછોના ઔર બરતન વગૈરા તો ઈન સબ મેં ભી **અચ્છી નિય્યત** હોની ચાહિયે ક્યૂંકે દીન કે સિલ્સિલે મેં ઈન તમામ ચીઝોં કી ઝરૂરત હોતી હૈ ઔર જો કુછ ઝરૂરત સે ઝાઈદ હો ઉસ સે બન્દગાને ખુદા કો નફ્અ પહોંચાને કી નિય્યત હોની ચાહિયે ઔર જબ કિસી શખ્સ કો ઉસ કી ઝરૂરત હો તો ઈન્કાર ન કરે જો શખ્સ ઈસ તરહ કા અમલ કરેગા ઉસ ને માલ કે સાંપ (યહાં માલ કો ''સાંપ'' સે તશ્બીહ દી ગઈ હૈ) સે ઉસ કા (મુફ્ીદ હિસ્સા યા'ની) જૌહર ઔર તિરયાક (ઝહ્ર મોહરા યા'ની ઝહ્ર કી દવા જો ઝહ્ર કા ઉતાર કરતી હૈ) ભી લે લિયા ઔર (ખુદ સાંપ કે) ઝહ્ર સે મહફૂઝ (ભી) રહા, ઐસે આદમી કો માલ કી કસરત નુક્સાન નહીં પહોંચાતી લેકિન યેહ કામ વોહી શખ્સ કર સકતા હૈ જિસ કે કદમ દીન મેં મઝબૂત હોં ઔર ઉસ કે પાસ કસીર ઈલ્મે દીન હો. ઈમામ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى આગે ચલ કર માલો દૌલત સે બચ કર રહને કી તલ્કીન કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : જિસ તરહ નાબીના કા **બીના** (યા'ની આંખ વાલે) કી તરહ પહાડોં કી ચોટિયોં ઔર દરિયાઓં કે કનારોં તક પહોંચના ઔર કાંટેદાર રાસ્તોં સે ગુઝરના મુમ્કિન નહીં ઈસી તરહ આમ આદમી કા માલો દૌલત કી આફ્તોં સે બચના ભી ના મુમ્કિન હૈ. (اِحیاءُ العلوم ج۳ ص ۳۲۰) માલો દૌલત પરહેઝ ગાર ઔર બ કસરત ઈલ્મે દીન રખને વાલા હી ચાહે તો લે સકતા હૈ કે શરીઅત કે મુતાબિક ઈસે હાસિલ ઔર શરીઅત હી કે મુતાબિક ઈસે ઈસ્તિ'માલ કર સકતા હૈ ઔર માલ કી આફ્તોં સે ખુદ કો બચા સકતા હૈ.

ઝખ્મી દિલ વાલે બુઝુર્ગ : હુજ્જતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى નક્લ કરતે હૈં : એક બુઝુર્ગ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه રો રહે થે, લોગ ઉન કે ગિર્દ ઈકટ્ઠે હો ગએ ઔર તર્સ

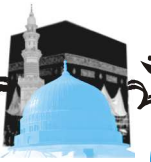

ખાતે હુએ કહને લગે : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ આપ પર રહ્મ ફ૨માએ, ક્યા મસ્અલા હો ગયા હૈ, ક્યૂં રો રહે હૈં ? **ફ૨માયા :** મેરે દિલ મેં એક **ઝખ્મ** હૈ જિસે ખાઈફીન (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરને વાલે લોગ) અપને દિલોં મેં પાતે હૈં, લોગોં ને અર્ઝ કી : વોહ **ઝખ્મ** કિસ તરહ કા હોતા હૈ ? ફ૨માયા : ઉસ પેશી કે ખૌફ કા **ઝખ્મ** જબ બરોઝે કિયામત બારગાહે ઈલાહી મેં હિસાબ કિતાબ કે લિયે પેશ હોને કે લિયે એ'લાન હોગા. (اِحیاء العلوم ج٤ ص ٢٣٠) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ऐબ દુન્યા મેં તૂ ને છુપાએ હશ્ર મેં ભી ન અબ આંચ આએ
આહ ! નામા મેરા ખુલ રહા હૈ યા ખુદા તુઝ સે મેરી દુઆ હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 134)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નફ્રત મહબ્બત મેં બદલ ગઈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મા'લૂમાત બઢાને, દુરુસ્ત ઈસ્લામી અકાઈદ ઝેહ્ન મેં બિઠાને, શૈતાન કો દૂર ભગાને, ઈમાનિય્યાત કે બારે મેં આને વાલે વસાવિસ સે જાન છુડાને, ગફ્લત કી નીંદ ઉડાને, રૂહાની કૈફો સુરૂર પાને ઔર અપને આપ કો બા કિરદાર મુસલ્માન બનાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે ઔર અપને ઈસ મ-દની મક્સદ "મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ" કે હુસૂલ કી ખાતિર અપને ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે ફિક્ર મન્દ રહિયે, **નમાઝોં** કી પાબન્દી જારી રખિયે, **સુન્નતોં** પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફિક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફર કીજિયે.

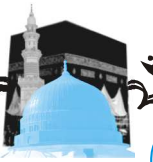

આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં **ચીચા વતની** (ઝિલઅ સાહેવાલ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ ને ગફ્લતોં કી વાદી મેં ગુઝરે હુએ અપને લમ્હાતે ઝિન્દગી કે બારે મેં કુછ ઈસ તરહ બયાન કિયા : મેરી ઝિન્દગી ભરપૂર ગફ્લત મેં ગુઝર રહી થી, મેરે ઉજડે હુએ ગુલઝાર મેં રુશ્દો હિદાયત કી બાદે બહાર **દા'વતે ઈસ્લામી** સે વાાબસ્તા એક આશિકે રસૂલ કી બા બ-૨-કત સોહબત કી બદૌલત ચલી. ઉન કી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** ને મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કે કરીબ તર કર દિયા ઔર મૈં મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગયા. જબ મૈં પહલી બાર હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શરીક હુવા તો મૈં ને અવ્વલ તા આખિર બયાન સુનને કી સઆદત હાસિલ કી, યેહ સબ કુછ મુઝે બહુત અચ્છા લગા લેકિન જબ ઈજતિમાઅ મેં શરીક ઈસ્લામી ભાઈ બ-યક આવાઝ દીવાના વાર ઝિક્રુલ્લાહ મેં મસરૂફ હુએ તો મુઝે બે ઈખ્તિયાર હંસી આ ગઈ કે યેહ લોગ ક્યા પાગલોં કી તરહ શુરૂઅ હો ગએ હૈં ! (اَلْعِيَاذُ بِاللّٰه) મૈં ઈસી તરહ કે અહ્મકાના વસ્વસોં મેં મગન થા કે યકાયક રૂહાનિય્યત કા એક ઐસા ઝોંકા આયા કે મૈં ખુદ બખુદ **ઝિક્રુલ્લાહ** મેં લગ ગયા ઔર ઐસા મસ્ત હુવા કે અપને ગિર્દો પેશ કી ખબર હી ન રહી, દિલ પર અજીબ કૈફો સુરૂર તારી હો ગયા, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ ઝિક્ર વ દુઆ કી બ-૨-કત સે મેરી તબીઅત મેં સન્જી-દગી પૈદા હો ગઈ ઔર સાબિકા ગુનાહોં સે તૌબા કર કે મૈં સલાતો સુન્નત કી રાહ પર ગામઝન હો ગયા. મૈં ને ચેહરે પર દાઢી મુબારક ઔર સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ કા તાજ સજા લિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **૨-મઝાનુલ મુબારક** મેં ઈજતિમાઈ એ'તિકાફ કી બ-૨-કતેં હાસિલ કરને કી સઆદત ભી મુયસ્સર આઈ, અબ મેરે વાલિદે મોહતરમ ને ભી દાઢી શરીફ સજા લી હૈ ઔર તમામ ઘર વાલે સિલ્સિલએ આલિયા કાદિરિય્યા ૨-ઝવિય્યા મેં દાખિલ હો ચુકે હૈં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ તા દમે તહરીર મૈં **મ-દની ઈન્આમાત** કે ખાદિમ કી હૈસિય્યત સે મ-દની કામ કરને કી સઆદત હાસિલ કર રહા હૂં.

ઈસી માહોલ ને અદના કો આ'લા કર દિયા દેખો *અંધેરા હી અંધેરા થા ઉજાલા કર દિયા દેખો*

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

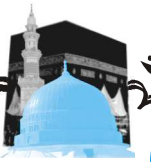

એક બન્દએ નેક કે સબબ પડોસ કે 100 ઘરોં સે બલાએં દૂર હોં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યેહ બાત હમેશા યાદ રખિયે ! અગર આપ મઝ્હબી વઝ્અ કત્અ કે માલિક હૈં તો સન્જીદા રહિયે ઔર ખૂબ મિલન સાર બન જાઈયે, આપ કા મન્સબ ઐસા હૈ કે આપ કી એક મુસ્કુરાહટ કિસી કી આયન્દા નસ્લોં કી તક્દીર બદલ સકતી હૈ ઔર એક બાર કી બે રુખી યા ઝિડક કિસી કી આને વાલી નસ્લોં કો ભી مَعَاذَاللّٰه ગુમરાહી કે ગઢે મેં ઝોંક સકતી હૈ લિહાઝા હમેશા હર મિલને જુલને વાલે કે સાથ નરમી નરમી ઔર નરમી સે પેશ આઈયે ઔર ઉન કો **નેકી કી દા'વત** દેને મેં સુસ્તી ન ફરમાઈયે. ક્યા પતા આપ કી એક પર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કિસી કે ખાનદાન ભર કી ઈસ્લાહ કા બાઈસ બન જાએ ! જૈસા કે અભી આપ ને **મ-દની બહાર** મેં મુલા-હઝા ફરમાયા કે જબ એક ફર્દ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કારગર હુઈ તો اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઘર ભર કો ઈસ કા ફૈઝાન પહોંચા. અચ્છોં કી બ-ર-કતોં કે ભી ક્યા કહને ! **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 853 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ"** જિલ્દ અવ્વલ સફ્હા 809 પર હૈ : હુસ્ને અખ્લાક કે પૈકર, નબિયોં કે તાજવર, મહબૂબે રબ્બે અક્બર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ નેક મુસલ્માન કી વજહ સે ઉસ કે પડોસ કે 100 ઘરોં સે બલા દૂર ફરમા દેતા હૈ." ફિર આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને યેહ આયતે મુબા-રકા તિલાવત ફરમાઈ :

وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْاَرْضُ (پ۲،البقرة:۲۵۱)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર અગર **અલ્લાહ** લોગોં મેં બા'ઝ સે બા'ઝ કો દફ્અ ન કરે તો ઝરૂર ઝમીન તબાહ હો જાએ.

(اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط لِلطَّبَرانی ج۳ ص ۱۲۹ حدیث ۴۰۸۰)

તૂ નેકોં કા ફૈઝાન મૌલા અતા કર

મુઆફ ફઝ્લ સે મેરી હર ઈક ખતા કર

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

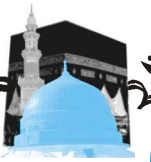

તીન મ-દની ફ़ીસેં : **અલ્લાહ** વાલોં કે નેકી કી દા'વત દેને કા અન્દાઝ ભી નિરાલા હોતા હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં એક ઈમાન અફ़રોઝ હિકાયત સુનિયે ઔર ઈબ્રત સે સર ધુનિયે : **હઝરતે** સય્યિદુના હાતિમે **અસમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કો એક માલદાર શખ્સ ને **બ ઈસરાર** દા'વતે તઆમ દી, ફ़રમાયા : મેરી યેહ **તીન શર્તેં** માનો તો આઊંગા, ﴿1﴾ મૈં જહાં ચાહૂંગા બૈઠૂંગા ﴿2﴾ જો ચાહૂંગા ખાઊંગા ﴿3﴾ જો કહૂંગા વોહ તુમ્હેં કરના પડેગા. ઉસ માલદાર ને વોહ તીનોં[3] શર્તેં મન્ઝૂર કર લીં. **વલિય્યુલ્લાહ** કી ઝિયારત કે લિયે બહુત સારે લોગ જમ્અ હો ગએ. વક્તે મુકર્રરા પર **હઝરતે** સય્યિદુના હાતિમે **અસમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم ભી તશરીફ़ લે આએ ઔર જહાં લોગોં કે **જૂતે** પડે થે વહાં બૈઠ ગએ. જબ ખાના શુરૂઅ હુવા, સય્યિદુના હાતિમે **અસમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم ને અપની ઝોલી મેં હાથ ડાલ કર **સૂખી રોટી** નિકાલ કર તનાવુલ ફ़રમાઈ. જબ સિલ્સિલએ તઆમ કા ઈખ્તિતામ હુવા, મેઝબાન સે ફ़રમાયા : "ચૂલ્હા લાઓ ઔર ઉસ પર **તવા** રખો." હુક્મ કી તા'મીલ હુઈ, જબ આગ કી તપિશ સે **તવા** સુર્ખ અંગારા બન ગયા તો આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઉસ પર નંગે પાઉં ખડે હો ગએ ઔર ફ़રમાયા : **"મૈં ને આજ કે ખાને મેં સૂખી રોટી ખાઈ હૈ."** યેહ ફ़રમા કર **તવે** સે નીચે ઉતર આએ ઔર હાઝિરીન સે ફ़રમાયા : અબ આપ હઝરાત ભી બારી બારી ઈસ **તવે** પર ખડે હો કર જો કુછ અભી ખાયા હૈ ઉસ કા હિસાબ દીજિયે. યેહ સુન કર લોગોં કી ચીખેં નિકલ ગઈ, **બ-યક** ઝબાન બોલ ઉઠે : યા સય્યિદી ! હમ મેં ઈસ કી તાકત નહીં, (કહાં યેહ **ગર્મ ગર્મ તવા** ઔર કહાં હમારે નર્મ નર્મ કદમ ! હમ તો ગુનહગાર દુન્યાદાર લોગ હૈં) આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફ़રમાયા : જબ ઈસ દુન્યવી ગર્મ તવે પર ખડે હો કર આજ સિર્ફ़ એક વક્ત કે ખાને

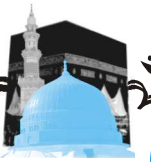

કી ને'મત કા હિસાબ નહીં દે સકતે તો કલ બરોઝે કિયામત આપ હઝરાત ઝિન્દગી ભર કી ને'મતોં કા હિસાબ કિસ તરહ દેંગે ! ફિર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને પારહ 30 **સૂ-રતુત્તકાસુર** કી આખિરી આયત કી તિલાવત ફ઼રમાઈ :

ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَىٕذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ۠ ﴿۸﴾

(پ۳۰،التکاثر ۸)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ફિર બેશક ઝરૂર ઉસ દિન તુમ સે ને'મતોં સે પુરસિશ હોગી.

યેહ રિક્કત અંગેઝ ઈર્શાદ સુન કર લોગ દહાડેં માર કર રોને ઔર ગુનાહોં સે તૌબા તૌબા પુકારને લગે. (مُلَخَّص از تذکرۃ الاولیاء، الجزء الاوّل ص ۲۲۲)

યા ઈલાહી ! જબ હિસાબે ખન્દએ બે જા રુલાએ
ચશ્મે ગિર્યાને શફ઼ીએ મુર્તજા કા સાથ હો
યા ઈલાહી ! જબ બહેં આંખેં હિસાબે જુર્મ મેં
ઉન તબસ્સુમ રૈઝ હોંટોં કી દુઆ કા સાથ હો

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼)

મુશ્કિલ અલ્ફ઼ાઝ કે મઆની : તબસ્સુમ રૈઝ : મુસ્કુરાને વાલે. **ખન્દએ બે જા :** ફુઝૂલ હંસી. **ચશ્મે ગિર્યાં :** રોને વાલી આંખેં. **શફ઼ીએ મુર્તજા :** શફ઼ાઅત કરને વાલા જિસ સે ઉમ્મીદેં વાબસ્તા કી જાએં.

શર્હે કલામે રઝા : "હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ઼" કી મુનાજાત કે મઝકૂરા **દૂસરે શે'ર** મેં યેહ અર્ઝ કી ગઈ હૈ : **યા અલ્લાહ** બરોઝે મહશર જબ મેરી ના ફ઼રમાનિયોં કા હિસાબ મુઝે ખૌફ઼ઝદા કરે ઔર આંખોં સે સૈલે અશ્ક રવાં હો જાએ, ઐ કાશ ! ઉસ વક્ત દુખિયા દિલોં કે ચૈન, સરવરે કૌનૈન, નાનાએ હ-સનૈન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે મુસ્કુરાતે હોંટોં કી દુઆ મેરે

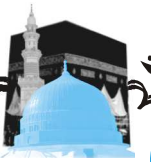

શામિલે હાલ હો જાએ. **પહલે શે'ર** મેં અર્ઝ કી ગઈ હૈ : **યા અલ્લાહ** જબ યૌમે આખિરત મેરી ફ઼ુઝૂલ હંસી કા હિસાબ કિતાબ મુઝે રુલાએ ! કાશ ! ઉસ વક્ત શફ઼ાઅતે કુબ્રા કા તાજ પહનને વાલે મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم, કે જિન કી તરફ઼ ઉમ્મીદેં વાબસ્તા કી જાતી હૈં વોહ તશરીફ઼ લા કર મેરી શફ઼ાઅત ફ઼રમાએં. **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم !

હાએ ! ફિર ખન્દએ બે જા મેરે લબ પર આયા
હાએ ! ફિર ભૂલ ગયા રાતોં કા રોના તેરા

(ઝૌકે ના'ત)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મહશર કી હોલનાક મન્ઝર કશી : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! વલિય્યે કામિલ હઝરતે સય્યિદુના હાતિમે અસમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم ને કિસ કદર અછૂતે અન્દાઝ મેં હિસાબે આખિરત કે **મુ-તઅલ્લિક** "નેકી કી દા'વત" ઇનાયત ફ઼રમાઈ ! વાકેઈ **હશ્ર વ નશ્ર** કે મુઆ-મલાત ઇન્તિહાઈ તશ્વીશ નાક હૈં, ઇન કા નક્શા ખીંચતે હુએ **હુજ્જતુલ ઇસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى **કીમિયાએ સઆદત** મેં ફ઼રમાતે હૈં : (ઇન્સાન) મરને કે બા'દ ઐસા બદબૂદાર મુર્દાર હો જાએગા કે સબ ઉસ કો દેખ કર અપની નાક બન્દ કરેંગે ઔર વોહ કબ્ર મેં કીડે મકોડોં કી ખૂરાક બનેગા ઔર ફ઼િર રફ઼્તા રફ઼્તા ખાક હો જાએગા જો કે બિલ્કુલ હકીર વ ઝલીલ ચીઝ઼ હૈ અલબત્તા મરને કે બા'દ વોહ જાનવરોં કી તરહ ખાક હી રહતા તો ગનીમત થા મગર અફ઼્સોસ કે ઐસા ન હોગા ઔર યેહ ખાક રહને વાલી દૌલત ઉસે **મુયસ્સર** ન હોગી બલ્કે કિયામત મેં ઉસ કો **કબ્ર** સે ઉઠાયા જાએગા, હૈબત વ દહશત કે મકામ પર રખા જાએગા, ઉસ વક્ત વોહ આસ્માનોં કો દેખેગા કે ફ઼ટે હુએ હૈં, સિતારે ગિર પડે હૈં, ચાંદ વ સૂરજ બે નૂર હો ચુકે હૈં ઔર પહાડ રૂઈ કે ગાલોં (યા'ની રૂઈ કે ગોલોં) કી તરહ પરાગન્દા (યા'ની **મુન્તશિર**) હૈં, ઝમીન બદલી હુઈ હૈ, દોઝખ કે ફ઼िરિશ્તે કમન્દેં (યા'ની ફન્દે) ફેંક રહે હૈં, દોઝખ ગરજ રહા હૈ, ફ઼िરિશ્તે હર એક કે હાથ મેં **આ'માલ નામા** દે રહે હૈં, વોહ તમામ ઉમ્ર મેં જો બુરે કામ કિયે

www.dawateislami.net

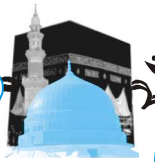

હોંગે ઉન કો દેખતા હોગા, હર એક અપને અપને ગુનાહોં કો પઢ કર પરેશાન હો રહા હોગા, ઉસ સે કહા જાએગા કે આ ઔર જવાબ દે કે તૂ ને ઐસા ક્યૂં કિયા ? વૈસા ક્યૂં કહા ? ક્યૂં બૈઠા ઔર ક્યૂં ઉઠા ? ક્યૂં દેખા ઔર ક્યૂં સોચા ? અગર مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ જવાબ ન દે સકેગા તો ઉસ કો દોઝ઼ખ મેં ડાલ દિયા જાએગા ! ઉસ વક્ત કહેગા : કાશ ! મૈં ખૂક (યા'ની સુઅર) યા સગ (યા'ની કુત્તા) પૈદા હુવા હોતા તો ખાક હો જાતા ક્યૂંકે વોહ (જાનવર) ઈસ અઝાબ સે મહફ઼ૂઝ઼ ઔર આઝાદ હૈં. પસ જો શખ્સ (બે અમલ હોને કી સૂરત મેં) સુઅર ઔર કુત્તે સે બદતર હો ઉસ કો **તકબ્બુર** ઔર **ફ઼ખ્ર** કરના કિસ તરહ ઝૈબા હૈ ! **(کیمیائے سعادت ج۲ص۷۱۷)**

યાદ રખ હર આન આખિર મૌત હૈ મત તૂ બન અન્જાન આખિર મૌત હૈ
પેશતર મરને કે કરના ચાહિયે મૌત કા સામાન આખિર મૌત હૈ
બારહા ઈલ્મી તુઝે સમઝા ચુકે
માન યા મત માન આખિર મૌત હૈ

પૈદા ન હોને વાલા કાબિલે રશ્ક હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અબ તો હમ પૈદા હો હી ચુકે હૈં, વાપસી ના મુમ્કિન હૈ. જો અભી દુન્યા મેં નહીં આએ ઉન કા ઇન્તિઝાર કરને વાલોં યા'ની બે ઔલાદોં કે લિયે ગૌર કરને કા મકામ હૈ કે ઇન્તિઝાર મેં ઉન કી ક્યા નિય્યત હૈ ! દા'વતે ઈસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 692 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "કુફ઼્ફ઼ાર કલિમાત કે બારે મેં સુવાલ જવાબ" **સફ઼હા** 5 તા 6 પર દિયા હુવા મઝમૂન અપને અન્દર બહુત કુછ ઇબ્રત રખતા હૈ ચુનાન્ચે લિખા હૈ : આજ દુન્યા મેં જો બે ઔલાદ હોતા હૈ વોહ ઉમૂમન ખૂબ દિલ જલાતા હૈ ઔર બચ્ચા પાને કે લિયે ન જાને કૈસે કૈસે જતન કરતા હૈ. અગર ઈસ કા **મત્મહે** નઝર (યા'ની મક્સદે અસ્લી) ફ઼કત ઘર કી ઝીનત ઔર દુન્યા કી રાહત હૈ, હુસૂલે ઔલાદ સે મક્સૂદ આખિરત કી મન્ફ઼અત કી કોઈ અચ્છી નિય્યત નહીં, તો ઐસા બે ઔલાદ આદમી ના દાનિસ્તા તૌર પર ગોયા "કિસી" કે દુન્યા મેં પૈદા હોને ઔર ફ઼િર બહુત બડે ઈમ્તિહાન મેં મુબ્તલા હોને કી આરઝૂ કર રહા હૈ ! મેરી યેહ બાત

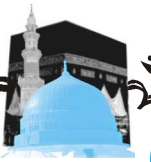

શાયદ વોહી શખ્સ સમઝ સકતા હૈ જો "બુરે ખાતિમે કે ખૌફ़" મેં મુબ્તલા હો. એક ખાઈફ़ બુઝુર્ગ હઝરતે સય્યિદુના ફ़ુઝૈલ બિન ઈયાઝ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે ફ़રમાન કા ખુલાસા હૈ : **મુઝે બડે સે બડે નેક બન્દે પર ભી રશ્ક નહીં આતા જો કે કિયામત કી હોલ નાકિયોં કા મુશા-હદા કરેગા, મુઝે સિર્ફ़ ઉસ પર રશ્ક આતા હૈ જો "કુછ ભી" ન હો.** (યા'ની પૈદા હી ન હો) (حِلْيَةُ الاولياء ج٨ ص ٩٣رقم ١١٤٧٠مُلَخَّصاً) **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે સય્યિદુના **ફ़ારૂકે આ'ઝમ** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને **ગ-લ-બએ ખૌફ़** કે વક્ત ફ़રમાયા : કાશ ! **મેરી માં ને હી મુઝ કો ન જના હોતા !** (الطَّبقاتُ الكُبرىٰ لابنِ سعد ج٣ ص ٢٧٤) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

કાશ ! કે મૈં દુન્યા મેં પૈદા ન હુવા હોતા

(નઝ્અ કી સખ્તિયોં, કબ્ર કી હોલ નાકિયોં, મહશર કી દુશ્વારિયોં ઔર જહન્નમ કી ખૌફ़નાક વાદિયોં કા તસવ્વુર બાંધ કર ખૌફ़े ખુદા عَزَّوَجَلَّ સે લરઝતે હુએ અશ્કબાર આંખોં સે ઈસ કલામ કો પઢિયે)

કાશ કે મૈં દુન્યા મેં પૈદા ન હુવા હોતા — કબ્રો હશ્ર કા હર ગમ ખત્મ હો ગયા હોતા
આહ ! સલ્બે ઈમાં કા ખૌફ़ ખાએ જાતા હૈ — કાશ ! મેરી માં ને હી મુઝ કો ન જના હોતા
આ કે ન ફ઼ંસા હોતા મૈં બતોરે ઈન્સાં કાશ ! — કાશ ! મૈં મદીને કા ઊંટ બન ગયા હોતા
દો જહાં કી ફ़िક્રોં સે યૂં નજાત મિલ જાતી — મૈં મદીને કા સચમુચ કુત્તા બન ગયા હોતા
કાશ ! ઐસા હો જાતા ખાક બન કે તયબા કી — મુસ્તફ़ા કે કદમોં સે મૈં લિપટ ગયા હોતા
મૈં બજાએ ઈન્સાં કે કોઈ પૌદા હોતા યા — નખ્લ બન કે તયબા કે બાગ મેં ખડા હોતા
ગુલશને મદીના કા કાશ ! હોતા મૈં સબ્ઝા — યા બતોરે તિન્કા હી મૈં વહાં પડા હોતા
જાં કની કી તકલીફ़ેં ઝબ્હ સે હૈં બઢ કર કાશ ! — મુર્ગ બન કે તયબા મેં ઝબ્હ હો ગયા હોતા

શોર ઉઠા યેહ મહશર મેં ખુલ્દ મેં ગયા અત્તાર
ગર ન વોહ બચાતે તો નાર મેં ગયા હોતા

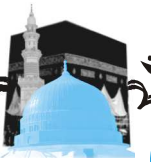

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : મુઝ પર દુરૂદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (ابو یعلیٰ)

અગર ઉલ્ટે હાથ મેં આ'માલ નામા મિલા તો ક્યા હોગા ! :

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ મકામે ઈબ્રત હૈ હમ સભી કો ગુનાહોં સે બાઝ રહના ઔર કિયામત કે હોશરુબા હાલાત પર સન્જી-દગી સે ગૌર કરના ચાહિયે જિસ દિન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તમામ મખ્લૂક કે સામને ગુનાહોં ભરા આ'માલ નામા પઢને કા હુક્મ ફ़રમાએગા, આહ ! ઉસ વક્ત હશ્ર કી ખૌફ़નાક સખ્તિયાં દરપેશ હોંગી, શિદ્દતે પ્યાસ સે ઝબાન બાહર નિકલ પડી હોગી, ભૂક સે કમર ટૂટ રહી હોગી. જન્નત મેં દાખિલે સે રોક દિયા ગયા હોગા, હર કિસ્મ કી રાહત બન્દ કર દી ગઈ હોગી, ઐસે તક્લીફ़ દેહ હાલાત મેં **લાખોં કરોડોં ગુનાહોં સે પુર આ'માલ નામા કિસ તરહ પઢ કર સુનાયા જા સકેગા !** આહ ! હમ યેહ ભી નહીં જાનતે કે આ'માલ નામા હમારે સીધે હાથ મેં દિયા જાએગા યા ઉલ્ટે હાથ મેં, જિસ કે ઉલ્ટે હાથ મેં આ'માલ નામા દિયા ગયા ઉસ કા ક્યા બનેગા ! પારહ 29 **સૂ-રતુલ હાક્કહ** આયત નમ્બર 19 તા 37 મેં આ'માલ નામે દિયે જાને કી કૈફ़િય્યત બયાન કરતે હુએ ઈશદિ ઈલાહી હોતા હૈ, **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** તો વોહ જો અપના નામએ આ'માલ દહને (યા'ની સીધે) હાથ મેં દિયા જાએગા, કહેગા : લો મેરે નામએ આ'માલ પઢો ★ મુઝે યકીન થા કે મૈં અપને હિસાબ કો પહોંચૂંગા ★ તો વોહ મન માનતે ચૈન મેં હૈ ★ બુલન્દ બાગ મેં ★ જિસ કે ખોશે ઝુકે હુએ ★ ખાઓ ઔર પિયો રચતા હુવા સિલા ઉસ કા જો તુમ ને ગુઝરે દિનોં મેં આગે ભેજા ★ ઔર વોહ જો અપના નામએ આ'માલ બાએં (યા'ની ઉલ્ટે) હાથ મેં દિયા જાએગા, કહેગા : હાએ ! કિસી તરહ મુઝે અપના નવિશ્તા (યા'ની લિખા હુવા) ન દિયા જાતા ★ ઔર મૈં ન જાનતા કે મેરા હિસાબ ક્યા હૈ ★ હાએ ! કિસી તરહ મૌત હી કિસ્સા ચુકા જાતી ★ મેરે કુછ કામ ન આયા મેરા માલ ★ મેરા સબ ઝોર જાતા રહા (ફ़िર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ જહન્નમ કે ખાઝિનોં યા'ની વહાં મામૂર ફ़िરિશ્તોં કો હુક્મ દેગા) ★ ઈસે પકડો ફ़िર ઈસે તૌક ડાલો ★ ફ़िર ઈસે ભડક્તી આગ મેં ધંસાઓ ★ ફ़िર ઐસી ઝન્જીર મેં જિસ કા નાપ સત્તર હાથ હૈ ઈસે પિરો દો ★ બેશક વોહ અ-ઝમત વાલે **અલ્લાહ** પર ઈમાન ન લાતા થા ★ ઔર મિસ્કીન કો ખાના દેને કી રગ્બત ન દેતા ★ તો આજ યહાં ઉસ કા કોઈ દોસ્ત નહીં ★ ઔર ન કુછ ખાને કો મગર દોઝખિયોં કા પીપ ★ ઉસે ન ખાએંગે મગર ખતાકાર.

મીઝાં પે સબ ખડે હૈં આ'માલ તુલ રહે હૈં
રખ લો ભરમ ખુદારા અત્તારે કાદિરી કા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 195)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

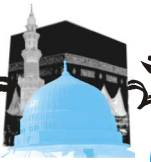

ફ઼ારૂક વ મુશ્તાક કે મઝાર કી મ-દની બહાર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈયાં પાને ઔર ખુદ કો કબ્રો હશ્ર કી હોલ નાકિયોં સે બચાને કી કોશિશ કા ઝેહ્ન બનાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે "મ-દની માહોલ" સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, **નેકી કી દા'વત** કે મ-દની કામોં મેં ભરપૂર હિસ્સા લીજિયે, મ-દની ઈન્આમાત કે મુતાબિક અપની ઝિન્દગી ગુઝારિયે, સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ઼िલોં** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરે સફ઼ર કી તરકીબ ફ઼રમાતે રહિયે. આઈયે ! ઈસ કી તરગીબ કે લિયે "એક મ-દની બહાર" સુનતે હૈં : ચુનાન્ચે ગુલઝારે તયબા (સરગોધા, પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે હલ્ફ઼िય્યા (યા'ની કસમ ખા કર દિયે હુએ) બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ, ગાલિબન (1428 સિ.હિ. યા'ની 2006 સિ.ઈ.) મેં મુઝે અપને એક અઝીઝ કે હમરાહ **સહરાએ મદીના** બાબુલ મદીના (કરાચી) મેં દા'વતે ઈસ્લામી કી મર્કઝી મજલિસે શૂરા કે મર્હૂમ નિગરાન, ખુશ ઈલ્હાન ના'ત ખ્વાન, બુલબુલે રૌઝએ રસૂલ અલહાજ કારી અબૂ ઉબૈદ **મુશ્તાક અત્તારી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى ઔર મર્કઝી મજલિસે શૂરા કે રુક્ન **મુફ઼્તિયે દા'વતે ઈસ્લામી** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અલ હાફ઼िઝ અલ કારી અલહાજ અબૂ ઉમર **મુહમ્મદ ફ઼ારૂક અત્તારી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى કે મઝારાતે તય્યિબાત પર હાઝિરી કી સઆદત હાસિલ હુઈ. દો પહર કા વક્ત થા, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઐન બેદારી કે આલમ મેં હમ દોનોં કો **હાજી મુશ્તાક** અત્તારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى કે મઝારે પુર અન્વાર સે **અઝાને ઝોહર** કી આવાઝ સાફ઼ સુનાઈ દી. ફ઼िર કુછ દેર બા'દ **મુફ઼્તિયે દા'વતે ઈસ્લામી** قُدِّسَ سِرُّهُ السَّامِى કી આવાઝ મેં **ઈકામત** સુની ફ઼िર હાજી મુશ્તાક સાહિબ કી **તકબીરે તહરીમા** ઔર દીગર **તકબીરાતે ઈન્તિકાલાત** કી આવાઝોં સે યેહી સમઝ આઈ કે વોહ મઝાર શરીફ઼ મેં **ઈમામત** ફ઼રમા રહે હૈં. જમાઅત ખત્મ હોને કે બા'દ દુઆ કી આવાઝ ભી સાફ઼ સુનાઈ દી, **દુઆ** ખત્મ હોને કે બા'દ હમેં **ખુશ્બૂ** કી મહક મહસૂસ હુઈ. મૈં ને હૈરત વ **ઈસ્તિ'જાબ** કે આલમ મેં ગુલઝારે તયબા (સરગોધા) કે એક ઝિમ્મેદાર ઈસ્લામી ભાઈ સે મોબાઈલ ફ઼ોન પર રાબિતા કિયા, ઔર વાકિઆ બયાન કિયા. ઈસ પર ઉન્હોં ને મુબારક બાદ દેતે હુએ ઈસ ઈમાન અફ઼રોઝ **"મ-દની બહાર"** કી રોશની મેં **અલ્લાહ** તઆલા કે મક્બૂલ બન્દોં ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام કે તસર્રુફ઼ાત વ

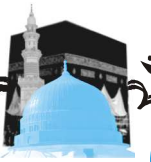

ઇખ્તિયારાત ઔર **દા'વતે ઇસ્લામી** કી બ-રકાત સે આગાહ કિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ યેહ સુન કર મૈં ઝૂમ ઉઠા, **અલ્લાહ** તઆલા કા કરોડહા કરોડ શુક્ર કે ઉસ ને મુઝે ઇસ નાઝુક દૌર મેં **દા'વતે ઇસ્લામી** કા મુશ્કબાર **મ-દની માહોલ** અતા ફરમાયા. મૈં દુઆ ગો હૂં કે **અલ્લાહ** તઆલા મુઝે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મ-દની કામોં મેં શબો રોઝ મસરૂફે અમલ રહતે હુએ સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝારને ઔર ઈમાન વ આફિય્યત કે સાથ મરને કી સઆદત ઇનાયત ફરમાએ. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

દા'વતે ઇસ્લામી ને દુન્યા ભર મેં ધૂમ મચાઈ હૈ

સારે જહાં મેં ઇશ્કે મુહમ્મદ કી ખુશ્બૂ ફૈલાઈ હૈ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

સાબિત બુનાની કા મઝાર મેં નમાઝ પઢના : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ઇસ મ-દની બહાર સે મા'લૂમ હુવા કે દા'વતે ઇસ્લામી વાલોં પર પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ ઔર મ-દની સરકાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા બેહદ વ બે શુમાર કરમ હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દોં કા અપને મઝાર મેં નમાઝ પઢના કોઈ અચમ્ભે (યા'ની હૈરત) કી બાત નહીં. ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام સે ઐસા સાબિત હૈ ચુનાન્ચે તાબેઈ બુઝુર્ગ હઝરતે સય્યિદુના **સાબિત બુનાની** قُدِّسَ سِرُّهُ النُّورانی ને દુઆ માંગી : "ઐ **અલ્લાહ** ! અગર તૂ કિસી કો **કબ્ર** મેં નમાઝ પઢને કી ઈજાઝત દેતા હૈ તો મુઝે ભી ઈજાઝત દેના." વફાત કે બા'દ દેખા ગયા કે આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه અપની **કબ્ર** મેં નમાઝ પઢ રહે થે. **(حِلْيَةُ الْاَولياء ج٢ ص٣٦٢ رقم ٢٥٦٨)**

અમ્બિયા કબ્રોં મેં નમાઝેં પઢતે હૈં : અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ભી હયાત હૈં ઔર અપની કબ્રોં મેં નમાઝેં પઢતે હૈં ચુનાન્ચે **અલ્લાહ** કે **મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ફરમાતે હૈં : اَلْاَنْبِيَاءُ اَحْيَاءٌ فِيْ قُبُوْرِهِمْ يُصَلُّوْن

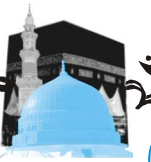

યા'ની અમ્બિયા અપની કબ્રોં મેં ઝિન્દા હૈં, નમાઝ પઢતે હૈં. (ابو یعلٰی ج۳ ص۲۱۶ حدیث۳۴۱۲) હઝરતે સય્યિદુના શૈખ અબ્દુલ વહ્હાબ શા'રાની قُدِّسَ سِرُّهُ النُّوْرَانِی ફરમાતે હૈં : સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم અપની **કબ્રે** અન્વર મેં ઝિન્દા હૈં ઔર અઝાન વ ઈકામત કે સાથ નમાઝ અદા ફરમાતે હૈં, ઐસે હી દીગર અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ભી નમાઝ અદા ફરમાતે હૈં. **(كَشْفُ الْغُمَّة عَنْ جَمِيعِ الْأُمَّة ، الجزءُ الثّانی ص۶۳)**

ચલો અચ્છા હુવા કામ આ ગઈ દીવાનગી અપની વગર્ના હમ ઝમાને ભર કો સમઝાને કહાં જાતે
ન જલતી શમ્અ મહફિલ મેં તો પરવાને કહાં જાતે ન હોતા દર નબી કા તો યેહ દીવાને કહાં જાતે

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રૌઝએ અન્વર સે અઝાન વ ઈકામત કી આવાઝ : 63 સને હિજરી મેં **વાકિઅએ હુર્રા** પેશ આયા જિસ મેં ઝાલિમ યઝીદિયોં ને **મદીનએ મુનવ્વરહ** زَادَهَا اللهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا પર ચઢાઈ કી, 700 સહાબએ કિરામ رِضْوَانُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِيْن ઔર મઝીદ આમ મુસલ્માન મિલા કર દસ હઝાર સે ઝાઈદ હઝરાત શહીદ કિયે ગએ, અહલે મદીના કો ખૂબ લૂટા ગયા, હઝારોં બાકિરહ (યા'ની કુંવારી) લડકિયોં કે સાથ مَعَاذَاللهِ عَزَّوَجَلَّ "ઝિયાદતી" કી ગઈ. મસ્જિદુન્ન-બવિય્યિશરીફ عَلٰى صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે સુતૂનોં સે ઘોડે બાંધે ગએ, તીન દિન તક મસ્જિદ શરીફ મેં લોગ નમાઝ સે મુશર્રફ ન હો સકે. ઈસ મૌકઅ પર સિર્ફ મશહૂર તાબેઈ બુઝુર્ગ હઝરતે સય્યિદુના સઈદ **બિન મુસય્યબ** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ અપને આપ કો દીવાના બના કર વહાં હાઝિર રહે, દીવાના સમઝ કર યઝીદી લોગ આપ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ કો શહીદ કરને સે બાઝ રહે. આપ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં : હુર્રા કે દિનોં મેં લોગોં કે વાપસ આને તક મૈં હમેશા નબિય્યે અકરમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી કબ્રે મુબારક સે અઝાનો ઈકામત કી આવાઝ સુનતા થા. **(دَلَائِلُ النُّبُوَّة لابی نُعیم ج۲ ص۵۶۷ وغیرہ)**

મેરે આકા આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ મેં અર્ઝ કરતે હૈં :

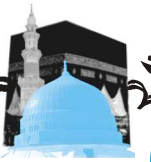

તૂ ઝિન્દા હૈ વલ્લાહ તૂ ઝિન્દા હૈ વલ્લાહ
મેરે ચશ્મે આલમ સે છુપ જાને વાલે !

(યા'ની યા રસૂલલ્લાહ ! **અલ્લાહ** કી કસમ ! આપ હયાત હૈં, ખુદા કી કસમ ! આપ ઝિન્દા હૈં, ઝાહિરી આંખોં સે મુઝે ઐ મેરે નઝર ન આને વાલે !)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મોમિન કી ફિરાસત સે ડરો : **ઈમામુત્તાઈફા** હઝરતે સય્યિદુના શૈખ અબુલ કાસિમ જુનૈદ બગદાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ને ફરમાયા : (મેરે પીરો મુર્શિદ) **હઝરતે** સય્યિદુના શૈખ સરી સ-કતી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى મુઝ સે ફરમાયા કરતે થે કે લોગોં મેં વા'ઝો નસીહત કિયા કરો મગર મૈં ખુદ કો ઈસ કા અહ્લ નહીં સમઝતા થા ઈસ લિયે હિમ્મત ન હોતી થી. એક શબે જુમુઆ જનાબે રિસાલત મઆબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ખ્વાબ મેં નવાઝ કર મુઝ સે ફરમાયા : "લોગોં કો નસીહત કરો." મૈં બેદાર હુવા ઔર સુબ્હ કા ઈન્તિઝાર કિયે બિગૈર (અપને પીર રોશન ઝમીર) હઝરતે સય્યિદુના **શૈખ સરી સ-કતી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કી ખિદમત મેં હાઝિર હો ગયા. (મેરે અર્ઝ કરને સે પહલે હી) ઉન્હોં ને (ગૈબ કી ખબર દેતે હુએ) ફરમાયા : "જબ તક **સરકારે નામદાર,** મદીને કે તાજદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ખુદ ન ફરમાયા તુમ ને મેરે કહને કા એ'તિબાર નહીં કિયા." હઝરતે સય્યિદુના શૈખ જુનૈદ બગદાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ને ઉસી સુબ્હ સે **જામેઅ મસ્જિદ** મેં બયાન શુરૂઅ કર દિયા. લોગોં મેં યેહ બાત ફૌરન ફૈલ ગઈ કે આજ સે **જુનૈદ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى બયાન ફરમાને લગે હૈં. એક દિન કિસી નૌ જવાન ને ઈજતિમાઅ મેં ખડે હો કર સુવાલ કિયા. **ઐ શૈખ !** બતાઈયે હુઝૂરે અક્દસ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ઈસ **ઈર્શાદે મુબારક :** اِتَّقُوْا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَاِنَّهٗ يَنْظُرُ بِنُوْرِ اللّٰه યા'ની "મોમિન કી ફિરાસત સે ડરો ક્યૂંકે વોહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નૂર સે દેખા કરતા હૈ." (ترمذى ج٥ ص٨٨ حديث٣١٢٨) કા ક્યા મતલબ હૈ ? ઉસ કા સુવાલ સુન કર ચન્દ લમ્હોં કે લિયે હઝરતે સય્યિદુના શૈખ **જુનૈદ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ને સર ઝુકા લિયા ફિર સરે મુબારક ઉઠા કર (ગૈબ કી ખબર

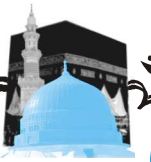

દેતે હુએ) ઈર્શાદ ફરમાયા : ઐ નૌ જવાન ! તૂ નસરાની (યા'ની ક્રિસ્ચેન) હૈ ઔર અબ તેરે મુસલ્માન હોને કા વક્ત આન પહોંચા હૈ, ઈમાન લે આ. વોહ જવાન જો કે વાકેઈ ક્રિસ્ચેન થા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ યેહ **કરામત** દેખ કર ઉસી વક્ત **મુસલ્માન હો ગયા.** (رَوْضُ الرَّيَاحِين ص١٠٧)

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

निगाहे वली में वोह तासीर देखी
बदलती हज़ारों की तक़दीर देखी

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અલ્લાહ અપને ઔલિયા કો ઇલ્મે ગૈબ અતા ફરમાતા હૈ : મીઠે મીઠે **ઈસ્લામી ભાઈયો !** ઈસ હિકાયત સે **મુબલ્લિગ** કા મકામ મા'લૂમ હુવા. سُبْحٰنَ اللّٰه ! સય્યિદુના શૈખ **જુનૈદ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى બતૌરે ઈન્કિસારી અપને આપ કો બયાન કે લિયે ના અહ્લ તસવ્વુર ફરમાતે થે, હાલાં કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ફઝ્લો કરમ સે આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઝબર દસ્ત આલિમ થે, આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه પર કરમ બાલાએ કરમ યેહ હુવા કે ખ્વાબ મેં તશરીફ લા કર રસૂલે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ,** શાહે આદમ વ બની આદમ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને **બયાન** કા હુક્મ ફરમાયા. ઈસ **હિકાયત** સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે **મેરે મક્કી મ-દની મુસ્તફા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બ અતાએ રબ્બુલ ઉલા **ગૈબ કા ઈલ્મ** રખતે હૈં આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો મા'લૂમ થા કે જુનૈદે બગદાદી કો ઈન કે પીરો મુર્શિદ કહ રહે હૈં ફિર ભી યેહ **બયાન** કરને સે ઝિજક્તે હૈં, લિહાઝા બ નફ્સે નફીસ ખ્વાબ મેં તશરીફ લા કર બયાન કા હુક્મ સાદિર ફરમાયા. યેહ ભી જાનને કો મિલા કે **ફૈઝાને મુસ્તફા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે હઝરાતે ઔલિયા કો ભી **ઈલ્મે ગૈબ** હોતા હૈ જભી તો હઝરતે સય્યિદુના **સરી સ-કતી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ને અપને મુરીદે ખાસ કા ખ્વાબ જાન લિયા. નીઝ હઝરતે સય્યિદુના શૈખ **જુનૈદે બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى ને ભી તો નસરાની યા'ની ક્રિસ્ચેન કો મુઅમિનાના ફિરાસત સે પહચાન

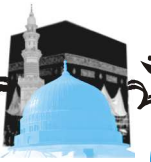

કર **ગૈબ** કી ખબર સે માલામાલ અછૂતે અન્દાઝ મેં ઉસે **નેકી કી દા'વત** ઈનાયત ફ़રમાઈ ઔર વોહ કરામત ભરી નેકી કી દા'વત કી બ-ર-કત સે હાથોં હાથ ઈસ્લામ કે દામને રહમત મેં આ ગયા.

ફ़िરાસત કી તા'રીફ़ : હદીસે મુબા-રકા મેં "ફ़िરાસત" કા ઝિક્ર હૈ ઈસ કે મા'ના ભી સમઝ લીજિયે. **ફ़िરાસત** કા મા'ના હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ અપને ઔલિયા કે દિલોં મેં વોહ ચીઝ ડાલતા હૈ જિસ સે ઉન્હેં બા'ઝ લોગોં કે હાલાત કા ઈલ્મ હો જાતા હૈ. (اشعۃ اللمعات ج۳ ص۳۸۳) સરકારે આ'લા હઝ્રત رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને અપને પ્યારે પ્યારે આકા મક્કી મ-દની મુસ્તફ़ા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી **ઈલ્મે ગૈબ** શરીફ़ સે માલામાલ નિગાહે બે મિસાલ કા ઔજ વ કમાલ બયાન કરતે હુએ ક્યા ખૂબ શે'ર મોઝૂં કિયા હૈ :

सरे अर्श पर है तेरी गुज़र, दिले फ़र्श पर है तेरी नज़र
म-लकूतो मुल्क में कोई शै नहीं वोह जो तुझ पे ईयां नहीं

મુશ્કિલ અલ્ફ़ાઝ કે મઆની : **सरे अर्श** : અર્શ કે ઊપર. **म-लकूत** : ફ़िરિશ્તોં કે રહને કી જગહ. **ईयां** ઝાહિર.

शहे कलामे रज़ा : या रसूलल्लाह صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! અર્શ કે ઊપર ઔર ફ़ર્શ યા'ની ઝમીન કે અન્દર કા સબ કુછ આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે પેશે નઝર હૈ. દુન્યા જહાન મેં કોઈ ભી ઐસી શૈ નહીં જો આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર ઝાહિર ન હો.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મેરે દોસ્ત કા ખ્વાબ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મેરે મક્કી મ-દની આકા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ગૈબ કી બાતેં જાનતે હૈં. આઈયે ઈસ ઝિમ્ન મેં કિયામે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે કબ્લ કા સુના હુવા ઈમાન અફ़રોઝ ખ્વાબ સમાઅત ફ़રમાઈયે : ચુનાન્ચે એક ઈસ્લામી ભાઈ ને સગે મદીના غُفِرَ عَنْهُ કો જો કુછ બતાયા ઉસ કા ખુલાસા હૈ : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મુઝે ખ્વાબ મેં જનાબે રિસાલત મઆબ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઝિયારત કી સઆદત

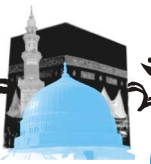

મિલી, હિમ્મત કર કે અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! ક્યા આપ કો **ઈલ્મે ગૈબ** હૈ ? ઈર્શાદ ફ़રમાયા : હાં. ઈસ કે બા'દ સરકારે નામદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને એક આયતે કુરઆની સુનાઈ, સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે લબહાએ મુબા-રકા સે તિલાવત, આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ખુશ આવાઝી ઔર **આદાએગિયે** હુરૂફ़ કા હુસ્ને ઉસ્લૂબ (યા'ની હુરૂફ़ કી અપને મખારિજ સે અદાએગી કી ખૂબ સૂરતી) **મરહબા** ! ઐસી ઉમ્દા ઔર શીરીં આવાઝ વ કિરાઅત મૈં ને કભી નહીં સુની થી, આયતે શરીફ़ા મૈં ભૂલ ગયા હૂં, હાં ઈતના યાદ પડતા હૈ કે ઉસ કે આખિર મેં લફ़્ઝ "**بِضَنِيْنٍ**" થા ઈસ પર મૈં ને (યા'ની સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ ને) પારહ **30 સૂ-રતુત્તકવીર** કી આયત નમ્બર ડબલ બારહ (24) સુનાઈ : "**وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِيْنٍ ۝**" વોહ ઈસ્લામી ભાઈ બોલ ઉઠે : હાં હાં યેહી આયતે કરીમા થી. સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ ને ઉન કો આયતે કરીમા કા તરજમા બતાયા ઔર અર્ઝ કી કે યકીનન સરકારે દો આલમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત વ ઈનાયત સે **ઈલ્મે ગૈબ** હૈ.

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ **હિકાયત** સે કોઈ ઈસ **વસ્વસે** મેં ન પડે કે લો ભઈ ! ખ્વાબોં સે **ઈલ્મે ગૈબ** સાબિત કિયા જા રહા હૈ હાલાં કે ગૈરે નબી કા દેખા હુવા ખ્વાબ તો **હુજ્જત** (યા'ની દલીલ) હી નહીં. સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ ઈકરાર કરતા હૈ કે વાકેઈ હર મસ્અલા ખ્વાબ સે હલ નહીં કિયા જાતા, મગર યહાં ખ્વાબ સે નહીં ખ્વાબ મેં અતા કર્દા જવાબ મેં બયાન કર્દા કુરઆની આયત સે **ઈલ્મે ગૈબ** કા સુબૂત પેશ કિયા જા રહા હૈ ઔર વોહ આયતે કરીમા વાકેઈ ઈલ્મે ગૈબે મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર દાલ્લ (યા'ની દલીલ) હૈ. લિહાઝા મઝકૂરા આયત મઅ તરજમા મુલા-હઝા ફ़રમાઈયે :

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِيْنٍ ۝
(پ ۳۰ التکویر ۲٤)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર યેહ નબી ગૈબ બતાને મેં બખીલ નહીં.

ઈસ આયતે મુબા-રકા સે મા'લૂમ હુવા કે મક્કી મ-દની મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **ગૈબ** બતાતે હૈં ઔર ઝાહિર (યા'ની UNDERSTOOD) હૈ કે બતાએગા વોહી જિસ કો ઈલ્મ હોગા. તો બેશક, બિલા શુબા રબ્બુલ આ-લમીન عَزَّوَجَلَّ કી ઈનાયત સે

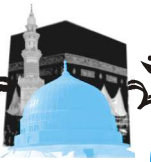

રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **ઈલ્મે ગૈબ** કી દૌલત સે માલામાલ હૈં. બારગાહે રિસાલત મેં આશિકે માહે રિસાલત આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه અર્ઝ કરતે હૈં :

ઔર કોઈ ગૈબ ક્યા તુમ સે નિહાં હો ભલા

જબ ન ખુદા હી છુપા તુમ પે કરોડોં દુરૂદ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : યા રસૂલલ્લાહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم આપ કી શાને અ-ઝમત નિશાન કે ક્યા કહને ! શબે મે'રાજ ઐન જાગતી હાલત મેં આપ ને અપને મુબારક સર કી આંખોં સે અપને પાક પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કા દીદાર કિયા, તો યૂં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ જો કે ગૈબુલ ગૈબ હૈ વોહ ભી અપને ફઝલો કરમ સે આપ પર ઝાહિર વ આશકાર હો ગયા તો અબ કોઈ ઔર ગૈબ આપ સે કિસ તરહ નિહાં યા'ની છુપા રહ સકતા હૈ.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

એક ઠોકર મેં ઉહુદ કા ઝલ્ઝલા જાતા રહા : "બુખારી શરીફ" મેં હૈ : હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે **સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ,** સરદારે **મક્કએ મુકર્રમા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم, **હઝરતે** સય્યિદુના અબૂ બક્ર સિદ્દીક, **હઝરતે** સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ ઔર **હઝરતે** સય્યિદુના ઉસ્માને ગની رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُم ઉહુદ પહાડ પર તશરીફ લે ગએ તો વોહ (ખુશી કે મારે) હિલને લગા. આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસે ઠોકર માર કર ફરમાયા : اُثْبُتْ اُحُدُ فَاِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَّصِدِّيْقٌ وَّشَهِيْدَانِ. ઉહુદ ! ઠહર જા ક્યૂંકે તેરે ઊપર એક નબી, એક સિદ્દીક ઔર દો શહીદ હૈં. **(صحيح بخارى ج ٢ ص ٥٢٤ حديث ٣٦٧٥)**

એક ઠોકર મેં ઉહુદ કા ઝલ્ઝલા જાતા રહા

રખતી હૈં કિતના વકાર અલ્લાહુ અકબર એડિયાં

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

www.dawateislami.net

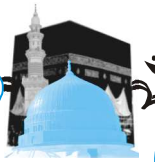

મઝકૂરા હદીસ સે ઇલ્મે ગૈબ સાબિત હોતા હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !

"બુખારી શરીફ" કી મઝકૂરા હદીસે પાક સે اَظْهَرُ مِنَ الشَّمْس وَ اَبْيَنُ مِنَ الْاَمْس (યા'ની સૂરજ સે ઝિયાદા રોશન ઔર રોઝે ગુઝશ્તા સે ઝિયાદા કાબિલે યકીન) હુવા કે હમારે પ્યારે પ્યારે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો અતાએ ઇલાહી સે **ઇલ્મે ગૈબ** હૈ જભી તો આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને જ-બલે ઉહુદ શરીફ સે ઇર્શાદ ફરમા દિયા કે તુઝ પર "એક નબી" એક સિદ્દીક ઔર **દો શહીદ** હૈં. કિસી કે બારે મેં ઉસ કે જીતે જી બતા દેના કે યેહ **શહીદ** હૈ, યેહ **ગૈબ** કી ખબર નહીં તો ઔર ક્યા હૈ. ઇસ હદીસે પાક કે તહ્ત **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان **મિરઆત** જિલ્દ 8 **સફહા** 408 તા 409 પર ફરમાતે હૈં : મા'લૂમ હુવા કે **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) કે મક્બૂલ બન્દે સારી ખલ્કત (યા'ની શજર વ હજર દરિયા વ પહાડ સભી) કે મહબૂબ (ઔર પ્યારે) હોતે હૈં, ઇન કી તશરીફ આ-વરી સે સબ ખુશિયાં મનાતે હૈં, ઉન્હેં પથ્થર ઔર પહાડ ભી જાનતે હૈં. મઝીદ ફરમાતે હૈં : યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે હુઝૂર (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) સબ કે **અન્જામ** (યા'ની અચ્છા યા બુરા ખાતિમા હોને) સે ખબરદાર હૈં કે ફરમાયા : ઇન મેં સે દો સહાબા **શહીદ** હો કર વફાત પા જાએંગે. (મિરઆત, જિ. 8, સ. 408)

રબ કી અતા સે સબ કુછ જાને દેખે બઈદો કરીબ

ગૈબ કી ખબરેં દેને વાલા અલ્લાહ કા વોહ હબીબ

اَللّٰـه اَللّٰـه، اَللّٰـه هُو، لَا اِلٰـهَ اِلَّا هُو

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગૈબ કી તા'રીફ : મુફસ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان "તફસીરે નઈમી" મેં ફરમાતે હૈં : **ગૈબ** કે (લફ્ઝી) મા'ના ગાઇબ યા'ની છુપી હુઈ ચીઝ. ઇસ્તિલાહ (યા'ની મખ્સૂસ. મુરાદી મા'ના) મેં **ગૈબ**

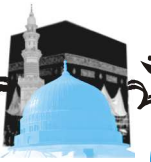

વોહ ચીઝ કહલાતી હૈ જો કે ઝાહિરી બાતિની હવાસ (યા'ની મહસૂસ કરને કી કુવ્વતોં) ઔર અક્લ સે છુપી હો યા'ની ન તો આંખ, નાક, કાન વગૈરા સે મા'લૂમ હો સકે ઔર ન ગૌરો ફ़िક્ર સે અક્લ મેં આ સકે. (તફ़્સીરે નઈમી, જિ. 1, સ. 121) મ-સલન **જન્નત** હમારે લિયે ઈસ વક્ત **ગૈબ** હૈ ક્યૂંકે ઈસ કો હમ હવાસ (યા'ની આંખ, નાક, કાન વગૈરા) સે મા'લૂમ હી નહીં કર સકતે. **ગૈબ** વોહ હૈ જો હમ સે પોશીદા હો ઔર હમ અપને **હવાસે ખમ્સા** યા'ની દેખને, સુનને, સૂંઘને, ચખને ઔર છૂને સે જાન ન સકેં ઔર ગૌરો ફ़िક્ર સે અક્લ ઉસે મા'લૂમ ન કર સકે. **(مُلَخَّص از تفسیرِ بیضاوی ج۱ص۱۱۶ وغیرہ)**

ઇલ્મે ગૈબ કે મુ-તઅલ્લિક અકાબિરીને ઉમ્મત કે અક્વાલ : ફ़ૈઝાને અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام સે ઔલિયાએ ઉઝ્ઝામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام કો ભી **ઈલ્મે ગૈબ** અતા કિયા જાતા હૈ ચુનાન્ચે ઈસ ઝિમ્ન મેં અકાબિરીને ઉમ્મત કે અક્વાલ મુલા-હઝા ફ़રમાઈયે : હઝરતે અલ્લામા અલી કારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى ફ़રમાતે હૈં : હમારા અકીદા હૈ કે બન્દા તરક્કિયે મકામાત પા કર સિ-ફ़તે રૂહાની તક પહોંચતા હૈ ઉસ વક્ત ઉસે **ઈલ્મે ગૈબ** હાસિલ હોતા હૈ. (مِرْقَاةُ الْمَفَاتِيح ج۱ص۱۲۸) મઝીદ એક ઔર મકામ પર લિખતે હૈં : નૂરે ઈમાન કી કુવ્વત બઢને સે બન્દા હકાઈકે અશ્યા (યા'ની ચીઝોં કી હકીકતોં) પર મુત્તલઅ હોતા હૈ ઔર ઉસ પર ન સિર્ફ़ **ગૈબ** બલ્કે ગૈબુલ ગૈબ યા'ની ગૈબ કા ગૈબ ભી રોશન હો જાતા હૈ. **(ایضاًص۱۱۹)**

ઈમામ ઈબ્ને હજર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْبَر ફ़રમાતે હૈં : ઔલિયા કો કિસી વાકિએ યા વકાએઅ (યા'ની વાકિઆત) મેં **ઈલ્મે ગૈબ** હાસિલ હોતા હૈ યેહ બિલ્કુલ દુરુસ્ત હૈ, ઉન મેં સે કાફ़ી હઝરાત સે ઐસા ઝાહિર હો કર મુશ્તહર (યા'ની મશ્હૂર ભી) હુવા. **(اعلام بقواطع الاسلام ص۳۰۹)**

સિલ્સિલએ આલિયા નક્શ બન્દિયા કે ઈમામ હઝરતે સય્યિદુના **અઝીઝાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફ़રમાયા કરતે : "ઈસ ગુરૌહે ઔલિયા કી નઝર મેં ઝમીન દસ્તર ખ્વાન કી તરહ હૈ." (نَفَحَاتُ الانس ص۳۸۷) યા'ની જિસ તરહ દસ્તર ખ્વાન કી હર ચીઝ નઝર આ જાતી હૈ ઈસી તરહ ઝમીન કી હર ચીઝ ઈન કો દિખાઈ દેતી હૈ. હઝરતે ખ્વાજા **બહાઉલ હક્કે વદ્દીન**

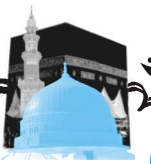

નક્શ બન્દી عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْقَوِى યેહ કૌલ નક્લ કર કે ફ૨માતે : "હમ કહતે હૈં કે (ઝમીન ઉન કે લિયે) નાખુન કી સત્હ કી તરહ હૈ, કોઈ ચીઝ ઉન કી નઝ૨ સે ગાઈબ નહીં." **(ایضاً ص۳۸۷۔۳۸۸)**

મુફ़સ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝ૨તે મુફ़તી અહમદ યા૨ ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان **તફ़સીરે નઈમી** જિલ્દ 4 **સફ઼હા** 371 પ૨ "તફ़સીરે રૂહુલ મઆની" કે હવાલે સે લિખતે હૈં : "બા'ઝ અહલે કશ્ફ **ઔલિયાઉલ્લાહ** ભી ગુયૂબ (યા'ની ગૈબોં) પ૨ મુત્તલઅ કિયે જાતે હૈં મગ૨ **નબી** કે વાસિતે સે, બિલા વાસિતા નહીં." **(روحُ المعانی ج٤ ص٤٧٥)**

હમારે **ગૌસે આ'ઝમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم "કસીદએ ગૌસિયા" મેં ફ૨માતે હૈં :

نَظَرْتُ إِلٰى بِلَادِ اللّٰهِ جَمْعًا كَخَرْدَلَةٍ عَلٰى حُكْمِ التِّصَالِىْ

(તરજમા : મૈં ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે સારે શહરોં કો ઈસ તરહ દેખ લિયા જૈસે રાઈ કે ચન્દ દાને મિલે હુએ હોં)

હઝ૨તે સય્યિદુના શૈખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસે દેહલવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને **"અખ્બારુલ અખ્યાર" સફ઼હા** 15 પ૨ હુઝૂરે ગૌસુલ આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કા યેહ ઈશાદિ મુઅઝ્ઝમ નક્લ કિયા હૈ : **"અગ૨ શરીઅત ને મેરે મુંહ મેં લગામ ન ડાલી હોતી તો મૈં તુમ્હેં બતા દેતા કે તુમ ને ઘ૨ મેં ક્યા ખાયા હૈ ઔ૨ ક્યા રખા હૈ, મૈં તુમ્હા૨ે ઝાહિ૨ વ બાતિન કો જાનતા હૂં ક્યૂંકે તુમ મેરી નઝ૨ મેં આ૨ પા૨ નઝ૨ આને વાલે શીશે (યા'ની કાંચ) કી તરહ હો."** હઝ૨તે મૌલાના રૂમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَيُّوْم **મસ્નવી શરીફ** મેં ફ૨માતે હૈં :

لَوحِ مَحفوظ اَست پیشِ اولیاء

اَزچہ مَحفوظ اَست محفوظ از خطا

(યા'ની લૌહે મહફ઼ૂઝ **ઔલિયાઉલ્લાહ** رَحِمَهُمُ اللهُ تَعَالٰى કે પેશે નઝ૨ હોતી હૈ જો કે હ૨ ખતા સે મહફ઼ૂઝ હોતી હૈ) શાહ અબ્દુલ અઝીઝ મુહદ્દિસે દેહલવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى તફ़સીરે અઝીઝી મેં **"સૂ-રતુલ જિન્ન"** કી તફ़સીર મેં લિખતે હૈં : "લૌહે મહફ઼ૂઝ કી ખબ૨ ૨ખના ઔ૨ ઉસ કી તહ૨ીર દેખના બા'ઝ **ઔલિયાઉલ્લાહ** સે **બ તરીકે તવાતુ૨** (યા'ની તસલ્સુલ કે સાથ) મન્કૂલ હૈ."

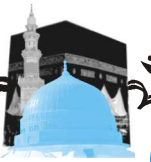

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

લૌહે મહફૂઝ કે બારે મેં દિલ ચસ્પ મા'લૂમાત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હોશ સંભાલને કે બા'દ તકરીબન હર મુસલ્માન **લૌહે મહફૂઝ** કા નામ સુન લેતા હૈ લેકિન સબ કો લૌહે મહફૂઝ કે બારે મેં મા'લૂમાત ભી હોં યેહ ઝરૂરી નહીં, આઈયે ! મા'લૂમ કરતે હૈં કે લૌહે મહફૂઝ ક્યા હૈ. લૌહે મહફૂઝ કા તઝકિરા કરતે હુએ **અલ્લાહ** તબા-રક વ તઆલા પારહ 30 **સૂ-રતુલ બુરૂજ** આયત નમ્બર 21 ઔર 22 મેં ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

بَلْ هُوَ قُرْاٰنٌ مَّجِيْدٌ ۙ﴿۲۱﴾ فِيْ لَوْحٍ مَّحْفُوْظٍ ﴿۲۲﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : બલ્કે વોહ કમાલ શરફ વાલા કુરઆન હૈ લૌહે મહફૂઝ મેં.

હઝરતે અલ્લામા મુહમ્મદ બિન અહમદ અન્સારી કુરતુબી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى **તફસીરે કુરતુબી** જિલ્દ 10 **સફહા** 210 પર ઈન આયાત કે તહ્ત લિખતે હૈં : યા'ની કુરઆને કરીમ એક **લૌહ** મેં લિખા ગયા હૈ જો શયાતીન કી પહોંચ સે દૂર, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે પાસ **મહફૂઝ** હૈ. ઉ-લમાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام લિખતે હૈં : **લૌહે મહફૂઝ** મેં મખ્લૂક કી તમામ અક્સામ ઔર ઈન કે **મુ-તઅલ્લિક** તમામ ઉમૂર મ-સલન મૌત, રિઝ્ક, આ'માલ ઔર ઉસ કે નતાઈજ ઔર ઈન પર નાફિઝ હોને વાલે ફૈસલોં કા બયાન હૈ. **(تفسیر قرطبی ج ۱۰ ص ۲۱۰)**

લૌહે મહફૂઝ કહાં હૈ ? : હઝરતે સય્યિદુના મુકાતિલ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : લૌહે મહફૂઝ અર્શ કી દાઈં (યા'ની સીધી) જાનિબ હૈ. **(تفسیر قرطبی ج ۱۰ ص ۲۱۰)**

લૌહે મહફૂઝ સફેદ મોતી સે બની હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મહબૂબ, **દાનાએ ગૂયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : લૌહે મહફૂઝ સફેદ મોતી સે બની હૈ, ઉસ કા **કલમ** નૂર ઔર કિતાબત (યા'ની લિખાઈ) ભી નૂર હૈ.

(ماخوذ از حِلْيَةُ الْاَولياء ج ٤ ص ٣٣٨ رقم ٥٧٦٧)

સબ સે પહલે લૌહે મહફૂઝ મેં ક્યા લિખા ગયા ? : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا ને ફરમાયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને સબ સે પહલી ચીઝ **લૌહે મહફૂઝ** મેં યેહ લિખી કે મૈં **અલ્લાહ** હૂં મેરે સિવા કોઈ ઈબાદત કા મુસ્તહિક નહીં ! **મુહમ્મદ** (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم)

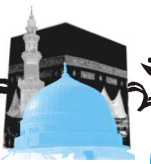

મેરે રસૂલ હૈં. જિસ ને મેરે ફૈસલે કો તસ્લીમ કર લિયા ઔર મેરી નાઝિલ કી હુઈ મુસીબત પર સબ્ર કિયા ઔર મેરી ને'મતોં કા શુક્ર અદા કિયા તો મૈં ને ઉસ કો **સિદ્દીક** લિખા હૈ ઔર ઉસ કો સિદ્દીકીન કે સાથ ઉઠાઊંગા ઔર જિસ ને મેરે ફૈસલે કો તસ્લીમ નહીં કિયા ઔર મેરી નાઝિલ કી હુઈ મુસીબત પર **સબ્ર** નહીં કિયા ઔર મેરી ને'મતોં કા શુક્ર અદા નહીં કિયા વોહ મેરે સિવા જિસે ચાહે અપના મા'બૂદ બના લે. **(تفسیر قرطبی ج۱۰ص۲۱۰)**

તુમ નફ્સ કે પીછે લગ ગએ હો : હજ્જાજ બિન યુસૂફ ને હઝરતે સય્યિદુના મુહમ્મદ બિન હનફિયા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કો ધમકી આમેઝ મક્તૂબ ભેજા તો આપ رَحْمَۃُ اللّٰہِ تَعَالٰی عَلَیْہ ને જવાબ મેં લિખા : મુઝ તક યેહ રિવાયત પહોંચી હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ હર રોઝ **લૌહે મહફૂઝ** મેં તીન સો સાઠ મર્તબા નઝર ફ૨માતા હૈ, વોહ ઈઝ્ઝત ઔર ઝિલ્લત દેતા હૈ, તંગી ઔર ફ૨ાખી (યા'ની કુશા-દગી) ફ૨માતા હૈ ઔર વોહ જો ચાહે કરતા હૈ, શાયદ ઉન નઝરોં મેં સે એક નઝર ને તુમ્હેં તુમ્હારે નફ્સ કે સાથ ઐસા મશ્ગૂલ કર દિયા હૈ કે તુમ ઈસ સે ફ૨ાગત હી નહીં પાતે. **(تفسیر قرطبی ج۱۰ص۲۱۰)**

કિયામત તક હોને વાલી હર બાત લૌહે મહફૂઝ મેં લિખી હુઈ હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ને ફ૨માયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને **લૌહે મહફૂઝ** કો પૈદા ફ૨માયા, ઉસ કી લમ્બાઈ એક સો સાલ કી મસાફ઼ત (ફ઼ાસિલા, દૂરી) થી ફિ૨ ઉસ ને મખ્લૂક કો પૈદા કરને સે પહલે **કલમ** કો ફ૨માયા તૂ મેરી મખ્લૂક કે બારે મેં મેરા ઈલ્મ લિખ દે પસ ઉસ ને કિયામત તક હોને વાલા સબ કુછ લિખ દિયા. **(العظمة لابی الشیخ ص۸۶رقم ۲۲۳)**

"لَآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ" કી ગવાહી દેને વાલા દાખિલે જન્નત હોગા : હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મહબૂબ, **દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફ૨માયા : "બેશક **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને **લૌહે મહફૂઝ** મેં લિખા : "اِنِّیْۤ اَنَا اللّٰہُ لَآ اِلٰہَ اِلَّا اَنَا" બિલા શુબા મૈં **અલ્લાહ** હૂં ઔર મેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં મૈં ને તીન સો દસ સે કુછ ઝાઈદ (કિસ્મોં કી) મખ્લૂક પૈદા ફ૨માઈ

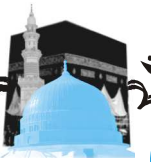

ઉન મેં સે જિસ મખ્લૂક ને ભી યેહ શહાદત દી "لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه" વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગી."

(تفسیر دُرِّمنثور ج۸ ص۴۷۲)

જન્નત કા હકદાર કૌન ? : હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ને ફરમાયા : "લૌહે મહફૂઝ પર લિખા હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, ઉસ કા દીન ઈસ્લામ હૈ ઔર **મુહમ્મદ** (صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم) ઉસ કે ખાસ બન્દે ઔર રસૂલ હૈં. જો ઉસ પર ઈમાન લાયા ઔર ઉસ કા વા'દા સચ્ચા કિયા ઔર ઉસ કે રસૂલોં કી ઇત્તિબાઅ (યા'ની પૈરવી) કી તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસે જન્નત મેં દાખિલ ફરમાએગા." **(تفسیر بغوی ج۴ ص۴۴۱)**

અજબ નહીં કે લિખા લૌહ કા નઝર આએ
જો નક્શે પા કા લગાઉં ગુબાર આંખોં મેં

(સામાને બખ્શિશ)

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیب ! صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

બેટા પૈદા હોને કી બિશારત : હઝરતે શાહ **વલિય્યુલ્લાહ** મુહદ્દિસે દેહલવી عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْقَوِی ફરમાતે હૈં કે મેરે વાલિદે માજિદ હઝરતે શાહ અબ્દુર્રહીમ عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْکَرِیْم ફરમાતે હૈં : મૈં એક બાર હઝરતે સય્યિદુના ખ્વાજા **કુત્બુદ્દીન બખ્તિયાર કાકી** عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْبَاقِی કે મઝારે મુનવ્વર કી ઝિયારત કે લિયે ગયા. ઉન કી રૂહે મુબારક ઝાહિર હુઈ ઔર ફરમાયા : **"તુમ્હારે યહાં ફરઝન્દ પૈદા હોગા ઉસ કા નામ કુત્બુદ્દીન અહમદ રખના."** ચૂંકે ઝૌજા બુઢાપે કો પહોંચ ગઈ થીં ઈસ લિયે મૈં ને ખયાલ કિયા શાયદ ઈસ ઈર્શાદ સે મુરાદ બેટે કા બેટા યા'ની પોતા હોગા. હઝરતે સય્યિદુના ખ્વાજા કુત્બુદ્દીન બખ્તિયાર કાકી عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْبَاقِی મેરે ઈસ **દિલી ખયાલ** પર ફૌરન મુત્તલઅ હો ગએ ઔર ફરમાયા : મેરી યેહ મુરાદ નહીં હૈ બલ્કે વોહ ફરઝન્દ તુમ્હારી સુલ્બ (યા'ની પીઠ) સે હોગા." શાહ **વલિય્યુલ્લાહ** સાહિબ عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ تَعَالٰی મઝીદ ફરમાતે હૈં : વાલિદે માજિદ عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْوَاجِد ને એક મુદ્દત કે બા'દ દૂસરી ખાતૂન સે અક્દ (યા'ની નિકાહ) ફરમાયા તો યેહ કાતિબુલ હુરૂફ ફકીર **વલિય્યુલ્લાહ** પૈદા હુવા. શુરૂઅ મેં યેહ વાકિઆ યાદ ન રહા તો **"વલિય્યુલ્લાહ"** નામ રખ દિયા ઔર કુછ અર્સે કે બા'દ યાદ આયા તો દૂસરા નામ (હઝરતે સય્યિદુના

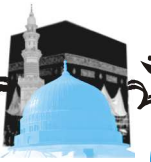

ખ્વાજા કુત્બુદ્દીન બખ્તિયાર કાકી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَاقِى કે ફરમાન કે મુતાબિક) કુત્બુદ્દીન અહમદ **રખા.**

(آنفاس العارفين ص ٧٩) અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

પહલે ખયાલ પર ક્યૂં ન નિકલે ? : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી અતા સે હઝરતે સય્યિદુના શૈખ **જુનૈદ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ભી દિલોં કે હાલ જાન લેતે થે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના ખૈરુન્નસાજ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : મૈં અપને ઘર મેં થા કે દિલ મેં ખયાલ આયા કે હઝરતે સય્યિદુના શૈખ **જુનૈદ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى દરવાઝે પર તશરીફ લાએ હૈં મગર મૈં ને તવજ્જોહ હટા દી મગર ફિર **દોબારા** ઔર **સહબારા** (યા'ની તીસરી બાર) યેહી ખયાલ આયા, નિકલા તો વાકેઈ આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه દરવાઝે પર થે, મુઝ સે ફરમાયા : **પહલે ખયાલ પર ક્યૂં ન નિકલે !**

(رسالۂ قُشَيريه ص ٢٧٤)

سُبْحٰنَ اللهِ ! દેખા આપ ને ! હઝરતે સય્યિદુના શૈખ **જુનૈદ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ને **ગૈબ** કી ખબર ઈર્શાદ ફરમા દી કે "પહલી બાર ખયાલ આતે હી ક્યૂં ન નિકલે !" જબ ઔલિયા કે **ઈલ્મે ગૈબ** કા યેહ હાલ હૈ તો **મીઠે મીઠે મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે **ઈલ્મે ગૈબ** કા ક્યા મકામ હોગા ! હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ બૂસૈરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى અપને મશહૂરે ઝમાના "કસીદએ બુર્દા શરીફ" મેં અર્ઝ કરતે હૈં :

فَاِنَّ مِنْ جُوْدِكَ الدُّنْيَا وَضَرَّتَهَا وَمِنْ عُلُوْمِكَ عِلْمَ اللَّوحِ وَالْقَلَمِ

(યા'ની **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! દુન્યા વ આખિરત દોનોં હુઝૂર કે જૂદો બખ્શિશ મેં સે એક હિસ્સા હૈં ઔર લૌહો કલમ કા ઈલ્મ (જિસ મેં તમામ مَاكَانَ وَمَا يَكُوْن યા'ની જો હુવા ઔર હોગા સબ લિખા હૈ) આપ કે ઉલૂમ કા એક હિસ્સા હૈં.)

મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه બારગાહે રિસાલત મેં અર્ઝ ગુઝાર હૈં :

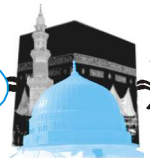

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા સુબ્હ ઔર દસ મરતબા શામ દુરૂદે પાક પઢા ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શફાઅત મિલેગી. (مجمع الزوائد)

ખુદા ને કિયા તુઝ કો આગાહ સબ સે દો આલમ મેં જો કુછ ખફી વ જલી હૈ
કરૂં અર્ઝ ક્યા તુઝ સે ઐ આલિમુસ્સિર કે તુઝ પર મેરી હાલતે દિલ ખુલી હૈ

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈન અશ્આર મેં ફરમાતે હૈં (1) **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! દોનોં જહાનોં મેં જો કુછ ખફી વ જલી (યા'ની છુપા ઔર ઝાહિર) હૈ ઉસ સે **અલ્લાહ** તઆલા ને આપ કો આગાહ કર દિયા હૈ. (2) ઐ આલિમુસ્સિર (યા'ની ઐ છુપે હુએ હાલાત જાનને વાલે !) આપ સે ક્યા અર્ઝ કરૂં આપ પર તો મેરે દિલ કી સારી હાલત ઝાહિર હૈ.

ગિર્દાબે બલા મેં ફંસ કે કોઈ તયબા કી તરફ જબ તકતા હૈ
સુલ્તાને મદીના ખુદ આ કર બિગડી કો બનાયા કરતે હૈં

(**ઈલ્મે** ગૈબ કે **મુ-તઅલ્લિક** તફસીલી મા'લૂમાત કે લિયે રિસાલા **ખાલિસુલ એ'તિકાદ** (ફતાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 29, સફહા : 411 તા 483), **અલ કલિ-મતુલ ઉલ્યા** (અઝ : સદરુલ અફાઝિલ મૌલાના નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى) ઔર **જાઅલ હક** (અઝ : મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْمَنَّان કા મુતા-લઆ બેહદ મુફીદ હૈ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વફાત કે બા'દ ભી નેકી કી દા'વત : સુલૈમાન ઉમરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى કહતે હૈં કે મૈં ને હઝરતે **અબૂ જા'ફર કારી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْبَارِى કો બા'દે વફાત ખ્વાબ મેં દેખા, ફરમા રહે થે : મેરે ભાઈયોં કો મેરા સલામ પહોંચા દેના ઔર કહ દેના કે મેરે રબ عَزَّ وَجَلَّ ને મુઝ કો **મકામે શુ-હદા** અતા ફરમાયા હૈ ઔર અપની તરફ સે રિઝ્ક ઈનાયત કિયા હૈ ઔર **અબૂ હાઝિમ** કો મેરી તરફ સે સલામ કહ દેના ઔર કહના કે હોશ કર ઔર સમઝ દારી સે કામ લે ક્યૂંકે **અલ્લાહ** عَزَّ وَجَلَّ ઔર ઉસ કે ફિરિશ્તે તેરી રાત કી મજલિસોં કો દેખતે હૈં.

(كتابُ المَنامات مع موسوعة الامام ابن ابى الدنيا ج٣ ص١٥٣ رقم ٣٢١)

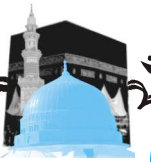

એક હઝાર રક્અત નમાઝ સે અફ્ઝલ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ હિકાયત સે મા'લૂમ હુવા કે હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ જા'ફર કારી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْبَارِى કો અપની વફાત કે બા'દ "અબૂ હાઝિમ" કી સોહબતોં કી ભી મા'લૂમાત થીં ઔર બ ઝાહિર ઐસા લગતા હૈ કે "અબૂ હાઝિમ" **રાત બુરી સોહબતોં** મેં બૈઠતે હોંગે ઈસ લિયે સલામ વ પયામ કે ઝરીએ બુરી બૈઠકોં સે ખબરદાર કરતે હુએ ઉન્હેં "નેકી કી દા'વત" પેશ કી. **બુરી સોહબત** સે હમ સભી કો બચના ચાહિયે કે ઈસ સે અચ્છા ખાસા નેક ઈન્સાન ભી બિગડ જાતા હૈ. હમેશા નેક બન્દોં ઔર **આશિકાને રસૂલ** કી સોહબત ઈખ્તિયાર કરની ચાહિયે. **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى **કીમિયાએ સઆદત** મેં ફરમાતે હૈં : ઐસે ઈન્સાન કો તલાશ કરે જિસ કી સોહબત ઔર બાતોં સે દુન્યા કી રગ્બત કમ ઔર આખિરત કી તરફ તબીઅત માઈલ હો જિસ આદમી કી બાતોં મેં ઐસી તાસીર ન હો ઉસ કી સોહબત કો "ઈલ્મી મજલિસ" નહીં કહા જાએગા, મન્કૂલ હૈ : ઈલ્મી મજાલિસ મેં હાઝિર હોના એક હઝાર રક્અત નવાફિલ પઢને સે ઝિયાદા અફ્ઝલ હૈ. **(كيميائے سعادت ص١٦١)**

હઝરતે મૌલાના રૂમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَيُّوْم **મસ્નવી શરીફ** મેં ફરમાતે હૈં :

یک زمانہ صحبت بااولیاء بہتر از صد سالہ طاعت بے ریا

(થોડી સી દેર કી ઔલિયા કી સોહબત સો સાલહ બે રિયા યા'ની ખાલિસ ઈબાદત સે બેહતર હૈ)

ચૂહે ઔર મેંડક કી દોસ્તી : **આરિફ બિલ્લાહ** હઝરતે મૌલાના રૂમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَيُّوْم બુરી સોહબત કા નુક્સાન સમઝાતે હુએ ફરમાતે હૈં : ઈત્તિફાકન એક નદી કે કનારે પર એક **ચૂહે** કી **મેંડક** સે મુલાકાત હો ગઈ ઔર દોનોં મેં દોસ્તી હો ગઈ, ચૂહે ને કહા કે કભી મિલને કો દિલ ચાહે તો આપ પાની કી ગહરાઈ મેં હોતે હૈં જહાં આવાઝ ભી નહીં પહોંચ સકતી તો ફિર આપ કો ઈત્તિલાઅ કિસ તરહ હો ? આખિર તૈ યેહ પાયા કે એક તાગા (ધાગા) ચૂહે કે પાઉં મેં ઔર ઈસ કા દૂસરા સિરા મેંડક કે પાઉં મેં બાંધ દિયા જાએ. વક્તે

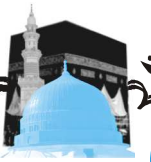

ઝરૂરત ઈત્તિલાઅ કી તરકીબ હો જાએગી, ચુનાન્ચે ઐસા હી કિયા ગયા. એક દિન અચાનક **કવ્વે** ને **ચૂહે** પર ઝપટા મારા ઔર ઉસ કો મુંહ મેં લે કર ઉડા તો **મેંડક** ભી ધાગે મેં બંધા હોને કે સબબ ઈસ કે સાથ ખિંચા ખિંચા હવા મેં ચલા જા રહા થા, **મેંડક** ને કહા કે યેહ ચૂહે જૈસે ના જિન્સ (યા'ની ના લાઈક) સે દોસ્તી કી સઝા હૈ. મા'લૂમ હુવા, ના જિન્સોં (ના લાઈકોં) ઔર બુરી બુરી સોહબતોં કે સબબ બહુત આફાત પહોંચતી હૈં.

اے فُغاں از یارِ ناجِنس اے فُغاں

ہَمنَشینِ نیک جُویَد اے مِہاں

(ફરિયાદ હૈ ! ના જિન્સ (યા'ની ના લાઈક) દોસ્ત સે ફરિયાદ હૈ. ઐ દોસ્તો ! નેક સાથી તલાશ કરો)

(مثنوی، دفتر ششم ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۸۵ بِتَغَيُّر)

આશિકાને રસૂલ કી સોહબતોં મેં બૈઠો કે ઉન કી **મહબબ્ત** ઔર સોહબત સે ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ ઔર ઈશ્કે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હાસિલ હોતા હૈ. હદીસે કુદસી હૈ : وَجَبَتْ مَحَبَّتِیْ لِلْمُتَحَابِّیْنَ فِیَّ وَالْمُتَجَالِسِیْنَ فِیَّ وَالْمُتَزَاوِرِیْنَ فِیَّ وَالْمُتَبَاذِلِیْنَ فِیَّ۔ **અલ્લાહ** તઆલા ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ : જો લોગ મેરી વજહ સે આપસ મેં **મહબ્બત** રખતે હૈં ઔર મેરી વજહ સે એક દૂસરે કે પાસ બૈઠતે હૈં ઔર આપસ મેં મિલતે જુલતે હૈં ઔર માલ ખર્ચ કરતે હૈં ઉન સે મેરી **મહબ્બત** વાજિબ હો ગઈ. (موطا امام مالك ج ۲ ص ۴۳۹ حديث ۱۸۲۸)

હદીસે પાક બયાન કરને વાલે મુબલ્લિગ કી હિકાયત : હઝરતે સય્યિદુના અબદાન બિન મુહમ્મદ મર્વઝી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی ફરમાતે હૈં : મૈં ને હાફિઝ યા'કૂબ બિન સુફ્યાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْمَنَّان કો ખ્વાબ મેં દેખા તો પૂછા : مَا فَعَلَ اللّٰهُ بِكَ ؟ યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને આપ કે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફરમાયા ? જવાબ દિયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને મેરી મગ્ફિરત કર દી ઔર ફરમાયા કે તુમ જિસ તરહ દુન્યા મેં હદીસ બયાન કરતે થે, આસ્માન પર ભી બયાન કરો, **ચુનાન્ચે** મૈં ને ચૌથે આસ્માન પર હદીસે પાક બયાન

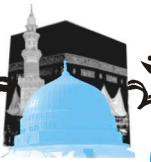

કી તો ફ઼રિશ્તે મેરે પાસ જમ્અ હો ગએ ઔર હઝરતે સય્યિદુના જિબ્રીલ عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને મુઝે હદીસે પાક ઈમ્લા કરવાને કા હુક્મ દિયા ફ઼િર ફ઼રિશ્તોં ને ઉસ (હદીસ શરીફ઼) કો **સુનહ્રી કલમોં** સે લિખા. (شَرْحُ الصُّدُور ص۲۹۳)

વાલિદે મર્હૂમ સબ્ઝ લિબાસ મેં મલ્બૂસ મુસ્કુરા રહે થે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ઉ-લમાએ દીન ઔર હદીસોં કે **મુબલ્લિગીન** કા કિતના બુલન્દ રુત્બા હૈ ! બા'દે વફ઼ાત મગ્ફ઼िરત કી બિશારત ભી ઈનાયત હુઈ ઔર ચૌથે આસ્માન પર ફ઼રિશ્તોં કે દરમિયાન હદીસે પાક બયાન કરને કી સઆદત ભી મિલી, ઔર ફ઼રિશ્તોં ને ઉસ હદીસે મુબારક કો સુનહ્રી કલમોં સે તહરીર ફ઼રમાયા. આખિરત મેં જન્નત કી તલબ રખને વાલો ! આપ ભી **દા'વતે ઈસ્લામી** કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત ઔર સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ઼िલોં** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરે સફ઼ર કે ઝરીએ **ઈલ્મે દીન** કા ખઝાના ઇકટ્ઠા કીજિયે ઔર મ-દની ઈન્આમાત પર અમલ, સુન્નતોં ભરે બયાનાત ઔર રોઝાના **ફ઼ૈઝાને સુન્નત** સે કમ અઝ કમ દો દર્સ દે કર જન્નતુલ ફ઼िરદૌસ કે હુસૂલ કી સઅ્યે પૈહમ (યા'ની મુસલ્સલ કોશિશ) જારી રખિયે. આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** ગોશ ગુઝાર કી જાતી હૈ ચુનાન્ચે નિશ્તર બસ્તી (બાબુલ મદીના કરાચી) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ ને જો કુછ બયાન કિયા વોહ **બિત્તસર્રુફ઼** અર્ઝ કરતા હૂં : મૈં ને અપને વાલિદે મર્હૂમ કો ખ્વાબ મેં ઈન્તિહાઈ કમઝોરી કી હાલત મેં બરહ્ના કિસી કે સહારે પર ચલતા હુવા દેખા. મુઝે તશ્વીશ હુઈ. મૈં ને **ઈસાલે સવાબ** કી નિય્યત સે હર માહ તીન દિન કે **મ-દની કાફ઼िલે** મેં સફ઼ર કી નિય્યત કર લી ઔર સફ઼ર શુરૂઅ ભી કર દિયા. તીસરે માહ મ-દની કાફ઼िલે સે વાપસી કે બા'દ જબ ઘર પર સોયા તો મૈં ને ખ્વાબ મેં યેહ દિલકશ મન્ઝર દેખા કે વાલિદે મર્હૂમ સબ્ઝ સબ્ઝ લિબાસ ઝૈબે તન કિયે બૈઠે મુસ્કુરા રહે હૈં ઔર ઉન પર બારિશ કી હલકી ફુલ્કી ફુવાર બરસ રહી હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ **મ-દની કાફ઼िલે** મેં સફ઼ર કી **અહમ્મિય્યત** મુઝ પર ખૂબ ઉજાગર હુઈ ઔર અબ પક્કી નિય્યત હૈ કે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **હર માહ તીન દિન કે લિયે આશિકાને રસૂલ** કે સાથ સફ઼ર જારી રખૂંગા.

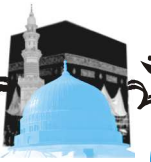

માંગો આ કર દુઆ, કાફિલે મેં ચલો પાઓગે મુદ્દઆ, કાફિલે મેં ચલો
ખૂબ હોગા સવાબ ઔર ટલેગા અઝાબ હોગા ફઝલે ખુદા, કાફિલે મેં ચલો
ફૌતગી હો ગઈ, ગુમ ગયા હૈ કોઈ
માંગને કો દુઆ, કાફિલે મેં ચલો

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કચા ખ્વાબ સે યકીની ઇલ્મ હાસિલ હો જાતા હૈ ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અચ્છે ખ્વાબ બેશક અચ્છે હોતે હૈં. યાદ રખિયે ! નબી કા ખ્વાબ વહ્ય પર મુશ્તમિલ હોતા હૈ જબ કે ગૈરે નબી કે ખ્વાબ કી યેહ હૈસિય્યત નહીં ઔર ઉસ કા ખ્વાબ **હુજ્જત** યા'ની દલીલ નહીં હોતા. મ-સલન આપ ને ખ્વાબ મેં બારગાહે રિસાલત સે યેહ બિશારત સુની હૈ કે "આપ જન્નતી હૈં." ઈસ સે કતઈ જન્નતી હોના મુરાદ નહીં લિયા જાએગા ક્યૂંકે મુઆ-મલા ખ્વાબ કા હૈ. બેશક **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો જિસ ને ખ્વાબ મેં દેખા ઉસ ને હક દેખા કે શૈતાન આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સૂરતે મુબા-રકા મેં નહીં આ સકતા. જો બાત ઈર્શાદ ફરમાઈ વોહ ભી હક હક ઔર હક કે સિવા કુછ નહીં. તાહમ ખ્વાબ મેં ચૂંકે હવાસ **મુઝ્મહિલ** (યા'ની કમઝોર) હોતે હૈં ઈસ લિયે યકીન કે સાથ યેહ નહીં કહા જા સકતા કે જો કુછ ફરમાયા ગયા વોહ ખ્વાબ દેખને વાલે ને હર્ફ બ હર્ફ દુરુસ્ત સુના, સુનને ઔર સમઝને મેં ગલત ફહમી કા હર ઈમ્કાન મૌજૂદ હૈ, લિહાઝા ખ્વાબ મેં દિયે હુએ હુક્મ પર અમલ કરને સે પહલે હુક્મે શરીઅત કો દેખના હોગા. અગર ખ્વાબ વાલી બાત શરીઅત સે નહીં ટકરાતી તો બેશક ઉસ પર અમલ કિયા જા સકતા હૈ તાહમ ખ્વાબ મેં મિલે હુએ હુક્મ પર અમલ કરના શરઅન વાજિબ નહીં ઔર અગર વોહ બાત હી ખિલાફે શર-અ હૈ તો અમલ નહીં કિયા જાએગા. ઈસ બાત કો ઈસ મિસાલ સે સમઝિયે જિસ મેં

ખ્વાબ મેં શરાબ નોશી કા હુક્મ દિયા યા મન્અ ફરમાયા ? : મેરે આકા **આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, વલિય્યે ને'મત, અઝીમુલ બ-ર-કત, અઝીમુલ મર્તબત, પરવાનએ શમ્એ રિસાલત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત, હામિયે સુન્નત, માહિયે બિદઅત,**

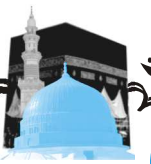

આલિમે શરીઅત, પીરે તરીકત, બાઇસે ખૈરો બ-ર-કત, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અલહાજ અલ હાફિઝ અલ કારી શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُالرَّحْمٰن **ફ़રમાતે હૈં, એક શખ્સ ને ખ્વાબ દેખા કે જનાબે રિસાલતે મઆબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم (مَعَاذَاللّٰه) ઉસે શરાબ નોશી કા હુક્મ દે રહે હૈં. સય્યિદુના ઇમામ જા'ફ़રે સાદિક عَلَيْهِ رَحْمَةُاللّٰهِ تَعَالٰى કી ખિદમત મેં મુઆ-મલા પેશ કિયા ગયા. આપ عَلَيْهِ رَحْمَةُاللّٰهِ تَعَالٰى ને ઇર્શાદ ફ़રમાયા : **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને તુઝે શરાબ પીને સે રોકા હૈ, તેરે સુનને મેં ઉલટા આયા." ઔર યેહ ભી યાદ રખા જાએ કે ઇસ મુઆ-મલે મેં ફ़ાસિક વ મુત્તકી બરાબર હૈં. ચુનાન્ચે ન તો મુત્તકી કા ખ્વાબ મેં કિસી હુક્મ કા સુનના, ઉસ હુક્મ કે સહીહ હોને કી દલીલ હૈ ઔર ન હી ફ़ાસિક કા બયાન યકીની તૌર પર ઝૂટા. (માખૂઝ અઝ ફ़તાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 5, સ. 100)

મેરે તુમ ખ્વાબ મેં આઓ મેરે ઘર રોશની હોગી
મેરી કિસ્મત જગા જાઓ ઇનાયત યેહ બડી હોગી

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 278)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

જબ એક નૌ જવાન કો વુઝૂ ગલત કરતે દેખા : **એક** બુઝુર્ગ બગદાદ શરીફ़ કે કિસી અલાકે સે ગુઝર રહે થે, ઉન્હોં ને એક નૌ જવાન કો દેખા જો અચ્છે તરીકે સે **વુઝૂ** ન કર રહા થા તો બડે પ્યાર ભરે અન્દાઝ મેં ઉસ સે ફ़રમાયા : "ઐ નૌ જવાન ! વુઝૂ ઠીક સે કીજિયે, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ દુન્યા વ આખિરત મેં આપ પર એહસાન ફ़રમાએ." યેહ ફ़રમા કર વોહ તશરીફ़ લે ગએ. વોહ નૌ જવાન ઉન બુઝુર્ગ કી **નેકી કી દા'વત** દેને કે મીઠે મીઠે અન્દાઝ સે બેહદ **મુ-તઅસ્સિર** હુવા ઔર વુઝૂ કે બા'દ ઉન બુઝુર્ગ કી ખિદમત મેં હાઝિર હો કર નસીહત કા તાલિબ હુવા, ઉન્હોં ને (નેકી કી દા'વત દેતે હુએ) **તીન મ-દની ફૂલ** ઇર્શાદ ફ़રમાએ : **(1)** જાન લીજિયે ! જિસ ને રબ્બે કાએનાત عَزَّوَجَلَّ કી **મા'રિફ़ત** પા લી (યા'ની **અલ્લાહ** તઆલા કો પહચાન લિયા) વોહ નજાત પા ગયા **(2)** જિસ ને અપને દીન કે મુઆ-મલે મેં **ખૌફ़** કિયા (યા'ની **અલ્લાહ** તઆલા સે ડરા) વોહ તબાહી સે બચ ગયા **(3)** જિસ ને દુન્યા મેં **ઝોહ્દ** (યા'ની બે રગ્બતી કો) ઇખ્તિયાર કિયા વોહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી તરફ़ સે જબ કલ યા'ની બરોઝે

www.dawateislami.net

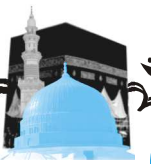

મહશર ઈસ કા **સવાબ** દેખેગા તો ઉસ કી આંખેં ઠન્ડી હોંગી. (ફિર ફરમાયા) ક્યા કુછ મઝીદ ન બતાઊં ? અર્ઝ કી : ઝરૂર ઈર્શાદ હો. ફરમાયા : જિસ મેં તીન ખૂબિયાં જમ્અ હો ગઈ ઉસ કા **ઈમાન** મુકમ્મલ હો ગયા :﴿1﴾ જો **નેકી કા હુક્મ** દે ઔર ખુદ ભી ઉસ પર અમલ કરે ﴿2﴾ જો **બુરાઈ સે મન્અ કરે** ઔર ખુદ ભી ઉસ સે બાઝ રહે ઔર ﴿3﴾ જો **હુદૂદે ઈલાહી** عَزَّوَجَلَّ કી હિફાઝત કરે. (યા'ની શર-ઈ અહકામાત બજા લાએ ઔર શર-ઈ મમ્નૂઆત સે ખુદ કો બચાએ) **ફિર** ફરમાયા : ક્યા કુછ ઔર ભી બતાઊં ? અર્ઝ કી : ક્યૂં નહીં, ઝરૂર ઈર્શાદ ફરમાઈયે. ફરમાયા : **દુન્યા સે બે રગ્બત** ઔર આખિરત કા શૌક રખને વાલે હો જાઈયે ઔર અપને હર કામ મેં રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ સે સચ કા મુઆ-મલા કીજિયે નજાત પાને વાલોં કે સાથ **નજાત** પા જાએંગે. યેહ ફરમા કર વોહ તશરીફ લે ગએ. ઉસ નૌ જવાન ને ઉન બુઝુર્ગ કે **મુ-તઅલ્લિક** મા'લૂમાત કી તો ઉસે બતાયા ગયા : યેહ હઝરતે સય્યિદુના **ઈમામ શાફેઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى થે. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۱ ص ۴۰ بِتَغَيُّر) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.** اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

બે જા તન્કીદ કે બજાએ ઇસ્લાહ કરને વાલે બનેં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને કરોડોં શાફેઈય્યોં કે પેશ્વા હઝરતે સય્યિદુના મુહમ્મદ બિન ઈદરીસ, અલ મા'રૂફ "**ઈમામ શાફેઈ**" عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને કિતની **મહબ્બત** વ શફ્કત કે સાથ ઈન્ફિરાદી કોશિશ ફરમાઈ ઔર અચ્છે તરીકે સે વુઝૂ ન કરને વાલે નૌ જવાન કે **વુઝૂ** કી ઈસ્લાહ ભી કી ઔર ઉસે **નેકી કી દા'વત** ભી દી. કાશ ! હમ ભી યેહી અન્દાઝ ઈખ્તિયાર કરને મેં કામ્યાબ હો જાએં, હમેં ભી યેહ તૌફીક નસીબ હો જાએ કે જબ કિસી કી **વુઝૂ** મેં ગ-લતિયાં ઔર **નમાઝ** મેં કોતાહિયાં દેખેં, ઝૂટ, ગીબત વ ચુગલી કે ગુનાહોં મેં કિસી કો મુબ્તલા પાએં તો પીછે સે ઉસ પર બે જા તન્કીદ ઔર ઉસ કી બુરાઈ કર કે ખુદ **ગીબત** કી ગહરી ખાઈ મેં છલાંગ લગાને કે બજાએ ઉસ કો ગુનાહોં કી દલદલ સે નિકાલને કી સઅ્ય કરેં, નિહાયત નરમી ઔર પ્યાર સે ઉસ કો સમઝાને ઔર સવાબે આખિરત કે ખઝાને સમેટને વાલે બનેં. હમ ખુલૂસે નિય્યત કે સાથ કિસી કો

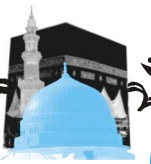

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

સમઝાએંગે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ કા ઝરૂર ફાએદા હોગા ઔર ફાએદા ક્યૂં ન હો કે સમઝાને સે ફાએદા પહોંચને કા ખુદ રબ્બુલ અનામ جَلَّ جَلَالُهٗ અપને સચ્ચે કલામ મેં એ'લાન ફરમા ચુકા (યા'ની ખબર ઈર્શાદ ફરમા ચુકા હૈ) ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન"** **સફહા** 964 પર પારહ 27 **સૂ-રતુઝ્ઝારિયાત** આયત નમ્બર 55 મેં હૈ :

وَ ذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۵۵﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર સમઝાઓ કે સમઝાના મુસલ્માનોં કો ફાએદા દેતા હૈ.

જિસે નેકી કી દા'વત દૂં, સુને દિલ સે કરમ યા રબ !
ઝબાં મેં દે અસર કર દે, અતા ઝોરે કલમ યા રબ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વુઝૂ કા તરીકા (હ-નફી) : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મઝકૂરા હિકાયત મેં હઝરતે સય્યિદુના **ઈમામ શાફેઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કે નૌ જવાન કે વુઝૂ કી ઈસ્લાહ ફરમાને કા તઝકિરા હૈ, જબ ઉસ દૌર મેં ભી લોગ વુઝૂ મેં ગ-લતિયાં કર જાતે થે તો આજ કા દૌર તો ઉસ સે ભી નાઝુક તર હૈ બલ્કે ઈસ બાત કા મુશા-હદા હૈ કે મુસલ્માનોં કી અક્સરિય્યત દુરુસ્ત તરીકે પર વુઝૂ કરના નહીં જાનતી લિહાઝા આઈયે ! હમ ભી **વુઝૂ કા તરીકા** સીખતે હૈં. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ** 496 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"નમાઝ કે અહકામ"** **સફહા** 7 તા 13 પર હૈ : **કા'બતુલ્લાહ** શરીફ કી તરફ મુંહ કર કે ઊંચી જગહ બૈઠના મુસ્તહબ હૈ. વુઝૂ કે લિયે **નિય્યત** કરના સુન્નત હૈ, નિય્યત ન હો તબ ભી વુઝૂ હો જાએગા મગર સવાબ નહીં મિલેગા. નિય્યત દિલ કે ઈરાદે કો કહતે હૈં, દિલ મેં નિય્યત હોતે હુએ ઝબાન સે ભી કહ લેના અફઝલ હૈ લિહાઝા ઝબાન સે ઈસ તરહ નિય્યત કીજિયે કે મૈં **હુક્મે ઈલાહી** عَزَّوَجَلَّ **બજા લાને ઔર પાકી હાસિલ કરને કે લિયે વુઝૂ કર રહા હૂં.** بِسْمِ اللّٰه કહ લીજિયે કે યેહ ભી સુન્નત હૈ બલ્કે بِسْمِ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰه કહ લીજિયે કે જબ તક બા વુઝૂ રહેંગે ફિરિશ્તે નેકિયાં લિખતે રહેંગે. (مَجْمَعُ الزَّوَائِد ج ۱ ص ۵۱۳ حديث ۱۱۱۲)

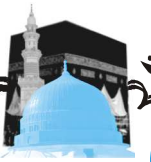

અબ **દોનોં હાથ** તીન તીન બાર પહોંચોં તક ધોઈયે, (નલ બન્દ કર કે) **દોનોં હાથોં** કી ઉંગ્લિયોં કા ખિલાલ ભી કીજિયે. કમ અઝ કમ તીન તીન બાર દાએં બાએં ઊપર નીચે કે દાંતોં મેં **મિસ્વાક** કીજિયે ઔર હર બાર મિસ્વાક ધો લીજિયે. **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફ़રમાતે હૈં : "મિસ્વાક કરતે વક્ત નમાઝ મેં કુરઆને મજીદ કી કિરાઅત ઔર **ઝિક્રુલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે લિયે મુંહ પાક કરને કી નિય્યત કરની ચાહિયે." (اِحیـاءُ الْعُلوم ج۱ ص۱۸۲) અબ સીધે હાથ કે તીન ચુલ્લૂ પાની સે (હર બાર નલ બન્દ કર કે) ઈસ તરહ **તીન કુલ્લિયાં** કીજિયે કે હર બાર મુંહ કે હર પુર્ઝે પર (હલ્ક કે કનારે તક) પાની બહ જાએ, અગર રોઝા ન હો તો **ગર-ગરા** ભી કર લીજિયે. ફ઼િર સીધે હી હાથ કે તીન ચુલ્લૂ (અબ હર બાર આધા ચુલ્લૂ પાની કાફ઼ી હૈ) સે (હર બાર નલ બન્દ કર કે) **તીન બાર નાક** મેં નર્મ ગોશ્ત તક પાની ચઢાઈયે ઔર અગર રોઝા ન હો તો નાક કી જડ તક પાની પહોંચાઈયે, અબ (નલ બન્દ કર કે) ઉલ્ટે હાથ સે નાક સાફ़ કર લીજિયે ઔર છોટી ઉંગલી નાક કે સૂરાખોં મેં ડાલિયે. **તીન બાર સારા ચેહરા** ઈસ તરહ ધોઈયે કે જહાં સે આદતન સર કે બાલ ઉગના શુરૂઅ હોતે હૈં વહાં સે લે કર ઠોડી (ઠુડ્ડી) કે નીચે તક ઔર એક કાન કી લૌ સે દૂસરે કાન કી લૌ તક હર જગહ પાની બહ જાએ. અગર **દાઢી** હૈ ઔર એહરામ બાંધે હુએ નહીં હૈં તો (નલ બન્દ કરને કે બા'દ) ઈસ તરહ **ખિલાલ** કીજિયે કે ઉંગ્લિયોં કો ગલે કી તરફ़ સે દાખિલ કર કે સામને કી તરફ़ નિકાલિયે. ફ઼િર પહલે **સીધા હાથ** ઉંગ્લિયોં કે સિરે સે ધોના શુરૂઅ કર કે કોહનિયોં સમેત તીન બાર ધોઈયે. ઈસી તરહ ફ઼િર **ઉલ્ટા હાથ** ધો લીજિયે. દોનોં હાથ આધે બાઝૂ તક ધોના મુસ્તહબ હૈ. **અક્સર લોગ ચુલ્લૂ મેં પાની લે કર પહોંચે સે તીન બાર છોડ દેતે હૈં કે કોહની તક બહતા ચલા જાતા હૈ ઈસ તરહ કરને સે કોહની ઔર કલાઈ કી કરવટોં પર પાની ન પહોંચને કા અન્દેશા હૈ લિહાઝા બયાન કર્દા તરીકે પર હાથ ધોઈયે. અબ ચુલ્લૂ ભર કર કોહની તક પાની બહાને કી હાજત નહીં બલ્કે (બિગૈર ઈજાઝતે સહીહા ઐસા કરના) ઈસરાફ़ હૈ.** અબ (નલ બન્દ કર કે) **સર કા મસ્હ** ઈસ તરહ કીજિયે

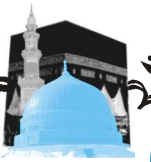

કે દોનોં અંગૂઠોં ઔર કલિમે કી ઉંગ્લિયોં કો છોડ કર દોનોં હાથ કી તીન તીન ઉંગ્લિયોં કે સિરે એક દૂસરે સે મિલા લીજિયે ઔર પેશાની કે બાલ યા ખાલ પ૨ રખ કર ખીંચતે હુએ ગુદ્દી તક ઈસ તરહ લે જાઈયે કે હથેલિયાં સર સે જુદા રહેં, ફિર ગુદ્દી સે હથેલિયાં ખીંચતે હુએ પેશાની તક લે આઈયે, કલિમે કી ઉંગ્લિયાં ઔર અંગૂઠે ઈસ દૌરાન સર પ૨ બિલ્કુલ મસ નહીં હોને ચાહિએં, ફિર કલિમે કી ઉંગ્લિયોં સે કાનોં કી અન્દરૂની સત્હ કા ઔર અંગૂઠોં સે કાનોં કા બાહરી સત્હ કા મસ્હ કીજિયે ઔર છુંગ્લિયાં (યા'ની છોટી ઉંગ્લિયાં) કાનોં કે સૂરાખોં મેં દાખિલ કીજિયે ઔર ઉંગ્લિયોં કી પુશ્ત સે ગરદન કે પિછલે હિસ્સે કા મસ્હ કીજિયે. બા'ઝ લોગ ગલે કા ઔર ધુલે હુએ હાથોં કી કોહનિયોં ઔર કલાઈયોં કા મસ્હ કરતે હૈં યેહ સુન્નત નહીં હૈ. (ફતાવા ૨-ઝવિય્યા મુખર્રજા જિલ્દ 4 સફહા 621 પ૨ મસ્હ કા એક તરીકા યેહ ભી તહરીર હૈ : ઈસ મેં બિલ ખુસૂસ ઈસ્લામી બહનોં કે લિયે ઝિયાદા સહૂલત ભી હૈ ચુનાન્ચે લિખા હૈ : "મસ્હે સર મેં અદાએ સુન્નત કો યેહ ભી કાફી હૈ કે ઉંગ્લિયાં સર કે અગલે હિસ્સે પ૨ રખે ઔર હથેલિયાં સર કી કરવટોં પ૨ ઔર હાથ જમા કર ગુદ્દી તક ખીંચતા લે જાએ.")

સર કા મસ્હ કરને સે કબ્લ ટોંટી અચ્છી તરહ બન્દ કરને કી આદત બના લીજિયે બિલા વજહ નલ ખુલા છોડ દેના યા અધૂરા બન્દ કરના કે પાની ટપક કર ઝાએઅ હોતા રહે ઈસરાફ઼ વ ગુનાહ હૈ. **પહલે સીધા ફિર ઉલ્ટા પાઉં** હ૨ બાર ઉંગ્લિયોં સે શુરૂઅ કર કે ટખ્નોં કે ઊપ૨ તક બલ્કે મુસ્તહબ હૈ કે આધી પિંડલી તક તીન તીન બાર ધો લીજિયે. દોનોં પાઉં કી ઉંગ્લિયોં કા ખિલાલ કરના સુન્નત હૈ. (ખિલાલ કે દૌરાન નલ બન્દ રખિયે) ઈસ કા મુસ્તહબ તરીકા યેહ હૈ કે ઉલ્ટે હાથ કી છુંગ્લિયા સે સીધે પાઉં કી છુંગ્લિયા કા ખિલાલ શુરૂઅ કર કે અંગૂઠે પ૨ ખત્મ કીજિયે ઔર ઉલ્ટે હી હાથ કી છુંગ્લિયા સે ઉલ્ટે પાઉં કે અંગૂઠે સે શુરૂઅ કર કે છુંગ્લિયા પ૨ ખત્મ કર લીજિયે. (આમ્મએ કુતુબ)

હુજ્જતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى ફ૨માતે હૈં : હ૨ ઉઝૂવ ધોતે વક્ત યેહ ઉમ્મીદ કરતા રહે કે મેરે ઈસ ઉઝૂવ કે ગુનાહ નિકલ રહે હૈં. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۱ ص ۱۸۳ مُلَخَّصاً)

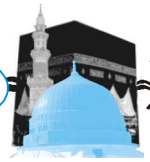

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : મુઝ પર કસરત સે દુરૂદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના તુમ્હારે ગુનાહોં કે લિયે મગ્ફિરત હૈ. (جامع صغیر)

વુઝૂ કે બચે હુએ પાની મેં 70 બીમારિયોં સે શિફા : **લોટે** વગૈરા સે વુઝૂ કરને કે બા'દ બચા હુવા પાની ખડે હો કર પીના **સુન્નત** ભી હૈ ઔર **શિફા** ભી ચુનાન્ચે મેરે આકા **આ'લા હઝરત,** ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **"ફતાવા ર-ઝવિય્યા" મુખર્રજા** જિલ્દ 4 **સફહા** 575 તા 576 પર ફરમાતે હૈં : **બકિય્યએ વુઝૂ** (યા'ની વુઝૂ કે બચે હુએ પાની) કે લિયે શરઅન અ-ઝમત વ એહતિરામ હૈ ઔર નબી صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે સાબિત, કે હુઝૂર ને વુઝૂ ફરમા કર બકિય્યા આબ (યા'ની બચે હુવે પાની) કો ખડે હો કર નોશ ફરમાયા ઔર એક હદીસ મેં રિવાયત કિયા ગયા કે **ઈસ કા પીના સત્તર મરઝ સે શિફા હૈ.** (اَلْفِرْدَوْس ج ٢ ص ٣٦٢ حديث ٣٦١٧) તો વોહ ઈન ઉમૂર મેં આબે ઝમઝમ સે મુશા-બહત રખતા હૈ ઐસે (યા'ની વુઝૂ કે બચે હુએ) પાની સે ઈસ્તિન્જા મુનાસિબ નહીં. "તન્વીર" કે આદાબે વુઝૂ મેં હૈ : "વુઝૂ કે બા'દ વુઝૂ કા પસમાંદા (યા'ની બચા હુવા પાની) કિબ્લા રુખ ખડે હો કર પિયે." (تَنوِيرُ الابصار ج ١ ص ٢٧٥) અલ્લામા **અબ્દુલ ગની નાબુલુસી** رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : મૈં ને તજરિબા કિયા હૈ કે જબ મૈં બીમાર હોતા હૂં તો વુઝૂ કે **બકિય્યા** પાની સે **શિફા** હાસિલ હો જાતી હૈ. નબિય્યે સાદિક صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ઈસ સહીહ તિબ્બે ન-બવી મેં પાએ જાને વાલે ઈર્શાદે ગિરામી પર એ'તિમાદ કરતે હુએ મૈં ને યેહ તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા હૈ. (رَدُّالْمُحتار ج ١ ص ٢٧٧)

وَاللّٰهُ سُبحٰنَهٗ وَتعالٰى اَعلَم بِا لصَّواب۔

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

જન્નત કે આઠોં દરવાઝે ખુલ જાતે હૈં : **હદીસે પાક મેં હૈ :** જિસ ને અચ્છી તરહ વુઝૂ કિયા ઔર ફિર આસ્માન કી તરફ નિગાહ ઉઠાઈ ઔર કલિમએ શહાદત પઢા ઉસ કે લિયે **જન્નત કે આઠોં દરવાઝે ખોલ દિયે જાતે હૈં** જિસ સે ચાહે અન્દર દાખિલ હો.

(سُنَنِ دارمی ج ١ ص ١٩٦ حديث ٧١٦)

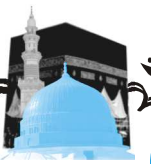

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ़ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

નઝર કભી કમઝોર ન હો : જો વુઝૂ કે બા'દ આસ્માન કી તરફ़ દેખ કર સૂરએ اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ પઢ લિયા કરે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉસ કી નઝર કભી કમઝોર ન હોગી.

(મસાઈલુલ કુરઆન, સ. 291)

વુઝૂ કે બા'દ તીન બાર સૂરએ કદ્ર પઢને કે ફ़ઝાઇલ : હદીસે મુબારક મેં હૈ : જો વુઝૂ કે બા'દ એક મર્તબા સૂરએ કદ્ર પઢે તો વોહ સિદ્દીકીન મેં સે હૈ ઔર જો દો મર્તબા પઢે તો શુ-હદા મેં શુમાર કિયા જાએ ઔર જો **તીન** મર્તબા પઢેગા તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મૈદાને મહશર મેં ઉસે અપને અમ્બિયા કે સાથ રખેગા. (جَمْعُ الْجَوامِع لِلسُّيُوطی ج۷ ص۲۰۱ حدیث ۲۲۸۱۷)

વુઝૂ કે બા'દ પઢને કી દુઆ (અવ્વલ વ આખિર દુરૂદ શરીફ़) : જો વુઝૂ કરને કે બા'દ યેહ કલિમાત પઢે :

سُبْحٰنَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰـهَ اِلَّاۤ اَنْتَ اَسْتَغْفِرُكَ وَاَتُوْبُ اِلَيْكَ

તરજમા : ઐ **અલ્લાહ** તૂ પાક હૈ ઔર તેરે લિયે હી તમામ ખૂબિયાં હૈં મૈં ગવાહી દેતા હૂં કે તેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, મૈં તુઝ સે બખ્શિશ ચાહતા હૂં ઔર તેરી બારગાહ મેં તૌબા કરતા હૂં.

તો ઉસ પર મોહર લગા કર અર્શ કે નીચે રખ દિયા જાએગા ઔર કિયામત કે દિન ઉસ પઢને વાલે કો દે દિયા જાએગા. (شُعَبُ الْاِیمان ج۳ ص۲۱ رقم ۲۷۰۴)

વુઝૂ કે બા'દ યેહ દુઆ ભી પઢ લીજિયે (અવ્વલ વ આખિર દુરૂદ શરીફ़)

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِیْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَاجْعَلْنِیْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ

(سُنَنِ تِرمذی ج۱ ص۱۲۱ حدیث۵۵)

તરજમા : ઐ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે કસરત સે તૌબા કરને વાલોં મેં બના દે ઔર મુઝે પાકીઝા રહને વાલોં મેં શામિલ કર દે.

www.dawateislami.net

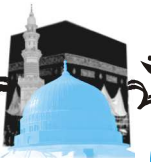

40 મ-દની ફૂલોં કા ર-ઝવી ગુલદસ્તા : મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن કે વુઝૂ વગૈરા કે **મુ-તઅલ્લિક** ઇનાયત કર્દા મુ-તફ़ર્રક (યા'ની જુદા જુદા) રંગ બિરંગે ખુશનુમા 40 મ-દની ફૂલોં કા ર-ઝવી ગુલદસ્તા કબૂલ ફ़રમાઇયે. આપ કી મા'લૂમાત કો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ મદીને કે 12 ચાંદ લગ જાએંગે. યેહ તમામ મ-દની ફૂલ ફ़તાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા (જિલ્દ 4) કે આખિર મેં દિયે હુએ "ફ़વાઇદે જલીલા" સફ़હા 613 તા 746 સે લિયે ગએ હૈં.

۞ વુઝૂ મેં આંખેં ઝોર સે ન બન્દ કરે મગર વુઝૂ હો જાએગા (સ. 613) ۞ અગર લબ (યા'ની હોંટ) ખૂબ ઝોર સે બન્દ કર કે **વુઝૂ** કિયા ઔર કુલ્લી ન કી વુઝૂ ન હોગા. (ઐઝન, સ. 614) ۞ વુઝૂ કા પાની રોઝે કિયામત **નેકિયોં કે પલ્લે** મેં રખા જાએગા. (ઐઝન) (મગર યાદ રહે ! ઝરૂરત સે ઝિયાદા પાની ગિરાના ઇસરાફ़ હૈ) ۞ મિસ્વાક મૌજૂદ હો તો ઉંગલી સે દાંત માંજના અદાએ **સુન્નત** વ હુસૂલે સવાબ કે લિયે કાફ़ી નહીં, હાં મિસ્વાક ન હો તો ઉંગલી યા ખર-ખરા (યા'ની ખુર્દરા) કપડા અદાએ **સુન્નત** કર દેગા ઔર ઔરતોં કે લિયે મિસ્વાક મૌજૂદ હો જબ ભી **મિસ્સી** કાફ़ી હૈ (સ. 615) ۞ અંગૂઠી ઢીલી હો તો **વુઝૂ** મેં ઉસે ફ़िરા કર પાની ડાલના **સુન્નત** હૈ ઔર તંગ હો કે બે **જુમ્બિશ** દિયે પાની ન પહોંચે તો **ફ़ર્ઝ.** યેહી હુક્મ બાલી (યા'ની કાન કે ઝેવર) વગૈરા કા હૈ (સ. 616) ۞ આ'ઝા કા મલ મલ કર ધોના **વુઝૂ** ઔર **ગુસ્લ** દોનોં મેં **સુન્નત** હૈ (ઐઝન) ۞ આ'ઝાએ વુઝૂ ધોને મેં હદ્દે શર-ઈ સે ઇતની ખફ़ીફ़ તહરીર (યા'ની હર તરફ़ સે મા'મૂલી સા) બઢાના જિસ સે હદ્દે શર-ઈ તક ઇસ્તીઆબ (યા'ની મુકમ્મલ હોને) મેં શુબા ન રહે **વાજિબ** હૈ (ઐઝન) ۞ વુઝૂ મેં કુલ્લી યા નાક મેં પાની ડાલને કા તર્ક મક્રૂહ હૈ ઔર ઇસ કી આદત ડાલે તો ગુનહગાર હોગા. યેહ મસ્અલા વોહ લોગ ખૂબ યાદ રખેં જો કુલ્લિયાં ઐસી નહીં કરતે કે હલ્ક તક હર ચીઝ કો ધોએં ઔર વોહ કે પાની જિન કી નાક કો (ફ़કત) છૂ જાતા હૈ સૂંઘ કર ઊપર નહીં ચઢાતે યેહ સબ લોગ **ગુનહગાર** હૈં ઔર ગુસ્લ મેં તો ઐસા ન હો તો સિરે સે ન **ગુસ્લ** હોગા ન **નમાઝ** (ઐઝન) ۞ વુઝૂ મેં હર ઉઝ્વ કા પૂરા તીન બાર ધોના **સુન્નતે મુઅક્કદા** હૈ, તર્ક કી આદત સે ગુનહગાર હોગા (માખૂઝ અઝ ઐઝન)

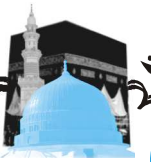

❁ વુઝૂ મેં જલ્દી ન ચાહિયે બલ્કે દરંગ (યા'ની ઈત્મીનાન) વ એહતિયાત કે સાથ કરે. અવામ મેં જો મશહૂર હૈ કે "વુઝૂ જવાનોં કા સા, નમાઝ બૂઢોં કી સી," યેહ વુઝૂ કે બારે મેં ગલત હૈ (ઐઝન, સ. 617) ❁ મુંહ ધોને મેં ન ગાલોં પર ડાલે ન નાક પર ન ઝોર સે પેશાની પર, યેહ સબ અફ્આલ જુહ્હાલ (યા'ની જાહિલોં) કે હૈં બલ્કે બા આહિસ્તગી બાલાએ **પેશાની** (યા'ની પેશાની કે ઊપર) સે ડાલે કે ઠોડી સે નીચે તક બહતા આએ (ઐઝન, સ. 618) ❁ વુઝૂ મેં મુંહ સે ગિરતા હુવા પાની મ-સલન કલાઈ પર લિયા ઔર (કલાઈ પર) બહા લિયા (યા'ની મુંહ ધોને મેં મુંહ સે ગિરને વાલે પાની સે હાથ કી કલાઈ નહીં ધો સકતે કે) ઈસ સે **વુઝૂ** ન હોગા ઔર **ગુસ્લ** મેં (મુઆ-મલા જુદા હૈ) મ-સલન સર કા પાની પાઉં તક જહાં જહાં ગુઝરેગા પાક કરતા જાએગા વહાં નએ પાની કી ઝરૂરત નહીં (ઐઝન) ❁ આદમી વુઝૂ કરને બૈઠા ફિર કિસી માનેઅ (યા'ની રુકાવટ) કે સબબ તમામ (યા'ની મુકમ્મલ) ન કર સકા તો જિતને અફ્આલ કિયે ઉન પર સવાબ પાએગા અગર્ચે વુઝૂ ન હુવા (ઐઝન) ❁ જિસ ને ખુદ હી કસ્દ (યા'ની ઈરાદા) કિયા કે આધા વુઝૂ કરેગા વોહ ઈન અફ્આલ પર સવાબ ન પાએગા, યૂંહી જો વુઝૂ કરને બૈઠા ઔર બિલા ઉઝ્ર નાકિસ (યા'ની અધૂરા) છોડ દિયા વોહ ભી જિતને અફ્આલ બજા લાયા ઉન પર મુસ્તહિક્કે સવાબ ન હોના ચાહિયે (ઐઝન) ❁ અગર સર પર મીંહ (યા'ની બારિશ) કી બૂંદેં ઈતની ગિરીં કે ચહારુમ (યા'ની ચૌથાઈ) સર ભીગ ગયા મસ્હ હો ગયા અગર્ચે ઉસ શખ્સ ને હાથ લગાયા ન કસ્દ (યા'ની ન નિય્યત વ ઈરાદા) કિયા (ઐઝન, સ. 619) ❁ ઓસ (યા'ની શબનમ) મેં સર બરહ્ના (યા'ની નંગે સર) બૈઠા ઔર ઉસ સે ચહારુમ સર કે કદર ભીગ ગયા મસ્હ હો ગયા (ઐઝન) ❁ ઈતને ગર્મ યા ઈતને સર્દ પાની સે **વુઝૂ** મક્રૂહ હૈ જો બદન પર અચ્છી તરહ ન ડાલા જાએ, તક્મીલે **સુન્નત** ન કરને દે, ઔર અગર કોઈ **ફ઼ર્ઝ** પૂરા કરને સે માનેઅ (યા'ની રુકાવટ) હુવા તો વુઝૂ હી ન હોગા (ઐઝન, સ. 620) ❁ પાની બેકાર સર્ફ (યા'ની ખર્ચ) કરના યા ફેંક દેના **હરામ** હૈ. (ઐઝન, સ. 621) (અપને યા દૂસરે કે પીને કે બા'દ ગિલાસ યા જગ કા બચા હુવા પાની ખ્વાહ મ ખ્વાહ ફેંક દેને વાલે તૌબા કરેં ઔર આયન્દા ઈસ સે બચેં) ❁ નાફ઼ સે ઝર્દ પાની બહ કર નિકલે વુઝૂ જાતા રહે (ઐઝન, સ. 622) ❁ ખૂન યા પીપ આંખ મેં બહા મગર આંખ સે બાહર ન ગયા તો વુઝૂ ન જાએગા ઉસે કપડે સે પોંછ કર પાની મેં ડાલ દેં તો (પાની) નાપાક ન હોગા (ઐઝન, સ. 624) ❁ ઝખ્મ પર પટ્ટી બંધી હૈ ઉસ મેં ખૂન વગૈરા લગ ગયા અગર ઈસ કાબિલ થા કે બન્દિશ ન હોતી તો બહ જાતા તો વુઝૂ ગયા વરના નહીં, ન પટ્ટી નાપાક (ઐઝન) ❁ કતરા ઉતર આયા યા ખૂન વગૈરા

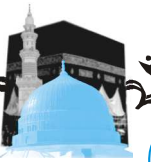

ઝકર (યા'ની ઉઝ્વે તનાસુલ) કે અન્દર બહા જબ તક ઉસ કે સૂરાખ સે બાહર ન આએ વુઝૂ ન જાએગા ઔર પેશાબ કા સિર્ફ સૂરાખ કે મુંહ પર ચમકના (વુઝૂ તોડને કે લિયે) કાફી હૈ (ઐઝન) ۞ ના બાલિગ ન કભી બે વુઝૂ હો ન **જુનુબ** (યા'ની બે ગુસ્લા). ઉન્હેં (યા'ની ના બાલિગાન કો) વુઝૂ વ ગુસ્લ કા હુક્મ આદત ડાલને ઔર આદાબ સિખાને કે લિયે હૈ વરના કિસી હદસ (યા'ની વુઝૂ તોડને વાલે અમલ) સે ઉન કા વુઝૂ નહીં જાતા ન જિમાઅ સે ઉન પર ગુસ્લ ફર્ઝ હો (ઐઝન, સ. 633) ۞ બા વુઝૂ ને માં બાપ કે કપડે યા ઉન કે ખાને કે લિયે ફલ યા મસ્જિદ કા ફર્શ સવાબ કે લિયે ધોયા પાની **મુસ્તા'મલ** ન હોગા અગર્ચે યેહ અફ્આલ કુર્બત (યા'ની રિઝાએ ઈલાહી) કે હૈં (ઐઝન, સ. 636) ۞ ના બાલિગ કા પાક હાથ યા બદન કા કોઈ જુઝ અગર્ચે બે વુઝૂ હો પાની મેં ડાલને સે કાબિલે વુઝૂ રહેગા (ઐઝન, સ. 637) ۞ બદન સુથરા રખના, મૈલ દૂર કરના, શર-અ મેં મત્લૂબ હૈ કે ઈસ્લામ કી બિના (યા'ની બુન્યાદ) સુથરાઈ (યા'ની પાકીઝગી વ સફાઈ) પર હૈ. ઈસ નિય્યત સે બા વુઝૂ ને બદન ધોયા તો કુર્બત (યા'ની કારે સવાબ) બેશક હૈ મગર પાની મુસ્તા'મલ ન હુવા (ઐઝન) ۞ **મુસ્તા'મલ** પાની પાક હૈ ઈસ સે કપડા ધો સકતે હૈં મગર ઈસ સે વુઝૂ નહીં હો સકતા ઔર ઈસ કા પીના યા ઈસ સે આટા ગૂંધના મક્રૂહે (તન્ઝીહી) હૈ (ઐઝન, સ. 637) ۞ પરાયા પાની બે ઈજાઝત લે ગયા અગર્ચે ઝબર દસ્તી યા ચુરા કર ઉસ સે વુઝૂ હો જાએ મગર હરામ હૈ. અલબત્તા કિસી કે મમ્લૂક (યા'ની મિલ્કિય્યત કે) કૂંએં સે ઉસ કી મુમા-ન-અત પર ભી પાની ભર લિયા ઉસ કા ઈસ્તિ'માલ જાઈઝ હૈ (ઐઝન, સ. 650) ۞ જિસ પાની મેં માએ **મુસ્તા'મલ** કી ધાર પહોંચી યા વાઝેહ કતરે ગિરે ઉસ સે વુઝૂ ન કરના બેહતર (ઐઝન) ۞ જાડે મેં વુઝૂ કરને સે સર્દી બહુત મા'લૂમ હોગી ઈસ કી તક્લીફ હોગી મગર કિસી મરઝ કા અન્દેશા નહીં તો **તયમ્મુમ** કી ઈજાઝત નહીં (ઐઝન, સ. 662) ۞ શૈતાન કે થૂક ઔર ફૂંક સે નમાઝ મેં કતરે ઔર રીહ કા શુબા હો જાતા હૈ, હુક્મ હૈ કે જબ તક ઐસા યકીન ન હો જિસ પર કસમ ખા સકે ઈસ (વસ્વસે) પર લિહાઝ ન કરે, શૈતાન કહે કે તેરા વુઝૂ જાતા રહા તો દિલ મેં જવાબ દે લે કે ખબીસ તૂ ઝૂટા હૈ ઔર અપની નમાઝ મેં મશ્ગૂલ રહે (ઐઝન, સ. 697) ۞ મસ્જિદ કો હર ઘિન કી ચીઝ સે બચાના વાજિબ હૈ અગર્ચે પાક હો જૈસે લુઆબે દહન (મુંહ કી રાલ, થૂક, બલ્ગમ) આબે બીની (મ-સલન રીંઠ યા નાક સે નઝલે કા બહને વાલા પાની) આબે વુઝૂ (ઐઝન, સ. 706) ۞ **તમ્બીહ :** બા'ઝ લોગ, કે વુઝૂ કે બા'દ અપને મુંહ ઔર હાથોં સે પાની પોંછ કર મસ્જિદ મેં હાથ

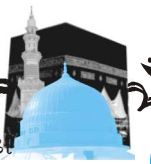

ઝાડતે હૈં (યેહ) મહ્ઝ **હરામ** ઔર ના જાઈઝ હૈ. (ઐઝન) ❁ પાની મેં પેશાબ કરના મુત્લકન મક્રૂહ હૈ અગર્ચે દરિયા મેં હો (ઐઝન, સ. 725) ❁ જહાં કોઈ નજાસત પડી હો તિલાવત મક્રૂહ હૈ (ઐઝન, સ. 727) ❁ પાની ઝાએઅ કરના હરામ હૈ (ઐઝન, સ. 728) ❁ માલ ઝાએઅ કરના હરામ હૈ (ઐઝન, સ. 728) ❁ ઝમઝમ શરીફ़ સે ગુસ્લ વ વુઝૂ બિલા કરાહત જાઈઝ હૈ (ઔર પેશાબ વગૈરા કર કે) ઢેલે (સે ખુશ્ક કર લેને) કે બા'દ (આબે ઝમઝમ સે) ઈસ્તિન્જા મક્રૂહ ઔર નજાસત ધોના (મ-સલન પેશાબ કે બા'દ ટિશ્યૂ પેપર વગૈરા સે સુખાએ બિગૈર) ગુનાહ (ઐઝન, સ. 742) ❁ (વોહ) ઈસરાફ़, કે (જો) ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ (વોહ) સિર્ફ़ (ઈન) દો સૂરતોં મેં હોતા હૈ, એક યેહ કે કિસી ગુનાહ મેં સર્ફ़ (યા'ની ખર્ચ) વ ઈસ્તિ'માલ કરેં, દૂસરે બેકાર મહ્ઝ માલ ઝાએઅ કરેં (ઐઝન, સ. 743) ❁ ગુસ્લે મય્યિત સિખાને કે લિયે મુર્દે કો નહલાયા ઔર ઉસે ગુસ્લ દેને કી નિય્યત ન કી વોહ ભી પાક હો ગયા ઔર ઝિન્દોં પર સે ભી ફ़ર્ઝ઼ ઉતર ગયા કે ફ़ે'લ બિલ કસ્દ કાફ़ી હૈ, હાં બે નિય્યત સવાબ ન મિલેગા. (ઐઝન, સ. 707)

દીન કી બાતેં રહૂં સુનતા સુનાતા યા ખુદા
ઔર રહૂં ઈસ પર અમલ કરતા કરાતા યા ખુદા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વુઝૂ કે ઝરૂરી અહકામ જાનને કે લિયે **નમાઝ઼ કે અહકામ** મેં શામિલ 63 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ રિસાલા **વુઝૂ કા તરીકા** (હ-નફ઼ી) કા ઝરૂર મુતા-લઆ ફ़રમાઈયે.

ગુનાહ સે મન્અ કરના કબ ફ़ર્ઝ઼ હૈ ? : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** બેશક સુન્નતોં ભરા બયાન કરના કારે સવાબ ઔર બહુત બડી સઆદત કી બાત હૈ મગર યેહ ઝેહ્ન મેં રહે કે વા'ઝ વ નસીહત પર મબ્ની બયાન કરના મુસ્તહબ કામ હૈ, અગર નહીં કિયા તો કુછ ગુનાહ નહીં મગર કિસી કો ગુનાહ કરતે દેખા ઔર ગુમાન ગાલિબ હૈ કે ઉસ કો બતાએગા તો બાઝ઼ આ જાએગા તો કઈ ઘન્ટોં કે બયાન કે મુકાબલે મેં ઉસ કો ગુનાહ સે મન્અ કરને મેં ઝિયાદા સવાબ હૈ ક્યૂંકે અબ

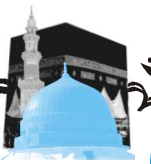

ઉસ કો મન્અ કરના ફર્ઝ હૈ ઔર મન્અ ન કરને વાલા ગુનહગાર ઔર અઝાબે નાર કા હકદાર હૈ, ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફહાત પર મુશતમિલ કિતાબ, **"બહારે શરીઅત"** જિલ્દ 3 **સફહા** 615 પર **સદરુશશરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : "અગર ગાલિબ ગુમાન યેહ હૈ કે યેહ ઉન (બુરાઈ કરને વાલોં) સે કહેગા તો વોહ ઈસ કી બાત માન લેંગે ઔર બુરી બાત સે બાઝ આ જાએંગે, તો **اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف** (યા'ની અચ્છાઈ કા હુક્મ કરના) વાજિબ હૈ, ઈસ (યા'ની કિસી કો બુરાઈ કરતા દેખને વાલે) કો (બુરાઈ સે મન્અ કરને સે) બાઝ રહના જાઈઝ નહીં."

જો નેકી કી દા'વત કી ધૂમ મચાએ
મૈં દેતા હૂં ઉસ કો દુઆએ મદીના

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 152)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇમામે આ'ઝમ કો ગુનાહ નઝર આ જાતે થે ! : **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 308 સફહાત પર મુશતમિલ કિતાબ **"ઈસ્લામી બહનોં કી નમાઝ"** **સફહા** 12 પર હૈ : **હઝરતે અલ્લામા** અબ્દુલ વહ્હાબ શા'રાની قُدِّسَ سِرُّهُ النُّوْرَانِى ફરમાતે હૈં : એક મર્તબા સય્યિદુના **ઈમામે આ'ઝમ** અબૂ હનીફા رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ જામેઅ મસ્જિદ કૂફા કે વુઝૂખાને મેં તશરીફ લે ગએ તો એક નૌ જવાન કો **વુઝૂ** બનાતે હુએ દેખા, ઉસ સે વુઝૂ (મેં ઇસ્તિ'માલ શુદા પાની) કે કતરે ટપક રહે થે. આપ رَضِىَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ઐ બેટે ! **માં બાપ કી ના ફરમાની** સે તૌબા કર લે. ઉસ ને ફૌરન અર્ઝ કી : "મૈં ને તૌબા કી." એક ઔર શખ્સ કે વુઝૂ (મેં ઇસ્તિ'માલ મેં હોને વાલે પાની) કે કતરે ટપક્તે દેખે, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ શખ્સ સે ઈર્શાદ ફરમાયા : "ઐ મેરે ભાઈ ! તૂ ઝિના સે તૌબા કર લે." ઉસ ને અર્ઝ કી : "મૈં ને તૌબા કી." એક ઔર શખ્સ કે વુઝૂ કે કતરાત ટપક્તે દેખે તો ઉસે ફરમાયા : "શરાબ નોશી ઔર ગાને બાજે

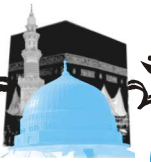

સુનને સે તૌબા કર લે." ઉસ ને અર્ઝ કી : "મૈં ને તૌબા કી." સય્યિદુના **ઈમામે આ'ઝમ** અબૂ હનીફા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ પર કશ્ફ કે બાઈસ ચૂંકે લોગોં કે ઉયૂબ ઝાહિર હો જાતે થે લિહાઝા આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ને બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં ઈસ કશ્ફ કે ખત્મ હો જાને કી દુઆ માંગી : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને દુઆ કબૂલ ફરમા લી જિસ સે આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કો વુઝૂ કરને વાલોં કે ગુનાહ ઝડતે નઝર આના બન્દ હો ગએ."

(الميزانُ الكبرىٰ ج ١ ص ١٣٠)

જાનબૂઝ કર કિસી કા ઐબ મા'લૂમ કરના કૈસા ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! કરોડોં હ-નફિય્યોં કે પેશ્વા ઈમામે આ'ઝમ, **ફકીહે અફ્ખમ,** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હનીફા નો'માન બિન સાબિત رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કી ચશ્મે વિલાયત લોગોં કી વુઝૂ કે ઝરીએ ઝડને વાલી મા'સિયત યા'ની ના ફરમાનિયાં દેખ લેતી થી ! બેશક યેહ આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કી અઝીમ **કરામત** થી તાહમ આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ કો લોગોં કે ઉયૂબ પર મુત્તલઅ હોના ગવારા ન હુવા ઔર દુઆ કે ઝરીએ અપના યેહ કશ્ફ ખત્મ કરવા દિયા ! યહાં વોહ લોગ ઈબ્રત હાસિલ કરેં જો કે ઈમામે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કી મહબ્બત કા દમ તો ભરતે હૈં મગર ઝબર દસ્તી આડે તિરછે સુવાલાત (CROSS QUESTIONS) કર કે લોગોં કે ઐબોં કી ટટોલ મેં ભી રહતે હૈં, યાદ રખિયે ! બિલા મસ્લ-હતે શર-ઈ ઈરાદતન કિસી મુસલ્માન કા ઐબ મા'લૂમ કરના ગુનાહ વ હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન"** **સફહા** 950 પર પારહ 26 **સૂ-રતુલ હુજુરાત** આયત નમ્બર 12 મેં સાફ વારિદ હૈ :

وَلَا تَجَسَّسُوْا — તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર ઐબ ન ઢૂંડો.

આલિમ કી ગ-લતી બયાન કરના દો વજહ સે હરામ હૈ : ઔર અગર ઉસ **ઐબ** કો દૂસરે પર ઈસ તરહ ઝાહિર કિયા કે ઉસ કો પતા હો કે યેહ ફુલાં કા **ઐબ** હૈ તો યેહ એક ઔર ગુનાહ હુવા, અગર વોહ **ઐબ** કિસી આલિમે દીન કા થા ઔર ઉસ કો ઝાહિર કિયા તો ગુનાહ મેં ઔર ભી બઢોતરી હોગી. ચુનાન્ચે **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન

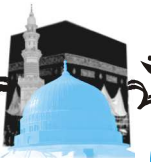

મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِى **કીમિયાએ સઆદત** મેં ફ़રમાતે હૈં : આલિમ કી ગ-લતી બયાન કરના **દો વજહ** સે હરામ હૈ. **એક** તો ઈસ લિયે કે યેહ **ગીબત** હૈ. **દૂસરે** ઈસ લિયે કે લોગોં મેં **જુરઅત** પૈદા હોગી ઔર વોહ ઈસે દલીલ બના કર ઉસ કી પૈરવી કરેંગે (યા'ની બેબાકી કે સાથ ઉસી તરહ કી ગ-લતિયાં કરેંગે) ઔર શૈતાન ભી ઉસ (ગ-લતિયોં મેં પૈરવી કરને વાલે) કી મદદ કે લિયે ઉઠ ખડા હોગા ઔર (ગુનાહોં પર દિલેર બનાને કે લિયે) ઉસ સે કહેગા કે તૂ (ભી યૂં ઔર યૂં કર કે) ફુલાં આલિમ સે બઢ કર પરહેઝ ગાર તો નહીં હૈ. **(كيميائے سعادت ج١ ص ٦١٠)** જિતને ઝિયાદા લોગોં કો ઉસ ખતા પર મુત્તલઅ કરેગા, ગુનાહોં મેં ઈઝાફ़ા હોતા ચલા જાએગા. મુસલ્માન કો ચાહિયે કે અવ્વલ તો લોગોં કે ઉયૂબ જાનને સે બચે અગર કોઈ બતાને લગે તબ ભી સુનને સે ખુદ કો બચાએ. બિલફ़ર્ઝ કિસી તરહ કિસી કા **ઐબ** નઝર આ ગયા યા મા'લૂમ હો ગયા હો તો ઉસ કો દબા દે. બિલા મસ્લ-હતે શર-ઈ હરગિઝ કિસી પર ઝાહિર ન કરે.

ઐબ પોશી કે મુ-તઅલ્લિક 3 ફ़રામીને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم :

ઐબ પોશી કે હવાલે સે **3 ફ़રામીને મુસ્તફ़ા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુલા-હઝા હોં : ﴿1﴾ જો અપને મુસ્લમાન ભાઈ કી ઐબ પોશી કરે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કિયામત કે દિન ઉસ કી ઐબ પોશી ફ़રમાએગા ઔર જો અપને મુસલ્માન ભાઈ કા ઐબ ઝાહિર કરે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કા ઐબ ઝાહિર ફ़રમાએગા યહાં તક કે ઉસે ઉસ કે ઘર મેં રુસ્વા કર દેગા. **(ابن ماجہ ج٣ ص٢١٩ حدیث٢٥٤٦)** ﴿2﴾ જો કિસી મુસલ્માન કી તક્લીફ़ દૂર કરે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કિયામત કી તક્લીફ઼ોં મેં સે ઉસ કી તક્લીફ઼ દૂર ફ़રમાએગા ઔર જો કિસી મુસલ્માન કી **ઐબ પોશી** કરે તો ખુદાએ સત્તાર عَزَّوَجَلَّ કિયામત કે રોઝ ઉસ કી ઐબ પોશી ફ़રમાએ **(مُسلِم حدیث ٦٥٨٠ ص١٣٩٤)** ﴿3﴾ જો શખ્સ અપને ભાઈ કા ઐબ દેખ કર ઉસ કી **પર્દા પોશી** કર દે તો વોહ જન્નત મેં દાખિલ કર દિયા જાએગા. **(مُسند عَبْد بن حُمَيْد ص ٢٧٩ حديث٨٨٥)**

ઐબ ઢૂંડને કી 59 મિસાલેં : **યહાં** જો મિસાલેં દી જા રહી હૈં ઉન મેં ઐબોં કી ટટોલ (યા'ની ઐબોં કી તલાશ) કે સાથ સાથ ઝિમ્નન ગીબતેં, તોહ્મતેં ઔર બદ ગુમાનિયાં વગૈરા ભી શામિલ હૈં. અક્સર ઐસી મિસાલેં હૈં જિન મેં નિય્યત કે સાથ અહકામ મુરત્તબ હોંગે

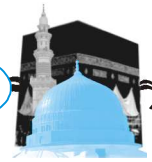

મ-સલન નોકર રખને, શિરાકત દારી (યા'ની પાર્ટનર શિપ કરને) યા કહીં શાદી કા ઈરાદા હૈ તો હસ્બે ઝરૂરત મા'લૂમાત કરના ગુનાહ નહીં બલ્કે ઈસ તરહ કે મુઆ-મલે મેં જિસ સે પૂછા ગયા ઉસ પર વાજિબ હૈ કે દુરુસ્ત બાત બતાએ ઔર અગર ઈસ કિસ્મ કે મુઆ-મલાત કી વજહ સે સુવાલ ન કિયા ગયા હો તો **ગીબતોં** ઔર તોહ્મતોં કે ઝરીએ અપને લિયે જહન્નમ મેં જાને કા સામાન કરને કે બજાએ ઐબ પોશી સે કામ લે કર જન્નત કા હકદાર બને. મગર ઉમૂમન તરહ તરહ કે સુવાલાત કે ઝરીએ **ઐબોં કી ટટોલ** (યા'ની ઉયૂબ કી મા'લૂમાત ઔર કુરેદ) મેં યેહ નિય્યત નહીં હોતી, બસ લોગ પૂછને કી ખાતિર પૂછતે રહતે હૈં ઔર બસા અવકાત ખુદ ભી ગુનાહોં મેં પડતે ઔર બારહા જવાબ દેને વાલે કો ભી ગુનહગાર કર દેતે હૈં.

❁ કિસી ને મકાન કિરાએ પર લિયા તો પૂછના : મકાન માલિક કૈસા હૈ ? યેહ સુવાલ ફી નફ્સિહી ગુનાહ ન સહી મગર કઈ ગુનાહોં કા સબબ બન સકતા હૈ, મ-સલન કિરાએ દાર ને જવાબન કહા : મુઆ-મલાત કા સાફ નહીં, બહુત બદ અખ્લાક ઔર કન્જૂસ હૈ, ઈસ તરહ **તીન ઐબ ખોલે** વોહ ભી અગર ઉસ મેં મૌજૂદ હોં તો હી ઐબ કહલાએંગે ઔર અબ યેહ બતાના તીન **ગીબતેં** હુઈ વરના **તોહ્મતેં.** ઔર અગર સિર્ફ ઈસ લિયે પૂછા કે મકાન માલિક કે ઉયૂબ મા'લૂમ હોં તો અબ યેહ "ઐબ ઢૂંડના" હુવા જો કે ગુનાહ વ હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલા કામ હૈ.

❁ કિસી ને મકાન કિરાએ પર દિયા તો પૂછના : કિરાએ દાર કૈસા હૈ ? યેહ સુવાલ ભી ફી નફ્સિહી ગુનાહ ન સહી મગર કઈ ગુનાહોં કા સબબ બન સકતા હૈ, મ-સલન માલિકે મકાન ને જવાબન કહા : બડા હી ચાલબાઝ હૈ, કભી વક્ત પર કિરાયા નહીં દેતા, ખ્વાહ મ ખ્વાહ કી ઠોકા ઠાકી કર કે મેરે મકાન કા હુલ્યા બિગાડ કર રખ દિયા હૈ. ઈસ તરહ **તીન ઐબ** ખોલે વોહ ભી અગર ઉસ મેં મૌજૂદ હોં તો હી ઐબ કહલાએંગે ઔર અબ યેહ બતાના તીન **ગીબતેં** હુઈ વરના **તોહ્મતેં.**

❁ આપ કા નયા નોકર બરાબર કામ કરતા હૈ યા નહીં ? યેહ ભી બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ પૂછના ઐબ ઢૂંડના હૈ ઔર ઈસ સુવાલ કે જવાબ મેં પૂરા ખતરા હૈ કે જિસ સે પૂછા ગયા વોહ નોકર કે બારે મેં કામચોર હૈ, હરામ ખોર હૈ વગૈરા કહ કર ગુનહગાર હો જાએ.

❁ રાત દેર તક જાગતે રહતે હો ફજ ભી પઢતે હો યા નહીં ?

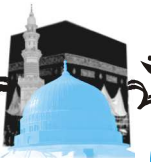

❁ આપ નમાઝ પઢતે હૈં યા નહીં ? ❁ આપ કે વાલિદ સાહિબ નમાઝી હૈં યા નહીં ? ❁ તુમ ને અભી તક નએ કપડે નહીં પહને ! ઈદ કી નમાઝ ભી પઢી યા નહીં ? ❁ ર-મઝાન કે મહીને મેં કિસી સે પૂછના ! વાહ ભઈ ! આજ બડે ફ્રેશ (fresh યા'ની તાઝાદમ) લગ રહે હો ! રોઝા ભી રખા હૈ યા નહીં ? ❁ ઈસ બાર **ર-મઝાનુલ મુબારક** મેં આપ ને કિતને રોઝે રખે ? ❁ કોઈ તરાવીહ છોડી તો નહીં ? ❁ તુમ પૂરી ઝકાત નિકાલતે હો યા નહીં ? ❁ આપ કી બીવી શરીફ઼ તો હૈ ના ? ❁ લડતી તો નહીં ? (યેહી સુવાલાત ઔરતોં મેં "શોહર" કે બારે મેં **ઐબોં કી ટટોલ** વાલે હૈં) ❁ શાદી શુદા બેટી કી માં સે પૂછના : આપ કી બેટી કી સાસ અચ્છી હૈ યા નહીં ? ❁ લડાકી તો નહીં ? ❁ રોટી દેતી હૈ યા નહીં ? ❁ બેટી કો સતાતી તો નહીં ? ❁ અપને બેટે કે કાન તો નહીં ભરતી ? ❁ વોહ જો ઉસ કી તલાક્ડી નન્દ ઘર મેં બૈઠી હૈ વોહ મસાઈલ તો નહીં ખડે કરતી ? ❁ બેટે કી શાદી કે બા'દ ઉસ કી માં સે પૂછના : અબ બેટા આપ કા ખયાલ રખતા હૈ યા નહીં ? ❁ પહલે કી તરહ તન-ખ્વાહ લા કર આપ કે હાથ મેં દેતા હૈ યા અપની જોરૂ કે હવાલે કર દેતા હૈ ? ❁ બહૂ ને કાલા ઈલ્મ કરા કે ઉસે અપની તરફ઼ તો નહીં કર લિયા ? બહૂ અચ્છી હૈ યા નહીં ? ❁ તા'વીઝ ગન્ડે તો નહીં કરતી ? ❁ ઝબાન દરાઝ તો નહીં ? ❁ આપ કી ઈઝ્ઝત કરતી હૈ યા નહીં ? ❁ ઉસ દિન ફુલાં કે ઘર સે તેઝ ગુફ઼્ત-ગૂ કી આવાઝ આ રહી થી કૌન કૌન લડ રહે થે ? ❁ હાં ભઈ ! ઉસ કા શોહર બડા ઝાલિમ હૈ કહીં બિચારી કી બે કુસૂર પિટાઈ તો નહીં લગાતા ? ❁ દૂલ્હા સે પૂછના : સુસર સાહિબ ને જહેઝ દેને મેં બુખ્લ સે તો કામ નહીં લિયા ? ❁ ઉસ દિન ખૂબ બન ઠન કર સુસરાલ પહોંચે થે, સુસર સાહિબ ને લિફ઼્ટ ભી કરાઈ કે નહીં ? ❁ સહીહ તરીકે પર આવ ભગત કી યા નહીં ? ❁ શાદી શુદા ઈસ્લામી ભાઈ સે સુવાલ કરના : આપ કે બચ્ચોં કી અમ્મી પાંચ વક્ત કી નમાઝી હૈ યા નહીં ?

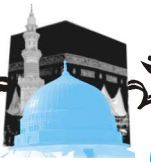

❁ આપ કે ભાઈયોં સે પર્દા કરતી હૈ યા નહીં ? ❁ બે પર્દા તો નહીં ઘૂમતી ? ❁ આપ કા બૉસ (BOSS. સેઠ) સહીહ આદમી હૈ યા નહીં ? ❁ કન્જૂસ તો નહીં ? ❁ બદ અખ્લાક તો નહીં ? ❁ મુલાઝિમોં કો ગાલિયાં તો નહીં નિકાલતા ? ❁ ત-લબા સે બિલા હાજત પૂછના : આપ કે ફુલાં ઉસ્તાઝ સાહિબ કૈસા પઢાતે હૈં ? ❁ ઉન કા પઢાના કુછ સમઝ મેં ભી આતા હૈ યા નહીં ? ❁ કિસી કા મેહમાન બનને વાલે સે પૂછના : હાં ભઈ ! ઉન કી મેઝબાની કા લુત્ફ આ રહા હૈ યા નહીં ? ❁ ઉન્હેં મેહમાન નવાઝ પાયા યા નહીં ? ❁ દા'વતે ઈસ્લામી કે ફુલાં હલ્કે કી મુશા-વરત કા નયા નિગરાન આપ કો કૈસા લગા ? ❁ ઈસ્લામી ભાઈયોં કો ઝાડતા તો નહીં ? ❁ નિગરાન સે પૂછના : ફુલાં મુબલ્લિગ આપ કી ઈતાઅત કરતા હૈ યા અપની ચલાતા હૈ ?

❁ ફુલાં કો તન્ઝીમી ઝિમ્મેદારી સે હટા દિયા, ક્યા ઉસ કા કિરદાર કમઝોર થા ? ❁ ફુલાં મુદર્રિસ યા નાઝિમ કો ફારિગ કર દિયા, ઉસ ને ક્યા ગડબડ કી થી ? ❁ કિસી મુબલ્લિગ સે પૂછના : સચ સચ બતાઈયેગા કે આપ ને આજ કા બયાન અપની વાહ વાહ કરવાને કે લિયે કિયા યા રિઝાએ ઈલાહી કી ખાતિર ?

❁ કિસી મહફ़िલે ના'ત મેં ગૈર હાઝિર રહને વાલે ના'ત ખ્વાં સે પૂછના : ફુલાં જગહ તુમ ના'ત ખ્વાની મેં ઈસ લિયે નહીં આએ થે ના કે યહાં "કુછ" મિલેગા નહીં ?

❁ આપ સિર્ફ મ-દની ચેનલ હી દેખતે હૈં યા દૂસરે ચેનલ્ઝ પર ગુનાહોં ભરે પ્રોગ્રામ ભી દેખ લેતે હૈં ? ❁ ફ़िલ્મેં ડિરામે તો નહીં દેખતે ? ❁ ફુલાં અફ़સર ને આપ કા કામ ફ્રી (Free યા'ની મુફ્ત) મેં હી કિયા હૈ ના ! પૈસે વૈસે તો નહીં માંગે ?

❁ ફુલાં કી ગાડી સે ટકરા કર આપ ઝખ્મી હુએ, કુસૂર ઉસ કા થા યા આપ કા ?

❁ ફુલાં ડૉક્ટર ને સહીહ તરહ ચેક ભી કિયા યા મુફ્ત મેં ફીસ વુસૂલ કર લી ?

❁ તલાક દેને વાલે દોસ્ત સે પૂછના : યાર ! તુમ ને ઉસે ક્યૂં તલાક દે દી ? (ઈસ સુવાલ પર ઉમૂમન ઠીકઠાક ગુનાહોં કા દરવાઝા ખુલતા હૈ)

❁ (ખ્વાહ મ ખ્વાહ પૂછના) વોહ દુકાનદાર કૈસા હૈ ? ❁ ઠગ તો નહીં ? ❁ લૂટતા તો નહીં ? (યા'ની બહુત મહંગા માલ તો નહીં બેચતા ?)

www.dawateislami.net

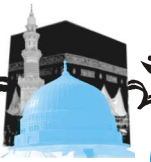

❁ વોહ દેખને મેં તો બડા શરીફ़ લગતા હૈ, આપ કો મા'લૂમ હોગા, કહીં ફ़ડ્ડેબાઝ તો નહીં ?

❁ આપ કા નયા પડોસી કૈસા હૈ ? બચ કર રહના મુઝે તો સહીહ આદમી નહીં લગતા !

કિસી કી ખામિયાં દેખેં ન મેરી આંખેં ઔર

સુનેં ન કાન ભી ઐબોં કા તઝકિરા યા રબ

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 99)

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

શીરીં મકાલી ને દિલ કી દુન્યા બદલ ડાલી : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !

ફ़ુઝૂલ સુવાલોં ઔર લોગોં કે ઐબોં કી ટટોલ ઔર મા'લૂમાત કી મન્હૂસ આદાત નિકાલને, કોઈ કિસી કે ઐબ બયાન કરને લગે તો ઉસ કો હિક્મતે અ-મલી સે ટાલને ઔર મુમ્કિના સૂરત મેં ઉસ કી ઐબ ખોલને કી બુરી ખસ્લત મિટાને કા જઝબા પાને, ગીબતોં, ચુગ્લિયોં ઔર બદ ગુમાનિયોં સે બચને ઔર બચાને વગૈરા કી કુઢન અપનાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, અપને ઈમાન કી હિફ़ાઝત કે લિયે કુઢતે રહિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઇન્આમાત** કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઇસ પર ઇસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફ़िક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઇન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઇબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઇસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઇસ મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ **સુન્નતોં ભરા** સફ़ર કીજિયે. આઇયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક મ-દની બહાર સુનાઊં ચુનાન્ચે **બાબુલ મદીના** (કરાચી) કે એક ઇસ્લામી ભાઈ કા કુછ ઇસ તરહ બયાન હૈ : નેક સોહબત સે દૂરી કે સબબ

www.dawateislami.net

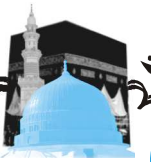

મૈં ગાને બાજે સુનને ઔર ફ़िલ્મેં ડિરામે દેખને જૈસે ગુનાહોં મેં ડૂબા હુવા થા, મેરી ઝિન્દગી કે શબો રોઝ ના ફ़રમાનિયોં મેં ગુઝર રહે થે. મેરી બેહતરી કા સબબ યેહ બના કે એક રોઝ અપને અલાકે કે એક મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી આશિકે રસૂલ સે મેરી મુલાકાત હો ગઈ, સલામ વ મુસા-ફ़હા (યા'ની હાથ મિલાને) કે બા'દ ઈન્તિહાઈ અહ્સન (યા'ની ઉમ્દા) અન્દાઝ મેં ઉન્હોં ને અપના તઆરુફ़ પેશ કર કે મુઝ સે ભી મેરા નામ વગૈરા દરયાફ़્ત કિયા ઔર અપને મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે તહ્ત **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કરતે હુએ નેકિયોં કી રગ્બત ઔર ગુનાહોં સે નફ़રત કા ઝેહ્ન દેના શુરૂઅ કિયા ઔર ઈસ ઝિમ્ન મેં મુબલ્લિગીને દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી બ-ર-કત સે રૂનુમા હોને વાલી હૈરત અંગેઝ "મ-દની બહારેં" બતૌરે તરગીબ સુનાઈ. **ઉન કી શીરીં મકાલી યા'ની મીઠી મીઠી બાતોં ને મેરે દિલ કી દુન્યા હી બદલ ડાલી** ઔર મૈં દા'વતે ઈસ્લામી કે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે ઝિન્દગી ભર કે લિયે વાબસ્તા હો ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે ગુનાહોં સે નફ़રત, નેકિયોં સે **મહબ્બત** ઔર નમાઝોં કી પાબન્દી કી સઆદત નસીબ હો ગઈ ઔર હુકૂકુલ્લાહ કે સાથ સાથ હુકૂકુલ ઈબાદ કી અદાએગી કા ભી ઝેહ્ન બન ગયા.

હૈ ફ़લાહો કામરાની નરમી વ આસાની મેં હર બના કામ બિગડ જાતા હૈ નાદાની મેં
ડૂબ સકતી હી નહીં મૌજોં કી તુગ્યાની મેં જિસ કી કશ્તી હો મુહમ્મદ કી નિગહ્બાની મેં

નરમી કી અહમ્મિય્યત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ **"મીઠે બોલ"** મેં બડી તાસીર હોતી હૈ ઔર ઈસ સે પથ્થર દિલ ભી પિઘલ કર મોમ હો જાતે હૈં લિહાઝા **ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ** કરતે હુએ હમેશા નરમી પેશે નઝર રખની ચાહિયે. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ **"બહારે શરીઅત"** જિલ્દ 3 **સફ़હા** 572 પર હદીસે પાક હૈ : જો નરમી સે મહરૂમ હુવા ખૈર (ભલાઈ) સે મહરૂમ હુવા.

(صحیح مُسلِم ص۱۳۹۸ حدیث۷۵-(۲۰۹۲))

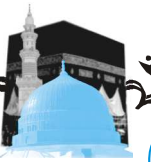

ઈલાહી હુસ્ને અખ્લાક ઔર નરમી કી સઆદત દે

ગુનાહોં પર નદામત દે, સદાકત દે, શરાફત દે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ફિરઔન કે પાસ નેકી કી દા'વત કે લિયે ભેજને પર નરમી કા હુક્મ :

અગર મ-દની માહોલ વાલે યા વાલી કે મિઝાજ મેં ગુસ્સા, ચિડચિડા પન ઔર બદ અખ્લાકી હુઈ તો કામ્યાબી મુશ્કિલ હૈ, લિહાઝા અપને અખ્લાક દુરુસ્ત કીજિયે ઔર વૈસે ભી જિસે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામોં કી ધુન હો ઉસ કે લિયે ઠન્ડે મિઝાજ કા હોના ઝરૂરી હૈ કે બે જા સખ્તી કરને સે બારહા કામ બનતે બનતે બિગડ જાતે હૈં. નરમી કી **અહમ્મિય્યત** કો ઈસ હિકાયત સે સમઝને કી કોશિશ કીજિયે ચુનાન્ચે મન્કૂલ હૈ કે કિસી શખ્સ ને મામૂનુર્રશીદ પર એહ્તિસાબ કિયા (યા'ની કિસી ખતા પર ટોકા) ઔર ઉસ સે સખ્તી કે સાથ ગુફ્ત-ગૂ કી તો મામૂનુર્રશીદ ને કહા : ઐ જવાં મર્દ ! હક તઆલા ને તુઝ સે બેહતર અફ્રાદ કો જબ મુઝ સે બદતર ફર્દ કે પાસ ભેજા તો ઉન કો હુક્મ દિયા કે ઉસ સે નરમી સે બાત કરો, યા'ની હઝરાતે સય્યિદૈના **મૂસા ઔર હારૂન** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِمَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો (જો તુઝ સે બેહતર થે) ફિરઔન (જો મુઝ સે બદતર થા) કે પાસ જબ ભેજા તો ફરમાયા :

فَقُوْلَا لَهٗ قَوْلًا لَّيِّنًا (پ١٦ طٰهٰ:٤٤)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તો ઉસ સે નર્મ બાત કહના.

(اِتحافُ السّادَة للزّبيدى ج٨ ص١٠٤ مُلَخَّصاً)

શરાબી કો પોલિસ કે હવાલે કરના કૈસા ? :

સહાબિયે રસૂલ હઝરતે સય્યિદુના ઉક્બા બિન આમિર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે કાતિબ હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ હૈસમ** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં : મૈં ને હઝરતે સય્યિદુના ઉક્બા બિન આમિર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે અર્ઝ કી : "મેરે પડોસી શરાબ નોશી કરતે હૈં ઔર મૈં પોલીસ કો બુલા કર ઉન્હેં ગિરિફ્તાર કરવાના ચાહતા હૂં." આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા : ઐસા મત કરો, ઉન્હેં વા'ઝો નસીહત કર. અર્ઝ કી : મૈં ને ઉન્હેં મન્અ કિયા હૈ, લેકિન વોહ બાઝ

www.dawateislami.net

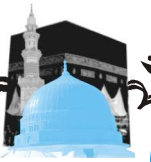

નહીં આતે, (તો અબ) મૈં પોલીસ કે ઝરીએ ઉન કો પકડવાના ચાહતા હૂં. યેહ સુન કર આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ફરમાયા : ઐસા મત કર, બેશક મૈં ને મખ્ઝને જૂદો સખાવત, પૈકરે અ-ઝ-મતો શરાફત صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ઈર્શાદ ફરમાતે સુના : જિસ ને કિસી કા ઐબ છુપાયા ગોયા ઉસ ને ઝિન્દા દરગોર (યા'ની કબ્ર મેં ડાલી ગઈ) બચ્ચી કો ઉસ કી કબ્ર મેં ઝિન્દા કિયા (યા'ની ઉસ કી જાન બચાઈ). **(الاحسان بترتیب صحیح ابن حبان ج۱ص۳٦۷حدیث۵۱۸)**

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! શરાબ પીના બેશક બહુત બડા ઔર બુરા ગુનાહ હૈ મગર જો છુપ કર ઐસા કરતા હો બેશક ઉસે નેકી કી દા'વત દે કર તૌબા કે લિયે આમાદા કિયા જાએ મગર ઉસ કી પર્દાપોશી લાઝિમી હૈ.

﴿1﴾ શરાબ ખુદ બ ખુદ સિર્કા બન ગઈ ! કૈસે ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !

શરાબી કે લિયે દુન્યા વ આખિરત મેં ખરાબી હૈ ઉસે તૌબા કર લેની ચાહિયે હુસૂલે ઈબ્રત કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 132 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"તૌબા કી રિવાયાત વ હિકાયાત"** મેં વારિદ દો ઈમાન અફરોઝ હિકાયાત ઝરૂરતન રદ્દો બદલ કે સાથ પેશે ખિદમત હૈં : અમીરુલ મુઅમિનીન, ઈમામુલ આદિલીન, મુતમ્મિમુલ અર-બઈન, **હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ એક બાર મદીનએ મુનવ્વરહ زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا કી એક પાકીઝા ગલી સે ગુઝર રહે થે કે એક નૌ જવાન સે આમના સામના હો ગયા, ઉસ ને કપડોં કે નીચે એક બોતલ છુપા રખી થી. હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને પૂછા : "ઐ નૌ જવાન ! યેહ કપડોં કે નીચે ક્યા ઉઠા રખા હૈ ?" ઉસ બોતલ મેં શરાબ થી, નૌ જવાન કો ઉસે શરાબ કહને કી હિમ્મત ન પડી, ઉસ ને દિલ હી દિલ મેં દુઆ કી : "યા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કે સામને શરમિન્દા ઔર રુસ્વા ન ફરમાના, ઈન કે હાં મેરી પર્દાપોશી ફરમા લે, મૈં **તૌબા** કરતા હૂં, આયન્દા કભી શરાબ નહીં પિયૂંગા." ઈસ કે બા'દ નૌ જવાન ને અર્ઝ કી : **"યા અમીરલ મુઅમિનીન !** મૈં સિર્કા (કી બોતલ) ઉઠાએ હુએ હૂં." આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ફરમાયા : "મુઝે દિખાઓ !" જબ ઉસ ને વોહ બોતલ આપ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ કે સામને કી ઔર હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ને ઉસે

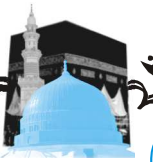

દેખા, તો વાકેઈ વોહ **સિર્કા** થા. (مكاشفة القلوب ص ٢٧.٢٨) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

﴿2﴾ શરાબી નૌ જવાન વિલાયત કી મન્ઝિલ પર : سُبْحٰنَ اللّٰه ! તૌબા કી ભી ક્યા ખૂબ બહાર હૈ કે તૌબા કી બ-ર-કત સે શરાબ "સિર્કે" મેં તબ્દીલ હો ગઈ ! એક ઔર **શરાબી નૌ જવાન** કી હિકાયત સમાઅત ફ़રમાઈયે, જિસ ને તૈબા કર કે બહુત બુલન્દ મકામ હાસિલ કિયા. ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના **ઉત્બતુલ ગુલામ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ السَّلَام નૌ જવાન થે ઔર (તૌબા સે પહલે) ફ़िસ્કો ફ़ુજૂર ઔર **શરાબ નોશી** મેં મશહૂર થે. એક દિન હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى કી મજલિસ મેં આએ. હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ઈસ આયતે મુબા-રકા કી તફ़્સીર કર રહે થે :

اَلَمْ يَاْنِ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ (پ٢٧، الحديد:١٦)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ક્યા ઈમાન વાલોં કો અભી વોહ વક્ત ન આયા કે ઉન કે દિલ ઝુક જાએં અલ્લાહ કી યાદ (કે લિયે).

આપ ને ઈસ કદર **મુઅસ્સિર** બયાન ફ़રમાયા કે લોગોં પર ગિર્યા (યા'ની રોના) તારી હો ગયા. એક નૌ જવાન ખડા હુવા ઔર કહને લગા : યા સય્યિદી ! ક્યા **અલ્લાહ** તઆલા મુઝ જૈસે ફ़ાસિકો ફ़ાજિર કી તૌબા કબૂલ કરેગા જબ મૈં **તૌબા** કરૂં ? શૈખ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફ़રમાયા : બેશક **અલ્લાહ** તઆલા તેરી **તૌબા** કબૂલ કરેગા. જબ **ઉત્બતુલ ગુલામ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ السَّلَام ને યેહ બાત સુની તો ઉન કા ચેહરા ઝર્દ પડ ગયા, સારા બદન કાંપને લગા, ચિલ્લાએ ઔર ગશ ખા કર ગિર પડે. જબ ઉન્હેં હોશ આયા તો હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ને ઉન કે કરીબ આ કર યેહ અશ્આર પઢે :

اَيَا شَابًّا لِّرَبِّ الْعَرْشِ عَاصِيْ
اَتَدْرِيْ مَاجَزَاءُ ذَوِى الْمَعَاصِيْ

(અે રબ્બુલ અર્શ કી ના ફ़રમાની કરને વાલે નૌ જવાન ! ક્યા તૂ જાનતા હૈ કે ગુનહગારોં કી સઝા ક્યા હૈ ?)

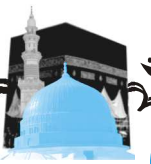

سَعِيْرٌ لِّلْعُصَاةِ لَهَا زَفِيْرٌ

وَغَيْظٌ يَوْمٍ يُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِىْ

(ના ફ઼રમાનોં કે લિયે ગરજને વાલા જહન્નમ હૈ જિસ મેં ગરજ હોગી ઔર જિસ દિન પેશાનિયોં સે પકડે જાએંગે, ઉસ દિન ગઝબ હોગા)

فَاِنْ تَصْبِرْ عَلَى النِّيْرَانِ فَاعْصِهٗ

وَاِلَّا كُنْ عَنِ الْعِصْيَانِ قَاصِىْ

(પસ અગર તૂ આગ પર સબ્ર કર સકે, તો ના ફ઼રમાની કર લે, વરના ના ફ઼રમાની સે દૂર હો જા)

وَفِيْمَا قَدْ كَسَبْتَ مِنَ الْخَطَايَا

رَهِنْتَ النَّفْسَ فَاجْهَدْ فِى الْخَلَاصِىْ

(તૂ ને જો ગુનાહ કિયે હૈં ઉન મેં તૂ ને અપને નફ઼્સ કો ફ઼ંસા દિયા, તો અબ નજાત કે લિયે કોશિશ કર)

ઉત્બતુલ ગુલામ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ السَّلَام પર રિક્કત તારી થી, જબ ઈફ઼ાકા હુવા, તો કહને લગે : "ઐ શૈખ ! ક્યા મુઝ જૈસે કમીને કી **તૌબા** ભી રબ્બે રહીમ عَزَّوَجَلَّ કબૂલ ફ઼રમાએગા ?" શૈખ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફ઼રમાયા : "ક્યૂં નહીં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ અપને ગુનહગાર બન્દે કી તૌબા ઔર મુઆફ઼ી કબૂલ ફ઼રમાતા હૈ." ફ઼િર હઝરતે સય્યિદુના **ઉત્બતુલ ગુલામ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ السَّلَام ને તીન દુઆએં કીં :

﴿1﴾ "ઐ મેરે **અલ્લાહ** ! અગર તૂને મેરી તૌબા કબૂલ કર લી ઔર મેરે ગુનાહ મુઆફ઼ ફ઼રમા દિયે હૈં તો મુઝે ઐસી ફ઼હ્મ (યા'ની સમઝદારી) વ યાદ દાશ્ત ઈનાયત કર, કે ઉલૂમે દીન ઔર કુરઆને કરીમ સે જો સુનૂં હિફ઼્ઝ (યા'ની યાદ) હો જાએ ﴿2﴾ ઐ **અલ્લાહ** ! મુઝે પુરસોઝ આવાઝ કે એ'ઝાઝ સે નવાઝ કે અગર કોઈ પથ્થર દિલ ભી મેરી કિરાઅત સુને તો ઉસ કા દિલ નર્મ હો જાએ ﴿3﴾ ઐ **અલ્લાહ** ! રિઝ્કે હલાલ અતા ફ઼રમા ઔર વહાં સે રોઝી દે કે જિસ કા મુઝે ગુમાન ભી ન હો." **અલ્લાહ** તઆલા ને ઉન કી તમામ દુઆએં કબૂલ ફ઼રમાઈ. ઉન કા હાફ઼िઝા ખૂબ મઝબૂત હો ગયા, જબ વોહ કુરઆને કરીમ કી તિલાવત કરતે તો ઉન કી તિલાવત સુન કર ગુનહગાર તાઈબ હો

www.dawateislami.net

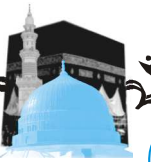

જાતે, ઉન કે ઘર મેં રોઝાના સાલન કા એક પિયાલા ઔર દો રોટિયાં રખી હોતીં ઔર પતા નહીં ચલતા થા કે કૌન રખ જાતા હૈ. ઈસી હાલત મેં ઉન કા ઈન્તિકાલ હુવા. (مُكاشَفَةُ الْقُلوب ص۲۸،۲۹) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

સોને કી અંગૂઠી પહનને વાલે કી ઇસ્લાહ : હમારે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن અપને મિલને જુલને વાલોં કી ઈસ્લાહ કે લિયે કોશાં રહા કરતે થે ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 561 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત" સફ્હા** 309 પર દિયે હુએ મઝમૂન કા ખુલાસા હૈ : **અસ્ર** કી નમાઝ કે બા'દ બડા હી પુરકૈફ સમાં થા. દૂર વ નઝદીક સે આએ હુએ લોગ મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત, આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી બારગાહ મેં હાઝિર હો કર એક સચ્ચે આશિકે રસૂલ કી **ઝિયારત વ મુલાકાત** સે અપને દિલોં કો મુનવ્વર કર રહે થે. ઈતને મેં એક સાહિબ તિલાઈ (યા'ની સોને કી) **અંગૂઠી** પહને હાઝિર હુએ તો હામિયે સુન્નત, આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને **نَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر** (યા'ની બુરાઈ સે રોકને) કા ફરીઝા અન્જામ દેતે હુએ કુછ યૂં ઈર્શાદ ફ૨માયા : "મર્દ કો સોના પહનના **હરામ હૈ,** સિર્ફ એક નગ કી ચાંદી કી અંગૂઠી જો સાઢે ચાર માશે (યા'ની ચાર ગ્રામ 374 મિલી ગ્રામ) સે કમ કી હો ઉસ કી ઈજાઝત હૈ. જો કોઈ (મર્દ) સોને, તાંબે યા પીતલ વગૈરા કિસી ભી ધાત (યા'ની મેટલ) કી અંગૂઠી પહને યા ચાંદી કી સાઢે ચાર માશે યા ઈસ સે ઝિયાદા વઝ્ન કી એક અંગૂઠી પહને યા કઈ અંગૂઠિયાં પહને અગર્ચે સબ મિલ કર સાઢે ચાર માશે સે કમ હોં તો ઉસ કી નમાઝ **મક્રૂહે તહરીમી** હૈ." (માખૂઝ અઝ મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત સ. 309) યા'ની જિસ કા **ઈઆદા** કરના (યા'ની દોબારા પઢના) વાજિબ હૈ. ફુ-કહાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلام ફરમાતે હૈં : જિસ ચીઝ કા બન્દોં કો હુક્મ હૈ ઉસ કે બજા લાને મેં કોઈ ખરાબી પૈદા હો જાએ તો ઉસ ખરાબી કો દૂર કરને કે લિયે વોહ અમલ દોબારા બજા લાના **ઈઆદા** કહલાતા હૈ. (دُرِّمُختار و رَدُّالْمُحتار ج ۲ ص ۱۲۹) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી આ'લા હઝરત પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

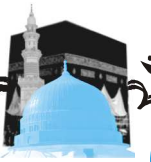

કાશ ! હમ ભી ગુનાહોં સે બચાને વાલે બનેં : કાશ ! હમ સબ ગુલામાને આ'લા હઝરત ભી, **"નેકી કી દા'વત"** દેને ઔર લોગોં કો ગુનાહોં સે બાઝ રખને કે મુઆ-મલે મેં ચાક ચૌબન્દ રહા કરેં, યેહ યાદ રખિયે કે અગર કિસી શખ્સ ને ના જાઈઝ અંગૂઠી યા ધાત કા છલ્લા યા ગલે મેં કિસી ભી ધાત કી ઝન્જીર પહની હો ઔર દેખને વાલે કો ઝન્ને ગાલિબ હો કે મન્અ કરૂંગા તો યેહ માન લેગા તો ઉસ પર મન્અ કરના વાજિબ હૈ, મન્અ નહીં કરેગા તો ગુનહગાર હોગા. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફ઼હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"બહારે શરીઅત"** (જિલ્દ 3) **સફ઼હા** 424 સે પહલે દો અહાદીસે મુબા-રકા મુલા-હઝા હોં, ઈસ કે બા'દ અંગૂઠી કે **મુ-તઅલ્લિક** નેકી કી દા'વત કે કુછ મઝીદ મ-દની ફૂલ કબૂલ ફ઼રમા લીજિયે.

﴾1﴿ સોને કી અંગૂઠી.... અંગારા : **સહીહ મુસ્લિમ** મેં **અબ્દુલ્લાહ** બિન અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا સે રિવાયત હૈ કે **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم ને એક શખ્સ કે હાથ મેં **સોને કી અંગૂઠી** દેખી તો ઉસ કો ઉતાર કર ફેંક દિયા ઔર યેહ ફ઼રમાયા કે ક્યા કોઈ અપને હાથ મેં **અંગારા** રખતા હૈ ! જબ **હુઝૂર** (صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم) તશરીફ઼ લે ગએ. કિસી ને ઉન સે કહા : અપની અંગૂઠી ઉઠા લો (ઔર પહનને કે બજાએ) ઔર કિસી કામ મેં લાના. ઉન્હોં ને કહા : ખુદા કી કસમ ! મૈં ઉસે કભી ન લૂંગા જબ કે **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم ને ઉસે ફેંક દિયા.

(صحیح مُسلِم ص۱۱۵۷ حدیث ۲۰۹۰)

﴾2﴿ બુતોં ઔર જહન્નમિયોં કા ઝેવર : **તિરમિઝી** વ અબૂ દાવૂદ વ નસાઈ ને બુરૈદા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત કી કે એક શખ્સ **પીતલ કી અંગૂઠી** પહને હુએ થે, **હુઝૂર** (صَلَّی اللّٰہ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم) ને ફ઼રમાયા : "ક્યા બાત હૈ કે તુમ સે **બુત** કી બૂ આતી હૈ ?" ઉન્હોં ને વોહ અંગૂઠી ફેંક દી, ફિર **લોહે કી અંગૂઠી** પહન કર આએ,

www.dawateislami.net

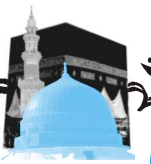

ફ़રમાયા : ક્યા બાત હૈ કે તુમ જહન્નમિયોં કા ઝેવર પહને હુએ હો ? ઉસે ભી ફેંકા ઔર અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** (صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) ! કિસ ચીઝ કી અંગૂઠી બનાઊં ? ફ़રમાયા : ચાંદી કી બનાઓ ઔર એક મિસ્કાલ પૂરા ન કરો. (યા'ની સાઢે ચાર માશે સે કમ કી હો) **(سُنَنِ ابوداؤد ج ٤ ص ١٢٢ حديث ٤٢٢٣)**

"અંગૂઠી કે ઝરૂરી અહકામ" કે ઉન્નીસ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે અંગૂઠી કે 19 મ-દની ફૂલ

❁ મર્દ કો સોને કી અંગૂઠી પહનના હરામ હૈ. "સુલ્તાને દો જહાન, રહમતે આ-લમિય્યાન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને સોને કી અંગૂઠી પહનને સે મન્અ ફ़રમાયા" **(بُخارى ج ٤ ص٦٧ حديث ٥٨٦٣)** ❁ (ના બાલિગ) લડકે કો સોને ચાંદી કા ઝેવર પહનાના હરામ હૈ ઔર જિસ ને પહનાયા વોહ ગુનહગાર હોગા. ઈસી તરહ બચ્ચોં કે હાથ પાઉં મેં બિલા ઝરૂરત મેહંદી લગાના ના જાઈઝ હૈ. ઔરત ખુદ અપને હાથ પાઉં મેં લગા સકતી હૈ, મગર લડકે કો લગાએગી તો ગુનહગાર હોગી. (બહારે શરીઅત, જિ. 3 સ. 428, **دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج ٩ ص ٥٩٨**) બચ્ચિયોં કે હાથ પાઉં મેં મેહંદી લગાને મેં હરજ નહીં. ❁ **લોહે** કી અંગૂઠી જહન્નમિયોં કા ઝેવર હૈ **(ترمذى ج ٣ ص ٣٠٥ حديث ١٧٩٢)** ❁ મર્દ કે લિયે વોહી અંગૂઠી જાઈઝ હૈ જો મર્દોં કી અંગૂઠી કી તરહ હો યા'ની સિર્ફ એક નગીને કી હો ઔર અગર ઉસ મેં (એક સે ઝિયાદા યા) કઈ નગીને હોં તો અગર્ચે વોહ ચાંદી હી કી હો, મર્દ કે લિયે **ના જાઈઝ** હૈ **(رَدُّالمُحتار ج٩ص ٥٩٧)** ❁ બિગૈર નગીને કી અંગૂઠી પહનના ના જાઈઝ હૈ કે યેહ અંગૂઠી નહીં છલ્લા હૈ ❁ હુરૂફ़ે મુકત્તઆત કી અંગૂઠી પહનના જાઈઝ હૈ મગર હુરૂફ़ે મુકત્તઆત વાલી અંગૂઠી બિગૈર વુઝૂ પહનના ઔર છૂના યા મુસા-ફ़હે કે વક્ત હાથ મિલાને વાલે કા ઉસ અંગૂઠી કો બે વુઝૂ છૂ જાના જાઈઝ નહીં ❁ ઈસી તરહ મર્દોં કે લિયે એક સે ઝિયાદા (જાઈઝ વાલી) અંગૂઠી પહનના યા (એક યા ઝિયાદા) છલ્લે પહનના ભી ના જાઈઝ હૈ કે યેહ (છલ્લા) અંગૂઠી નહીં. ઔરતેં છલ્લે પહન સકતી હૈં (બહારે શરીઅત, જિ. 3, સ. 428)

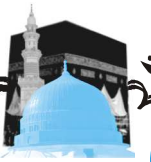

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

❁ ચાંદી કી એક અંગૂઠી એક નગ (યા'ની નગીને) કી, કે વઝ્ન મેં સાઢે ચાર માશે (યા'ની ચાર ગ્રામ 374 મિલી ગ્રામ) સે કમ હો, પહનના જાઈઝ હૈ અગર્ચે બે હાજતે મોહર, (મગર) ઈસ કા તર્ક (યા'ની જિસ કો સ્ટામ્પ કી ઝરૂરત ન હો ઉસ કે લિયે જાઈઝ અંગૂઠી ભી ન પહનના) અફ़ઝલ હૈ ઔર (જિન કો અંગૂઠી સે સ્ટામ્પ લગાની હો ઉન કે લિયે) મોહર કી ગરઝ સે (પહનને મેં) ખાલી જવાઝ (યા'ની સિર્ફ જાઈઝ હી) નહીં બલ્કે **સુન્નત** હૈ, હાં **તકબ્બુર** યા ઝનાના પન કા સિંગાર (યા'ની લેડીઝ સ્ટાઈલ કી ટીપ ટૉપ) યા ઔર કોઈ ગ-રઝે મઝમૂમ (યા'ની કાબિલે મઝમ્મત મક્સદ) નિય્યત મેં હો તો એક અંગૂઠી (હી) ક્યા ઈસ નિય્યત સે (તો) અચ્છે કપડે પહનને ભી જાઈઝ નહીં (ફ़તાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 22, સ. 141) ❁ ઈદૈન મેં અંગૂઠી પહનના મુસ્તહબ હૈ. (બહારે શરીઅત, જિ. 1, સ. 779, 780) મગર મર્દ વોહી જાઈઝ વાલી અંગૂઠી પહને ❁ અંગૂઠી ઉન્હીં કે લિયે **સુન્નત** હૈ જિન કો મોહર કરને (યા'ની સ્ટામ્પ STAMP લગાને) કી હાજત હોતી હૈ, જૈસે સુલ્તાન વ કાઝી ઔર ઉ-લમા જો ફ़તવે પર (અંગૂઠી સે) મોહર કરતે (યા'ની સ્ટામ્પ લગાતે) હૈં, ઉન કે ઈલાવા દૂસરોં કે લિયે જિન કો મોહર કરને કી હાજત ન હો **સુન્નત** નહીં અલબત્તા પહનના જાઈઝ હૈ. (عالمگیری ج ۵ ص ۳۳۰) ફ़ી ઝમાના અંગૂઠી સે મોહર કરને કા ઉર્ફ़ (યા'ની મા'મૂલ વ રવાજ) નહીં રહા, બલ્કે ઈસ કામ કે લિયે "સ્ટામ્પ" બનવાઈ જાતી હૈ, લિહાઝા જિન કો મોહર ન લગાની હો ઉન કાઝી વગૈરા કે લિયે ભી અંગૂઠી પહનના **સુન્નત** ન રહા ❁ મર્દ કો ચાહિયે કે અંગૂઠી કા નગીના હથેલી કી જાનિબ ઔર ઔરત નગીના હાથ કી પુશ્ત (યા'ની હાથ કી પીઠ) કી તરફ़ રખે (الهداية ج ٤ ص ٣٦٧) ❁ ચાંદી કા છલ્લા ખાસ લિબાસે ઝનાન (યા'ની ઔરતોં કા પહનાવા) હૈ મર્દોં કો મક્રૂહે (તહરીમી, ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ) (ફ़તાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 22, સ. 130) ❁ ઔરત સોને ચાંદી કી જિતની ચાહે અંગૂઠિયાં ઔર છલ્લે પહન સકતી હૈ, ઈસ મેં વઝ્ન ઔર નગીને કી તા'દાદ કી કોઈ કૈદ નહીં ❁ લોહે કી અંગૂઠી પર ચાંદી કા ખૌલ ચઢા દિયા કે લોહા બિલ્કુલ ન દિખાઈ દેતા હો, ઉસ અંગૂઠી કે પહનને કી (મર્દ વ ઔરત કિસી કો ભી) મુમા-ન-અત નહીં. (عالمگیری ج ۵ ص ۳۳۰) ❁ દોનોં મેં સે કિસી ભી એક હાથ મેં અંગૂઠી પહન સકતે હૈં ઔર છુંગ્લિયા યા'ની સબ સે છોટી ઉંગલી મેં પહની જાએ (رَدُّالْمُحتار ج ۹ ص ۵۹۶) ❁ મન્નત કા યા દમ કિયા હુવા ધાત (METAL) કા કડા ભી મર્દ કો પહનના ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ ઈસી તરહ

www.dawateislami.net

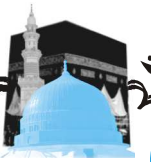

મદીનએ મુનવ્વરહ زَادَهَا اللهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا યા અજમેર શરીફ કે ચાંદી યા કિસી ભી ધાત કે છલ્લે ઔર સ્ટીલ કી અંગૂઠી ભી જાઇઝ નહીં બવાસીર વ દીગર બીમારિયોં કે લિયે દમ કિયે હુએ ચાંદી યા કિસી ભી ધાત કે છલ્લે ભી મર્દોં કે લિયે જાઇઝ નહીં અગર કિસી ઇસ્લામી ભાઈ ને ધાત કા કડા યા ધાત કા છલ્લા, ના જાઇઝ અંગૂઠી, યા ધાત કી ઝન્જીર (BRACELET-CHAIN) પહની હૈ તો શરઅન લાઝિમ હૈ કે અભી અભી ઉતાર કર તૌબા કર લીજિયે ઔર આયન્દા ન પહનને કા અહ્દ કીજિયે. નીઝ કિસી ઔર ઇસ્લામી ભાઈ કો ભી પહનને કે લિયે મત દીજિયે.

કર લે તૌબા રબ કી રહમત હૈ બડી
કબ્ર મેં વરના સઝા હોગી કડી

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 667)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

જામિઅતુલ મદીના મેં દાખિલા લે લિયા : ના જાઇઝ અંગૂઠિયોં વગૈરા સે બચને બચાને કા જઝબા પાને, ગુનાહોં કી આદતોં સે પીછા છુડાને, નેક બનને બનાને ઔર ખૂબ ખૂબ નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાને કા શૌક બઢાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, અપને ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે કુઢતે રહિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઇન્આમાત** કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઇસ પર ઇસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફિક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઇન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઇબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઇસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઇસ મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે લિયે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફર કીજિયે. આઇયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઉં ચુનાન્ચે **પિન્ડી ઘેપ**

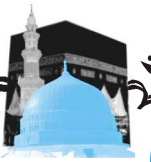

(પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે કબ્લ مَعَاذَاللّٰه મૈં નમાઝોં સે કોસોં દૂર ગુનાહોં કે સમુન્દર મેં ડૂબા હુવા થા ઔર બડે જોશો ખરોશ સે ઘર મેં T.V. પર ફ़िલ્મેં ડિરામે દેખને, ગાને બાજે સુનને મેં અપના વક્ત બરબાદ કરતા થા. રાહે તૌબા પર મેરે સફ़ર કા આગાઝ કુછ ઈસ તરહ હુવા કે **૨-મઝાનુલ મુબારક** 1429 સિ.હિ. (બ મુતાબિક 2008 સિ.ઈ.) કે એક દિન કેબલ પર મુખ્તલિફ़ ચેનલ દેખતે હુએ મેરી નઝર **મ-દની ચેનલ** પર પડ ગઈ. મૈં ને દેખા તો દેખતા રહ ગયા ! મ-દની ચેનલ મુઝે બહુત અચ્છા લગા ઔર બસ મૈં ને મ-દની ચેનલ દેખને કા મા'મૂલ બના લિયા. મ-દની ચેનલ કી બ-૨-કત સે اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં આહિસ્તા આહિસ્તા મ-દની માહોલ કે કરીબ હોને લગા. **શવ્વાલુલ મુકર્રમ** (1429 સિ.હિ.) કે આખિરી અ-શરે મેં દા'વતે ઈસ્લામી કા **બૈનલ અકવામી સુન્નતોં ભરા ઈજતિમાઅ મ-દની ચેનલ પર બરાહે રાસ્ત (LIVE) દિખાયા જા રહા થા.** ઈજતિમાઅ કે આખિરી દિન ખુસૂસી નિશસ્ત મેં મ-દની ચેનલ પર મુબલ્લિગ કા રિક્કત અંગેઝ બયાન બ ઉન્વાન **"ઝુલ્મ કા અન્જામ"** સુન કર હમ સબ ઘર વાલે ખૌફ़े ખુદા સે લરઝ ઉઠે, સબ ને ઘબરા કર **ઉસી વક્ત અપને ગુનાહોં સે તૌબા કી** ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ સબ કે સબ હુઝૂરે ગૌસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કે સિલ્સિલે મેં મુરીદ હો કર કાદિરી ૨-ઝવી બન ગએ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે હમારે ખાનદાન મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા હો ગયા ઔર હમારે રિશ્તેદાર ભી ઈન્ફ़िરાદી કોશિશ કી બ-૨-કત સે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર ગૌસે પાક رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે સિલ્સિલે મેં મુરીદ હો ગએ. તા દમે તહરીર મૈં ને ઈલ્મે દીન કે મ-દની ફ़ૂલ સમેટને કી ખાતિર દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત ચલને વાલે જામિઅતુલ મદીના મેં દર્સે નિઝામી કે લિયે દાખિલા ભી લે લિયા હૈ.

ઐ ગુનાહોં કે મરીઝો ! ચાહતે હો ગર શિફ़ા — આૅન કરતે હી રહો તુમ મ-દની ચેનલ કો સદા
ઈસ મેં ઈસ્યાં સે હિફ़ાઝત કા બહુત સામાન હૈ — اِنْ شَآءَاللّٰه ખુલ્દ મેં ભી દાખિલા આસાન હૈ
મ-દની ચેનલ મેં નબી કી સુન્નતોં કી ધૂમ હૈ
ઈસ લિયે શૈતાં લઈ રન્જૂર હૈ મગમૂમ હૈ

(બિ તસર્રુફ़ વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 606)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

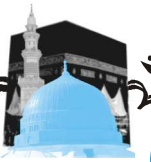

હમ દુન્યા મેં કિસ લિયે આએ હૈં ? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! સુન્નતોં ભરા બયાન "ઝુલ્મ કા અન્જામ" જિસે સુન કર સારા ઘરાના ગુનાહોં સે તાઈબ હો ગયા, ઈસે આપ ભી કમ અઝ કમ એક બાર ઝરૂર સુન લીજિયે. ઈસ કી V.C.D. દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** સે હદિય્યતન ભી લે સકતે હૈં ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કી વેબ સાઈટ www.dawateislami.net પર ભી સુન સકતે હૈં. બયાન કા રિસાલા "ઝુલ્મ કા અન્જામ" ભી **મક-ત-બતુલ મદીના** સે હાસિલ કર કે પઢિયે બલ્કે ઝિયાદા તા'દાદ મેં હદિય્યતન અપને મર્હૂમ અઝીઝોં કે ઈસાલે સવાબ કે લિયે તક્સીમ ફ़રમાઈયે. ઈસ **મ-દની બહાર** સે મા'લૂમ હુવા કે જો કામ એક મુબલ્લિગ નહીં કર પાતા اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ વોહ કામ **મ-દની ચેનલ** કર દિખાતા હૈ યા'ની ગુનાહોં કી દલદલ મેં ધંસે હુએ મુઆ-શરે કે વોહ અફ़રાદ જો ન મસ્જિદ કા રુખ કરતે હૈં ન કભી સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શરીક હોતે હૈં ન હી ઉ-લમાએ કિરામ ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દોં ઔર મ-દની હુલ્યે વાલે બા રીશ વ બા ઈમામા આશિકાને રસૂલ સે મિલને જુલને કી તરફ़ રગ્બત રખતે હૈં, **મ-દની ચેનલ** ઐસોં કે ઘરોં મેં દાખિલ હો કર ઈન્હેં ઈન કી ઝિન્દગી કા હકીકી મક્સદ સમઝાતા, સઆદત મન્દોં કો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હુઝૂર ઝુકાતા ઔર ઈશ્કે રસૂલ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે જામ પિલાતા હૈ. બેશક હમ દુન્યા મેં બેકાર યા'ની સિર્ફ़ દુન્યા કી લઝ્ઝતેં પાને ઔર યહાં કી આસાઈશોં સે લુત્ફ़ ઉઠાને કે લિયે નહીં આએ, હમેં યહાં ઈબાદત કે લિયે ભેજા ગયા હૈ, ફ़िર વક્તે મુકર્રરા પર હમારે લાખ ન ચાહને કે બા વુજૂદ મૌત હમેં આ લેગી ઔર અંધેરી કબ્ર મેં તને તન્હા ઉતાર દિયે જાએંગે, ન જાને કિતને હઝાર સાલ કબ્ર મેં ગુઝાર કર ફ़िર હશ્ર મેં ઉઠના ઔર બરોઝે કિયામત હિસાબ કિતાબ કા સામના હોગા. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, "કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફ़ાન" સફ़હા 647 પર પારહ 18 **સૂ-રતુલ મુઅમિનૂન** આયત નમ્બર 115 મેં **અલ્લાહ** તઆલા કા ઈશાદિ મુબારક હૈ :

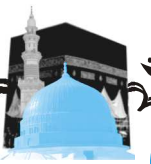

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنٰكُمْ عَبَثًا وَّ اَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُوْنَ ﴿۱۱۵﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તો ક્યા યેહ સમઝતે હો કે હમ ને તુમ્હેં બેકાર બનાયા ઔર તુમ્હેં હમારી તરફ ફિરના નહીં.

સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ઈસ આયતે કરીમા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : ઔર (ક્યા તુમ્હેં) આખિરત મેં જઝા કે લિયે ઉઠના નહીં ? બલ્કે તુમ્હેં ઈબાદત કે લિયે પૈદા કિયા કે તુમ પર ઈબાદત લાઝિમ કરેં ઔર આખિરત મેં તુમ હમારી તરફ લૌટ કર આઓ તો તુમ્હેં તુમ્હારે આ'માલ કી જઝા દેં. (ખઝાઈનુલ ઈરફાન)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમ સભી કો અપની ઝિન્દગી કે હકીકી મક્સદ કે હુસૂલ કે લિયે હર દમ કોશાં રહના ચાહિયે, ગુનાહોં સે બચના ઔર સવાબ કે કામોં કો કરતે રહના ચાહિયે. મ-દની ચેનલ દેખતે દિખાતે રહિયે કે અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ મ-દની ચેનલ કે સિલ્સિલે દેખના ઔર દૂસરોં કો દેખને કી દા'વત દેના ભી બાઈસે રિઝાએ રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ ઔર જન્નત મેં લે જાને વાલા કામ હૈ. મૌત કી હર દમ યાદ રખિયે ! મૌત દૂલ્હા કો ઐન બારાત સે ઔર દુલ્હન કો હ-જ-લએ અરૂસી મેં બિસ્તરે રાહત વ મુસર્રત સે યક દમ ઉચક લેતી હૈ.

બોલી ખલ્વત મેં અજલ દૂલ્હા દુલ્હન સે વક્તે ઐશ
હૈ તુમ્હેં ભી કબ્ર કે ગોશે મેં સોના એક દિન

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

જબ મસ્જિદ મેં ઝોર સે કદમ રખ કર ચલના ભી મન્અ હૈ તો.....: મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن કા નેકી કી દા'વત દેને કા જઝબા મરહબા ! આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه નેકી કી દા'વત કા સવાબ કમાને કા કોઈ મૌકઅ હાથ સે ન જાને દેતે ચુનાન્ચે ખલીફએ આ'લા હઝરત મલિકુલ ઉ-લમા હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી ઝ-ફરુદ્દીન બિહારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى લિખતે હૈં : એક સાહિબ જિન્હેં "નવાબ સાહિબ" કહા જાતા

www.dawateislami.net

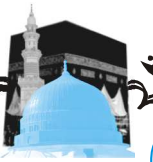

થા મસ્જિદ મેં નમાઝ પઢને આએ ઔર ખડે ખડે **બે પરવાઈ** સે અપની છડી (યા'ની હાથ મેં રખને કી લકડી **WALKING STICK**) **મસ્જિદ કે ફ़र્શ** પર ગિરા દી, જિસ કી આવાઝ હાઝિરીન ને સુની. આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને (નેકી કી દા'વત દેતે હુએ) ફ़રમાયા : **"નવાબ સાહિબ ! મસ્જિદ મેં ઝોર સે કદમ રખ કર ચલના ભી મન્અ હૈ, ફ़िર કહાં છડી કો ઇતની ઝોર સે ડાલના !"** નવાબ સાહિબ ને મેરે સામને વા'દા કિયા કે اِنْ شَآءَاللهعَزَّوَجَلَّ આયન્દા ઐસા નહીં હોગા. **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી આ'લા હઝરત પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત હો.** اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મસ્જિદ મેં મોબાઇલ ફ़ોન કી ઘન્ટી બન્દ રખિયે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! હર મુસલ્માન કે લિયે ઝરૂરી હૈ કે વોહ **મસ્જિદ કા એહતિરામ** કરે, મસ્જિદ મેં ચલતે વક્ત **પાઉં કી ધમક** પૈદા ન હો ઇસ કા ખયાલ રખના ઝરૂરી હૈ નીઝ છડી (WALKING STICK) છતરી, હાથ કા પંખા, ચપ્પલ, થેલા (BAG), બરતન વગૈરા કોઈ ચીઝ ભી ઇસ તરહ ન ડાલે કે આવાઝ પૈદા હો. અગર મોબાઇલ ફ़ોન હો તો મસ્જિદ મેં ઉસ કી ઘન્ટી બન્દ રખી જાએ, અફ़સોસ ! ઇસ કી એહતિયાત કમ કી જાતી હૈ યહાં તક કે મસ્જિદુલ હરામ શરીફ़ મેં ઔર વોહ ભી ઐન ખાનએ કા'બા કે તવાફ़ મેં લોગોં કે મોબાઇલ ફ़ોન કી ઘન્ટિયાં બલ્કે مَعَاذَاللهعَزَّوَجَلَّ મ્યૂઝીકલ ટ્યૂન્ઝ ગૂંજતી રહતી હૈં, હાલાં કે મ્યૂઝીકલ ટ્યૂન તો મસ્જિદ કે ઇલાવા ભી ના જાઇઝ હૈ.

"بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ" કે ઉન્નીસ હુરૂફ़ કી નિસ્બત સે મસ્જિદ કે મુ-તઅલ્લિક 19 મ-દની ફૂલ

એહતિરામે મસ્જિદ કે ઝિમ્ન મેં **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1574 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **ફ़ૈઝાને સુન્નત** (જિલ્દ અવ્વલ) **સફ़હા 1202** તા **1207** પર બયાન કર્દા મ-દની ફૂલ કહીં કહીં રદ્દો બદલ કે સાથ પેશ કિયે જા રહે હૈં ઇન્હેં કબૂલ ફ़રમા કર અપને દિલ કે મ-દની ગુલદસ્તે મેં સજા લીજિયે :

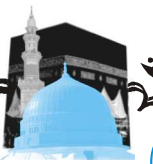

ફ઼રમાને મુસ્તફ઼ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર દસ રહમતેં ભેજતા હૈ. (مسلم)

﴿1﴾ મરવી હુવા કે એક મસ્જિદ અપને રબ عَزَّوَجَلَّ કે હુઝૂર શિકાયત કરને ચલી કે લોગ મુઝ મેં દુન્યા કા બાતેં કરતે હૈં. મલાએકા ઉસે આતે હુએ મિલે ઔર બોલે : હમ ઉન (મસ્જિદ મેં દુન્યા કી બાતેં કરને વાલોં) કે હલાક કરને કો ભેજે ગએ હૈં.

(ફ઼તાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 16, સ. 312)

﴿2﴾ રિવાયત કિયા ગયા હૈ કે "જો લોગ **ગીબત** કરતે ઔર જો લોગ મસ્જિદ મેં દુન્યા કી બાતેં કરતે હૈં ઉન કે મુહં સે ગન્દી બદબૂ નિકલતી હૈ જિસ સે ફ઼िરિશ્તે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હુઝૂર ઉન કી શિકાયત કરતે હૈં." سُبْحٰنَ اللّٰه ! જબ મુબાહ વ જાઈઝ બાત બિલા ઝરૂરતે શરઈય્યા કરને કો મસ્જિદ મેં બૈઠને પર યેહ આફ઼તેં હૈં તો (મસ્જિદ મેં) હરામ વ ના જાઈઝ કામ કરને કા ક્યા હાલ હોગા ! (ઐઝન)

﴿3﴾ **દરઝી** કો ઈજાઝત નહીં કે મસ્જિદ મેં બૈઠ કર કપડે સિયે. હાં અગર બચ્ચોં કો રોકને ઔર મસ્જિદ કી હિફ઼ાઝત કે લિયે બૈઠા તો હરજ નહીં. ઈસી તરહ કાતિબ કો (મસ્જિદ મેં) ઉજરત પર કિતાબત કરને કી ઈજાઝત નહીં. **(عالمگیری ج۱ص۱۱۰)**

﴿4﴾ **મસ્જિદ** કે અન્દર કિસી કિસ્મ કા કૂડા હરગિઝ ન ફેંકેં. સય્યિદુના શૈખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસ દેહલવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى **"જઝબુલ કુલૂબ"** મેં નક્લ કરતે હૈં કે મસ્જિદ મેં અગર ખસ (યા'ની મા'મૂલી સા તિન્કા યા ઝર્રી) ભી ફેંકા જાએ તો ઈસ સે મસ્જિદ કો ઈસ કદર તક્લીફ़ પહોંચતી હૈ જિસ કદર તક્લીફ़ ઈન્સાન કો અપની આંખ મેં ખસ (યા'ની મા'મૂલી ઝર્રી) પડ જાને સે હોતી હૈ. **(جذبُ القُلُوب ص۲۲۲)**

﴿5﴾ **મસ્જિદ** કી દીવાર, ઈસ કે ફ़र્શ, ચટાઈ યા દરી કે ઊપર યા ઉસ કે નીચે થૂકના, નાક સિનક્ના, નાક યા કાન મેં સે મૈલ નિકાલ કર લગાના, મસ્જિદ કી દરી યા ચટાઈ સે ધાગા યા તિન્કા વગૈરા નોચના સબ મમ્નૂઅ હૈ.

﴿6﴾ **ઝરૂરતન** (મસ્જિદ કે અન્દર) અપને રૂમાલ વગૈરા સે નાક પોંછને મેં કોઈ મુઝા-યકા નહીં.

﴿7﴾ **મસ્જિદ** મેં ઝાડૂ દેને મેં જો ગર્દ ઔર કૂડા વગૈરા નિકલે વોહ ઐસી જગહ મત ડાલિયે જહાં બે અ-દબી હો.

www.dawateislami.net

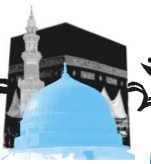

﴾8﴿ **જૂતે** ઉતાર કર મસ્જિદ મેં સાથ લે જાના ચાહેં તો ગર્દ વગૈરા બાહર ઝાડ લીજિયે. અગર પાઉં કે તલ્વોં મેં ગર્દ કે ઝર્રાત લગે હોં તો અપને રૂમાલ વગૈરા સે પોંછ કર મસ્જિદ મેં દાખિલ હોં. મસ્જિદ મેં ગર્દ કા કોઈ ઝર્રા ન ગિરને પાએ ઈસ કા ખયાલ રખિયે.

﴾9﴿ **મસ્જિદ** કે વુઝૂખાને પર વુઝૂ કરને કે બા'દ પાઉં વુઝૂખાને હી પર અચ્છી તરહ ખુશ્ક કર લીજિયે, ગીલે પાઉં લે કર ચલને સે મસ્જિદ કા ફ़ર્શ ગન્દા ઔર દરિયાં મૈલી ઔર બદનુમા હો જાતી હૈં.

અબ મેરે આકા આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن કે મલ્ફ़ૂઝાતે શરીફ़ા સે બા'ઝ આદાબે મસ્જિદ પેશ કિયે જા રહે હૈં :

﴾10﴿ **મસ્જિદ** મેં દૌડના યા ઝોર સે કદમ રખના, જિસ સે ધમક પૈદા હો મન્અ હૈ.

﴾11﴿ વુઝૂ કરને કે બા'દ આ'ઝાએ વુઝૂ સે એક ભી છીંટ પાની ફ़ર્શે મસ્જિદ પર ન ગિરે. (યાદ રખિયે ! આ'ઝાએ વુઝૂ સે વુઝૂ કે પાની કે કતરે ફ़ર્શે મસ્જિદ પર ગિરાના, ના જાઈઝ વ ગુનાહ હૈ)

﴾12﴿ **મસ્જિદ** કે એક દ-રજે સે દૂસરે દ-રજે કે દાખિલે કે વક્ત (મ-સલન સેહ્ન મેં દાખિલ હોં તબ ભી ઔર સેહ્ન સે અન્દરૂની હિસ્સે મેં જાએં જબ ભી) સીધા કદમ બઢાયા જાએ હત્તા કે અગર સફ़ બિછી હો ઉસ પર ભી સીધા કદમ રખેં ઔર જબ વહાં સે હટેં તબ ભી સીધા કદમ ફ़ર્શે મસ્જિદ પર રખેં (યા'ની આતે જાતે હર બિછી હુઈ સફ़ પર પહલે સીધા કદમ રખેં) યા ખતીબ જબ મિમ્બર પર જાને કા ઈરાદા કરે પહલે સીધા કદમ રખે ઔર જબ ઉતરે તો (ભી) સીધા કદમ ઉતારે.

﴾13﴿ **મસ્જિદ** મેં અગર છીંક આએ તો કોશિશ કરેં આહિસ્તા આવાઝ નિકલે ઈસી તરહ ખાંસી. સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મસ્જિદ મેં ઝોર કી છીંક કો ના પસન્દ ફ़રમાતે. ઈસી તરહ ડકાર કો ઝબ્ત કરના ચાહિયે ઔર ન હો તો હત્તલ ઈમ્કાન આવાઝ દબાઈ જાએ અગર્ચે ગૈરે મસ્જિદ મેં હો. ખુસૂસન મજલિસ મેં યા કિસી મુઅઝ્ઝમ (યા'ની બુઝુર્ગ) કે સામને બે તહઝીબી હૈ.

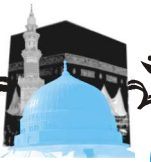

હદીસ મેં હૈ : એક શખ્સ ને દરબારે અક્દસ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેં ડકાર લી આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફ઼રમાયા : "હમ સે અપની ડકાર દૂર રખ, કે દુન્યા મેં જો ઝિયાદા મુદ્દત તક પેટ ભરતે થે વોહ કિયામત કે દિન ઝિયાદા મુદ્દત તક ભૂકે રહેંગે." (شَرحُ السُّنّة ج ٧ ص ٢٩٤ حديث ٢٩٤٤) ઔર જમાહી મેં આવાઝ કહીં ભી નહીં નિકાલની ચાહિયે. અગર્ચે મસ્જિદ સે બાહર તન્હા હો ક્યૂંકે યેહ શૈતાન કા કહ્કહા હૈ. જમાહી જબ આએ હત્તલ ઈમ્કાન મુંહ બન્દ રખેં મુંહ ખોલને સે શૈતાન મુંહ મેં થૂક દેતા હૈ. અગર યૂં ન રુકે તો ઊપર કે દાંતોં સે નીચે કા હોંટ દબા લેં ઔર ઈસ તરહ ભી ન રુકે તો હત્તલ ઈમ્કાન મુંહ કમ ખોલેં ઔર ઉલ્ટા હાથ ઉલ્ટી તરફ઼ સે મુંહ પર રખ લેં. ચૂંકે જમાહી શૈતાન કી તરફ઼ સે હૈ ઔર અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ઈસ સે મહફ઼ૂઝ હૈં. લિહાઝા જમાહી આએ તો યેહ તસવ્વુર કરેં કે "અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો જમાહી નહીં આતી." إِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ફ઼ૌરન રુક જાએગી. (رَدُّالْمُحتار ج ٢ ص ٤٩٨، ٤٩٩)

﴾14﴿ **તમસ્ખુર** (મસ્ખરા પન) વૈસે હી મમ્નૂઅ હૈ ઔર મસ્જિદ મેં સખ્ત ના જાઈઝ.

﴾15﴿ **મસ્જિદ** મેં હંસના મન્અ હૈ કે કબ્ર મેં તારીકી (યા'ની અંધેરા) લાતા હૈ. મૌકઅ કે લિહાઝ સે તબસ્સુમ મેં હરજ નહીં.

﴾16﴿ **મસ્જિદ** કે ફ઼ર્શ પર કોઈ ચીઝ ફેંકી ન જાએ બલ્કે આહિસ્તા સે રખ દી જાએ. મૌસિમે ગર્મા મેં લોગ પંખા ઝલતે ઝલતે ફેંક દેતે હૈં (મસ્જિદ મેં ટોપી, ચાદર વગૈરા ભી ન ફેંકેં ઈસી તરહ ચાદર યા રૂમાલ સે ફ઼ર્શ ઈસ તરહ ન ઝાડેં કે આવાઝ પૈદા હો) યા લકડી, છત્રી વગૈરા રખતે વક્ત દૂર સે છોડ દિયા કરતે હૈં. ઈસ કી મુમા-ન-અત હૈ. ગરઝ મસ્જિદ કા એહતિરામ હર મુસલ્માન પર ફ઼ર્ઝ હૈ.

﴾17﴿ **મસ્જિદ** મેં હદસ (યા'ની રીહ ખારિજ કરના) મન્અ હૈ ઝરૂરત હો તો (જો એ'તિકાફ઼ મેં નહીં હૈં વોહ) બાહર ચલે જાએં. લિહાઝા **મો'તકિફ઼** કો ચાહિયે કે અય્યામે એ'તિકાફ઼ મેં થોડા ખાએ, પેટ હલકા રખે કે કઝાએ હાજત કે વક્ત કે સિવા કિસી વક્ત ઈખ્રાજે રીહ કી હાજત ન હો. વોહ ઈસ કે લિયે બાહર ન જા સકેગા. (અલબત્તા ઈહાતએ મસ્જિદ મેં મૌજૂદ બૈતુલ ખલા મેં રીહ ખારિજ કરને કે લિયે જા સકતા હૈ)

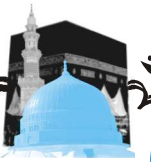

﴾18﴿ કિબ્લે કી તરફ़ પાઉં ફૈલાના તો હર જગહ મન્અ હૈ. મસ્જિદ મેં કિસી તરફ़ ન ફૈલાએ કે યેહ ખિલાફ़ે આદાબે દરબાર હૈ. હઝરતે સરી સ-કતી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى મસ્જિદ મેં તન્હા બૈઠે થે, પાઉં ફૈલા લિયા, ગોશએ મસ્જિદ સે હાતિફ़ ને આવાઝ દી : "સરી ! બાદશાહોં કે હુઝૂર મેં યૂં હી બૈઠતે હૈં ?" મઅન (યા'ની ફ़ૌરન) પાઉં સમેટે ઔર ઐસે સમેટે કે વક્તે ઇન્તિકાલ હી ફૈલે. (سبع سنابل ص۱۳۱) (છોટે બચ્ચોં કો ભી પ્યાર કરતે, ઉઠાતે, લિટાતે વક્ત એહતિયાત કરેં કે ઉન કે પાઉં કિબ્લે કી તરફ़ ન હોં ઔર મુતાતે (પોટી કરવાતે) વક્ત ભી ઝરૂરી હૈ કે ઉસ કા રુખ યા પીઠ કિબ્લે કી તરફ़ ન હો)

﴾19﴿ **ઇસ્તિ'માલ** શુદા જૂતા મસ્જિદ મેં પહન કર જાના ગુસ્તાખી વ બે અ-દબી હૈ.

(મુલખ્ખસ અઝ મલ્ફ़ૂઝાતે આ'લા હઝરત, સ. 317 તા 323)

ઇલાહી કરમ બહરે શાહે અરબ હો

હમેં મસ્જિદોં કા મુયસ્સર અદબ હો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કેન્સર કા મરીઝ ઠીક હો ગયા : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઇસ્લામી પર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઔર ઉસ કે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા બેહદ કરમ હૈ. બારહા સુનને મેં આયા કે ડૉક્ટરોં ને જિન મરીઝોં કો લા ઇલાજ કરાર દે દિયા ઉન કા મ-દની કાફ़िલોં મેં સફ़ર કર કે દુઆએં માંગને કે સબબ ખૈર સે ઇલાજ હો ગયા ચુનાન્ચે **માડીપૂર** (બાબુલ મદીના કરાચી) કે કિસી ઇસ્લામી ભાઈ ને એક ઈમાન અફ़રોઝ વાકિઆ લિખ કર દિયા જિસ કા મઝમૂન કુછ યૂં થા : હૉક્સ બે (બાબુલ મદીના કરાચી) કે મુકીમ એક ઇસ્લામી ભાઈ જો કે "કેન્સર" કે મરીઝ થે, ઉન્હોં ને તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઇસ્લામી** કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ સફ़ર કી સઆદત હાસિલ કી. દૌરાને સફ़ર બેચારે કાફ़ી સહમે હુએ ઔર માયૂસ સે થે. આશિકાને રસૂલ ઢારસ બંધાતે ઔર

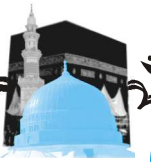

ઉન કે લિયે દુઆએં ભી ફ़રમાતે. એક દિન સુબ્હ કે વક્ત બૈઠે બૈઠે અચાનક ઉન્હેં કૈ હુઈ ઔર ઉસ મેં એક ગોશ્ત કી બોટી હલ્ક સે નિકલ પડી ! કૈ કે બા'દ ઉન કો કાફ़ી સુકૂન મિલ ગયા. **મ-દની કાફ़िલે** સે વાપસી પર જબ ડૉક્ટર સે રુજૂઅ કિયા ઔર દોબારા ટેસ્ટ કરવાએ તો હૈરત બાલાએ હૈરત કે ઉન કા મ-રઝે સરતાન યા'ની **કેન્સર** ખત્મ હો ચુકા થા. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى اِحْسَانِهٖ۔

મ-રઝે નિસ્યાન હો ચાહે સરતાન હો, કોઈ સી હો બલા, કાફ़िલે મેં ચલો
દૂર બીમારિયાં ઔર પરેશાનિયાં હોં બ ફ़ઝલે ખુદા કાફ़िલે મેં ચલો

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મ-દની કાફ़िલે કે મરીઝ મુસાફ़िરોં કે બારે મેં 5 મ-દની ફૂલ : મીઠે મીઠે **ઈસ્લામી ભાઈયો !** દેખા આપ ને ! **અલ્લાહ** તઆલા ને મ-દની કાફ़िલે કી બ-ર-કત સે કેન્સર કે મરીઝ કો સિહ્હત ઈનાયત ફ़રમા દી. મ-દની કાફ़िલે કે મરીઝ મુસાફ़िરોં કે બારે મેં 5 મ-દની ફૂલ કબૂલ ફ़રમાઈયે : (1) **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા હી હકીકત મેં **શાફ़િઉલ અમરાઝ** યા'ની બીમારિયોં સે શિફ़ા દેને વાલા હૈ. સભી જાનતે હૈં કે બા'ઝ અવકાત બડે બડે **માહિર તબીબ** બેહતર સે બેહતરીન દવાએં દેતે હૈં મગર **"મરઝ બઢતા ગયા જૂં જૂં દવા કી"** કે મિસ્દાક મરઝ મેં મુસલ્સલ ઈઝાફ़ા હોતા ઔર બિલ આખિર મરીઝ દમ તોડ દેતા હૈ. લિહાઝા મ-દની કાફ़िલે મેં કિસી મરીઝ કો અગર શિફ़ા ન મિલે તો શૈતાન કે વસ્વસોં મેં ન આએં (2) ઐસે મરીઝોં કો મ-દની કાફ़िલે મેં સફ़ર ન કરવાએં નીઝ એ'તિકાફ़ મેં ભી ન બિઠાએં જિન સે દૂસરોં કો ઘિન આએ યા ઈઝા પહોંચે. એક બાર દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ **ફ़ૈઝાને મદીના** બાબુલ મદીના કરાચી કે અન્દર એક કેન્સર કે મરીઝ **મો'તકિફ़** હો ગએ, વહાં હઝારોં **મો'તકિફ़ીન** હોતે હૈં, હલ્કે બનાએ જાતે હૈં, એક હલ્કે મેં વોહ ભી શામિલ કર લિયે ગએ. ઈસ્લામી ભાઈ જબ સ-હરી ઔર ઈફ़્તારી કરતે વોહ ઉન કે સાથ બૈઠ ભી જાતે તો મુંહ યા ગલે કા કેન્સર હોને કે સબબ બેચારે ખા નહીં સકતે થે, બેશક વોહ ગરીબ બડે કાબિલે રહ્મ થે મગર હર શખ્સ યેહ બાત સમઝ સકતા હૈ કે

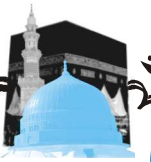

ઉન કે હલ્કે વાલે **મો'તકિફ़ીન** કો ઉસ મરીઝ કે સબબ કિસ કદર કોફ़્ત (યા'ની તક્લીફ़) કા સામના હોતા હોગા ! વાકેઈ અગર કોઈ ખાને સે મા'ઝૂર મરીઝ જબ બૈઠે બૈઠે કિસી કે નિવાલે તાડેગા તો ઉસ ખાને વાલે પર જો કુછ ગુઝરેગી વોહ હર ઝી શુઊર આદમી સમઝ સકતા હૈ (3) બા'ઝ મરીઝોં કે ઝખ્મ ખરાબ હો ચુકે હોતે હૈં, ઉન સે મવાદ રિસ્તા ઔર બદબૂ ઉઠ રહી હોતી હૈ ગો વોહ હર તરહ સે હમદર્દી કે લાઈક ઔર કાબિલે રહ્મ હૈં મગર ઉન કા મરઝ દૂસરોં કે લિયે તક્લીફ़ દેહ હોતા હૈ ઈસ લિયે ઉન્હેં એ'તિકાફ़ ઔર મ-દની કાફ़िલે મેં સફ़ર નહીં કરના ચાહિયે ઈસ હાલત મેં મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના ભી શરઅન હરામ હૈ કે બદબૂ સે આમ મુસલ્માનોં ઔર ફ़िરિશ્તોં કો ઈઝા હોતી હૈ (4) ઐસા આદમી જિસ કે મુંહ સે રાલ બહતી હો, જિસ ને URINE BAG યા STOOL BAG લગાઈ હો નીઝ જુઝામી (યા'ની કોઢી) વગૈરા ભી મ-દની કાફ़िલે મેં સફ़ર ઔર એ'તિકાફ़ ન કરેં. **મેરે આકા** આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **ફ़તાવા રઝવિય્યા** (જિલ્દ 24) સફ़હા 220 પર નક્લ કરતે હૈં : એક જુઝામી ઔરત કા'બએ મુઅઝ્ઝમા કા તવાફ़ કર રહી થી અમીરુલ મુઅમિનીન ફ़ારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઉસ સે ફ़રમાયા : ઐ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બન્દી ! લોગોં કો ઈઝા ન દે, અચ્છા હો કે તુમ અપને ઘર મેં બૈઠી રહો, ફ़िર વોહ ઘર સે ન નિકલીં (موطا امام مالك ج ١ ص ٣٨٨ رقم ٩٨٨) (5) ઐસે નાફ़िસયાતી મરીઝ યા આસેબ ઝદા ભી મ-દની કાફ़िલે ઔર મસ્જિદ સે દૂર રખે જાએં, જો દૌરા પડને કી સૂરત મેં બેહોશ હો જાતે યા ચીખતે યા બે તહાશા હાથ પૈર ઉછાલ કર મસ્જિદ કી બે અ-દબી ઔર દૂસરોં કે લિયે પરેશાની કા સબબ હોં. ઈસ તરહ કે મરીઝોં કો એ'તિકાફ़ મેં બિઠાને યા મ-દની કાફ़िલોં મેં સફ़ર કરવાને કે બજાએ ઉન કે નુમાયન્દે સફ़ર કરેં યા એ'તિકાફ़ કર કે ઉન કે લિયે દુઆ કરેં. યેહ ભી હો સકતા હૈ કે ઐસા મરીઝ યા ઉન કે ઘર વાલે એક ઈસ્લામી ભાઈ કા યા હસ્બે તૌફ़ીક જિતનોં કા દે સકેં ઈતનોં કા ખર્ચ દે કર તીન દિન, 12 દિન, 30 દિન, 12 માહ યા 25 માહ કે મ-દની કાફ़िલે મેં સવાબ કી નિય્યત સે સફ़ર કરવાએં. મરીઝ કા નુમાયન્દા દુઆએં માંગતા રહેગા **અલ્લાહ** ગફ़ૂરુર્રહીમ અપની રહમત સે શિફ़ા દે દેગા. મગર યાદ રહે ! રકમ સિર્ફ़ દા'વતે ઈસ્લામી કી તરફ़ સે નામઝદ કાફ़िલા ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ

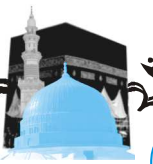

કરવાઈ જાએ કે વોહ અપની તરકીબ સે સફ़ર કરવાએંગે, આપ કિસી કો રકમ દે ભી દેં તો ઝરૂરી નહીં કે વોહ સફ़ર કરે યા મુમ્કિન હૈ અધૂરે સફ़ર સે વાપસ લૌટ જાએ. યાદ રહે ! મરીઝ કી બે જા દિલ આઝારી ન હોને પાએ, ઉસ કી ઈયાદત કી જાએ, ઉસ સે મેલ મિલાપ ભી રખા જાએ બલ્કે જહાં મ-દની કાફ़िલા બજાએ મસ્જિદ કે કિસી કે મકાન વગૈરા પર ઠહરતા હો ઔર મ-દની કાફ़िલે વાલે મુત્તફ़िકા તૌર પર કિસી ઘિન લાને વાલે **મરીઝ** કો અપને સાથ રખના ચાહેં તબ ભી હરજ નહીં. લેકિન ઈસ મેં યેહ દેખ લિયા જાએ કે બાહર સે આને વાલે આમ ઈસ્લામી ભાઈયોં કે આને સે કતરાને યા ઈઝા પાને કા અન્દેશા ન હો.

सदका नबी दी आल दा बख्शे खुदा शिफ़ा
मंगो दुआवां मेरे जे बीमार वास्ते

હર બીમારી કી દવા હૈ : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** કેન્સર એક મોહલિક (યા'ની હલાક કરને વાલા) મરઝ હૈ, યેહ બીમારી ડૉક્ટરોં કે યહાં "લા ઈલાજ" સમઝી જાતી હૈ મગર હકીકત મેં ઐસા નહીં, જૈસા કે **મુસ્લિમ** શરીફ़ મેં વારિદ હુવા, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને સિહ્હત નિશાન હૈ : "હર બીમારી કી દવા હૈ, જબ દવા બીમારી તક પહોંચા દી જાતી હૈ તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે હુક્મ સે મરીઝ અચ્છા હો જાતા હૈ." (مُسلم ص ١٢١٠ حديث ٢٢٠٤) યકીનન **બુઢાપે** ઔર **મૌત** કે સિવા હર બીમારી કા ઈલાજ હૈ. હાં યેહ બાત અલગ હૈ કે કઈ અમરાઝ કા ઈલાજ અતિબ્બા (યા'ની ડૉક્ટર્ઝ) અબ તક દરયાફ़્ત નહીં કર પાએ. લિહાઝા યેહ કહને કે બજાએ કે "ફુલાં મરઝ કા ઈલાજ નહીં હૈ" મુનાસિબ યેહ હૈ કે યૂં કહા જાએ કે હમારે પાસ ઈસ બીમારી કા ઈલાજ નહીં યા ડૉક્ટર્ઝ અભી તક ઈસ મરઝ કા ઈલાજ દરયાફ़્ત નહીં કર સકે. બહર હાલ **રબ્બે ઝુલ જલાલ** جَلَّ جَلَالُهٗ ચાહે તો દવા **શિફ़ા** કા ઝરીઆ બને વરના ઐન મુમ્કિન હૈ કે વોહી દવા **મૌત** કા પૈગામ સાબિત હો ! ઔર યેહ ભી દેખા જાતા હૈ કે **માહિર ડૉક્ટર** કી તરફ़ સે મિલને વાલી દુરુસ્ત દવા કે બા વુજૂદ કિસી મરીઝ કો મન્ફ़ી અસર (REACTION) હો જાતા ઔર વોહ મઝીદ શદીદ બીમાર યા મા'ઝૂર હો જાતા યા દમ તોડ દેતા હૈ ઔર ફ़िર બા'ઝ લોગોં કી જહાલત કે બાઈસ બેચારે ડૉક્ટર કી શામત આ જાતી હૈ. હાલાં કે યેહ બાત અક્લ સે બહુત બઈદ (યા'ની કાફ़ી દૂર) હૈ કે

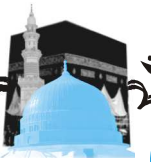

કોઈ ડૉક્ટર કિસી મરીઝ કો નુમાયાં જિસ્માની નુક્સાન પહોંચાએ યા માર ડાલે ! ઝાહિર હૈ અગર વોહ ઐસા કરેગા તો ઉસ કી અપની બદનામી હોગી ઔર લોગ ઉસ કે પાસ ઈલાજ કરવાને સે કતરાએંગે. હાં દીની તઅસ્સુબ ઔર ઈસ્લામ દુશ્મની જુદા ચીઝ હૈ, ઈસી અન્દેશે કે પેશે નઝર મશ્હૂર ઉ-લમા ઔર દીની પેશ્વાઓં કો ગૈર મુસ્લિમોં સે ઈલાજ ન કરવાને હી મેં આફ़િય્યત હૈ કે મબાદા (યા'ની ઐસા ન હો) કોઈ શદીદ જાની નુક્સાન પહોંચ જાએ. આમ મુસલ્માનોં કો ગૈર મુસ્લિમ ડૉક્ટર સે ઈસ તરહ કે મરઝ મેં ઈલાજ કરવાને કી ઈજાઝત હૈ જિસ મેં ગૈર મુસ્લિમ તબીબ કી બદ ખ્વાહી (યા'ની બુરા ચાહના) ચલ ન સકે.

ગૈર મુસ્લિમ સે ઇલાજ કી ઇબ્રત આમોઝ હિકાયત : મેરે આકા આ'લા હઝરત મૌલાના શાહ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **"ફ઼તાવા ર-ઝવિય્યા"** જિલ્દ 21 **સફ઼હા** 243 પર લિખતે હૈં : "ઈમામ મારઝી رَحِمَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى અલીલ (યા'ની બીમાર) હુએ (તો) એક યહૂદી મુઆલિજ (યા'ની તબીબ, આપ કા ઈલાજ કર રહા) થા, અચ્છે હો જાતે ફિર મરઝ ઔદ કરતા (યા'ની દોબારા હો જાતા), કઈ બાર યૂં હી હુવા, આખિર ઉસે તન્હાઈ મેં બુલા કર દરયાફ़્ત ફ઼રમાયા, ઉસ ને કહા : અગર આપ સચ પૂછતે હૈં તો હમારે નઝદીક ઈસ સે ઝિયાદા કોઈ કારે સવાબ નહીં કે આપ જૈસે ઈમામ કો મુસલ્માનોં કે હાથ સે ખો (યા'ની ઝાએઅ કર) દૂં. ઈમામ رَحِمَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى ને ઉસે દફ઼અ (યા'ની દૂર) ફ઼રમાયા, મૌલા તઆલા ને શિફ઼ા બખ્શી, ફિર ઈમામ رَحِمَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى ને તિબ કી તરફ़ તવજ્જોહ ફ઼રમાઈ ઔર ઈસ મેં તસાનીફ़ કીં ઔર ત-લબા કો હાઝિક અતિબ્બા (યા'ની માહિર તબીબ) કર દિયા ઔર મુસલ્માનોં કો મુમા-ન-અત ફ઼રમા દી કે કાફ़िર તબીબ સે કભી ઈલાજ ન કરાએં. (ફ઼તાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 21, સ. 243) (ગૈર મુસ્લિમોં સે ઈલાજ કરવાને કે બારે મેં મઝીદ તફ़્સીલાત ફ઼તાવા ર-ઝવિય્યા જિલ્દ 21 **સફ઼હા** 238 તા 243 પર મુલા-હઝા કીજિયે)

શિફ઼ા મિલને ન મિલને કા રાઝ : મુફ઼સ્સિરે કુરઆન, હકીમુલ ઉમ્મત, હઝરતે મુફ઼્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان મઝકૂરા હદીસે પાક કે તહ્ત **મિરઆત શર્હે મિશ્કાત** (જિલ્દ 6) **સફ઼હા** 214 પર **સાહિબે મિરકાત** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى કે હવાલે સે નક્લ ફ઼રમાતે હૈં : "જબ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કિસી બીમાર કી શિફ઼ા નહીં ચાહતા તો **દવા** ઔર **મરઝ** કે દરમિયાન

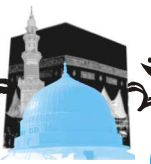

એક **ફ઼રિશ્તે** કે ઝરીએ આડ કર દેતા હૈ જિસ કી વજહ સે દવા મરઝ પર વાકેઅ (યા'ની લાગૂ) નહીં હોતી, જબ શિફ઼ા કા ઈરાદા હોતા હૈ તો વોહ પર્દા હટા દિયા જાતા હૈ જિસ સે દવા મરઝ પર વાકેઅ (યા'ની લાગૂ) હોતી હૈ ઔર **શિફ઼ા** હો જાતી હૈ.''

(مرقاۃ المفاتیح ج۸ص۲۸۹ تحت الحدیث ۴۵۱۰)

કેન્સર કા રૂહાની ઇલાજ : એક ઈસ્લામી ભાઈ ને સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કો બતાયા કે મેરે મામૂંજાન કો **પેટ કા કેન્સર** હો ગયા, ઈલાજ જારી થા, એક બાર અસ્પતાલ મેં ઉન્હેં કિસી ને એક પરચા દિયા જિસ મેં કુછ ઈસ તરહ કા મઝમૂન થા કે એક કેન્સર કે મરીઝ કો ડૉક્ટરોં ને લા ઈલાજ કરાર દે દિયા. બેચારે સખ્ત અઝિય્યત મેં થે ઔર ઝિન્દગી સે માયૂસ. ઐસે મેં કિસી ને ઉન્હેં કુરઆને કરીમ કી મુખ્તલિફ઼ સૂરતોં કી ચન્દ **મુન્તખબ** આયાત પઢને કે લિયે દીં (જો આગે આ રહી હૈં) ઉન્હોં ને ખુલૂસે દિલ સે ઉન કી રોઝાના તિલાવત શુરૂઅ કર દી, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ફ઼ઝલો કરમ સે ઉન કી સિહ્હત બહાલ હોને લગી ઔર ચન્દ બરસોં તક રોઝાના પઢને કી બ-૨-કત સે **કેન્સર** કી બીમારી જાતી રહી ઔર વોહ બિલ્કુલ સિહ્હત મન્દ હો ગએ. મામૂંજાન ને ભી પરચે મેં દી હુઈ હિદાયત કે મુતાબિક તિલાવત શુરૂઅ કર દી. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ (તા દમે બયાન) હૈરત અંગેઝ તૌર પર મામૂંજાન કી સિહ્હત બહાલ હોને લગી હૈ. ઉન્હોં ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા શુક્રિયા અદા કિયા ઔર મુસલ્માનોં કો નફ઼્અ પહોંચાને કી નિય્યત સે મુફ઼્ત બાંટને કે લિયે ખૂબ સૂરત કાર્ડ કી સૂરત મેં ઉસ પરચે કી 2000 કૉપિયાં છપવાઈ. અગર મરીઝ ઈબાદત પર કુવ્વત હાસિલ કરને કી નિય્યત સે પક્કી અકીદત કે સાથ ઈન આયાત કી તિલાવત કરેગા اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ માયૂસ ન હોગા, (મુદ્દત તા હુસૂલે શિફ઼ા)

(અવ્વલ વ આખિર તીન બાર દુરૂદ શરીફ઼ કે સાથ રોઝાના એક બાર યેહ આયાત પઢિયે)

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ○

www.dawateislami.net

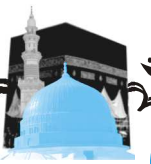

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

﴿وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَّ رَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ﴾[1] ﴿وَ اِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ﴾[2] ﴿رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَ اَنْتَ خَيْرُ الرّٰحِمِيْنَ﴾[3] ﴿اَمَّنْ يُّجِيْبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوْٓءَ﴾[4] ﴿قُلْنَا يٰنَارُ كُوْنِيْ بَرْدًا وَّ سَلٰمًا عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ﴾[5] ﴿اَنِّيْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ﴾[6] ﴿اَنِّيْ مَغْلُوْبٌ فَانْتَصِرْ﴾[7] ﴿لَآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحٰنَكَ ۖ اِنِّيْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ۚ﴿۸۷﴾ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ ۙ وَنَجَّيْنٰهُ مِنَ الْغَمِّ ؕ وَكَذٰلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِيْنَ﴾[8] ﴿اِنَّ رَبِّيْ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيْظٌ﴾[9] ﴿حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ﴾[10] ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَ

مدينه

[1] (پ١٥، بنى اسرائيل :٨٢) [2] (پ ١٩، الشعراء :٨٠) [3] (پ ١٨، المؤمنون :١١٨) [4] (پ٢٠، النمل :٦٢) [5] (پ ١٧،الانبياء :٦٩)
[6] (پ١٧،الانبياء:٨٣) [7] (پ٢٧، القمر :١٠) [8] (پ١٧، الانبياء :٨٨-٨٧) [9] (پ١٢، هود :٥٧) [10] (پ١٢، هود :٥٧) [11] (پ٤، ال عمرٰن :١٧٣)

www.dawateislami.net

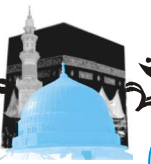

كَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿١١﴾ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهٗ ﴿١٢﴾ هُوَ مَوْلٰىكُمْ ۚ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿١٣﴾ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٤﴾ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿١٥﴾ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخٰلِقِيْنَ ﴿١٦﴾

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْم

સીધે હાથ સે પિયેં કે સુન્નત હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! બેશક આલિમે બા અમલ કી સોહબત મેં નફ઼્એ આખિરત કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ મિલતે રહતે હૈં, હુઝૂર મુહદ્દિસે આ'ઝમ પાકિસ્તાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ભી આલિમે બા અમલ થે, આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી આદતે કરીમા થી કે જબ ભી કિસી કો સુન્નત તર્ક કરતા મુલા-હઝા કરતે તો ઉસ કી ઇસ્લાહ ફ઼રમાતે ચુનાન્ચે આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه હી કે એક શાગિર્દે રશીદ બયાન કરતે હૈં : 1373 સિ.હિ. કા વાકિઆ હૈ કે એક દિન દર્સે હદીસ કે દૌરાન જબ કે **મુસ્લિમ શરીફ઼** કા દર્સ શુરૂઅ થા. એક સાહિબ "દારુલ હદીસ" મેં ત-લબા કે લિયે ચાય લે આએ. દર્સ ખત્મ હોને પર હઝરતે શૈખુલ હદીસ મૌલાના સરદાર અહમદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَحَد કે ઇશારે પર ચાય તક્સીમ હોને લગી. જબ ઇસ નાચીઝ કી બારી આઈ તો બન્દે ને દાએં (યા'ની સીધે) હાથ મેં કપ પકડા, પિરચ (યા'ની પ્લેટ) મેં ચાય ડાલી ઔર બાએં (યા'ની ઉલ્ટે) હાથ સે પ્લેટ મુંહ કે કરીબ લે ગયા. હઝરત મુહદ્દિસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કી આવાઝ "દારુલ હદીસ" મેં ગૂંજી : મૌલાના ! આપ બાએં (યા'ની ઉલ્ટે) હાથ સે પી રહે હૈં ! બન્દે ને કપ નીચે રખ કર દાએં

مدينه

١١ (پ٥، النساء: ٨١) ١٢ (پ ٢٤، الزمر: ٣٦) ١٣ (پ١٧، الحج: ٧٨) ١٤ (الفاتحه : ١) ١٥ (پ٩، الانفال: ٤٠) ١٦ (پ١٨، المؤمنون: ١٤)

www.dawateislami.net

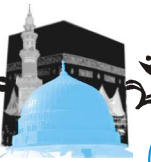

(યા'ની સીધે) હાથ સે પ્લેટ પકડી ઔર પીને લગા. જબ દોબારા કપ સે પિરચ (યા'ની પ્લેટ) મેં ચાય ડાલને લગા તો ફિર આવાઝ આઈ. મૌલાના ! આપ બાએં (યા'ની ઉલ્ટે) હાથ સે ડાલ રહે હૈં. તો બન્દે ને પ્લેટ રખ દી, દાએં (યા'ની સીધે) હાથ મેં કપ લે કર પીને લગા. તો હઝરત મુહદ્દિસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم ને તબસ્સુમ ફરમાયા ઔર ઝબાને મુબારક સે યેહ અલ્ફાઝ ફરમાએ : "طَيِّب طَيِّب યા'ની અબ ઠીક હૈ." અબ ભી તન્હાઈ મેં બૈઠે હુએ જબ યેહ વાકિઆ યાદ આતા હૈ ઔર طَيِّب طَيِّب કે અલ્ફાઝ કી ગૂંજ કાનોં મેં આતી હૈ તો આંખોં મેં આંસૂ આ જાતે હૈં. (હયાતે મુહદ્દિસે આ'ઝમ, સ. 157)

ઉલ્ટે હાથ સે ખાના, પીના લેના દેના શૈતાન કા તરીકા હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ **હિકાયત** સે હઝરત મુહદ્દિસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કી **સુન્નત** સે **મહબ્બત** કા બખૂબી અન્દાઝા કિયા જા સકતા હૈ. કાશ ! હમ સબ ભી નેકી કી દા'વત કા યેહી અન્દાઝ ઇખ્તિયાર કરતે હુએ ખૂબ ખૂબ સુન્નતોં કી ધૂમ મચાતે રહેં. મઝકૂરા (યા'ની બયાન કર્દા) હિકાયત મેં ઉલ્ટે હાથ સે ચાય પીને સે મન્અ કરને કા તઝકિરા હૈ ઔર હદીસે પાક મેં ઉલ્ટે હાથ સે ખાને પીને કી મુમા-ન-અત મૌજૂદ. ચુનાન્ચે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1548 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "ફૈઝાને સુન્નત" (જિલ્દ અવ્વલ) **સફ્હા** 230 તા 232 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે તાજદારે મદીના, કરારે કલ્બો સીના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "તુમ મેં સે હર એક **સીધે હાથ** સે ખાએ ઔર **સીધે હાથ** સે પિયે ઔર **સીધે હાથ** સે લે ઔર **સીધે હાથ** સે દે ક્યૂંકે શૈતાન ઉલ્ટે હાથ સે ખાતા ઔર ઉલ્ટે હાથ સે પીતા ઉલ્ટે હાથ સે દેતા ઔર ઉલ્ટે હાથ સે લેતા હૈ." **(سُنَنِ ابن ماجه ج٤ ص١٢ حديث ٣٢٦٦)**

હર કામ મેં ઉલ્ટા હાથ ક્યૂં...? : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અફ્સોસ ! આજ કલ હમ દુન્યા કે ચક્કર મેં ઈસ કદર ઘિર ચુકે હૈં કે મહબૂબે બારી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પ્યારી પ્યારી સુન્નતોં કી તરફ હમારી તવજ્જોહ હી નહીં રહતી. યાદ રખિયે ! હદીસે મુબારક મેં હૈ કે "બેશક શૈતાન ઈન્સાન (કે બદન)

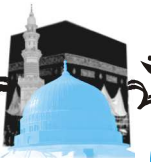

મેં ખૂન કી તરહ ગર્દિશ કરતા હૈ.'' (بُخاری ج ۱ ص۶۶۹ حدیث۲۰۳۸) ઝાહિર હૈ કે યેહ હમેં સુન્નતોં કી તરફ કહાં જાને દેગા ? શૈતાન પીછે લગા હી રહતા હૈ અગર્ચે સીધે હાથ સે હી ખાના ખાતે હૈં લેકિન ફિર ભી **ઉલ્ટે હાથ** સે કુછ ન કુછ દાને ફાંક હી લિયે જાતે હૈં, ખાતે હુએ ચૂંકે સીધા હાથ આલૂદા હોતા હૈ લિહાઝા અક્સર લોગ પાની **ઉલ્ટે** હી હાથ સે પીતે હૈં, ચાય પીતે વક્ત કપ સીધે હાથ મેં ઔર રિકાબી ઉલ્ટે હાથ મેં લિયે ચાય પીતે હૈં, કિસી કો પાની પિલાતે વક્ત જગ સીધે હાથ મેં હોતા હૈ જબ કે ગિલાસ ઉલ્ટે મેં ઔર ઉલ્ટે હાથ સે ગિલાસ દૂસરોં કો દેતે હૈં. ''હયાતે મુહદ્દિસે આ'ઝમ'' **સફહા** 374 પર હૈ મુહદ્દિસે આ'ઝમ પાકિસ્તાન હઝરતે મૌલાના મુહમ્મદ સરદાર અહમદ કાદિરી ચિશ્તી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : ''લેને ઔર દેને મેં દાએં (યા'ની સીધે) હાથ કો ઈસ્તિ'માલ કરો, યેહ આદત ઐસી પુખ્તા (યા'ની પક્કી) હો જાએ કે કલ કિયામત મેં જબ નામએ આ'માલ પેશ હો તો ઈસી આદત કે મુવાફિક દાયાં (યા'ની સીધા) હાથ આગે બઢ જાએ તબ તો કામ બન જાએગા.''

યા ઈલાહી ! નામએ આ'માલ જબ ખુલને લગેં
ઐબ પોશે ખલ્ક સત્તારે ખતા કા સાથ હો

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

મુશ્કિલ અલ્ફાઝ કે મઆની : ઐબ પોશે ખલ્ક : મખ્લૂક કે ઐબ છુપાને વાલા. **સત્તારે ખતા :** ગ-લતિયાં છુપાને વાલા.

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને મુનાજાત કે ઈસ શે'ર કે પહલે મિસ્રએ મેં ''નામએ આ'માલ જબ ખુલને લગેં'' લિખા હૈ, આખિરી લફ્ઝ ''લગે'' ન લિખને મેં ભી અજીબ હિક્મત હૈ. ''લગે'' લિખતે તો મા'ના યેહ હોતે હૈં કે જબ મેરા આ'માલ નામા ખુલ રહા હો, ઔર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ચાહતે હૈં કે કાશ ! અપના આ'માલ નામા ખોલા હી ન જાએ બસ યૂં હી બે હિસાબ બખ્શિશ હો જાએ લિહાઝા ''લગે'' નહીં બલ્કે ''લગેં'' લિખા ચુનાન્ચે ઈસ શે'ર કે મા'ના યેહ બનેંગે : ઉસ વક્ત મેરા આ'માલ નામા ખોલા હી ન જાએ બલ્કે પ્યારે પ્યારે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સિપુર્દ કર દિયા જાએ જિન્હેં તૂ ને અપને ફઝ્લો કરમ સે ''સત્તારે ખતા'' યા'ની ''ખતાએં છુપાને વાલા'' બનાયા હૈ અગર તૂ ને યેહ કરમ ફરમા દિયા તો ફિર મેરી ના ફરમાનિયાં જાનેં ઔર ઉન કી કરમ નવાઝિયાં જાનેં.

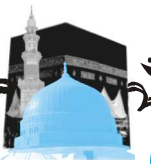

હઝરતે સય્યિદ દીદાર અલી શાહ સાહિબ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه બારગાહે ઈલાહી મેં અર્ઝ કરતે હૈં :

વક્તે નઝ્અ, વક્તે મર્ગો વક્તે વહ્શત, કબ્ર મેં — હશ્ર મેં ઉસ શાફ़ેએ રોઝે જઝા કા સાથ હો
યા ઈલાહી જબ અમલ તુલને લગેં મીઝાન મેં — શાફ़ેએ મહશર શહે હર દો સરા કા સાથ હો

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વાલિદૈન કા ફ़રમાં બરદાર બન ગયા : **ના ફ़રમાનિયોં** પર નદામત કે આંસૂ બહાને, ગુનાહોં કી બીમારિયોં સે શિફ़ા પાને, ખુદ કો નેકિયોં કા હરીસ બનાને, અપને વુજૂદ કો સુન્નતોં સે સજાને ઔર અપને દિલ મેં શમ્એ ઈશ્કે રસૂલ જલાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, અપને ઈમાન કી હિફ़ાઝત કે લિયે કુઢતે રહિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રખિયે, સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહિયે, **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારિયે ઔર ઈસ પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હર રોઝ **"ફ़िક્રે મદીના"** કર કે મ-દની ઈન્આમાત કા રિસાલા પુર કરતે રહિયે ઔર હર મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે ઔર અપને ઈસ મ-દની મક્સદ **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ"** કે હુસૂલ કી ખાતિર પાબન્દી સે હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફ़ર કીજિયે. આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાઊં, બસ્તી સમુન્દરી હીરવાલા (ઝિલઅ ડેરા ગાઝીખાન, પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ (ઉમ્ર : તક્રીબન 20 સાલ) કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : મૈં ગાલિબન 2009 સિ.ઈ. મેં મિડલ કા ઈમ્તિહાન દેને કે બા'દ છુટ્ટિયાં ગુઝારને ઘર આયા હુવા થા. એક રોઝ સબ્ઝી ખરીદને નિકલા તો રાસ્તે મેં ચન્દ સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ़ કા તાજ પહને આશિકાને રસૂલ સે આમના સામના હો ગયા, ઉન્હોં ને પુર તપાક અન્દાઝ મેં મુલાકાત ફ़રમાઈ ઔર **ઈન્ફ़िરાદી**

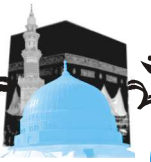

કોશિશ કરતે હુએ કુછ ઐસે દિલરુબા અન્દાઝ મેં હફ़્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી દા'વત પેશ કી કે હાં કહતે હી બની. જબ તૈ શુદા વક્ત પર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં જાને કે લિયે મૈં ઈસ્લામી ભાઈયોં કે પાસ પહોંચા તો ઉન્હોં ને બડી શફ़્કત ફ़રમાઈ ઔર નિહાયત અ-દબો એહતિરામ સે મુઝે ગાડી મેં બિઠાયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ફ़ૈઝાને મદીના જામપૂર (ઝિલઅ રાજન પૂર) મેં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે હફ़્તાવાર ઈજતિમાઅ મેં અપની ઝિન્દગી કી પહલી હાઝિરી સે મુશર્રફ़ હુવા. વહાં કી પુરસોઝ ના'ત શરીફ़, સુન્નતોં ભરે બયાન, **ઝિક્રુલ્લાહ** ઔર રિક્કત અંગેઝ દુઆ ને મેરી ઝિન્દગી મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા કર દિયા બિલ ખુસૂસ **દુઆ કે દૌરાન ખૌફ़े ખુદા કે બાઈસ મેરી આંખોં સે આસૂંઓં કે ધારે બહ નિકલે,** મૈં ને ગુનાહોં સે તૌબા કી ઔર ઈજતિમાઅ સે વાપસી કે બા'દ સે નમાઝોં કી પાબન્દી શુરૂઅ કર દી, કુછ હી અર્સે બા'દ દાઢી શરીફ़ રખ લી ઔર સબ્ઝ ઈમામા શરીફ़ કા તાજ ભી સજા લિયા, **મૈં જો કે ઈન્તિહાઈ બદ ઝબાન ઔર બે અદબ ઈન્સાન થા, માં બાપ કે સામને ચીખતા ચિલ્લાતા ઔર ઈન કી તૌહીન કિયા કરતા થા અબ વાલિદૈન કા મુતીઓ ફ़રમાં બરદાર બન ચુકા થા ઔર ઉન કે હાથ પાઉં ચૂમને લગા થા.** મેરી ઈસ મુસ્બત તબ્દીલી પર ન સિર્ફ઼ ઘર વાલે બલ્કે સારા હી ખાનદાન હૈરાન થા. **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તગી સે પહલે મુઝે એક બીમારી થી જિસ કે બાઈસ કાફ઼ી પરેશાની રહતી થી, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે ઈસ મરઝ સે શિફ઼ા અતા ફ़રમા દી, મેરા હુસ્ને ઝન હૈ કે યેહ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત મેં શિર્કત કી બ-ર-કત થી. યેહ **મ-દની બહાર** દેખ કર મેરી વાલિદા ને મુઝે હુક્મ દિયા કે તુમ્હારે છોટે ભાઈ કો **ગુર્દોં કી તક્લીફ़** હૈ, તુમ દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત હોને વાલે **"63 રોઝા મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ"** મેં શામિલ હો કર અપને ભાઈ કી શિફ઼ા કે લિયે દુઆ કરો. મૈં હુક્મ કી તા'મીલ મેં મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ કે લિયે તક્રીબન 2010 સિ.ઈ. મેં ફ़ૈઝાને મદીના સાહીવાલ જા પહોંચા ઔર વહાં ન સિર્ફ઼ ભાઈ કે લિયે ખુદ દુઆએં માંગતા બલ્કે દીગર આશિકાને રસૂલ કો ભી દુઆ કે લિયે કહા કરતા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ અભી મુઝે મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ મેં દો હી હફ़્તે હુએ થે કે **મેરે ભાઈ કી તબીઅત બહાલ હોને લગી હાલાં કે ઈસ કે લિયે ડૉક્ટર ઑપરેશન કા કહ ચુકે થે. જબ દોબારા ચેકઅપ હુવા તો ડૉક્ટર્ઝ**

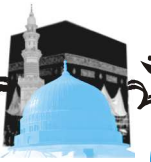

હૈરાન રહ ગએ ઔર કહને લગે કે અબ ઑપરેશન કી ઝરૂરત નહીં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મેરા ભાઈ અબ રૂ બ સિહ્હત હો ચુકા હૈ.

હૈં ઈસ્લામી ભાઈ સભી ભાઈ ભાઈ હૈ બેહદ મહબ્બત ભરા મ-દની માહોલ
ઐ બીમારે ઈસ્યાં તૂ આ જા યહાં પર ગુનાહોં કી દેગા દવા મ-દની માહોલ
શિફાએં મિલેંગી, બલાએં ટલેંગી
યકીનન હૈ બ-ર-કત ભરા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 602)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મઝકૂરા મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત કે મ-દની ફૂલ :

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે વાલિદૈન કા ના ફ૨માન વ ગુસ્તાખ રાહે રાસ્ત પર આ ગયા. યકીનન બડા બખ્ત બેદાર હૈ વોહ ઈન્સાન જિસ કે માં બાપ ઉસ સે રાઝી રહેં ખુદા કી કસમ ! વોહ શખ્સ નિહાયત બદ નસીબ હૈ જો અપને વાલિદૈન કો બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ નારાઝ રખે ઔર ચૂંકે આજ હર તરફ માં બાપ કી ના ફ૨માનિયોં ઔર દિલ આઝારિયોં કા તૂફાન હૈ લિહાઝા પેશ કર્દા **મ-દની બહાર** કે ઝિમ્ન મેં માં બાપ કી ખુશનૂદી કે સ-મરાત ઔર નારાઝી કી વઈદાત કે **મુ-તઅલ્લિક** નેકી કી દા'વત કે કુછ **મ-દની ફૂલ** પેશ કિયે જાતે હૈં. સબ સે પહલે અપને બેટે સે **મહબ્બત** કરને વાલી માં કી દુઆ કી ઈમાન અફ્રોઝ **હિકાયત** સુનિયે ઔર ઝુમિયે :

માં કી દુઆ સે બેટે કો કલિમા નસીબ હો ગયા : એક ડૉક્ટર કા બયાન હૈ : એક શખ્સ કો દિલ કા શદીદ દૌરા પડા, બચને કી ઉમ્મીદ ન થી, ઉસ કી માં બિછોને કે પાસ બૈઠી દુઆ કર રહી થી જો હાઝિરીન ને સુની : **"યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મૈં અપને બેટે સે રાઝી હૂં તૂ ભી રાઝી હો જા." ડૉક્ટર્ઝ ઈલાજ મેં મશ્ગૂલ થે

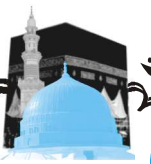

ઔર મોહ-ત-રમા દુઆ મેં લગી હુઈ થીં. જબ આખિરી વક્ત આયા, મરીઝ ને **બુલન્દ આવાઝ સે કલિમા** પઢા, હોંટોં પર તબસ્સુમ ફૈલ ગયા ઔર રૂહ ક-ફસે ઉન્સુરી સે પરવાઝ કર ગઈ.

મરતે વક્ત કલિમા પઢને વાલા જન્નતી હૈ : سُبْحٰنَ اللّٰه ! જિસ મુસલ્માન કી માં આખિરી વક્ત ઉસ સે ખુશ હો ઉસ કી ભી ક્યા શાન હૈ ! ઔર જિસ કો આખિરી વક્ત કલિમા નસીબ હો જાએ ખુદા કી કસમ ! વોહ બડા હી ખુશ નસીબ હૈ. ચુનાન્ચે **અલ્લાહ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ૨માને જન્નત નિશાન હૈ : "مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهٖ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ યા'ની જિસ કા આખિરી કલામ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ હો, વોહ જન્નત મેં દાખિલ હોગા."

(ابو داؤد ج٣ص ٢٥٥ حديث ٣١١٦)

કલિમા પઢને વાલે કી હિકાયત : ફ૨માને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **હૈ :** મ-લકુલ મૌત (عَلَيْهِ السَّلَام) એક મરને વાલે શખ્સ કે પાસ આએ તો ઉસ કે દિલ કો દેખા લેકિન કોઈ અ-મલે ખૈર (યા'ની અચ્છા અમલ) ન પાયા, ફિર ઉસ કે જબડોં કો ખોલા તો ઝબાન કે કનારે કો તાલૂ સે મિલા હુવા દેખા ઔર વોહ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ કહ રહા થા તો ઈસ કલિમે કી વજહ સે ઉસ કી મગ્ફિ૨ત કર દી ગઈ.

(المحتضرين مع موسوعة الامام ابن ابى الدنيا ج٥ص ٣٠٤ رقم ٩)

જબ દમે વાપસીં હો યા અલ્લાહ લબ પે હો لَآ اِلٰـــهَ اِلَّا الـلّٰـــه

હૈં મુહમ્મદ મેરે રસૂલે ખુદા મરહબા મરહબા રસૂલુલ્લાહ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મક્બૂલ હજ કા સવાબ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યકીનન માં બાપ કા દ-રજા બહુત બુલન્દો બાલા હૈ, ઉન કી દુઆએં ઔલાદ કે હક મેં મક્બૂલ હોતી હૈં, બસ ઉન્હેં ખુશ રખિયે, ખૂબ ખિદમત કર કે ઉન કી દુઆએં લીજિયે. ઉન કી ખુશી ઈમાન કી સલામતી ઔર ઉન કી નારાઝી ઈમાન કી બરબાદી કા બાઇસ હો સકતી હૈ.

www.dawateislami.net

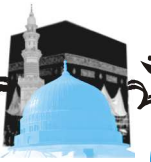

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

માં બાપ કા ફરમાં બરદાર સદા ફલા ફૂલા ઔર શાદો આબાદ રહતા હૈ, દુન્યા મેં જહાં કહીં રહે અપને માં બાપ કી દુઆઓં કા ફૈઝ ઉઠાતા હૈ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ 32 સફહાત પર મબ્ની રિસાલે, **"સમુન્દરી ગુમ્બદ" સફહા** 6 તા 7 પર હૈ : ખૂબ હમદર્દી ઔર પ્યાર વ **મહબ્બત** સે **માં બાપ** કા દીદાર કીજિયે, **માં બાપ** કી તરફ બ નઝરે રહમત દેખને કે ભી ક્યા કહને ! **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને રહમત નિશાન હૈ : જબ ઔલાદ અપને માં બાપ કી તરફ રહમત કી નઝર કરે તો **અલ્લાહ** તઆલા ઉસ કે લિયે હર નઝર કે બદલે **હજ્જે મબ્રૂર** (યા'ની મક્બૂલ હજ) કા સવાબ લિખતા હૈ. સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને અર્ઝ કી : અગર્ચે દિન મેં **સો મરતબા** નઝર કરે ! ફરમાયા : نَعَمْ، اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَاَطْيَبُ યા'ની "હાં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સબ સે બડા હૈ ઔર અત્યબ (યા'ની સબ સે ઝિયાદા પાક) હૈ." (شُعَبُ الْاِيمان ج٦ ص١٨٦ حديث ٧٨٥٦)

યકીનન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ હર શૈ પર કાદિર હૈ, વોહ જિસ કદર ચાહે દે સકતા હૈ, હરગિઝ આજિઝ નહીં લિહાઝા અગર કોઈ અપને માં બાપ કી તરફ રોઝાના 100 તો ક્યા એક હઝાર બાર ભી રહમત કી નઝર કરે તો વોહ ઉસે એક હઝાર **મક્બૂલ હજ** કા સવાબ ઈનાયત ફરમાએગા.

मशगूल जो रहता है, मां बाप की खिदमत में — अल्लाह की रहमत से, जाता है वोह जन्नत में
मां बाप को ईज़ा जो देता है शरारत से — जाता है वोह दोज़ख में आ'माल की शामत से

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

માં કો તન્હા છોડ દેને વાલે કી ઇબ્રત નાક મૌત : **એક** શખ્સ કી માં સખ્ત બીમાર, મૌત કે બિછોને પર પડી થી, ઈસ કે બા વુજૂદ ના લાઈક બેટે ને ઉસ કે સાથ બદ તમીઝી કી ઔર બેચારી કો તન્હા છોડ દિયા ઔર વોહ ગરીબ ઈસી હાલતે તન્હાઈ મેં ઈન્તિકાલ કર ગઈ. વક્ત ગુઝરતા ગયા. 30 સાલ બા'દ ઉસ "ના લાઈક બેટે" કો દસ્ત લગ ગએ ઔર નિહાયત કમઝોર હો ગયા. હાથોં કા કિયા યૂં આડે આયા કે રો રો કર કહતા સુના ગયા : "મેરે તીન બેટે હૈં મગર મેરી બિલ્કુલ પરવાહ નહીં કરતે, મૈં કઈ રોઝ સે બીમાર પડા હૂં મગર એક બાર ભી મિલને નહીં આએ." આખિર કાર

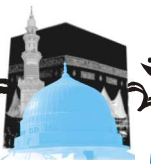

વોહ અપની માં કી તરહ રાત કો અકેલા મર ગયા. સુબ્હ મહલ્લે વાલોં ને દેખા કે અકેલી લાશ પર ચ્યૂંટિયાં ઇકટ્ઠી હો ચુકી થીં ઔર ઉસ કો કાટ રહી થીં.

दिल दुखाना छोड दें मां बाप का
वरना है ईस में खसारा आप का

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 668)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! યેહ હકીકત હૈ કે માં બાપ કો સતાને વાલા દુન્યા મેં ભી સઝા પાતા હૈ. **ફ़રમાને મુસ્તફ़ા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : સબ ગુનાહોં કી સઝા **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ચાહે તો કિયામત કે લિયે ઉઠા રખતા હૈ મગર માં બાપ કી ના ફ़રમાની કી સઝા જીતે જી પહોંચાતા હૈ. **(اَلْمُستَدرَك لِلحاكِم ج٥ ص٢١٦ حديث ٧٣٤٥)**

વાકેઈ વોહ શખ્સ બડા ખુશ નસીબ હૈ જો માં બાપ કો ખુશ રખતા હૈ, જો બદ નસીબ માં બાપ કો નારાઝ કરતા હૈ ઉસ કે લિયે બરબાદી હૈ. **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા પારહ 15 **સૂરએ બની ઇસ્રાઈલ** આયત નમ્બર 23 તા 25 મેં ઇર્શાદ ફ़રમાતા હૈ :

وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ؕ اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ اَحَدُهُمَاۤ اَوْ كِلٰهُمَا فَلَا تَقُلْ لَّهُمَاۤ اُفٍّ وَّلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَّهُمَا قَوْلًا كَرِيْمًا ﴿۲۳﴾ وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيٰنِيْ صَغِيْرًا ﴿۲۴﴾ رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا فِيْ نُفُوْسِكُمْ ؕ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર માં બાપ કે સાથ અચ્છા સુલૂક કરો, અગર તેરે સામને ઇન મેં એક યા દોનોં બુઢાપે કો પહોંચ જાએં તો ઇન સે "હૂં" (ઉફ़ તક) ન કહના ઔર ઇન્હેં ન ઝિડકના ઔર ઇન સે તા'ઝીમ કી બાત કહના ઔર ઇન કે લિયે આજિઝી કા બાઝૂ બિછા નર્મ દિલી સે ઔર અર્ઝ કર કે ઐ મેરે રબ ! તૂ ઇન દોનોં પર રહ્મ કર જૈસા કે ઇન દોનોં ને મુઝે છુટપન (છોટી ઉમ્ર) મેં પાલા. તુમ્હારા રબ ખૂબ જાનતા હૈ જો તુમ્હારે દિલોં મેં હૈ.

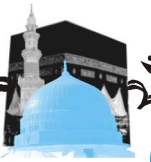

બચપન મેં માં ભી તો ઔલાદ કી ગન્દગી બરદાશ્ત કરતી હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! **મુ-દ-ર-જએ** બાલા આયતે કરીમા મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને વાલિદૈન કે સાથ હુસ્ને સુલૂક કા હુક્મ દિયા હૈ ઔર ખુસૂસન ઉન કે બુઢાપે મેં ઝિયાદા ખિદમત કી તાકીદ ફ૨માઈ હૈ. યકીનન માં બાપ કા બુઢાપા ઈન્સાન કો ઈમ્તિહાન મેં ડાલ દેતા હૈ, બસા અવકાત સખ્ત બુઢાપે મેં અક્સર બિસ્તર હી પર બૌલો બરાઝ (યા'ની ગન્દગી) કી તરકીબ હોતી હૈ જિસ કી વજહ સે ઉમૂમન ઔલાદ બેઝાર હો જાતી હૈ. મગર યાદ રખિયે ! ઐસે હાલાત મેં ભી માં બાપ કી ખિદમત લાઝિમી હૈ. બચપન મેં માં ભી તો બચ્ચે કી ગન્દગી બરદાશ્ત કરતી હૈ. બુઢાપે ઔર બીમારિયોં કે બાઈસ માં બાપ કે અન્દર ખ્વાહ કિતના હી ચિડચિડા પન આ જાએ, સઠિયા જાએં, બિલા વજહ લડેં, ચાહે કિતના હી ઝગડે ઔર પરેશાન કરેં, **સબ્ર, સબ્ર** ઔર **સબ્ર** હી કરના ઔર ઉન કી તા'ઝીમ બજા લાના ઝરૂરી હૈ. ઉન સે બદ તમીઝી કરના, ઉન કો ઝાડના વગૈરા દર કનાર ઉન કે આગે "ઉફ़" તક નહીં કરના હૈ, વરના બાઝી હાથ સે નિકલ સકતી ઔર દોનોં જહાનોં કી તબાહી મુકદ્દર બન સકતી હૈ કે વાલિદૈન કા દિલ દુખાને વાલા ઈસ દુન્યા મેં ભી ઝલીલો ખ્વાર હોતા હૈ ઔર આખિરત મેં ભી અઝાબે નાર કા હકદાર હૈ.

દિલ દુખાના છોડ દેં માં બાપ કા
વરના હૈ ઈસ મેં ખસારા આપ કા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 668)

નઝ્અ મેં ખૌફ़નાક ચીખેં મારને વાલા નૌ જવાન : એક નૌ જવાન કે ગુર્દે ફ઼ેલ હો ગએ, અસ્પતાલ મેં દાખિલ કર દિયા ગયા, હાલત નિહાયત ખરાબ થી, નઝ્અ (યા'ની રૂહ નિકલને કા અમલ) તારી હુવા, ઉસ કે મુંહ ઔર નાક સે દર્દનાક આવાઝેં નિકલતી થીં, ચેહરા નીલા હો જાતા ઔર આંખેં બાહર ઉબલ પડતી થીં, ઈસ કૈફ़િય્યત મેં દો દિન ગુઝર ગએ. ઈન દર્દનાક આવાઝોં ને ખૌફ़નાક ચીખોં કા રૂપ ધાર લિયા થા, વૉર્ડ (ward) કે મરીઝ ભાગને શુરૂઅ હો ગએ, લિહાઝા ઉસે વૉર્ડ સે દૂર એક કમરે મેં મુન્તકિલ કર દિયા ગયા, ઉસ કે બાપ ને ડૉક્ટર સે કહા :

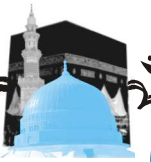

ઈસે ઝહ્‌ર કા ટીકા લગા દો તાકે યેહ મર જાએ, હમ સે ઈસ કી હાલત દેખી નહીં જાતી. જબ પૂછા ગયા કે આખિર ઈસ કી યેહ અજીબો ગરીબ હાલત ક્યૂં હૈ ? બાપ બેઝારી કે સાથ બોલ ઉઠા : યેહ શખ્સ અપની બીવી કો ખુશ કરને કે લિયે માં કો મારતા થા ઔર મૈં ઈસ કો રોકા કરતા થા, ઐસા લગતા હૈ અબ ઈસ કી સઝા મિલ રહી હૈ ! કુલ તીન દિન નઝ્‌અ કી શદીદ તકલીફ઼ોં મેં મુબ્તલા રહને કે બા'દ ઉસ ને દમ તોડા.

માં કો જવાબ ન દેને વાલા ગૂંગા હો ગયા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમ **અલ્લાહ તવ્વાબ** عَزَّوَجَلَّ કી જનાબ મેં તૌબા કરતે ઔર ઉસ સે આફ઼િય્યત કા સુવાલ કરતે હૈં. આહ ! માં બાપ કી દિલ આઝારી કિસ કદર રુસ્વાઈ ઔર દર્દનાક અઝાબ કા બાઈસ હૈ. માં બાપ કા બહુત ખયાલ રખના ચાહિયે કે જૈસે હી પુકારેં સારે કામ છોડ કર જી અમ્મી, જી અબ્બૂ કહતે હુએ ઉન કી ખિદમત મેં હાઝિર હો જાના ચાહિયે, મન્કૂલ હૈ : એક શખ્સ કો ઉસ કી માં ને આવાઝ દી લેકિન ઉસ ને જવાબ ન દિયા ઈસ પર ઉસ કી માં ને ઉસે બદ દુઆ દી તો વોહ **ગૂંગા** હો ગયા.

(بِرُّ الوالدَین لِلطَّرْطُوشی ص۷۹)

માં બાપ કે ના ફ઼રમાન કી ઇબાદતેં ના મક્બૂલ : અપને બાપ કે ના ફ઼રમાન કે **મુ-તઅલ્લિક** કિયે ગએ એક સુવાલ કે જવાબ મેં મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફ઼રમાતે હૈં : બાપ કી ના ફ઼રમાની **અલ્લાહ** જબ્બાર વ કહ્‌હાર કી ના ફ઼રમાની હૈ ઔર બાપ કી નારાઝી **અલ્લાહ** જબ્બાર વ કહ્‌હાર કી નારાઝી હૈ, આદમી માં બાપ કો રાઝી કરે તો વોહ ઉસ કે જન્નત હૈં ઔર નારાઝ કરે તો વોહી ઉસ કે **દોઝખ** હૈં. જબ તક બાપ કો રાઝી ન કરેગા, ઉસ કા કોઈ ફ઼ર્ઝ, કોઈ નફ્લ, કોઈ નેક અમલ અસ્લન (યા'ની હરગિઝ) કબૂલ નહીં, અઝાબે આખિરત કે ઈલાવા દુન્યા મેં હી જીતે જી સખ્ત બલા (યા'ની શદીદ આફ઼ત) નાઝિલ હોગી, મરતે વક્ત مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **કલિમા** નસીબ ન હોને કા ખૌફ઼ હૈ.

(ફ઼તાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 24, સ. 384, 385)

www.dawateislami.net

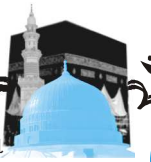

ગધા નુમા ઇન્સાન કા મુર્દા : હઝ્રતે સય્યિદુના અવ્વામ બિન હૌશબ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الرَّب (જો કે તબ્એ તાબેઈ બુઝુર્ગ ગુઝરે હૈં ઔર ઉન્હોં ને 148 સિ.હિ. મેં વફ़ાત પાઈ) ફ़રમાતે હૈં : મૈં એક મર્તબા કિસી મહલ્લે સે ગુઝરા, ઉસ કે કનારે પર કબ્રિસ્તાન થા, બા'દે અસ્ર એક **કબ્ર** શક હુઈ (યા'ની ફ़ટી) ઔર ઉસ મેં સે એક ઐસા આદમી નિકલા જિસ કા **સર ગધે જૈસા ઔર બાકી જિસ્મ ઇન્સાન** કા થા, વોહ તીન બાર ગધે કી તરહ રેંકા (યા'ની ચીખા), ફ़िર **કબ્ર** મેં ચલા ગયા ઔર કબ્ર બન્દ હો ગઈ. એક **બડી બી** બૈઠી (સૂત) કાત રહી થીં, એક ખાતૂન ને મુઝ સે કહા : બડી બી કો દેખ રહે હો ? મૈં ને કહા : ઈસ કા ક્યા મુઆ-મલા હૈ ? કહા : યેહ **કબ્ર** વાલે કી માં હૈ, વોહ **શરાબી** થા, જબ શામ કો ઘર આતા, માં નસીહત કરતી કે ઐ બેટે ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડર, આખિર કબ તક ઈસ નાપાક કો પિયેગા ! યેહ જવાબ દેતા : તૂ **ગધે** કી તરહ રેંકતી હૈ. ઈસ શખ્સ કા અસ્ર કે બા'દ ઈન્તિકાલ હુવા, જબ સે ફ़ૌત હુવા હૈ હર રોઝ બા'દે અસ્ર ઈસ કી **કબ્ર** શક હોતી હૈ ઔર યૂં તીન બાર **ગધે** કી તરહ ચિલ્લા કર ફ़िર **કબ્ર** મેં સમા જાતા હૈ ઔર **કબ્ર** બન્દ હો જાતી હૈ. (اَلتَّرغِيب وَالتَّرهِيب للمنذری ج۳ ص۲٦۷ حديث۳۸۳۳)

દિલ ન તૂ માં બાપ કા હરગિઝ દુખા
હો કહીં ન ખાતિમા તેરા બુરા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد
تُوْبُوْا اِلَى الله ! اَسْتَغْفِرُ الله
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

માં કે ગુસ્તાખ કો ઝમીન ઝિન્દા નિગલ ગઈ ! : કિસી ગાઉં મે એક કિસાન કે ઘર કે અન્દર સાસ બહૂ કે દરમિયાન હમેશા ઠની રહતી થી, કઈ બાર કિસાન કી બીવી રૂઠ કર મયકે ચલી ગઈ ઔર વોહ મિન્નત સમાજત કર કે ઉસ કો લે આયા. આખિરી બાર બીવી ને કિસાન સે કહ દિયા કે અબ ઈસ ઘર કે અન્દર મૈં રહૂંગી

www.dawateislami.net

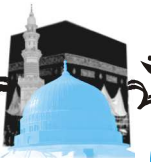

યા તુમ્હારી માં. કિસાન અપની બીવી પર લટ્ટૂ થા, ઈસ નાદાન ને દિલ હી દિલ મેં તૈ કર લિયા કે રોઝ રોઝ કે ઝગડે કા હલ યેહી હૈ કે માં કો રાસ્તે સે હટા દિયા જાએ. ચુનાન્ચે એક બાર વોહ કિસી હીલે સે માં કો અપને ગન્ને કે ખેત મેં લે ગયા, ગન્ને કાટતે કાટતે મૌકઅ પા કર માં કા રુખ કર કે જૂં હી ઉસ પર કુલ્હાડી કા વાર કરના ચાહા એક દમ ઝમીન ને ઉસ કિસાન કે પાઉં પકડ લિયે, કુલ્હાડી હાથ સે છૂટ કર દૂર જા પડી ઔર માં ઘબરા કર ચિલ્લાતી હુઈ ગાઉં કી તરફ ભાગ નિકલી. ઝમીન ને આહિસ્તા આહિસ્તા કિસાન કો નિગલના શુરૂઅ કર દિયા, વોહ ઘબરા કર ચીખતા રહા ઔર અપની માં કો પુકાર પુકાર કર મુઆફી માંગતા રહા લેકિન માં બહુત દૂર જા ચુકી થી, કુછ દેર બા'દ જબ લોગ વહાં પહોંચે તો વોહ છાતી તક ઝમીન મેં ધંસ ચુકા થા, લોગ ઉસે નિકલને કી નાકામ કોશિશેં કરતે રહે મગર ઝમીન ઉસે નિગલતી હી રહી યહાં તક કે વોહ ઝમીન કે અન્દર સમા ગયા.

જહાં મેં હૈં ઈબ્રત કે હર સૂ નુમૂને મગર તુઝ કો અન્ધા કિયા રંગો બૂ ને
કભી ગૌર સે ભી યેહ દેખા હૈ તૂ ને જો આબાદ થે વોહ મહલ અબ હૈં સૂને
જગહ જી લગાને કી દુન્યા નહીં હૈ
યેહ ઈબ્રત કી જા હૈ તમાશા નહીં હૈ

તૌબા ! તૌબા !! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! તૌબા ! તૌબા !! લરઝ ઉઠો !!! ઔર અગર માં બાપ કો કભી નારાઝ કિયા હૈ તો જલ્દી જલ્દી ઉન કે કદમોં મેં ગિર કર રો રો કર ઉન સે મુઆફી કી ભીક માંગ લો, યેહ તો દુન્યા કી સઝા થી જો ઉસ માં કે ના ફરમાન નાદાન કિસાન કી દેખી ગઈ અગર વોહ કિસાન મુસલ્માન થા તો હમ ખુદાએ રહમાન عَزَّوَجَلَّ સે ઉસ કે લિયે રહ્મો કરમ કી દર-ખ્વાસ્ત કરતે હૈં. દુન્યા કી સઝા જબ ના કાબિલે બરદાશ્ત હુવા કરતી હૈ તો આખિરત કી સઝા કૈસે સહી જા સકેગી ! ખુદા કી કસમ ! માં બાપ કે ના ફરમાનોં કો મરને કે બા'દ મિલને વાલી સઝા દુન્યવી સઝા કે મુકાબલે મેં કરોડહા કરોડ ગુના ઝિયાદા ખૌફનાક હોગી. ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ 32 સફહાત પર મબ્ની રિસાલે,

www.dawateislami.net

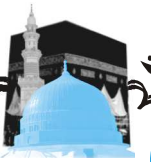

ફ़રમાને મુસ્તફ़ા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

"સમુન્દરી ગુમ્બદ" સફ़હા 20 તા 21 સે તીન રિવાયાત મુલા-હઝા ફ़રમાઈયે :

આગ કી શાખોં સે લટકને વાલે : હઝ્રતે સય્યિદુના ઈમામ અહમદ બિન **હજર મક્કી શાફ़ેઈ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى નક્લ કરતે હૈં : **સરવરે કાએનાત,** શાહે મૌજૂદાત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફ़રમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : **મે'રાજ** કી રાત મૈં ને કુછ લોગ દેખે જો આગ કી શાખોં સે લટકે હુએ થે તો મૈં ને પૂછા : **એ જિબ્રઈલ !** યેહ કૌન લોગ હૈં ? અર્ઝ કી : اَلَّذِيْنَ يَشْتُمُوْنَ اٰبَاءَهُمْ وَاُمَّهَاتِهِمْ فِى الدُّنْيَا યા'ની **યેહ વોહ લોગ હૈં જો દુન્યા મેં અપને બાપોં ઔર માંઓં કો બુરા ભલા કહતે થે.**

(اَلزَّواجِرُ عَنِ اقْتِرافِ الْكَبائِر ج۲ ص۱۳۹)

બારિશ કે કતરોં જિતને અંગારે : **મન્કૂલ હૈ :** જિસ ને અપને વાલિદૈન કો ગાલી દી ઉસ કી **કબ્ર** મેં આગ કે ઈતને **અંગારે** ઉતરતે હૈં જિતને (બારિશ કે) કતરે આસ્માન સે ઝમીન પર આતે હૈં. (اَيضاً ص۱۴۰)

કબ્ર પસ્લિયાં તોડ દેતી હૈ : **મન્કૂલ હૈ :** જબ માં બાપ કે ના ફ़રમાન કો દફ઼ન કિયા જાતા હૈ તો **કબ્ર** ઉસે દબાતી હૈ યહાં તક કે ઉસ કી પસ્લિયાં (ટૂટ ફૂટ કર) એક દૂસરે મેં પૈવસ્ત હો જાતી હૈં. (اَيضاً)

પાઉં પકડ કર માં બાપ સે મુઆફ़ી માંગ લીજિયે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અગર આપ કે **માં બાપ** યા ઈન મેં સે કોઈ એક નારાઝ હૈ તો ફ઼ૌરન સે પેશ્તર હાથ જોડ કર, પાઉં પકડ કર ઔર રો રો કર મુઆફ઼ી તલાફ઼ી કી તરકીબ ફ઼રમા લીજિયે, ઉન કે જાઈઝ મુતા-લબાત પૂરે કર દીજિયે ઔર **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા કી જનાબ મેં ભી ગિડગિડા કર તૌબા કર લીજિયે કે ઈસી મેં દોનોં જહાનોં કી ભલાઈ હૈ. વાલિદૈન કે હુકૂક કી મઝીદ મા'લૂમાત કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી જારી કર્દા દો અદદ V.C.Ds (1) "માં બાપ કે હુકૂક" ઔર

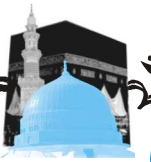

(2) એ'તિકાફ़ે **૨-મઝાનુલ મુબારક** (1430 સિ.હિ.) મેં હોને વાલે "મ-દની મુઝા-કરે" કી વી.સી.ડી બનામ **"વાલિદૈન કે ના ફ़રમાનોં કા અન્જામ"** મુલા-હઝા કીજિયે.

માં કી બદ દુઆ સે ટાંગ કટ ગઈ : વાકેઈ માં બાપ કે હુકૂક સે ઓહદા બર આ હોના નિહાયત દુશ્વાર હૈ, ઈસ કે લિયે ઉમ્ર ભર કોશાં રહના હોગા ઔર **માં બાપ** કી નારાઝી સે હમેશા બચના હોગા. જો લોગ **માં બાપ** કો સતાતે હૈં ઉન કા દુન્યા મેં ભી ભયાનક અન્જામ હોતા હૈ ચુનાન્ચે હઝરતે અલ્લામા કમાલુદ્દીન દમૈરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى નક્લ કરતે હૈં : **"ઝમખ્શરી"** (જો કે મો'તઝિલી ફ़िર્કે કા એક મશહૂર આલિમ ગુઝરા હૈ ઉસ) કી એક **ટાંગ કટી હુઈ** થી, લોગોં કે પૂછને પર ઉસ ને ઈન્કિશાફ़ કિયા કે યેહ મેરી **માં કી બદ દુઆ** કા નતીજા હૈ, કિસ્સા યૂં હુવા કે મૈં ને બચપન મેં એક **ચિડિયા** પકડી ઔર ઉસ કી ટાંગ મેં ડોરી બાંધ દી, ઈત્તિફ़ાક સે વોહ મેરે હાથ સે છૂટ કર ઉડતે ઉડતે એક દીવાર કી દરાડ મેં ઘુસ ગઈ, મગર ડોરી બાહર હી લટક રહી થી, મૈં ને ડોરી પકડ કર બે દર્દી સે ખીંચી તો **ચિડિયા** ફ़ડક્તી હુઈ બાહર નિકલ પડી, મગર બેચારી કી **ટાંગ** ડોરી સે કટ ચુકી થી, **મેરી માં** ને યેહ દર્દનાક મન્ઝર દેખા તો સદમે સે તડપ ઉઠી ઔર ઉસ કે મુંહ સે મેરે લિયે યેહ **બદ દુઆ** નિકલ ગઈ : "જિસ તરહ તૂ ને ઈસ બે ઝબાન કી ટાંગ કાટ ડાલી, **અલ્લાહ** તઆલા તેરી ટાંગ કાટે." બાત આઈ ગઈ હો ગઈ, કુછ અર્સે કે બા'દ તહસીલે ઈલ્મ કે લિયે મૈં ને "બુખારા" કા સફ़ર ઈખ્તિયાર કિયા, ઈસ્નાએ રાહ (યા'ની રાસ્તે મેં) સુવારી સે ગિર પડા, **ટાંગ** પર શદીદ ચોટ લગી, "બુખારા" પહોંચ કર કાફ़ી ઈલાજ કિયા મગર તક્લીફ़ ન ગઈ બિલ આખિર ટાંગ **કટવાની પડી.** (ઔર યૂં માં કી બદ દુઆ રંગ લાઈ)

(حیاۃُ الحیوان الکبرٰی ج۲ ص ۱۶۳)

માં બાપ કી મહબ્બત કે ઔલાદ પર તિબ્બી અ-સરાત : વાલિદૈન કી **અહમ્મિય્યત** કો કૌન નહીં જાનતા, ઈસ્લામ ને હમેં માં બાપ કો ખુશ રખને ઔર ઉન કી નારાઝી સે બાઝ રહને કા હુક્મ દિયા હૈ યકીનન ઈસ મેં હમારે લિયે દુન્યા વ આખિરત કી બે શુમાર ભલાઈયાં હૈં. ગૈર મુસ્લિમ સાઈન્સ દાનોં ને ભી માં બાપ કે તઅલ્લુક સે

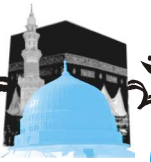

અજીબો ગરીબ તહકીકાત કી હૈં : ચુનાન્ચે ડૉક્ટર નિકલ્સન ડેવીઝ (DR. NICHOLSON DEVIS) ઔર પ્રોફ़ેસર મિસ્લન કેમ (PROF. MISLON CAM) કી રપોર્ટ કા ખુલાસા હૈ : માં બાપ કો જૂં જૂં બુઢાપા આતા હૈ ઉન કો ઔલાદ સે **મહબ્બત** બઢતી ચલી જાતી હૈ ઔર ઈસ **મહબ્બત** કે સબબ વાલિદૈન કી આંખોં કે અન્દર રોશની કી એક મખ્સૂસ શક્લ પૈદા હોતી હૈ જો કે ઔલાદ કે હક મેં સિહ્હત કા સબબ બનતી હૈ ! માં બાપ ચાહે હઝારોં મીલ દૂર હોં (મગર ઔલાદ સે ખુશ હોં તો) ઉન કી હમદર્દિયોં ઔર ભલી તમન્નાઓં કે ઝરીએ ગૈર મર-ઈ (યા'ની નઝર ન આને વાલી) શુઆઓં કા સિલ્સિલા ઔલાદ તક પહોંચતા રહતા હૈ, વાલિદૈન બીમાર હોં તબ ભી ઉન કી ગૈર મર-ઈ શુઆએં કમઝોર નહીં હોતીં ઉન કી કુવ્વત બરાબર બઢતી રહતી હૈ. માં બાપ અગર કરીબ હોં તો ઉન કી **મહબ્બતોં** ભરી ગૈર મર-ઈ શુઆએં જિસ્મ ઔર આ'સાબ (યા'ની વોહ બારીક સફ़ેદ રેશે જો દિમાગ ઔર હરામ મગ્ઝ સે નિકલ કર તમામ બદન મેં ફ़ૈલે હુએ હૈં ઉન) કો તક્વિયત પહોંચાતે ઔર ઉન કો લચક દાર યા'ની નર્મ વ મુલાયમ રખતે હૈં. વાલિદૈન કા છૂના નફ્સિયાતી બીમારિયોં ઔર ઝેહની ઉલ્જનોં કો દૂર કરતા હૈ. એક સાઈન્સ દાન અપના તજરિબા બયાન કરતે હુએ લિખતા હૈ : "મૈં જબ ભી અપની માં સે **મહબ્બત** ભરી નિગાહેં મિલાતા હૂં મેરે અન્દર સુકૂન કી લહર દૌડ જાતી હૈ." ખૈર યેહ ગૈર મુસ્લિમોં કી તહકીકાત હૈં, હમેં દુન્યવી મફ़ાદાત કે લિયે નહીં **ખુદા વ મુસ્તફ़ા** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰلهٖ وسلَّم કે અહકામાત કી બજા આ-વરી કી નિય્યત સે વાલિદૈન કી ઇતાઅત કરની ચાહિયે. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મુસલ્માન તો ફ़िર ભી માં બાપ કી ખિદમત કરતે હૈં ગૈર મુસ્લિમોં કે યહાં તો બૂઢે માં બાપ કી બહુત ઝિયાદા ના કદરી હૈ, ઈસે ઈસ વાકિએ સે સમઝને કી સઅ્ય કીજિયે :

ઓલ્ડ હાઉસ ઔર એક લાચાર બુઢિયા : ઇંગ્લેન્ડ કે એક જરીદે મેં કુછ ઈસ તરહ કા સન્સની ખેઝ કિસ્સા લિખા થા, એક માં કી એક હી ઇકલૌતી બેટી "મૈરી" MARY કે ઇલાવા કોઈ ઔલાદ નહીં થી, "મૈરી" જબ જવાન હુઈ તો માં ને એક ખાતે પીતે ઔર સમાજી તૌર પર મુઅઝ્ઝઝ નૌ જવાન સે ઉસ કી શાદી કર દી. ઔર ખુદ ભી ઉન્હીં કે સાથ મુકીમ હો ગઈ. ઉન કે યહાં એક ચાંદ સી મુન્ની પૈદા હુઈ, ઉસ કા નામ

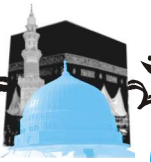

એલીઝા બેથ (ELIZABETH) રખા ગયા, નાની કો ગોયા એક ખિલોના મિલ ગયા, નવાસી **એલીઝા બેથ** ઉસ કે સાથ ખૂબ હિલ ગઈ, વક્ત ગુઝરતા ગયા ઈધર **એલીઝા બેથ** બડી હોતી જા રહી થી તો ઉધર નાની બુઢાપે કી તરફ રવાં દવાં થી. અબ નન્હી **એલીઝા બેથ** ઈતની સંભલ ગઈ થી કે અપને કપડે વગૈરા ખુદ તબ્દીલ કર લેતી થી. "મૈરી" ને સોચા માં અબ બૂઢી હો ચુકી હૈ, મેહમાન વગૈરા આતે હૈં તો ઉન મેં યેહ જચતી નહીં હૈ, લિહાઝા ઉસ ને માં કો બૂઢોં કે ખુસૂસી ઘર યા'ની ઓલ્ડ હાઉસ (OLD HOUSE) મેં દાખિલ કરવા દિયા, માં ને બહુત એહતિજાજ કિયા, ઘર મેં અપની ઝરૂરત કા એહસાસ દિલાયા, નવાસી **એલીઝા બેથ** કી પરવરિશ કા ઉઝ્ર કિયા, મગર ઉસ કી એક ન ચલી. **એલીઝા બેથ** કો ભી નાની સે પ્યાર હો ગયા થા, ઉસ ને ભી નાની કી બહુત હિમાયત કી મગર ઉસ કી ભી શિનવાઈ ન હુઈ. "મૈરી" હીલે બહાને કરતી રહી કે મકાન મેં તંગી હો રહી હૈ, આપ બે ફિક્ર રહેં હમ વક્તન ફ વક્તન ઓલ્ડ હાઉસ મિલને આયા કરેંગે, હફ્તા ઈતવાર (દો દિન) ઘર પર ભી લાયા કરેંગે, ભલા ઓલ્ડ હાઉસ મેં જાને સે કોઈ રિશ્તે ભી ટૂટતે હૈં ! શુરૂઅ શુરૂઅ મેં "મૈરી" ને માં સે મુલાકાતેં ભી કીં મગર રફ્તા રફ્તા ઈસ મેં ફાસિલે બઢતે ગએ. ઔર બિલ આખિર "ઈન્તિઝાર" બુઢિયા કા મુકદ્દર બન ગયા. વોહ **મહબ્બત** ભરે લમ્બે લમ્બે ખત તય્યાર કરતી, નવાસી **એલીઝા બેથ** કો પ્યાર લિખતી મગર કોઈ ખાસ ફર્ક ન પડા. એક બાર ખત મેં બેટી ને લિખા કે અબ કી બાર ક્રિસ્મસ (CHRISTMAS) કી અગલી રાત મૈં આપ કો લેને આઊંગી, ઘર ચલેંગે. બુઢિયા કી ખુશી કી ઈન્તિહા ન રહી, ઉસ ને ઊન (WOOL) સે અપની પ્યારી નવાસી કે લિયે સ્વેટર વગૈરા બુના તાકે ઉસે તોહફે મેં દે. 24 દિસમ્બર કો રાત સખ્ત બર્ફબારી થી "મૈરી" ને લેને કે લિયે આના થા ઈસ લિયે વોહ અપના "તોહફએ મહબ્બત" લિયે ઈન્તિઝાર મેં બિલ્ડિંગ કી બાલકુની મેં બૈઠી બે કરારી કે સાથ સડક પર આને જાને વાલી હર ગાડી કો ગૌર સે દેખ રહી થી, કે દેખો "મૈરી" કી ગાડી કબ આતી હૈ ! ઓલ્ડ હાઉસ કી એક ખાદિમા લડકી "નેન્સી" (NENSI) કો બુઢિયા કી બે કરારી દેખ કર બડા તર્સ આ રહા થા ઉસ ને હીટર વાલે કમરે મેં ચલને કે લિયે બહુત ઈસરાર કિયા મગર બુઢિયા ન માની. નેન્સી ને એક ગર્મ શાલ લા કર ઉસે ઉઢા દી ઔર હમદર્દી કે સાથ બાર બાર ગર્મા ગર્મ ચાય પેશ કરતી રહી, બુઢિયા ને સખ્ત સર્દી કે અન્દર ઠિઠરતે ઠિઠરતે ઈન્તિઝાર મેં સારી રાત

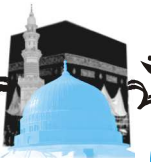

જાગ કર ગુઝાર દી મગર બેટી ને ન આના થા ન આઈ. શદીદ સર્દી કી વજહ સે બુઢિયા કો સખ્ત **નમોનિયા** હો ગયા, જો કે સર્દી લગને, ખાંસી હો જાને ઔર ગલા ખરાબ હોને સે લાહિક હોતા હૈ, ઈસ મેં ફેફ઼ડે કે કિસી હિસ્સે મેં સૂજન હો જાતી હૈ, જિસ સે વહાં હવા નહીં જા સકતી ઔર મરીઝ કો સાંસ લેને મેં સખ્ત તક્લીફ़ હોતી હૈ ઔર ઈસ કા દ-ર-જએ હરારત (યા'ની બુખાર) 105 ડિગ્રી તક બઢ જાતા હૈ. ઈસ બીમારી કી તાબ ન લાતે હુએ બુઢિયા ને દમ તોડ દિયા. કુછ દિન બા'દ "મૈરી" અપની માં કા સામાન લેને ઓલ્ડ હાઉસ આઈ, ઉસ ને વહાં કી ખાદિમા નેન્સી કા બહુત શુક્રિયા અદા કિયા ક્યૂંકે વોહ આખિરી વક્ત તક ઉસ કી બૂઢી માં કી ખિદમત કરતી રહી થી, ચૂંકે નેન્સી અભી જવાન થી ઔર કાફ઼ી ખિદમત ગુઝાર ભી, ઈસ લિયે "મૈરી" ને બેહતર તન-ખ્વાહ કા લાલચ દે કર ઉસે અપને ઘર ખિદમત ગારી કે કામ કે લિયે ચલને કી ઑફ઼ર કી. "નેન્સી" ને ચોટ કરતે હુએ કહા : આપ કે ઘર ઝરૂર આઊંગી, મગર અભી નહીં, જિસ દિન આપ કી બેટી **"એલીઝા બેથ"** આપ કો યહાં ઓલ્ડ હાઉસ મેં છોડ જાએગી, મૈં ઉસ કે સાથ ઉસ કી ખિદમત કે લિયે ચલી જાઊંગી.

ઓલ્ડ હાઉસ કે મુકીમ દો પાકિસ્તાની બુઝુર્ગો કી ફ़રિયાદ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યેહ તો એક ગૈર મુસ્લિમ ખાનદાન કા વાકિઆ થા, ઈસે સુન કર આપ કો શાયદ કુછ અજીબ સા મહસૂસ હો રહા હોગા. ગૈર ઈસ્લામી મુમાલિક મેં બ કસરત ઓલ્ડ હાઉસ હૈં ઔર અફ़સોસ અબ ઉન કી દેખા દેખી ઈસ્લામી મુલ્કોં હત્તા કે પાકિસ્તાન મેં ભી ઈસ કા આગાઝ હો ચુકા હૈ ! દા'વતે ઈસ્લામી કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફ़ૈઝાને મદીના મેં 16 રબીઉન્નૂર શરીફ़ 1432 સિ.હિ. (19.2.2011) કો મુઅમ્મર હઝરાત (યા'ની બૂઢોં) કા મ-દની મુઝા-કરા હુવા થા જિસ મેં મુલ્ક ભર સે હઝારોં સિન રસીદા બુઝુર્ગો ને શિર્કત કી થી ઔર યેહ મ-દની મુઝા-કરા **"મ-દની ચેનલ"** પર બરાહે રાસ્ત ટેલી કાસ્ટ (TELECAST) કિયા ગયા થા. કિસી પાકિસ્તાની ઓલ્ડ હાઉસ મેં મુકીમ દો નિહાયત કમઝોર બુઝુર્ગો ને ઈસ્લામી ભાઈયોં સે **નિહાયત ગમગીન** લહજે મેં અપના દર્દ બયાન કિયા ઔર ઓલ્ડ હાઉસ મેં છોડ કર **ચલે જાને** પર અપને અઝીઝોં કે મુ-તઅલ્લિક નિહાયત **તઅસ્સુફ़** વ હસરત કા ઈઝહાર કિયા ઔર કહા કે હમારી આરઝૂ હૈ કે હમારે ખાનદાન વાલે હમેં ઘર

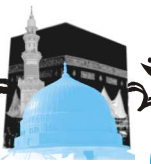

વાપસ લે ચલેં હમ યહાં કાફ़ી દુખી હૈં. હાએ ! હાએ ! વોહ ઔલાદ કિતની એહસાન ફ़રામોશ ઔર ના ખલફ़ વ ના લાઈક હૈ જો બચપન મેં માં બાપ કી તરફ़ સે કિયે જાને વાલે તમામ એહસાનાત કો ફ़રામોશ કર કે બુઢાપે મેં ઉન્હેં ઠુકરા દેતી હૈ. હાલાં કે બુઢાપે મેં તો બેચારોં કો હમદર્દિયોં કી ઝિયાદા હાજત હોતી હૈ. ઈસ્લામી ભાઈયો ! આપ અહ્દ કીજિયે કે ચાહે કુછ ભી હો જાએ માં બાપ કો ઉમ્ર ભર નિભાએંગે ઔર ઉન કી ખિદમત કર કે ખુદ કો જન્નત કા હકદાર બનાએંગે. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ. યકીન માનિયે **વાલિદૈન** કે હુકૂક બહુત ઝિયાદા હૈં ઔર ઉન સે સુબુક દોશ (યા'ની બરિય્યુઝ્ઝિમ્મા) હોના મુમ્કિન હી નહીં ચુનાન્ચે

માં કો કન્ધોં પર ઉઠાએ ગર્મ પથ્થરોં પર છ[6] મીલ.....: એક સહાબી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને બારગાહે ન-બવી عَلٰی صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام મેં અર્ઝ કી : એક રાહ મેં ઐસે **ગર્મ પથ્થર** થે કે અગર ગોશ્ત કા ટુકડા ઉન પર ડાલા જાતા તો કબાબ હો જાતા ! મૈં અપની માં કો ગરદન પર સુવાર કર કે **છ મીલ** તક લે ગયા હૂં, ક્યા મૈં માં કે હુકૂક સે ફ़ારિગ હો ગયા હૂં ? **સરકારે નામદાર** صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફ़રમાયા : તેરે પૈદા હોને મેં દર્દ કે જિસ કદર ઝટકે ઉસ ને ઉઠાએ હૈં શાયદ યેહ ઉન મેં સે એક ઝટકે કા બદલા હો સકે.

(اَلْمُعْجَم الصَّغِير لِلطَّبَرانی، الجزءُ الاوّل ص ۹۲ حدیث ۲۰۷)

હમ્લ કી તકાલીફ़ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ માં ને અપને બચ્ચે કે લિયે સખ્ત તક્લીફ઼ેં ઉઠાઈ હોતી હૈં, દર્દે ઝિહ યા'ની બચ્ચે કી વિલાદત (DELIVERY) કે વક્ત હોને વાલે દર્દ કો માં હી સમઝ સકતી હૈ, મર્દ કે લિયે કિસ કદર આસાની હૈ કે ઉસે ડિલિવરી નહીં હોતી. **મેરે આકા** આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઈમામ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **ફ઼તાવા ર-ઝવિય્યા** (જિલ્દ 27) સફ઼હા 101 પર ફ઼રમાતે હૈં : મર્દ કા તઅલ્લુક સિર્ફ઼ લઝ્ઝત કા હૈ ઔર ઔરત કો સદહા મસાઈબ કા સામના હૈ, નવ મહીને પેટ મેં રખતી હૈ કે ચલના ફ઼िરના, ઉઠના, બૈઠના દુશ્વાર હોતા હૈ, ફ઼िર પૈદા હોતે વક્ત તો હર ઝટકે પર મૌત કા પૂરા સામના હોતા હૈ, ફ઼िર અક્સામ અક્સામ કે દર્દ મેં નિફ઼ાસ

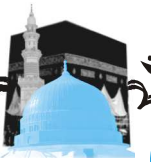

વાલી (યા'ની વિલાદત કે બા'દ આને વાલે ખૂન કી તક્લીફ઼ મેં મુબ્તલા હોને વાલી) કી નીંદ ઉડ જાતી હૈ. ઈસી લિયે (**અલ્લાહ** તબા-૨-ક વ તઆલા) ફ૨માતા હૈ :

حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ كُرْهًا وَّوَضَعَتْهُ كُرْهًا ؕ وَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ؕ

(پ۲۶الاحقاف:۱۵)

ત૨-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઉસ કી માં ને ઉસે પેટ મેં ૨ખા તક્લીફ઼ સે ઔ૨ જની ઉસ કો તક્લીફ઼ સે ઔ૨ ઉસે ઉઠાએ ફિ૨ના ઔ૨ ઉસ કા દૂધ છુડાના તીસ મહીને મેં હૈ.

તો હ૨ બચ્ચે કી પૈદાઈશ મેં ઔ૨ત કો કમ અઝ કમ તીન બ૨સ બા મશક્કત જેલખાના હૈ. (ફ઼તાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 27, સ. 101)

ડ્રાઇવ૨ કી જાન બચ ગઈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! સુન્નતેં સીખને સિખાને, ઈન પ૨ અમલ બઢાને, અપને આપ કો સુન્નતોં કા પૈક૨ બનાને ઔ૨ નેકી કી દા'વત કી ખૂબ ધૂમેં મચાને કે લિયે તબ્લીગે કુ૨આનો સુન્નત કી આલમગી૨ ગૈ૨ સિયાસી તહ૨ીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હ૨ દમ વાબસ્તા ૨હિયે, અપને ઈમાન કી હિફ઼ાઝત કે લિયે કુઢતે ૨હિયે, નમાઝોં કી પાબન્દી જા૨ી ૨ખિયે, સુન્નતોં પ૨ અમલ ક૨તે ૨હિયે, **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક઼ ઝિન્દગી ગુઝા૨િયે ઔ૨ ઈસ પ૨ ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે હ૨ ૨ોઝ **"ફ઼िક્રે મદીના"** ક૨ કે મ-દની ઈન્આમાત કા ૨िસાલા પુ૨ ક૨તે ૨હિયે ઔ૨ હ૨ મ-દની માહ કી ઈબ્તિદાઈ દસ તા૨ીખ કે અન્દ૨ અન્દ૨ અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદા૨ કો જમ્અ ક૨વા દીજિયે ઔ૨ અપને ઈસ મ-દની મક્સદ "મુઝે અપની ઔ૨ સા૨ી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ ક૨ની હૈ" કે હુસૂલ કી ખાતિ૨ પાબન્દી સે હ૨ માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે સુન્નતોં કી ત૨બિય્યત કે **મ-દની કાફ़िલે** મેં આશિકાને ૨સૂલ કે હમ૨ાહ સુન્નતોં ભ૨ા સફ઼૨ કીજિયે. આઈયે ! આપ કી ત૨ગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહા૨** સુનાઊં ચુનાન્ચે **બાબુલ મદીના** (ક૨ાચી) કે અલાકે નયાઆબાદ કી એક ઈસ્લામી બહન કે હલ્ફ़िય્યા બયાન કા ખુલાસા હૈ કે મે૨ે એક ભાઈ જો કે અ૨બ શ૨ીફ઼ કે શહ્૨ "૨િયાઝ" મેં બ હૈસિય્યત ડ્રાઇવ૨ મુલા-ઝમત ક૨ ૨હે હૈં. એક દિન ડ્રાઇવિંગ કે દૌ૨ાન ખત૨નાક હાદિસા હુવા ઔ૨ વોહ બેહોશ હો ગએ. **દિમાગી ચોટેં** ઇતની ઝિયાદા થીં

www.dawateislami.net

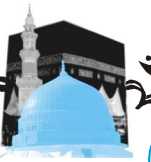

કે બચને કી ઉમ્મીદ ન રહી. હમ લોગ મજબૂર થે ઉન કો દેખને ભી ન જા સકતે થે. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક, **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇસ્લામી બહનોં કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કિયા કરતી થી. મૈં ને ભાઈજાન વાલી પરેશાની અપને અલાકે કી એક ઇસ્લામી બહન કો બતાઈ. ઉન્હોં ને મુઝે દિલાસા દિયા ઔર મશ્વરા દિયા કે ઈસી તરહ પાબન્દી સે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કર કે ખૂબ **દુઆ** કિયા કરો. ચુનાન્ચે મૈં ને ઐસા હી કિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઇજતિમાઅ મેં કી જાને વાલી **દુઆઓં** કી બ-૨-કત સે તીન માહ કે અન્દર અન્દર ભાઈજાન ને બાતચીત શુરૂઅ કર દી. ડૉક્ટર ભી હૈરાન રહ ગએ ક્યૂંકે **દિમાગી ચોટેં** બહુત ઝિયાદા થીં ઔર બ ઝાહિર બચને કી ઉમ્મીદ બહુત કમ થી. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઇજતિમાઆત કી બ-રકાત પર મેરી અકીદત ઔર ઝિયાદા મઝબૂત હુઈ.

ऐ ઇસ્લામી બહનો ! ન માયૂસ હોના તુમ્હેં ખૈર દેગા દિલા મ-દની માહોલ
તૂ પર્દે કે સાથ ઇજતિમાઆત મેં આ તેરી દેગા બિગડી બના મ-દની માહોલ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં રહમતોં કા નુઝૂલ હોતા હૈ : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં માંગી જાને વાલી દુઆએં ઝરૂર રંગ લાતી હૈં, **હઝરતે** સય્યિદુના ઇમામ **સુફ़યાન બિન ઉયૈના** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફ़રમાતે હૈં : عِنْدَ ذِكْرِ الصّٰلِحِيْنَ تَنَزَّلُ الرَّحْمَةُ યા'ની નેક લોગોં કે ઝિક્ર કે વક્ત રહમતે ઈલાહી ઉતરતી હૈ. (حِلْيَةُ الْاَوْلِيَاء ج۷ ص۳۳۰ رقم۱۰۷۰۰) જબ નેક બન્દોં કે તઝકિરોં પર રહમતોં કા નુઝૂલ હોતા હૈ તો જિસ ઇજતિમાઅ મેં **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم કા ઝિક્ર ખૈર હોતા હો વહાં રહમતેં ક્યૂં નાઝિલ ન હોંગી ઔર જહાં છમાછમ રહમતેં બરસ રહી હોં વહાં દુઆએં ક્યૂં કબૂલ ન હોંગી. **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 743 સફ़હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જન્નત મેં લે જાને વાલે આ'માલ"**

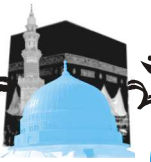

સફ़હા 422 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા ઔર હઝરતે સય્યિદુના અબૂ સઈદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ફ़રમાતે હૈં કે હમ દોનોં મહબૂબે રબ્બે ઝુલ જલાલ, સાહિબે જૂદો નવાલ, શહન્શાહે ખુશ ખિસાલ, સુલ્તાને શીરીં મકાલ, પૈકરે હુસ્નો જમાલ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી બારગાહે બેકસ પનાહ મેં હાઝિર થે કે **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **ને ફ़રમાયા** : "જો કૌમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ઝિક્ર કરને કે લિયે બૈઠતી હૈ ફ઼રિશ્તે ઉન્હેં ઘેર લેતે હૈં ઔર રહમત ઉન્હેં ઢાંપ લેતી હૈ ઔર ઉન પર સકીના (યા'ની સુકૂન) નાઝિલ હોતા હૈ ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ અપને ફ़રિશ્તોં કે સામને ઉન કા ચરચા ફ़રમાતા હૈ."

(صحیح مُسلِم ص۱۴۴۸ حدیث ۲۷۰۰)

ઝિક્ર કિસે કહતે હૈં ? : "અલ્લાહ હૂ" ઔર "હક હૂ" કી ઝર્બેં લગાના બેશક ઝિક્ર હી હૈ. તાહમ તિલાવતે કુરઆન, હમ્દો સના, મુનાજાત વ દુઆ, દુરૂદો સલામ, ના'ત વ મન્કબત, ખુત્બા, દર્સ, સુન્નતોં ભરા બયાન વગૈરા ભી "ઝિકુલ્લાહ" મેં શામિલ હૈં. લિહાઝા **દા'વતે ઈસ્લામી** કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત ભી ઝિક્ર કે હલ્કે હૈં.

सारे आलम को है तेरी ही जुस्त-जू जिन्नो ईन्सो मलक को तेरी आरजू
याद में तेरी हर एक है सू ब सू बन में वहशी लगाते हैं ज़र्बाते हू

अल्लाहू अल्लाहू अल्लाहू अल्लाहू

(સામાને બખ્શિશ શરીફ़)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

યા રબ્બે મુસ્તફ़ા عَزَّوَجَلَّ ! હમારી બે હિસાબ મગ્ફ़िરત ફ़રમા, હમેં અપની ઔર અપને પ્યારે હબીબ કી મહબ્બત પર ઝિન્દા રખ, જબ તક જિયેં સુન્નતોં પર અમલ કરતે રહેં ઔર મરેં તો મદીને કી સર ઝમીન, ગુમ્બદે ખઝરા કા સાયા, નિગાહોં કે સામને પ્યારે મહબૂબ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા જલ્વા ઔર લબ પર યેહ કલિમએ તય્યિબા હો (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰه. **જન્નતુલ બકીઅ** મેં તદફ़ીન હો ઔર **જન્નતુલ ફ़िરદૌસ** મેં હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા પડોસ મિલે.

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللّٰهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

www.dawateislami.net

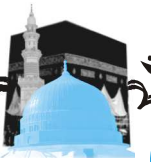

યા ખુદા જિસ્મ મેં જબ તક કે મેરી જાન રહે તુઝ પે સદકે તેરે મહબૂબ પે કુરબાન રહે
કુછ રહે યા ન રહે પર યેહ દુઆ હૈ કે અમીર નઝ્અ કે વક્ત સલામત મેરા ઈમાન રહે

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد
تُوْبُوْا اِلَى اللهِ! اَسْتَغْفِرُ اللهَ
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઈસરાફ़ કી તા'રીફ़

ગૈરે હક્ક મેં સર્ફ़ (યા'ની ખર્ચ) કરના. (ફ़તાવા રઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 1, સ. 690) **મ-સલન ના ફ़રમાની કી જગહોં પર ખર્ચ કરના.**

બુખ્લ કી તા'રીફ़

જિસ ચીઝ કા ખર્ચ કરના શરઅન યા મુરુવ્વતન ઝરૂરી હો વહાં ખર્ચ ન કરના.

(حديقه نديه شرح طريقه محمديه ج ٢ ص ٢٧)

www.dawateislami.net

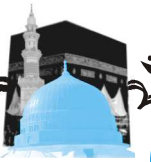

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

નેકી કી દા'વત તર્ક કરને કે નુક્સાનાત

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત કી હિકાયત : હઝરતે સય્યિદુના અબુલ મુવાહિબ શાઝિલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : જનાબે રિસાલત મઆબ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને મુઝે ખ્વાબ મેં અપને દીદારે ફૈઝ આસાર સે મુશર્રફ કિયા ઔર ફરમાયા : "તુમ બરોઝે કિયામત મેરે **એક લાખ ઉમ્મતિયોં કી શફાઅત** કરોગે." મૈં ને અર્ઝ કી : ઐ મેરે આકા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! મુઝ પર ઈસ કદર ઈન્આમો ઈક્રામ કૈસે હુવા ? ઈર્શાદ ફરમાયા : ઈસ લિયે કે તુમ મુઝ પર **દુરૂદ કા હદિય્યા** પેશ કરતે રહતે હો.

(الطبقاتُ الكُبرىٰ لِلشّعرانى،الجزءُ الثّانى ص ١٠١)

પઢતે રહો દુરૂદો સલામ ભાઈયો ! મુદામ
ફઝલે ખુદા સે દોનોં જહાં કે બનેંગે કામ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

હિકાયતે દુરૂદ કે ઝિમ્ન મેં "શફાઅત" કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ

ઉ-લમાએ કિરામ શફાઅત ફરમાએંગે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! سُبْحٰنَ اللّٰه ! દુરૂદે પાક પઢને કી ભી ક્યા ખૂબ બ-ર-કતેં હૈં ! ઈસ **હિકાયતે દુરૂદ** સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે બરોઝે કિયામત **અહલુલ્લાહ** (યા'ની **અલ્લાહ** વાલે)

www.dawateislami.net

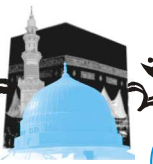

ગુનહગારોં કી **શફાઅત** ફરમાએંગે. યાદ રહે ! મુત્લકન **શફાઅત** કા ઈન્કાર હુક્મે કુરઆની કા ઈન્કાર ઔર કુફ્ર હૈ. મૌકઅ કી મુના-સબત સે શફાઅત કે બારે મેં **નેકી કી દા'વત** કે કુછ **મ-દની ફૂલ** આપ કી તરફ બઢાતા હૂં, કબૂલ ફરમા કર અપને **દિલ કે મ-દની ગુલદસ્તે** મેં સજાતે જાઈયે, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈમાન કો તાઝગી મિલને કે સાથ સાથ કઈ વસ્વસોં કી કાટ ભી હો જાએગી. **શફાઅત** કે મા'ના હૈં : "ગુનાહોં સે મુઆફી કી **સિફારિશ.**" સબ સે પહલે ઉ-લમાએ કિરામ કે **શફાઅત** કરને કે **મુ-તઅલ્લિક** એક ઈમાન અફરોઝ રિવાયત સમાઅત ફરમાઈયે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના જાબિર બિન **અબ્દુલ્લાહ** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે **ખા-તમુલ મુર-સલીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન, શફીઉલ મુઝ્નિબીન** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈર્શાદે દિલ નશીન હૈ : (મૈદાને કિયામત મેં) આલિમ ઔર આબિદ લાએ જાએંગે, આબિદ (યા'ની ઈબાદત ગુઝાર) સે કહા જાએગા : જન્નત મેં દાખિલ હો જાઓ ઔર **આલિમ** સે કહા જાએગા : તુમ અભી ઠહરો તાકે લોગોં કી **શફાઅત** કરો, ઈસ સિલે મેં કે તુમ ને ઉન કો અદબ સિખાયા.

(شُعَبُ الْاِیْمَان ج ۲ ص ۲۶۸ حدیث ۱۷۱۷)

મુઝ કો ઐ અત્તાર સુન્ની આલિમોં સે પ્યાર હૈ
اِنْ شَآءَاللّٰه દો જહાં મેં મેરા બેડા પાર હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 646)

જિન આયાત મેં શફાઅત કા ઇન્કાર હૈ ઉન કી વજાહત : કુરઆને કરીમ કી જિન આયતોં મેં **શફાઅત** કી નફી (યા'ની ઈન્કાર) હૈ વહાં મુરાદ હૈ **અલ્લાહ** તઆલા કે હાં કોઈ ભી જબ્રન શફાઅત નહીં કર સકતા યા ગૈર મુસ્લિમોં કી શફાઅત નહીં યા બુત શફીઅ (યા'ની શફાઅત કરને વાલે) નહીં હૈં. મ-સલન પારહ 3 **સૂ-રતુલ બ-કરહ** આયત નમ્બર 254 મેં હૈ :

يَوْمٌ لَّا بَيْعٌ فِيْهِ وَلَا خُلَّةٌ وَّلَا شَفَاعَةٌ

(پ۳،البقرة:۲۵۴)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : વોહ દિન જિસ મેં ન ખરીદ ફરોખ્ત હૈ ન કાફિરોં કે લિયે દોસ્તી ઔર ન **શફાઅત.**

www.dawateislami.net

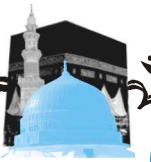

पारह 29 **सू-रतुल मुद्दस्सिर** आयत नम्बर 48 में ईर्शाद होता है :

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشّٰفِعِيْنَ ﴿۴۸﴾

(پ۲۹،المدثر:۴۸)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : तो उन्हें सिफ़ारिशियों की सिफ़ारिश काम न देगी.

कुरआन से शफ़ाअत का सुबूत : जहां कुरआन शरीफ़ में शफ़ाअत का सुबूत है वहां **अल्लाह** के प्यारों की मोमिनों के लिये "शफ़ाअत बिल ईज़्न" मुराद है या'नी **अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ के प्यारे बन्दे अपनी **महबूबिय्यत** और वजाहत व मर्तबे की बिना पर **अल्लाह** तआला की ईजाज़त से मोमिनों को बख़्शवाएंगे. म-सलन पारह 3 **सू-रतुल ब-क़रह आयत** 255 में ईर्शाद रब्बुल ईबाद है :

مَنْ ذَا الَّذِیْ یَشْفَعُ عِنْدَهٗۤ اِلَّا بِاِذْنِهٖ

(پ۳،البقرة:۲۵۵)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : वोह कौन है जो उस के यहां सिफ़ारिश करे बे उस के हुक्म के.

पारह 16 सूरअे मरयम आयत नम्बर 87 में है :

لَا یَمْلِكُوْنَ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿۸۷﴾

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : लोग शफ़ाअत के मालिक नहीं मगर वोही जिन्हों ने रहमान के पास करार कर रखा है.

नेकियां बिल्कुल नहीं हैं नामअे आ'माल में
कीजिये अत्तार की आ कर शफ़ाअत या रसूल

(वसाईले बख़्शिश, स. 142)

कौन कौन शफ़ाअत करेगा ? : दा'वते ईस्लामी के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** की मत्बूआ 1250 सफ़हात पर मुश्तमिल किताब, "बहारे शरीअत जिल्द अव्वल" **सफ़हा** 139 ता 141 पर क़ियामत की मन्ज़र कशी में **शफ़ाअत** के **मु-तअल्लिक** तफ़्सीली मज़मून में येह भी है : अब तमाम अम्बिया अपनी उम्मत की **शफ़ाअत** फ़रमाएंगे,

www.dawateislami.net

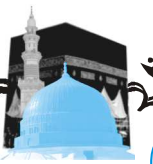

ઔલિયાએ કિરામ, શુ-હદા, ઉ-લમા, હુફ્ફાઝ, હુજ્જાજ બલ્કે હર વોહ શખ્સ જિસ કો કોઈ મન્સબે દીની ઈનાયત હુવા અપને અપને **મુ-તઅલ્લિકીન** કી **શફાઅત** કરેગા. ના બાલિગ બચ્ચે જો મર ગએ હૈં (વોહ) અપને માં બાપ કી **શફાઅત** કરેંગે, યહાં તક કે **ઉ-લમા** કે પાસ કુછ લોગ આ કર અર્ઝ કરેંગે : હમ ને આપ કે વુઝૂ કે લિયે ફુલાં વક્ત મેં પાની ભર દિયા થા, કોઈ કહેગા કે મૈં ને આપ કો ઈસ્તિન્જે કે લિયે ઢેલા દિયા થા, ઉ-લમા ઉન તક કી **શફાઅત** કરેંગે.

હિર્ઝે જાં ઝિકે શફાઅત કીજિયે
નાર સે બચને કી સૂરત કીજિયે

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : ઈસ શે'ર મેં મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં : ઐ આશિકાને રસૂલ ! **શફાઅતે મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ખૂબ તઝકિરા કરતે રહિયે ગોયા અપને લિયે ઈસે મિસ્લે પનાહ ગાહ બના લીજિયે કે "ઝિકે શફાઅત" આખિરત કી ભલાઈ ઔર અઝાબે જહન્નમ સે નજાત કા વસીલા બન જાએ.

તુઝ સા સિયાહ કાર કૌન ઉન સા શફીઅ હૈ કહાં !
ફિર વોહ તુઝી કો ભૂલ જાએં દિલ યેહ તેરા ગુમાન હૈ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : ઈસ શે'ર મેં આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه અપને આપ સે તવાઝુઅન (યા'ની બતૌરે ઈન્કિસારી) ફરમા રહે હૈં : તૂ સબ સે બડા ગુનહગાર હી સહી મગર તૂ જિસ **પ્યારે મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ગુલામ હૈ ઉન સે બડા **શફાઅત** કરને વાલા ભી તો કોઈ નહીં. ઈસ લિયે ઐ મેરે ગમગીન દિલ ! તસલ્લી રખ ! બરોઝે હશ્ર શફીએ મહશર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم તુઝે હરગિઝ નહીં ભૂલેંગે.

યા રસૂલલ્લાહ ! મુજરિમ હાઝિરે દરબાર હૈ — નેકિયાં પલ્લે નહીં સર પર ગુનહ કા બાર હૈ
તુમ શહે અબરાર યેહ સબ સે બડા ઈસ્યાં શિઆર — યૂં શફાઅત કા યેહી સબ સે બડા હકદાર હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 222)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

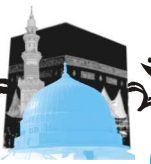

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરૂદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઇસ્તિગ્ફાર કરતે રહેંગે. (બઝ્ઝાર)

શફાઅત કી 8 અક્સામ : **મુહક્કિક અલલ ઇત્લાક, ખાતિમુલ મુહદ્દિસીન,** હઝરતે અલ્લામા **શૈખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસ દેહલવી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى શફાઅત કી કિસ્મેં બયાન કરતે હુએ ફરમાતે હૈં : ﴿1﴾ **શફાઅત** કી પહલી કિસ્મ **શફાઅતે ઉઝ્મા** હૈ જિસ કા તમામ મખ્લૂકાત કો નફ્અ મિલેગા ઔર યેહ હમારે મોહતરમ નબી, મક્કી મ-દની صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હી કે સાથ ખાસ હૈ યા'ની અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام મેં સે કિસી ઔર નબી કો ઇસ પર **જુરઅત** ઔર પેશ ક-દમી કી મજાલ ન હોગી ઔર યેહ **શફાઅત** લોગોં કો આરામ પહોંચાને, મૈદાને હશ્ર મેં દેર તક ઠહરને સે છુટકારા દિલાને, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ફૈસલે ઔર હિસાબ કે જલ્દી કરને ઔર કિયામત કે દિન કી સખ્તી વ પરેશાની સે નિકાલને કે લિયે હોગી ﴿2﴾ દૂસરી કિસ્મ કી **શફાઅત** એક કૌમ કો બે હિસાબ જન્નત મેં દાખિલ કરવાને કે લિયે હોગી ઔર યેહ **શફાઅત** ભી હમારે **નબિય્યે પાક** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે લિયે સાબિત હૈ ઔર બા'ઝ ઉ-લમાએ કિરામ કે નઝદીક યેહ શફાઅત હુઝૂરે અન્વર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હી કે સાથ ખાસ હૈ ﴿3﴾ તીસરી કિસ્મ કી **શફાઅત** ઉન લોગોં કે બારે મેં હોગી કે જિન કી નેકિયાં ઔર બુરાઇયાં બરાબર બરાબર હોંગી ઔર **શફાઅત** કી મદદ સે **જન્નત** મેં દાખિલ હોંગે ﴿4﴾ ચૌથી કિસ્મ કી **શફાઅત** ઉન લોગોં કે લિયે હોગી જો કે દોઝખ કે હકદાર હો ચુકે હોંગે તો હુઝૂરે પુરનૂર, શાફેએ યૌમુન્નુશૂર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم શફાઅત ફરમા કર ઉન કો **જન્નત** મેં લાએંગે ﴿5﴾ પાંચવીં કિસ્મ કી **શફાઅત** મર્તબે કી બુલન્દી ઔર બુઝુર્ગી કી ઝિયાદતી કે લિયે હોગી ﴿6﴾ છટી કિસ્મ કી **શફાઅત** ઉન ગુનહગારોં કે બારે મેં હોગી જો કે જહન્નમ મેં પહોંચ ચુકે હોંગે ઔર શફાઅત કી વજહ સે નિકલ આએંગે ઔર ઇસ તરહ કી શફાઅત દીગર અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ફિરિશ્તે, ઉ-લમા ઔર શુ-હદા ભી ફરમાએંગે ﴿7﴾ સાતવીં કિસ્મ કી **શફાઅત જન્નત** ખોલને કે બારે મેં હોગી ﴿8﴾ આઠવીં કિસ્મ કી **શફાઅત** ખાસ કર મદીનએ મુનવ્વરહ زَادَهَا اللهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا વાલોં ઔર મદીને કે તાજવર, સુલ્તાને બહ્રો બર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે રૌઝએ અન્વર કી ઝિયારત કરને વાલોં કે લિયે ખુસૂસી તરીકે પર હોગી. **(مُلَخَّص از اَشِعَّةُ اللَّمَعَات ج ٤ ص ٤٠٤)**

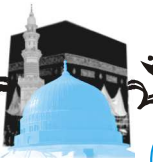

હશ્ર મેં હમ ભી સૈર દેખેંગે
મુન્કિર આજ ઉન સે ઈલ્તિજા ન કરે

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ શે'ર મેં ફરમાતે હૈં : જો લોગ આજ દુન્યા મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે પ્યારોં કો "બે ઈખ્તિયાર" સમઝતે હૈં, બરોઝે મહશર હમ ભી ઉન કા ખૂબ તમાશા દેખેંગે કે કિસ તરહ બે બસી ઔર બેચૈની કે સાથ અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે પાક દરબારોં મેં શફાઅત કી ભીક લેને કે લિયે ધક્કે ખા રહે હોંગે ! મગર નાકામી કા મુંહ દેખેંગે. જભી તો કહા જા રહા હૈ :

આજ લે ઉન કી પનાહ આજ મદદ માંગ ઉન સે
ફિર ન માનેંગે કિયામત મેં અગર માન ગયા

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : યા'ની આજ ઈખ્તિયારાતે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા એ'તિરાફ કર લે ઔર ઈન કે દામને કરમ કી પનાહ મેં આ જા ઔર ઈન સે મદદ માંગ. અગર તૂને યેહ ઝેહ્ન બના લિયા કે સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી અતા સે ભી મદદ નહીં કર સકતે તો યાદ રખ ! કલ બરોઝે કિયામત જબ **અલ્લાહ** તઆલા કે પ્યારે નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી શાને મહબૂબી ઝાહિર હોગી ઔર તૂ ઈખ્તિયારાત તસ્લીમ કર લેગા ઔર **શફાઅત** કી સૂરત મેં મદદ કી ભીક લેને દૌડેગા તો ઉસ વક્ત સરકારે નામદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم નહીં "માનેંગે" કે દુન્યા "દારુલ અમલ" (યા'ની અમલ કી જગહ) થી અગર વહીં "માન લેતા" તો કામ હો જાતા, અબ "માનના" કામ ન દેગા ક્યૂંકે આખિરત દારુલ અમલ નહીં "દારુલ જઝા" (યા'ની દુન્યા મેં જો અમલ કિયા ઉસ કા બદલા મિલને કી જગહ) હૈ.

શફાઅત કી ઉમ્મીદ પર ગુનાહ કરને વાલા કૈસા હૈ ? : શફાઅત કી ઉમ્મીદ પર ગુનાહ કરને વાલા ઐસા હી હૈ જૈસે અચ્છા ડૉક્ટર મિલ જાને કી ઉમ્મીદ પર કોઈ ઝહ્ર ખા લે યા હડ્ડિયોં કે માહિર ડૉક્ટર કે મિલને કી ઉમ્મીદ પર ગાડી કે નીચે ખુદ કો ગિરા કર સારે બદન કી હડ્ડિયાં તુડવા લે. ઔર યકીનન કોઈ ભી

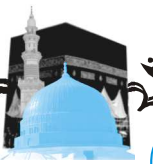

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

ઐસા નહીં કર સકતા. લિહાઝા હર દમ ગુનાહોં સે બચતે રહના ઝરૂરી હૈ. **શફાઅત** કી ઉમ્મીદ પર **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ના ફરમાનિયાં કર કે ખુદ કો જહન્નમ કે અઝાબ કે લિયે પેશ કરતે રહના નિહાયત ખતરનાક હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ખુફ્યા તદબીર** સે હર વક્ત ડરતે રહના ચાહિયે અગર ગુનાહોં કી નુહૂસત સે **ઈમાન** હી બરબાદ હો ગયા તો **શફાઅત** કૈસી ! ખુદા કી કસમ ! હમેશા હમેશા કે લિયે દોઝખ કી ભડક્તી આગ ઔર ગૂના ગૂં અઝાબોં કા સામના હોગા. وَالْعِيَاذُ بِاللّٰه (**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ) હાં બચને કી લાખ કોશિશ કે બા વુજૂદ ન ચાહતે હુએ ભી બસા અવકાત જો આદમી ગુનાહોં મેં ફંસ જાતા હૈ, ઉસે ચાહિયે કે તૌબા ઈસ્તિગ્ફાર ભી કરતા રહે ઔર શફીએ રોઝે મહશર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે **શફાઅત** કી ખૈરાત ભી માંગતા રહે.

ઐ શાફેએ ઉમમ શહે ઝી જાહ લે ખબર લિલ્લાહ લે ખબર મેરી લિલ્લાહ લે ખબર
મુજરિમ કો બારગાહે અદાલત મેં લાએ હૈં તકતા હૈ બે કસી મેં તેરી રાહ લે ખબર
અહલે અમલ કો ઉન કે અમલ કામ આએંગે
મેરા હૈ કૌન તેરે સિવા આહ લે ખબર

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શહેં કલામે રઝા : ઐ તમામ ઉમ્મતોં કી શફાઅત ફરમાને વાલે ઈઝ્ઝત વાલે શહન્શાહ ! صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ખુદારા ! મુઝ ગુનહગાર કી ખબર લીજિયે ! ઐ પ્યારે આકા ! صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુજરિમ કી અદાલત મેં પેશી હો ચુકી હૈ, ગુનહગાર ગુલામ નિહાયત બે કસી કે આલમ મેં **શફાઅત** કી ઉમ્મીદ લિયે આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી તશરીફ આ-વરી કા મુન્તઝિર હૈ. **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બેશક નેક બન્દોં કે લિયે ઉન કી નેકિયાં કારઆમદ હોંગી, આહ ! મુઝ નેકિયોં સે તહી દામન (યા'ની બિલ્કુલ ખાલી) ઔર સર તા પા ગુનાહોં સે લિથડે હુએ ગુલામ કા આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સિવા કૌન હૈ જો **શફાઅત** કર કે અઝાબે નાર સે બચા લે !

તસલ્લી રખ તસલ્લી રખ ન ઘબરા હશ્ર સે અત્તાર
તેરા હામી વહાં પર આમિના કા લાડલા હોગા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 188)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

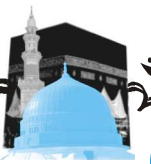

કશ્તી કે મુસાફિર : હઝરતે સય્યિદુના નો'માન બિન બશીર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ કે રસૂલોં કે સાલાર, નબિયોં કે સરદાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા **ફરમાને મુશકબાર** હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી હુદૂદ મેં સુસ્તી કરને વાલે ઔર ઉન મેં મુબ્તલા હોને વાલે કી મિસાલ ઉન લોગોં જૈસી હૈ જિન્હોં ને કશ્તી મેં કુર્આ અન્દાઝી કી, તો બા'ઝ કે હિસ્સે મેં નીચે વાલા હિસ્સા આયા ઔર બા'ઝ કે હિસ્સે મેં ઊપર વાલા. પસ નીચે વાલોં કો પાની કે લિયે ઊપર વાલોં કે પાસ જાના હોતા થા, તો ઉન્હોં ને ઈસે ઝહમત શુમાર કરતે હુએ એક કુલ્હાડી લી ઔર કશ્તી કે નિચલે હિસ્સે મેં એક શખ્સ સૂરાખ કરને લગા, તો ઊપર વાલે ઉસ કે પાસ આએ ઔર કહા કે તુઝે ક્યા હો ગયા હૈ ? કહા કે તુમ્હેં મેરી વજહ સે તક્લીફ હોતી થી ઔર પાની કે બિગૈર ગુઝારા નહીં. અબ અગર ઉન્હોં ને ઉસ કા હાથ પકડ લિયા તો ઉસે બચા લિયા ઔર ખુદ ભી બચ જાએંગે ઔર અગર ઉસે છોડે રખા તો ઉસે હલાક કરેંગે ઔર અપની જાનોં કો ભી હલાક કરેંગે.

(صَحیح بُخاری ج ۲ ص ۲۰۸ حدیث ۲۶۸۶)

ગુનાહોં કી નુહૂસત દૂસરોં કો ભી અપની લપેટ મેં લેતી હૈ : ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત **મિરઆતુલ મનાજીહ** મેં હૈ : ઈસ હદીસ શરીફ મેં એક મિસાલ કે ઝરીએ બુરાઈ સે રોકને ઔર નેકી કા હુક્મ દેને કી **અહમ્મિય્યત** કો વાઝેહ કિયા ગયા ઔર બતાયા ગયા કે અગર યેહ સમઝ કર اَمرٌ بِالمَعرُوف وَ نَہیٌ عَنِ المُنکَر (યા'ની નેકી કી દા'વત દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કા ફરીઝા તર્ક કર દિયા જાએ કે બુરાઈ કરને વાલા ખુદ નુક્સાન ઉઠાએગા હમારા ક્યા નુક્સાન હૈ ! તો યેહ સોચ ગલત હૈ, ઈસ લિયે કે ઉસ કે ગુનાહ કે અ-સરાત તમામ મુઆ-શરે કો અપની લપેટ મેં લે લેતે હૈં ઔર જિસ તરહ કશ્તી તોડને વાલા અકેલા હી નહીં ડૂબતા બલ્કે વોહ સબ લોગ ડૂબતે હૈં જો કશ્તી મેં સુવાર હૈં ઈસી તરહ બુરાઈ કરને વાલે ચન્દ અફ્રાદ કા યેહ જુર્મ તમામ મુઆ-શરે મેં નાસૂર બન કર ફૈલતા હૈ.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 504)

www.dawateislami.net

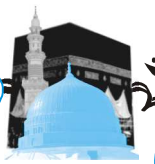

યા શૈખ ! અપની અપની દેખ ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! **"યા શૈખ ! અપની અપની દેખ !"** કે તહ્ત સિર્ફ અપની ઈસ્લાહ કી ફિક્ર મેં લગે રહને કે બજાએ દૂસરોં કી દુરુસ્તી કી તરફ ભી તવજ્જોહ દેની ચાહિયે, ક્યૂંકે કસીર ગુનાહ ઐસે હૈં કે જિન કા નુક્સાન દૂસરોં કો ભી પહોંચતા હૈ મ-સલન અગર કોઈ શખ્સ ચોરી કા ગુનાહ કરે તો ઉસ શખ્સ કો ભી નુક્સાન હોગા જિસ કી ચીઝ ચુરાઈ ગઈ બિલ્કુલ યેહી મુઆ-મલા ડાકા ડાલને, અમાનત મેં ખિયાનત કરને, ગાલી દેને, તોહમત લગાને, ગીબત કરને, ચુગલી ખાને, કિસી કે ઐબ ઉછાલને, નાહક કિસી કા માલ ખાને, ખૂન બહાને, કિસી કો બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ તક્લીફ પહોંચાને, કર્ઝ દબા લેને, કિસી કી ચીઝ ઉસે ના ગવાર ગુઝરને કે બા વુજૂદ બિલા ઈજાઝત ઈસ્તિ'માલ કરને, માં બાપ કો સતાને ઔર બદ નિગાહી કરને વગૈરા કા હૈ. અબ અગર હર એક કો ઈન ગુનાહોં કે ઈરતિકાબ કી ખુલી છૂટ દે દી જાએ ફિર ન તો કિસી કા માલ સલામત રહેગા ઔર ન હી ઈઝ્ઝત ! બલ્કે યૂં કહના ચાહિયે કે હમારા મુઆ-શરા **"દરિન્દોં કે જંગલ"** કા મન્ઝર પેશ કરને લગેગા. બા'ઝ ગુનાહ ઐસે હૈં જિન કે ઈરતિકાબ સે ઈન્સાન કી ઈઝ્ઝત કો ભી નુક્સાન પહોંચતા હૈ મ-સલન જો શખ્સ ચુગુલ ખોર યા ઝાની યા શરાબી કે તૌર પર મશ્હૂર હો જાએ તો સબ પર ઈયાં (યા'ની ઝાહિર) હૈ કે મુઆ-શરે મેં ઉસ કા ક્યા મકામ હોતા હૈ ? ઔર બા'ઝ ગુનાહ ઐસે હૈં જો ઈન્સાન કે માલ કો નુક્સાન પહોંચાતે હૈં મ-સલન જૂઆ ખેલને કી લત પડ જાના, સૂદ પર કર્ઝ લેના, કામકાજ કરને કે બજાએ ફિલ્મેં ડિરામે દેખને મેં મશ્ગૂલ રહના, મઝકૂરા કામોં મેં મુલવ્વસ અફ્રાદ માલી તૌર પર જિસ તરહ "દિન દુગની રાત ચૌગુની" ઉલટી તરક્કી કરતે હૈં યેહ કિસી સાહિબે અક્લ સે મખ્ફી (યા'ની છુપા) નહીં. ઈન તમામ દુન્યાવી નુક્સાનાત કે સાથ સાથ ઐસે શખ્સ કો ઉખ્રવી તૌર પર ભી ખસારે (યા'ની નુક્સાન) કા સામના હૈ, જો જહન્નમ કે ભયાનક ઔર હોલનાક અઝાબ કી સૂરત મેં પેશ આ સકતા હૈ.

ગુનાહોં કે પાંચ દુન્યવી નુક્સાનાત : ગુનાહોં કે દુન્યાવી નુક્સાનાત કે ઝિમ્ન મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 148 સફ્હાત પર

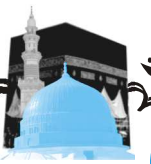

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

મુશ્તમિલ કિતાબ, **"નેકિયોં કી જઝાએં ઔર ગુનાહોં કી સઝાએં"** સફહા 51 પર હૈ : હુઝૂર નબિય્યે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફ્લાક صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : **ઐ લોગો !** પાંચ બાતોં સે બચને કે લિયે પાંચ બાતોં સે બચો (1) જો કૌમ **કમ તોલતી** હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન્હેં મહંગાઈ ઔર ફલોં કી કમી મેં મુબ્તલા કર દેતા હૈ (2) જો કૌમ બદ અહ્દી (યા'ની વા'દા ખિલાફી) કરતી હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન કે દુશ્મનોં કો ઉન પર મુસલ્લત કર દેતા હૈ (3) જો કૌમ **ઝકાત** અદા નહીં કરતી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન સે બારિશ કા પાની રોક લેતા હૈ ઔર અગર ચૌપાએ ન હોતે તો ઉન કો પાની કા એક કતરા ભી ન દિયા જાતા (4) જિસ કૌમ મેં **ફહ્હાશી** ઔર **બે હયાઈ** ફૈલ જાતી હૈ **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા ઉન કો તાઊન[1] કે મરઝ મેં મુબ્તલા કર દેતા હૈ ઔર (5) જો કૌમ **કુરઆને પાક** કે બિગૈર ફૈસલા કરતી હૈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન કો ઝિયાદતી (યા'ની ગલત ફૈસલે) કા મઝા ચખાતા હૈ ઔર ઉન્હેં એક દૂસરે કે ડર મેં મુબ્તલા કર દેતા હૈ. **(قُرَّةُ الْعُيُون ص۳۹۲)**

દુઆ કબૂલ ન હોગી : અફ્સોસ ! સદ કરોડ અફ્સોસ ! આજ કલ મુસલ્માનોં મેં નેકિયોં કા ઝેહ્ન બહુત કમ હો ગયા હૈ બસ હર તરફ ગુનાહોં કા દૌર દૌરા હૈ, **નેકી કી દા'વત** કી તરફ ભી કોઈ ખાસ રગ્બત નહીં રહી, આઈયે ! એક **ઈબ્રત નાક રિવાયત** સુનિયે ઔર અપને આપ કો અઝાબે ઈલાહી સે ડરાઈયે ચુનાન્ચે સરકારે મદીના, સુરૂરે કલ્બો સીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને બા કરીના હૈ : કસમ હૈ ઉસ કી જિસ કે હાથ મેં મેરી જાન હૈ, યા તો તુમ અચ્છી બાત કા હુક્મ કરોગે ઔર બુરી બાત સે મન્અ કરોગે યા **અલ્લાહ** તઆલા તુમ પર જલ્દ અપના અઝાબ ભેજેગા ફિર દુઆ કરોગે ઔર તુમ્હારી દુઆ કબૂલ ન હોગી. **(ترمذی ج٤ ص ٦٩ حدیث ٢١٧٦)**

ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત **મિરઆતુલ મનાજીહ** મેં હૈ : اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر (યા'ની નેકી કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કી ઝિમ્મેદારી સે પહલૂ તહી (યા'ની ટાલમ ટોલ) કિતના બડા જુર્મ હૈ ઈસ હદીસ મેં નિહાયત વઝાહત કે સાથ ઈસ કા બયાન કિયા ગયા. રસૂલે અકરમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : યા તો તુમ્હેં યેહ ફરીઝા

1 : તાઊન કો ઈંગ્લિશ મેં (PLAGUE) બોલતે હૈં, યેહ ચૂહે કે પિસ્સૂઓં કે કાટને સે લાહિક હોને વાલા મોહલિક મરઝ હૈ, ઈસ મેં છાતી, બગલ યા ખુસ્યે કે નીચે ગિલ્ટિયાં (યા'ની ગાંઠેં) નિકલતી હૈં ઔર તેઝ બુખાર હો જાતા હૈ.

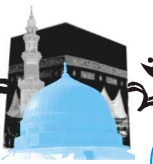

અન્જામ દેના હોગા યા **અલ્લાહ** તઆલા કે અઝાબ કા સામના કરના પડેગા ઔર ઈસ કે બા'દ અગર દુઆ ભી કરોગે તો કબૂલ ન હોગી, યેહ નિહાયત સખ્ત કિસ્મ કી વઈદ (યા'ની સઝા દેને કી ધમકી) હૈ યા'ની જબ તક તુમ અપની કોતાહી કા ઈઝાલા (યા'ની ઈસે દૂર) નહીં કરોગે ઔર **અલ્લાહ** તઆલા સે મુઆફી નહીં માંગોગે તુમ્હારી કોઈ દુઆ કબૂલ ન હોગી.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 505)

દે ધુન મુઝ કો નેકી કી દા'વત કી મૌલા
મચા દૂં મૈં ધૂમ ઉન કી સુન્નત કી મૌલા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મૈં ગુનાહોં કી તારીકિયોં મેં ગુમ થા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! નેક બનને ઔર ગુનાહોં સે બચને ઔર ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે ફી ઝમાના દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ કિસી ને'મતે ગૈર મુ-તરક્કબા (યા'ની વોહ દૌલત જિસ કે હુસૂલ કા ગુમાન ન હો) સે કમ નહીં, આજ કે ગુનાહોં ભરે માહોલ મેં પલને વાલે બડે બડે મુજરિમ મ-દની માહોલ મેં આ કર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ સુન્નતોં કે સાંચે મેં ઢલ ગએ. આઈયે ! ઈસ ઝિમ્ન મેં એક "મ-દની બહાર" સુનતે હૈં ચુનાન્ચે **ગુજરાત** (પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે મુકીમ ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા પેશે ખિદમત હૈ : તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક "દા'વતે ઈસ્લામી" કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે કબ્લ મૈં ગુનાહોં કી તારીકિયોં મેં ગુમ થા. ગફ્લત કે અંધેરોં ને મુઝે દીન સે અ-મલન ઈસ કદર દૂર કર રખા થા કે નમાઝ, રોઝે કી કુછ પરવાહ ન થી. એક રોઝ જબ હસ્બે મા'મૂલ મેરે કારી સાહિબ ઘર મેં મુઝે કુરઆને પાક પઢાને કે લિયે આએ તો ઉસ વક્ત મૈં T.V. પર ડિરામા દેખને મેં મસરૂફ થા, મૈં ને કહા : **"કારી સાહિબ ! આપ તશરીફ રખિયે મૈં ડિરામા દેખ કર અભી આ રહા હૂં બસ થોડા હી રહ ગયા હૈ."** કારી સાહિબ કા હૌસલા ભી કમાલ કા થા, ડાંટ ડપટ કે બજાએ નિહાયત હી શફ્કત સે **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કરતે હુએ ઉન્હોં ને મુઝે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કા

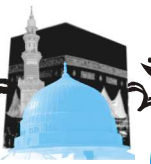

મત્બૂઆ રિસાલા **"ટીવી કી તબાહ કારિયાં"** પઢ કર સુનાયા. રિસાલા સુન કર બે ઈખ્તિયાર નદામત વ શરમિન્દગી મુઝ પર ગાલિબ આઈ ઔર મૈં ખૌફે ખુદા સે સર તા પા લરઝ ઉઠા ! કારી સાહિબ કી નસીહત પર અમલ કરતે હુએ મૈં ને જબ અપની ગુઝશ્તા ઝિન્દગી કા એહતિસાબ કિયા તો મેરા દિલ રોને લગા કે આહ ! સદ હઝાર આહ ! મૈં ને ઝિન્દગી કા ઇતના બડા હિસ્સા ફુઝૂલિય્યાત વ લગ્વિયાત મેં સર્ફ કર દિયા ઔર મુઝે ઈસ કા એહસાસ તક ન હુવા ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને સિદ્કે દિલ સે તૌબા કી ઔર અઝ્મે **મુસમ્મમ** કર લિયા કે આયન્દા اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ગુનાહોં સે બચતા રહૂંગા, નમાઝ કી પાબન્દી કરતે હુએ સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝારને કી કોશિશ કરતા રહૂંગા ઔર **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم કી ના ફરમાની, ઝૂટ, ગીબત, ચુગ્લી ઔર વા'દા ખિલાફી વગૈરા વગૈરા સે બચતા રહૂંગા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **દા'વતે ઈસ્લામી કે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ ને મેરી કાયા પલટ દી ઔર મુઝ સા બિગડા હુવા ઈન્સાન ભી સુધરને પર કમર બસ્તા હો ગયા. અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે દુઆ હૈ કે હમેં મ-દની માહોલ મેં ઈસ્તિકામત અતા ફરમાએ.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

તૂ નરમી કો અપનાના ઝગડે મિટાના — રહેગા સદા ખુશનુમા મ-દની માહોલ
તૂ ગુસ્સે ઝિડકને સે બચના વગર્ના — યેહ બદનામ હોગા તેરા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇન્ફિરાદી કોશિશ કરના સુન્નત હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ મ-દની બહાર મેં ઇન્ફિરાદી કોશિશ ઔર **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કા મત્બૂઆ રિસાલા **"ટીવી કી તબાહ કારિયાં"** પઢ કર સુનાને કી બ-ર-કત કા બયાન હૈ, હમ સભી કો ચાહિયે કે મૌકઅ બ મૌકઅ **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** કે ઝરીએ નેકી કી દા'વત કી તરકીબ કિયા કરેં. યકીનન ઇન્ફિરાદી કોશિશ કે ઝરીએ **નેકી કી દા'વત** દેના હમારે મીઠે મીઠે **આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પ્યારી પ્યારી **સુન્નત** હૈ ઔર બે શુમાર અહાદીસે મુબા-રકા કે ઈસ પર દાલ્લ (યા'ની દલીલ) હૈં.

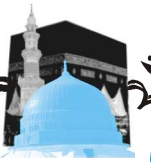

મ-દની બેગ ઔર લંગરે રસાઇલ : બયાન કર્દા **મ-દની બહાર** મેં **"ટીવી કી તબાહ કારિયાં"** રિસાલે કા ભી ઝિક્ર મૌજૂદ હૈ કે જબ કારી સાહિબ ને અપને શાગિર્દ કો મઝકૂરા રિસાલા પઢ કર સુનાયા તો ઉન કો **તૌબા** કી સઆદત નસીબ હુઈ, વોહ નમાઝી બને ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હુએ. જિન જિન ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં સે બન પડે એક **"મ-દની બેગ"** ખરીદ લેં ઔર ઉસ મેં હસ્બે તૌફીક **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ રસાઈલ, સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી કેસિટેં વગૈરા રખેં. બેશક સારા દિન ન સહી સિર્ફ હસ્બે મૌકઅ વોહ મ-દની બેગ અપને સાથ હો ઔર રસાઇલ વગૈરા દૂસરોં કો તોહફતન પેશ કિયે જાએં. મૌકઅ કી મુના-સબત સે યેહ ભી હો સકતા હૈ કે બા'ઝ કો સિર્ફ પઢને કે લિયે દેં, જબ વોહ પઢ કર લૌટા દેં તો દૂસરા રિસાલા પેશ કરેં ઈસી તરહ કેસિટોં ઔર બડી કિતાબોં કી ભી તરકીબ કી જા સકતી હૈ. યૂં કરને સે આપ બે અન્દાઝા સવાબ કમા સકતે હૈં મગર યેહ સબ કુછ અપની જેબે ખાસ સે હો ઈસ કે લિયે ચન્દા ન કિયા જાએ. નીઝ **જશ્ને વિલાદત** કે મૌકઅ પર યા અપને મર્હૂમ અઝીઝોં કે ઈસાલે સવાબ કે લિયે મુખ્તલિફ અવકાત મેં **લંગરે રસાઇલ** કી તરકીબ ભી ફરમાઈયે. દર્સ વ ઇજતિમાઆત ઔર મ-દની મશ્વરોં મેં ઔર ઈસાલે સવાબ કી મજાલિસ મેં **મક-ત-બતુલ મદીના** કે **મ-દની રસાઇલ** વગૈરા તક્સીમ ફરમા કર ખૂબ ખૂબ નેકી કી દા'વત આમ કરને કા સવાબ કમાઈયે.

બાંટિયે મ-દની રસાઇલ મ-દની બેગ અપનાઇયે

ઔર હકદારે સવાબે આખિરત બન જાઇયે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

અઝાબ નાઝિલ હોને કા સબબ : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઇનુલ ઇરફાન"** **સફહા** 339 પર પારહ 9 **સૂ-રતુલ અન્ફાલ** કી આયત નમ્બર 25 મેં **અલ્લાહુ રબ્બુલ ઈબાદ** عَزَّوَجَلَّ ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

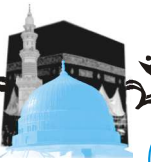

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દુરૂદ શરીફ પઢેગા મૈં કિયામત કે દિન ઉસ કી શફાઅત કરૂંગા. (كنز العمال)

وَاتَّقُوْا فِتْنَةً لَّا تُصِيْبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْكُمْ خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿۲۵﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર ઉસ ફિતને સે ડરતે રહો જો હરગિઝ તુમ મેં ખાસ ઝાલિમોં હી કો ન પહોંચેગા ઔર જાન લો કે **અલ્લાહ** કા અઝાબ સખ્ત હૈ.

સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى ઈસ કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : બલ્કે અગર તુમ ઉસ સે ન ડરે ઔર ઉસ કે અસ્બાબ યા'ની મમ્નૂઆત કો તર્ક ન કિયા ઔર વોહ ફિતના નાઝિલ હુવા તો યેહ ન હોગા કે ઉસ મેં ખાસ ઝાલિમ ઔર બદકાર હી મુબ્તલા હોં બલ્કે વોહ (ફિતના) નેક ઔર બદ સબ કો પહોંચ જાએગા. હઝરતે ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا ને ફરમાયા કે **અલ્લાહ** તઆલા ને મુઅમિનીન કો હુક્મ ફરમાયા કે વોહ અપને દરમિયાન મમ્નૂઆત ન હોને દેં યા'ની અપને મક્દૂર તક (યા'ની અપને બસ ઔર ઈખ્તિયાર કે મુતાબિક) બુરાઈયોં કો રોકેં ઔર ગુનાહ કરને વાલોં કો ગુનાહ સે મન્અ કરેં અગર ઉન્હોં ને ઐસા ન કિયા તો અઝાબ ઉન સબ કો આમ હોગા, ખતાકાર ઔર ગૈર ખતાકાર સબ કો પહોંચેગા. (تفسیرِ طَبَری ج٦ص٢١٧رقم١٠٩٢٣) હદીસ શરીફ મેં હૈ સય્યિદે આલમ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા કે **અલ્લાહ** તઆલા મખ્સૂસ લોગોં કે અમલ પર અઝાબ આમ નહીં કરતા જબ તક કે આમ તૌર પર લોગ ઐસા ન કરેં કે મમ્નૂઆત કો અપને દરમિયાન હોતા દેખતે રહેં ઔર ઉસ કે રોકને ઔર મન્અ કરને પર કાદિર હોં બા વુજૂદ ઈસ કે ન રોકેં, ન મન્અ કરેં જબ ઐસા હોતા હૈ તો **અલ્લાહ** તઆલા અઝાબ મેં આમ વ ખાસ સબ કો મુબ્તલા કરતા હૈ. (شرحُ السّنة للبغوی ج٧ص٣٥٨حديث٤٠٥٠) "અબૂ દાવૂદ" કી હદીસ મેં હૈ કે જો શખ્સ કિસી કૌમ મેં સરગર્મે મઆસી (યા'ની ના ફરમાનિયોં મેં મુબ્તલા) હો ઔર વોહ લોગ બા વુજૂદ કુદરત કે ઉસ કો ન રોકેં તો **અલ્લાહ** તઆલા મરને સે પહલે ઉન્હેં અઝાબ મેં મુબ્તલા કરતા હૈ. (ابوداؤد ج٤ص١٦٤حديث٤٣٣٩) ઈસ સે મા'લૂમ હુવા કે જો કૌમ نَهْىٌ عَنِ الْمُنْكَر (યા'ની બુરાઈ સે મન્અ કરના) તર્ક કરતી હૈ ઔર લોગોં કો ગુનાહોં સે નહીં રોકતી વોહ અપને ઈસ તર્કે ફર્ઝ કી શામત મેં મુબ્તલાએ અઝાબ હોતી હૈ.

www.dawateislami.net

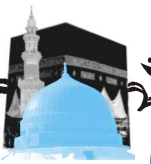

નેક શખ્સ ભી અઝાબ મેં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ફી ઝમાના મુસલ્માનોં કી એક ભારી તા'દાદ રૂહાની વ જિસ્માની ઔર સમાજી વ મઆશી વગૈરા તરહ તરહ કી પરેશાનિયોં કા શિકાર હૈ, કહીં **નેકી કી દા'વત** કે તર્ક કે સબબ તો યેહ હાલ નહીં ? આપ ખુદ પરહેઝ ગાર ઔર નેકોકાર હી સહી મગર દૂસરોં કો **નેકી કી દા'વત** નહીં દેતે ઔર બા વુજૂદે કુદરત ગુનાહોં સે નહીં રોકતે, આમ મુસલ્માનોં બલ્કે અપને ઘર વાલોં કો બુરાઈયોં મેં મુબ્તલા દેખ કર જી મેં કુઢતે તક નહીં તો ઈસ હદીસે મુબા-રકા કો બાર બાર પઢિયે, સુનિયે ઔર ખુદ કો અઝાબે ઈલાહી સે ડરા કર **નેકી કી દા'વત** પર કમર બસ્તા હો જાઈયે ચુનાન્ચે સરકારે મક્કએ મુકર્રમા, સુલ્તાને મદીનએ મુનવ્વરહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને હઝરતે જિબ્રઈલ (عَلَيْهِ السَّلَام) કો હુક્મ ફરમાયા : ફુલાં શહ્ર કો ઉસ કે રહને વાલોં સમેત ઝેરો ઝબર કર દો, હઝરતે જિબ્રઈલ (عَلَيْهِ السَّلَام) ને અર્ઝ કી : ઐ રબ عَزَّوَجَلَّ ! ઉન લોગોં મેં તેરા એક ફુલાં **નેક બન્દા** ભી હૈ જિસ ને પલક ઝપક્ને કી મિક્દાર ભી તેરી ના ફરમાની નહીં કી. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ફરમાયા : اَقْلِبْهَا عَلَيْهِمْ فَاِنَّ وَجْهَهٗ لَمْ يَتَمَعَّرْ فِيَّ سَاعَةً قَطُّ ـ યા'ની શહ્ર ઉન પર ઉલટ દો ક્યૂંકે ઉસ કા ચેહરા મેરી ના ફરમાનિયાં દેખ કર કભી મુ-તગય્યર (યા'ની તબ્દીલ) નહીં હુવા. **(شُعَبُ الْاِيمان ج٦ ص٩٧ حديث٧٠٩٥)**

મુઆ-શ-રતી બુરાઇયોં કે સબબ પરેશાન હોના ઈમાન કા તકાઝા હૈ : **ઈસ** હદીસે પાક કે તહ્ત **મિરઆતુલ મનાજીહ** મેં હૈ : ઈસ હદીસ શરીફ સે વાઝેહ હોતા હૈ કે જહાં આ'માલે સાલિહા (યા'ની નેકિયોં) સે તઅલ્લુક ઔર બુરાઈયોં સે ઈજતિનાબ (યા'ની પરહેઝ) ઝરૂરી હૈ વહાં દીનો મિલ્લત કે ખિલાફ સાઝિશોં ઔર મુસલ્માનોં પર ઝુલ્મો સિતમ નીઝ મુઆ-શ-રતી બિગાડ કી વજહ સે **પરેશાન** હોના ભી ઈમાન કા તકાઝા હૈ. જો લોગ **અલ્લાહ** તઆલા કી રિઝા જૂઈ કી ખાતિર મુઆ-શ-રતી બુરાઈયોં કે ઈઝાલે (યા'ની ખાતિમે) કે લિયે કોશાં નહીં રહતે ઔર અ-દમે તાકત (યા'ની કુવ્વત ન હોને) કી સૂરત મેં ઈસ પર પરેશાન ભી નહીં હોતે ઉન કા **તકવા** કિસ કામ કા ! લિહાઝા અપની ઈસ્લાહ ઔર ઈબાદતે ખુદા વન્દી મેં મશગૂલિય્યત કે સાથ સાથ મુલ્ક વ મિલ્લત ઔર મુસલ્માનાને આલમ કી ઝબૂં હાલી કે ખાતિમે ઔર

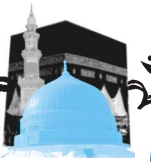

મુઆ-શરે કો ગૈર શર-ઈ હ-રકાત વ સ-કનાત સે પાક કરને કે લિયે કોશાં રહના હમ સબ કી ઝિમ્મેદારી હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 516)

નેક લોગોં કી હલાકત કી વજહ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જો ખુદ નેકિયોં કે હરીસ હોતે હૈં, પાબન્દિયે વક્ત કે સાથ બા જમાઅત નમાઝેં ભી પઢતે હૈં, મગર દાઢી મુન્ડે, મૉર્ડન દોસ્તોં કી સોહબતોં સે કનારા કશી કરને કે બજાએ મહ્ઝ હઝ્ઝે નફ્સ કી ખાતિર (યા'ની મઝે લેને કે લિયે) ઉન કી બૈઠકોં કી રૌનક બનતે ઉન કી ગૈર મોહતાત ઔર ગુનાહોં ભરી બાતોં મેં અગર્ચે ચુપ રહતે મગર દિલ હી દિલ મેં લુત્ફ અન્દોઝ હોતે હૈં કે ઝાહિર હૈ નફ્સ કો મઝા ન આતા હોતા તો ઐસોં કે સાથ ક્યૂં દોસ્તિયાં નિભાતે ! અબ જો રિવાયત પેશ કી જા રહી હૈ વોહ ઐસે લોગોં કે લિયે તાઝિયાનએ ઈબ્રત (યા'ની નસીહત વ ઈબ્રત કા ચાબુક) હૈ ચુનાન્ચે મન્કૂલ હૈ : **અલ્લાહ** તઆલા ને હઝરતે સય્યિદુના યૂશઅ બિન નૂન عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام પર વહ્ય ભેજી કે આપ કી કૌમ કે **એક લાખ** આદમી અઝાબ સે હલાક કિયે જાએંગે જિન મેં **ચાલીસ હઝાર** નેક હૈં ઔર સાઠ હઝાર બદ. આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને અર્ઝ કી : **યા રબ** عَزَّوَجَلَّ ! બદ કિરદારોં કી હલાકત કી વજહ તો ઝાહિર હૈ લેકિન નેક લોગોં કો ક્યૂં હલાક કિયા જા રહા હૈ ? ઈર્શાદ ફરમાયા : "યેહ નેક લોગ ભી ઉન બદ કિરદારોં કે સાથ ખાતે ઔર પીતે હૈં, મેરી ના ફરમાનિયાં ઔર ગુનાહ દેખ કર કભી ઉન કે ચેહરોં પર ના ગવારી કા અસર તક નહીં આતા."

(شُعَبُ الْاِیمان ج۷ص۵۳ رقم۹۴۲۸)

અપને દિલ મેં બુરા જાને : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 743 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જન્નત મેં લે જાને વાલે આ'માલ" સફ્હા 595** પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ સઈદ ખુદરી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફ્લાક صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : તુમ મેં સે કોઈ જબ કિસી બુરાઈ કો દેખે તો ઉસે ચાહિયે કે બુરાઈ

www.dawateislami.net

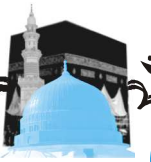

કો અપને **હાથ** સે બદલ દે ઔર જો અપને હાથ સે બદલને કી ઈસ્તિતાઅત (યા'ની કુવ્વત) ન રખે ઉસે ચાહિયે કે અપની **ઝબાન** સે બદલ દે ઔર જો અપની **ઝબાન** સે બદલને કી ભી ઈસ્તિતાઅત ન રખે ઉસે ચાહિયે કે અપને **દિલ** મેં બુરા જાને ઔર યેહ કમઝોર તરીન ઈમાન કી અલામત હૈ. (صحیح مُسلِم ص٤٤ حدیث٤٩، سُنَنِ نَسائی ص٨٠٢ حدیث٥٠١٨)

ક્યા હમ દિલ મેં બુરા જાનતે હૈં ? : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** અપને ઝમીર સે સુવાલ કીજિયે કે કિસી કો ગુનાહ કરતા દેખ કર હાથ યા ઝબાન સે રોકને મેં ખુદ કો લાચાર પાને કી સૂરત મેં આયા આપ ને દિલ મેં બુરા જાના ? સદ કરોડ અફ્સોસ ! બચ્ચોં કી અમ્મી ખાના પકાને મેં તાખીર કર દે, ખાને મેં નમક તેઝ હો જાએ, બેટા સ્કૂલ કી છુટ્ટી કર લે તો ઝરૂર ના ગવાર ગુઝરે લેકિન ઘર વાલોં કી રોઝાના પાંચોં નમાઝેં કઝા હો રહી હોં તો માથે પર બલ તક ન આએ, ઉન્હેં સમઝાને કી કોશિશ તક ન કી જાએ, હાલાં કે અગર બચ્ચા દસ બરસ કા હો જાએ ઔર નમાઝ ન પઢે તો બાપ પર **વાજિબ** હૈ કે માર કર ભી પઢાએ. વરના ગુનહગાર ઔર અઝાબે નાર કા હકદાર હોગા. આપ હી કહિયે ! ક્યા આપ કી યેહ રવિશ દુરુસ્ત હૈ ? મ-સલન મહકૂમ ઔલાદ કી બુરાઈ દેખ કર હાકિમ (યા'ની વાલિદ) **હાથ સે** બદલે, આલિમ **ઝબાન** સે બદલે, જિસ કો યેહ દોનોં કુદરતેં હાસિલ નહીં વોહ કમ સે કમ **દિલ** મેં તો બુરા જાને, મગર અબ ઐસા ઝેહ્ન કિસ કા રહા હૈ ! આપ સોચિયે ! મ-સલન **મ્યૂઝિક** બજ રહા હૈ, બેશક રોકને પર કુદરત નહીં મગર ક્યા યેહ આપ કે દિલ મેં ખટક રહા હૈ ? ક્યા આપ ઈસે બુરા મહસૂસ કર રહે હૈં ? જી નહીં, ઈસ લિયે કે ખુદ અપને મોબાઈલ મેં ભી તો مَعَاذَاللّٰه "મ્યૂઝીકલ ટ્યૂન" મૌજૂદ હૈ ! દો અફ્રાદ ગલી મેં **ગાલમ ગલોચ** કર રહે હૈં, બુરા લગા ? જી નહીં, ક્યૂં ? ઈસ લિયે કે કભી કભી અપને મુંહ સે ભી مَعَاذَاللّٰه **ગાલી** નિકલ હી જાતી હૈ. ફુલાં ને ઝૂટ, બોલા, આપ કો ના ગવાર ગુઝરા ? જી હાં ક્યૂં ? ઈસ લિયે કે મેરા ઝાતી નુક્સાન હુવા, બાકી **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા કે લિયે બુરા કહાં સે લગેગા કે ખુદ અપની ઝબાન સે ભી مَعَاذَاللّٰه ઝૂટ નિકલ હી જાતા હૈ. યેહ મિસાલેં સિર્ફ ચોટ કરને કે લિયે હૈં, વરના બહુત સારોં કી

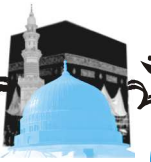

હાલત યેહ હૈ કે અપને ફોન મેં મ્યૂઝીકલ ટ્યૂન નહીં. ગાલી ઔર ઝૂટ કી આદત નહીં, ફિર ભી **"દિલ મેં બુરા જાનને"** કા ઝેહ્ન નહીં. અગર રિઝાએ ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ કે લિયે હકીકી મા'નોં મેં બુરાઈ કો દિલ મેં બુરા જાનને કી સોચ બન જાએ, કુઢને કી આદત પડ જાએ તબ તો મુઆ-શરે મેં ઈસ્લાહ કા દૌર દૌરા હો જાએ ક્યૂંકે જબ હમ બુરાઈયોં કો દિલ સે બુરા સમઝને મેં ખુદ પક્કે હો જાએંગે, તો દૂસરોં કો સમઝાના ભી શુરૂઅ કર દેંગે ઔર اِنْ شَآءَاللّٰه હર તરફ **સુન્નતોં કી બહાર** આ જાએગી ઔર **"નેકી કી દા'વત"** કી ધૂમ મચ જાએગી. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ હમારે હાલ પર રહ્મ ફરમાએ ઔર હમેં અક્લે સલીમ દે કે હમ ભી ખૂબ ખૂબ **નેકી કી દા'વત** ઔર આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સુન્નત કી ધૂમ મચાને વાલે બન જાએં. આઈયે ! સુન્નતેં આમ કરને કા જઝબા બઢાને કે લિયે એક **મ-દની બહાર** સુનતે હૈં.

તીન શરાબી ભાઈ મ-દની માહોલ મેં આ ગએ ! : ઝિલઅ **ઓકાડા** કી તહસીલ દીપાલ પૂર (પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : દીપાલ પૂર મેં હમારે ખાનદાન કા શુમાર વહાં કે અમીર તરીન ઘરાનોં મેં હોતા થા મગર અફ્સોસ ! કે મેરે હોશ સંભાલને સે પહલે હી મેરે બડે ભાઈ બુરે દોસ્તોં કી સોહબત કી વજહ સે **શરાબ** કે આદી બન ચુકે થે. બુરી સોહબત ઔર શરાબ નોશી કી વજહ સે ભાઈ ને હમારી તા'લીમ વ તરબિય્યત પર કોઈ તવજ્જોહ ન દી, નશે કે ઈલાવા ઉન્હેં કિસી ચીઝ સે કોઈ સરોકાર હી ન થા. આહિસ્તા આહિસ્તા નશે કી લત ને ઉન્હેં ઘર કા સામાન ફરોખ્ત કરને પર મજબૂર કર દિયા હત્તા કે ઉન્હોં ને કપડે કી દુકાન, ફેક્ટરી ઔર એક પૂરી માર્કેટ જિસ મેં કઈ દુકાનેં થીં નશે કી આગ મેં ઝોંક દીં, ઘર મેં લગી આગ સે ભલા ઘર વાલે કૈસે બચ સકતે થે ! આખિર વોહી હુવા જિસ કા ડર થા યા'ની ઉન સે છોટા ઔર મુઝ સે બડા ભાઈ ભી **મુનશિય્યાત** કા આદી હો ગયા, ઈસ આગ ને ઔર ઝોર પકડા તો મૈં ભી ઈસ કી લપેટ મેં આ હી ગયા ઔર મુઝે ભી નશે કી આદત પડ ગઈ. વાલિદએ મોહ-ત-રમા જો કે પહલે

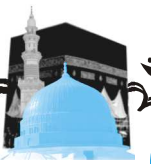

હી બડે ભાઈ કે નશઈ હોને કી વજહ સે સદમે સે નિઢાલ થીં, હમ ગમ મેં મઝીદ ઈઝાફે કા બાઈસ બન ગએ. આખિરે કાર હમારે નસીબ કુછ યૂં જાગે કે હમારા મંઝલા (યા'ની દરમિયાના) ભાઈ જો કે નશે કી આફત સે મહફૂઝ થા વોહ તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મહકે મહકે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ મેં આને જાને લગા, મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી કી બ-ર-કત સે કભી કભાર હમેં ભી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કે ઝરીએ ઈજતિમાઅ મેં લે જાને મેં કામ્યાબ હો જાતા, લેકિન વહાં હમારા દિલ નહીં લગતા થા મગર મેરે ભાઈ ને ઈન્ફિરાદી કોશિશ જારી રખી ઔર હમેં **મહબ્બત** કે સાથ ઈજતિમાઅ મેં લે જાતા રહા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ અપને ભાઈ કી ઈન્ફિરાદી કોશિશોં કી બ-ર-કત સે આજ **હમ સબ ભાઈ જો કે કુછ અર્સા કબ્લ નશે કે આદી થે તૌબા કર કે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ચુકે હૈં.** મુઝે જબ કભી અપના સાબિકા દૌર યાદ આતા હૈ તો દિલ કાંપ જાતા હૈ કે અગર દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ ન મિલતા તો હમારા ક્યા બનતા ? શાયદ યેહી હોતા કે હમ આજ દર દર કી ઠોકરેં ખા રહે હોતે ઔર હમારે અપને ભી હમેં ધુત્કાર રહે હોતે, મગર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મ-દની માહોલ કે તુફૈલ હમારે ખઝાં રસીદા ગુલઝાર મેં ફિર સે ખુશિયોં કી મ-દની બહાર આ ગઈ ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે કરોડહા કરોડ એહસાન કે મૈં તા દમે તહરીર 63 દિન કા મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ કર રહા હૂં ઔર સબ સે બડે ભાઈજાન કમો બેશ 17 માહ સે **આશિકાને રસૂલ** કે હમરાહ સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે મ-દની કાફિલે કે મુસાફિર હૈં.

દા'વતે ઈસ્લામી કી કય્યૂમ દોનોં જહાં મેં મચ જાએ ધૂમ
ઈસ પે ફિદા હો બચ્ચા બચ્ચા યા અલ્લાહ મેરી ઝોલી ભર દે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 109)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

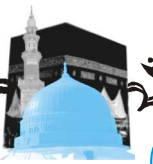

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરૂદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (كنزالعمال)

ઇસ મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !

દેખા આપ ને ! ઇન્ફિરાદી કોશિશ કે ઝરીએ સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કી બ-ર-કત સે તીન શરાબી ભાઈ દા'વતે ઇસ્લામી કે **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તા હો ગએ. શરાબી કી ખરાબી આપ ને મુલા-હઝા ફરમાઈ કે ઉસ ને કારખાના, કપડે કી દુકાન ઔર અપની માર્કેટ સબ કુછ "નશે" કી આગ મેં ઝોંક દિયા ! વાકેઈ **શરાબ** બડી ખરાબ શૈ હૈ ઔર ઇસ સે દુન્યા વ આખિરત દોનોં હી દાવ પર લગ જાતે હૈં. શરાબ ઇસ કદર બુરી બલા હૈ કે યેહ દવાઅન ભી નહીં પી જા સકતી ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના તારિક બિન સુવૈદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને **શરાબ** કે **મુ-તઅલ્લિક સુવાલ** કિયા, **હુઝૂરે પુરનૂર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને મન્અ ફરમાયા : ઉન્હોં ને અર્ઝ કી : હમ તો ઉસે **દવા** કે લિયે બનાતે હૈં. ફરમાયા : "યેહ દવા નહીં હૈ, યેહ તો ખુદ બીમારી હૈ." (مُسلِم ص١٠٩٧ حديث ١٩٨٤) હઝરતે સય્યિદુના અબૂ મૂસા અશઅરી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ, હુઝૂરે અકરમ, **નૂરે મુજસ્સમ**, શાહે આદમ વ બની આદમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : "તીન શખ્સ જન્નત મેં દાખિલ ન હોંગે. શરાબ કી મુદા-વમત કરને (યા'ની હમેશા પીને) વાલા ઔર કાતેએ રેહ્મ (યા'ની રિશ્તેદારી તોડને વાલા) ઔર જાદૂ કી તસ્દીક કરને વાલા."

(مُسندِ اِمام احمد بن حنبل ج٧ ص١٣٩ حديث١٩٥٨٦)

જાદૂ કે બારે મેં : હઝરતે અલ્લામા અલી કારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارِى ઇસ હદીસે પાક કે ઇસ હિસ્સે "ઔર જાદૂ કી તસ્દીક કરને વાલા" કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : ઇસ સે મુરાદ વોહ શખ્સ હૈ જો **જાદૂ** કી તાસીર બિ ઝાતિહી (યા'ની ઇસ મેં **અલ્લાહ** કે દિયે બિગૈર ખુદ બ ખુદ તાસીર હોને) કા કાઇલ હો. (مِرْقاةُ الْمَفاتِيح ج٧ ص٢٤٢ تحت الحديث ٣٦٥٦)

જાદૂ ઔર જિન્ન કે વુજૂદ કા ઇન્કાર કુફ્ર હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !

"જાદૂ" કા વુજૂદ કુરઆને કરીમ સે સાબિત હૈ લિહાઝા ઇસ તરહ કા એ'તિકાદ રખના કે "જાદૂ" કા વુજૂદ હી નહીં બસ યૂં હી લોગોં કી બાતેં હૈં, યેહ કુફ્ર હૈ. ઇસી તરહ **જિન્ન** કે વુજૂદ કા ઇન્કાર ભી કુફ્ર હૈ.

www.dawateislami.net

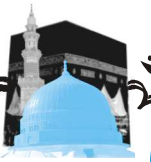

માલિક બિન દીનાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار **કી તશ્વીશ :** હઝરતે સય્યિદુના માલિક બિન દીનાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار ફરમાતે હૈં : હમ ને દુન્યા કી **મહબ્બત** પર આપસ મેં સુલ્હ કર લી, લિહાઝા અબ હમ આપસ મેં **નેકી કા હુક્મ** દેતે હૈં ઔર ન હી એક દૂસરે કો **બુરાઈયોં** સે મન્અ કરતે હૈં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ હમેં ઈસ હાલ પર ન રખે વરના ન જાને હમ પર કૌન સા અઝાબ નાઝિલ કિયા જાએ ! (شُعَبُ الْاِیمان ج٦ ص٩٧ حدیث ٧٠٩٦)

આતશ પરસ્ત પડોસી મુસલ્માન હો ગયા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! સય્યિદુના માલિક બિન દીનાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار સદિયોં પુરાને બુઝુર્ગ હૈં. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને અપને દૌર કી હાલત બયાન કર કે અઝાબ કી તશ્વીશ કા ઈઝહાર ફરમાયા જબ કે અબ તો હાલાત બે ઈન્તિહા **અબ્તર** હો ચુકે હૈં. સદ કરોડ અફ્સોસ ! અબ તો મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત એક દૂસરે સે બઢ ચઢ કર દુન્યા કી શૈદાઈ હો ચુકી હૈ ઔર હાલાત ઈતને ખરાબ હો ચુકે હૈં કે કિસી કો **નેકી કી દા'વત** દેના કુજા ! નેકી કી દા'વત દેને વાલે કી બા ઝાબિતા મુખા-લફત કી જાને લગી હૈ ઔર બુરાઈ સે કિસી કો મન્અ કરના તો બહુત દૂર રહા ! અબ તો ખૂબ ખૂબ બુરાઈ કી દા'વત પેશ કી જાતી હૈ. આહ ! ન અપની ઈસ્લાહ કી ફિક્ર હૈ ન ઘરબાર કી સુધાર કી પરવાહ હૈ ઔર ન હી પડોસિયોં કી આખિરત બેહતર બનાને કી સોચ હૈ. બહર હાલ હમેં ચાહિયે કે હમ ખુદ સુધરને કી સઅ્ય કે સાથ સાથ દીગર ઈસ્લામી ભાઈયોં કો ભી **નેકી કી દા'વત** પેશ કરેં નીઝ અપને પડોસિયોં પર ભી ઈન્ફિરાદી કોશિશ કિયા કરેં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن કે અપને પડોસિયોં પર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કે કઈ વાકિઆત હૈં, ચુનાન્ચે શમ્ઊન નામી એક આતશ પરસ્ત હઝરતે **સય્યિદુના** હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કા પડોસી થા. જબ ઉસ કે ઈન્તિકાલ કા વક્ત કરીબ આયા તો આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઉસ કે પાસ તશરીફ લે ગએ, ક્યા દેખતે હૈં કે ઉસ કા સારા જિસ્મ આગ કે ધુવેં કી વજહ સે સિયાહ પડ ગયા હૈ ! આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ ઉસે ઈસ્લામ કબૂલ કરને કી **દા'વત** પેશ કી ઔર રહમતે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ કી ઉમ્મીદ દિલાઈ. ઉસ ને અર્ઝ કી કે મૈં તીન ચીઝોં કી વજહ સે ઈસ્લામ

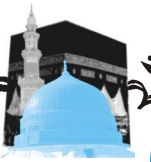

સે દૂર હૂં : ﴾1﴿ જબ ઈસ્લામ કે નઝદીક "દુન્યા" બહુત બુરી શૈ હૈ તો ફિર તુમ લોગ ઈસ કે હુસૂલ કી **જુસ્ત-જૂ** ક્યૂં કરતે હો ? ﴾2﴿ મૌત કો યકીની તસવ્વુર કરને કે બા વુજૂદ ઉસ કે લિયે **તય્યારી** ક્યૂં નહીં કરતે ? ﴾3﴿ તુમ્હારે કહને કે મુતાબિક દીદારે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ બહુત બડી ને'મત હૈ તો ફિર તુમ દુન્યા મેં ઉસ કી **મરઝી કે ખિલાફ** કામ ક્યૂં કરતે હો ? હઝરતે સય્યિદુના હસન બસરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "ઈન સબ ચીઝોં કા તઅલ્લુક તો આ'માલ સે હૈ અકાઈદ સે નહીં, તુમ યેહ તો ગૌર કરો કે આતશ પરસ્તી મેં વક્ત **ઝાએઅ** કર કે તુમ્હેં હાસિલ ક્યા હુવા ? મોમિન ખ્વાહ જૈસા ભી હો કમ અઝ કમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી વહદાનિય્યત (યા'ની એક હોને) કો તો તસ્લીમ કરતા હૈ. દેખો ! તુમ ને 70 સાલ તક ઈસ આગ કો પૂજા હૈ ઈસ કે બા વુજૂદ હમ દોનોં અગર આગ મેં કૂદેં તો યેહ હમ દોનોં કો યક્સાં યા'ની બરાબર જલાએગી યકીનન તુમ્હારા ઈસ કી ઈબાદત કરના તુમ્હેં નહીં બચા સકેગા, હાં મેરે માલિક વ મૌલા عَزَّوَجَلَّ મેં ઝરૂર યેહ **તાકત** હૈ કે અગર વોહ ચાહે તો યેહ આગ મુઝે ઝર્રા બરાબર નુક્સાન ન પહોંચા સકે." યેહ ફરમા કર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને અપને હાથ મેં આગ ઉઠા લી લેકિન ઉસ ને આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કો કોઈ નુક્સાન ન પહોંચાયા. યેહ દેખ કર શમ્ઊન બડા **મુ-તઅસ્સિર** હુવા મગર ઉદાસ હો કર કહને લગા : "મૈં સત્તર સાલ આતશ પરસ્તી મેં મુબ્તલા રહા, અબ આખિરી વક્ત મેં ક્યા મુસલ્માન હોઉંગા." આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ જારી રખી, આખિરે કાર ઉસ ને અર્ઝ કી : "મૈં ઈસ શર્ત પર મુસલ્માન હો સકતા હૂં કે આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه મુઝે યેહ અહ્દ નામા લિખ કર દેં કે મેરે મુસલ્માન હો જાને કે બા'દ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મેરે તમામ ગુનાહોં કી બખ્શિશ ફરમા દેગા." આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસી મઝમૂન કા અહ્દ નામા લિખ કર ઉસ કે હવાલે કર દિયા, લેકિન ઉસ ને કહા : "ઈસ પર આદિલ લોગોં કી ગવાહી ભી દર્જ કરવાઈયે." આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ કા યેહ મુતા-લબા ભી પૂરા કર દિયા. ઈસ કે બા'દ વોહ મુસલ્માન હો ગયા ઔર **વસિય્યત** કી કે મેરે મરને કે બા'દ મુઝે આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ખુદ ગુસ્લ દે કર યેહ "અહ્દ નામા" મેરે હાથ મેં થમા દીજિયેગા તાકે **મૈદાને મહશર** મેં મેરે મોમિન હોને કા સુબૂત બન સકે. યેહ વસિય્યત કરને કે બા'દ ઉસ ને કલિમએ શહાદત પઢા ઔર ઉસ કી રૂહ **ક-ફસે ઉન્સુરી** સે પરવાઝ કર ગઈ. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ કી

www.dawateislami.net

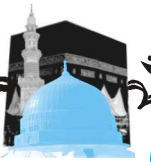

વસિય્યત પૂરી ફરમાઈ. **ઉસી** શબ આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ખ્વાબ મેં દેખા કે વોહ બહુત કીમતી લિબાસ ઔર નક્શો નિગાર સે મુઝય્યન તાજ પહને જન્નત કી સૈર મેં મસરૂફ હૈ. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને પૂછા : તુઝ પર ક્યા ગુઝરી ? ઉસ ને અર્ઝ કી "**ખુદા** عَزَّوَجَلَّ ને મેરી મગ્ફિરત ફરમા દી ઔર મુઝે ઐસે ઐસે **ઈન્આમાત** સે નવાઝા કે મૈં બતા નહીં સકતા, લિહાઝા ! અબ આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه પર કોઈ બાર (યા'ની બોઝ) નહીં ઔર યેહ "અહ્દ નામા" વાપસ લે લીજિયે ક્યૂંકે અબ મુઝે ઈસ કી હાજત નહીં." જબ બેદાર હુએ તો વોહ અહ્દ નામા આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે હાથ મેં મૌજૂદ થા. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈસ કામ્યાબી પર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા શુક્ર અદા કિયા. (تذكرة الاولياء ج١ ص ٤١) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ઝમાને ભર મેં મચા દેંગે ધૂમ સુન્નત કી
અગર કરમ ને તેરે સાથ દે દિયા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 95)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મૈં આગ કે અન્દર પૂરે 20 મિનટ ખડા રહા ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !

અલ્લાહ વાલોં કી ભી ક્યા ખૂબ બુલન્દો બાલા શાનેં હુવા કરતી હૈં કે વોહ **નેકી કી દા'વત** ભી દેતે હૈં, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઈનાયત સે **કરામાત** ભી દિખાતે હૈં ઔર ઈમાન કી ને'મત દિલા કર **જન્નત** મેં દાખિલે કી સૂરત ભી બના દેતે હૈં. બહર હાલ **પડોસી** કી ભી ફિક્ર રખની ચાહિયે ઔર ઉસે **નેકી કી દા'વત** સે મહરૂમ નહીં કરના ચાહિયે. હાં ગૈર મુસ્લિમ સે દોસ્તી રખને કી ઈજાઝત નહીં કે એક આમ આદમી યેહ ઝેહ્ન બનાએ કે મૈં ઈસ હીલે સે ઉસ કો મુસલ્માન કર લૂંગા. અલબત્તા જો આલિમે દીન ઉસ ગૈર મુસ્લિમ કે મઝહબ ઔર બાતિલ અકીદોં કે રદ પર કુદરત રખતા હો વોહ બેશક શરીઅત કે દાએરે મેં રહ કર ઉસે ઈસ્લામ મેં લાને કે લિયે અપને કરીબ કરે ઔર ઉસ કો ઈસ્લામ કી તરફ રગ્બત દિલાએ ઔર ઉસ કે એ'તિરાઝાત કે જવાબાત દે. **કરામત**

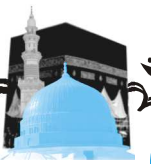

કી બ-ર-કત સે સેંકડોં આગ કે પુજારિયોં કો દાખિલે ઇસ્લામ કરને સે મુ-તઅલ્લિક **હયાતે આ'લા હઝરત** જિલ્દ અવ્વલ **સફહા** 183 તા 184 પર વારિદ એક **ઈમાન અફરોઝ હિકાયત** સમાઅત ફરમાઇયે, જિસ મેં મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે બે મિસાલ તક્વે કા ભી તઝકિરા હૈ, હિકાયત કો કદરે આસાન કર કે પેશ કરને કી કોશિશ કરતા હૂં ચુનાન્ચે હઝરતે મૌલાના હુસૈન મેરઠી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : હઝરત **પીર અબ્દુલ હમીદ સાહિબ બગદાદી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى હિન્દ કે સૂબે ગુજરાત કે એક શહ્ર બડોદા મેં તશરીફ લાએ ઔર જામેઅ મસ્જિદ મેં એક દિન મગરિબ કી નમાઝ પઢાઈ, મૈં ને ઐસા અસર કભી કુરઆન શરીફ પઢને કા નહીં દેખા, મા'લૂમાત કર કે ઉન સે મિલને ઉન કી કિયામ ગાહ પર ગયા. **એ'જાઝે કુરઆની** કે સિલ્સિલે મેં પીર સાહિબ ને અપના એક ઈમાન અફરોઝ વાકિઆ સુનાતે હુએ ફરમાયા : મૈં એક મર્તબા "ઈરાન" ગયા, વહાં કે એક પુરાને આતશ કદે સે તઅલ્લુક રખને વાલે આતશ પરસ્તોં સે મુના-ઝરે કી મેરી તરકીબ બની. મૈં ને કહ દિયા કે જિસ આગ કી તુમ લોગ પૂજા કરતે હો ઉસી કે અન્દર જા કર પૂછ લિયા જાએ કે આયા વોહ અપને પૂજને વાલોં કી કોઈ રિઆયત ભી કરતી હૈ યા ઉસ કો ભી જલા મારતી હૈ ! મેરી ઇસ બાત કો વોહ લોગ મઝાક સમઝે, મગર એક વક્ત તૈ કર લિયા ગયા. વક્તે મુકર્રરા પર સારા શહ્ર યેહ "અનોખા મુના-ઝરા" દેખને કે લિયે ઉમંડ આયા. મૈં ને ઉન કે પુજારી સે કહા : ચલિયે આગ કે અન્દર ! વોહ ઘબરા ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મૈં આતશ કદે કે અન્દર દાખિલ હો ગયા ઔર શો'લે મારતી આગ કે અન્દર પૂરે 20 મિનટ ખડા રહા, ફિર બખૈરો આફિય્યત બાહર નિકલ આયા.** યેહ મન્ઝર દેખ કર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ બહુત સારે આતશ પરસ્ત તૌબા કર કે મુશર્રફ બ ઇસ્લામ હો ગએ. હઝરત મૌલાના **હુસૈન મેરઠી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : મૈં ને પૂછા : આપ ને ઇતની હિમ્મત કૈસે કી ? ફરમાયા : આગ મેં દાખિલ હોતે વક્ત મૈં ને **કુરઆને કરીમ** હાથ મેં ઉઠા રખા થા ઔર મેરા યેહ ઝેહ્ન બના હુવા થા કે જબ કુરઆને પાક હમેં જહન્નમ કી આગ સે બચા સકતા હૈ તો દુન્યા કી મા'મૂલી આગ સે ક્યૂં નહીં બચા સકતા ! ઉન બુઝુર્ગ સે મૈં ને **સરકારે આ'લા હઝરત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી નમાઝ કે **મુ-તઅલ્લિક** એક મખ્સૂસ એહતિયાત કા તઝકિરા કિયા તો વોહ બેહદ **મુ-તઅસ્સિર** હુએ, દૂસરે દિન

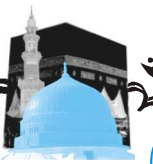

મેરી ઉન સે ફિર મુલાકાત હુઈ તો ફરમાયા : આજ સારી રાત રોતે ગુઝરી યેહી કહતા રહા કે ખુદા વન્દા ! તેરે ઐસે બન્દે ભી હૈં જો ઈસ કદર એહતિયાત સે નમાઝ પઢતે હૈં.

(હયાતે આ'લા હઝરત, સ. 183, 184, બિ તગય્યુર)

અલ્લાહ ક્યા જહન્નમ અબ ભી ન સર્દ હોગા
રો રો કે મુસ્તફા ને દરિયા બહા દિયે હૈં

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : ઈસ શે'ર મેં **મેરે આકા** આ'લા હઝરત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ખુદાએ ગફ્ફાર કે દરબારે ગોહર બાર મેં અર્ઝ ગુઝાર હૈં : **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! ક્યા જહન્નમ કી આગ ગુલામાને મુસ્તફા કે હક મેં અબ ભી સર્દ ન હોગી ! મેરે પ્યારે પ્યારે પરવર દગાર તેરે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم અપની ઉમ્મત કી બખ્શિશ કે લિયે દુઆએં કરતે હુએ ઈતના રોએ હૈં ઈતના રોએ હૈં ગોયા રો રો કર દરિયા બહા દિયે હૈં.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મશામે જાં મુઅત્તર હો ગએ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! અપને દિલ કે અન્દર મહબ્બતે ઔલિયાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام કી શમ્અ જલાને, ફૈઝાને ઔલિયા પાને ઔર દુન્યા વ આખિરત બેહતર બનાને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, આપ કા જઝ્બએ શૌક બઢાને કે લિયે એક **મ-દની બહાર** આપ કે ગોશ ગુઝાર કરતા હૂં ચુનાન્ચે **ડેરા મુરાદ જમાલી** (બલૂચિસ્તાન, પાકિસ્તાન) મેં મુકીમ ઈસ્લામી ભાઈ કે તહરીરી બયાન કા ખુલાસા પેશે ખિદમત હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે મહકે મહકે મુશ્કબાર **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તગી સે કબ્લ ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી બસર હો રહી થી, મેરી ઝિન્દગી કે ખઝાં રસીદા ચમન મેં નસીમે બહાર કુછ ઈસ તરહ ચલી કે એક દિન હસ્બે મા'મૂલ મૈં અપને મેડીકલ સ્ટોર પર મૌજૂદ થા, એક ઈસ્લામી ભાઈ મેરે પાસ તશરીફ લાએ ઔર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કરતે હુએ ઉન્હોં ને મુઝે **બૈનલ અક્વામી સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** મેં શિર્કત કી દા'વત પેશ કી મગર મૈં ને ઉન કી બાત સુની અનસુની કર દી. ઈસ્લાહે ઉમ્મત કે જઝ્બે સે સરશાર, ઉસ

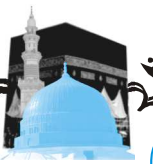

આશિકે રસૂલ કે હૌસલે પસ્ત હોને કે બજાએ ગોયા મઝીદ બુલન્દ હો ગએ ! ઉન્હોં ને મુઝ પર **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** બરાબર જારી રખી, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ઉન કી **મહબ્બત** ઔર મુસ્તકિલ **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** કે નતીજે મેં બૈનલ અક્વામી સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત કે લિયે તય્યાર હો ગયા. જબ મૈં ઇજતિમાઅ ગાહ કી પુરનૂર ફઝાઓં મેં પહોંચા તો આશિકાને રસૂલ કા ઠાઠેં મારતા સમુન્દર દેખ કર બેહદ **મુ-તઅસ્સિર** હુવા. **તિલાવતે કુરઆને પાક, સુન્નતોં ભરે બયાનાત, પુરસોઝ ના'તેં ઔર ઝિકુલ્લાહ કી કૈફ આવર સદાએં મશામે જાં કો મુઅત્તર ઔર જિસ્મ વ રૂહ કો મુસલ્સલ તાઝગી બખ્શ રહી થીં,** મૈં ને ગુઝશ્તા ગુનાહોં સે તૌબા કી ઔર હાથોં હાથ દાઢી સજાને કી નિય્યત કર લી ઔર દા'વતે ઇસ્લામી કે તહ્ત રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે લિયે સફર કરને વાલે **આશિકાને રસૂલ** કે મ-દની કાફિલે કે હમરાહ સફર કરને કા ઝેહ્ન ભી બના લિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **દા'વતે ઇસ્લામી** કે મહકે મહકે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી કી બ-ર-કત સે મુઝ ગુનહગાર કો નેકિયોં સે **મહબ્બત** ઔર ગુનાહોં સે નફરત કા અઝીમ જઝબા નસીબ હો ગયા.

હૈં ઇસ્લામી ભાઈ સભી ભાઈ ભાઈ — હૈ બેહદ મહબ્બત ભરા મ-દની માહોલ
યકીનન મુકદ્દર કા વોહ હૈ સિકન્દર — જિસે ખૈર સે મિલ ગયા મ-દની માહોલ

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 602)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં "નેકી" કે મુ-તઅલ્લિક નેકી કી દા'વત : મીઠે મીઠે **ઇસ્લામી ભાઈયો !** દેખા આપ ને ! ઇસ્લામી ભાઈ કી ઇન્ફિરાદી કોશિશ પર ઇસ્તિકામત આખિરે કાર રંગ લાઈ ઔર ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી ગુઝારને વાલા નૌ જવાન સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં આ ગયા ઔર **આશિકાને રસૂલ** કી સોહબત વ બ-ર-કત ને ગુનહગાર કો નેકૂકાર બના દિયા, ઉસે દાઢી બઢાને, **નેકિયાં** અપનાને ઔર ગુનાહોં સે પીછા છુડાને કા જઝબા મિલ ગયા. વાકેઈ "**નેકિયાં**" કરના બડી સઆદત કી બાત હૈ. **નેકી** ગુનાહ મિટાતી અઝાબે કબ્ર વ જહન્નમ સે બચાતી ઔર જન્નત દિલાતી હૈ. **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી

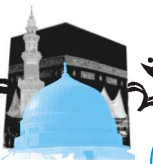

ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન" સફહા** 438 પર પારહ 12 **સૂરએ હૂદ** આયત નમ્બર 114 મેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ઈર્શાદ બિશારત બુન્યાદ હૈ :

اِنَّ الْحَسَنٰتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّاٰتِ ؕ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : બેશક નેકિયાં બુરાઈયોં કો મિટા દેતી હૈં.

દો ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم **:** ﴿1﴾ જહાં ભી રહો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરતે રહો ઔર ગુનાહ કે બા'દ **નેકી** કર લિયા કરો કે વોહ નેકી ઉસ ગુનાહ કો મિટા દેગી ઔર લોગોં કે સાથ હુસ્ને અખ્લાક સે પેશ આઓ. (ترمذی ج۳ص۳۹۷حدیث۱۹۹۴) ﴿2﴾ બેશક ગુનાહ કે બા'દ **નેકી** કરને વાલે કી મિસાલ ઉસ શખ્સ કી તરહ હૈ જિસ કી તંગ ઝિરહ ને ઉસ કા ગલા ઘોંટ દિયા હો ફિર વોહ **નેક** અમલ કરે તો ઉસ ઝિરહ કા એક હલ્કા ખુલ જાએ ફિર જબ વોહ દૂસરી **નેકી** કરે તો ઉસ કા દૂસરા હલ્કા ભી ખુલ જાએ યહાં તક કે વોહ ઝિરહ ઝમીન પર ગિર જાએ. (مُسندِ اِمام احمد بن حنبل ج۶ص۱۲۱حدیث۱۷۳۰۹)

ગુનાહ મિટાને કા નુસ્ખા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આયતે મુબા-રકા ઔર 2 ફરામીને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સે મા'લૂમ હુવા કે જબ ભી ગુનાહ સરઝદ હો જાએ તો કોઈ **નેકી** કર લેની ચાહિયે મ-સલન દુરૂદ શરીફ, કલિમએ તય્યિબા વગૈરા પઢ લે. ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ ઝર ગિફારી** رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ ફરમાતે હૈં : મુઝે નસીહત કરતે હુએ **સુલ્તાને દો જહાન,** મદીને કે સુલ્તાન, રહમતે આ-લમિય્યાન, સરવરે ઝીશાન صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : જબ ભી તુઝ સે કોઈ બુરા અમલ સરઝદ હો જાએ, તો ઉસ કે બા'દ કોઈ **નેક** કામ કર લે કે યેહ નેકી ઉસ બુરાઈ કો મિટા દેગી. મૈં ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! ક્યા لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ કહના નેકિયોં મેં સે હૈ ? ફરમાયા : યેહ તો અફઝલ તરીન નેકી હૈ.

(مُسنَد اِمام احمد ج۸ص۱۱۳حدیث۲۱۰۴۳)

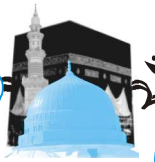

તૌબા કે ઇરાદે સે ગુનાહ કરના કુફ્ર હૈ : યેહ હદીસે પાક પઢ કર مَعَاذَاللّٰه કોઈ યેહ ન સમઝે કે બહુત ઝબર દસ્ત નુસ્ખા હાથ આ ગયા ! અબ તો ખૂબ ગુનાહ કરતે રહેંગે ઔર اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ اَتُوْبُ اِلَيْه કહ લિયા કરેંગે તો ગુનાહ મિટ જાએંગે. ખુદા કી કસમ ! યેહ શૈતાન કા બહુત બડા ઔર બુરા વાર હૈ. ઈસ ઇરાદે સે ગુનાહ કરના કે બા'દ મેં તૌબા કર લૂંગા યેહ અશદ કબીરા યા'ની સખ્ત તરીન **કબીરા ગુનાહ** હૈ. બલ્કે **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان **નૂરુલ ઇરફાન સફહા** 376 પર **સૂરએ યૂસુફ** કી આયત નમ્બર 9 કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : **"તૌબા કે ઇરાદે સે ગુનાહ કરના કુફ્ર હૈ."**

બ વક્તે નઝ્અ સલામત રહે મેરા ઈમાં — મુઝે નસીબ હો કલિમા હે ઈલ્તિજા યા રબ
જો "મ-દની કામ" કરેં દિલ લગા કે યા અલ્લાહ — ઉન્હેં હો ખ્વાબ મેં દીદારે મુસ્તફા યા રબ
તેરી મહબ્બત ઉતર જાએ મેરી નસ નસ મેં
પએ રઝા હો અતા ઇશ્કે મુસ્તફા યા રબ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

પડોસી કો બુરાઈ સે ન રોકને કા વબાલ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! પડોસિયોં કે બહુત સારે હુકૂક હૈં, ઇન કી બજા આ-વરી કે લિયે હમેં હર દમ કોશાં રહના ચાહિયે. પડોસિયોં કો સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત ઔર મ-દની કાફ્લે મેં સુન્નતોં ભરે સફર વગૈરા કી દા'વત દેને મેં ભી ગફલત નહીં બરત્ની ચાહિયે નીઝ ઉન કો مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ગુનાહોં મેં મુબ્તલા દેખેં તો ઉન્હેં ઉન સે બાઝ રખને કે લિયે ભી ભરપૂર સઅ્ય કરની ચાહિયે. **હઝરતે** સય્યિદુના માલિક બિન દીનાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْغَفَّار ફરમાતે હૈં : મૈં ને **તૌરાત શરીફ** મેં પઢા કે જિસ કા **પડોસી** ના ફરમાની મેં મુબ્તલા હો ઔર વોહ ઉસે ન રોકે તો વોહ ભી ઈસ ગુનાહ મેં શરીક હૈ.

(اَلزُّهْد لِلاِمام اَحمد ص١٣٤ رقم٥٢٧)

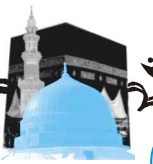

પડોસી કિયામત કે દિન દા'વા કરેગા : પડોસી કો નેકી કી દા'વત દેને ઔર ગુનાહોં સે મુમા-ન-અત કરને કી **અહમ્મિય્યત** બહુત ઝિયાદા હૈ જૈસા કે અબ જો રિવાયત પેશ કી જા રહી હૈ ઉસ સે ઝાહિર હૈ ચુનાન્ચે **હઝરતે** સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં : હમ ને યેહ બાત સુની હૈ કે **કિયામત કે દિન** એક શખ્સ દૂસરે કે ખિલાફ **દા'વા** કરેગા હાલાં કે વોહ ઉસ કો જાનતા ન હોગા. **મુદ્દઆ અલૈહ** (યા'ની જિસ પર દા'વા કિયા ગયા) કહેગા : તેરા મુઝ પર ક્યા હક હૈ ? મૈં તો તુઝ કો (સહીહ સે) જાનતા તક ભી નહીં. **મુદ્દઈ** (યા'ની દા'વા કરને વાલા) કહેગા : તૂ મુઝ કો ગુનાહ કરતે દેખતા થા ઔર મુઝે મન્અ નહીં કરતા થા. **(اَلتَّرغِیب وَالتَّرھِیب ج۳ص۱۸۶حدیث۳۵۴۶)**

બે નમાઝી પડોસી કો નમાઝ કી દા'વત દીજિયે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! બયાન કર્દા દોનોં રિવાયતોં સે મા'લૂમ હુવા કે પડોસિયોં કો ભી ઝરૂર નેકી કી દા'વત દેની ઔર બુરાઈ મે મુમા-ન-અત કરની ચાહિયે, આપ કા પડોસી અગર બે નમાઝી હૈ તો ઉસે નમાઝ કી દા'વત દીજિયે, અગર વોહ નમાઝી હૈ ઔર જમાઅત મેં સુસ્તી કરતા હૈ તો ઉસે જમાઅત કી તલ્કીન કીજિયે હત્તા કે અગર આપ કા ઝન્ને ગાલિબ હૈ કે સમઝાએંગે તો જમાઅત સે નમાઝ પઢના શુરૂઅ કર દેગા તો અબ ઉસે સમઝાના **વાજિબ** હો ગયા, નહીં સમઝાએંગે તો ગુનહગાર હોંગે ચુનાન્ચે દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1250 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ "બહારે શરીઅત જિલ્દ અવ્વલ" **સફહા** 582 પર હૈ : આકિલ, બાલિગ, હુર (યા'ની આઝાદ), કાદિર (યા'ની કુદરત રખને વાલે) પર જમાઅત વાજિબ હૈ, બિલા ઉઝ્ર એક બાર ભી છોડને વાલા ગુનહગાર ઔર મુસ્તહિકે સઝા હૈ ઔર કઈ બાર તર્ક કરે તો ફાસિક મરદૂદુશ્શહાદહ (યા'ની ઉસ કી ગવાહી કાબિલે રદ હૈ) ઔર ઉસ કો સખ્ત સઝા દી જાએગી, અગર પડોસિયોં ને સુકૂત કિયા (યા'ની ખામોશી ઇખ્તિયાર કી) તો વોહ ભી ગુનહગાર હુએ.

(دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج۲ ص۳۴۰، غُنیہ ص۵۰۸)

www.dawateislami.net

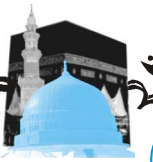

ઇમામ કો ચાહિયે કે મુક્તદી કી નિગરાની કરે : મસ્જિદોં કે પેશ ઇમામોં કી ખિદમતોં મેં મશ્વ-રતન અઝ્ હૈ વોહ અપને મુક્તદિયોં કી નિગરાની કિયા કરેં કે ઉન મેં સે કૌન જમાઅત સે નમાઝ પઢતા હૈ ઔર કૌન નહીં, અગર કોઈ નમાઝી કિસી નમાઝ મેં ગૈર હાઝિર હો તો ઉસ કે ઘર જા કર યા ફોન કર કે ઉસ કી ખબર નિકાલેં, બીમાર હો ગયા હો તો ઇયાદત કરેં ઔર સુસ્તી કી વજહ સે ન આયા હો તો **નેકી કી દા'વત** દેં ઔર યેહ સિર્ફ ઇમામ સાહિબાન હી કે લિયે નહીં હૈ તમામ ઇસ્લામી ભાઇયોં કો યેહ અન્દાઝ ઇખ્તિયાર કરના ચાહિયે.

ફારૂકે આ'ઝમ ને ફજ મેં ગૈર હાઝિર રહને વાલે કી મા'લૂમાત કી : **અમીરુલ મુઅમિનીન,** ઇમામુલ આદિલીન, **મુતમ્મિમુલ અર-બઇન,** હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે નમાઝિયોં કી ખબર ગીરી કરને કી એક રિવાયત મુલા-હઝા ફરમાઇયે ઔર ઇસ કે મુતાબિક અમલ કા ઝેહ્ન બનાઇયે ચુનાન્ચે **અમીરુલ મુઅમિનીન** ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને સુબ્હ કી નમાઝ મેં હઝરતે સય્યિદુના સુલૈમાન બિન અબી **હસ્મા** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કો નહીં દેખા. બાઝાર તશરીફ લે ગએ, રાસ્તે મેં સય્યિદુના **સુલૈમાન** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કા ઘર થા ઉન કી માં હઝરતે સય્યિ-દતુના **શિફા** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہَا કે પાસ તશરીફ લે ગએ ઔર ફરમાયા કે સુબ્હ કી નમાઝ મેં, મૈં ને સુલૈમાન કો નહીં પાયા ! ઉન્હોં ને કહા : રાત મેં નમાઝ (યા'ની નફ્લેં) પઢતે રહે ફિર નીંદ આ ગઈ, સય્યિદુના **ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા : સુબ્હ કી નમાઝ જમાઅત સે પઢૂં યેહ મેરે નઝદીક ઇસ સે બેહતર હૈ કે રાત મેં કિયામ કરૂં. (યા'ની રાત ભર નફ્લેં પઢૂં) (موطا امام مالك ج١ ص١٣٤ حديث ٣٠٠)

ઇજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત વગૈરા કે સબબ જમાઅત નહીં જાની ચાહિયે : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! દેખા આપ ને ! સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઘર જા કર ખબર નિકાલી, ઇસ રિવાયત સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે શબ ભર નવાફિલ પઢને યા ઇજતિમાએ ઝિક્રો ના'ત મેં રાત ગએ તક શિર્કત કરને કે સબબ સુબ્હ કી નમાઝ કઝા હો જાના કુજા અગર ફજ કી જમાઅત ભી ચલી જાતી હો તો લાઝિમ હૈ કે ઇસ તરહ કે મુસ્તહબ્બાત છોડ કર રાત આરામ કર લે ઔર બા જમાઅત નમાઝે ફજ અદા કરે.

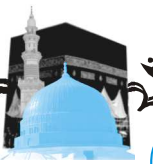

નમાઝ કે વક્ત સો જાને વાલે કે લિયે સર કુચલને કા અઝાબ : જો લોગ રાતોં કો બૈઠકેં જમાતે ઔર ખૂબ મહફિલેં ચમકાતે હૈં ઔર ફજ્ર કી નમાઝ સે કબ્લ સો જાતે ઔર નમાઝ સે ખુદ કો મહરૂમ કર દેતે હૈં ઉન કે લિયે લમ્હએ ફિક્રિય્યા હૈ. ચુનાન્ચે **સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ**, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان સે ફરમાયા : આજ રાત દો શખ્સ (યા'ની જિબ્રાઈલ عَلَيْهِ السَّلَام ઔર મીકાઈલ عَلَيْهِ السَّلَام) મેરે પાસ આએ ઔર મુઝે અર્ઝે મુકદ્દસા મેં લે આએ. મૈં ને દેખા કે **એક શખ્સ** લેટા હૈ ઔર ઉસ કે સિરહાને એક શખ્સ **પથ્થર** ઉઠાએ ખડા હૈ ઔર પૈ દર પૈ **પથ્થર** સે ઉસ કા સર કુચલ રહા હૈ, હર બાર **કુચલને** કે બા'દ સર ફિર ઠીક હો જાતા હૈ. મૈં ને ફિરિશ્તોં સે કહા : سُبْحٰنَ اللّٰه યેહ કૌન હૈ ? ઉન્હોં ને અર્ઝ કી : આગે તશરીફ લે ચલિયે (મઝીદ મનાઝિર દિખાને કે બા'દ) ફિરિશ્તોં ને અર્ઝ કી, કે પહલા શખ્સ જો આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને દેખા **યેહ વોહ થા જિસ ને કુરઆન પઢા ફિર ઉસ કો છોડ દિયા થા ઔર ફર્ઝ નમાઝોં કે વક્ત સો જાતા થા ઈસ કે સાથ યેહ બરતાવ કિયામત તક હોગા.**

(مُلَخَّص از صحیح بُخاری ج۴ ص۴۲۵ حدیث۷۰۴۷)

મૈં પાંચોં નમાઝેં પઢૂં બા જમાઅત

હો તૌફીક ઐસી અતા યા ઈલાહી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ફિલ્મોં કી 2000 V.C.Ds તોડ દીં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! નમાઝોં કી આદત બનાને, સુન્નતેં અપનાને, નેકિયોં કી ખસ્લત પાને ઔર ગુનાહોં કી નુહૂસત સે પીછા છુડાને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો જાઈયે ! આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** સુનાઉં ચુનાન્ચે એશિયા કી સબ સે બડી કચ્ચી આબાદી **ઓરંગી ટાઉન** (બાબુલ મદીના, કરાચી) મેં મુકીમ

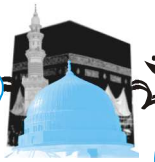

ઈસ્લામી ભાઈ કે મક્તૂબ કા ખુલાસા હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં આને સે કબ્લ, મૈં નેકિયોં સે કોસોં દૂર ગુનાહોં કી વાદિયોં મેં મહસૂર (યા'ની કૈદ) થા, ખ્વાહિશાતે નફ્સાની કી તક્મીલ ગોયા મેરા મક્સદે હયાત બન ચુકા થા. **ફોહ્શ ફિલ્મેં ડિરામે દેખને** કે સાથ સાથ તરહ તરહ કી દીગર બુરાઈયોં કી નુહૂસતોં કા ભી શિકાર થા. મેરી નેકિયોં સે હદ દ-રજા ગફ્લત ઔર ફિલ્મોં ડિરામોં સે જુનૂન કી હદ તક **મહબ્બત** કા અન્દાઝા ઈસ બાત સે લગાયા જા સકતા હૈ કે ઘર સે મુઝે જો માહાના એક હઝાર રુપૈ જેબ ખર્ચ મિલતા થા ઉન સે નિત નઈ ફિલ્મોં ઔર ડિરામોં કી V.C.Ds ખરીદ કર લાતા હત્તા કે મેરે પાસ દો હઝાર (2000) સે ઝાઈદ વીસીડીઝ જમ્અ હો ચુકી થીં ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه મેરી કિસ્મત મેં નેક હિદાયત લિખી થી જિસ કી સૂરત કુછ યૂં બની કે એક દિન એક **આશિકે રસૂલ** સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ કા તાજ સજાએ મેરે પાસ તશરીફ લાએ ઔર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કરતે હુએ મુઝે ફિક્રે આખિરત સે **મુ-તઅલ્લિક** કુછ ઈસ તરહ નેકી કી દા'વત દી કે **ખૌફે ખુદા મેરે રગો પૈ મેં સરાયત કરતા ચલા ગયા,** બુરી આદાત વ મુફ્સિદ ખયાલાત કી ઈમારત **મુ-તઝલ્ઝલ** હો ગઈ, ઉસ આશિકે રસૂલ કે હુસ્ને અખ્લાક ઔર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કી બ-ર-કત સે મૈં દા'વતે ઈસ્લામી કે **હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** મેં હાઝિર હો ગયા. વહાં હોને વાલે સુન્નતોં ભરે બયાન ને મેરે ઈસ્યાં શિઆર દિલ કો તબ્દીલ કર કે રખ દિયા ઔર આખિર મેં માંગી જાને વાલી **રિક્કત અંગેઝ** દુઆ કા દિલ પર ઐસા અસર હુવા કે ઘર આ કર મૈં ને ફિલ્મોં કી તમામ V.C.Ds તોડ ફોડ ડાલીં. દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી કી બ-ર-કત સે મૈં ને **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી કેસિટેં ઘર લા કર ખુદ ભી સુનીં ઔર ઘર વાલોં કો ભી સુનને કે લિયે દીં તો ઈન કી બ-ર-કતોં સે اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારા સારા ઘરાના **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તા હો કર કાદિરી ર-ઝવી સિલ્સિલે મેં દાખિલ હો ગયા.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

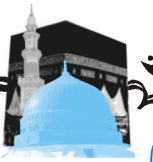

નેક બન્દોં કી શાનેં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ કી બ-ર-કતોં કે ક્યા કહને ! ઈસ મેં આશિકાને રસૂલ કી સોહબતેં, કુર્બતેં ઔર બ-ર-કતેં નસીબ હોતી હૈં, ઈન મેં કઈ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મક્બૂલ બન્દે હોતે હૈં જો અગર્ચે પહચાને નહીં જાતે મગર ઉન કી બ-ર-કતોં સે બેડા પાર હો જાતા હૈ. ઉ-લમા ફરમાતે હૈં : જહાં ચાલીસ મુસલ્માન સાલેહ (યા'ની નેક મુસલ્માન) જમ્અ હોતે હૈં ઉન મેં સે એક **વલિય્યુલ્લાહ** ઝરૂર હોતા હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 24, સ. 184, **ફરમાને મુસ્તફા.** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : બહુત સે બિખરે હુએ બાલોં, ગુબાર આલૂદા બદન વાલે ઔર દો પુરાને કપડોં વાલે ઐસે હોતે હૈં કે જિન કી પરવાહ નહીં કી જાતી અગર વોહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ પર કસમ ખા લેં તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન કી કસમ કો પૂરી ફરમા દેતા હૈ ઔર બરાઅ બિન માલિક (رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ) ઉન્હીં લોગોં મેં સે હૈં.

(سُنَنِ ترمذی ج۵ ص۴۶۰ حدیث۳۸۸۰)

અપને અચ્છે અચ્છે બન્દોં કે તુફૈલ ઐ કિબ્રિયા
મુઝ નિકમ્મે ઔર બુરે બન્દે કો ભી અચ્છા બના

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

હઝરતે બરાઅ બિન માલિક કી કબૂલિય્યતે દુઆ કી હિકાયત : મઝકૂરા હદીસે પાક કે રાવી ને **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ઈસ ફરમાને આલીશાન કે નતીજે મેં **એક ઈમાન અફરોઝ હિકાયત** બયાન ફરમાઈ હૈ, આપ ભી સુનિયે ઔર ઈમાન તાઝા કીજિયે ચુનાન્ચે રાવી કહતે હૈં : એક મર્તબા મુસલ્માનોં કા કુફ્ફાર સે આમના સામના હુવા તો કુફ્ફાર ને મુસલ્માનોં કો સખ્ત નુક્સાન પહોંચાયા. તો મુસલ્માનોં ને જમ્અ હો કર ઈન સે ગુઝારિશ કી : **ઐ બરાઅ** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ ! અપને રબ عَزَّوَجَلَّ કી કસમ દે કર ફત્હ કી દુઆ માંગિયે ! ઉન્હોં ને અર્ઝ કી : **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ !

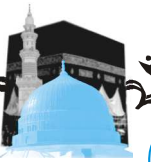

મૈં તુઝ કો તેરી હી કસમ દે કર દુઆ કરતા હૂં કે હમેં કુફ્ફાર પર ગ-લબા અતા ફરમા ઔર મુઝે અપને નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે પાસ પહોંચા દે (યા'ની શહાદત અતા ફરમા દે). ફૌરન હી આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી દુઆ મક્બૂલ હો ગઈ ઔર મુસલ્માનોં કો ફત્હ નસીબ હુઈ ઔર ઉસી લડાઈ મેં હઝરતે સય્યિદુના બરાઅ બિન માલિક رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ **શહીદ** હો ગએ. (اَلْمُستَدرَك لِلْحاكِم ج ٤ ص ٣٤٠ حديث ٥٣٢٥) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સ-દકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

चाहें तो ईशारों से अपने काया ही पलट दें दुन्या की
येह शान है ख़िदमत गारों की सरकार का आलम क्या होगा !

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગવય્યા, મુહદ્દિસ કૈસે બના ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારે અસ્લાફ رَحْمَةُاللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ કિસી કો બુરાઈ મેં મુબ્તલા દેખ કર હમદર્દી સે લબરેઝ દિલ કે સાથ ઉસ કી ઈસ્લાહ કે લિયે કોશાં હોતે, ઈસ ઝિમ્ન મેં મશહૂર સહાબી હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી **અધૂરી હિકાયત** મુલા-હઝા ફરમાઈયે ઔર દેખિયે કિસ તરહ આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને એક **ગવય્યે** કો અપની નઝરે કરામત સે અપને વક્ત કા અઝીમ મુહદ્દિસ વ ઈમામ બના દિયા ! ચુનાન્ચે **હઝરતે** સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ એક રોઝ કૂફે કે કરીબ કિસી મકામ સે ગુઝર રહે થે, એક ઘર કે પાસ **ઝાઝાન** નામી મશહૂર ગવય્યા (યા'ની ગુલૂકાર) નિહાયત હી સુરીલી આવાઝ મેં ગા રહા થા ઔર કુછ ઔબાશ લોગ શરાબ કે નશે મેં મસ્ત ગાને બાજે કી ધુનોં પર ઝૂમ રહે થે. હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા : કિતની પ્યારી આવાઝ હૈ ! અગર યેહ આવાઝ કિરાઅતે કુરઆને કરીમ કે લિયે ઈસ્તિ'માલ હોતી તો કુછ ઔર બાત હોતી ! યેહ ફરમા કર અપની મુબારક ચાદર ઉસ ગવય્યે (SINGER) કે સર પર ડાલી ઔર તશરીફ લે ગએ. **ઝાઝાન** ને લોગોં સે પૂછા :

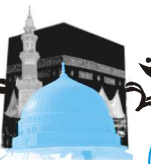

યેહ કૌન સાહિબ થે ? લોગોં ને બતાયા : મશ્હૂર સહાબી હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ. પૂછા : ઉન્હોં ને ક્યા ફરમાયા ? કહા : ફરમા રહે થે : કિતની પ્યારી આવાઝ હૈ ! અગર યેહ આવાઝ કિરાઅતે કુરઆને કરીમ કે લિયે ઈસ્તિ'માલ હોતી તો કુછ ઔર બાત હોતી ! યેહ સુન કર ઉસ પર રિક્કત તારી હો ગઈ વોહ ઉઠા ઔર ઉઠ કર ઉસ ને અપના **બાજા** ઝોર સે ઝમીન પર દે મારા, બાજે કે પરખ્ચે ઉડ ગએ, ફિર રોતા હુવા હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી ખિદમત મેં હાઝિર હો ગયા. આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઉસ કો ગલે સે લગા લિયા ઔર ખુદ ભી રોને લગે, ફિર આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા : જિસ ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે **મહબ્બત** કી મૈં ઉસ સે ક્યૂં **મહબ્બત** ન કરૂં ! **ઝાઝાન** ને ગાને બાજે સે તૌબા કર કે હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી સોહબત ઈખ્તિયાર કર લી ઔર કુરઆને પાક કી તા'લીમ હાસિલ કી ઔર ઉલૂમે ઈસ્લામિય્યા મેં ઐસા કમાલ હાસિલ કિયા કે બહુત બડે **ઈમામ** બન ગએ. (مرقاۃ المفاتیح ج٤ص٧٠٠ تحت الحدیث٢١٩٩،غنیۃ الطّالبین ج١ص٢٦٣) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.** اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

નિગાહે સહાબી મેં તાસીર દેખી
બદલતી હઝારોં કી તક્દીર દેખી

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે રસૂલ صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કે પ્યારે પ્યારે સહાબી رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી નઝર એક અનપઢ ગવય્યે (SINGER) પર પડ ગઈ તો ઉસ કો દ-ર-જએ ઈમામત પર સરફરાઝ કર દિયા ! જબ સહાબા عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان કી નઝર કા યેહ અસર હૈ તો નિગાહે મુસ્તફા صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કા ક્યા આલમ હોગા !

ચાહેં તો ઈશારોં સે અપને કાયા હી પલટ દેં દુન્યા કી
યેહ શાન હૈ ખિદમત ગારોં કી સરકાર કા આલમ ક્યા હોગા

નીઝ ઈસ ઈમાન અફરોઝ હિકાયત સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે ગાને બાજે બહુત બુરી ચીઝ હૈં અગર યેહ અચ્છી ચીઝ હોતે યા مَعَاذَاللّٰہ **રૂહ કી ગિઝા** હોતે તો સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ**

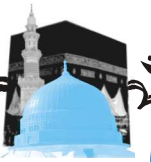

ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ઝાઝાન પર "કરામાતી ઈન્ફિરાદી કોશિશ" કરને કે બજાએ ઉસ કી હૌસલા અફ્ઝાઈ કરતે. مَعَاذَاللّٰہ عَزَّوَجَلَّ

ગાને બાજે કી મઝમ્મત પર ચાર રિવાયાત : **નેકી કી દા'વત** કા સવાબ કમાને કી નિય્યત કે સાથ મૂસીકી કી મઝમ્મત પર વારિદ કુછ **મ-દની ફૂલ** પેશ કરતા હૂં ઈસ સે સઆદત મન્દોં કી સમઝ મેં આ જાએગા કે હરગિઝ યેહ રૂહ કી ગિઝા નહીં બલ્કે ઈસ સે રૂહાનિય્યત તબાહ હોતી હૈ : ﴿1﴾ દો આવાઝોં પર દુન્યા વ આખિરત મેં લા'નત હૈ (1) ને'મત કે વક્ત બાજા (2) મુસીબત કે વક્ત ચિલ્લાના. (اَلْکَامِل فِی ضُعَفَاءِ الرِّجال لابن عَدِی ج۷ص۲۹۹)

﴿2﴾ હઝરતે અલ્લામા જલાલુદ્દીન સુયૂતી શાફેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِی નક્લ ફરમાતે હૈં : ગાને બાજે સે અપને આપ કો બચાઓ ક્યૂંકે યેહ શહ્વત કો ઉભારતે ઔર ગૈરત કો બરબાદ કરતે હૈં ઔર યેહ શરાબ કે કાઈમ મકામ હૈં, ઈસ મેં નશે કી સી તાસીર હૈ. (تفسیر دُرِّمَنثور ج۶ ص ۵۰۶، شُعَبُ الْإِیمان ج۴ص ۲۸۰ حدیث۵۱۰۸)

﴿3﴾ જો ગાને વાલી કે પાસ બૈઠે, કાન લગા કર ધ્યાન સે સુને તે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ બરોઝે કિયામત ઉસ કે કાનોં મેં સીસા ઉંડેલેગા. (ابنِ عساکر ج۵۱ ص۲۶۳) ﴿4﴾ ગાના ઔર લહ્વ દિલ મેં ઈસ તરહ નિફાક ઉગાતે હૈં જિસ તરહ પાની સબ્ઝા ઉગાતા હૈ. કસમ હૈ ઉસ ઝાતે મુકદ્દસ કી જિસ કે કબ્ઝએ કુદરત મેં મેરી જાન હૈ ! બેશક કુરઆન ઔર **ઝિક્રુલ્લાહ** ઝરૂર દિલ મેં ઈસ તરહ ઈમાન ઉગાતે હૈં જિસ તરહ પાની સબ્ઝ ઘાસ ઉગાતા હૈ. (اَلْفِردَوس بمأثور الْخطّاب ج۳ص۱۱۵ حدیث۴۳۱۹)

ગાને કે રસિયા કા ઇબ્રત નાક અન્જામ

અફ્સોસ ! સદ કરોડ અફ્સોસ ! આજ કલ મૂસીકી અક્સર મુસલ્માનોં કી નસ નસ મેં ઉતર ચુકી હૈ, તક્રીબન હર હર ચીઝ મેં મૂસીકી મુસલ્લત હૈ. કાર હો યા હવાઈ જહાઝ, ટ્રક હો યા બસ, ટેક્સી હો યા સૂઝૂકી, ગધાગાડી હો યા બૈલગાડી, મકાન હો યા દુકાન, કારખાના હો યા ગોદામ, હોટલ હો યા પાન કી હટ્ટી, ધોબી કી પાટ હો યા હજ્જામ કી હાટ, તક્રીબન હર જગહ મૂસીકી કી ધુનેં સુની જાતી હૈં. બચ્ચા આંખ હી મૂસીકી કે સુરોં મેં ખોલ રહા હૈ, બેચારે કે પિંઘોડે કે ઊપર ખિલોના લટકા દેતે હૈં જો ઉસ કો મૂસીકી સુનાતા ઔર સુલાતા હૈ,

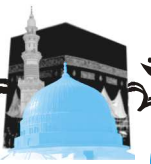

(શાયદ યેહી સબબ હો કે કઈ બદ નસીબ સિરહાને ગાને ચલાતે હૈં જભી ઉન્હેં નીંદ આતી હૈ) ખિલોનોં મેં ગુડિયા હો યા ભાલૂ, રેલગાડી હો યા હવાઈ જહાઝ સબ મેં મૂસીકી યહાં તક કે બચ્ચે કી જૂતિયાં ભી મૂસીકી બજાતી હૈં ! ફિર યેહ બચ્ચા અગર ઝિન્દા બચ ગયા તો બડા હો કર મૂસીકી સે કૈસે બચ સકેગા ? આઈયે ! એક "બડે બચ્ચે" કા ઈબ્રત નાક કિસ્સા સુનતે હૈં : મ-દની ચેનલ પર "મૂસીકી" કે ઉન્વાન પર હોને વાલે "મુકા-લમે" મેં સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ ને સુના કે હિન્દ સે આઈ હુઈ એક મેલ (Mail) મેં બતાયા ગયા કે એક નૌ જવાન કાનોં મેં ઈયર ફોન (EAR PHONE) લગાએ મૂસીકી કી ધુનોં ઔર ગાને કી સુરોં મેં મસ્ત બઢતા ચલા જા રહા થા, ઈસ કો હોશ હી ન રહા કે જાના કહાં હૈ ! ચલતે ચલતે વોહ રેલ કી **પટરી** પર ચઢ ગયા, એક દમ રેલગાડી આઈ ઔર ઉસ કો કુચલ કર ગુઝર ગઈ.

જહાં મેં હૈં ઈબ્રત કે હર સૂ નુમૂને — મગર તુઝ કો અન્ધા કિયા રંગો બૂ ને
કભી ગૌર સે ભી યેહ દેખા હૈ તૂ ને — જો આબાદ થે વોહ મહલ અબ હૈં સૂને
જગહ જી લગાને કી દુન્યા નહીં હૈ
યેહ ઈબ્રત કી જા હૈ તમાશા નહીં હૈ

લાશોં કે અમ્બાર : **દુન્યાએ** ઈસ્લામ કે મશહૂરો મા'રૂફ હ-નફી બુઝુર્ગ, આરિફ **બિલ્લાહ,** હઝરતે સય્યિદુના દાતા અલી હિજવેરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى સે મન્કૂલ એક રિવાયત કા ખુલાસા હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને હઝરતે **સય્યિદુના દાવૂદ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો બેહદ સુરીલી આવાઝ અતા ફરમાઈ થી, આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી ખુશ ઈલ્હાની સે પહાડ વજદ મેં આ જાતે, પરન્દે ઉડતે ઉડતે ગિર પડતે, ચરિન્દે ઔર દરિન્દે આવાઝ સુન કર જંગલોં સે નિકલ આતે, દરખ્ત ઝૂમને લગતે, બહતા પાની થમ જાતા, જંગલી જાનવર વગૈરા એક એક માહ તક ખાના પીના છોડ દેતે, છોટે બચ્ચે રોના ઔર દૂધ માંગના તર્ક કર દેતે, આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી પુરસોઝ આવાઝ કે અસર સે બા'ઝ અવકાત ઈન્સાનોં કી રૂહેં પરવાઝ કર જાતીં. એક બાર આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી પુરસોઝ આવાઝ સુન કર 100 ઔરતેં વફાત

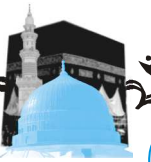

પા ગઈ. શૈતાન આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે **નેકી કી દા'વત** કે ઈસ અન્દાઝ સે બહુત પરેશાન થા. આખિરે કાર ઈસ ને બન્સરી ઔર **તમ્બૂરા** બનાયા ઔર ખૂબ ગાયા બજાયા. અબ લોગ દો ગુરૌહોં મેં તક્સીમ હો ગએ જો સઆદત મન્દ થે વોહ હઝરતે **સય્યિદુના દાવૂદ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી પુરસોઝ આવાઝ કે શૈદાઈ હુએ ઔર જો ગુમરાહ થે વોહ શૈતાન કે સાઝોં ઔર ગાનોં કી તરફ માઈલ હો ગએ. (كَشْفُ الْمَحْجُوب ص۴۰۷بِتَغَيُّر) વાકેઈ ગાના શૈતાન હી કી ઈજાદ હૈ જૈસા કે **"તફ્સીરાતે અહમદિય્યા"** કી ઈસ રિવાયત સે ભી ઈસ કી તાઈદ હોતી હૈ કે સરકારે નામદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : શૈતાન ને સબ સે પહલે **નૌહા** કિયા ઔર **ગાના** ગાયા. (تفسيراتِ اَحمديه ص۶۰۱، اَلْفِردَوس بمأثور الْخطّاب ج۱ص۲۷حديث۴۲)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મા'લૂમ હુવા કે ગાને બાજોં કા મૂજિદ શૈતાન મલ્ઊન હૈ ઔર ગાને બાજે સુનના સુનાના શૈતાન કે નક્શે કદમ પર ચલના ચલાના હૈ ઔર મુસલ્માનોં કો શૈતાન કે નક્શે કદમ પર ચલને કી મુમા-ન-અત કી ગઈ હૈ, ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન" સફહા 69** પર **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા પારહ 2 **સૂ-રતુલ બ-કરહ** આયત 208 મેં ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا ادْخُلُوْا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً ۪ وَلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۲۰۸﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન વાલો ! ઈસ્લામ મેં પૂરે દાખિલ હો ઔર શૈતાન કે કદમોં પર ન ચલો બેશક વોહ તુમ્હારા ખુલા દુશ્મન હૈ.

ફિલ્મ બીં કી આંખ મેં મહશર મેં આગ — આહ ! ભર જાએગી તૂ ફિલ્મોં સે ભાગ
બોંડ બાજોં સે તૂ કોસોં દૂર ભાગ — વરના દોઝખ કી તુઝે ખાએગી આગ
કર લે તૌબા રબ કી રહમત હૈ બડી
કબ્ર મેં વરના સઝા હોગી કડી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 667, 669)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

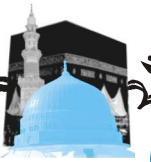

ક્યા વાકેઈ મૂસીકી રૂહ કી ગિઝા હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મુખ્તલિફ રિવાયાત વ હિકાયાત સે ઝાહિર હુવા કે ગાને બાજે ઔર મૂસીકી હરગિઝ રૂહ કી ગિઝા નહીં બલ્કે ઈસ સે રૂહાનિય્યત તબાહ હોતી હૈ. રૂહ કી ગિઝા તો **ઝિક્રુલ્લાહ** હૈ જૈસા કે પારહ 13 **સૂ-રતુર્રા'દ** આયત 28 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَىٕنُّ الْقُلُوْبُ ﴿۲۸﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : સુન લો **અલ્લાહ** કી યાદ હી મેં દિલોં કા ચૈન હૈ.

રૂહ કી ગિઝા નમાઝ હૈ જો કે ઝિક્ર હી હૈ ચુનાન્ચે પારહ 16 **સૂરએ તાહા** આયત નમ્બર 14 મેં ફરમાને ખુદાએ રહમાન عَزَّوَجَلَّ હૈ :

وَ اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْرِیْ ﴿۱۴﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર મેરી યાદ કે લિયે નમાઝ કાઈમ રખ.

ગાને બાજે ઔર મૂસીકી યેહ તો રૂહ મેં બિગાડ પૈદા કરતે હૈં, નમાઝોં ઔર ઈબાદતોં કી લઝ્ઝતેં તબાહ કરતે હૈં, શર્મો હયા કા ખૂન કરતે હૈં, મુસલ્માન ખવાતીન કો બે પર્દગી પર ઉભારતે હૈં, યકીનન ઈસે "રૂહ કી ગિઝા" કહના શૈતાની ઔર સાઝિશી ના'રા હૈ. અબ ગાને બાજે વાલોં ઔર ભંગડા ડાલને ઔર નાચ નખ્રે દિખાને વાલોં કો નાદાન મુસલ્માનોં મેં ઈઝ્ઝત કા મકામ દિયા જાને લગા ઔર ઈન્હેં ફનકાર, મૂસીકાર, ગુલૂકાર, પોપ સિંગર ઔર કૉમેડિયન વગૈરા કહા જાને લગા હૈ વરના ઈન કે અસ્લી અલ્કાબ ગવય્યા, મીરાસી, ડોમ વગૈરા હૈં. આજ કલ મન-ચલે લોગ જિસ કો "કૉમેડિયન" કહતે ઔર مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈઝ્ઝત કી નઝર સે દેખતે હૈં, ઉસ કા અસ્લ નામ નક્કાલ, મસ્ખરા, સવાંગિયા બહ્રૂપિયા ઔર ભાંડ ભગતિયા હૈ !

ગુલૂકારોં ઔર કૉમેડિયનોં કી ખિદમત મેં મ-દની ઇલ્તિજા : તમામ મુસલ્માન ગુલૂકારોં ઔર કૉમેડિયનોં કી ખિદમત મેં નિહાયત દર્દ ભરી મ-દની ઈલ્તિજા કરતા હૂં કે ઈન હરામ ઔર જહન્નમ મેં લે જાને વાલે કામોં સે સચ્ચી તૌબા કર લીજિયે. અગર ઈન કામોં પર કુછ કમાયા ભી તો યાદ રખિયે ! યેહ હરામ રોઝી હૈ, આપ ઉતના હી ખાએંગે જિતના પેટ હૈ, ઉતના હી પહનેંગે જિતના બદન કા સાઈઝ હૈ બાકી ઘર કે દીગર અફ્રાદ ઈસ્તિ'માલ કરેંગે ઔર આખિરત મેં જવાબ દેહ આપ હોંગે. દિલ બડા કીજિયે ઔર ગાને બાજે

www.dawateislami.net

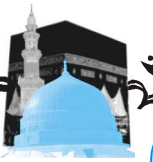

યા કૉમેડી કરને કી વજહ સે જિન જિન સે જો જો રકમ મિલી હૈ ઉન કો લૌટા દીજિયે, વોહ ન રહે હોં તો ઉન કે વારિસોં કો દે દીજિયે, જો ગાઇબ હો ચુકે હૈં યા જિન જિન કા યાદ નહીં ઉન કી રકમેં કિસી ફકીરે શર-ઈ કો પેશ કર દીજિયે. અગર્ચે ઐસા કરના નફ્સ પર સખ્ત દુશ્વાર હૈ મગર યેહ ક્યૂં ભૂલતે હૈં કે હર હાલ મેં મરના ઔર કબ્ર મેં ઉતરના ઔર અપની કરની કા ફલ ભુગતના હૈ, હરામ સે હાસિલ કી હુઈ રકમેં ન લૌટાઈ ઔર યેહ કબ્ર મેં સાંપ બિચ્છૂ બન કર લિપટ ગઈ તો ક્યા કરેંગે !

કર લે તૌબા રબ કી રહમત હૈ બડી
કબ્ર મેં વરના સઝા હોગી કડી

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 667)

(તફ્સીલી મા'લૂમાત કે લિયે બયાનાતે અત્તારિયા હિસ્સએ અવ્વલ મેં શામિલ રિસાલા "ગાને બાજે કી તબાહ કારિયાં" ઔર હિસ્સએ દુવુમ મેં સે "ગાનોં કે **35 કુફ્રિય્યા અશ્આર**" કા મુતા-લઆ ફરમાઈયે)

ડાન્સ ડાયરેક્ટર કી તૌબા : **કોરંગી** (બાબુલ મદીના કરાચી) મેં મુકીમ ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : ગાલિબન 1992 સિ.ઈ. કી બાત હૈ, હમ ઉન દિનોં ગુલિસ્તાને જૌહર (બાબુલ મદીના) મેં રહતે થે. છોટી સી ઉમ્ર મેં T.V. પર ફિલ્મેં ડિરામે દેખને કે મન્હૂસ શૌક ને મુઝે **નાચને** કા શૌકીન બના દિયા યહાં તક કે મૈં ને ડાન્સ કે મુકાબલોં મેં ભી હિસ્સા લિયા ઔર ઈન્આમાત ભી હાસિલ કિયે. જબ મેરી તસ્વીરેં અખ્બારાત મેં છપીં તો ખાનદાન મેં ખૂબ પઝીરાઈ મિલી, મૈં "ફૂલ કર કુપ્પા" હો ગયા ઔર ડાન્સ સીખને કી એકેડમી કે અન્દર દાખિલા લે લિયા ઔર ઈસ **મન્હૂસ ફન** મેં ઈતની મહારત હાસિલ કી, કે "ડાન્સ ડાયરેક્ટર" (યા'ની ડાન્સ સિખાને વાલા) બન ગયા. મૈં ને ફ્રાન્સ, થાઈલેન્ડ વગૈરા કા સફર કિયા ઔર હિન્દ સે "ક્લાસિકલ કથક ડાન્સ" ભી સીખા. અબ મૈં ઐસે મકામ પર પહોંચ ચુકા થા કે મશહૂર અદાકારાએં ઔર અદાકાર મુઝ સે ડાન્સ સીખા કરતે થે. ઈસ બે હયાઈ કે માહોલ મેં મુઝે ઐસી જવાન લડકિયાં ભી મિલીં જો અચ્છે સે અચ્છા ડાન્સ સીખને કે લાલચ મેં "કુછ ભી" કરને કો તય્યાર થીં.

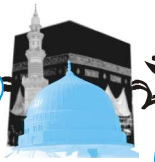

મુઝે દુરૂદો સલામ સે મહબ્બત થી : **ઈસી** દૌરાન મેરી વાલિદા કા ઇન્તિકાલ ભી હુવા મગર મેરી આંખેં ન ખુલીં. લેકિન વાલિદા કી હિદાયત કી બદૌલત દુરૂદે પાક સે **મહબ્બત** થી. ગાલિબન એપ્રિલ 2005 સિ.ઈ. મેં એક ડાન્સ પ્રોગ્રામ કે સિલ્સિલે મેં મર્કઝુલ ઔલિયા લાહોર જાના હુવા, **હુઝૂર દાતા ગન્જ બખ્શ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે મઝારે પુર અન્વાર કે સામને સે ગુઝરતે હુએ મૈં ને ઉન્હેં **દુરૂદે પાક** પઢ કર ઈસાલે સવાબ કિયા.

મર્હૂમ વાલિદૈન આગ કી લપેટ મેં થે : **નાચ** નાચ કર થક હાર કર જબ સોયા તો ખ્વાબ કે અન્દર ક્યા દેખતા હૂં કે મેરે મર્હૂમ વાલિદૈન ભડક્તી આગ કે ઘેરે મેં હૈં ઔર મુઝે દેખ કર ચિલ્લા ચિલ્લા કર કુછ યૂં કહ રહ હૈં : "હમ તેરી ઈસ્લામી તરબિય્યત કરને મેં કોતાહી કર ગએ, હાએ હમારી ખરાબી ! તૂ ડાન્સર ઔર શરાબી બન ગયા ! અબ તેરી વજહ સે આગ હમેં જલા રહી હૈ, તૂ તૌબા કર લે તાકે તૂ ભી અઝાબ સે બચે ઔર હમ ભી છુટેં." મૈં ખ્વાબ મેં રોને લગા ઔર મેરી આંખ ખુલ ગઈ ઔર મૈં કાફી દેર તક રોતા રહા.

દાતા દરબાર મેં કરમ બાલાએ કરમ : ફિર મૈં **હુઝૂર દાતા ગન્જ બખ્શ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે મઝારે પુર અન્વાર પર હાઝિર હુવા, કદમોં કી તરફ બૈઠ કર રો રો કર મૈં ને દાતા સાહિબ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه સે ફરિયાદ કી : "**યા દાતા !** અબ આપ હી મુઝે સંભાલિયે !" ઇતને મેં કિસી ને મેરે કન્ધે પર હાથ રખા, સર ઉઠા કર દેખા તો સફેદ લિબાસ ઔર સર પર સબ્ઝ ઇમામે મેં મલ્બૂસ એક સાહિબ થે, જો કે મુશ્ફિકાના લહજે મેં ફરમા રહે થે : બેટા ! મૌત કિસી ભી વક્ત આ સકતી હૈ, જલ્દ ગુનાહોં સે તૌબા કર લો. મૈં ને પૂછા : મૈં કહાં જાઊં ? મુસ્કુરા કર ફરમાને લગે : "બાબુલ મદીના કરાચી આ જાઓ." યેહ કહ કર વોહ એક દમ મેરી નઝરોં સે ઓઝલ હો ગએ ! યેહ મેરી બેદારી કા વાકિઆ હૈ.

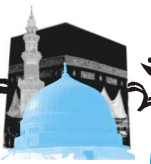

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

જબ મૈં ને મ-દની કાફિલે મેં સફર કિયા.....: મૈં બાબુલ મદીના કરાચી પહોંચા ઔર એક મુબલ્લિગે દા'વતે ઇસ્લામી સે મુલાકાત હુઈ તો ઉન કી ઇન્ફિરાદી કોશિશ સે મૈં ને સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે **મ-દની કાફિલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફર ઇખ્તિયાર કિયા. જબ અમીરે કાફિલા ને સીખને સિખાને કે હલ્કે મેં **ગુસ્લ કા તરીકા** બતાયા તો મેરા દિલ ઉછલ કર હલ્ક મેં આ ગયા કે **યા ખુદા !** મૈં તો નાપાકી કી હાલત મેં હૂં, ફૌરન મસ્જિદ સે બાહર નિકલા ઔર ઉસી વક્ત ગુસ્લ કિયા. મ-દની કાફિલે મેં બતાએ જાને વાલે તરીકે કે મુતાબિક મૈં ને રાત **સલાતુત્તૌબા** પઢી ઔર સો ગયા.

મૈં ને ઈમાન અફ્રોઝ ખ્વાબ દેખા : **મૈં** ને ખ્વાબ મેં દેખા કે વાલિદએ મર્હૂમા ચાંદ સા ચેહરા ચમકાએ **મસ્જિદુન્ન-બવિય્યિશરીફ** عَلٰى صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام મેં નમાઝ અદા કર રહી હૈં, સલામ ફૈરને કે બા'દ ઉન્હોં ને મુઝે ગલે લગા લિયા. મૈં રોને લગા, અમ્મીજાન ને કહા : અબ મૈં બહુત ખુશ હૂં, આઓ ! નમાઝ પઢતે હૈં, ફારિગ હો કર મૈં ને અબ્બૂજાન કે બારે મેં પૂછા તો ઉન્હોં ને એક તરફ ઇશારા કિયા. મૈં ઉસ તરફ ચલ દિયા, ચલતે ચલતે એક બહુત બડે મૈદાન મેં પહોંચ ગયા, દરમિયાન મેં શીશે કા એક કમરા થા, બહુત સે લોગ ઉસ કે અન્દર જાને કી નાકામ કોશિશેં કર રહે થે, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં બડે આરામ સે અન્દર ચલા ગયા, વહાં **પાંચ બુઝુર્ગ** થે, એક બુઝુર્ગ જો દરમિયાન મેં કદરે ઊંચાઈ પર તશરીફ ફરમા થે, ઉન કે ચેહરે પર ઇતના નૂર થા કે નિગાહ નહીં ઠહર રહી થી. મૈં ને ઉન બુઝુર્ગોં સે પૂછા : મેરે અબ્બૂજાન કહાં હૈં ? તો એક બુઝુર્ગ ને કમરે કે પિછ્લે હિસ્સે કી તરફ ઇશારા કિયા. વહાં ગયા તો વાલિદ સાહિબ અંધેરે મેં બૈઠે ઝારો કિતાર રો રહે થે. મૈં ને રોને કા સબબ પૂછા : જવાબ દિયા : હર એક ઉન બુઝુર્ગોં કો તોહફે પેશ કર રહા હૈ મગર મૈં ક્યા પેશ કરૂં, તુમ મુઝે કુછ ભિજવાતે હી નહીં ! યકાયક એક નૂર કા તશ્ત મેરે હાથ મેં આ ગયા, મૈં ને વાલિદે મર્હૂમ કો દે દિયા, વાલિદ સાહિબ મુઝે સાથ લિયે કમરે મેં દાખિલ હો ગએ ઔર નૂરાની

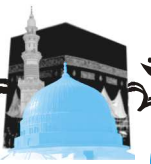

ચેહરે વાલે બુઝુર્ગ કી ખિદમત મેં વોહ નૂરાની થાલ પેશ કર દિયા. ફિર હમ વહાં સે બાહર નિકલ આએ, **ઉસ વક્ત મેરે દિલ મેં ખયાલ આયા કે હો ન હો યેહ નૂરાની ચેહરે વાલે બુઝુર્ગ મેરે નૂર વાલે આકા મુહમ્મદે મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم થે. ફિર મેરી આંખ ખુલ ગઈ. દેખા તો મેરા જિસ્મ ખુશ્બૂ સે મહક રહા થા. યેહ ઈમાન અફરોઝ ખ્વાબ દેખને કે બા'દ મૈં ને તમામ ગુનાહોં સે સચ્ચી પક્કી તૌબા કી ઔર અમીરે કાફિલા કે હાથોં **અપને સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ સજા લિયા ઔર દાઢી શરીફ બઢાને કી ભી નિય્યત કર લી.**

લોહે કી સલાખ મેરે બાઝૂ કે આર પાર કર દી : ચૂંકે મ-દની કાફિલે મેં સફર સે પહલે મૈં એક મેડમ કે લિયે કામ કરતા થા જો ડાન્સ શોઝ કી બહુત બડી ઓર્ગેનાઈઝર (યા'ની **મુન્તઝિમા**) થી, ઉસ ને મુઝે કિયામ વ તઆમ ઔર સુવારી વગૈરા કી બહુત સી આસાઈશેં દે રખી થીં, ઉસ કો પતા ચલા તો વોહ મેરે ઘર પહોંચી ઔર મુઝે બુરા ભલા કહને લગી ઔર મેરા ઈમામા તક સર સે ઉતાર કર ફેંક દિયા ! જબ મૈં ઉસ કે રો'બ મેં નહીં આયા તો દૂસરી મર્તબા વોહ સાથ મેં ગુન્ડે લાઈ જિન્હોં ને મુઝ પર બે તહાશા તશદ્દુદ કિયા યહાં તક કે લોહે કી એક સલાખ મેરે બાઝૂ કે આર પાર કર કે મુઝે શદીદ ઝખ્મી કર દિયા, મૈં જાન બચા કર વહાં સે ભાગ નિકલા ઔર એક ઈસ્લામી ભાઈ કે હાં પનાહ લી, ઉન્હોં ને મેરા ઈલાજ કરવાને કે સાથ ઔર ભી બહુત કુછ તઆવુન કિયા. **અલ્લાહ** તઆલા ઉન્હેં જઝાએ ખૈર દે.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મૈં ને મ-દની મર્કઝ મેં મુખ્તલિફ કોર્સિઝ કિયે : કુછ હી દિનોં બા'દ મૈં ને **દા'વતે ઈસ્લામી** કે આલમી મ-દની મર્કઝ ફૈઝાને મદીના બાબુલ મદીના કરાચી મેં 63 રોઝા **મ-દની તરબિય્યતી કોર્સ** ઔર 41 દિન કા **મ-દની કાફિલા કોર્સ** કરને કી સઆદત પાઈ. ફિર મૈં ને **ઈમામત કોર્સ** મેં ભી દાખિલા લિયા, ચન્દ હી દિન ગુઝરે થે કે મૈં ને 12 માહ કે મ-દની કાફિલે મેં સફર કે લિયે ખુદ કો પેશ કર દિયા.

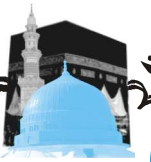

મેરી પેન્ટ શર્ટ વાલી મોડર્ન બીવી : **મેરા** અક્સર ખાનદાન ઈંગ્લેન્ડ મેં મુકીમ થા, **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તા હોને સે પહલે હી ખાનદાન કી એક પેન્ટ શર્ટ પહનને વાલી ઈન્તિહાઈ મૉડર્ન લડકી સે મેરા નિકાહ હો ચુકા થા. જબ ઉસે મેરી **તૌબા** કા ઈલ્મ હુવા તો બિદક ગઈ, દાઢી કટવાને કા મુતા-લબા કિયા, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં તૌબા પર કાઈમ રહા જિસ કે સબબ ઉસ ને કોર્ટ કે ઝરીએ મુઝ સે તલાક લે લી. ઈસ કિસ્સે કી વજહ સે મેરે અપને બહન ભાઈ ભી મુઝ સે રૂઠ ગએ. મેરે વાલિદૈન તો દુન્યા મેં થે નહીં યૂં મૈં તને તન્હા રહ ગયા. અબ દા'વતે ઈસ્લામી વાલે હી મેરે રિશ્તેદાર ઔર સબ કુછ થે, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ્લામી ભાઈયોં ને ઈતની **મહબ્બત** દી કે મૈં અપનોં કી જુદાઈ કા ગમ ભૂલ ગયા.

મ-દની મર્કઝ મેં એ'તિકાફ કિયા તો રોઝગાર મિલ ગયા : اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **૨-મઝાનુલ મુબારક** (1426 સિ.હિ., 2005 સિ.ઈ.) મેં આલમી મ-દની મર્કઝ **ફૈઝાને મદીના** કે અન્દર હોને વાલે ઈજતિમાઈ એ'તિકાફ મેં શિર્કત કી સઆદત મિલી, એક દિન બયાન મેં મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી ને મેરે **મુ-તઅલ્લિક મ-દની બહાર** સુનાઈ તો એક ઈસ્લામી ભાઈ કો મુઝ સે બહુત હમદર્દી હો ગઈ ઔર ઉન્હોં ને **ઈદુલ ફિત્ર** કે તક્રીબન એક હફ્તે બા'દ મુઝે સિટી ગવર્નમેન્ટ મેં મુલા-ઝમત પર લગવા દિયા, ફિર મેરી મ-દની માહોલ મેં શાદી ભી હો ગઈ, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ ! તા દમે તહરીર ડિવીઝન સત્હ પર "મજલિસે ડૉક્ટર્ઝ" ઔર "મજલિસે ખેલ" કે રુક્ન કે તૌર પર અપની સુન્નતોં ભરી તહરીક, **"દા'વતે ઈસ્લામી"** કી તરક્કી કે લિયે કોશાં હૂં. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસી સાલ (યા'ની 2011 સિ.ઈ. મેં) દોબારા 12 માહ કે **મ-દની કાફિલે** મેં સફર કી પક્કી નિય્યત હૈ.

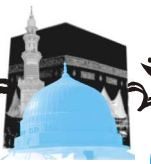

મ-દની બહાર કે ઝરીએ મ-દની બહાર : **મેરી** યેહી મ-દની બહાર દુન્યા કે વાહિદ હકીકી ઈસ્લામી ચેનલ "મ-દની ચેનલ" પર ભી દિખાઈ ઔર સુનાઈ ગઈ તો મુઝે હૈદરઆબાદ કે ઈસ્લામી ભાઈ કા ફોન આયા કે યહાં પર એક બદ મઝહબ આપ કી મ-દની બહાર દેખ કર બહુત **મુ-તઅસ્સિર** હુવા હૈ ઔર આપ સે મિલના ચાહતા હૈ, અગર આપ સમઝાએંગે તો ઉમ્મીદ હૈ વોહ તૌબા કર લેગા, મૈં ઈન્ફિરાદી કોશિશ કી નિય્યત સે હૈદરઆબાદ પહોંચ ગયા, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ! ઉસ બદ મઝહબ ને ન સિર્ફ ખુદ બુરે અકાઈદ સે તૌબા કી બલ્કે ઉસ કે અક્સર ઘર વાલે ભી તાઈબ હો ગએ ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો કર સરકારે ગૌસે પાક رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે મુરીદ બન ગએ. **અલ્લાહ** તઆલા મુઝે ઔર મેરે કુમ્બે કો દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ મેં ઈસ્તિકામત ઈનાયત ફરમાએ. اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

ગિર પડ કે યહાં પહોંચા, મર મર કે ઈસે પાયા
છૂટે ન ઈલાહી ! અબ સંગે દરે જાના ન

(સામાને બખ્શિશ, સ. 153)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇસ મઝકૂરા મ-દની બહાર કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ "મ-દની બહાર" સે હમેં બે શુમાર મ-દની ફૂલ ચુનને કો મિલતે હૈં. મસલન ﴿1﴾ ઘર કે અન્દર અગર T.V. પર ફિલ્મેં ડિરામે ગાને બાજે ચલતે હોં તો અપની ઔર ઔલાદ કે કિરદાર કી તબાહી કા સામાન હોતા હૈ જૈસા કે "બચ્ચા" ફિલ્મેં દેખ દેખ કર "ડાન્સ ડાએરેક્ટર" બન ગયા ! ﴿2﴾ દુરૂદ શરીફ સે **મહબ્બત** ભી ગુનાહોં ભરી ઝિન્દગી સે છુટકારે કા સબબ બનતી હૈ જૈસા કે સાબિકા ડાન્સ ડાએરેક્ટર કા હુવા ﴿3﴾ બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن કો ઈસાલે સવાબ કરના હિદાયત કા ઝરીઆ બન સકતા હૈ જૈસા કે સાહિબે મ-દની બહાર ને દુરૂદ શરીફ પઢ કર હુઝૂર દાતા સાહિબ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કો ઈસાલે સવાબ કિયા તો

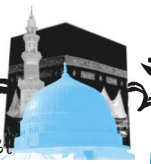

હિદાયત કી સબીલ બનની શુરૂઅ હુઈ ﴿4﴾ ઔલાદ કી ઈસ્લામી તરબિય્યત ન કરના ઔર બા વુજૂદે કુદરત ઉન કો ગુનાહોં સે બાઝ ન રખના ભી અઝાબ કા બાઇસ બનતા હૈ જૈસા કે ''સાહિબે મ-દની બહાર'' ને અપને ફૌત શુદા વાલિદૈન કો ખ્વાબ મેં આગ કી લપેટ મેં દેખા ઔર વાલિદૈન ને અપને અઝાબ કા સબબ બેટે કા **ડાન્સર** ઔર **શરાબી** હોના બતાયા. **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા પારહ 28 **સૂ-રત્તુહ્રીમ** કી આયત 6 મેં ઈર્શાદ ફરમાતા હૈ :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَ اَهْلِيْكُمْ نَارًا وَّ قُوْدُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ

(پ۲۸،التحریم:۶)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન વાલો ! અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો ઉસ આગ સે બચાઓ જિસ કે ઈંધન આદમી ઔર પથ્થર હૈં.

અહલે ખાના કો દોઝખ સે કૈસે બચાએં ? : **ઈસ** આયતે કરીમા કે તહ્ત **ખઝાઈનુલ ઈરફાન** મેં હૈ, **અલ્લાહ** તઆલા ઔર ઉસ કે રસૂલ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ફરમાં બરદારી ઇખ્તિયાર કર કે, ઇબાદતેં બજા લા કર, ગુનાહોં સે બાઝ રહ કર ઘર વાલોં કો નેકી કી હિદાયત ઔર બદી સે મુમા-ન-અત કર કે ઔર ઉન્હેં ઈલ્મ વ અદબ સિખા કર (અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો જહન્નમ કી આગ સે બચાઓ) ﴿5﴾ ઔલાદ ગુનાહોં સે તૌબા કર કે, નેકિયોં મેં લગે તો ફૌત શુદા વાલિદૈન કો **કબ્ર** મેં ઈસ કી બ-ર-કતેં પહોંચતી હૈં જૈસા કે સાહિબે મ-દની બહાર ને અપને વાલિદૈને મર્હૂમૈન કો ખ્વાબ કે અન્દર અઝાબ મેં પાયા, જબ **તૌબા** કી ઔર રાહે રાસ્ત અપનાઈ તો વોહી વાલિદૈન ખ્વાબ મેં અચ્છી હાલત મેં દિખાએ ગએ. લિહાઝા ગુનાહ કરને વાલી ઔલાદ કો ચાહિયે કે ઈસ લિયે ભી તૌબા કર લે કે ઉસ કે વાલિદૈને મર્હૂમૈન કબ્રોં મેં રન્જીદા ન હોં, ઈસ ઝિમ્ન મેં એક રિવાયત મુલા-હઝા હો ચુનાન્ચે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન અનિલ ઉયૂબ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ગૈબ નિશાન હૈ : ''પીર ઔર જુમા'રાત કે દિન આ'માલ **અલ્લાહ** કે عَزَّوَجَلَّ હુઝૂર પેશ કિયે જાતે હૈં ઔર **જુમુઆ** કે દિન અમ્બિયાએ કિરામ (عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام) ઔર આબાઅ ઔર ઉમ્મહાત (યા'ની બાપોં ઔર માંઓં) કે સામને પેશ કિયે

www.dawateislami.net

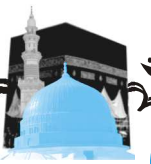

જાતે હૈં વોહ ઈન કી નેકિયાં દેખ કર ખુશ હોતે હૈં ઔર ઉન કે ચેહરોં કી સફેદી ઔર ચમક મેં ઈઝાફા હોતા હૈ પસ તુમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરતે રહો ઔર અપને મુર્દોં કો તક્લીફ ન પહોંચાઓ.''

(نوادرُالاصول ج۱ص۶۷۱حدیث۹۲۵)

મર્હૂમ વાલિદૈન પર ઔલાદ કે આ'માલ કી પેશી : બેટે કે આ'માલ વાલિદે મર્હૂમ કો પેશ કિયે જાને કે ઝિમ્ન મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 413 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, ''ઉયૂનુલ હિકાયાત જિલ્દ 2'' **સફ્હા** 343 પર દી હુઈ એક ઈમાન અફ્રોઝ હિકાયત ચન્દ અલ્ફાઝ કી તબ્દીલી કે સાથ પેશ કી જાતી હૈ ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના સ-દકા બિન સુલૈમાન જા'ફરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : મેરા ઉન્ફુવાને શબાબ થા (યા'ની જવાની કે ઈબ્તિદાઈ દિન થે) ઔર મૈં બુરી આદતોં ઔર દુન્યા કી રંગીનિયોં મેં મગન થા, મગર જબ મેરે વાલિદ સાહિબ કા ઈન્તિકાલ હુવા તો મેરા દિલ ચોટ ખા ગયા. મૈં ને અપની સાબિકા ખતાઓં પર શરમિન્દા હોતે હુએ બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં **તૌબા** કર લી ઔર આ'માલે સાલિહા (યા'ની નેકિયોં) કી તરફ રાગિબ હો ગયા. શામતે નફ્સ સે એક દિન ફિર કિસી બુરે કામ કા મુર-તકિબ હો ગયા તો ઉસી રાત વાલિદે મર્હૂમ ખ્વાબ મેં આએ ઔર ફરમાયા : ''મેરે બેટે ! તેરે આ'માલ મેરે સામને પેશ કિયે જાતે હૈં તો મુઝે બહુત ઝિયાદા ખુશી હોતી હૈ ક્યૂંકે વોહ નેક લોગોં કે આ'માલ જૈસે હોતે હૈં, લેકિન ઈસ મર્તબા જબ તેરે આ'માલ પેશ કિયે ગએ તો મુઝે બહુત શરમિન્દગી કા સામના કરના પડા. ખુદારા ! મુઝે મેરે ફૌત શુદા દોસ્તોં કે સામને રુસ્વા ન કિયા કરો.'' બસ ઈસ ખ્વાબ કે બા'દ મેરી ઝિન્દગી મેં ઈન્કિલાબ આ ગયા, મૈં ડર ગયા ઔર તૌબા પર ઈસ્તિકામત ઈખ્તિયાર કર લી. ઈસ હિકાયત કે રાવી કહતે હૈં : તહજ્જુદ કી નમાઝ મેં હમ હઝરતે સય્યિદુના સ-દકા બિન સુલૈમાન જા'ફરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કો ઈસ તરહ મુનાજાત કરતે હુએ સુનતે થે : ઐ સાલિહીન કી ઈસ્લાહ કરને વાલે ! ઐ ભટકે હુવોં કો સીધી રાહ ચલાને વાલે ! ઐ ગુનાહગારોં પર રહ્મ ફરમાને વાલે ! મૈં તુઝ સે ઐસી તૌબા કા સુવાલ કરતા હૂં જિસ કે બા'દ કભી ગુનાહ કી તરફ ન જાઊં, કભી બુરાઈ વ ઝુલ્મ કી તરફ નઝર ઉઠા કર ભી ન દેખૂં, ઐ ખાલિક વ માલિક عَزَّوَجَلَّ ! મુઝે **સચ્ચી તૌબા** કી તૌફીક અતા ફરમા. **(عُیونُ الحِکایات ص۴۰۱)**

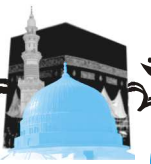

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

નફ્સો શૈતાન હો ગએ ગાલિબ ઈન કે ચુંગલ સે તૂ છુડા યા રબ
કર કે તૌબા મૈં ફિર ગુનાહોં મેં હો હી જાતા હૂં મુબ્તલા યા રબ
નીમ જાં કર દિયા ગુનાહોં ને
મર્ઝે ઈસ્યાં સે દે શિફા યા રબ

ડાન્સ કો જાઇઝ કહના કૈસા ? : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 692 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "કુફ્રિય્યા કલિમાત કે બારે મેં સુવાલ જવાબ" **સફ્હા** 403 તા 404 સે એક નિહાયત મુફીદ સુવાલ વ જવાબ મુલા-હઝા કીજિયે : **સુવાલ :** "મુરવ્વજા ડાન્સ કો જાઈઝ કહના" કૈસા હૈ ? **જવાબ :** ફુ-કહાએ કિરામ رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ફરમાતે હૈં : જો **રક્સ** કરને કો જાઈઝ સમઝે ઉસ પર **હુક્મે કુફ્ર** હૈ. (دُرِّمُختار ج٦ ص٣٩٦) યહાં **રક્સ** સે મુરાદ લચકે તોડે કે સાથ કિયા જાને વાલા વોહ નાચ (ડાન્સ) હૈ જો કે શરઅન **ના જાઈઝ** હૈ. ઈશ્કે હકીકી કે બાઈસ બે ખુદી મેં ઝૂમના, **વજ્દ** તારી હોના યા **તવાજુદ** યા'ની આશિકાને ખુદા વ રસૂલ કે વજ્દે સાદિક કી મુખ્લિસાના નક્કાલી مَعَاذَاللهِ عَزَّوَجَلَّ કુફ્ર નહીં બલ્કે ઐન સઆદત હૈ.

મુઝે નાચ ગાને સે નફ્રત અતા હો
મેરી મગ્ફિરત બે હિસાબ ઐ ખુદા હો

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

નેકી કી દા'વત કા તારિક હુઝૂર عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام **કે તરીકે પર નહીં :** હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે સરદારે મક્કએ મુકર્રમા, સુલ્તાને મદીનએ મુનવ્વરહ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈર્શાદ હૈ : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيْرَنَا وَيُوَقِّرْ كَبِيْرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ

www.dawateislami.net

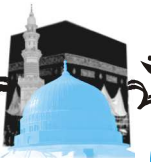

યા'ની વોહ હમ મેં સે નહીં જો હમારે **છોટોં** પર રહ્મ ન કરે ઔર **બડોં** કી ઈઝ્ઝત ન કરે ઔર **નેકી કા હુક્મ** ન દે ઔર બુરાઈ સે મન્અ ન કરે. **(سُنَنِ ترمذی ج۳ص۳۷۰حدیث۱۹۲۸)**

નેકી કી દા'વત સિર્ફ ઉ-લમા પર નહીં અવામ પર ભી લાઝિમ હૈ : **મુફ્સ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે પાક કે અલ્ફાઝ "**નેકી કા હુક્મ** ન દે ઔર બુરાઈ સે મન્અ ન કરે" કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : હર શખ્સ અપની તાકત ઔર અપને ઈલ્મ કે મુતાબિક દીની અહકામ લોગોં મેં જારી કરે. યેહ સિર્ફ ઉ-લમા કા હી ફર્ઝ નહીં સબ પર લાઝિમ હૈ, હાકિમ હાથ સે બુરાઈયાં રોકે, આલિમ આમ ઝબાની તબ્લીગ સે યેહ ફર્ઝ અન્જામ દે. ફી ઝમાના ઈસ સે બહુત ગફ્લત હૈ.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 416)

મૈં નેકી કી દા'વત કી ધૂમ મચાઉં
તૂ કર ઐસા જઝબા અતા યા ઈલાહી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

આ'રાબી ને જબ મસ્જિદ મેં પેશાબ કર દિયા.....: હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે એક મર્તબા હમ નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને બહ્રો બર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સાથ મસ્જિદ મેં મૌજૂદ થે કે એક આ'રાબી (યા'ની દેહાતી) આયા ઔર મસ્જિદ મેં ખડે હો કર પેશાબ કરના શુરૂઅ કર દિયા. જનાબે રિસાલત મઆબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે અસ્હાબ رَضِىَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُم ને ઉસે પુકારા : "ઠહરો !" આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે ઈસે ન રોકો છોડ દો. સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ખામોશ હો ગએ હત્તા કે ઉસ ને પેશાબ કર લિયા. ફિર **મુબલ્લિગે આ'ઝમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસે બુલા કર (નરમી વ શફકત) સે ફરમાયા : "**યેહ મસાજિદ પેશાબ ઔર ગન્દગી કે લિયે નહીં**" યેહ તો સિર્ફ **અલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ઝિક્ર, નમાઝ ઔર તિલાવતે કુરઆન કે લિયે હૈં. ફિર આપ عَزَّ وَجَلَّ

www.dawateislami.net

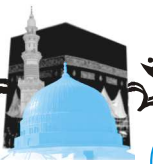

ને કિસી કો પાની લાને કા હુક્મ દિયા, વોહ પાની કા ડોલ લાયા ઔર ઉસ (યા'ની પેશાબ કી જગહ) પર બહા દિયા.

(صَحِيح مُسلِم ص١٦٤ حديث ٢٨٠)

નેકી કી દા'વત મેં નરમી ઝરૂરી હૈ : મુફસ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફતી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ઈસ હદીસે મુબા-રકા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : ખયાલ રહે કે (**નજિસ** યા'ની નાપાક) ઝમીન અગર્ચે સૂખ કર પાક હો જાતી હૈ (જબ કે ઉસ સે નજાસત કે અ-સરાત ઝાઈલ હો જાએં) લેકિન ઝમીન કા ધોના બહુત હી બેહતર હૈ કે ઈસ સે ગન્દગી કા રંગ વ બૂ ભી જલ્દી જાતા રહતા હૈ ઔર ઈસ સે **તયમ્મુમ** ભી જાઈઝ હો જાતા હૈ. ઈસ હદીસ (મેં પાની કા ડોલ બહાને કે તઝકિરે) સે યેહ લાઝિમ નહીં આતા કે નાપાક ઝમીન બિગૈર ધોએ પાક નહીં હો સકતી નીઝ મસ્જિદ મેં પાકી કે ઈલાવા સફાઈ ભી ચાહિયે ઔર યેહ ધુલને સે હી હાસિલ હોતી હૈ. મઝીદ ફરમાતે હૈં : ઈસ મેં મુબલ્લિગીન કો તરીકએ તબ્લીગ કી તા'લીમ હૈ કે તબ્લીગ અખ્લાક ઔર નરમી સે હોની ચાહિયે.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 326)

પેશાબ કરતે કરતે અચાનક રુક જાને કે તિબ્બી નુક્સાનાત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જબ કોઈ પેશાબ કર રહા હો ઉસ કો ચૌંકા દેને વાલી આવાઝ લગાને ઔર ડરાને સે બચના ચાહિયે ક્યૂંકે પેશાબ કરતે કરતે કિસી ખૌફ વગૈરા કે સબબ અધૂરા પેશાબ ફૌરન રોક દેને સે તિબ્બી તૌર પર ઈતને સખ્ત નુક્સાનાત પહોંચ સકતે હૈં જિતને સાંપ કે ડસને સે ભી નહીં હો સકતે ! પેશાબ અધૂરા છોડ દેને કી વજહ સે જુનૂન (યા'ની પાગલ પન ઔર બેહોશી કે દૌરે પડને) ઔર ગુર્દોં કી મોહલિક બીમારિયાં હો સકતી હૈં.

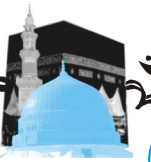

ખડે ખડે પેશાબ કરના સુન્નત નહીં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામ ભાઈયો ! બયાન કર્દા રિવાયત મેં ખડે ખડે પેશાબ કરને કા તઝકિરા હૈ, ઈસ ઝિમ્ન મેં અર્ઝ હૈ કે ખડે ખડે પેશાબ કરના સુન્નત નહીં હૈ ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1250 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"બહારે શરીઅત"** જિલ્દ અવ્વલ **સફ્હા** 407 પર હૈ : **ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિ-દતુના** આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنۡہَا ફરમાતી હૈં : જો શખ્સ તુમ સે યેહ કહે કે નબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ખડે હો કર પેશાબ કરતે થે તો તુમ ઉસે સચ્ચા ન જાનો, હુઝૂર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم નહીં પેશાબ ફરમાતે મગર બૈઠ કર.

(سُنَنِ ترمذی ج ۱ ص ۹۰ حدیث ۱۲)

ખડે ખડે પેશાબ કરને કે નુક્સાનાત : અફ્સોસ ! આજ કલ ખડે ખડે પેશાબ કરને કા આમ રવાજ હો ચુકા હૈ બિલ ખુસૂસ મતાર (AIR PORT) ઔર દીગર ખાસ ખાસ મકામાત પર ખડે હો કર પેશાબ કરને કા મખ્સૂસ ઈન્તિઝામ હોતા હૈ. ઈસ તરહ પેશાબ કરને સે જહાં **સુન્નત** ફૌત હોતી હૈ વહાં ઈસ કે તિબ્બી નુક્સાનાત ભી હૈં ચુનાન્ચે તિબ્બી તહકીક કે મુતાબિક ખડે ખડે પેશાબ કરને સે મસાને કા ગુદ્દૂદ મુ-તવર્રિમ હો કર (યા'ની સૂજ કર) બઢ જાતા હૈ જિસ કે બાઈસ પેશાબ તક્લીફ સે આને, ધાર પતલી હોને, કતરા કતરા આને બલ્કે પેશાબ બન્દ હો જાને કે અમરાઝ પૈદા હો સકતે હૈં. ખડે ખડે પેશાબ કરને વાલે બા'ઝ લોગ બિગૈર ધોએ યા બે ખુશ્ક કિયે પેન્ટ કા બટન યા ઝન્જીર બન્દ કર લેતે હૈં જિસ સે ઉન કી રાનોં વગૈરા પર પેશાબ કે છીંટે ગિરતે હૈં, ઈસ તરહ બિલા ઉઝ્ર બદન કો નાપાક કરને વાલે ગુનાહગાર હોને કે સાથ સાથ તિબ્બન ભી નુક્સાન મેં પડ સકતે હૈં એક **મુસ્તશ્રિક** (યા'ની ઐસા ફિરંગી (યુરોપિયન ફર્દ) જો મશરિકી ઝબાનોં મ-સલન ઉર્દૂ વગૈરા કા માહિર હો) ડૉક્ટર જૉંટ મિલન (Dr. Jaunt Milen) કહતા હૈ : સુરીનોં (યા'ની બદન કા વોહ હિસ્સા જો બૈઠને મેં ઝમીન પર લગતા હૈ વોહ) ઔર ઉસ

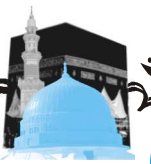

કે અતરાફ કી એલર્જી, રાનોં કી ખુજલી ઔર ફુડિયોં, **પેડૂ** (યા'ની નાફ કે નીચે કે હિસ્સે) કી ખાલ ઉધડને કી બીમારી, પર્દે કી મખ્સૂસ જગહ કે ઝખ્મ કે મરીઝ જબ મેરે પાસ આતે હૈં તો ઉન મેં અક્સર વોહી હોતે હૈં જો પેશાબ કે છીંટોં સે નહીં બચતે.

પેશાબ કે છીંટોં સે ન બચને કા અઝાબ : હઝરતે સય્યિદુના અબી **બકરહ** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં કે મૈં હુઝૂર નબિય્યે કરીમ, રઊફુર્રહીમ عَلَيْهِ اَفْضَلُ الصَّلٰوةِ وَالتَّسْلِيْم કે સાથ ચલ રહા થા ઔર આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને મેરા હાથ થામા હુવા થા. એક આદમી આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે બાઈં તરફ થા. દરીં અસ્ના હમ ને અપને સામને **દો કબ્રેં** પાઈ તો મહબૂબે ખુદાએ તવ્વાબ, નુબુવ્વત કે આફતાબ, જનાબે રિસાલત મઆબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : ઈન દોનોં કો **અઝાબ** હો રહા હૈ ઔર કિસી બડે અમ્ર કી વજહ સે નહીં હો રહા, તુમ મેં સે કૌન હૈ જો મુઝે એક ટહની લા દે. હમ ને એક દૂસરે સે આગે બઢને કી કોશિશ કી તો મૈં સબ્કત લે ગયા ઔર **એક ટહની** (યા'ની શાખ) લે કર હાઝિરે ખિદમત હો ગયા. આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસ કે દો ટુકડે કર દિયે ઔર દોનોં કબ્રોં પર એક એક રખ દિયા ફિર ઈર્શાદ ફરમાયા : યેહ જબ તક તર રહેંગે ઈન પર અઝાબ મેં કમી રહેગી ઔર ઈન દોનોં કો **ગીબત** ઔર **પેશાબ** કી વજહ સે અઝાબ હો રહા હૈ.

(مُسند اِمام احمد ج۷ص۳۰٤حدیث۲۰۳۹۵)

આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ઇલ્મે ગૈબ હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! **ગીબતોં** ઔર પેશાબ કે છીંટોં સે ન બચના **કબ્ર** કે અઝાબ કે અસ્બાબ મેં સે હૈ. આહ ! હમારા વોહ નાઝુક બદન જો કે મા'મૂલી કાંટે કી ચુભન, દો પહર કી ધૂપ કી તપિશ વ જલન ઔર બુખાર કી મા'મૂલી સી અગન બરદાશ્ત નહીં કર સકતા વોહ **કબ્ર** કા હોલનાક અઝાબ કૈસે સહ સકેગા. **યા અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! હમ પેશાબ કી આલૂ-દગિયોં કે જુર્મો, ગીબતોં, ચુગ્લિયોં ઔર છોટે બડે તમામ ગુનાહોં સે તૌબા કરતે હૈં, **પ્યારે પ્યારે માલિક** عَزَّوَجَلَّ ! હમ સે હમેશા હમેશા કે લિયે રાઝી હો જા ઔર હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત ફરમા.

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِین صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

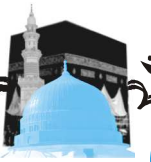

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

બયાન કર્દા રિવાયત સે યેહ ભી મા'લૂમ હુવા કે હમારે પ્યારે પ્યારે આકા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો **ઈલ્મે ગૈબ** હૈ જભી તો બ અતાએ ખુદાએ વહ્હાબ عَزَّوَجَلَّ કબ્ર કા અઝાબ મુલા-હઝા ફરમા લિયા જૈસા કે બયાન કર્દા હદીસે પાક સે ઝાહિર હૈ. મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ **ઈમામ અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ** મેં ફરમાતે હૈં :

સરે અર્શ પર હૈ તેરી ગુઝર દિલે ફર્શ પર હૈ તેરી નઝર
મ-લકૂતો મુલ્ક મેં કોઈ શૈ નહીં વોહ જો તુઝ પે ઈયાં નહીં

મુશ્કિલ અલ્ફાઝ કે મઆની : **સરે અર્શ :** અર્શ કે ઊપર. **મ-લકૂત :** ફિરિશ્તોં કે રહને કી જગહ. **ઈયાં :** ઝાહિર.

શર્હે કલામે રઝા : યા રસૂલલ્લાહ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! અર્શ કે ઊપર ઔર ફર્શ યા'ની ઝમીન કે અન્દર કા સબ કુછ આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે પેશે નઝર હૈ. દુન્યા જહાન મેં કોઈ ભી ઐસી શૈ નહીં જો આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર ઝાહિર ન હો.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

શરાબી પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કા નતીજા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! "નરમી" સે જો કામ હોતા હૈ વોહ "ગરમી" સે નહીં હુવા કરતા ઔર મુબલ્લિગ કો તો "મોમ" સે ઝિયાદા નર્મ ઔર બર્ફ સે ઝિયાદા ઠન્ડા રહના ચાહિયે, ડાંટ ડપટ ઔર ઝાડ ઝપટ કરને સે કિસી કી ઈસ્લાહ હોની મુશ્કિલ હૈ. **હુજ્જતુલ ઈસ્લામ** હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِى "એહ્યાઉલ ઉલૂમ" મેં નક્લ કરતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના **મુહમ્મદ બિન ઝ-કરિય્યા** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْكَبِيْرِيَا ફરમાતે હૈં : એક બાર મૈં હઝરતે **અબ્દુલ્લાહ** બિન મુહમ્મદ બિન આઈશા رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે પાસ હાઝિર હુવા, આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه નમાઝે મગરિબ કે બા'દ મસ્જિદ સે ઘર કી જાનિબ રવાના હુએ, રાસ્તે મેં એક કુરૈશી નૌ જવાન નશે મેં ધુત નઝર

www.dawateislami.net

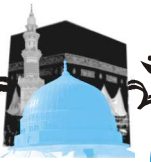

આયા, ઉસ ને એક ઔરત કો પકડ લિયા, ઔરત ચિલ્લાઈ, લોગ લપકે ઔર ઉસ નૌ જવાન પર ટૂટ પડે, હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને આઈશા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસે પહચાના ઔર લોગોં સે છુડા કર શફકત કે સાથ સીને સે લગા લિયા, અપને ઘર લાએ ઔર ઉસે સુલા દિયા. જબ વોહ જાગા તો ઉસ કા નશા ઉતર ચુકા થા. ઉસે નશે કે દૌરાન હોને વાલે બે હયાઈ કે કિસ્સે ઔર પિટાઈ કા મા'લૂમ હુવા તો મારે શર્મ કે રો પડા ઔર જાને લગા. હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને આઈશા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉસ કો રોકા ઔર નિહાયત નરમી કે સાથ **નેકી કી દા'વત** દી ઔર એહસાસ દિલાયા કે બેટા ! આપ તો કુરૈશી હૈં ! આપ કી ખાનદાની શરાફત મરહબા ! યેહ તો ગૌર ફરમાઈયે કે આપ કિસ અઝીમ હસ્તી કી ઔલાદ હૈં ! બેટા ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરિયે ઔર હમેશા કે લિયે શરાબ નોશી ઔર દીગર ગુનાહોં સે તૌબા કર લીજિયે. વોહ નૌ જવાન ઈસ પ્યાર ભરી **નેકી કી દા'વત** સે પાની પાની હો ગયા ઔર ઉસ ને રો રો કર તૌબા કી. શરાબ ઔર દીગર ગુનાહોં કે કરીબ ન જાને કા અહ્દ કિયા. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને શફકત સે ઉસ કા માથા ચૂમા ઔર ખૂબ હૌસલા અફ્ઝાઈ ફરમાઈ. વોહ બેહદ **મુ-તઅસ્સિર** હુવા ઔર આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કી સોહબત મેં રહને લગા ઔર અહાદીસે મુબા-રકા લિખને પર મામૂર હુવા. **(ماخوذ از: إحياء العلوم ج ٢ ص ٤١١)**

હૈ ફલાહો કામરાની નરમી વ આસાની મેં — હર બના કામ બિગડ જાતા હૈ નાદાની મેં
ડૂબ સકતી હી નહીં મૌજોં કી તુગ્યાની મેં — જિસ કી કશ્તી હો મુહમ્મદ કી નિગહ્બાની મેં

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મૈં ને ઉસે કત્લ કર કે ખુદકુશી કર લેની થી : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ગુનાહોં સે પીછા છુડાને, નમાઝ કી પાબન્દી કા ઝેહ્ન બનાને, મક્કી મ-દની આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સુન્નતેં અપનાને, દિલ મેં **ઈશ્કે રસૂલ** કી શમ્અ જલાને, જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં જગહ પાને ઔર અઝાબે નાર સે ખુદ કો બચાને કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે. સુન્નતોં ભરે **મ-દની કાફિલોં** મેં સફર કા મા'મૂલ બનાઈયે ઔર **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક અપની ઝિન્દગી કે શબો રોઝ ગુઝારિયે. આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક

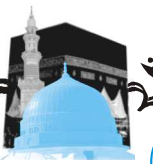

મ-દની બહાર પેશ કી જાતી હૈ. **એક** મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી કે બયાન કા ખુલાસા હૈ : મુઝે **મ-દની કાફિલે** મેં સફર કે દૌરાન એક મસ્જિદ મેં નમાઝે જુમુઆ સે કબ્લ સુન્નતોં ભરા બયાન કરને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, બયાન કે ઈખ્તિતામ પર મસ્જિદ મેં મૌજૂદ ઈસ્લામી ભાઈયોં કો ઉન કી પેશ આ-મદા પરેશાનિયોં કે રૂહાની ઈલાજ કે લિયે "તા'વીઝાતે અત્તારિયા" હાસિલ કરને કી તરગીબ દી. એક સાહિબ નમાઝે અસ્ર કે વક્ત મેરે પાસ તશરીફ લાએ ઔર અપના મસ્અલા કુછ ઈન અલ્ફાઝ મેં બયાન કિયા : **કુછ અર્સે કબ્લ મૈં રૂઝગાર કે સિલ્સિલે મેં પાકિસ્તાન સે બાહર ગયા તો વહાં જા કર ચોરી, ડાકા ઝની જૈસે જરાઈમ ઔર દૂસરે ગૈર કાનૂની કામોં મેં મુલવ્વસ હો ગયા** જબ કે પાકિસ્તાન મેં મેરી ગૈર મૌજૂ-દગી મેં ઘર પર યેહ કિયામત ટૂટી કે કિસી ને મેરે બચ્ચોં કી અમ્મી પર ગલત વ બે બુન્યાદ ઈલ્ઝામાત આઈદ કર દિયે જિસ કા નતીજા ઉસ કી ખુદકુશી કી સૂરત મેં ઝાહિર હુવા. જબ મુઝે ઈસ સાનિહે કી ખબર દી ગઈ તો મૈં સદમે સે પાગલ હો ગયા ઔર ફૌરી તૌર પર પાકિસ્તાન અપને ગાઉં આ પહોંચા. **નફ્સો શૈતાન કે બહકાવે મેં આ કર મૈં ને અપની અહલિયા પર ગલત તોહમત લગાને વાલે કો કત્લ કર કે ખુદ ભી ખુદકુશી કર લેને કા ઈરાદા કર લિયા.** મૈં ને ઈસ વારિદાત કે લવાઝિમાત ભી મુકમ્મલ કર લિયે થે લેકિન ઈસ મસ્જિદ મેં નમાઝે જુમુઆ અદા કરને કે સાથ સાથ મુઝે આપ કા બયાન સુનને કી સઆદત ભી નસીબ હુઈ, બયાન કે ઈખ્તિતામ પર આપ ને મુશ્કિલાત કે હલ કે લિયે "તા'વીઝાતે અત્તારિય્યા" હાસિલ કરને કી જો તરગીબ દી ઉસ સે ઢારસ બંધી. આપ કા બયાન સુન કર મેરે ગુનાહોં ભરે ઈરાદે **મુ-તઝલ્ઝલ** હો ગએ ઔર મૈં ને યેહ ફૈસલા કિયા હૈ કે આપ સે અપના મસ્અલા બયાન કર કે કોઈ ઐસી સૂરત ઈખ્તિયાર કી જાએ કે સાંપ ભી મર જાએ ઔર લાઠી ભી ન ટૂટે. ઉસ કી બાતેં સુન કર પહલે તો મૈં ઘબરાયા લેકિન ફિર **અલ્લાહ વ રસૂલ** عَزَّوَجَلَّ وصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم કો યાદ કર કે મૌકઅ કી મુના-સબત સે મુઆ-મલે કો હલ કરને કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે સુન્નતોં ભરે તહરીરી બયાનાત કે તીન રસાઈલ **"ગુસ્સે કા ઈલાજ, અફ્વો દર ગુઝર કી ફઝીલત ઔર ખુદકુશી કા ઈલાજ"** સે રહનુમાઈ લેતે હુએ તક્રીબન એક ઘન્ટે તક ઉન પર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કરતા રહા.

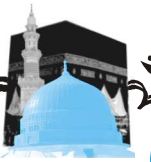

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ આખિરે કાર વોહ ઈસ્લામી ભાઈ અપને ખતરનાક ઈરાદે સે બાઝ આ ગએ ઔર યૂં **દો કીમતી જાનેં ઝાએઅ હોને સે મહફૂઝ હો ગઈ** ઉન્હોં ને અશ્કબાર આંખોં સે તૌબા કી ઔર મઅ ના બાલિગ બચ્ચોં કે ગૌસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કે મુરીદ હો ગએ, ઘર કી હિફાઝત ઔર કારોબાર મેં બ-ર-કત કે લિયે "તા'વીઝાતે અત્તારિય્યા" ભી હાસિલ કિયે. જબ મૈં ને ઉન્હેં **મ-દની કાફિલે** મેં સફર કી રગ્બત દિલાઈ તો પુરનમ આંખોં કે સાથ ભર્રાઈ હુઈ આવાઝ મેં કહા : "**اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ અબ તો મેરી તમામ ઝિન્દગી દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામોં હી મેં ગુઝરેગી.**"

ઐ ઈસ્લામી ભાઈ ન કરના લડાઈ — કે હો જાએગા બદનુમા મ-દની માહોલ
સંવર જાએગી આખિરત اِنْ شَآءَاللّٰه — તુમ અપનાએ રખ્ખો સદા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુબલ્લિગીન જુમુઆ કો બયાન કિયા કરેં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ **મ-દની બહાર** સે **જુમુઆ** કે સુન્નતોં ભરે બયાન કી બ-ર-કતેં મા'લૂમ હુઈ, દા'વતે ઈસ્લામી કે તમામ ઝિમ્મેદારાન કો ચાહિયે કે જહાં જહાં મુમ્કિન હો જુમુઆ મેં બદલ બદલ કર **મુબલ્લિગીન** કે સુન્નતોં ભરે બયાનાત કી તરકીબ ફરમાયા કરેં ક્યૂંકે નમાઝે જુમુઆ મેં આને વાલે કઈ અફ્રાદ ઐસે હોતે હૈં જો ઉમૂમન કિસી ભી ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત નહીં કરતે, ઈસ તરહ ઐસોં તક ભી દા'વતે ઈસ્લામી કા **મ-દની પૈગામ** પહોંચ જાએગા ઔર કઈ ખુશ નસીબોં કા દિલ ચોટ ખા જાએગા ઔર اِنْ شَآءَاللّٰه વોહ ગુનાહોં સે તાઈબ હો કર પાંચ વક્ત કે નમાઝી બન જાએંગે ઔર ઉન પર આપ કી મઝીદ **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** اِنْ شَآءَاللّٰه ઉન્હેં મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બના કર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા કર કે સુન્નતોં કે સાંચે મેં ઢાલ દેગી. જૈસા કે અભી આપ ને મુલા-હઝા ફરમાયા કે મુઆ-શરે કા બિગડા હુવા ઝિન્દગી સે બેઝાર શખ્સ મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે બયાન ઔર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કી બ-ર-કત સે કત્લે મુસ્લિમ સે બાઝ રહ કર ઔર **ખુદકુશી** કા ઈરાદા તર્ક કર કે તાઈબ હો ગયા.

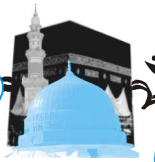

હર દો મિનટ મેં તીન ખુદ કુશિયાં : **અફસોસ !** આજ કલ "ખુદકુશી" કુછ ઝિયાદા હી આમ હો ગઈ હૈ, ઈસ કા એક બહુત બડા સબબ ઈલ્મે દીન સે દૂરી હૈ, દાઢી મુન્ડોં, યા જઝબાતી મૉડર્ન બે રીશ લડકોં, સ્કૂલ વ કૉલેજ કે તાલિબે ઈલ્મોં, દુન્યવી તા'લીમ યાફતોં યા બે પર્દા વ ફેશન એબલ ઔરતોં મેં હી ખુદકુશી કા મૈલાન દેખા જા રહા હૈ. આપ ને કભી નહીં સુના હોગા કે ફુલાં દીની તાલિબે ઈલ્મ યા આલિમે દીન યા મુફ્તી સાહિબ યા શરીઅત કી પાબન્દ પર્દા નશીન નેક બીબી ને ખુદકુશી કર લી. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 472 સફહાત પર મુશતમિલ કિતાબ, **"બયાનાતે અત્તારિયા** (હિસ્સએ દુવુમ)" **સફહા** 404 તા 406 પર હૈ : **ગુનાહોં** કી કસરત ઔર અહવાલે આખિરત કે મુઆ-મલે મેં જહાલત કે સબબ અફસોસ ! હમારે વતને અઝીઝ પાકિસ્તાન મેં **ખુદકુશી** કા રુજહાન બઢતા હી ચલા જા રહા હૈ. એક અખ્બારી રિપોર્ટ કે મુતાબિક અગસ્ત 2004 સિ.ઈ. મેં પાકિસ્તાન મેં **ખુદકુશી** કી 68 વારિદાતેં હુઈ જિન મેં બાબુલ મદીના **કરાચી** કા પહલા નમ્બર રહા જબ કે દૂસરા નમ્બર **મદીનતુલ ઔલિયા મુલ્તાન** વાલોં કા આયા. ઉસી અખ્બાર કે મુતાબિક **દુન્યા મેં હર 40 સેકન્ડ મેં ખુદકુશી કી એક વારિદાત હોતી હૈ !**

ક્યા ખુદકુશી સે જાન છૂટ જાતી હૈ ? : **ખુદકુશી** કરને વાલે શાયદ યેહ સમઝતે હૈં કે હમારી જાન છૂટ જાએગી ! હાલાં કે ઈસ સે જાન છૂટને કે બજાએ ના રાઝિયે રબ્બુલ ઈઝ્ઝત عَزَّوَجَلَّ કી સૂરત મેં નિહાયત બુરી તરહ ફંસ જાતી હૈ. ખુદા عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! **ખુદકુશી** કા અઝાબ બરદાશ્ત નહીં હો સકેગા.

આગ મેં અઝાબ : **હદીસે પાક** મેં હૈ : જો શખ્સ જિસ ચીઝ કે સાથ **ખુદકુશી** કરેગા વોહ જહન્નમ કી આગ મેં ઉસી ચીઝ કે સાથ **અઝાબ** દિયા જાએગા.

(صحیح بُخاری ج ٤ ص ٢٨٩ حدیث ٦٦٥٢)

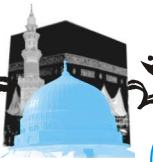

ઉસી હથિયાર સે અઝાબ : હઝરતે સય્યિદુના સાબિત બિન ઝહ્હાક رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ કે રાહતે કલ્બે નાશાદ, મહબૂબે રબ્બુલ ઈબાદ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈર્શાદે ઈબ્રત બુન્યાદ હૈ : જિસ ને લોહે કે હથિયાર સે **ખુદકુશી** કી તો ઉસે જહન્નમ કી આગ મેં ઉસી હથિયાર સે અઝાબ દિયા જાએગા.

(صحیح بُخاری ج۱ ص ۴۵۹ حدیث ۱۳۶۳)

ગલા ઘોંટને કા અઝાબ : હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી, સરકારે દો આલમ, **નૂરે મુજસ્સમ,** શાહે બની આદમ, **રસૂલે મુહ્તશમ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : જિસ ને અપના ગલા ઘોંટા તો વોહ જહન્નમ કી આગ મેં અપના ગલા ઘોંટતા રહેગા ઔર જિસ ને ખુદ કો નેઝા મારા વોહ જહન્નમ કી આગ મેં ખુદ કો નેઝા મારતા રહેગા.

(ایضاًص ۴۶۰ حدیث ۱۳۶۵)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ખાલી થૈલા : **અમીરુલ મુઅમિનીન** હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللّٰہُ تَعَالٰی وَجْہَہُ الْکَرِیْم ફરમાતે હૈં : જો દિલ અચ્છાઈ કો અચ્છાઈ ન સમઝે ઔર બુરાઈ કો બુરાઈ તસ્લીમ ન કરે તો ઉસ કે ઊપર વાલે હિસ્સે કો ઐસે નીચે કર દિયા જાએગા જૈસે થૈલે કો ઉલ્ટા કિયા જાતા હૈ ઔર ફિર થૈલે કે અન્દર કી ચીઝેં બિખર જાતી હૈં.

(مُصَنَّف ابن اَبی شَیْبہ ج۸ ص۶۶۷ رقم۱۲۴)

દિલ કે "અન્ધે" ઔર "ઔંધે" હોને કે મા'ના : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! વાકેઈ ઈસ મેં બરબાદી હી બરબાદી હૈ કે આદમી કા દિલ અચ્છાઈ કો અચ્છાઈ ઔર બુરાઈ કો બુરાઈ માનને હી સે ઈન્કાર કર દે. હમેં ગુનાહોં સે હમેશા બચના ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે કલ્બે સલીમ (યા'ની સહીહ વ સલામત દિલ) તલબ કરના ચાહિયે, વરના અભી આપ ને દિલ કી તબાહી કે **મુ-તઅલ્લિક** મૌલા અલી كَرَّمَ اللّٰہُ تَعَالٰی وَجْہَہُ الْکَرِیْم કા ઈર્શાદ મુલા-હઝા ફરમાયા. યાદ રખિયે ! ગુનાહોં કી કસરત કે

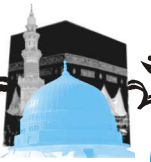

સબબ પહલે દિલ "અન્ધા" હોતા ઔર ફિર "ઔંધા" યા'ની ઉલ્ટા હો જાતા હૈ જો કે આખિરત કે લિયે ઈન્તિહાઈ તબાહ કુન હૈ ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 561 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"મલ્ફૂઝાતે આ'લા હઝરત" સફ્હા** 405 પર હૈ : તીન ચીઝેં અલા-હદા અલા-હદા હૈં, નફ્સ, રૂહ, કલ્બ (યા'ની દિલ). **રૂહ** બ મન્ઝિલા બાદશાહ કે હૈ ઔર **નફ્સ વ કલ્બ** ઈસ કે દો વઝીર હૈં. **નફ્સ** ઈસ કો હમેશા શર કી તરફ લે જાતા હૈ ઔર કલ્બ જબ તક સાફ હૈ ખૈર કી તરફ બુલાતા હૈ ઔર (عَزَّوَجَلَّ) مَعَاذَاللّٰه કસ્રતે મઆસી (યા'ની ગુનાહોં કી ઝિયાદતી) ઔર ખુસૂસન કસ્રતે બિદઆત સે "અન્ધા" કર દિયા જાતા હૈ. અબ ઉસ મેં હક કે દેખને, સમઝને ગૌર કરને કી કાબિલિય્યત નહીં રહતી મગર અભી હક સુનને કી ઈસ્તિ'દાદ (યા'ની કાબિલિય્યત) બાકી રહતી હૈ ઔર ફિર (عَزَّوَجَلَّ) مَعَاذَاللّٰه "ઔંધા" કર દિયા જાતા હૈ. અબ વોહ ન હક સુન સકતા હૈ ઔર ન દેખ સકતા હૈ, બિલ્કુલ ચૌપટ (યા'ની વીરાન) હો કર રહ જાતા હૈ. (ફિર આ'લા હઝરત رَحْمَةُاللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા :) **કલ્બ** (યા'ની દિલ) હકીકતન ઉસ **મુઝ્ગએ** ગોશ્ત (યા'ની ગોશ્ત કે લોથડે) કા નામ નહીં બલ્કે વોહ એક **"લતીફએ ગૈબિય્યા"** હૈ જિસ કા મર્કઝ યેહ **મુઝ્ગએ** ગોશ્ત (યા'ની દિલ) હૈ સીને કે બાઈં (યા'ની ઉલ્ટી) જાનિબ ઔર નફ્સ કા મર્કઝ ઝેરે નાફ (યા'ની નાફ કે નીચે) હૈ ઈસી વાસિતે શાફેઈય્યા (યા'ની શાફેઈ હઝરાત) સીને પર હાથ બાંધતે હૈં કે "નફ્સ" સે જો વસાવિસ ઉઠેં વોહ "કલ્બ" તક ન પહોંચને પાએં ઔર **હ-નફિય્યા** (યા'ની હ-નફી હઝરાત) ઝેરે નાફ બાંધતે હૈં.

તૌફીક નેકિયોં કી એ રબ્બે કરીમ દે

બદિયોં સે બચને વાલા તૂ કલ્બે સલીમ દે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુઆફી નહીં મિલેગી ? : હઝરતે સય્યિદુના અબુદ્દર્દાઅ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે તુમ **નેકી કા હુક્મ** દેતે રહના ઔર બુરાઈ સે રોકતે રહના વરના તુમ પર **ઝાલિમ બાદશાહ**

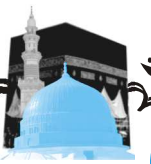

મુસલ્લત કર દિયા જાએગા જો તુમ્હારે છોટે પર રહ્મ નહીં કરેગા ઔર તુમ્હારે નેક લોગ દુઆ કરેંગે મગર ઉન કી દુઆએં કબૂલ નહીં હોંગી, વોહ મુઆફી માંગેંગે મગર ઉન કો મુઆફી નહીં મિલેગી. (اِحیاءُ الْعُلوم ج ۲ ص ۳۸۳)

बुरी बातों से रोको वरना.....! : **ખલી-ફતુલ મુસ્લિમીન** હઝરતે સય્યિદુના અબૂ બક્ર સિદ્દીક رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ઐ લોગો ! તુમ ઈસ આયત કો પઢતે હો :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْ ۚ لَا يَضُرُّكُمْ مَّنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ ؕ

(پ۷، المائدۃ:۱۰۵)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન વાલો ! તુમ અપની ફિક્ર રખો, તુમ્હારા કુછ ન બિગાડેગા જો ગુમરાહ હુવા જબ કે તુમ રાહ પર હો.

(યા'ની તુમ ઈસ આયત સે યેહ સમઝતે હોગે કે જબ હમ ખુદ હિદાયત પર હૈં તો ગુમરાહ કી ગુમરાહી હમારે લિયે મુઝિર (યા'ની નુક્સાન દેહ) નહીં, હમ કો કિસી ગુમરાહ કો ગુમરાહી સે મન્અ કરને કી ઝરૂરત નહીં) મૈં ને **મીઠે મ-દની આકા** صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કો યેહ ફરમાતે સુના હૈ કે લોગ અગર બુરી બાત દેખેં ઔર ઉસ કો ન બદલેં તો કરીબ હૈ કે **અલ્લાહ** તઆલા ઉન સબ કો અપને અઝાબ મેં મુબ્તલા ફરમા દે.

(سُنَنِ اِبن ماجه ج ٤ ص ٣٥٩ حديث ٤٠٠٥)

ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત "મિરઆતુલ મનાજીહ" મેં હૈ : કુરઆને કરીમ કી ઈસ આયત "يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْ ۚ لَا يَضُرُّكُمْ مَّنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ ؕ **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઐ ઈમાન વાલો ! તુમ અપની ફિક્ર રખો, તુમ્હારા કુછ ન બિગાડેગા જો ગુમરાહ હુવા જબ કે તુમ રાહ પર હો." કે હવાલે સે બા'ઝ લોગ સમઝતે થે કે **اَمْرٌ بِالْمَعْرُوف وَ نَہْیٌ عَنِ الْمُنْکَر** (નેકી કા હુક્મ કરને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કી ઝરૂરત નહીં બલ્કે આદમી કો અપની ઈસ્લાહ કરની ચાહિયે દૂસરોં કે ગુનાહ યા કોતાહિયાં ઈસ કા કુછ બિગાડ નહીં સકતીં, હઝરતે **અબૂ બક્ર સિદ્દીક** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઈસ મુગા-લતે કો દૂર કરતે હુએ **રસૂલુલ્લાહ** (صَلَّى اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم)

www.dawateislami.net

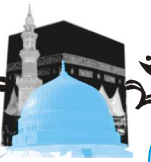

કે ઈસ ઈશાદિ ગિરામી કે હવાલે સે બતાયા કે જબ લોગ બુરાઈ કો દેખ કર ઉસે બદલને કી કોશિશ ન કરેં તો વોહ સબ અઝાબ મેં મુબ્તલા હોતે હૈં. દૂસરી રિવાયાત સે યેહ બાત વાઝેહ હોતી હૈ કે ઈસ તબ્દીલી કા તઅલ્લુક તાકત સે હૈ યા'ની બુરાઈ કો બદલને વાલે લોગ ઈસ બાત કી તાકત રખને કે બા વુજૂદ ન બદલેં તો વોહ ભી અઝાબ કે મુસ્તહિક હોંગે.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 507)

મઝકૂરા આયતે મુકદ્દસા કે તહ્ત સદરુલ અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْهَادِى ફરમાતે હૈં : મુસલ્માન કુફ્ફાર કી મહરૂમી પર અફ્સોસ કરતે થે ઔર ઉન્હેં રન્જ હોતા થા કે કુફ્ફાર ઈનાદ (યા'ની અદાવત) મેં મુબ્તલા હો કર દૌલતે ઈસ્લામ સે મહરૂમ રહે. **અલ્લાહ** તઆલા ને ઉન (મુસલ્માનોં) કી તસલ્લી ફરમા દી કે ઈસ મેં તુમ્હારા કુછ ઝરર (યા'ની નુક્સાન) નહીં **اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر** (યા'ની ભલાઈ કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કા ફર્ઝ અદા કર કે તુમ **બરિય્યુઝ્ઝિમ્મા** હો ચુકે તુમ અપની નેકી કી જઝા પાઓગે. **અબ્દુલ્લાહ** બિન મુબારક (رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه) ને ફરમાયા : ઈસ આયત મેં **اَمْرٌ بِالْمَعْرُوْف وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر** કે વુજૂબ કી બહુત તાકીદ કી હૈ ક્યૂંકે અપની ફિક્ર રખને કે મા'ના યેહ હૈં કે એક દૂસરે કી ખબર ગીરી કરે, નેકિયોં કી રગ્બત દિલાએ, બદિયોં સે રોકે.

ઝૌજા કી ઇન્ફિરાદી કોશિશ સે મ-દની માહોલ મિલ ગયા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમારા મ-દની મક્સદ હૈ : મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ . ઈસ મ-દની મક્સદ કે હુસૂલ કે લિયે હમેં અપની ઈસ્લાહ કે સાથ સાથ દૂસરોં કી ઈસ્લાહ કી ભી ફિક્ર કરની હોગી લિહાઝા ઈમાન કી હિફાઝત કી ફિક્ર બઢાને, હર દિલે મુસ્લિમ મેં શમ્એ ઈશ્કે રસૂલ જલાને, હર તરફ સુન્નતોં કી ધૂમ મચાને ઔર નેક બનને કા મ-દની જઝબા પાને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે, હર માહ કમ

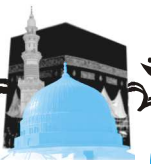

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : ઉસ શખ્સ કી નાક ખાક આલૂદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢે. (حاكم)

અઝ કમ તીન દિન કે **મ-દની કાફિલે** મેં સુન્નતોં ભરે સફર ઔર **મ-દની ઈન્આમાત** પર અમલ કી તરકીબ રખિયે ! આઇયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક "મ-દની બહાર" સુનાઊં ચુનાન્ચે **મસ્કત** (ઉમાન) કે એક ઇસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા કુછ ઇસ તરહ હૈ : તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી સે કબ્લ **મૈં એક ફેશન પરસ્ત દાઢી મુન્ડા નૌ જવાન થા, મેરા પસન્દીદા લિબાસ પેન્ટ શર્ટ** થા ઔર مَعَاذَاللّٰه દીન કી તરફ અ-મલન કોઈ ખાસ મૈલાન ન થા, બસ હર વક્ત દુન્યા કી લગન મેં મગન રહતા થા, આખિરત સંવારને વાલે આ'માલ બજા લાને કી તૌફીક હાસિલ થી ન હી મૌત કી તય્યારી કા કુછ ઝેહ્ન. આખિરે કાર મુઝ ગુનહગાર પર ભી પરવર દગાર કી રહમત છમાછમ બરસી ઔર મેરે ગુનાહોં સે આલૂદા વુજૂદ કે પાક હોને કે અસ્બાબ હો હી ગએ, હુવા કુછ યૂં કે મેરે દિલ મેં શૌક પૈદા હુવા કે મુઝે કોઈ ઐસી સોહબત **મુયસ્સર** આ જાએ જિસ કી બદૌલત મૈં અપને ઈમાન કી હિફાઝત કા સામાન કર સકૂં ચુનાન્ચે અચ્છી સોહબત કે હુસૂલ કી ખાતિર મૈં વક્તન ફ વક્તન મુખ્તલિફ દીની મહાફિલ મેં શિર્કત કરતા રહા લેકિન કહીં ભી હકીકી મા'નોં મેં ઇત્મીનાને કલ્બ હાસિલ ન હુવા, ઝિન્દગી મખ્સૂસ ડગર પર ગુઝરતી રહી ઔર ફિર મૈં ઇઝદિવાજી ઝિન્દગી (યા'ની શાદી) કે બન્ધન મેં બંધ ગયા. **ખુશ કિસ્મતી સે મેરી રફીકએ હયાત (યા'ની બીવી) દા'વતે ઇસ્લામી કે મુશ્કબાર મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા થીં** ઔર ઉન કી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** દા'વતે ઇસ્લામી સે મેરી વાબસ્તગી કા સબબ બની. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે ન સિર્ફ ગુનાહોં સે તૌબા કી સઆદત મિલી બલ્કે તા દમે તહરીર શહ્ર **મુશા-વરત** કે ખાદિમ કી હૈસિય્યત સે મ-દની કામોં કી ધૂમ મચાને કી કોશિશ કરને વાલા ભી હૂં.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

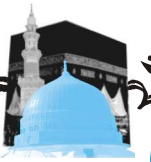

નરમી ઔર પ્યાર મ-દની હથિયાર હૈં : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ મ-દની બહાર સે યેહ ભી દર્સ મિલા કે ઝૌજૈન (યા'ની મિયાં બીવી) મેં સે અગર કોઈ એક મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો તો ઉસ કો ચાહિયે કે **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કે ઝરીએ દૂસરે કો ભી મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા કરને કી ભરપૂર સઅ્ય કરે. ઈસ કામ કે લિયે નરમી ઔર પ્યાર બહુત ઝબર દસ્ત **મ-દની હથિયાર** હૈં, અગર મ-દની માહોલ વાલે યા વાલી કે મિઝાજ મેં ગુસ્સા, ચિડચિડા પન ઔર બદ અખ્લાકી હુઈ તો કામ્યાબી મુશ્કિલ હૈ, લિહાઝા અપને અખ્લાક દુરુસ્ત કીજિયે ઔર વૈસે ભી જિસે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની કામોં કી ધુન હો ઉસ કે લિયે ઠન્ડે મિઝાજ કા હોના ઝરૂરી હૈ કે બે જા સખ્તી કરને સે બારહા કામ બનતે બનતે બિગડ જાતે હૈં.

શાદી કે ફઝાઇલ પર મબ્ની 4 અહાદીસે મુબા-રકા : **બયાન** કર્દા મ-દની બહાર મેં મઝકૂરા ઈસ્લામી ભાઈ કી મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી કા સબબ اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ શાદી બની, "નિકાહ વ શાદી" સે હમારા હર હર ફર્દ મુ-તઆરિફ હોતા ઔર ઝિન્દગી કે એક મોડ પર આ કર તક્રીબન સભી કો "શાદી" સે સાબિકા પડતા હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં **નેકી કી દા'વત** પેશ કરતે હુએ ચન્દ **મ-દની ફૂલ** આપ કી જાનિબ બઢાતા હૂં કબૂલ ફરમા કર ઈન્હેં અપને દિલ કે **મ-દની ગુલદસ્તે** મેં સજા લીજિયે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ દોનોં જહાનોં મેં બ-ર-કતેં પાએંગે. અફ્સોસ ! આજ કલ અક્સર સિર્ફ હુસ્નો જમાલ ઔર માલો મનાલ ઔર દુન્યવી જાહો જલાલ દેખ કર **શાદી** કર દી જાતી હૈ ઔર ઐસી શાદી બારહા ખાના બરબાદી કા બાઈસ બનતી હૈ. લિહાઝા શાદી મેં સીરત વ કિરદાર પર ખુસૂસી નઝર રખની ચાહિયે. આઈયે ! હુસૂલે સઆદત કે લિયે શાદી કે ફઝાઈલ પર મુશ્તમિલ **4 ફરામીને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم સુનતે હૈં : ﴿1﴾ જો મેરે તરીકે કો મહબૂબ રખે, વોહ મેરી સુન્નત પર ચલે ઔર મેરી સુન્નત સે **નિકાહ** (ભી) હૈ. (شُعَبُ الْاِيمان ج٤ ص٣٨١ حديث٥٤٧٨) ﴿2﴾ ઔરત સે **નિકાહ** ચાર બાતોં કી વજહ સે કિયા જાતા હૈ (યા'ની નિકાહ મેં ઈન કા લિહાઝ હોતા હૈ) : (1) માલ વ (2) હસબ વ (3) જમાલ વ (4) દીન ઔર તૂ દીન વાલી કો તરજીહ દે (بُخارى ج٣ ص٤٢٩ حديث٥٠٩٠) ﴿3﴾ જબ તુમ મેં કોઈ **નિકાહ** કરતા હૈ તો શૈતાન કહતા હૈ : હાએ અફ્સોસ ! ઈબ્ને આદમ ને મુઝ

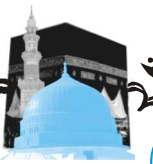

સે અપના દો તિહાઈ (2/3) દીન બચા લિયા (اَلْفِرْدَوس بمأثور الْخَطّاب ج ١ ص ٣٠٩ حديث ١٢٢٢)

﴿4﴾ જો ઇતના માલ રખતા હૈ કે **નિકાહ** કર લે, ફિર નિકાહ ન કરે, વોહ હમ મેં સે નહીં.[1] (مُصَنَّف ابن أبي شَيْبه ج ٣ ص ٢٧٠)

નિકાહ કે બારે મેં ફરમાને સિદ્દીકી : અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના સિદ્દીકે અકબર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને જો તુમ્હેં **નિકાહ** કા હુક્મ ફરમાયા, તુમ ઉસ કી ઇતાઅત કરો, ઉસ ને જો ગની કરને કા વા'દા કિયા હૈ પૂરા ફરમાએગા. **અલ્લાહ** તઆલા ને ફરમાયા :

اِنْ يَّكُوْنُوْا فُقَرَآءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ

(پ١٨، النور:٣٢)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : અગર વોહ ફકીર હોં તો **અલ્લાહ** ઉન્હેં ગની કર દેગા અપને ફઝ્લ કે સબબ. (تفسير ابن ابی حاتم ج٨ص٢٥٨٢)

રિવાયત મેં મઝકૂરા આયતે મુબા-રકા કે તહ્ત **હઝરતે** સદરુલ અફાઝિલ સય્યિદુના મૌલાના મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِی **ખઝાઈનુલ ઈરફાન** મેં ફરમાતે હૈં : "**ગિના** સે મુરાદ યા કનાઅત હૈ કે વોહ બેહતરીન ગના હૈ જો કાનેઅ કો તરદ્દુદ (યા'ની કનાઅત કરને વાલે કો ફિક્ર વ અન્દેશે) સે બે નિયાઝ કર દેતા હૈ યા કિફાયત, કે એક

1: ﴿1﴾ એ'તિદાલ કી હાલત મેં યા'ની ન શહ્વત કા બહુત ઝિયાદા ગ-લબા હો ન **ઈન્નીન** (યા'ની ના મર્દ) હો ઔર મહર વ ન-ફકા (કપડે ખાને પીને વગૈરા કે અખ્રાજાત) પર કુદરત ભી હો તો નિકાહ **સુન્નતે મઅક્કદા** હૈ કે નિકાહ ન કરને પર અડા રહના ગુનાહ હૈ ઔર અગર હરામ સે બચના યા ઇત્તિબાએ સુન્નત વ તા'મીલે હુક્મ યા ઔલાદ હાસિલ હોના મક્સૂદ હૈ તો સવાબ ભી પાએગા ઔર અગર મહ્ઝ લઝ્ઝત યા કઝાએ શહ્વત (યા'ની શહ્વત કો પૂરા કરના) મન્ઝૂર હો તો સવાબ નહીં. (دُرِّمُختار و رَدُّالمُحتار ج٤ص٧٣) ﴿2﴾ શહ્વત કા ગ-લબા હૈ કે નિકાહ ન કરે તો مَعَاذَاللّٰه અન્દેશએ ઝિના હૈ ઔર મહર વ ન-ફકા કી કુદરત રખતા હો તો નિકાહ **વાજિબ**. યૂં હી જબ કે અજનબી ઔરત કી તફ નિકાહ ઉઠને સે રોક નહીં સકતા યા مَعَاذَاللّٰه હાથ સે કામ લેના પડેગા યા'ની મુશ્ત ઝની કરની પડેગી. તો નિકાહ **વાજિબ** હૈ. (આ'લા હઝરત મૌલાના શાહ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા ર-ઝવિય્યા જિલ્દ 22 **સફહા** 202 પર ફરમાતે હૈં : યેહ ફે'લે નાપાક હરામ વ ના જાઇઝ હૈ હદીસ શરીફ મેં હૈ : જલક લગાને વાલે (યા'ની મુશ્ત ઝની કરને વાલે) પર **અલ્લાહ** તઆલા કી લા'નત હૈ (اَمالی ابن بشران ج٢ص٥ رقم ٤٧٧، حاشِيَةُ الطَّحْطاوی علی مَراقی الْفَلاح ٩٦) આ'લા હઝરત **સફહા** 244 પર ફરમાતે હૈં : હશ્ર મેં ઐસોં કી હથેલિયાં ગાભન (યા'ની હામિલા) ઉઠેંગી જિસ સે મજમએ આ'ઝમ મેં ઉન કી રુસ્વાઈ હોગી.) ﴿3﴾ યેહ યકીન હો કે નિકાહ ન કરને મેં ઝિના વાકેઅ હો જાએગા તો **ફર્ઝ** હૈ કે નિકાહ કરે (دُرِّمُختار ج٤ص٧٢)

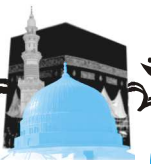

કા ખાના દો કે લિયે **કાફી** હો જાએ જૈસા કે હદીસ શરીફ મેં વારિદ હુવા હૈ યા ઝૌજ (યા'ની શોહર) વ ઝૌજા કે દો રિઝકોં કા જમ્અ હો જાના યા ફરાખી બ બ-ર-કતે **નિકાહ** (યા'ની નિકાહ કી બ-ર-કત સે ખુશહાલી) જૈસા કે અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે ઉમર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ."

સારા કબીલા મુસલ્માન હો ગયા : હઝરતે સય્યિદુના મુસ્અબ બિન **ઉમૈર** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ હઝરતે સય્યિદુના અસ્અદ બિન ઝુરારા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી રફાકત મેં રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં સફર પર રવાના હુએ તો કબીલએ બની ઝફર કે બાગ મેં "મરક" નામી કૂંએં પર જા કર બૈઠ ગએ. ઈન દોનોં કે પાસ કબીલએ બનૂ અસ્લમ કે લોગ જમ્અ હો ગએ, ઉન કે ચોટી કે સરદાર સા'દ બિન મુઆઝ ઔર ઉસૈદ બિન હુઝૈર થે જો અભી દામને ઈસ્લામ સે વાબસ્તા ન હુએ થે. હઝરતે સા'દ બિન મુઆઝ હઝરતે સય્યિદુના અસ્અદ બિન ઝુરારા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કે ખાલાઝાદ ભાઈ થે, સા'દ બિન મુઆઝ ને ઉસૈદ બિન હુઝૈર કો ભેજા કે જાઓ ઉન દોનોં **મુબલ્લિગીન** કો ડાંટ કર રોક દો જો કે હમારે કમઝોર લોગોં કો (مَعَاذَاللّٰہ عَزَّوَجَلَّ) બહકાને કે લિયે આએ હૈં. ચુનાન્ચે ઉસૈદ બિન હુઝૈર ને અપના નેઝા લિયા ઔર ઉન કે પાસ પહોંચ ગએ, આતે હી ઉન કો બુરા ભલા કહના શુરૂઅ કર દિયા ઔર ધમકી દી કે અગર તુમ્હેં ઝિન્દગી પ્યારી હૈ તો યહાં સે ચલે જાઓ. હઝરતે સય્યિદુના મુસ્અબ બિન **ઉમૈર** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને (ઈન્ફિરાદી કોશિશ કા આગાઝ કરતે હુએ નિહાયત) નરમી ઔર મિઠાસ સે ફરમાયા : "ઝરા બૈઠ કર બાત તો સુન લીજિયે, સમઝ મેં આએ તો માન લીજિયે ઔર અગર પસન્દ ન આએ તો હમ આપ કો મજબૂર નહીં કરેંગે." **ઉસૈદ** બિન હુઝૈર પર **મીઠે બોલ** કા અસર હુવા ઔર અપના નેઝા ઝમીન પર ગાડ કર ઉન કે પાસ બૈઠ ગએ. હઝરતે સય્યિદુના મુસ્અબ બિન **ઉમૈર** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઉન કો ઈસ્લામ કે બારે મેં **મ-દની ફૂલ** દિયે ઔર કુરઆને કરીમ પઢ કર સુનાયા, اَلْحَمْدُ لِلّٰہ عَزَّوَجَلَّ **ઉન કે દિલ મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા હો ગયા ઔર વોહ મુશર્રફ બ ઈસ્લામ હો ગએ.** મુસલ્માન હો જાને કે બા'દ કહા : મેરે પીછે સા'દ બિન મુઆઝ હૈ, અગર ઉસ ને તુમ દોનોં કી બાત માન લી તો મેરી સારી

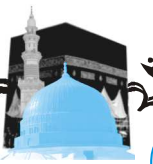

કૌમ તુમ્હારી બાત માન લેગી, મૈં ઉસે અભી તુમ્હારે પાસ ભેજતા હૂં. યેહ કહ કર આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ વહાં સે સીધે સા'દ બિન મુઆઝ કે પાસ પહોંચે ઔર ઉન કો ઈન દોનોં **મુબલ્લિગીન** કે પાસ જાને પર રાઝી કર લિયા. સા'દ બિન મુઆઝ ને આતે હી દોનોં સાહિબાન કો બુરા ભલા કહના શુરૂઅ કર દિયા. હઝરતે સય્યિદુના મુસ્અબ બિન **ઉમૈર** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને (ઈન્ફિરાદી કોશિશ કા આગાઝ કરતે હુએ) ઉન્હેં ભી નરમી ઔર મિઠાસ કે સાથ નેકી કી દા'વત સુનને કે લિયે આમાદા કર લિયા ઈસ પર વોહ અપના નેઝા ઝમીન પર ગાડ કર ઉન કે કરીબ બૈઠ ગએ. હઝરતે સય્યિદુના મુસ્અબ બિન ઉમૈર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ઉન પર ભી ઈસ્લામ કી ખૂબિયોં સે માલામાલ **મ-દની ફૂલ** પેશ કિયે ઔર **સૂ-રતુઝ્ઝુખ્રુફ** કી ઇબ્તિદાઈ આયાત પઢ કર સુનાઈ. **આયાતે કુરઆનિયા તાસીર કા તીર બન કર ઉન કે દિલ મેં પૈવસ્ત હો ગઈ ઔર વોહ ભી દાઇરએ ઈસ્લામ મેં દાખિલ હો ગએ.** ઈસ્લામ આ-વરી કે બા'દ હઝરતે સય્યિદુના સા'દ બિન મુઆઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ અપની કૌમ કી તરફ લૌટે ઔર ઉન સે ફરમાયા : "તુમ મેરે બારે મેં ક્યા રાય રખતે હો ?" સબ ને બ-યક ઝબાન હો કર કહા : આપ હમારે સરદાર હૈં ઔર આપ કી રાય દુરુસ્ત ઔર દૂર રસ હોતી હૈ. હઝરતે **સય્યિદુના સા'દ** બિન મુઆઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને ફરમાયા : "બસ ફિર મુઝ પર તુમ્હારે મર્દોં ઔર ઔરતોં સે ઉસ વક્ત તક બાત કરની **હરામ** હૈ જબ તક તુમ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઔર ઉસ ઉસ કે **રસૂલ** صَلَّى اللّٰہ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર ઈમાન નહીં લે આતે." રાવી ફરમાતે હૈં : ખુદા عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! શામ નહીં હોને પાઈ થી કે ઉસ કબીલે કે તમામ મર્દ વ ઔરત મુસલ્માન હો ચુકે થે. (البداية والنهاية ج٢ ص٥٢٧ تا٥٢٩ مُلَخَّصاً) **અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

સારા કબીલા ઈમાં લાયા મીઠે બોલ કી બ-ર-કત સે
બનતે કામ બિગડ જાતે હૈં સુન લો બે જા શિદ્દત સે

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

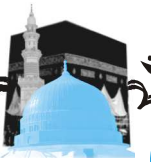

શખ્સિય્યાત પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કી અહમ્મિય્યત : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! હમારે સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કિસ તરહ અપની જાન હથેલી પર રખ કર **નેકી કી દા'વત** કી તરકીબેં ફરમાતે થે. ઇસ હિકાયત સે યેહ ભી દર્સ મિલા કે **શખ્સિય્યાત** પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કે નતાઇજ દૂર રસ નિકલ સકતે હૈં જૈસા કે કબીલએ બનૂ અસ્લમ કે દો સરદારોં પર જબ ઇન્ફિરાદી કોશિશ કી ગઈ તો ઉન્હોં ને "નેકી કી દા'વત" કબૂલ કર કે ઇસ્લામ કે દામન સે વાબસ્તગી કે બા'દ અપને સારે કબીલે કો મુસલ્માન કર લિયા. યેહ યાદ રહે ! "દુન્યવી શખ્સિય્યાત" સે મુલાકાત કર કે, ઉન કા એહતિરામ બજા લા કર, ઉન મેં સે બા'ઝ કી "બડી બડી બાતેં ઔર કારનામે" ખુદ ઉન્હીં કી ઝબાની સુન કર, વાહ ! વાહ ! કર કે ઔર હાં મેં હાં મિલા કર લૌટ આના મુબલ્લિગ કી મન્ઝિલ નહીં, **કામ્યાબ મુબલ્લિગ** વોહ હૈ જો બડી સે બડી દુન્યવી **શખ્સિય્યત** મ-સલન વઝીર, હુકૂમતી અફ્સર, સરમાયા દાર વગૈરા સે મરઊબ ન હો, ઉસ કી તરફ સે બિલફર્ઝ ઇધર ઉધર કી યા'ની દુન્યા કી બાતેં હોં ભી તો ઉસ કે મુકાબલે મેં **નેકી કી દા'વત** કે મ-દની ફૂલોં કે ઝરીએ ઉસ પર હાવી રહે, ખુદા ના ખ્વાસ્તા અગર કોઈ શખ્સિય્યત "ઝૂટી ડીંગેં" મારને લગે તો હરગિઝ ઉસ કી હાં મેં હાં ન મિલાએ, હો સકે તો ઉસ કી ઇસ્લાહ કરે, અગર યેહ ન બન પડે તો દિલ મેં બુરા જાનતે હુએ બાત બદલને કી સઅ્ય કરે, ઉસે નમાઝ કી તલ્કીન કરે, સુન્નતોં પર અમલ કા ઝેહ્ન દે, ઉસે યેહ બાવર કરવાએ કે ઇઝ્ઝત વ ઝિલ્લત દેને કા ઇખ્તિયાર પરવર દગાર عَزَّوَجَلَّ કે પાસ હૈ, આપ અપને મન્સબ સે જાઇઝ ફાએદા ઉઠા કર ઇસ્લામ કી ખિદમત કીજિયે, ક્યૂંકે આમ લોગોં કી બહુત સારી જિદ્દો જહ્દ સે જો કામ હો સકતા હૈ ઉસ કે મુકાબલે મેં આપ થોડી સી કોશિશ સે દીન કા બહુત ઝિયાદા કામ કર સકતે હૈં, આપ અગર સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ મેં શિર્કત ઔર મ-દની કાફિલે મેં સુન્નતોં ભરે સફર કે લિયે તારીખ ઇનાયત કરેંગે તો સિર્ફ આપ કા નામ સુન કર હો સકતા હૈ કઈ ઇસ્લામી ભાઈ ઇજતિમાઅ કી હાઝિરી ઔર મ-દની કાફિલે મેં સફર પર આમાદા હો જાએં વગૈરા. **મુબલ્લિગ** કો ચાહિયે કે જબ એક બાર કિસી "શખ્સિય્યત" સે મિલ લે તો કમ અઝ કમ ઉતને અર્સે તક ઉસ સે રાબિતા ઝરૂર મરબૂત (યા'ની રાબિતે મેં) રહે જબ તક ઉસે મ-દની કાફિલોં મેં સફર કા આદી બના કર દૂસરોં કો મ-દની કાફિલે કા

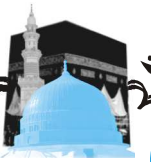

મુસાફિર બનાને વાલા ન બના દે. હર નએ ઈસ્લામી ભાઈ સે ભી રાબિતે કા યેહી અન્દાઝ હોના ચાહિયે, આરિઝી તૌર પર હાથ મિલા કર, સિર્ફ રસ્મી ગુફ્ત-ગૂ કર લેને કો કાફી ન સમઝા જાએ. ખબરદાર ! કિસી "શખ્સિય્યત" સે અપને ઝાતી કામ ન નિકલવાએ, નોકરી યા કારોબાર યા કર્ઝ વગૈરા કી તરકીબ ન બનાએ નીઝ ઈજતિમાઅ કી હાઝિરી ઔર મ-દની કાફિલે મેં સફર કે લિયે ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતે કરતે ચન્દે કી બાત ન છેડ દે કે ઈસ તરહ ઉસ કે બદઝન હોને કા અન્દેશા હૈ ક્યૂંકે ઉમૂમન "બડે લોગ" ચન્દા માંગને વાલોં સે કતરાતે હૈં.

સગે મદીના ઔર શખ્સિય્યાત : **એક** બાર સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ બૈરૂને પાકિસ્તાન કિસી કે ઘર હાઝિર હુવા, હિન્દ કે કઈ **મુબલ્લિગીન** ઔર બા'ઝ મકામી ઝિમ્મેદારાન જમ્અ થે ઔર કુછ શખ્સિય્યાત સે મુલાકાત કી ભી તરકીબ થી. બા'ઝ "ઝિમ્મેદારાન" ને ગૈર ઝિમ્મેદારી કા સુબૂત દેતે હુએ શખ્સિય્યાત સે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી જારી કર્દા સુન્નતોં ભરી V.C.Ds ખરીદ કર મુફ્ત તક્સીમ કરને કે આ'દાદ લેને શુરૂઅ કર દિયે ! મૈં ચૌંકા કે ઈસ તરહ યેહ **મુ-તમવ્વિલ** (યા'ની માલદાર) તબ્કા કહીં દા'વતે ઈસ્લમી સે બદઝન ન હો જાએ કે હમેં બુલવાયા ગયા ઈલ્યાસ કી મુલાકાત કે નામ પર જબ કે કામ કુછ ઔર હી શુરૂઅ હો ગયા ! લિહાઝા મૈં ને મ-દની ફૂલ પેશ કરને શુરૂઅ કિયે ઔર V.C.Ds કી તરાકીબ ખત્મ કરવાતે હુએ શખ્સિય્યાત સે કુછ ઈસ તરહ અર્ઝ કિયા કે યેહ ઈસ્લામી ભાઈયોં કે જઝબાત હૈં, વરના આપ સે મેરા મુતા-લબા આપ કી રકમ કા નહીં, મુઝે "ચન્દા" નહીં "બન્દા" ચાહિયે, મૈં તો આપ સે ખુદ "આપ" કા તલબ ગાર હૂં, આપ સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત ફરમાઈયે, **મ-દની કાફિલોં** મેં આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ સુન્નતોં ભરા સફર કીજિયે. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ બહુત અચ્છી તરકીબ બન ગઈ.

મૌલા દે હમેં હિકમતે અ-મલી કા ખઝીના
હમ આમ કરેં સુન્નતે સુલ્તાને મદીના

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

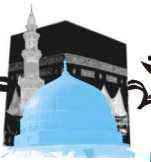

શખ્સિય્યાત કે અન્દર નેકી કી દા'વત કે મ-દની કામ કે તઅલ્લુક સે સુવાલન જવાબન કુછ મ-દની ફૂલ પેશ કિયે જાતે હૈં કબૂલ ફરમાઈયે ઔર હિક્મતે અ-મલી કે સાથ શખ્સિય્યાત મેં મ-દની કામોં કી ધૂમેં મચાઈયે.

શખ્સિય્યાત સે મ-દની કાફિલોં કે લિયે ખિદમાત લેને કા તરીકા

સુવાલ: જો શખ્સિય્યાત મ-દની કાફિલોં મેં સફર નહીં કરતીં ઉન સે મ-દની કાફિલોં કે લિયે હમ ખિદમાત કિસ તરહ હાસિલ કરેં ?

જવાબ: મ-દની કાફિલોં મેં સફર કી તરગીબ જારી રખિયે. હર ઝિમ્મેદાર કો ચાહિયે કે અપને અપને હલ્કોં કી **અહલે મહબ્બત શખ્સિય્યાત** કા ઇતના ઝેહ્ન તો બના હી દેં કે આપ મેહ્રબાની ફરમા કર **મ-દની કાફિલે** કે મુસાફિરોં ઔર ઇન કે ઘર વાલોં કી હૌસલા અફ્ઝાઈ મેં હમારા તઆવુન ફરમા દિયા કરેં. મ-સલન કોઈ ઇસ્લામી ભાઈ 30 દિન કે લિયે મ-દની કાફિલે મેં સુન્નતોં ભરે સફર પર હૈ, ઉસ કે ઘર પર આપ કે અલાકે કે મશહૂર આલિમ યા D.S.P. યા S.H.O. યા M.P.A. યા M.N.A., યા વઝીર યા મેજર યા કર્નલ યા કિસી ભી **અહલે મહબ્બત** બડે અફ્સર (ન મિલે તો છોટા અફ્સર હી સહી) કો લે કર ચલે જાએં ઔર વોહ ઘર કે અફ્રાદ કો મુબારક બાદ પેશ કરે કે આપ લોગ બહુત ખુશ નસીબ હૈં કે આપ કે ભાઈ યા ફરઝન્દ ને 30 દિન કે લિયે રાહે ખુદા મેં સફર ઇખ્તિયાર કિયા હૈ, ઉન કી ગૈર હાઝિરી કી વજહ સે આપ કો અગર તકાલીફ હો ભી તો સબ્ર કર લીજિયે, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ આપ કો ઇસ કા અજ્ર મિલેગા વગૈરા. અગર શખ્સિય્યત સાથ ચલને કે લિયે વક્ત ન નિકાલ સકે તો કમ અઝ કમ ઉસ કે ઝરીએ ફોન હી પર મઝકૂરા કલિમાત કહલવા દેં, ઝબાની અલ્ફાઝ અદા કરને મેં દુશ્વારી હો તો લિખ કર "શખ્સિય્યત" કો દે દીજિયે ઔર વોહ તરકીબ બના લે. નીઝ મુમ્કિન હો તો શખ્સિય્યત હી કે ઘર કી કોઈ મુઅમ્મર ઇસ્લામી બહન ભી ખુદ તશરીફ લે જા કર યા ફોન પર **મ-દની કાફિલે** કે મુસાફિર કે ઘર કી ઇસ્લામી બહનોં કી ઇસી તરહ તરકીબ કરે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ સબ મદીના મદીના હો જાએગા.

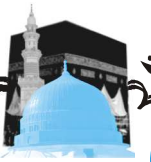

ઝિમ્મેદારાન ભી મ-દની કાફિલે વાલોં કી તરકીબ બનાએં

સુવાલ: ક્યા શખ્સિય્યાત હી કે ઝરીએ તસલ્લી દિલવાના ઝરૂરી હૈ ?

જવાબ: શખ્સિય્યાત કા અસર બહુત પડેગા. આપ ખુદ ગૌર ફરમાઈયે કે આપ કી ગૈર મૌજૂ-દગી મેં અગર કોઈ વઝીર આપ કે ઘર ઈસી સિલ્સિલે મેં ચલા જાએ. ઈસ સે આપ કે ખાનદાન, બલ્કે પૂરે મહલ્લે મેં દા'વતે ઈસ્લામી કી કિસ કદર નેક નામી હોગી ! અરાકીને શૂરા વ દીગર ઝિમ્મેદારાન ભી ઈસ તરહ કી તરકીબ ફરમાએં નીઝ યેહી ઝિમ્મેદારાન 30 દિન યા ઈસ સે ઝાઈદ વાલે બિલ ખુસૂસ દીગર મુમાલિક કે લિયે મ-દની કાફિલે મેં સુન્નતોં ભરા સફર કરને વાલોં કે સાથ હફ્તે અ-શરે મેં એક આધ બાર ફોન પર સલામ દુઆ કર લિયા કરેં ઔર મૌકઅ કી મુના-સબત સે મુદ્દત બઢાને કે લિયે ઉન પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ ભી કરતે રહેં મ-સલન 30 દિન કે મ-દની કાફિલે કે મુસાફિર સે કહેં કે અગર કિસી કી હક ત-લફી ન હોતી હો ઔર બિગૈર કિસી ગુનાહ કે રુકના મુમ્કિન હો તો 92 દિન સે પહલે મત આના કે રાહે ખુદા કે મુસાફિર કા તો ગોયા એક એક સાંસ ઈબાદત મેં ગુઝરતા હૈ.

મ-દની કાફિલે સે વાપસી પર "ઇસ્તિકબાલિયા ઇજતિમાઅ"

સુવાલ: જો આશિકાને રસૂલ મ-દની કાફિલે સે વાપસ તશરીફ લાએં, ઉન કે સાથ ઐસી ક્યા તરકીબ કી જાએ જિસ સે દીન કા મઝીદ ફાએદા હો ?

જવાબ: અગર 12 યા 30 દિન યા ઈસ સે ઝિયાદા અય્યામ કે સુન્નતોં ભરે સફર કે બા'દ આએ હૈં તો મુમ્કિન હો તો મહલ્લે કી મસ્જિદ મેં ઉન કા "ઇસ્તિકબાલિયા ઇજતિમાઅ" હો, મુખ્તસર સા સુન્નતોં ભરા બયાન હો જાએ, ઇન આશિકાને રસૂલ કો ખૂબ મુબારક બાદ દી જાએ ઔર હો સકે તો મ-દની રસાઇલ વગૈરા કા તોહફા ભી પેશ કિયા જાએ ઔર ખુસૂસન ઉન મેં કે નએ ઈસ્લામી ભાઈ અપને **તઅસ્સુરાત** બયાન કરેં ઔર વહાં સે હાથોં હાથ મઝીદ મ-દની કાફિલે તય્યાર કિયે જાએં. ફિર અગર કિસી કરીબી ઘર યા

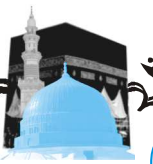

ઈમામ સાહિબ કે હુજરે મેં લંગરે ર-ઝવિય્યા કે ઝરીએ ખૈર ખ્વાહી કી તરકીબ હો જાએ તો મદીના મદીના. અગર મેરી ઈસ મ-દની તજવીઝ કે મુતાબિક તરકીબ ફરમાએંગે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ મ-દની કાફિલે કે મુસાફિરોં કી સારી થકન દૂર હો જાએગી ઔર અગર કિસી કો સફર મેં કોઈ ના ગવાર સૂરત પેશ આઈ થી તો ઉસ કા સદમા ભી اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ જાતા રહેગા ઔર બાર બાર સુન્નતોં ભરા સફર કરને કા હૌસલા મિલેગા ઔર اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ હર તરફ મ-દની કાફિલોં કી બહારેં આ જાએંગી. મગર ઈન કામોં કે લિયે હરગિઝ ચન્દે કા દરવાઝા ન ખોલા જાએ જો કરના હૈ અપની જેબ સે કિયા જાએ. અગર પૈસે નહીં હૈં તો બેશક સિર્ફ પાની પિલા દિયા જાએ હાં અગર કોઈ મુખય્યર ઈસ્લામી ભાઈ ખૈર ખ્વાહી કે લિયે અપને ઘર લે જાએ યા ખાના પકા કર લે આએ તો હરજ નહીં.

મ-દની કાફિલોં કી ખૈર ખ્વાહી કી હિક્મતેં

સુવાલ: આશિકાને રસૂલ કી ખૈર ખ્વાહી કી હિક્મતેં બયાન ફરમાઈયે.

જવાબ: આપ અલાકે મેં તશરીફ લાએ હુએ મ-દની કાફિલે કી ઈખ્લાસે નિય્યત કે સાથ અગર ખૈર ખ્વાહી કરેંગે યા'ની ખાના વગૈરા પેશ કરેંગે તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ સવાબ કા અમ્બાર લગ જાએગા, આશિકાને રસૂલ કી દિલજૂઈ હોગી. હઝરતે સય્યિદુના બિશ્ર હાફી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْكَافِى કા કૌલ હૈ : **કિસી મુસલ્માન કા દિલ ખુશ કરના 100 (નફ્લી) હજ સે બેહતર હૈ.** (ماخوذ ازكيميائے سعادت ج٢ص٧٥١) હો સકતા હૈ કે આપ કી બે લૌસ ખૈર ખ્વાહી સે જિન કા દિલ ન લગ રહા હો બલ્કે મ-દની કાફિલા છોડ કર ઘર જાને કી સોચ રહે હોં ઉન કા દિલ લગ જાએ, કિસી મેં ઐસા જઝ્બા પૈદા હો જાએ કે વોહ હાથોં હાથ મઝીદ સફર કે લિયે આમાદા હો જાએ. ઈસ તરહ કરને સે આપ દીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે મદદગાર કરાર પાએંગે. દીને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મદદ કરને વાલોં કે લિયે હર જુમુઆ ઔર ઈદૈન મેં ન જાને કિતને હી ખુ-તબા દુઆએં દેતે હૈં બલ્કે યેહ દુઆએં તો બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن

www.dawateislami.net

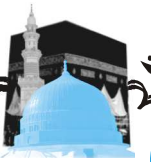

સદિયોં સે દેતે ચલે આ રહે હૈં. યેહ દુઆ **મેરે આકા** આ'લા હઝરત ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ને ભી "ખુત્બાતે ૨-ઝવિય્યા" મેં શામિલ ફરમાઈ હૈ. વોહ દુઆ યેહ હૈ : اَللّٰهُمَّ انْصُرْ مَنْ نَّصَرَ دِيْنَ سَيِّدِنَا وَمَوْلٰنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِيْنَ وَبَارَكَ وَسَلَّم યા'ની ઐ **અલ્લાહ** જો દીને મુહમ્મદે મ-દની صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મદદ કરે તૂ ભી ઉસ કી મદદ ફરમા.

سُبْحٰنَ اللّٰه ! **નેકી કી દા'વત** દેને વાલોં, મ-દની કાફિલોં મેં સફર કરને વાલોં, દર્સ વ બયાન કરને વાલોં, ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરને વાલોં, આશિકાને રસૂલ કી ખૈર ખ્વાહી કરને વાલોં, મ-દની કાફિલોં કે ગરીબ મુસાફિરોં કે લિયે માલી તઆવુન કરને વાલોં ઔર કિસી ભી તરહ સે દીને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મદદ કરને વાલોં કો મુબારક હો કે ઉન કે લિયે સેંકડોં સાલ સે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે નેક બન્દે દુઆએં કરતે ચલે આ રહે હૈં. ઐ દીને મુસ્તફા કે મદદગારો ! યકીનન રબ્બે ઝુલ જલાલ عَزَّوَجَلَّ કી મદદ જિસ કે શામિલે હાલ હો જાએ ઉસ કા દોનોં જહાનોં મેં બેડા પાર હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી મદદ સે બડી બડી મુસીબતેં ટલ જાતી હોંગી ઔર હમેં ઈસ કી ખબર તક નહીં પડતી હોગી. ખુત્બે વાલી દુઆ કે બા'દ કુછ ઔર ભી હૈ ઔર વોહ યેહ હૈ : وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَ دِيْنَ سَيِّدِنا وَ مَوْلٰنا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ اَجْمَعِيْنَ وَبَارَكَ وَسَلَّم. યા'ની ઐ **અલ્લાહ** ! જો દીને મુસ્તફા કો બે યાર વ મદદગાર છોડે તૂ ઉસે બે યાર વ મદદગાર છોડ.

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ડર જાને કા મકામ હૈ જહાં જહાં હમ પર વાજિબ હૈ ખુદા ના ખ્વાસ્તા વહાં ભી હમ દીને મુસ્તફા કી મદદ કરને વાલે ન બને તો કહીં બરબાદ ન હો જાએં. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ જિસ કી મદદ ન ફરમાએગા યકીનન વોહ કહીં કા ન રહેગા. ઈસી દુઆ મેં આગે યેહ ભી હૈ : رَبَّنَا يَا مَوْلٰينا وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْهُم યા'ની "ઐ હમારે પરવર દગાર ! ઐ હમારે માલિક વ મૌલા عَزَّوَجَلَّ ! હમેં દીને મુસ્તફા કી મદદ સે મહરૂમ રહને વાલોં મેં સે ન કરના." યકીનન નમાઝ ઔર રોઝા આ'લા દ-રજે કી ઈબાદતેં હૈં લેકિન ઈન કી અદાએગી દીને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ઈમદાદ કે ઝુમરે મેં નહીં આતી. હમ મેં સે હર એક કો ચાહિયે કે

www.dawateislami.net

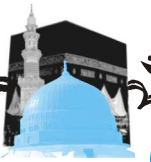

ગૌર કરે કે વોહ અપને લિયે દુઆ લે રહા હૈ યા બદદુઆ ! હર વોહ કામ દીને મુસ્તફા કી મદદ હૈ જિસ સે શ-જરે ઈસ્લામ ફલે ઔર ફૂલે, કુફ્ફાર દાખિલે ઈસ્લામ હોં ઔર બિગડે હુએ મુસલ્માનોં કી ઈસ્લાહ હો. બસ નેકી કી દા'વત કી ખૂબ ધૂમેં મચાઈયે, મ-દની કાફિલોં મેં સુન્નતોં ભરા સફર ફરમાઈયે ખુદ ભી સુન્નતેં સીખિયે ઔર દૂસરેં કો ભી સિખાઈયે ઔર યૂં દીને ખુદા વ મુસ્તફા કી ખૂબ ખૂબ મદદ કર કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઈમદાદ કી બિશારત પાઈયે કે ખુદ ઉસ કા વા'દા હૈ. ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કે મત્બૂઆ તરજમે વાલે પાકીઝા કુરઆન, **"કન્ઝુલ ઈમાન મઅ ખઝાઈનુલ ઈરફાન" સફહા** 932 પર પારહ 26 **સૂરએ મુહમ્મદ** કી સાતવીં આયત મેં ઈશાદિ પાક હૈ :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ ۝

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન વાલો ! અગર તુમ દીને ખુદા કી મદદ કરોગે **અલ્લાહ** તુમ્હારી મદદ કરેગા ઔર તુમ્હારે કદમ જમા દેગા.

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે મદદ ફરમાને કી તો ક્યા બાત હૈ ! **સદરુલ અફાઝિલ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى **ખઝાઈનુલ ઈરફાન** મેં ઈસ આયતે કરીમા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : દુશ્મન કે મુકાબલે મેં મદદ હોગી, જંગ મેં, હુજ્જતે ઈસ્લામ ઔર પુલ સિરાત પર સાબિત ક-દમી નસીબ હોગી.

(મુલખ્ખસ અઝ ખઝાઈનુલ ઈરફાન, સ. 932)

લોગ હમારી નહીં માનતે !

સુવાલ: બા'ઝ મુબલ્લિગીન મ-દની કામ મેં સુસ્ત પડ જાતે ઔર કહતે સુનાઈ દેતે હૈં કે હમ ને બહુત કોશિશ કી કામ્યાબ ન હુએ લોગ હમારી માનતે હી નહીં, અબ હમ કિસ તરહ કામ કરેં ?

જવાબ: હમારે યહાં એક આમ દસ્તૂર સા હૈ કે જબ કિસી ઈજતિમાઅ મેં લોગોં કી કસરત દેખી જાતી હૈ તો કહ દેતે હૈં, ઈજતિમાઅ બહુત કામ્યાબ રહા ઔર અગર લોગ થોડે હોં તો કહેંગે, ઈજતિમાઅ ફેલ યા'ની નાકામ હો ગયા, યા ઈસ તરહ એ'લાન કિયા જાતા હૈ, ઝિયાદા સે ઝિયાદા શિર્કત ફરમા કર મહફિલ કો કામ્યાબ બનાઈયે હાલાં કે હકીકી કામ્યાબી યા નાકામી કા દારો મદાર હાઝિરીન કી કસરત વ

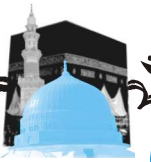

કિલ્લત (યા'ની ઝિયાદતી વ કમી) પર નહીં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રિઝા પર મૌકૂફ હૈ. એક તરફ સિર્ફ ચન્દ મુખ્લિસ અફ્રાદ દિલસોઝી કે સાથ ઝિક્રો ના'ત ઔર બયાન કરને સુનને મેં મશગૂલ હોં જબ કે દૂસરી તરફ ઈસી તરહ કી કિસી મઝ્હબી તક્રીબ મેં બડી બડી દુન્યવી શખ્સિય્યાત જમ્અ હુઈ હોં, અખ્બારી નુમાયન્દોં ઔર કેમરા મેનોં કા હુજૂમ ઔર દીગર સજાવટોં વગૈરા કે એહતિમામ કી કશિશ સે લોગોં કા કસીર ઈજ્તિહામ હો, બેશક ઉર્ફે આમ મેં ઈસ દૂસરી તક્રીબ કો કામ્યાબ કહા જાએગા મગર ઠન્ડે દિલ સે ગૌર કરેં તો **અવ્વલુઝ્ઝિક્ર** (યા'ની જિસ કા પહલે ઝિક્ર હુવા) ચન્દ અફ્રાદ પર મુશ્તમિલ મજલિસ કી બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં કામ્યાબી કે બ ઝાહિર ઝિયાદા ઈમ્કાનાત હૈં. અબ મુબલ્લિગીન જો ના કામ્યાબી કા શિક્વા લે કર સુસ્ત પડ ગએ ઉન કી ખિદમત મેં અર્ઝ હૈ કે આપ ને અવ્વલ તો કામ્યાબી કા મતલબ હી નહીં સમઝા, અગર યેહ ઝેહ્ન બન જાએ કે કામ્યાબી ભીડભાડ કા નામ નહીં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો ખુશ કરને કા નામ હૈ તો કભી દિલ બરદાશ્તા ન હોતે. દૂસરી ભૂલ યેહ હુઈ કે ઉન કે ઝેહ્ન મેં યેહ બાત બૈઠ ગઈ કે "લોગ હમારી બાત નહીં માનતે." તો અદબ સે અર્ઝ હૈ કે આપ કો "મનવાને" કા મન્સબ કિસ ને સૌંપા ? યાદ રખિયે ! અમ્બિયા عَلَيْهِمُ السَّلَام કો ભી મનવાને કી નહીં "પહોંચાને" હી કી ઝિમ્મેદારી સૌંપી ગઈ. ઉન હઝરાતે કુદસિય્યા ને તબ્લીગ ફરમાઈ ઔર તબ્લીગ કા મતલબ "પહોંચાના" હૈ ન કે "મનવાના". **હઝરતે** સય્યિદુના ઈસા **રૂહુલ્લાહ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી ઉમ્મત કે મુબલ્લિગીન કા કૌલ નક્લ કરતે હુએ પારહ 22 **સૂરએ યાસીન** કી આયત નમ્બર 17 મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ : وَمَا عَلَيْنَآ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۱۷﴾ **તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન :** ઔર હમારે ઝિમ્મે નહીં મગર સાફ પહોંચા દેના.

મુફ્સ્સિરે શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં : "બા'ઝ નબી વોહ ભી હૈં જિન કી બાત કિસી ને ન માની ઔર બા'ઝ વોહ કે જિન કી એક યા દો આદમિયોં ને હી ઈતાઅત કી." (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 1, સ. 159) યકીનન ઈસ કે બા વુજૂદ હર નબી عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને તબ્લીગ કી ઝિમ્મેદારી

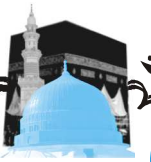

સો ફીસદ મુકમ્મલ અન્જામ દી, કિસી ને ભી કોતાહી ન કી, લિહાઝા મેરે ભોલે ભાલે મુબલ્લિગો ! શૈતાન કે દામે તઝ્વીર મેં મત ફંસિયે, આપ કી ઔર હમ સબ કી કામ્યાબી કે લિયે યેહ શર્ત હી નહીં કે લોગ માન જાએં બલ્કે હમ મેં વોહ ઈસ્લામી ભાઈ કામ્યાબ હૈ જો ઈખ્લાસ કે સાથ નેકી કી દા'વત પહોંચાને મેં કામ્યાબ હો જાએ. હમ નેકી કી દા'વત દેતે હૈં , "દા'વત" કે મા'ના "લાના" નહીં સિર્ફ "બુલાના" હૈ. યા'ની હમ નેકી કી તરફ બુલાતે હૈં, હમ લાને યા મનવાને કે મુકલ્લફ વ ઝિમ્મેદાર નહીં. યેહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ઝિમ્મએ કરમ પર હૈ કે જિસે ચાહે ઉસે હમારી દા'વત કબૂલ કરને કી તૌફીક બખ્શ દે. હાં એક મ-દની ફૂલ યહાં ઝરૂર કાબિલે તવજ્જોહ હૈ, વોહ, યેહ કે જબ હમારી કોશિશ કે બા વુજૂદ કોઈ મુસલ્માન માઈલ ન હો તો હમેં ઉસ કો مَعَاذَاللّٰه સખ્ત દિલ, ઢીટ વગૈરા કહ કર ગીબત બલ્કે બોહતાન કા ઈરતિકાબ કરને સે બચના લાઝિમી હૈ કહીં ઐસા ન હો કે મુસ્તહબ કામ કરને નિકલેં ઔર કબીરા ગુનાહોં કા બોઝ સર પર લાદ કર પલટેં ! وَالْعِيَاذُ بِاللّٰهِ تَعَالٰى (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી પનાહ). ઐસે મૌકઅ પર હમેં અપને ઈખ્લાસ હી કી કમી ઔર અન્દાઝે દા'વત કી કોતાહી તસ્લીમ કરની ચાહિયે ઔર ખૂબ તૌબા વ ઈસ્તિગ્ફાર કર કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં બ વસીલએ મુસ્તફા વ અમ્બિયા વ સહાબા વ ઔલિયા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم وعَلَيْهِمُ السَّلَام લોગોં કી ઈસ્લાહ કી દુઆ કરની ચાહિયે.

મુખા-લ-ફતોં કે ઝોર મેં કિસ તરહ મ-દની કામ કરેં ?

સુવાલ: બા'ઝ અલાકોં મેં મ-દની કામ કરને વાલે બહુત થોડે હોતે હૈં, મુખા-લફત કા ઝોર, તા'નોં કા શોર, કામ કી હિમ્મત નહીં પડતી, કોઈ મુફીદ મશ્વરા ઈનાયત ફરમાઈયે.

જવાબ: સબ્ર વ હિમ્મત કે સાથ લગે રહિયે, અપને આ'માલ દુરુસ્ત કીજિયે, નેક લોગોં કો તલાશ કર કે ઉન કી બ-ર-કતેં હાસિલ કીજિયે, નેકોકારોં કી કુર્બત નિહાયત બા બ-ર-કત હોતી હૈ જૈસા કે હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** બિન ઉમર رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ, **સય્યિદુસ્સાલિહીન, રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને બ-ર-કત નિશાન હૈ : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ

www.dawateislami.net

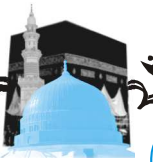

એક સાલેહ (યા'ની નેક) મુસલ્માન કી બ-ર-કત સે ઉસ કે પડોસ કે સો ઘર વાલોં કી બલા દફ્અ ફરમાતા હૈ.

(اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط لِلطَّبَرانی ج۳ص۱۲۹حدیث ۴۰۸۰)

तालूत जालूत की कुरआनी हिकायत : **मा'लूम** હુવા નેકોં કા કુર્બ નફ્અ પહોંચાતા હૈ. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉન કી દુઆઓં સે આપ કે અલાકે કી કાયા પલટ જાએગી. બાકી યેહ યાદ રખિયે કે કામ્યાબી કા ઇન્હિસાર કિલ્લત વ કસરત (યા'ની તા'દાદ કી કમી ઔર ઝિયાદતી) પર નહીં ખુલૂસ વ **लिल्लाहिय्यत** પર હૈ, મુખા-લફ્ત સે દિલ બર્દાશ્તા ન હોં કે ઇમ્તિહાન સે ઘબરાના મર્દોં કા કામ નહીં, દેખિયે, જબ હઝરતે સય્યિદુના **तालूत** رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه બની ઇસ્રાઈલ કે લશ્કર કો લે કર ઝાલિમ બાદશાહ **जालूत** સે મુકાબલે કે લિયે બૈતુલ મુકદ્દસ સે રવાના હુએ તો ઉન કે લશ્કર કી ઇસ તરહ આઝમાઇશ હુઈ :

قَالَ اِنَّ اللّٰهَ مُبْتَلِيْكُمْ بِنَهَرٍ ۚ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّيْ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَاِنَّهٗ مِنِّيْٓ اِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهٖ ۚ (پ۲،البقرة:۲۴۹)

तर-ज-मअे कन्ज़ुल ईमान : (तालूत) બોલા બેશક **अल्लाह** તુમ્હેં એક નહ્ર સે આઝમાને વાલા હૈ, તો જો ઉસ કા પાની પિયે વોહ મેરા નહીં ઔર જો ન પિયે વોહ મેરા હૈ મગર વોહ જો એક ચુલ્લૂ અપને હાથ સે લે લે.

सदरुल अफ़ाज़िल હઝરતે અલ્લામા મૌલાના सय्यिद मुहम्मद नईमुद्दीन मुरादआबादी عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى ઈસ આયતે મુબા-રકા કે તહ્ત ખઝાઇનુલ ઇરફાન મેં ફરમાતે હૈં : સખ્ત ગરમી થી, સિર્ફ 313 અફ્રાદ ને સબ્ર કિયા ઔર સિર્ફ એક ચુલ્લૂ પાની લિયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ વોહ એક ચુલ્લૂ ઉન કે લિયે ઔર ઉન કે જાનવરોં કે લિયે કાફી હો ગયા ઔર જિન્હોં ને બે સબ્રી કી ઔર ખૂબ પાની પિયા થા ઉન કે હોંટ સિયાહ હો ગએ, પ્યાસ ખૂબ બઢ ગઈ ઔર હિમ્મત હાર ગએ. જાલૂત કે અઝીમ લશ્કર સે 313 મુસલ્માનોં કા મુકાબલા થા જો ઇતાઅત ગુઝાર થે ઉન કે હૌસલે મઝબૂત થે, ઉન કા નક્શા ઇસી આયતે કરીમા મેં ઇસ તરહ પેશ કિયા ગયા હૈ :

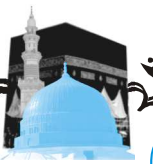

قَالُوْا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوْتَ وَجُنُوْدِهٖؕ قَالَ الَّذِيْنَ يَظُنُّوْنَ اَنَّهُمْ مُّلٰقُوا اللّٰهِۙ كَمْ مِّنْ فِئَةٍ قَلِيْلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيْرَةًۢ بِاِذْنِ اللّٰهِؕ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿۲۴۹﴾

(پ۲،البقرة:۲۴۹)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : (બે સબ્રે) બોલે : હમ મેં આજ તાકત નહીં જાલૂત ઔર ઉસ કે લશ્કરોં (કે મુકાબલે) કી, બોલે વોહ જિન્હેં **અલ્લાહ** સે મિલને કા યકીન થા (યા'ની સબ્ર કરને વાલે કહને લગે) કે બારહા કમ જમાઅત ગાલિબ આઈ હૈ ઝિયાદા ગુરોહ પર **અલ્લાહ** કે હુક્મ સે ઔર **અલ્લાહ** સાબિરોં કે સાથ હૈ.

હઝરતે સય્યિદુના દાવૂદ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે વાલિદ ઈશા અપને તમામ ફરઝન્દોં કે સાથ સય્યિદુના **તાલૂત** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે લશ્કર મેં શામિલ થે. હઝરતે સય્યિદુના **દાવૂદ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام સબ ભાઈયોં મેં છોટે થે, રંગ ઝર્દ થા ઔર બીમાર થે. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી શાન દેખિયે કે હઝરતે સય્યિદુના દાવૂદ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ગોફન મેં પથ્થર રખ કર **જાલૂત** બાદશાહ કે સામને આ ગએ વોહ અઝીમુલજુસ્સા, શહઝોર ઔર કદઆવર થા મગર જૂં હી ઉસ કી નઝર દાવૂદ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام પર પડી ઉસ પર ખૌફ તારી હો ગયા મગર ઉસ ને અપને આપ કો સંભાલા ઔર **મુ-તકબ્બિરાના** જુમ્લે બકતે હુએ રો'બ ડાલને કી કોશિશ કી. હઝરતે સય્યિદુના **દાવૂદ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને ગોફન મેં પથ્થર લે કર ઉસ કે સર કા નિશાના લે કર જો મારા તો વોહ ઉસ કે સર સે આર પાર નિકલ ગયા ઔર વોહ ગોશ્ત કા પહાડ ધડામ સે ગિરા ઔર તડપ તડપ કર મર ગયા. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને 313 અફ્રાદ કે કલીલ કાફિલે કો **જાલૂત** કે લશ્કરે અઝીમ પર શાનદાર ફત્હ અતા ફરમાઈ. સય્યિદુના તાલૂત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને હઝરતે સય્યિદુના દાવૂદ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે નિકાહ મેં અપની શહઝાદી દી ઔર ઉન કો આધી સલ્તનત સૌંપ દી ફિર એક મુદ્દત કે બા'દ જબ હઝરતે સય્યિદુના તાલૂત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કા વિસાલ હુવા તો બાકી તમામ મુલ્ક પર હઝરતે સય્યિદુના **દાવૂદ** عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કી સલ્તનત કાઈમ હુઈ.

(મુલખ્ખસ અઝ તફ્સીરે ખઝાઈનુલ ઈરફાન, 85, 86)

www.dawateislami.net

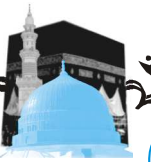

બાદશાહ કે ગુનાહોં કે બરાબર દોઝખ મેં ઘુસા : ઝાતી મફાદાત કે લિયે "શખ્સિય્યાત" મ-સલન સરમાયા દારાન, લીડરાન, અફસરાન ઔર હુકૂમતી અરકાન વગૈરા સે મુરાસિમ રખને સે અવામ વ ખવાસ સભી કો બચના ચાહિયે ઔર બિલ ખુસૂસ ઉ-લમાએ કિરામ કો તો બહુત એહતિયાત કી ઝરૂરત હૈ. હઝરતે સય્યિદુના મુઆઝ બિન જબલ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હૈ : "જબ કિસી ને કુરઆન પઢા ઔર **તફક્કોહ ફિદ્દીન** હાસિલ કિયા (યા'ની આલિમ બના) ફિર બાદશાહ કે દરવાઝે પર ઉસ કી ચાપલૂસી (ખુશામદ) ઔર માલ કે લાલચ મેં આયા તો વોહ બાદશાહ કે ગુનાહોં કે બરાબર દોઝખ કી આગ મેં ઘુસા."

(اَلْفِردَوس بمأثور الْخطّاب ج۱ص۲۸۹ حدیث۱۱۳٤)

ઝાલિમ કા ચેહરા દેખને સે દિલ કાલા હોતા હૈ : કિતાબ "મુફ્તિયે આ'ઝમ કી ઇસ્તિકામત વ કરામત" **સફહા** 111 પર હૈ : સબ્એ સનાબિલ શરીફ મેં હૈ કે બાદશાહે વક્ત હારૂન રશીદ ને ઈમામુલ અસ્ફિયા હઝરતે દાવૂદ તાઈ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه સે મુલાકાત કરની ચાહી તો આપ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈન્કાર ફરમા દિયા ઔર હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ યૂસુફ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે હવાલે સે યેહ રિવાયત બયાન કી કે **رُؤيَةُ وَجْهِ الظَّالِمِ تُسَوِّدُ الْقُلُوب** યા'ની ઝાલિમ કા ચેહરા દેખના દિલ કો કાલા કરતા હૈ.

(سبع سنابل ص۹۵)

મુફ્તિયે આ'ઝમે હિન્દ હુક્મરાનોં સે દૂર રહતે થે : તાજદારે અહલે સુન્નત, શહઝાદએ આ'લા હઝરત, હુઝૂર મુફ્તિયે આ'ઝમ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુસ્તફા રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْمَنَّان વુ-ઝરા ઔર હુકૂમતી અરકાન સે હમેશા દૂર રહા કરતે થે ચુનાન્ચે રઈસુલ કલમ હઝરતે અલ્લામા અરશદુલ કાદિરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْقَوِى રકમ તરાઝ હૈં : ઔર યેહ ભી દીની ગૈરત હી કા એક બે મિસાલ નમૂના હૈ કે (સરકાર મુફ્તિયે આ'ઝમે હિન્દ رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه) બાનવે સાલ કી તવીલ ઝિન્દગી મેં કભી કિસી સર બરાહે મમ્લકત કે ઘર ગએ ઔર ન કિસી બડે સે બડે ફરમાં રવા (યા'ની હુક્મરાન) કે બંગલે મેં નઝર આએ બલ્કે હૈરત મેં ડૂબ જાને કી બાત યેહ હૈ કે મમ્લકતોં કે કિતને હી સર-બરાહોં ઔર વક્ત કે કિતને હી સલાતીન ને ખુદ ઈન કી મજલિસ મેં બારયાબ (હાઝિર) હોને કી ઈજાઝત ચાહી ઔર મુફ્તિયે આ'ઝમ

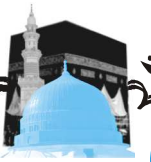

(عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم) ને યેહ કહ કર મિલને સે ઈન્કાર કર દિયા કે એક દરવેશ કા બાદશાહોં ઔર અરબાબે હુકૂમત સે સરોકાર હી ક્યા હૈ ? (મુફ્તિયે આ'ઝમ કી ઈસ્તિકામત વ કરામત, સ. 110)

કરૂં મદહે અહલે દુવલ રઝા પડે ઈસ બલા મેં મેરી બલા
મૈં ગદા હૂં અપને કરીમ કા મેરા દીન પારએ નાં નહીં

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે કલામ કે ઈસ મક્તઅ કા મતલબ હૈ, અૈ રઝા મૈં ઔર દૌલત મન્દોં, દુન્યા કે નવાબોં ઔર હુક્મરાનોં કી તા'રીફ વ ખુશામદ કરૂં ? નહીં નહીં ઈસ બલા યા'ની માલદારોં કી ખુશામદ નુમા આફત વ બલા મેં તો બસ "મેરી બલા" હી પડે ! (યા'ની મુઝ સે તો ઐસા હો હી નહીં સકતા) બસ મૈં તો અપને રસૂલે કરીમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કે દરબારે દુરબાર કા ભિકારી હૂં, મેરા દીન "રોટી કા ટુકડા" નહીં (કે જિધર "માલ" દેખા ઉધર લુઢક ગએ !)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

વાલિદ સાહિબ કી તરકીબ બની તો ઘર મેં મ-દની માહોલ બન ગયા :

સિર્ફ નૌ જવાન હી કો **નેકી કી દા'વત** દેને કા રુજહાન ક્યૂં ? ઘર કે સર-કર્દા અફ્રાદ પર તવજ્જોહ કી ઝિયાદા ઝરૂરત હૈ અગર વોહ તરકીબ મેં આ ગએ તો ઘર કે અન્દર તેઝી સે **મ-દની માહોલ** બન સકતા હૈ ઔર ખાનદાન ભર મેં નમાઝોં ઔર સુન્નતોં કી બહારેં આ સકતી હૈં, ઈસ બાત કી તૌસીક (તસ્દીક) ઈસ **મ-દની બહાર** સે હો સકતી હૈ જૈસા કે પંજાબ (પાકિસ્તાન) કે ઝિલઅ કુસૂર કી તહસીલ પતોકી કી એક ઈસ્લામી બહન કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે મુઆ-શરે કે બહુત સે ઘરોં કી તરહ હમારે ઘર મેં ભી T.V. પર ફિલ્મેં ડિરામે ઔર ખૂબ ગુનાહોં ભરે પ્રોગ્રામ દેખે જાતે થે, અબ ઐસી મન્હૂસ સૂરતે હાલ મેં ઘર મેં સુન્નતોં ભરા મ-દની માહોલ ક્યૂંકર કાઈમ હો સકતા થા ! સબ સે પહલે ખુશ કિસ્મતી સે મેરે બડે ભાઈજાન **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હુએ. વોહ હમેં બહુતેરા સમઝાતે, બારહા **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કરતે મગર હમારે કાન પર જૂં તક ન રેંગતી. ઘર મેં T.V. કી મૌજૂ-દગી પર ભી ભાઈજાન **તશ્વીશ** કા શિકાર રહતે, ક્યૂંકે ઘર

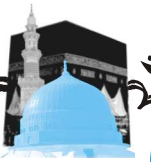

કે અન્દર સુન્નતોં ભરે માહોલ કી રાહ મેં યેહ બહુત બડી રુકાવટ થા, વોહ ઉસે નિકાલના ચાહતે થે મગર કુછ કર ન પાતે ક્યૂંકે ઘર મેં સિર્ફ વાલિદ સાહિબ કી ચલતી થી. એક દિન હમ ઘર વાલે રાત કો T.V. પર ડિરામા દેખ કર અભી ફારિગ હી હુએ થે કે ભાઈજાન આએ ઔર ઉન્હોં ને ટેપ રિકૉર્ડર પર મક-ત-બતુલ મદીના કી જારી કર્દા સુન્નતોં ભરે બયાન કી એક કેસિટ લગા દી. અન્દાઝે બયાન બહુત દિલચસ્પ થા લિહાઝા હમ ઉસે બડી તવજ્જોહ સે સુનને લગે. ઉસ બયાન મેં મુબલ્લિગ ને જબ **T.V. કી તબાહ કારિયાં** બયાન કીં તો હમ આખિરત ખરાબ હોને કે ડર સે ઘબરા ગએ, બિલ ખુસૂસ અબ્બૂજાન તો ખૌફ કે મારે **કાંપને** લગે. જબ બયાન ખત્મ હુવા તો અબ્બૂજાન ને બુલન્દ આવાઝ મેં અપના ફૈસલા સુનાયા : **અબ ઈસ ઘર મેં T.V. નહીં ચલેગા.** સારે ઘર વાલે ઉસી વક્ત છત પર ગએ ઔર ટીવી એન્ટીના ઉખાડ ફેંકા ઔર **ઘર સે T.V. નિકાલ દિયા ગયા.** કુછ દિનોં બા'દ મેરે છોટે ભાઈ ને અબ્બૂ સે T.V. દોબારા લાને કા મુતા-લબા કિયા તો અબ્બૂજાન ને પુરજોશ લહજે મેં ફરમાયા : **અબ ઈસ ઘર મેં T.V. રહેગા યા મૈં.** યેહ સુન કર ભાઈ કો "ચુપ" લગ ગઈ. યૂં દા'વતે ઈસ્લામી કી બ-ર-કત સે اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારા ઘર ફિલ્મોં ડિરામોં ઔર ગાને બાજોં કી નુહૂસતોં સે પાક હો ગયા ઔર સારા હી ઘરાના દા'વતે ઈસ્લામી કે મહકે મહકે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ગયા.

તેરા શુક્ર મૌલા દિયા મ-દની માહોલ — ન છૂટે કભી ભી ખુદા મ-દની માહોલ
સલામત રહે યા ખુદા મ-દની માહોલ — બચે બદ નઝર સે સદા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 602)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યેહ **"મ-દની બહાર"** ગાલિબન ઉન દિનોં કી હૈ જબ આલમે ઈસ્લામ કા સો ફી સદી શર-ઈ ચેનલ યા'ની "મ-દની ચેનલ" જારી નહીં હુવા થા. ટીવી કી ગૈર ઈસ્લામી નશરિય્યાત જૈસા કે ફિલ્મોં ડિરામોં, ગાને બાજોં, ઔરતોં કી નુમાઈશોં, મૂસીકિયોં કી ધુનોં ઔરત ઔર મૂસીકી સે આલૂદ ખબરોં નીઝ ગૈર અખ્લાકી પ્રોગ્રામોં સે ન મૈં પહલે રાઝી થા ન અબ રાઝી હૂં, હર બા શુઉર મુસલ્માન યેહ જાનતા હૈ કે હમારે મુઆ-શરે

www.dawateislami.net

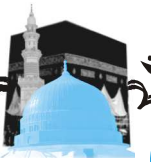

કી તબાહી મેં **T.V.** કા બહુત અહમ કિરદાર હૈ ! મુબલ્લિગીને દા'વતે ઈસ્લામી ને **T.V.** કી તબાહ કારિયોં કે ખિલાફ અચ્છી ખાસી મુહિમ ચલાઈ, ઈન કાવિશોં મેં કુછ ન કુછ કામ્યાબી ભી મિલી, જિસ કા એક સુબૂત મઝકૂરા મ-દની બહાર ભી હૈ, મગર ફી ઝમાના હઝાર મેં સે શાયદ તક્રીબન નવ સો નિન્નાન્વે **(999)** મુસલ્માન **T.V.** કે રસિયા હો ચુકે હૈં ઔર ગાલિબ અક્સરિય્યત દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈ બુરાઈ કી પરવાહ કિયે બિગૈર **T.V.** કી ગૈર શર-ઈ વ ગૈર અખ્લાકી નશરિય્યાત દેખને મેં મશગૂલ હૈ. **T.V.** બીની મેં ઈન કી જુનૂન કી હદ તક દિલચસ્પી કી વજહ સે શૈતાન કી ઉન કે કિરદાર કે સાથ સાથ ઈસ્લામી અક્દાર પર ભી યલગાર હૈ. ઈબ્લીસ કી તહરીક પર ઈસ્લામ હી કા લબાદા ઓઢ કર બા'ઝ લોગ ઈસ્લામ કો મૉડર્ન અન્દાઝ મેં પેશ કરને કી મઝમૂમ સઅ્ય કર રહે હૈં, ઈસ્લામ કી હકીકી રૂહ મુસલ્માનોં કે દિલોં સે નિકાલી જા રહી હૈ. અબ અગર હમ મસાજિદ વગૈરા મેં **T.V.** કી તબાહ કારિયાં બયાન કરતે ભી હૈં તો સુનને વાલોં કી તા'દાદ કિતની ? ક્યૂંકે બ મુશ્કિલ **5** ફીસદ મુસલ્માન નમાઝ પઢતે હોંગે, ઉન મેં ભી ઈક્કા દુક્કા હી મઝ્હબી બયાન સુનને મેં દિલચસ્પી લેતા હૈ, નીઝ ઈસ્લામી બહનોં કો મસ્જિદ કા બયાન કૌન સુનાએ ? અગર લિટ્રેચર છાપતે હૈં તો દીની મુતા-લઆ કરને વાલોં કી તા'દાદ માયૂસી કી હદ તક કમ હૈ ! ઈન ના મુસાઈદ હાલાત મેં ઈસ બાત કા શિદ્દત સે એહસાસ હુવા કે મુસલ્માનોં કી ઈસ ઈસ્લાહ કા દાઇરએ કાર અગર સિર્ફ મસાજિદ ઔર ઈજતિમાઆત વગૈરા કી હદ તક રખતે હૈં તો ઉમ્મત કી ગાલિબ અક્સરિય્યત તક હમારા દર્દ ભરા મ-દની પૈગામ પહોંચ હી નહીં પાતા ઔર તાગૂતી તાકતેં યક તરફા તૌર પર અપને મુખ્તલિફ ચેનલ્ઝ કે ઝરીએ મુસલ્માનોં કો ગુમરાહ કરતી રહેંગી. અગ્લબ ગુમાન યેહી હૈ કે મુસલ્માનોં કે ઘરોં સે અબ **T.V.** નિકલવાના મુશ્કિલ હી નહીં કરીબ બ ના મુમ્કિન હૈ, બસ એક હી સૂરત નઝર આઈ ઔર વોહ યેહ કે જિસ તરહ દરિયા મેં સૈલાબ આતા હૈ તો ઉસ કા રુખ ખેતોં વગૈરા કી તરફ મોડને કી કોશિશ કી જાતી હૈ તાકે ખેત ભી સૈરાબ હોં ઔર આબાદિયોં કો ભી હલાકત સે બચાયા જા સકે, ઐન ઈસી તરહ **T.V.** કે ઝરીએ આને વાલે તૂફાને બદ તમીઝી કે સૈલાબ કી રોકથામ કી કોશિશ કે લિયે **T.V. હી કે ઝરીએ મુસલ્માનોં કે ઘરોં મેં દાખિલ હુવા જાએ** ઔર ઉન કો ગફલત કી નીંદ સે બેદાર કિયા જાએ

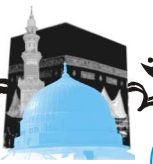

ઔર ગુનાહોં ઔર ગુમરાહિયોં કે સૈલાબ સે ઉન્હેં ખબરદાર કિયા જાએ ચુનાન્ચે જબ મા'લૂમ હુવા કે અપના **T.V. ચેનલ** ખોલ કર ફિલ્મોં ડિરામોં, ગાનોં બાજોં, મૂસીકિયોં કી ધુનોં ઔર ઔરતોં કી નુમાઈશોં સે બચતે હુએ **100 ફી સદી ઈસ્લામી** મવાદ ફરાહમ કરના મુમ્કિન હૈ તો اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કી **મર્કઝી મજલિસે શૂરા** ને ખૂબ જિદ્દો જહ્દ કર કે **૨-મઝાનુલ મુબારક** 1429 સિ.હિ. બ મુતાબિક 2008 સિ.ઈ. મેં **મ-દની ચેનલ** કે ઝરીએ નેકિયોં ઔર ઘર ઘર સુન્નતોં કા મ-દની પૈગામ પેશ કરના શુરૂઅ કર દિયા ઔર દેખતે હી દેખતે બ શુમૂલ યૂરોપિયન મમાલિક દુન્યા કે બે શુમાર મુલ્કોં મેં **T.V.** પર મ-દની ચેનલ દેખા જાને લગા ઔર ઈન્ટરનેટ કે ઝરીએ તા દમે તહરીર દુન્યા કે તક્રીબન 150 મુલ્કોં મેં **મ-દની ચેનલ** દાખિલ હો ચુકા હૈ ઔર યૂં ડેઢ સો કે કરીબ મુલ્કોં મેં દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની પૈગામ પહોંચ ગયા હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ઈસ કે હૈરત અંગેઝ **મ-દની** નતાઈજ આને લગે હૈં. યકીનન ઈસ કી યેહ બ-૨-કત તો બચ્ચા ભી સમઝ સકતા હૈ કે જબ તક **મ-દની ચેનલ** ઘર યા દફ્તર વગૈરા મેં ઑન રહેગા કમ અઝ કમ ઉસ વક્ત તક તો મુસલ્માન દૂસરે ગુનાહોં ભરે ચેનલ્ઝ સે બચે રહેંગે ! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ **મ-દની ચેનલ** સો ફી સદી ઈસ્લામી ચેનલ હૈ, ન ઈસ મેં મૂસીકી હૈ ન હી ઔરત કી નુમાઈશ. ઈસ પર કારોબારી ઈશ્તિહારાત (એડવર્ટાઈઝ) ભી નહીં દિયે જાતે, اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ઈસ કે અખ્રાજાત **મુખ્યિર** મુસલ્માનોં કે અતિય્યાત (DONATIONS) સે પૂરે કિયે જાતે હૈં. **મ-દની ચેનલ** મેં ક્યા હૈ ? ઈસ મેં ફૈઝાને કુરઆન, ફૈઝાને હદીસ, ફૈઝાને અમ્બિયા, ફૈઝાને સહાબા ઔર ફૈઝાને ઔલિયા કે મા'લૂમાતી રૂહ પરવર સિલ્સિલે હૈં, ઈસ મેં તિલાવતેં, ના'તેં, મન્કબતેં દા'વતે ઈસ્લામી કી મ-દની ખબરેં ઔર મ-દની ખાકે હૈં, દુઆ વ મુનાજાત મેં ઈલ્હાહો ઝારી કે દિલ હિલા દેને વાલે ઔર ઈશ્કે રસૂલ મેં રોને રુલાને ઔર તડપાને વાલે રિક્કત અંગેઝ મનાઝિર હૈં, દારુલ ઈફ્તા અહલે સુન્નત, રૂહાની ઈલાજ, સુન્નતોં ભરે **મ-દની ફૂલ** ઔર આખિરત બેહતર બનાને વાલી ખૂબ **મ-દની બહારેં** હૈં. ઈસ મેં સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઆત, મ-દની મુઝા-કરાત, મ-દની મુકા-લમાત, સુબ્હ કે વક્ત "ખુલે આંખ સલ્લે અલા કહતે કહતે" વગૈરા કઈ સિલ્સિલે બરાહે રાસ્ત (LIVE) ભી દિખાએ જાતે હૈં. અલ ગરઝ **મ-દની ચેનલ** એક ઐસા ચેનલ હૈ કે ઈસ કે ઝરીએ ઈન્સાન

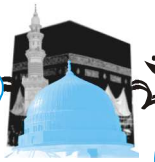

ઘર બૈઠે અચ્છા ખાસા ઈલ્મે દીન સીખ સકતા હૈ ! **મ-દની ચેનલ** કી મ-દની બહારોં કે ક્યા કહને ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મ-દની ચેનલ** દેખ કર કઈ ગૈર મુસ્લિમોં કો ઈમાન કી દૌલત નસીબ હો ગઈ, નીઝ ન જાને કિતને હી "બે નમાઝી" નમાઝી બન ગએ, **મુ-તઅદ્દિદ** અફરાદ ને ગુનાહોં સે તૌબા કર કે સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી કા આગાઝ કર દિયા. એક **મ-દની બહાર** મુલા-હઝા હો.

જબ મુઝે મ-દની ચેનલ દેખને કી સઆદત મિલી : **સરદારઆબાદ** (ફૈસલઆબાદ, પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે પહલે મૈં એક આવારા ઔર ઝગડાલૂ નૌ જવાન થા, અખ્લાક ઈતને ગિરે હુએ થે કે બદ નિગાહી કરતે હુએ કોઈ શર્મ મહસૂસ ન હોતી, કિસી કો સલામ કરના ગવારા કરતા ન કિસી કા એહતિરામ કરના, અલ ગરઝ રાહે સુન્નત સે દૂર બહુત દૂર ગુનાહોં કી કીચડ મેં લત પત પડા થા. આખિરે કાર રહમતોં ભરી હવા ને મેરે આંગન કા ભી રુખ કર હી લિયા, હુવા યૂં કે ખુશ કિસ્મતી સે એક મર્તબા મુઝે **મ-દની ચેનલ** દેખને કી સઆદત મિલ ગઈ, ખુદા કી શાન કે મુઝ ગુનાહોં સે લિથડે હુએ ગન્દે ઈન્સાન કો યેહ ઈતના પસન્દ આયા કે મૈં રોઝાના ઈસ કે મુખ્તલિફ મ-દની સિલ્સિલે દેખને લગા. **મ-દની ચેનલ** દેખને કી સબ સે પહલી બ-ર-કત યેહ ઝાહિર હુઈ કે اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં નમાઝ પઢને કે લિયે મસ્જિદ જાને લગા. વહાં એક દિન મેરી મુલાકાત એક આશિકે રસૂલ, સુન્નતોં કે પૈકર, મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી સે હુઈ, ઉન સે મિલ કર મેરે દિલ કો બહુત સુકૂન મિલા. વોહ ઈસ્લામી ભાઈ એક દિન મેરી દુકાન પર તશરીફ લાએ ઔર ઉન્હોં ને મુઝે **"નેકી કી દા'વત"** પેશ કી. ઉસ "નેકી કી દા'વત" કે તુફૈલ મૈં ને ઝિન્દગી મેં પહલી બાર **દા'વતે ઈસ્લામી** કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી. વહાં પર હોને વાલી તિલાવત, ના'ત શરીફ, સુન્નતોં ભરા બયાન, **ઝિક્રુલ્લાહ** કી સદાએં સુન કર મુઝે ઈન્તિહાઈ લુત્ફ આયા, ઈજતિમાઅ કે આખિર મેં હોને વાલી રિક્કત અંગેઝ દુઆ તો મુઝે ઈતની ભલી લગી કે મૈં **દા'વતે ઈસ્લામી** કો દિલ દે બૈઠા, અબ મેરી હાલત ઐસી હો ગઈ કે

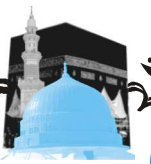

જહાં કહીં સબ્ઝ ઈમામે ઔર સફેદ લિબાસ મેં મલ્બૂસ **આશિકાને રસૂલ** નઝર આતે મેરી આંખેં ઠન્ડી હો જાતીં. ફિર મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને અપને ચેહરે પર **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી **મહબ્બત** કી નિશાની દાઢી શરીફ ભી સજા લી. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે **૨-મઝાનુલ મુબારક** (1430 સિ.હિ.) મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત હોને વાલે 30 દિન કે ઈજતિમાઈ એ'તિકાફ મેં બૈઠને કી સઆદત પાઈ. અપને દો ભતીજોં કો **મદ્ર-સતુલ મદીના** મેં હિફ્ઝે કુરઆન કે લિયે દાખિલ કરવાયા હૈ, મૈં ને અપની દુકાન પર **ફૈઝાને સુન્નત** કા દર્સ ભી શુરૂઅ કર દિયા હૈ. **અલ્લાહ** તઆલા દા'વતે ઈસ્લામી કો દિન 11વીં ઔર રાત 12વીં તરક્કી અતા ફરમાએ જિસ ને ઐસા પ્યારા **"મ-દની ચેનલ"** ખોલા કે મુઝ જૈસે ગુનાહોં કે પુલન્દે કી ઈસ્લાહ કા સામાન હુવા. મેરે છોટે છોટે બચ્ચોં કો "મ-દની ચેનલ" દેખને કી બ-ર-કત સે શાયદ ઈતની મા'લૂમાત હૈં જો મુઝે અબ ઈસ ઉમ્ર મેં આ કર મિલી હૈં. **"વાહ ! ક્યા બાત હૈ મ-દની ચેનલ કી."**

મ-દની ચેનલ સુન્નતોં કી લાએગા ઘર ઘર બહાર મ-દની ચેનલ સે હમેં ક્યૂં વાલિહાના હો ન પ્યાર
મ-દની ચેનલ કી મુહિમ હૈ નફ્સો શૈતાં કે ખિલાફ જો ભી દેખેગા કરેગા اِنْ شَآءَاللّٰه એ'તિરાફ
રાહે સુન્નત પર ચલા કર સબ કો જન્નત કી તરફ
લે ચલે બસ ઈક યેહી હૈ મ-દની ચેનલ કા હદફ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 605)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

બની ઇસ્રાઈલ કી તબાહી કે અસ્બાબ : હઝરતે સય્યિદુના **અબ્દુલ્લાહ** ઈબ્ને મસ્ઊદ رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે નબિયોં કે સરદાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, બિ ઈઝ્ને પરવર દગાર ગૈબોં પર ખબરદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈશાદે ઈબ્રત બુન્યાદ હૈ : **બની ઈસ્રાઈલ** મેં જો સબ સે પહલા (દીન મેં) નુક્સાન આયા વોહ યેહ થા કે એક શખ્સ દૂસરે સે મિલતા ઔર (કિસી ગુનાહ કો દેખ કર) ઉસે કહતા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડર ઔર ઐસા ન કર ક્યૂંકે યેહ તેરે લિયે હલાલ નહીં. અગલે દિન ઉસે ગુનાહ

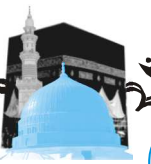

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો મુઝ પર એક દુરૂદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજ્ર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (عبدالرزاق)

કરતા દેખને કે બા વુજૂદ વોહ ઉસ કે સાથ અપને તઅલ્લુકાત, ખાને પીને ઔર નિશસ્તો બરખાસ્ત કી વજહ સે મન્અ ન કરતા, જબ (આમ તૌર પર) ઉન્હોં ને ઐસા કિયા તો **અલ્લાહ** તઆલા ને ઉન કે દિલ એક દૂસરે કે સાથ ખલ્ત કર દિયે. (યા'ની ના ફરમાનોં કી નુહૂસત સે ફરમાં બરદારોં કે દિલ ભી વૈસે હી હો ગએ) ફિર **હુઝૂર સરવરે કાએનાત** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને તાઈદ મેં કુરઆને કરીમ કી યેહ આયાત પઢીં :

لُعِنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْۢ بَنِيْۤ اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى لِسَانِ دَاوٗدَ وَ عِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَؕ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّ كَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿۷۸﴾ كَانُوْا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُّنْكَرٍ فَعَلُوْهُؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿۷۹﴾ (پ٦ المائدة:٧٨-٧٩)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : લા'નત કિયે ગએ વોહ જિન્હોં ને કુફ્ર કિયા બની ઈસ્રાઈલ મેં **દાવૂદ ઔર ઈસા બિન મરયમ** કી ઝબાન પર, યેહ બદલા ઉન કી ના ફરમાની ઔર સરકશી કા. જો બુરી બાત કરતે આપસ મેં એક દૂસરે કો ન રોકતે ઝરૂર બહુત હી બુરે કામ કરતે થે.

ફિર સરકાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! તુમ ઝરૂર **નેકી કા હુકમ** દેતે રહો ઔર ગુનાહોં સે મન્અ કરતે રહો ઔર ઝાલિમ કો ઝુલ્મ સે રોકતે રહો ઔર ઉસ કો હક બાત કી તરફ ખીંચ કર લાતે રહો, વરના **અલ્લાહ** તઆલા તુમ્હારે દિલ ભી ખલ્ત (યા'ની ના ફરમાનોં કી નુહૂસત સે ઉન્હીં જૈસે) કર દેગા ઔર તુમ પર ભી લા'નત ફરમાએગા, જૈસે ઉન પર લા'નત ફરમાઈ.

(اَلسُّنَنُ الْكُبرٰى لِلْبَيْهَقِي ج ١٠ ص ١٥٩ حديث ٢٠١٩٦، ابوداؤد ج ٤ ص ١٦٢، ١٦٣ حديث ٤٣٣٦، ٤٣٣٧)

બયાન કર્દા હદીસે પાક કે તહ્ત "મિરઆતુલ મનાજીહ" મેં હૈ : સરકારે દો આલમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને અપની ઉમ્મત કે અરબાબે ઈખ્તિયાર ઔર ઉ-લમા કો **મુ-તનબ્બેહ** (યા'ની ખબરદાર) કિયા કે તુમ્હેં ઈસ તરીકએ કાર સે બચના હોગા ઔર બુરાઈ કા ઈરતિકાબ કરને વાલોં કા હાથ રોકના હોગા, મુના-ફકત વ મુદા-હનત (બુરાઈ મિટાને પર કુદરત કે બા વુજૂદ બે **હમિય્યતી,** લાલચ યા જાનિબ દારી કી વજહ સે ખામોશ રહને) સે કામ લેને કે બજાએ ગૈરતે ઈમાની કા મુઝા-હરા કરના ઔર اَمْرٌ بِالْمَعْرُوف وَ نَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَر

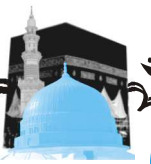

સે **મુ-તઅલ્લિક** અપની ઝિમ્મેદારી કો પૂરા કરના હોગા, ઝાલિમ કા હાથ રોક કર ઉસે રાહે હક પર લાના હોગા વરના તુમ ભી બની ઇસ્રાઈલ કી તરહ લા'નત કે મુસ્તહિક હો જાઓગે. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 513)

યા ખુદા ! નેકોં સે ઉલ્ફત નેકિયોં સે પ્યાર દે
જો કરે બદિયોં સે નફરત વોહ દિલ એ ગફ્ફાર દે
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દીન કે દો હિસ્સે ઝાઇલ કર દિયે : **અમીરુલ મુઅમિનીન, ઇમામુલ આદિલીન, મુતમ્મિમુલ અર-બઈન,** હઝરતે સય્યિદુના ઉમર ફારૂકે આ'ઝમ رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ કી ખિદમતે બા બ-ર-કત મેં એક શખ્સ હાઝિર હુવા ઔર અર્ઝ કી : મૈં દો કે સિવા ભલાઈ કે તમામ કામ કરતા હૂં. ફરમાયા : વોહ **દો કામ** કૌન સે હૈં ? અર્ઝ કી : ﴿1﴾ મૈં કિસી કો નેકી કા હુક્મ નહીં દેતા ઔર ﴿2﴾ કિસી કો બુરાઈ સે નહીં રોકતા. ઇર્શાદ ફરમાયા : તૂ ને **દીન કે દો હિસ્સે ઝાઈલ** કિયે, અબ **અલ્લાહ** તઆલા ચાહે તો તેરી મગ્ફિરત ફરમા દે યા તુઝે અઝાબ મેં મુબ્તલા કર દે. (أحكام القرآن للجصاص ج٢ ص٦١٢)

અલ્લાહ મૈં દેતા હી રહૂં નેકી કી દા'વત
ઐસા મુઝે જઝબા દે પએ શાહે રિસાલત
صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

બેચારા મુસલ્માન ! : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !** મા'લૂમ હુવા કે નેકી કી દા'વત સે બાઝ રહને વાલા ઔર દૂસરોં કો બુરાઈ સે મન્અ ન કરને વાલા બહુત ઝિયાદા નુક્સાન મેં હૈ. આજ મુસલ્માનાને આલમ કી અક્સરિય્યત કી જો હાલત હૈ વોહ કિસી સે **મખ્ફી** (યા'ની ઢકી છુપી) નહીં હર તરફ બે અ-મલી કા દૌર દૌરા હૈ, ઉમૂમન કોઈ કિસી કો ખતાઓં પર ટોકને કે લિયે તય્યાર નહીં, મુસલ્માન અ-મલી તૌર પર તનઝ્ઝુલ કે અમીક (યા'ની ગહરે) ગઢે મેં તેઝી સે ગિરતા ચલા જા રહા હૈ,

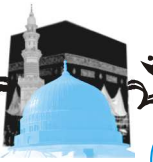

પાક વ હિન્દ કે મુસલ્માનોં કી હાલત તો શાયદ અબ ભી ગનીમત હૈ દૂસરે **ઈસ્લામી મમાલિક** મેં જા કર દેખેં તો મુસલ્માનોં કા હાલ દેખ કર ખૂન રોએં તબ ભી કમ હૈ.

ઔલાદ કો સુન્નતેં સિખાઇયે વરના પછતાએંગે : **૨-જબુલ મુરજજબ** اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ 1406 સિ.હિ મેં સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કો કરબલાએ મુઅલ્લા વ બગદાદ શરીફ વગૈરા મુકદ્દસ શહરોં મેં હાઝિરી કી સઆદત નસીબ હુઈ, મગર આહ ! વહાં કે મુસલ્માનોં કી હાલતે ઝાર બયાન કરને સે ઝબાન વ કલમ કાસિર હૈં, તાહમ ચન્દ બાતેં અર્ઝ કરતા હૂં તાકે હમ લોગ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે કહરો ગઝબ સે ડરેં ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કરે **નેકી કી દા'વત** આમ કરને કે લિયે કમર બસ્તા હોં, વરના ક્યા અજબ હમારી આયન્દા નસ્લેં ઐસી તબાહ વ બરબાદ હોં કે તબાહી વ બરબાદી ભી ઉન કો દેખ કર થર્રા ઉઠે ! ક્યૂંકે હાલાત હી ઐસે હૈં. મૌજૂદા તા'લીમી ઈદારે ઔર ઉન કા માહોલ, વાલિદૈન કી સિર્ફ ઔર સિર્ફ યેહ ધુન કે બચ્ચા પઢ લિખ કર પૂરા મૉડર્ન બને ઔર ખૂબ ધન દૌલત કમા કર લાએ, અગર્ચે મગરિબી તહઝીબ કા દિલદાદા બચ્ચા જવાન હો કર માં બાપ સે પીઠ હી ફેર લે, યા કબ્લ અઝ જવાની હી મૌત બચ્ચે કો આ સંભાલે ઔર વાલિદૈન ઉસ કી કમાઈ ખાને કે સુહાને સપને શર્મિન્દએ તા'બીર હોતે ન દેખ સકેં, નીઝ હમારે યહાં કે ઝરા-ઈએ ઈબ્લાગ (MEDIA) ભી ઈસ્લામ કે ઝર્રીં ઉસૂલોં પર મુસલ્સલ કારી ઝર્બે લગા રહે હૈં, અગર યેહી હાલત રહી તો હમારી આયન્દા નસ્લોં કી **હલાકત** સે બચને કી બઝાહિર કોઈ સૂરત નઝર નહીં આતી.

ઐ ખાસએ ખાસાને રુસુલ વક્તે દુઆ હૈ ઉમ્મત પે તેરી આ કે અજબ વક્ત પડા હૈ
જો દીન બડી શાન સે નિકલા થા વતન સે પરદેસ મેં વોહ આજ ગરીબુલ ગુ-રબા હૈ
વોહ દીન હુઈ બઝમે જહાં જિસ સે ફરોઝાં અબ ઉસ કી મજાલિસ મેં ન બત્તી ન દિયા હૈ
ડર હૈ કહીં યેહ નામ ભી મિટ જાએ ન આખિર મુદ્દત સે ઈસે દૌરે ઝમાં મૈટ રહા હૈ

ફરિયાદ હૈ ઐ કશ્તિયે ઉમ્મત કે નિગહ્બાં
બેડા યેહ તબાહી કે કરીબ આન લગા હૈ

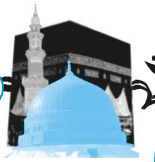

મુસલ્માનાને ઇરાક કી દિલ ખરાશ દાસ્તાન : **અબ** ઈરાક શરીફ કે ચન્દ રોઝા સફર સે **મુ-તઅલ્લિક** બા'ઝ વોહ બાતેં બયાન કરતા હૂં કે જિન સે ઈસ્લામ કા દર્દ રખને વાલોં કા જિગર પાશ પાશ હો જાતા હૈ. ચુનાન્ચે હમ **તીન ઈસ્લામી ભાઈ,** ઈરાકી તય્યારે મેં બાબુલ મદીના (કરાચી) કે **બૈનલ અકવામી** હવાઈ અડ્ડે સે સુવાર હુએ, પરવાઝ મેં દો ઘન્ટે તાખીર હુઈ, દૌરાને પરવાઝ નમાઝે મગરિબ કા વક્ત આ ગયા, તય્યારે હી મેં અઝાન દે કર હમ તીનોં ને જમાઅત કાઇમ કી, નમાઝ સે ફરાગત કે બા'દ જબ હમ અપની નિશસ્તોં કી તરફ ચલે તો ઈરાકી મુસાફિરીન હમેં બડી હૈરત સે દેખ રહે થે ઔર નમાઝ પઢને પર દુઆએ કબૂલિય્યત વ બ-ર-કત સે નવાઝ રહે થે, જૈસે હમ ને કોઈ બહુત બડા કમાલ કર ડાલા હો ! ઈસ સે હમ પર યેહ **તઅસ્સુર** કાઇમ હુવા કે ગાલિબન યેહ લોગ નમાઝ નહીં પઢતે મગર નમાઝ કો પસન્દ ઝરૂર કરતે હૈં ઔર ઈરાક શરીફ જા કર ભી મસાજિદ ખાલી દેખ કર યેહી અન્દાઝા હુવા કે શાયદ હઝાર ઈરાકી મુસલ્માનોં મેં ઈક્કા દુક્કા મુસલ્માન હી નમાઝ પઢતા હોગા !!

જાએ નમાઝ મેં ગાને બાજે ! : હમ જબ **અરૂસુલ બિલાદ** બગદાદ શરીફ કે **બૈનલ અકવામી** મતાર પર ઉતરે ઔર ઈશા કી નમાઝ કે લિયે મતાર (AIR PORT) હી કી એક **જાએ નમાઝ** મેં દાખિલ હુએ તો આપ માનેં યા ન માનેં ઉસ જાએ નમાઝ કી અન્દરૂની છત મેં સ્પીકર લગા હુવા થા ઔર બા કાઇદા **મૂસીકી** કે સાથ ગાને જબ રહે થે !! **જી હાં,** વોહ જગહ નમાઝ હી કે લિયે મખ્સૂસ થી ઔર ઉસ કે બાહર જલી હુરૂફ મેં લિખા હુવા થા : هٰذَا بَيْتُ اللّٰه યા'ની "યેહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા ઘર હૈ." હમ હૈરાન રહ ગએ હમ અજનબી મુસાફિર થે દિલ મેં બુરા જાનને કે સિવા કર ભી ક્યા સકતે થે ! ઐસે મૌકએ પર બુરાઈ કો રોકને પર જો કાદિર ન હો ઉસે ચાહિયે કે ઉસ બુરાઈ કો કમ અઝ કમ દિલ મેં ઝરૂર બુરા જાને. જૈસા કે હદીસે પાક મેં હૈ : "**જબ** ઝમીન મેં ગુનાહ કિયા જાએ તો જો વહાં મૌજૂદ હૈ મગર ઉસે બુરા જાનતા હૈ વોહ ઉસ કી **મિસ્લ** હૈ જો વહાં નહીં હૈ ઔર જો વહાં નહીં હૈ મગર ઉસ પર રાઝી હૈ વોહ ઉસ કી **મિસ્લ** હૈ જો વહાં હાઝિર હૈ." (سُنَنِ ابوداؤد ج٤ ص١٦٦ حديث٤٣٤٥)

ક્યા તમાશા હૈ કે અબ નાકા સુવારાને અરબ પૈરવી કરતે હૈં યોરપ કે હુદી ખ્વાનોં કી

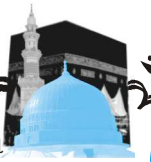

કૂફે કી જામેઅ મસ્જિદ મેં જુમુઆ નહીં હોતા ! : આહ ! કૂફે કી વોહ **જામેઅ મસ્જિદ** જિસ સે મુત્તસિલ હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم કા મઝારે ફાઈઝુલ અન્વાર હૈ. વહાં ઝિયારત કે લિયે હમ જુમુઆ કી નમાઝ કે વક્ત હાઝિર હુએ, ઝાઈરીન કા બે પનાહ હુજૂમ થા. મા'લૂમ કરને પર પતા ચલા કે **યહાં કોઈ નમાઝ નહીં પઢાઈ જાતી** હત્તા કે જુમુઆ કી નમાઝ ભી કાઈમ નહીં કી જાતી.....!!

સભી દાઢી મુન્ડે : બગદાદે મુઅલ્લા મેં હમેં ઈસ બાત કા શિદ્દત સે એહસાસ હુવા કે યહાં કે મુસલ્માન **મુસલ્માની શઆઈર** સે બિલ્કુલ ના બલદ હો ચુકે હૈં ક્યૂંકે ઉમૂમન કોઈ મકામી બાશિન્દા દાઢી રખતા હી નહીં, હત્તા કે **આઈમ્મા વ મુઅઝ્ઝિનીન** વગૈરા સબ કે સબ દાઢી મુન્ડે ! ચૂંકે હમ તીનોં બા રીશ ઔર બા ઈમામા થે, બગદાદે મુઅલ્લા કી ગલિયોં મેં જબ હમ નિકલતે તો લોગ હમેં ઈન્તિહાઈ હૈરત સે તકતે રહતે ઔર કભી કભી તો નૌબત યહાં તક આતી કે હમેં ઘેર કર **મુ-તઅજ્જિબાના** સુવાલ કિયા જાતા : "**هَلْ اَنْتُمْ مُسْلِمُوْن؟**" ક્યા તુમ લોગ મુસલ્માન હો ? જબ હમ ઈક્રાર કરતે કે "**نَحْنُ مُسْلِمُوْن** اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ" યા'ની "اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમ મુસલ્માન હૈં" તો વોહ ખુશ હો કર આગે ગુઝર જાતે.

શહાદત કી ખુશી મેં ખવાતીન કા રક્સ : એક બાર "**બાબુશ્શૈખ**" યા'ની શહન્શાહે બગદાદ, **હુઝૂરે ગૌસે આ'ઝમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કે **મઝારે પુર અન્વાર** વાલી ગલી મેં એક નિહાયત હી બેહૂદા ઔર શર્મનાક મન્ઝર થા, ખૂબ તબ્લે પર થાપ પડ રહી થી, શહનાઈયાં બજ રહી થીં ઔર કાફી લોગોં કા હુજૂમ થા ઔર બીચ મેં બે પર્દા ઔરતેં રક્સ કર રહી થીં, કુછ લોગોં ને જનાઝા ઉઠા રખા થા. ઈસ મન્ઝર સે હમ લોગોં કો બડી હૈરત હુઈ. દરયાફ્ત કરને પર પતા ચલા કે યહાં યેહ દસ્તૂર હૈ કે જબ કોઈ મુસલ્માન ઈરાક વ ઈરાન કી હાલિયા જંગ (જો ઉન દિનોં જારી થી) મેં શહીદ હોતા હૈ, ઉસ કે અઈઝ્ઝા ઉસ શહીદ કી લાશ કો **હુઝૂર સય્યિદુના ગૌસે આ'ઝમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْاَكْرَم કે રૌઝએ પાક પર હાઝિરી કે લિયે લાતે હૈં ઔર ઉસ મર્દે મુજાહિદ કી **"શહાદત કી ખુશી મેં"** ઉસ કે ખાનદાન કી ઔરતેં ઈસ તરહ

www.dawateislami.net

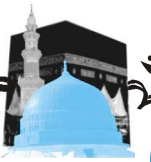

સડકોં પર રક્સ કરતી હુઈ જનાઝે કે સાથ સાથ જાતી હૈં. !!

દર્સે કુરઆન અગર હમ ને ન ભુલાયા હોતા યેહ ઝમાના ન ઝમાને ને દિખાયા હોતા

કુરતુબા કી જામેઅ મસ્જિદ મેં નમાઝ પર પાબન્દી હૈ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈરાકી મુસલ્માનોં કા હાલ દેખ કર કલેજા મુંહ કો આતા હૈ, કાશ ! વહાં કોઈ ઐસી મ-દની તહરીક ઉઠ ખડી હો જો **નેકી કી દા'વત** આમ કરે ઔર એક બાર ફિર ઉધર **સુન્નતોં** કા દૌર દૌરા હો ઔર મુસલ્માનોં કો ઈન કી ખોઈ હુઈ શાનો શૌકત વાપસ મિલ જાએ. **કુરતુબા** મેં આજ જિસ જગહ જામેઅ મસ્જિદ વાકેઅ હૈ, યહાં બુત પરસ્તોં કે ઝમાને મેં ઉન કી ઈબાદત ગાહ થી. જબ સ્પેન મેં ઈસાઈ મઝહબ ફૈલા તો ઉન્હોં ને ઉસ ઈબાદત ગાહ કો ગિરા કર યહાં **કલીસા** (યા'ની ગિર્જા) તા'મીર કર લિયા. જબ મુસલ્માનોં ને **કુરતુબા** ફત્હ કિયા તો કલીસા કો સુલ્હ કી શરાઈત કે મુતાબિક દો હિસ્સોં મેં બાંટ દિયા ગયા એક હિસ્સે મેં મુસલ્માનોં ને બ દસ્તૂર "કલીસા" રહને દિયા ઔર દૂસરા હિસ્સા "મસ્જિદ" બના દિયા. લેકિન જબ કુરતુબા મુસલ્માનોં કા દારુસ્સલ્તનત (CAPITAL) કરાર પાયા ઔર યહાં કી આબાદી તેઝી સે બઢી તો મસ્જિદ કા હિસ્સા નમાઝોં કે લિયે તંગ પડ ગયા યહાં તક કે જબ **અબ્દુર્રહમાન અદ્દાખિલ** કી હુકૂમત આઈ તો ઉન કે સામને જામેએ કુરતુબા કી તૌસીઅ કા સુવાલ આયા, કલીસા કો મસ્જિદ મેં શામિલ કિયે બિગૈર તૌસીઅ મુમ્કિન ન થી બિના બરીં (યા'ની ઈસ લિયે) અબ્દુર્રહમાન અદ્દાખિલ ને ઈસાઈયોં સે ઝમીન ખરીદ લી. વસીઅ ઝમીન હાસિલ કરને કે બા'દ ઉન્હોં ને જામેઅ મસ્જિદ કુરતુબા કી તા'મીર અઝ સરે નૌ શુરૂઅ કી, મસ્જિદ કા નક્શા બડા અઝીમુશ્શાન થા. ઈસે પાયએ તક્મીલ તક પહોંચાને કે લિયે તવીલ મુદ્દત દરકાર થી. લેકિન અબ્દુર્રહમાન અદ્દાખિલ તા'મીર શુરૂઅ હોને કે બા'દ દો સાલ હી મેં (172 સિ.હિ.) મેં ફૌત હો ગએ ઉન કે બા'દ ઉન કે બેટે **હશ્શામ** ને તા'મીર જારી રખી. બા'દ મેં **ખુ-લફાએ બની ઉમય્યા** ઈસ મસ્જિદ મેં મઝીદ તૌસીઆત કરતે રહે યહાં તક કે તા'મીરી કામ કા ઈખ્તિતામ તક્રીબન 392 સિ.હિ. બ મુતાબિક 1002 સિ.ઈ. મેં હુવા. ઈસ તરહ કુરતુબા કી તારીખી જામેઅ મસ્જિદ કી તા'મીરાત મેં કમો બેશ **દો**

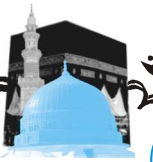

સો સાલ કા અર્સા લગા. **કુરતુબા કી અઝીમુશ્શાન શોહ્રએ આફાક જામેઅ મસ્જિદ કો અગર્ચે તારીખી આસાર કી હૈસિય્યત સે બાકી રખા ગયા હૈ મગર સદ કરોડ અફ્સોસ ! મુસલ્માનોં કી બદ આ'માલિયોં કે સબબ વહાં નમાઝ પઢને પર પાબન્દી હૈ. હાં સય્યાહ (TOURIST) સિર્ફ દેખને કે લિયે આ સકતે હૈં.**

18 સાલ સે કમ ઉમ્ર નૌ જવાનોં કા મસ્જિદ મેં દાખિલા બન્દ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! અફ્સોસ ! હમારે ગુનાહોં કી નુહૂસત બઢતી ચલી જા રહી હૈ, દુન્યા કે એક ઐસે મુલ્ક મેં જહાં મુસલ્માનોં કી આબાદી 90 ફીસદ બતાઈ જાતી હૈ, વહાં બે અ-મલી કા ઐસા ઝબર દસ્ત સૈલાબ આ ગયા કે અબ **૨-જબુલ મુરજજબ** 1432 સિ.હિ. જૂન 2011 સિ.ઈ. કી એક અખ્બારી રિપોર્ટ કે મુતાબિક 18 સાલ સે કમ ઉમ્ર કે નૌ જવાનોં કે લિયે મસ્જિદ મેં નમાઝ પઢને પર કાનૂની તૌર પર પાબન્દી આઇદ કર દી ગઈ હૈ !!!

આહ ! ઇસ્લામ તેરે ચાહને વાલે ન રહે જિન કા તૂ ચાંદ થા અફ્સોસ વોહ હાલે ન રહે

મસાજિદ કા વુજૂદ ખત્મ કિયા જા રહા હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! અફ્સોસ ! નમાઝોં સે હમારી દૂરી કી વજહ સે મસ્જિદેં ખાલી દેખ કર ઔર હમેં **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી ઇબાદત સે બે રગ્બત પા કર દુશ્મનાને ઇસ્લામ એક દમ ખબાસત પર ઉતર આએ હૈં ઔર હમેં ઇસ્લામી અક્દાર સે દૂર કરને કી નિત નઈ સાઝિશેં કર રહે હૈં. યેહ નહીં ચાહતે કે હમ નમાઝેં પઢેં ઔર બા અમલ રહેં, ઇસ લિયે હમારે દીની મરાકિઝ યા'ની મસાજિદ કો હદફ (યા'ની નિશાને) પર લે લિયા હૈ ઔર હમ હૈં કે દુન્યા કી દૌલત ઇકટ્ઠી કરને હી સે ફુરસત નહીં પાતે ! બા'ઝ રૂહ ફરસા ખબરેં સુનિયે ઔર અગર દિલ ઝિન્દા હૈ તો સદમે સે સર ધુનિયે : ❁ એક મુલ્ક મેં ગૈર મુસ્લિમોં ને **157 મસાજિદ** કો તાલે લગા દિયે ઔર મસાજિદ કો તિજારતી ઔર રિહાઇશી મકાસિદ કે લિયે ગૈર મુસ્લિમોં કે હવાલે કર દિયા ગયા ❁ સરકારી તહવીલ કે બહાને 324 મસાજિદ કો નમઝિયોં કે લિયે બન્દ કર દિયા ગયા ❁ એક મુલ્ક કે એક શહ્ર મેં 92 મસાજિદ કો રિહાઇશ ગાહોં ઔર મવેશિયોં કે બાડોં મેં તબ્દીલ કર દિયા ગયા ❁ ઈસી તરહ એક મુલ્ક કે એક કસ્બે મેં મસ્જિદ પર ના જાઇઝ કબ્જા કર કે ઉસ મેં અપને બાતિલ મા'બૂદોં કે

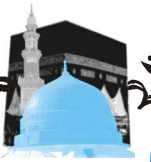

મુજસ્સમે રખ દિયે ગએ ❁ ઈસી તરહ એક અખ્બાર મેં ખબર શાએઅ હુઈ કે એક મુલ્ક કે એક શહ્ર મેં તુર્ક મુસલ્માનોં કી એક મસ્જિદ કો આગ લગા કર શહીદ કર દિયા ગયા ❁ કિસી મુલ્ક કે એક મુફ્તી સાહિબ ને બતાયા કે "કમ્યૂનિસ્ટ ઈન્કિલાબ" સે પહલે હમારે મુલ્ક મેં 1200 મસાજિદ મૌજૂદ થીં જિન મેં સે અક્સર ગૈર મુસ્લિમોં કી ઈબાદત ગાહ, સ્ટોર ઔર અજાઈબ ઘર મેં તબ્દીલ કર દી ગઈ.

"મસ્જિદ ભરો તહરીક" ચલાઇયે : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !** મસ્જિદોં કી વીરાની પર ખૂબ દિલ જલાઈયે, ઝોર શોર સે **"મસ્જિદ ભરો તહરીક"** ચલાઈયે, ઔર એક એક બે નમાઝી પર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કર કે ઉસે નમાઝી બનાઈયે ઔર યૂં અપની મસાજિદ કા તહફ્ફુઝ ભી ફરમાઈયે કે જો મકાન અપને મકીનોં (યા'ની રહને વાલોં) સે આબાદ હો ઉસ પર કોઈ કબ્ઝા નહીં જમા સકતા, વરના ખાલી મકાન પર કોઈ ભી કાબિઝ હો સકતા હૈ જૈસા કે ફારસી મકૂલા હૈ : خانۂ خالی را دیو می گیرد યા'ની "ખાલી ઘર પર જિન્ન ભૂત કબ્ઝા કર લેતે હૈં." બહર હાલ જો મસ્જિદ નમાઝિયોં સે આબાદ હોગી ઉસ કી તરફ નાપાક ઈરાદે સે આંખ ઉઠાને સે પહલે દુશ્મને ઈસ્લામ 420 બાર સોચેગા. યહાં એક મસ્અલા ઝેહ્ન નશીન ફરમા લીજિયે કે જિસ જગહ એક બાર શરઅન મસ્જિદ બન ગઈ અબ વોહ તા કિયામત મસ્જિદ હી રહેગી. **તહ્તસ્સરા** (યા'ની સાતવીં ઝમીન કે નીચે) સે લે કર અર્શે મુઅલ્લા જો કે સાતવેં આસ્માન કે ભી ઊપર હૈ વહાં તક ઉસ કી સારી ફઝા ભી મસ્જિદ હૈ. અબ ચાહે مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર સડક તા'મીર હો જાએ યા માર્કેટ બના દી જાએ, વોહ જગહ કિયામત તક મસ્જિદ હી કે હુક્મ મેં રહેગી ઔર ઉસ કા એહતિરામ ભી બર કરાર રહેગા. ચુનાન્ચે મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદ્દિદે દીનો મિલ્લત, મૌલાના શાહ ઈમામ **અહમદ રઝા ખાન** عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن **"તન્વીરુલ અબ્સાર** ઔર **દુર્રે મુખ્તાર"** કે હવાલે સે નક્લ ફરમાતે હૈં :

وَلَوْخَرِبَ مَا حَوْلَهٗ وَاسْتُغْنِیَ عَنْهُ یَبْقٰی مَسْجِداً عِنْدَ الْاِمَامِ وَالثَّانِیْ اَبَداً اِلٰی قِیَامِ السَّاعَةِ وَبِهٖ یُفْتٰی

ઔર અગર ઉસ (યા'ની મસ્જિદ) કા ઈર્દ ગિર્દ વીરાન હો ગયા ઔર ઉસ કી ઝરૂરત ન રહી તો ભી મસ્જિદ બાકી રહેગી ઈમામ સાહિબ (યા'ની ઈમામ અબૂ હનીફા) ઔર

www.dawateislami.net

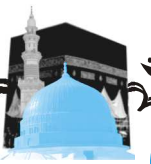

ઈમામે સાની (યા'ની ઈમામ અબૂ યૂસુફ) કે નઝદીક હમેશા કિયામત તક, ઔર ઈસી પર ફતવા હૈ. (تَنوِيرُ الابصار و دُرِّمُختار ج٦ ص٥٥٠, ફતાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા, જિ. 9, સ. 471) વકારુલ મિલ્લત હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ વકારુદ્દીન કાદિરી ર-ઝવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : "જિસ જગહ એક મર્તબા મસ્જિદ બન જાતી હૈ વોહ ઈસ તરહ કિયામત તક મસ્જિદ હો જાતી હૈ કે ઊપર અર્શ તક ઔર નીચે **તહ્તસ્સરા** તક મસ્જિદ હૈ ઉસ મેં એક ઈંચ (ભી) જગહ કમ નહીં કી જા સકતી." (વકારુલ ફતાવા, જિ. 2, સ. 297)

કર મસ્જિદેં આબાદ તેરી કબ્ર હો આબાદ
ફિરદૌસ અતા કર કે ખુદા તુઝ કો કરે શાદ

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇન્ફિરાદી કોશિશ કી બ-ર-કત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી મસ્જિદેં આબાદ કરતી હૈ, આપ ભી મસ્જિદ આબાદ કર કે અપને કલ્બે નાશાદ કો શાદ કરને, પાંચોં વક્ત મસ્જિદ મેં હાઝિર હો કર અપને રબ عَزَّوَجَلَّ કો યાદ કરને, ઈશ્કે રસૂલ સે અપને દિલ કી ઉજડી બસ્તી આબાદ કરને કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કા મ-દની માહોલ અપનાએ રહિયે, ખૂબ ખૂબ **મ-દની કાફિલોં** મેં સુન્નતોં ભરા સફર કીજિયે ઔર **"ફિક્રે મદીના"** કે ઝરીએ રોઝાના **મ-દની ઈન્આમાત** કા રિસાલા પુર કીજિયે ઔર હર મ-દની માહ કી 10 તારીખ કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે દા'વતે ઈસ્લામી કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવા દીજિયે, આઈયે ! આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે આપ કો એક **મ-દની બહાર** સુનાતા હૂં : **બાબુલ મદીના** (કરાચી) મેં મુકીમ ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : મૈં બહ્રે ઈસ્યાં મેં **મુસ્તગ્રક** અપની ઝિન્દગી કે "અનમોલ હીરે" ગફલત કી નઝ્ર કિયે જા રહા થા, **રાત ગએ તક દોસ્તોં કે સાથ ખુશ ગપ્પિયોં મેં મસરૂફ રહના મેરા મા'મૂલ થા.** 18 **ર-મઝાનુલ મુબારક** 1429 સિ.હિ. બ મુતાબિક 19 સિતમ્બર 2008 સિ.ઈ. કો હસ્બે મા'મૂલ

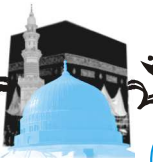

હમ દોસ્ત મિલ કર બૈઠે મઝાક મસ્ખરિયોં મેં મશગૂલ થે ઔર **ઈસ કે સબબ મજલિસ સે કહ્કહોં કે ફવ્વારે ઉબલ રહે થે,** દરીં અસ્ના દા'વતે ઈસ્લામી સે વાબસ્તા એક આશિકે રસૂલ હમારે પાસ તશરીફ લાએ, ઉન્હોં ને સલામ કિયા ઔર બૈઠ ગએ, ઉન કી આમદ સે હમારી મહફિલ મેં કુછ સન્જી-દગી આઈ, ઉન્હોં ને હમેં નિહાયત ઉમ્દા મ-દની ફૂલોં સે નવાઝા, **ઉન કે હુસ્ને આવાઝ ઔર મ-દની અન્દાઝ સે હમેં ઈતના સુરૂર મિલા કે હમ ઉન કે મીઠે બોલોં મેં ખો ગએ.** કુછ દેર બા'દ વોહ જાને લગે તો હમ ને અર્ઝ કી : ભાઈ ! મઝીદ કુછ દેર તશરીફ રખિયે ! ઔર હમેં અચ્છી અચ્છી બાતેં બતાઈયે, નેકી કી દા'વત કા જઝબા રખને વાલે ઈસ્લામી ભાઈ ને હમારી દર-ખ્વાસ્ત મન્ઝૂર ફરમા લી. દૌરાને ગુફ્ત-ગૂ ફિક્રે આખિરત વ ઈસ્લાહે ઉમ્મત કા મૌઝૂઅ ભી ઝેરે બહસ રહા, ઉસ આશિકે રસૂલ કી પુર તાસીર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** ને હમારે દિલોં પર ગહરે નુકૂશ છોડે. દૂસરી રાત હમ ફિર ઉસી જગહ મહફિલ સજાએ ઉન ઈસ્લામી ભાઈ કે મુન્તઝિર થે કે હસ્બે ઉમ્મીદ વોહ તશરીફ લાએ ઔર હમેં **દા'વતે ઈસ્લામી** કે આલમી મ-દની મર્કઝ **ફૈઝાને મદીના** ચલને કી દા'વત પેશ કી, ઉન કે કિરદાર વ ગુફ્તાર કો દેખ કર કમ અઝ કમ મૈં તો ઈન્કાર ન કર સકા ઔર ઉન કે સાથ **ફૈઝાને મદીના** કી પાકીઝા ફઝાઓં મેં પહોંચ ગયા. ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ વ ઈશ્કે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા જઝબા દિલ મેં ઉજાગર કરને વાલે રૂહ પરવર મ-દની માહોલ ને મેરે દિલ મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા કર દિયા ઔર યૂં ઉસ આશિકે રસૂલ કી "ઈન્ફિરાદી કોશિશ" કી બ-ર-કત સે મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કા **મ-દની માહોલ** નસીબ હો ગયા.

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુહદ્દિસે આ'ઝમ પાકિસ્તાન કી ઇન્ફિરાદી કોશિશ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! ઈન્ફિરાદી કોશિશ કે કિતને ઝબર દસ્ત નતાઈજ નિકલતે હૈં ! સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કા અપના તજરિબા યેહી હૈ કે ઈજતિમાઈ તૌર પર હોને વાલે બયાનાત બારહા સુનને કે બા વુજૂદ જિન મેં તબ્દીલી નહીં આતી, થોડી સી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** ઉન કો બદલ કર રખ દેતી હૈ. નેકી કી દા'વત કે મ-દની કામ મેં ઈન્ફિરાદી કોશિશ કા એક

www.dawateislami.net

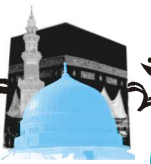

મુન્ફરિદ મકામ હૈ. અમ્બિયાએ કિરામ عَلَيْهِمُ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام ને તબ્લીગે દીન કે લિયે જહાં ઈજતિમાઈ કોશિશેં ફરમાઈ હૈં વહાં ઈન્ફિરાદી કોશિશ ભી કી હૈ ઔર એક એક કે પાસ જા કર ભી ઉન્હેં ઈસ્લામ કા પૈગામ દિયા હૈ. બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن ને ભી **નેકી કી દા'વત** કે લિયે ખૂબ ઈન્ફિરાદી કોશિશેં ફરમાઈ હૈં ચુનાન્ચે મુહદ્દિસે આ'ઝમ પાકિસ્તાન હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સરદાર અહમદ عَلَيْهِ رَحْمَةُ الصَّمَد મદીનતુલ ઔલિયા મુલતાન શરીફ મેં થે. ઈસ દૌરાન તીન નૌ જવાન આપ સે બૈઅત હુએ. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઉન્હેં મસ્લકે અહલે સુન્નત પર કાઈમ દાઈમ રહને, ઈસ કી તબ્લીગ કરને, નમાઝ-હાએ પંજગાના પાબન્દી સે પઢને કી તલ્કીન ફરમાઈ. ફિર ઉન્હેં **દાઢી** રખને ઔર મૂંછેં કાટને કા બડે પ્યારે અન્દાઝ મેં હુક્મ દિયા ઔર ફરમાયા કે જિસ તરહ વિત્રોં કી નમાઝ કો વાજિબ સમઝતે હો ઈસી તરહ દાઢી બઢાને કો ભી વાજિબ સમઝો. એક મુશ્ત દાઢી રખના વાજિબ હૈ, ઈસ કે ખિલાફ કરને યા'ની કમ કરને પર ગુનાહ ઔર અઝાબ હોગા. હઝરતે મુહદ્દિસે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم કી હસીન તલ્કીન કા ઉન પર ગહરા અસર પડા ઉન્હોં ને દાઢિયાં રખ લીં. અબ વોહ بِحَمْدِهٖ تَعَالٰى શરીઅત કે પાબન્દ હૈં ઔર બડી વજાહત (યા'ની ઈઝ્ઝત) રખતે હૈં. (હયાતે મુહદ્દિસે આ'ઝમ, સ. 89)

सरकार का आशिक भी क्या दाढी मुंडाता है !
क्यूं ईश्क का चेहरे से ईझहार नहीं होता

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 234)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મરને સે કબ્લ નૌ જવાન કી દાઢી ઘર વાલોં ને કાટ ડાલી ! : સદ કરોડ અફ્સોસ ! હાલાત દિન બ દિન બિગડતે ચલે જા રહે હૈં, એક તરફ મગરિબી તહઝીબ કી યલગાર, ફેશન કી તૂમાર, ફિલ્મ બીની કે લિયે ઘર ઘર ટીવી, ઈન્ટરનેટ ઔર વીસીઆર હૈ તો બદ કિસ્મતી સે દૂસરી તરફ મુસલ્માન કહલાને વાલે અ-મલન સુન્નતોં સે બેઝાર નઝર આ રહે હૈં ! દા'વતે ઈસ્લામી સે વાબસ્તા ઓરંગી ટાઉન, બાબુલ મદીના કરાચી કા એક **નૌ જવાન આશિકે રસૂલ** જિસ કી ઉમ્ર બ મુશ્કિલ 20 સાલ હોગી, દાઢી જબ સે આઈ રખ લી થી, બેચારા ખૂન કે સરતાન (યા'ની બ્લડ કેન્સર.

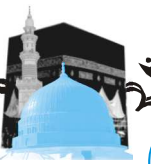

BLOOD CANCER) મેં મુબ્તલા હો ગયા. મૈં (યા'ની સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ) ઉસ કી ઈયાદત કે લિયે અસ્પતાલ પહોંચા, બેચારા ઝિન્દગી ઔર મૌત કી કશમકશ મેં થા.....ઝબાન સાથ નહીં દે રહી થી.....દાઢી ચેહરે સે ઉતાર લી ગઈ થી, મૈં ચૌંકા.....ઉસ મઝલૂમ ને ચેહરે કી તરફ બ મુશ્કિલ તમામ હાથ ઉઠાયા ઔર ઈશારે સે ફરિયાદ કી.....મૈં ઈતના સમઝ સકા ગોયા વોહ કહ રહા થા **"મૈં ને** مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **નહીં મુંડવાઈ"** મેરે ઘર વાલોં ને નીંદ યા બેહોશી કી હાલત મેં મેરી દાઢી સાફ કર ડાલી હૈ. આહ ! ચન્દ હી દિનોં કે બા'દ વોહ દુખિયારા દુન્યા સે ચલ બસા. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ મર્હૂમ કી બે હિસાબ મગ્ફિરત ફરમાએ ઔર ઉસ કી દાઢી સાફ કર ડાલને વાલે કો તૌબા કી સઆદત બખ્શે.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

રૂહ મેં સોઝ નહીં, કલ્બ મેં એહસાસ નહીં
કુછ ભી પૈગામે મુહમ્મદ કા તુમ્હેં પાસ નહીં

મુસલ્માન કહલાને વાલોં કી સુન્નતોં સે દૂરી : અફ્સોસ સદ કરોડ અફ્સોસ ! કૈસા નાઝુક દૌર આ પહોંચા હૈ કે આજ મુસલ્માન કહલાને વાલે અપની ઔલાદ કો બિલજબ્ર **સુન્નતોં** સે દૂર રખતે હૈં બલ્કે **સુન્નતોં** પર અમલ કરને પર બસા અવકાત તરહ તરહ કી સઝાએં દેતે હૈં, ઐસે ઐસે **દિલ ખરાશ વાકિઆત** દેખે ગએ કે બસ ખુદા કી પનાહ. કઈ **નૌ જવાન ઈસ્લામી ભાઈયોં** ને મ-દની માહોલ સે **મુ-તઅસ્સિર** હો કર દાઢી રખ લી તો ખાનદાન ભર મેં ગોયા **ઝલ્ઝલા** આ ગયા ! અગર ધોંસ ધમકી ઔર મારપીટ સે બાઝ ન આએ તો દાઢી રખને કે સબબ બેચારે ઘરોં સે નિકાલ દિયે ગએ, નીંદ કી હાલત મેં આશિકાને રસૂલ કી દાઢિયોં પર કૈંચિયાં ચલા દી ગઈ. દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કામ કે આગાઝ સે પહલે કા વાકિઆ હૈ, એક નૌ જવાન સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કે પાસ આને જાને, ઉઠને બૈઠને લગા, ઉસ પર માહોલ કા અસર પડને લગા. ઉસ ને ઘર પર આતે જાતે **"اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ"** કહના શુરૂઅ કર દિયા, બા'ઝ અવકાત દૌરાને ગુફ્તગૂ ઉસ ને **"اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ"** કહ દિયા ! મુસલ્માન કહલાને વાલે વાલિદૈન કે કાન ખડે હો ગએ !

www.dawateislami.net

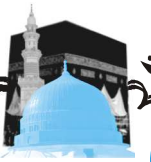

બાઝપુર્સ શુરૂઅ હો ગઈ, ચુનાન્ચે ઉસ સે ઘર મેં સુવાલ હુવા : બેટા ! બાત ક્યા હૈ કે આજ કલ સલામ કરને ઔર اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ કહને લગ ગયા હૈ ! ઉસ ગરીબ ને સુન્નતોં કે અદના ખાદિમ સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કા નામ લે દિયા, બસ ખેલ ખત્મ, ઉસે સખ્તી કે સાથ રોક દિયા ગયા કે ખબરદાર ! આજ કે બા'દ ઈસ **"મુલ્લા"** કી સોહબત મેં તુઝે નહીં રહના ! આખિરે કાર વોહ બેચારા મૉડર્ન બન ગયા.

વોહ દૌર આયા કે દીવાનએ નબી કે લિયે
હર એક હાથ મેં પત્થર દિખાઈ દેતા હૈ

મ-દની માહોલ સે રોકા તો હેરોઇન્ચી બન ગયા, બાપ પછતા રહા હૈ : ઈસી સે મિલતા જુલતા એક ઔર ઈબ્રત અંગેઝ વાકિઆ સુનિયે, ચુનાન્ચે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે (હૈદરઆબાદ, બાબુલ ઈસ્લામ, પાકિસ્તાન) કા એક નૌ જવાન ગાલિબન 1988 સિ.ઈ. મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે **મ-દની માહોલ** સે વાબસ્તા હુવા. નમાઝોં કી પાબન્દી કે સાથ સાથ ચેહરે પર દાઢી શરીફ સજા લી, સર પર ઈમામા શરીફ અપની બહારેં દિખાને લગા. ઉસ ને મદ્રસતુલ મદીના (બાલિગાન) મેં પઢના ભી શુરૂઅ કર દિયા. ઉસ કા તઅલ્લુક એક મૉડર્ન ઔર અમીર ઘરાને સે થા, ઘર વાલોં કો ઉસ કી ઝિન્દગી મેં આને વાલા **મ-દની ઇન્કિલાબ** સમઝ મેં ન આયા ચુનાન્ચે ઉસ કી મુખા-લફત શુરૂઅ હો ગઈ, તરહ તરહ સે ઉસ કી દિલ આઝારિયાં કી જાતીં, સુન્નતોં પર ચલને કી રાહ મેં રુકાવટેં ખડી કી જાતીં ઔર **દા'વતે ઈસ્લામી** કા મ-દની માહોલ છોડને પર મજબૂર કિયા જાતા. વોહ કભી કભાર બે બસ હો કર ફરિયાદ કરતા કે મુઝે ઈસ મ-દની માહોલ સે દૂર ન કરો વરના પછતાઓગે, મગર ઉસ કી કિસી ને ન સુની. મુખા-લફત કા યેહ સિલ્સિલા તક્રીબન તીન સાલ તક ચલતા રહા બિલ આખિર તંગ આ કર ઉસ ને ઘર વાલોં કે સામને હથિયાર ડાલ દિયે ઔર દાઢી શરીફ મુંડવા કર દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ કો "ખૈર આબાદ" કહ દિયા. બડે ભાઈ ચૂંકે ડૉક્ટર થે ઈસ લિયે ઈસે ભી ડૉક્ટર બનને કે લિયે સરદારઆબાદ (પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક મેડીકલ કૉલેજ મેં દાખિલ કરવા દિયા ગયા. જહાં વોહ હૉસ્ટેલ (ઇકામત ગાહ) મેં બુરી સોહબત કી નુહૂસતોં કા શિકાર હો કર ચરસ પીને લગા ઔર સખ્ત બીમાર હો ગયા, ઘર વાલે ઉસે વાપસ હૈદરઆબાદ લે આએ.

www.dawateislami.net

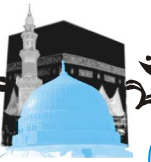

વાલિદ સાહિબ ને ઈલાજ પર લાખોં રુપૈ ખર્ચ કર ડાલે મગર ન સિહ્હત યાબ હુવા ન હી સુધરા બલ્કે અબ વોહ હેરોઈન કા નશા કરને લગા. કસરત સે નશા કરને કી વજહ સે વોહ સૂખ કર કાંટા હો ગયા, દાંતોં કી સફેદી ગાઈબ હો કર ઉન પર કાલક કી તહ ચઢ ગઈ ઔર અબ તા દમે તહરીર ઉસ કી હાલત પાગલોં કી સી હો ચુકી હૈ. **અલ્લાહ** કી રહમત સે અબ વાલિદ સાહિબ દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હો ચુકે હૈં, ઔર બેચારે બહુત પછતા રહે હૈં કે કાશ ! ઉસ વક્ત મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કી **અહમ્મિય્યત** સમઝ મેં આ જાતી ઔર મૈં અપને બેટે કો દા'વતે ઈસ્લામી કે **મ-દની માહોલ** સે દૂર ન કરતા તો શાયદ આજ મુઝે યેહ દિન ન દેખને પડતે. મગર "અબ પછતાએ ક્યા હોત જબ ચિડિયાં ચુગ ગઈ ખેત." **અલ્લાહ** તઆલા ઉસ નૌ જવાન કો નશે કી આદતે બદ છોડ કર ફિર સે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને કી તૌફીક અતા ફરમાએ.

اٰمِين بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

ઔલાદ કી દુરુસ્ત તરબિય્યત કીજિયે વરના પછતાએંગે : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** ઈસ સચ્ચી હિકાયત મેં ઉન વાલિદૈન કે લિયે ઈબ્રત હી ઈબ્રત હૈ જો અપની ઔલાદ કો સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત, મ-દની કાફિલે મેં સફર કી સઆદત, આશિકાને રસૂલ કી સોહબત નીઝ દાઢી ઔર ઈમામા શરીફ સજાને, સુન્નતોં ભરા લિબાસ અપનાને સે રોકતે ઔર સુન્નતોં પર અમલ કરને પર બાર બાર ટોકતે બલ્કે મ-દની માહોલ સે દૂર હોને પર મજબૂર કરતે હૈં, યાદ રખિયે ! આપ કા પ્યારા બેટા, આપ કે જિગર કા ટુકડા ઔર અપની અમ્મી કી આંખોં કા તારા હી સહી લેકિન યેહ મત ભૂલિયે કે વોહ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા બન્દા, ઉસ કે પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઉમ્મતી ઔર ઈસ્લામી મુઆ-શરે કા એક ફર્દ હૈ. અગર આપ કી તરબિય્યત ઉસે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી દુરુસ્ત તરીકે પર ઈબાદત, **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સુન્નતેં ઔર ઈસ્લામી મુઆ-શરે મેં ઉસ કી ઝિમ્મેદારી ન સિખા સકી તો ઉસે અપના ઈતાઅત ગુઝાર ફરઝન્દ દેખને કે સુનહ્રે ખ્વાબ ભી મત દેખિયે ક્યૂંકે યેહ ઈસ્લામ હી તો હૈ જો એક મુસલ્માન કો અપને વાલિદૈન કી ઈતાઅત ઔર ઉન કે હુકૂક કી બજા આ-વરી કા દર્સ દેતા હૈ. દેખા યેહ ગયા હૈ કે જબ ઔલાદ કી તરબિય્યત સે ગફલત કે અ-સરાત સામને આતે હૈં તો યેહી વાલિદૈન હર કસો નાકસ કે સામને

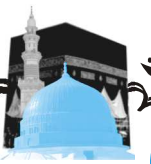

અપની ઔલાદ કે બિગડને કા રોના રોતે દિખાઈ દેતે હૈં, ઉન્હેં યેહ નહીં ભૂલના ચાહિયે કે ઔલાદ કો ઈસ હાલ તક પહોંચાને મેં ખુદ ઉન કા અપના હી હાથ હૈ. ઉન્હોં ને અપને બચ્ચે કો ABC બોલના તો સિખાયા મગર કુરઆન પઢના ન સિખાયા, મગરિબી તહઝીબ કે તૌર તરીકે તો સમઝાએ મગર રસૂલે અ-રબી صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી સુન્નતેં ન સિખાઈ, જનરલ નૉલેજ (મા'લૂમાતે આમ્મા) કી **અહમ્મિય્યત** પર તો ઉસ કે સામને ઘન્ટોં લેક્ચર દિયે મગર ફર્ઝ દીની ઉલૂમ કે હુસૂલ કી રગ્બત ન દિલાઈ, ઉસ કે દિલ મેં માલ કી **મહબ્બત** તો ડાલી મગર ઈશ્કે રસૂલ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી શમ્અ ન જલાઈ, ઉસે દુન્યવી ના કામિયોં કા ખૌફ તો દિલાયા મગર કબ્ર વ હશ્ર કે ઈમ્તિહાન કી નાકામી કે ભયાનક નતાઈજ સે ન ડરાયા, ઉસે "હેલો ! હાઉ આર યૂ !" કહના તો સિખાયા મગર સલામ કરને કા સહીહ તરીકા ન બતાયા.

ઇરતિકાબે ગુનાહ કી માદર પિદર આઝાદી : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! યાદ રખિયે ! ઇરતિકાબે ગુનાહ કી માદર પિદર આઝાદી, કેબલ, વીસીઆર ઔર ઈન્ટરનેટ કી દસ્ત-યાબી, રક્સો સુરૂદ કી મહફિલોં કી આબાદી ઔર બિગડા હુવા ઘરેલૂ માહોલ, યેહ સબ કુછ મિલ કર કિરદાર કી અ-ઝ-મતોં કો બે ઈન્તિહા દાગદાર કર દેતે હૈં ઔર ફિર ઐસે ઈન્સાન સે પાકીઝા અફ્આલ કા સુદૂર મુહાલ ન સહી મગર નિહાયત દુશ્વાર ઝરૂર હો જાતા હૈ. ઈસ લિયે વાલિદૈન કો ચાહિયે કે અપની ઔલાદ કી ઝાહિરી ઝૈબો ઝીનત, અચ્છી ગિઝા, ઉમ્દા લિબાસ ઔર દીગર ઝરૂરિય્યાત કી કફાલત (યા'ની ઝિમ્મેદારી નિભાને) કે સાથ સાથ ઉન કી **મ-દની તરબિય્યત** કે લિયે ભી કોશાં રહેં, ઔર સિર્ફ ઔલાદ હી કી નહીં અપની ઈસ્લાહ કી ભી ફિક્ર કરની ચાહિયે ક્યૂંકે જો ખુદ ડૂબ રહા હો વોહ દૂસરોં કો ક્યા બચાએગા ! જો ખુદ ખ્વાબે ગફલત મેં હો વોહ દૂસરોં કો ક્યા જગાએગા, જો ખુદ પસ્તિયોં કી તરફ લુઢક રહા હો વોહ કિસી ઔર કો બુલન્દિયોં પર ક્યૂંકર પહોંચાએગા ! લિહાઝા ખુદ ભી નેકિયાં અપનાના, રિઝાએ ઈલાહી પાના, અપને આપ કો ગુનાહોં સે મહફૂઝ બનાના, જહન્નમ કે હોલનાક અઝાબોં સે બચાના ઔર રહમતે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ સે જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં જાના હૈ ઔર અપની પ્યારી પ્યારી ઔલાદ કો ભી ઈસી ડગર (યા'ની રાહ) પર ચલાના હૈ. ઈસ મક્સદ કે હુસૂલ કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કા મ-દની માહોલ એક ઝબર દસ્ત ને'મત હૈ. કુરઆનો અહાદીસ ઔર અક્વાલે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن

www.dawateislami.net

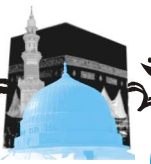

કી રોશની મેં ઔલાદ કી તરબિય્યત કા તરીકા જાનને કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 188 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"તરબિય્યતે ઔલાદ"** કા ઝરૂર મુતા-લઆ કીજિયે.

સૂના જંગલ રાત અંધેરી, છાઈ બદલી કાલી હૈ
સોને વાલો જાગતે રહિયો ચોરોં કી રખવાલી હૈ

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શર્હે કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે ઈસ શે'ર કે મા'ના યેહ હો સકતે હૈં કે ઐ મુસલ્માનો ! ઈસ દુન્યા કા જંગલ સુન્સાન વ વીરાન હૈ, રાત ભી ઘુપ અંધેરી ઔર ઊપર સે કાલી ઘટા ભી છાઈ હુઈ હૈ, ઐસી ખૌફનાક સૂરતે હાલ મેં અવ્વલ તો નીંદ આ નહીં સકતી ઔર અગર ફિર ભી સો ચુકે હો તો ફૌરન જાગ ઉઠો ક્યૂંકે યહાં કે હિફાઝત કરને વાલે તુમ્હારી હિફાઝત ખાક કરેંગે યેહ તો ખુદ હી લુટેરે હૈં. યા'ની ગફ્લતોં ઔર નફ્સાની ખ્વાહિશોં કા હર તરફ઼ ઘટા ટોપ અંધેરા છાયા હુવા હૈ, યેહ નફ્સો શૈતાન જો હર વક્ત તુમ્હારે સાથ લગે હુએ હૈં ઈન કો અપના ખૈર ખ્વાહ મત સમઝ બૈઠના યેહ મુહાફિઝ નહીં બલ્કે ચોર હૈં ખબરદાર ! હોશિયાર !! જાગતે રહો !!! કહીં યેહ તુમ્હારા **ઈમાન** ન ચુરા લેં.

ચન્દ રોઝા હૈ યેહ દુન્યા કી બહાર દિલ લગા ઈસ સે ન ગાફિલ ઝી નહાર
ઉમ્ર અપની યૂં ન ગફ્લત મેં ગુઝાર હોશિયાર ઐ મહ્વે ગફ્લત હોશિયાર
એક દિન મરના હૈ આખિર મૌત હૈ
કર લે જો કરના હૈ આખિર મૌત હૈ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ક્યા બેટા ભી કભી બાપ કો મારતા હૈ ? : **તમ્બીહુલ ગાફિલીન** મેં હૈ કે "સમર કન્દ" કે એક આલિમે દીન હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ હફ્સ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે પાસ એક શખ્સ આયા ઔર કહને લગા : "મેરે બેટે ને મુઝે મારા હૈ." ઉન્હોં ને હૈરત સે પૂછા : ક્યા બેટા ભી કભી બાપ કો મારતા હૈ ? ઉસ ને કહા : જી હાં ! ઐસા હી હુવા હૈ.

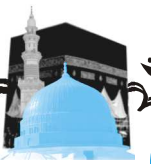

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરૂદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (كنز العمال)

હઝરતે સય્યિદુના **અબૂ હફ્સ** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને દરયાફ્ત કિયા : ક્યા આપ ને ઈસે દીની ઈલ્મો અદબ સિખાયા હૈ ? ઉસ શખ્સ ને નફી (યા'ની ઇન્કાર) મેં જવાબ દિયા. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને પૂછા : કુરઆને કરીમ સિખાયા હૈ ? ઉસ ને કહા : નહીં. ફિર પૂછા : તો વોહ ક્યા કરતા હૈ ? ઉસ ને બતાયા ખેતીબાડી કરતા હૈ. હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હફ્સ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ફરમાયા : જાનતે હૈં કે ઉસ ને આપ કો ક્યૂં મારા હૈ ? કહા : નહીં. આપ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ને ઈસ્લાહ કી ખાતિર ઉસ પર ચોટ કરતે હુએ ફરમાયા : શાયદ વોહ સુબ્હ કે વક્ત ગધે પર સુવાર હો કર જબ ખેત કી તરફ જા રહા હોગા, બૈલ ઉસ કે આગે ઔર કુત્તા ઉસ કે પીછે હોગા, કુરઆને પાક તો ઉસે પઢના આતા નહીં કે કુછ ફ઼હાનિય્યત નસીબ હોતી બસ યૂં હી ગફ઼લત મેં કુછ ગુનગુના રહા હોગા, ઐસે મેં આપ ઉસ કે સામને આ ગએ હોંગે, ઉસ ને સમઝા હોગા કે બૈલ આડે આ ગયા હૈ ઔર ઉસ કો હાંકને કે લિયે સર પર કોઈ ચીઝ દે મારી હોગી ! શુક્ર કીજિયે કે આપ કા સર ફટા નહીં. (تَنبِيهُ الْغافِلين ص٦٨)

મહશર મેં પિટાઈ સે બાપ કા ગોશ્ત પોસ્ત ઝડ જાએગા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! અપની ઔલાદ કો ઈસ્લામી તરબિય્યત ન દેને વાલે કા અન્જામ ! આજ ભી બે શુમાર બાપ ઐસે મિલેંગે જિન્હેં યેહ શિકાયત હોગી કે હમારી ઔલાદ હમેં ગાલિયાં સુનાતી, હમ પર શોર મચાતી, હમારી પિટાઈ લગાતી ઔર ઘર સે નિકાલ દેને કી ધમ્કિયાં સુનાતી હૈ. બસ માં બાપ કી દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈ ઈસી મેં હૈ કે ઐન શરીઅત વ સુન્નત કે મુતાબિક ઔલાદ કી તરબિય્યત કરેં. વરના દુન્યા અગર સંવર ભી ગઈ તો આખિરત મેં આફ઼िય्यत કા હુસૂલ દુશ્વાર હો જાએગા. ઔલાદ કી દુરુસ્ત તરબિય્યત ન કરને વાલે એક બાપ કે તઅલ્લુક સે એક લરઝા ખેઝ રિવાયત સમાઅત ફરમાઈયે ચુનાન્ચે ફકીહ અબુલ્લૈસ સમર કન્દી رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى عَلَيْه નક્લ કરતે હૈં : મરવી હૈ કે મર્દ સે તઅલ્લુક રખને વાલોં મેં પહલે ઉસ કી ઝૌજા ઔર ઉસ કી ઔલાદ હૈ, યેહ સબ (યા'ની બીવી, બચ્ચે કિયામત મેં) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી બારગાહ મેં અર્ઝ કરેંગે : ઐ હમારે રબ عَزَّوَجَلَّ ! હમેં ઈસ શખ્સ સે હમારા હક દિલા, ક્યૂંકે ઈસ ને કભી હમેં **દીની ઉમૂર કી તા'લીમ** નહીં દી ઔર યેહ હમેં હરામ ખિલાતા થા જિસ કા હમેં ઈલ્મ ન થા, ફિર ઉસ

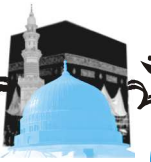

શખ્સ કો હરામ કમાને પર ઈસ કદર મારા જાએગા કે ઉસ કા ગોશ્ત ઝડ જાએગા ફિર ઉસ કો મીઝાન (યા'ની તરાઝૂ) કે પાસ લાયા જાએગા, ફિરિશ્તે પહાડ કે બરાબર ઉસ કી નેકિયાં લાએંગે તો ઉસ કે ઈયાલ (યા'ની બાલ બચ્ચોં) મેં સે એક શખ્સ આગે બઢ કર કહેગા : **"મેરી નેકિયાં કમ હૈં."** તો વોહ ઉસ કી નેકિયોં મેં સે લે લેગા, ફિર દૂસરા આ કર કહેગા : **"તૂ ને મુઝે સૂદ ખિલાયા થા."** ઔર ઉસ કી નેકિયોં મેં સે લે લેગા, ઈસ તરહ ઉસ કે ઘર વાલે ઉસ કી સબ નેકિયાં લે જાએંગે ઔર વોહ અપને અહલો ઈયાલ કી તરફ હસરત વ યાસ (યા'ની રન્જ વ માયૂસી) સે દેખ કર કહેગા : "અબ મેરી ગરદન પર વોહ ગુનાહ વ મઝાલિમ રહ ગએ જો મૈં ને તુમ્હારે લિયે કિયે થે." (ઉસ વક્ત) ફિરિશ્તે કહેંગે : "યેહ વોહ (બદ નસીબ) શખ્સ હૈ જિસ કી નેકિયાં ઈસ કે ઘર વાલે લે ગએ ઔર યેહ ઉન (યા'ની ઘર વાલોં) કી વજહ સે જહન્નમ મેં ચલા ગયા." (قُرَّةُ الْعُيُون ص ٤٠١)

જો ઘર વાલોં કી વજહ સે મ-દની માહોલ સે દૂર હો ગએ : ન જાને કિતને ઈસ્લામી ભાઈ ઐસે હોંગે જિન્હોં ને **દા'વતે ઈસ્લામી** સે **મુ-તઅસ્સિર** હો કર દાઢી શરીફ સજાઈ હોગી, દીગર ફરાઈઝ વ વાજિબાત ઔર સુન્નતોં પર અમલ કી તરકીબ બનાઈ હોગી મગર ઘર વાલોં યા કિસી ઔર કી તરફ સે કી જાને વાલી મુખા-લફત કે સબબ દિલ બરદાશ્તા હો કર દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે **મ-દની માહોલ** સે દૂર જા પડે હોંગે. ઐસોં કી ખિદમતોં મેં સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કી દસ્ત બસ્તા **મ-દની ઈલ્તિજા** હૈ કે દા'વતે ઈસ્લામી આપ કી અપની સુન્નતોં ભરી તહરીક હૈ, બરાએ કરમ ! ઈસ સે પહલે પહલે પલટ આઈયે કે મૌત આપ કો દુન્યા કી રૌનકોં સે ઉઠા કર **કબ્ર** કી તન્હાઈયોં મેં મુન્તકિલ કર દે ઔર આપ પર યેહ હસરત તારી હો જાએ કે કાશ ! દુન્યા મેં ઝિયાદા સે ઝિયાદા નેકિયાં કમા લેતા. ઉઠિયે ! હિમ્મત કીજિયે ! ગુનાહોં સે હિફાઝત ઔર નેકિયોં પર ઈસ્તિકામત પાને કે લિયે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે સુન્નતોં ભરે **મ-દની માહોલ** સે એક બાર ફિર વાબસ્તા હો જાઈયે. હો સકતા હૈ અબ મુખા-લફત ન હો, યા હો ભી તો પહલે સે કમ હો ક્યૂંકે વક્ત કે સાથ સાથ હાલાત વ ખયાલાત બદલ જાતે હૈં, મગર યાદ રહે કે મુખા-લફત કી સૂરત મેં ભી આપ કો નરમી

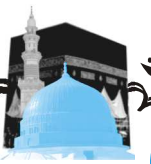

નરમી ઔર સિર્ફ નરમી સે કામ લેના હૈ ઔર ગુફ્તાર વ કિરદાર ઔર આદાત વ અત્વાર મેં ઐસા મ-દની ઈન્કિલાબ લાના હૈ કે ઘર વાલે ઝબાને હાલ સે પુકાર ઉઠેં : **"વાહ ક્યા બાત હૈ દા'વતે ઈસ્લામી કી !"** આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** આપ કે ગોશ ગુઝાર કરતા હૂં, ચુનાન્ચે

ગિર ગિર કર સંભલ ગયા : પંજાબ (પાકિસ્તાન) કે ઝિલઅ મુઝફ્ફર ગઢ કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા ખુલાસા હૈ કે જબ મૈં ને **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે **મુ-તઅસ્સિર** હો કર **દાઢી** રખના શુરૂઅ કી તો ઘર મેં મ-દની માહોલ ન હોને કી વજહ સે ઐસી મુખા-લફ્ત હુઈ કે મુઝે مَعَاذَاللّٰه કટવાતે હી બની મગર મૈં ને દા'વતે ઈસ્લામી સે અપના નાતા નહીં તોડા. સુન્નતોં ભરે હફ્તાવાર ઈજતિમાઅ મેં ગાહે ગાહે હાઝિરી દેતા રહા, ઈસ સે ગોયા મેરી "બેટરી ચાર્જ" હોતી રહી ઔર નમાઝોં કી પાબન્દી જારી રહી. કુછ અર્સા ગુઝરને કે બા'દ ફિર જઝબે ને ઉઠાન લી, ઝેહ્ન બના ઔર મૈં ને દોબારા **દાઢી** બઢાની શુરૂઅ કી, ફિર મુખા-લફ્ત શુરૂઅ હો ગઈ, ઈસ મર્તબા પહલે કે મુકાબલે મેં ઝિયાદા અર્સા મુખા-લફ્ત ઝેલી મગર ફિર હિમ્મત હાર ગયા ઔર اَسْتَغْفِرُاللّٰه મૈં ને દાઢી કટવા દી. બિલ આખિર હિમ્મત કર કે તીસરી બાર મૈં ને દાઢી કા આગાઝ કર દિયા, અબ કી બાર ઘર વાલોં કી તરફ્ સે સિર્ફ બરાએ નામ મુખા-લફ્ત કી ગઈ ઔર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં દાઢી બઢાને મેં કામ્યાબ હો ગયા. યહાં તક કે સર પર ઈમામા શરીફ્ કા તાજ ભી સજા લિયા ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે **મ-દની માહોલ** મેં રચ બસ ગયા ઔર મ-દની કામ ભી શુરૂઅ કર દિયા. આજ (તા દમે તહરીર) તક્રીબન 14 સાલ હોને કો આએ હૈં, દાઢી શરીફ્ બ દસ્તૂર મેરે ચેહરે પર ઔર સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ્ કા તાજ મૌજૂદ હૈ, **અલ્લાહ** તઆલા યેહ સુન્નતેં **કબ્ર** મેં ભી સાથ લે જાને કી સઆદત ઈનાયત ફરમાએ. આમીન. આજ સોચતા હૂં કે અગર મૈં દાઢી મુંડાને કી હાલત મેં મર જાતા તો મેરા ક્યા બનતા ! **અલ્લાહ** તઆલા દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે મ-દની માહોલ કો દિન ગ્યારહવીં રાત બારહવીં તરક્કી અતા ફરમાએ, જિસ ને મુઝે તબાહી કી

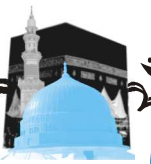

તંગ ગલી સે નિકાલ કર જન્નત કી શાહરાહ પર ગામઝન કર દિયા ઔર મેરે ઝાહિરો બાતિન પર ઐસા મ-દની રંગ ચઢાયા કે અબ મેરે ઘર વાલે બલ્કે દીગર રિશ્તેદાર ભી **દા'વતે ઈસ્લામી** કી બ-ર-કતોં કે કાઈલ હો ચુકે હૈં.

અગર સુન્નતેં સીખને કા હૈ જઝબા તુમ આ જાઓ દેગા સિખા મ-દની માહોલ
તૂ દાઢી બઢા લે ઈમામા સજા લે નહીં હૈ યેહ હરગિઝ બુરા મ-દની માહોલ
સંવર જાએગી આખિરત اِنْ شَآءَاللّٰه
તુમ અપનાએ રખ્ખો સદા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મૌત કે બા'દ કી હોશરુબા મન્ઝર કશી : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઔર ઐ આશિકાને રસૂલ ! યેહ અહ્દ કીજિયે : ખ્વાહ કિતની હી સખ્તિયાં સહની પડેં **મક્કી મ-દની આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પ્યારી પ્યારી સુન્નત **દાઢી મુબારક** ચેહરે પર મુસ્તકિલ સજાની ઔર કબ્ર મેં ભી સાથ લે જાની હૈ. યાદ રહે ! દાઢી મુંડવાના ઔર એક મુટ્ઠી સે ઘટાના દોનોં હરામ હૈ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કા મત્બૂઆ રિસાલા, **"કાલે બિચ્છૂ" સફ્હા** 4 સે શુરૂઅ હોને વાલા દિલ હિલા દેને વાલા મઝમૂન બિત્તસર્રુફ પેશ કિયા જાતા હૈ બગોશે હોશ સુનિયે : **ઐ ગાફિલ** ઈસ્લામી ભાઈ ! ઝરા હોશ કર !! મરને કે બા'દ તેરી એક ન ચલેગી, **તેરે નાઝ ઉઠાને વાલે** તેરે કપડે ભી ઉતાર લેંગે. તૂ કિતના હી બડા સરમાયા દાર સહી, તુઝે વોહી **કોરે લટ્ઠે કા કફન** પહનાએંગે જો ફુટપાથ પર દમ તોડને વાલે લા વારિસ કો પહનાયા જાતા હૈ. તેરી કાર હૈ તો વોહ ભી ગેરાજ (GARAGE) મેં ખડી રહ જાએગી. તેરે બેશ કીમત લિબાસ સન્દૂક મેં ધરે રહ જાએંગે. તેરા માલ વ મતાઅ ઔર ખૂન પસીને કી કમાઈ પર વુ-રસા કાબિઝ હો જાએંગે. **"અપને"** અશ્ક બહા રહે હોંગે, **"બેગાને"** (યા'ની પરાએ) ખુશિયાં મના રહે હોંગે. તેરે નાઝ

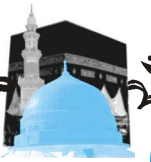

ઉઠાને વાલે તુઝે અપને કન્ધોં પર લાદ કર ચલ દેંગે ઔર એક ઐસે વીરાને મેં લે જાએંગે કે તૂ કભી ઇસ હોલનાક સન્નાટે મેં ખુસૂસન રાત કે વક્ત એક ઘડી કે લિયે ભી તન્હા ન આયા થા ન આ સકતા થા બલ્કે ઇસ કે તસવ્વુર સે હી કાંપ જાયા કરતા થા. અબ ગઢા ખોદ કર તુઝે **મનોં મિટ્ટી તલે** દફ્ન કર કે તેરે સારે અઝીઝ ચલ દેંગે, તેરે પાસ એક રાત કુજા એક ઘન્ટા ભી ઠહરને કે લિયે કોઈ રાઝી ન હોગા. ખ્વાહ તેરા **ચહીતા બેટા** હી ક્યૂં ન હો, વોહ ભી ભાગ ખડા હોગા. તૂ હસરત ભરી નિગાહોં સે અઝીઝોં ઔર દોસ્તોં કો નિગાહોં સે ઓઝલ હોતા દેખ રહા હોગા, દિલ ડૂબતા જા રહા હોગા. ઇતને મેં **દો ખૌફનાક શકલોં વાલે ફિરિશ્તે** (મુન્કર વ નકીર) અપને લમ્બે લમ્બે દાંતોં સે **કબ્ર** કી દીવારેં ચીરતે હુએ તેરે સામને આ મૌજૂદ હોંગે, ઉન કી આંખોં સે આગ કે શો'લે નિકલ રહે હોંગે, કાલે કાલે મુહીબ (યા'ની હૈબત નાક) બાલ સર સે પાઉં તક લટક રહે હોંગે, તુઝે ઝિડક કર બિઠાએંગે, કરખ્ત (યા'ની નિહાયત હી સખ્ત) લહજે મેં ઇસ તરહ **સુવાલાત** કરેંગે : "مَنْ رَّبُّكَ؟" (યા'ની તેરા રબ કૌન હૈ ?) "مَا دِيْنُكَ؟" (યા'ની તેરા દીન ક્યા હૈ ?) ઇતને મેં તેરે ઔર મદીને કે દરમિયાન હાઇલ શુદા તમામ પર્દે ઉઠા દિયે જાએંગે કિસી કી હસીન વ દિલરુબા ઔર પ્યારી પ્યારી સૂરત સામને આ જાએગી, યા વોહ અઝીમ ઔર પ્યારી હસ્તી ખુદ તશરીફ લે આએગી. ક્યા અજબ ! તેરી આંખેં શર્મ સે ઝુક જાએં ! હો સકતા હૈ કે તૂ સોચ મેં પડ જાએ કે નિગાહેં ઉઠાઉં તો કૈસે ઉઠાઉં ! અપની બિગડી હુઈ સૂરત દિખાઉં તો કૈસે દિખાઉં ! યેહ વોહી તો **મ-દની આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈં જિન કા મૈં કલિમા પઢા કરતા થા, અપને આપ કો ઇન صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ગુલામ ભી કહતા થા, લેકિન મૈં ને **મહબ્બતે** રસૂલ કી નિશાની અપની દાઢી શરીફ કે સાથ યેહ ક્યા કિયા ! મીઠે મીઠે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને તો યેહ ફરમાયા : **"મૂંછેં ખૂબ પસ્ત કરો ઔર દાઢિયોં કો મુઆફી દો ઔર યહૂદિયોં જૈસી સૂરત મત બનાઓ."** (شرح معانی الآثار للطحاوی ج ٤ ص٢٨) લેકિન હાએ મેરી બદ બખ્તી ! મૈં ચન્દ રોઝા દુન્યા કી ઝીનત મેં ખો ગયા, **ફેશન** ને મેરા સત્તિયાનાસ કર દિયા, આહ ! આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે સખ્તી સે મન્અ કરને કે બા વુજૂદ મૈં ને દાઢી મુંડવા કર અપના ચેહરા

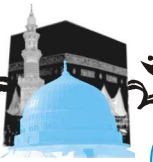

યહૂદિયોં યા'ની મ-દની આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે દુશ્મનોં જૈસા બનાએ રખા ! **હાએ !** અબ ક્યા હોગા ! કહીં ઐસા ન હો કે મેરી બિગડી હુઈ શક્લ દેખ કર **સરકારે આલી વકાર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મુંહ ફેર લેં ઔર યેહ ફરમા દેં કે **"યેહ તો મેરે દુશ્મનોં વાલા ચેહરા હૈ મેરે ગુલામોં વાલા નહીં !!"** અગર ખુદા ના ખ્વાસ્તા ઐસા હુવા તો સોચ ઉસ વક્ત તુઝ પર ક્યા ગુઝરેગી !

ન ઉઠ સકેગા કિયામત તલક ખુદા કી કસમ
અગર નબી ને નઝર સે ગિરા કે છોડ દિયા

ઐસા નહીં હોગા, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ હરગિઝ નહીં હોગા. અભી તૂ ઝિન્દા હૈ, માન જા ! અપને કમઝોર બદન પર તરસ ખા ! ઝટપટ ઉઠ હિમ્મત કર ! અંગ્રેઝી ફેશન ઔર ફિરંગી તહઝીબ કો તીન તલાકેં દે ડાલ ઔર અપના ચેહરા મીઠે મીઠે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પાકીઝા **સુન્નત** સે આરાસ્તા કર લે ઔર **એક મુઠ્ઠી દાઢી** સજા લે. હરગિઝ હરગિઝ શૈતાન કે ઈસ ફરેબ મેં ન આ ઔર ઈન વસાવિસ કી તરફ તવજ્જોહ મત લા, કે **"અભી તો મૈં ઈસ કાબિલ નહીં હુવા, મેરી તો ઉમ્ર હી ક્યા હૈ ? મેરા ઈલ્મ ભી ઈતના કહાં હૈ ! અગર કિસી ને દીન કે બારે મેં સુવાલ કર દિયા તો મુઝે જવાબ નહીં આએગા મૈં તો જબ કાબિલ હો જાઊંગા ઉસ વક્ત દાઢી રખૂંગા."** યાદ રખ ! યેહ શૈતાન કા કામ્યાબ તરીન વાર હૈ કે ઈન્સાન અપને બારે મેં યેહ સમઝ બૈઠે કે **"હાં ! અબ મૈં કાબિલ હો ગયા હૂં."** યાદ રખિયે ! અપને આપ કો "કાબિલ" સમઝના યેહી "ના કાબિલિય્યત" કી સબ સે બડી દલીલ હૈ. આજિઝી ઇખ્તિયાર કર ! બડે બડે **ઉ-લમાએ કિરામ** ભી હર સુવાલ કા જવાબ નહીં દેતે તો ક્યા હર સુવાલ કા જવાબ દેને કી તૂ ને કોઈ ઝિમ્મેદારી લે રખી હૈ ? નફ્સ કી હીલા બાઝિયોં મેં મત આ ! ઔર માન જા, ખ્વાહ મા રોકે, બાપ મન્અ કરે, મુઆ-શરા આડે આએ, શાદી મેં રુકાવટ ખડી હો. કુછ હી હો જાએ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઔર ઉસ કે પ્યારે **રસૂલ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા હુક્મ માનના માનના ઔર માનના હી હૈ, **તસલ્લી રખ !** અગર જોડા લૌહે મહફૂઝ પર લિખા હુવા હૈ તો તેરી **શાદી** હો કર રહેગી ઔર અગર નહીં લિખા તો દુન્યા કી કોઈ તાકત તેરી **શાદી** નહીં કરવા સકતી. ઝિન્દગી કા ક્યા ભરોસા ?

www.dawateislami.net

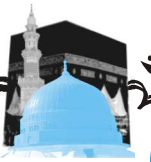

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જો શખ્સ મુઝ પર દુરૂદે પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (طبرانی)

દાઢી મુંડવાતે હી મૌત : **કિસી** ને સગે મદીના عُفِیَ عَنْهُ (રાકિમુલ હુરૂફ) કો કુછ ઈસ તરહ કા વાકિઆ સુનાયા થા કે **બંગલાદેશ** મેં એક નૌ જવાન ને દાઢી રખી થી, જબ ઉસ કી **શાદી** કા વક્ત કરીબ આયા તો વાલિદૈન ને **દાઢી** મુંડવાને પર મજબૂર કિયા. બા દિલે ના ખ્વાસ્તા (યા'ની ન ચાહતે હુએ ભી) નાઈ કે પાસ જા કર **દાઢી** મુંડવા કર ઘર કી તરફ આતે હુએ સડક ઉબૂર કર રહા થા કે કિસી તેઝ રફ્તાર ગાડી ને કુચલ કર રખ દિયા, ઉસ કા દમ નિકલ ગયા ઔર ઉસ કી **શાદી** કે અરમાન ખાક મેં મિલ ગએ, માં બાપ ન બચા સકે ! ન **શાદી** હુઈ ન **દાઢી** રહી. **તો પ્યારે ઈસ્લામી ભાઈ !** હોશ મેં આ ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ પર ભરોસા કર કે આજ હી દાઢી મુંડવાને સે તૌબા કર કે અહ્દ કર લે કે તાજદારે રિસાલત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી **મહબ્બત** મેં ગરદન તો કટ સકતી હૈ મગર અબ મેરી **દાઢી** દુન્યા કી કોઈ તાકત મુઝ સે જુદા નહીં કર સકતી. શાબાશ.....! મુબારક.....! મુબારક.....! મુબારક.....!!!

ઉન કા દીવાના ઈમામા ઔર ઝુલ્ફો રીશ મેં
વાહ ! દેખો તો સહી લગતા હૈ કિતના શાનદાર

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 399)

દાઢી મુન્ડોં સે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કી નફ્રત કા ઇબ્રત નાક વાકિઆ :** **સગે** ઈરાન ખુસ્રવ (પરવેઝ) કે પાસ હઝરતે **અબ્દુલ્લાહ** બિન હુઝાફા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْهُ કે હાથ **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા નેકી કી દા'વત પર મુશ્તમિલ નામએ મુબા-રકા (યા'ની મક્તૂબ શરીફ) પહોંચા તો ઈસ ગુસ્તાખે રસૂલ ને મક્તૂબે વાલા કો દેખતે હી ગુસ્સે સે શહીદ કર ડાલા ઔર ઉસ બદ ઝબાન ને બકા : (.....પરવેઝ કા બે અ-દબાના જુમ્લા નક્લ કરને કી હિમ્મત નહીં, લિહાઝા હઝ્ફ કિયા જાતા હૈ.....) ઈસ કે બા'દ સગે ઈરાન ખુસ્રવ (પરવેઝ) ને **બાઝાન** કો જો **યમન** મેં ઉસ કા ગવર્નર થા ઔર **અરબ** કા તમામ મુલ્ક ઉસ કે ઝેરે ઈક્તિદાર સમઝા જાતા થા યેહ હુક્મ ભેજા કે..... (યહાં પર ભી સગે ઈરાન પરવેઝ કી બક્વાસ હઝ્ફ કી જાતી હૈ) **બાઝાન** ને એક ફૌજી દસ્તા મામૂર કિયા, જિસ કે અફસર કા નામ **ખર ખસ્સરહ** થા. નીઝ **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે

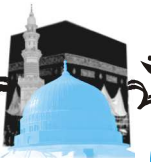

અ-સરો રુસૂખ પર ગહરી નઝર ડાલને કે લિયે એક મુલ્કી અફસર ભી ઉસ કે સાથ કિયા જિસ કા નામ **બાન્વિયા** થા. યેહ દોનોં અફસરાન જિસ વક્ત **સરકારે મદીના** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી બારગાહે બેકસ પનાહ મેં પેશ કિયે ગએ તો રો'બે **નુબુવ્વતે મુસ્તફા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી વજહ સે ઉન કી ગરદન કી રગેં થરથરા રહી થીં. **યેહ લોગ ચૂંકે આતશ પરસ્ત (પારસી) થે. ઈસ લિયે દાઢિયાં મુંડી હુઈ ઔર મૂંછેં ઈસ કદર બઢી હુઈ થીં કે ઉન સે ઉન કે લબ ઢકે હુએ થે** ઔર અપને બાદશાહ પરવેઝ કો "રબ" કહા કરતે થે. ઉન કે ચેહરે દેખ કર **પ્યારે આકા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો તક્લીફ પહોંચી, કરાહત (યા'ની બેઝારી) કે સાથ ફરમાયા : **"તુમ પર હલાકત હો** કે ઐસી સૂરત બનાને કા તુમ સે કિસ ને કહા હૈ ?" ઉન્હોં ને જવાબ દિયા : "હમારે રબ પરવેઝ ને." **પ્યારે આકા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : **"મગર મેરે રબ તઆલા ને તો મુઝે યેહ હુક્મ દિયા હૈ કે દાઢી બઢાઉં ઔર મૂંછેં કતરવાઉં."** (تاریخ الخمیس ج۲ص۳۰, ફતાવા ૨-ઝવિય્યા, જિ. 22, સ. 647, મુલખ્ખસન)

કિયામત કા દિલ હિલા દેને વાલા મન્ઝર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ વાકિએ પર ગૌર ફરમાઈયે ! સમઝ મેં ન આયા હો તો દોબારા પઢિયે ! ખૂબ ગૌર કીજિયે ! દો ઐસે અશ્ખાસ જો અભી ગૈર મુસ્લિમ હૈં મુસલ્માન નહીં હુએ. અહકામે શરીઅત સે ના વાકિફ ભી હૈં. મગર ચૂંકે ઉન્હોં ને ફિતરી વઝ્અ કે સાથ ઝિયાદતી કી, ચેહરે કે કુદરતી હુસ્ન કો બરબાદ કિયા. **સરકારે આલી વકાર** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી તબીઅતે મુબા-રકા કો ઉન કા યેહ (યા'ની દાઢી મુંડાને કા) ફે'લ ઈન્તિહાઈ ના ગવાર ગુઝરા ઔર બા વુજૂદ **રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન** હોને કે ફરમાયા : **"તુમ પર હલાકત હો."** ઝરા સોચિયે ! ગૌર કીજિયે ! જબ મૈદાને કિયામત મેં સબ જમ્અ હોંગે, નફ્સી નફ્સી કા આલમ હોગા, માં અપને બેટે સે ઔર બેટા અપને બાપ સે ભાગ રહા હોગા, ઉસ વક્ત એક હી તો **ઝાતે પાક** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હોગી જો આસિયોં કી ઉમ્મીદ ગાહ હોગી, ઉસી **સરકારે નામદાર** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ખિદમતે અક્દસ મેં સબ કો હાઝિરી દેની હોગી. **યાદ રખિયે ! જો જિસ હાલ મેં મરેગા,** ઉસી હાલ મેં

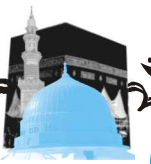

કિયામત કે રોઝ ઉઠાયા જાએગા. દાઢી વાલા, દાઢી કે સાથ ઉઠેગા ઔર દાઢી મુન્ડા, દાઢી મુન્ડા હી ઉઠેગા.

ઐ મહબૂબ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કી સુન્નત કો અપને ચેહરે સે દૂર કરને વાલો !** અગર પ્યારે સરકાર, શહન્શાહે અબરાર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને આપ સે ઈસ્તિફસાર ફરમા લિયા : **"ક્યા તુમ મુઝ સે મહબ્બત કરતે રહે હો ?"** ઝાહિર હૈ ઈન્કાર તો કર હી નહીં સકતે યેહી અર્ઝ કરેંગે : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! આપ હી હમારે સબ કુછ હૈં, હમ આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો અપને માં બાપ, માલ વ ઔલાદ સબ સે અઝીઝ તર સમઝતે હૈં. સરકાર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! હમ તો દુન્યા મેં ઝૂમ ઝૂમ કર અર્ઝ કિયા કરતે થે :

મેરે તો આપ હી સબ કુછ હૈં રહમતે આલમ !
મૈં જી રહા હૂં ઝમાને મેં આપ હી કે લિયે

હુઝૂર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! હમારી બેતાબી કા આલમ તો યેહ થા કે બે કરાર હો કર અર્ઝ ગુઝાર હુવા કરતે થે :

ગુલામે મુસ્તફા બન કર મૈં બિક જાઊં મદીને મેં
મુહમ્મદ નામ પર સૌદા સરે બાઝાર હો જાએ

ઐ આકા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! જબ **મહબ્બત** કુછ ઝિયાદા હી જોશ મારતી થી તો યેહ તક કહ દેતે થે :

જાન ભી મૈં તો દે દૂં ખુદા કી કસમ !
કોઈ માંગે અગર મુસ્તફા કે લિયે !

યેહ સબ કુછ સુન કર (**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ન કરે) આકા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બિલફર્ઝ યેહ ઈર્શાદ ફરમાએં : ઐ મેરે ગુલામો ! અગર વાકેઈ તુમ મુઝે માં બાપ ઔર માલ વ ઔલાદ સબ સે અઝીઝ તર સમઝતે થે ઔર સિર્ફ મેરી હી ખાતિર દુન્યા મેં ઝિન્દા થે. નીઝ મેરે નામ પર બિકને બલ્કે જાન તક દેને કે લિયે તય્યાર થે તો ફિર **આખિર ક્યા વજહ થી કે શકલો સૂરત મેરે દુશ્મનોં જૈસી બનાએ ફિરતે થે ?**

www.dawateislami.net

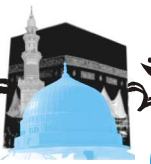

ક્યા તુમ્હેં મેરે યેહ ઈર્શાદાત ન પહોંચે થે કે ﴿1﴾ "મૂંછેં ખૂબ પસ્ત (યા'ની છોટી) કરો ઔર દાઢિયોં કો મુઆફી દો (યા'ની ઈન કો બઢને દો) ઔર યહૂદિયોં કી સી સૂરત મત બનાઓ. " (شرح معانی الآثار للطحاوی ج٤ ص٢٨) ﴿2﴾ "જો મેરી સુન્નત ઈખ્તિયાર કરે વોહ મેરા ઔર જો મેરી સુન્નત સે મુંહ ફૈરે વોહ મેરા નહીં." (ابنِ عساكِر ج٣٨ص١٢٧) ﴿3﴾ "જો મેરી સુન્નત પર અમલ ન કરે વોહ મુઝ સે નહીં."

(ابن ماجه ج٢ ص٤٠٦ حديث ١٨٤٦)

અગર આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم રૂઠ ગએ તો.....! : ફેશન પર મર મિટને વાલો ! યેહ ઈર્શાદાતે આલિયા યાદ દિલાને કે બા'દ અગર ખુદા ના ખ્વાસ્તા હમારે **પ્યારે આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم રૂઠ ગએ તો આપ ક્યા કરેંગે ? કિસ કે દરવાઝે પર ફરિયાદ કરેંગે ? કિસ કે દરવાઝે પર **શફાઅત** કી ભીક લેને જાએંગે ? કૌન **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે કહરો ગઝબ સે બચાને વાલા હોગા ? અભી મૌકઅ હૈ, જબ તક સાંસ બાકી હૈ વક્ત હૈ, ઝટપટ તૌબા કર લીજિયે, અપના ચેહરા **પ્યારે પ્યારે ઔર મીઠે મીઠે આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **કી મીઠી મીઠી સુન્નત** સે આરાસ્તા કર લીજિયે, અપને રુખ પર **મહબ્બત કી નિશાની** સજા લીજિયે. યેહ ખુશ ફહમી ખત્મ કર દીજિયે કે અભી તો **ઉમ્ર** હી ક્યા હૈ ? બા'દ મેં રખ લેંગે, **શાદી** કે બા'દ દેખી જાએગી ! **ભોલે ભાલે ઈસ્લામી ભાઈયો !** શૈતાન કે ચક્કર મેં મત આઈયે ! વોહ કૈસે હી કરીબી અઝીઝ કી ઝબાની તુમ્હેં યેહ બાવર કરવાને કી કોશિશ કરે કે અભી તુમ્હારી ઉમ્ર **દાઢી** રખને જિતની નહીં હુઈ હૈ, બા'દ મેં રખ લેના. યકીન માનિયે યેહ શૈતાન કા બહુત બડા ઔર બુરા વાર હૈ, ઈસ વાર સે ઉસ મરદૂદ ને ન જાને કિતનોં કો તબાહ કર દિયા. **આઈયે ! આપ કો એક ઈબ્રત નાક વાકિઆ સુનાઊં.**

મરને સે પહલે શામત : એક નૌ જવાન કમો બેશ સાલ ભર **"દા'વતે ઈસ્લામી"** કે સુન્નતોં ભરે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા રહા ઔર દાઢી ભી સજા લી. ફિર ન જાને ક્યા સૂઝી ! શાયદ બુરે દોસ્ત મિલ ગએ. مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ દાઢી સાફ કરવા દી. શબે જુમુઆ કો બાબુલ મદીના કરાચી કે

www.dawateislami.net

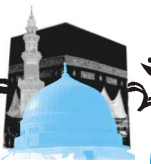

હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં ગૈર હાઝિર રહા. જુમુઆ કે રોઝ દોસ્તોં કે સાથ બાબુલ મદીના (કરાચી) કે સાહિલે સમુન્દર પર પિકનિક મનાને કે લિયે ગયા. ઔર **આહ !** દાઢી મુંડવાને કે સિર્ફ 15 દિન કે બા'દ બેચારા સમુન્દર મેં ડૂબ કર મૌત કે ઘાટ ઉતર ગયા.

મિલે ખાક મેં અહલે શાં કૈસે કૈસે મકીં હો ગએ લા મકાં કૈસે કૈસે
હુએ નામવર બે નિશાં કૈસે કૈસે ઝમીં ખા ગઈ નૌ જવાં કૈસે કૈસે !
જગહ જી લગાને કી દુન્યા નહીં હૈ
યેહ ઈબ્રત કી જા હૈ તમાશા નહીં હૈ

ફેશન પરસ્તોં કી સોહબત કી નુહૂસત : ઉસ મર્હૂમ નૌ જવાન કી ઉમ્ર તક્રીબન બીસ સાલ હોગી, ક્યા ઉમ્ર થી ! બકૌલ કસે શાયદ **દાઢી** રખને કી અભી ઉમ્ર હી નહીં આઈ થી ! કહીં ઈસ લિયે તો ઈન્તિકાલ સે સિર્ફ પન્દરહ દિન પહલે **દાઢી** સાફ નહીં કરવા દી થી ! નહીં હરગિઝ નહીં, બસ બેચારે કે નસીબ ! બુરી સોહબત કા અસર ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ! મર્હૂમ કી મગ્ફિરત કરે. યેહ ડૂબને વાલા નૌ જવાન હમ સબ કો ઉભારને કે લિયે બહુત કુછ સામાને ઈબ્રત છોડ ગયા ! જો કોઈ **દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ** સે દૂર હોને કા ખયાલ કરે યા સૈરો તફરીહ કે શાએકીન સે દોસ્તી કા રિશ્તા જોડે, ઉસે ચાહિયે કે ઈસ **ઈબ્રત નાક વાકિએ** પર અચ્છી તરહ ગૌર કર લે કે કહીં મૈં ભી દૂસરોં કે લિયે સામાને ઈબ્રત ન બન જાઊં ! કહીં ઐસા ન હો કે મેરે યેહ ફેશન પરસ્ત દોસ્ત ખુદ ભી ડૂબેં ઔર મુઝે ભી લે ડૂબેં ! ઔર ગૌર કરે કે કહીં ઐસા તો નહીં કે મેરી ઝિન્દગી કે દિન પૂરે હોને કો આ ગએ હૈં ઔર ઈસી વજહ સે શૈતાન અપના પૂરા ઝોર મુઝ પર લગા રહા હૈ, કહીં ચન્દ રોઝ કી બુરી સોહબત કી નુહૂસત કે ઝરીએ વોહ મેરી ઝિન્દગી ભર કી કમાઈ પર પાની ન ફેર દે. બે નમાઝિયોં ઔર ફાસિકોં કી **સોહબતોં** મેં બૈઠને વાલો ! ખબરદાર !!! રબ્બુલ અનામ عَزَّوَجَلَّ પારહ 7 **સૂ-રતુલ અન્આમ** આયત નમ્બર 68 મેં ઈર્શાદ

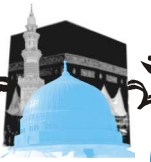

ફરમાતા હૈ :

وَ اِمَّا یُنْسِیَنَّكَ الشَّیْطٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِیْنَ ﴿۶۸﴾

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર જો કહીં તુઝે શૈતાન ભુલાવે તો યાદ આએ પર ઝાલિમોં કે પાસ ન બૈઠ.

દાઢી સિર્ફ મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પસન્દ કી રખો : **ઐ મ-દની મહબૂબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ચાહને વાલો !** માન જાઓ ! અપની જવાની પર મત ઈતરાઓ ! દુન્યવી મજબૂરિયોં કો હીલા મત બનાઓ, આઓ ! આઓ ! ઐ આશિકાને રસૂલ ! આઓ ! રસૂલે અકરમ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે દામને કરમ સે લિપટ જાઓ ! **ઈન કે પરવર દગાર, રબ્બે ગફ્ફાર** عَزَّوَجَلَّ સે ભી મગ્ફિરત કી ભીક તલબ કર લો. ઈન સે ભી મુઆફી માંગ લો ! યેહ બારગાહ કરમ વાલી બારગાહ હૈ, યહાં સે કોઈ સાઈલ માયૂસ નહીં જાતા, **સુન્નત** કી ખૈરાત લે લો, અપને ચેહરે સે દુશ્મને ખુદા વ મુસ્તફા કી નુહૂસત કી અલામત કો હમેશા હમેશા કે લિયે ધો ડાલો ઔર પ્યારી પ્યારી **સુન્નત** ચેહરે પર સજા લો. ઔર હાં ! ખયાલ રખના ! શૈતાન બડા મક્કાર વ અય્યાર હૈ, કહીં ઐસા ન હો કે આપ અંગ્રેઝોં ઔર યહૂદિયોં સે તો દામન છુડા લેં ઔર **દાઢી** ભી સજા લેં મગર શૈતાન દૂસરે ઝાવિયે સે ફિર ઘેર લે ઔર આપ કો ફ્રાન્સીસિયોં કે કદમોં મેં પટખ દે. મતલબ યેહ કે કહીં "ફ્રેન્ચ કટ" યા'ની **ખશખશી દાઢી ન રખ લેના કે દાઢી મુંડાના ઔર કતરવા કર એક મુઠ્ઠી સે છોટી કર દેના દોનોં હી હરામ હૈ. દાઢી રખિયે ઔર ઝરૂર રખિયે મગર મીઠે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પસન્દ કી રખિયે યા'ની એક મુઠ્ઠી પૂરી રખિયે.**

દાઢી મુન્ડે કી 30 શામતેં : **ફતાવા ર-ઝવિય્યા** જિલ્દ 22 મેં દાઢી મુંડાને ઔર એક મુઠ્ઠી સે ઘટાને કી મઝમ્મત મેં "**لَمْعَةُ الضُّحٰى فِى اِعْفَاءِ اللُّحٰى**" નામી એક રિસાલા હૈ ઔર ઉસ રિસાલે કે ઈખ્તિતામ પર યા'ની **ફતાવા ર-ઝવિય્યા** જિલ્દ 22 **સફહા** 675 તા 676 પર દાઢી મુંડાને ઔર એક મુઠ્ઠી સે ઘટાને વાલોં કે **મુ-તઅલ્લિક** કુરઆનો હદીસ કી રોશની મેં 30 સઝાઓં, વઈદોં ઔર મઝમ્મતોં કી ફેહરિસ દર્જ ફરમાઈ હૈ :

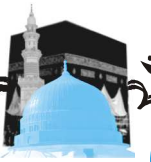

(બખૌફે તવાલત હવાલે હઝ્ફ કર દિયે હૈં, જિન્હેં દેખના હો વોહ વહીં સે દેખ લેં) ❁ દાઢી મુંડાને વાલે **અલ્લાહ વ રસૂલ** કે ના ફરમાન હૈં جَلَّ جَلَالُهٗ وَصَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم ❁ શૈતાને લઈન કે મહકૂમ (યા'ની મા તહ્ત) હૈં ❁ સખ્ત અહમક હૈં ❁ **અલ્લાહ** (عَزَّوَجَلَّ) ઉન સે બેઝાર હૈ ❁ **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બેઝાર હૈં ❁ **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો ઐસી સૂરત દેખને સે કરાહત આતી હૈ ❁ યહૂદી સૂરત હૈં ❁ નસ્રાની વઝ્અ હૈં ફિરંગિયોં સે મુશાબેહ (યા'ની મિલતે જુલતે હૈં) ❁ મજૂસ (આતશ પરસ્તોં) કે પૈરવ (યા'ની નક્શે કદમ પર) હૈં ❁ હિન્દૂઓં કી સૂરત, મુશ્રિકીન કી સીરત હૈં ❁ મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે ગુરોહ સે નહીં ❁ ઉન્હીં (ઉન હી) અપને હમ સૂરતોં નસારા વ યહૂદ વ **મજૂસ** વ હુનૂદ કે ગુરોહ સે હૈં ❁ **વાજિબુત્તા'ઝીર** (યા'ની લાઇકે સઝા) હૈં શહ્ર બદર કરને કે કાબિલ હૈં ❁ **મુબદ્દિલીને** ફિતરત (યા'ની ફિતરત બદલને વાલે) હૈં **મુગય્યિરે ખલ્કિલ્લાહ** (યા'ની **અલ્લાહ** કે બનાએ હુએ કો બિગાડને વાલે) હૈં ❁ ઝનાને **મુખન્નસ** (યા'ની હિજડે) હૈં ❁ ખુદા કે અહ્દ શિકન (વા'દા ખિલાફ) હૈં ❁ ઝલીલો ખ્વાર હૈં ❁ ઘિનૌને કાબિલે નફ્રત હૈં ❁ મરદૂદુશ્શહાદહ (યા'ની ગવાહી કે લિયે ના લાઇક) હૈં ❁ પૂરે ઇસ્લામ મેં દાખિલ ન હુએ ❁ હલાકત મેં હૈં, મુસ્તહિકે બરબાદી હૈં ❁ દીન મેં બે બહરા (મહરૂમ) આખિરત મેં બે નસીબ હૈં ❁ અઝાબે ઇલાહી કે મુન્તઝિર ❁ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો સખ્ત દુશ્મન વ **મબગૂઝ** હૈં ❁ સુબ્હ હૈં તો **અલ્લાહ** કે ગઝબ મેં, શામ હૈં તો **અલ્લાહ** કે ગઝબ મેં ❁ કિયામત કે દિન ઉન કી સૂરતેં બિગાડી જાએંગી ❁ **અલ્લાહ વ રસૂલ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે મલ્ઊન હૈં, દુન્યા વ આખિરત મેં મલ્ઊન (લા'નત કિયે ગએ) હૈં, **અલ્લાહ** વ મલાએકા વ બશર (ઇન્સાન) સબ કી ઉન પર લા'નત હૈ, ફિરિશ્તોં ને ઉન કે લા'નતી હોને પર આમીન કહી ❁ **અલ્લાહ** તઆલા ઉન પર નઝરે રહમત ન ફરમાએગા ❁ વોહ બિહિશ્ત (યા'ની જન્નત) મેં ન જાએંગે ❁ **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન્હેં જહન્નમ મેં ડાલેગા. **وَالْعِيَاذُ بِاللّٰهِ تعالٰى** (યા'ની ઔર (ઇસ સે) **અલ્લાહ** તઆલા કી પનાહ)

www.dawateislami.net

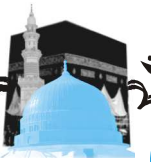

મક્કે શૈતાં મેં મત આઓ ભાઈયો ! રુખ પે તુમ દાઢી સજાઓ ભાઈયો !
છોડો ફેશન માન જાઓ ભાઈયો ! ખુદ કો દોઝખ સે બચાઓ ભાઈયો !
બિલ યકીં દુન્યા બડી હૈ બે વફા ઈસ સે તુમ મત દિલ લગાઓ ભાઈયો !

મૈં નિહાયત હી બિગડે હુએ કિરદાર કા માલિક થા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! મહબ્બતે રસૂલ કી નિશાની દાઢી બઢાને કા જઝબા પાને, સર પર ઈમામા શરીફ કા તાજ સજાને કા શૌક બઢાને, જઝ્બએ ઈશ્કે રસૂલ સે સરશાર હો કર ઝુલ્ફેં રખાને કી સુન્નત અપનાને કા ઝૌક નિભાને, મ-દની હુલ્યે પર ઈસ્તિકામત પાને ઔર કુરઆને કરીમ પઢને પઢાને કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે. સુન્નતોં ભરે **મ-દની કાફિલોં** મેં સફર કા મા'મૂલ બનાઈયે ઔર **મ-દની ઈન્આમાત** કે મુતાબિક અપની ઝિન્દગી કે શબો રોઝ ગુઝારિયે. આપ કી તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** પેશ કી જાતી હૈ. **બાબુલ મદીના** (કરાચી) મેં મુકીમ ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : મ-દની માહોલ સે વાબસ્તગી સે કબ્લ મૈં નિહાયત હી બિગડે હુએ કિરદાર કા માલિક થા, રાત ગએ તક દોસ્તોં કે ઝુરમટ મેં ખુશ **ગપ્પિયોં** મેં મસરૂફ રહતા, ન તો વાલિદૈન કી ઈઝ્ઝત કા પાસ થા ઔર ન હી અપને કીમતી વક્ત કે ઝિયાઅ (યા'ની ઝાએઅ હોને) કા એહસાસ, મેરી ઝિન્દગી કે ચારોં તરફ ગફલતોં કા પહરા થા. ઘર વાલે મેરી હ-ર-કતોં કી વજહ સે સખ્ત પરેશાન, મુઝે સુધારને કી તગો દૌ મેં લગે રહતે ક્યૂંકે નેક ઔલાદ સે મુઆ-શરે મેં વાલિદૈન કી ભી નેક નામી હોતી હૈ. એક રોઝ મેરે ભાઈ ને એક **આશિકે રસૂલ** સે મેરી મુલાકાત કરવાઈ, ઉન્હોં ને નિહાયત **મહબ્બત** ભરે અન્દાઝ મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે તહ્ત હોને વાલે **હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** મેં શિર્કત કી દા'વત પેશ કી ઔર **મદ્રસ-તુલ મદીના** (બરાએ બાલિગાન) મેં દાખિલા લેને કી રગ્બત દિલાઈ નીઝ અહકામે શરીઅત પર અમલ કી બ-ર-કતેં ઔર ફઝીલતેં બતાઈ. ઉન કી ભરપૂર **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** ને દિલ પર ગહરા અસર ડાલા ઔર મૈં ઈન્કાર ન કર સકા. મૈં ને **મદ્રસ-તુલ મદીના** (બરાએ બાલિગાન) મેં દાખિલા લે લિયા.

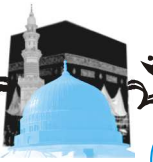

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ **મદ્ર-સતુલ મદીના** (બરાએ બાલિગાન) મેં મુઝે દુરુસ્ત મખારિજ સે હુરૂફ કી અદાએગી કે સાથ કુરઆને મજીદ ફુરકાને હમીદ પઢને કી સઆદત મિલી ઔર **સુન્નતે મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે મુતાબિક ઝિન્દગી ગુઝારને વાલે **આશિકાને રસૂલ** કી સોહબત કી બ-ર-કત સે દીન સે ઐસી **મહબ્બત** પૈદા હો ગઈ કે આજ કે બિગડે હુએ હાલાત મેં જબ કે ચહાર સૂ ફેશન પરસ્તી કા દૌર દૌરા હૈ. મૈં ચેહરે પર દાઢી શરીફ ઔર સર પર ઈમામા શરીફ કા તાજ સજાએ ન સિર્ફ ખુદ સુન્નતોં ભરી ઝિન્દગી બસર કરને કી કોશિશ કર રહા હૂં બલ્કે સુન્નતોં કે પરચાર કા ભી કોશાં (યા'ની કોશિશ કરને વાલા) હૂં, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ તા દમે તહરીર મુઝે ઝૈલી મુશા-વરત કે નિગરાન કી હૈસિય્યત સે મ-દની કામોં કી ઝિમ્મેદારી મિલી હુઈ હૈ.

બુરી સોહબતોં સે કનારા કશી કર કે અચ્છોં કે પાસ આ કે પા મ-દની માહોલ
તનઝ્ઝુલ કે ગહરે ગઢે મેં થે ઉન કી તરક્કી કા બાઇસ બના મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

દા'વતે ઇસ્લામી કે જામિઆત વ મદારિસ કી તા'દાદ : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** ઈસ મ-દની બહાર મેં ઈન્ફિરાદી કોશિશ ઔર **મદ્ર-સતુલ મદીના** (બાલિગાન) કી બ-ર-કતેં નુમાયાં હૈં કે જિન કી વજહ સે એક ઔબાશ નૌ જવાન રાહે સુન્નત પર ચલ કર દૂસરોં કો ચલાને વાલા બના. તમામ ઈસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઈસ્લામી બહનોં સે મેરી મ-દની ઈલ્તિજા હૈ કે અપને અપને **મદ્ર-સતુલ મદીના** (બાલિગાન વ બાલિગાત) મેં ઝરૂર દાખિલા લેં ઔર કુરઆને કરીમ ન પઢે હોં તો પઢેં ઔર અગર તજવીદ કે સાથ પઢે હુએ હોં તો અપને તન્ઝીમી ઝિમ્મેદાર સે તરકીબ બના કર દૂસરોં કો પઢાએં. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મેરી મા'લૂમાત કે મુતાબિક તા દમે તહરીર (14 ર-મઝાનુલ મુબારક 1432 સિ.હિ./15 અગસ્ત 2011 સિ.ઈ.) સિર્ફ પાકિસ્તાન મેં બરાએ હિફ્ઝ વ નાઝિરા મ-દની મુન્નોં કે તક્રીબન 766 ઔર મ-દની મુન્નિયોં કે તક્રીબન 316 મદારિસુલ મદીના ચલાએ જા રહે હૈં જિન મેં મ-દની મુન્નોં ઔર મ-દની મુન્નિયોં કી મિલા કર કુલ તા'દાદ તક્રીબન 72000 હૈ. નીઝ

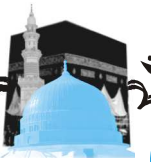

ઈસ્લામી ભાઈયોં કે **મદ્ર-સતુલ મદીના** બાલિગાન (ઉમૂમન વક્ત : બા'દે ઈશા દૌરાનિયા : તક્રીબન 40 મિનટ) કી તા'દાદ તક્રીબન **3316** હૈ ઔર ઈસ્લામી બહનોં કે **મદ્ર-સતુલ મદીના** બાલિગાત (ઉમૂમન વક્ત : સુબ્હ 8:00 સે લે કર અસ્ર તક મુખ્તલિફ અવકાત મેં, દૌરાનિયા : 1 ઘન્ટા 12 મિનટ) કી તા'દાદ તક્રીબન **3938** હૈ. નીઝ (10 **૨-જબુલ મુરજજબ** 1432 સિ.હિ.. 12-6-2011) ઈસ્લામી ભાઈયોં કે દર્સે નિઝામી કે જામિઆતુલ મદીના કી તા'દાદ તક્રીબન 90 ઔર ઈસ્લામી બહનોં કે જામિઆતુલ મદીના કી તા'દાદ તક્રીબન **72** હૈ, **ત-લબા કી તા'દાદ તક્રીબન 6671 ઔર તાલિબાત કી તા'દાદ તક્રીબન 2841 હૈ.** ઈન તમામ **જામિઆતુલ મદીના** (**લિલ બિનીન વ લિલ બનાત**) ઔર **મદારિસુલ મદીના** (**લિલ બિનીન વ લિલ બનાત**) મેં મુફ્ત તા'લીમ દી જાતી હૈ ઔર ઈન કે અખ્રાજાત મુખય્યિર ઈસ્લામી ભાઈયોં કે અતિય્યાત સે પૂરે કિયે જાતે હૈં. હર મુસલ્માન કો દુરુસ્ત કુરઆને કરીમ પઢના ઔર ફર્ઝ દીની ઉલૂમ સે આશના (યા'ની વાકિફ) હોના ઝરૂરી હૈ.

તા'લીમે કુરઆને કરીમ કે મુ-તઅલ્લિક દો અહમ મ-દની ફૂલ : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1250 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "બહારે શરીઅત જિલ્દ અવ્વલ" **સફ્હા** 545 તા 546 પર હૈ : **(1)** એક આયત કા હિફ્ઝ કરના હર મુસલ્માન મુકલ્લફ (યા'ની આકિલ વ બાલિગ) પર ફર્ઝે ઐન હૈ ઔર પૂરે કુરઆને મજીદ કા હિફ્ઝ કરના ફર્ઝે કિફાયા ઔર **સૂરએ ફાતિહા** ઔર એક દૂસરી છોટી સૂરત યા ઉસ કે મિસ્લ, મ-સલન તીન છોટી આયતેં યા એક બડી આયત કા હિફ્ઝ, વાજિબે ઐન હૈ. (دُرِّمختار ج۲ ص۳۱۰) **(2)** બ કદરે ઝરૂરત મસાઈલે ફિક્હ કા જાનના ફર્ઝે ઐન હૈ ઔર હાજત સે ઝાઈદ (મસાઈલ) સીખના હિફ્ઝે જમીઅ કુરઆન (યા'ની હાફિઝે કુરઆન બનને) સે અફ્ઝલ હૈ. (رَدُّالْمُحتار ج ۲ ص ۳۱۰)

યેહી હૈ આરઝૂ તા'લીમે કુરઆં આમ હો જાએ
તિલાવત કરના અપના કામ સુબ્હો શામ હો જાએ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

www.dawateislami.net

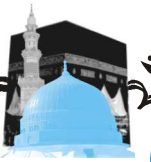

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા દુરૂદે પાક પઢા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ઉસ પર સો રહમતેં નાઝિલ ફરમાતા હૈ. (طبرانی)

ક્યા ફેશન પરસ્ત હી મુઅઝ્ઝઝ હૈ ? : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** મકામે ગૌર હૈ ! ક્યા આજ દુન્યા કો "બહુત બડી ચીઝ" નહીં સમઝા જા રહા ? ક્યા આજ કલ કે મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત કે દિલોં સે ઈસ્લામ કી હકીકી હૈબત નિકલતી નહીં જા રહી ? ક્યા નેકી કી દા'વત દેના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના તર્ક નહીં કર દિયા ગયા ? ક્યા આપસ મેં ગાલી ગલોચ કા સિલ્સિલા ઝોરોં પર નહીં ? સદ કરોડ અફ્સોસ ! આજ ભારી અક્સરિય્યત કી ઝિન્દગી કા અન્દાઝ યેહી બતા રહા હૈ કે દુન્યા કો આખિરત પર તરજીહ દી જા રહી હૈ, શરીઅત વ સુન્નત સે مَعَاذَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ લોગ દૂર હોતે ચલે જા રહે હૈં, સુન્નતોં સે યેહ દૂરી ઔર ફિરંગી ફેશન કા જુનૂન આખિર ઈસ મુઆ-શરે કો કહાં લે જાએગા !

દુન્યા કી મહબ્બત તમામ ગુનાહોં કી જડ હૈ : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** હોશ મેં આઈયે ઔર મરને સે પહલે સંભલ જાઈયે ! યકીન માનિયે ! યેહ સારી તબાહી દુન્યા કી **મહબ્બત** હી ને મચાઈ હૈ, હુબ્બે દુન્યા કે સબબ આજ લોગ સુન્નતોં સે દૂર જા પડે હૈં, **સરકારે મદીના** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ફરમાતે હૈં : حُبُّ الدُّنْيَا رَاْسُ كُلِّ خَطِيْئَةٍ યા'ની દુન્યા કી **મહબ્બત** તમામ ગુનાહોં કી જડ હૈ. (كتاب ذم الدنيا مع موسوعة الامام ابن ابى الدنيا ج٥ ص٢٢ حديث٩) સદ કરોડ અફ્સોસ ! જન્નત કી લા ઝવાલ ને'મતોં કે હુસૂલ કે લિયે મા'મૂલી સી ઘરેલૂ આસાઈશેં છોડ કર ફકત ચન્દ દિન કે લિયે ભી સુન્નતોં કી તરબિય્યત કી ખાતિર રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં સફર કે લિયે આજ હમ તય્યાર નહીં હોતે જબ કે ફાની દુન્યા કી આરિઝી દૌલત કમાને કે લિયે અપને ઘર વાલોં સે બરસહા બરસ કે લિયે હઝારોં મીલ દૂર જાને કે લિયે ફૌરન તય્યાર હો જાતે હૈં. ક્યા મુસલ્માનોં કી દીની એ'તિબાર સે બરબાદી ઔર ગૈર મુસ્લિમોં કા ઈન પર હાવી હોના, મસ્જિદોં કી વીરાની, સીનેમા ઘરોં ઔર ઐશો નશાત કે અડ્ડોં કી આબાદી, ફિરંગી તહઝીબ કી યલગાર, મગરિબી ફેશન કી ભરમાર, ફિલ્મેં ડિરામે દેખને કે લિયે ઘર ઘર ટીવી, કેબલ સિસ્ટમ, ઈન્ટરનેટ ઔર વીસીઆર, હર તરફ ગુનાહોં કા ગર્મ બાઝાર ઔર મુસલ્માનોં કી ભારી અક્સરિય્યત કા બિગડા હુવા કિરદાર, યેહ સબ કુછ હમેં પુકાર પુકાર કર દા'વતે ફિક્ર નહીં દે રહા કે "હમેં અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે

www.dawateislami.net

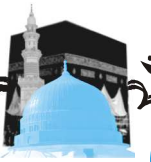

મ-દની કાફિલોં કા ઝરૂર બિઝ્ઝરૂર મુસાફિર બનના ચાહિયે.'' આજ હમેં ઝિન્દગી મેં યક મુશ્ત 12 માહ હર 12 માહ મેં 30 દિન ઔર ઉમ્ર ભર હર માહ 3 દિન કે લિયે દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કાફિલોં મેં **આશિકાને રસૂલ** કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફર કરના બેહદ મુશ્કિલ મહસૂસ હોતા હૈ. સોચિયે તો સહી ! અગર હમ મેં સે હર એક અપની મજબૂરિયોં મેં ફંસ કર રહ ગયા તો આખિર કૌન ઈન મ-દની કાફિલોં મેં સફર કરેગા ? કૌન સારી દુન્યા કે લોગોં તક **નેકી કી દા'વત** પહોંચાએગા ? તાજદારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી પ્યારી પ્યારી ઉમ્મત કી ખૈર ખ્વાહી કૌન કરેગા ? કૌન અગ્યાર કી વઝ્અ કત્અ પર ઇતરાને વાલે નાદાન મુસલ્માનોં કો સુન્નતોં કે સાંચે મેં ઢલને કા ઝેહ્ન દેગા ? કૌન ઇન્હેં યેહ મ-દની મક્સદ અપનાને કી તરગીબ દેગા કે **"મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ."** اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ . **એ કાશ !** હર ઇસ્લામી ભાઈ યેહ નિય્યત કર લે કે ઝિન્દગી મેં યક મુશ્ત 12 માહ હર 12 માહ મેં યક મુશ્ત 30 દિન ઔર ઉમ્ર ભર હર માહ 3 દિન કે લિયે આશિકાને રસૂલ કે સાથ દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની કાફિલોં મેં સુન્નતોં ભરા સફર ઇખ્તિયાર કરૂંગા, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ . **મ-દની કાફિલે** કી બ-ર-કતોં કો સમઝને કે લિયે એક **મ-દની બહાર** મુલા-હઝા હો, ચુનાન્ચે

બદ તરીન, અઝીઝ તરીન કૈસે બના ? : **લાસીગોઠ** (બાબુલ મદીના કરાચી) કે મુકીમ ઇસ્લામી ભાઈ કા કુછ યૂં બયાન હૈ : મૈં બેહદ બિગડા હુવા ઈન્સાન થા, ફિલ્મોં ડિરામોં કા રસિયા હોને કે સાથ સાથ ઔબાશ લડકોં સે દોસ્તિયાં ઔર રાત ગએ તક ઉન કે સાથ આવારા ગર્દિયાં કરના મેરે મા'મૂલાત મેં શામિલ થા. મેરી બુરી હ-ર-કતોં કી વજહ સે ન સિર્ફ ખાનદાન ભર કે લોગ બલ્કે મેરે અપને વાલિદૈન ભી મુઝ સે કતરાતે, ઘર મેં મેરી આમદ સે ઘબરાતે ઔર યહાં તક કે દૂસરોં કો ભી મેરી સોહબત કી નુહૂસત સે બચને કી તલ્કીન ફરમાતે. મુઆ-મલા ઈસ હદ તક બઢ ચુકા થા કે વાલિદ સાહિબ મુઝે ઘર સે નિકાલ દેને પર તય્યાર હો ચુકે થે. મેરી ગુનાહોં ભરી ખઝાં રસીદા શામ કે સુબ્હ બહારાં બનને કી સબીલ કુછ ઈસ તરહ હુઈ કે એક મુબલ્લિગે દા'વતે ઇસ્લામી ને નિહાયત હી શફકત કે સાથ **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** કરતે હુએ મુઝે દા'વતે ઇસ્લામી કે તહ્ત પાકિસ્તાન કે મશહૂર શહ્ર કોએટા

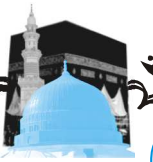

મેં સૂબાઈ સત્હ પર હોને વાલે દો રોઝા **સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ** મેં શિર્કત કી દા'વત પેશ કી. મૈં ને મુઆ-મલા વાલિદ સાહિબ કી ઈજાઝત પર છોડ દિયા. નેકી કી દા'વત કે જઝબે સે સરશાર આશિકે રસૂલ ઈસ્લામી ભાઈ મેરે ઈસ ફૈસલે કો સુન કર ખુશી સે ઝૂમ ઉઠે ક્યૂંકે વાલિદ સાહિબ પહલે હી દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે બહુત **મહબ્બત** કરતે થે. મૌકઅ પાતે હી ઉન મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી ને વાલિદ સાહિબ પર ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતે હુએ મેરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી ઈજાઝત ચાહી. વાલિદ સાહિબ ને મેરી ઈસ્લાહ કા ઝરીઆ સમઝતે હુએ મઅ અખ્રાજાત ઈજતિમાઅ મેં જાને કી બખુશી ઈજાઝત બખ્શ દી. મુકર્રરા તારીખ પર **આશિકાને રસૂલ** કી મઈય્યત મેં ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત નસીબ હુઈ. ઈજતિમાઅ મેં હોને વાલે સુન્નતોં ભરે બયાનાત, **ઝિક્રુલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઔર રિક્કત અંગેઝ દુઆ ને મેરે દિલ મેં હલચલ મચા કર રખ દી. મ-દની કાફિલે મેં સફર કી દા'વત મિલને પર મૈં હાથોં હાથ આશિકાને રસૂલ કે હમરાહ દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બન ગયા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મ-દની કાફિલે મેં **આશિકાને રસૂલ** કી સોહબતોં ઔર શફકતોં ને મુઝ સિયાહ કાર વ બદકાર કે દિલ મેં મ-દની ઈન્કિલાબ બરપા કર દિયા. ગુનાહોં સે તૌબા કા તોહફા ઔર સુન્નતોં ભરે મ-દની લિબાસ કા જઝબા મિલા, વાલિદૈન કી હક ત-લફ્યિોં કી મુઆફી માંગને કા ઝેહ્ન બના, ચેહરે પર સુન્નતે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم યા'ની દાઢી શરીફ ઔર સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ કા તાજ સજાને કી નિય્યત બની. **મ-દની કાફિલે** સે વાપસી પર ઘર મેં દાખિલ હોતે હી વાલિદ સાહિબ કે કદમોં મેં ગિર ગયા ઔર ઉન સે રો રો કર મુઆફી તલબ કી. ઈસ તરહ મુઝ જૈસા ગુનહગાર ઔર અબુલ ફુઝૂલ સુન્નતોં કે મ-દની ફૂલ લુટાને મેં મશગૂલ હુવા. કલ તક જો અઝીઝો અકારિબ મુઝે દેખ કર કતરાતે થે اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ અબ વોહ મુઝે ગલે લગાતે હૈં. કલ તક મૈં ખાનદાન કે અન્દર "બદ તરીન" થા اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે આજ ઉન કે નઝદીક "અઝીઝ તરીન" બન ગયા હૂં.

જબ તક બિકે ન થે કોઈ પૂછતા ન થા
તુમ ને ખરીદ કર મુઝે અનમોલ કર દિયા

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

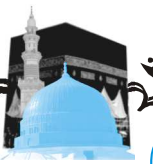

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરૂદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (كنزالعمال)

ઘર વાલોં કો નેકી કી દા'વત કી તાકીદ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! આશિકે રસૂલ કી ઇન્ફિરાદી કોશિશ રંગ લાઈ ઔર મુઆ-શરે કા એક નાસૂર નુમા "બદ તરીન" ઇન્સાન સબ કી આંખોં કા તારા ઔર "અઝીઝ તરીન" મુસલ્માન બન ગયા. હમ સભી અગર હર મિલને જુલને વાલે કો નમાઝ કી તલ્કીન કરતે, સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કી દા'વત દેતે ઔર મ-દની કાફિલોં મેં સફર કી રગ્બત દિલાતે રહેં તો દેખતે હી દેખતે મુઆ-શરે મેં મ-દની ઇન્કિલાબ બરપા હો જાએ ! બિલ ખુસૂસ અપને ઘર વાલોં કો ભી **નેકી કી દા'વત** દેની ઔર ઉન્હેં ગુનાહોં સે બચાના ચાહિયે. ચુનાન્ચે **હઝરતે** સય્યિદુના ઝૈદ બિન અસ્લમ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે સરકારે અબદ કરાર, સાહિબે પસીનએ ખુશ્બૂદાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને યેહ આયતે મુબા-રકા તિલાવત ફરમાઈ :

قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَ اَهْلِيْكُمْ نَارًا (پ۲۸،التحریم:۶)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો ઉસ આગ સે બચાઓ.

સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હમ અપને ઘર વાલોં કો કિસ તરહ આગ સે બચાએં ? હુઝૂરે પુરનૂર, **શાફેએ યૌમુન્નુશૂર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : ઉન કો ઉન કામોં કે કરને કા હુક્મ દો જો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો મહબૂબ (યા'ની પ્યારે) હૈં ઔર ઉન કામોં સે મન્અ કરો જો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કો ના પસન્દ હૈં.

(تفسیر دُرِّ مَنثور ج ۸ ص ۲۲۰)

ખૌફે ખુદા કી ઈમાન અફરોઝ હિકાયત : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! બયાન કર્દા હદીસે પાક મેં હમારે પ્યારે પ્યારે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને પારહ 28 **સૂ-રતુત્તહ્રીમ** કી આયત નમ્બર 6 કા જો હિસ્સા તિલાવત ફરમાયા હૈ ઉસ કી તફસીર સે કબ્લ એક ઈમાન અફરોઝ **હિકાયત** સમાઅત ફરમાઈયે ચુનાન્ચે **દા'વતે ઇસ્લામી** કે ઇશાઅતી ઇદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1012 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ"** જિલ્દ 2 **સફહા** 881 પર હૈ : હઝરતે સય્યિદુના ઇબ્ને અબ્બાસ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُمَا ફરમાતે હૈં કે જબ **અલ્લાહ** તઆલા

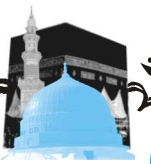

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ તુમ પર રહમત ભેજેગા.

(ابن عدی)

ને મીઠે મીઠે આકા, મક્કી મ-દની મુસ્તફા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم પર યેહ આયતે મુબા-રકા નાઝિલ ફરમાઈ :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَ اَهْلِيْكُمْ نَارًا وَّقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

(پ۲۸، التحریم:٦)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન વાલો ! અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો ઉસ આગ સે બચાઓ જિસ કે ઈંધન આદમી ઔર પથ્થર હૈં.

તો શહન્શાહે મદીના, કરારે કલ્બો સીના صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસે અપને સહાબએ કિરામ رِضْوَانُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِيْن કે સામને તિલાવત ફરમાયા તો એક નૌ જવાન ગશ ખા કર ગિર ગયા. આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસ કે દિલ પર અપના દસ્તે મુબારક રખા તો વોહ હ-ર-કત કર રહા થા. આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "ઐ નૌ જવાન ! لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه કહો." ઉસ ને કહા તો આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઉસે જન્નત કી બિશારત (યા'ની ખુશ ખબરી) દી, સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! ક્યા હમારે દરમિયાન મેં સે ? (યા'ની હમ મેં સે કિસી ઔર કી યેહ હાલત હો જાએ તો ?) આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : ક્યા તુમ ને **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કા યેહ ફરમાન નહીં સુના :

ذٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِيْ وَخَافَ وَعِيْدِ ﴿۱۴﴾

(پ۱۳، ابراهیم:١٤)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : યેહ ઉસ કે લિયે હૈ જો મેરે હુઝૂર ખડે હોને સે ડરે ઔર મૈં ને જો અઝાબ કા હુક્મ સુનાયા હૈ ઉસ સે ખૌફ કરે.

(اَلْمُستَدرَك لِلْحاكِم ج۳ ص۹۳ حدیث ۳۳۹۰، الزّواجر ج۲ ص۴۷۱)

અઝાબ સે કિસ તરહ બચાએં ? : **સદરુલ** અફાઝિલ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના સય્યિદ મુહમ્મદ નઈમુદ્દીન મુરાદઆબાદી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْهَادِى **ખઝાઈનુલ ઈરફાન** મેં ઈસ આયતે મુબા-રકા يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَ اَهْلِيْكُمْ نَارًا કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : "**અલ્લાહ** તઆલા ઔર ઉસ કે **રસૂલ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી ફરમાં બરદારી ઈખ્તિયાર કર કે, ઈબાદતેં બજા લા કર, ગુનાહોં સે બાઝ રહ કર ઔર ઘર વાલોં કો નેકી કી હિદાયત ઔર બદી સે મુમા-ન-અત

www.dawateislami.net

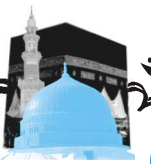

કર કે ઔર ઉન્હેં ઈલ્મો અદબ સિખા કર." (ઐ ઈમાન વાલો ! અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો ઉસ આગ સે બચાઓ)

અહલે ખાના કો નેકી કી બાતેં બતાઓ : હઝરતે મૌલાએ કાએનાત, **અલિય્યુલ મુર્તઝા** શેરે ખુદા كَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالٰى وَجْهَهُ الْكَرِيْم બયાન કર્દા આયતે કરીમા કે તહ્ત ફરમાતે હૈં : ખુદ ભી ભલાઈ કી બાતેં સીખો ઔર અપને અહલે ખાના કો ભી નેકી કી બાતેં ઔર અદબ સિખાઓ. (جَمْعُ الْجَوامِع لِلسُّيُوطی ج۱۳ص۲٤٤ حدیث٦٧٧٦)

બાલિગ ઔલાદ કી ઇસ્લાહ કે મુ-તઅલ્લિક આ'લા હઝરત કા ફતવા : ફતાવા ર-ઝવિય્યા જિલ્દ 24 **સફહા** 370 સે એક મા'લૂમાતી ફતવા આસાન કર કે પેશ કરને કી સઅ્ય કી હૈ : મુલા-હઝા ફરમાઈયે : **સુવાલ :** બાલિગ ઔલાદ કો નેકી કી દા'વત દેના ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરના વાલિદૈન પર ફર્ઝ હૈ યા વાજિબ ? **અલ જવાબ :** જિસ ફે'લ (કામ) કી જો શર-ઈ હૈસિય્યત હૈ વાલિદૈન કે લિયે ઈસ્લાહ કે તઅલ્લુક સે શરઅન વૈસા હી હુક્મ હૈ યા'ની ફર્ઝ પર ફર્ઝ, વાજિબ પર વાજિબ, સુન્નત પર સુન્નત, મુસ્તહબ પર મુસ્તહબ મગર બશર્તે કુદરત બ કદરે કુદરત **બ ઉમ્મીદે** મન્ફઅત (યા'ની જિતની કુદરત હો ઉસી કે મુતાબિક ઈસ્લાહ કી બાત કહેં જબ કે નફ્અ કી ઉમ્મીદ હો) વરના (હુક્મે કુરઆની વાઝેહ હૈ કે) :

عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْ ۚ لَا يَضُرُّكُمْ مَّنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ ؕ (پ۷ المائدہ:۱۰۵)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : તુમ અપની ફિક્ર રખો તુમ્હારા કુછ ન બિગાડેગા જો ગુમરાહ હુવા જબ કે તુમ રાહ પર હો. (ફતાવા ર-ઝવિય્યા, જિ. 24, સ. 370)

જહન્નમ કા તઅારુફ : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમેં અપની ઔર ઘર વાલોં કી ઈસ્લાહ પર ખુસૂસી તવજ્જોહ દેતે હુએ ખુદ કો ઔર ઉન કો જહન્નમ કી અંધેરી ઔર ખૌફનાક કાલી આગ સે બચાને કી પૈહમ કોશિશ જારી રખની ચાહિયે. ખુદા કી કસમ ! જહન્નમ કી આગ બેહદ શદીદ હૈ, ઈસે કિસી સૂરત સે ભી કોઈ બરદાશ્ત નહીં કર સકેગા. ફર્ઝ નમાઝ, રોઝા, ઝકાત ઔર હજ મેં કોતાહી કરને વાલોં, માં બાપ કો સતાને વાલોં, અપની ઔલાદ કી શરીઅત વ સુન્નત કે મુતાબિક

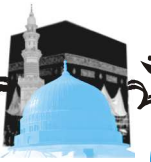

તરબિય્યત ન કરને વાલોં, અપને બેટોં કો દાઢી રખને સે રોકને વાલોં ઔર ખુદ ભી દાઢી મુંડાને વાલોં, દાઢી કો એક મુટ્ઠી સે ઘટાને વાલોં, મિલાવટ વાલા માલ ધોકે સે ગાહક કો પકડાને વાલોં, ડન્ડી માર કર સૌદા ચલાને વાલોં, ચોરોં, ડાકૂઓં, જેબ કતરોં, ટીવી, **(T.V.)**, વીસીઆર **(V.C.R.)** ઔર ઈન્ટરનેટ **(INTERNET)** પર ફિલ્મેં ડિરામે દેખને વાલોં, ગાને બાજે સુનને વાલોં, અપને ઘર વાલોં કો ઈસ કી સહૂલત ફરાહમ કરને વાલોં, અપને ઘરોં પર ફિલ્મેં દેખને કે લિયે ડિશ એન્ટિના **(DISH ANTENNA)** લગાને વાલોં, લોગોં કો ફિલ્મોં કી લીડ **(LEAD)** યા કેબલ **(CABLE)** દેને વાલોં ! ઔર તરહ તરહ સે ગુનાહોં કા બાઝાર ગર્મ કરને વાલોં કે લિયે લમ્હએ ફિક્રિય્યા હૈ. યકીન માનિયે ! જહન્નમ કે અંધેરે મેં ડૂબી હુઈ કાલી કાલી આગ સહી નહીં જા સકેગી, **તિરમિઝી** શરીફ મેં હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે **સરકારે મદીનએ મુનવ્વરહ, સરદારે મક્કએ મુકર્રમા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઈબ્રત નિશાન હૈ : દોઝખ કી આગ હઝાર સાલ જલાઈ ગઈ યહાં તક કે **સુર્ખ** હો ગઈ, ફિર હઝાર સાલ ભડકાઈ ગઈ યહાં તક કે **સફેદ** હો ગઈ, ફિર હઝાર સાલ દહકાઈ ગઈ યહાં તક કે **સિયાહ** (યા'ની કાલી) હો ગઈ પસ (અબ) વોહ નિહાયત હી **સિયાહ** હૈ. **(سُنَنِ ترمذی ج ٤ ص ٢٦٦ حدیث ٢٦٠٠)**

જહન્નમ કી લરઝા ખેઝ કહાની જિબ્રઈલ કી ઝબાની : **ખુદા** કી કસમ ! જહન્નમ કા અઝાબ કિસી સે ભી ન સહા જાએગા. હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ હાફિઝ અબુલ કાસિમ સુલૈમાન **ત-બરાની** قُدِّسَ سِرُّهُ النُّوْرَانِی નક્લ કરતે હૈં : એક બાર **સરકારે નામદાર,** મદીને કે તાજદાર, રસૂલોં કે સાલાર, નબિયોં કે સરદાર, **બિ ઈઝ્ને** પરવર દગાર ગૈબોં પર ખબરદાર, હમ ગરીબોં કે ગમ ગુસાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર, સાહિબે પસીનએ ખુશબૂદાર, શફીએ રોઝે શુમાર, જનાબે અહમદે મુખ્તાર صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કે દરબારે દુરબાર મેં **હઝરતે જિબ્રઈલ** عَلَيْهِ السَّلَام હાઝિર હુએ ઔર અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઉસ ઝાત કી કસમ ! જિસ ને આપ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો નબિય્યે બરહક બના કર ભેજા હૈ, અગર **જહન્નમ** કો સૂઈ કે નાકે કે બરાબર ખોલ દિયા જાએ તો તમામ ઝમીન વાલે ઉસ કી ગર્મી સે હલાક હો જાએં, અગર અહલે **જહન્નમ કા એક કપડા** ઝમીન વ આસ્માન કે

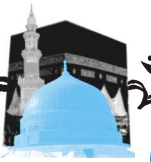

દરમિયાન લટકા દિયા જાએ તો તમામ અહલે ઝમીન મૌત કે ઘાટ ઉતર જાએં. **આકા** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! ઉસ ઝાત કી કસમ ! જિસ ને આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો હક કે સાથ મબ્ઊસ ફરમાયા અગર જહન્નમ પર **મુકર્રર** ફિરિશ્તોં મેં સે **એક ફિરિશ્તા** દુન્યા વાલોં કે સામને ઝાહિર હો જાએ તો ઉસ કી હૈબત સે તમામ અહલે ઝમીન મર જાએં. **સરકાર !** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઉસ ઝાતે વાલા કી કસમ ! જિસ ને આપ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કો રસૂલે બરહક બના કર ભેજા હૈ જહન્નમ કી **ઝન્જીરોં** કા એક હલ્કા જિસ કા ઝિક્ર કુરઆને કરીમ મેં ફરમાયા ગયા હૈ અગર ઉસે દુન્યા કે પહાડોં પર રખ દિયા જાએ તો વોહ રેઝા રેઝા હો જાએં ઔર **તહ્તસ્સરા** (યા'ની સાતવીં ઝમીન કે નીચે) જા પહોંચેં. સરકારે દો આલમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે આદમ વ બની આદમ صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : **ઐ જિબ્રઈલ** (عَلَيْهِ السَّلَام) ! બસ કરો ઇતના હી તઝકિરા કાફી હૈ, કહીં ઐસા ન હો કે મેરા દિલ ફટ જાએ ઔર મૈં વફાત પા જાઊં. પ્યારે આકા صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને **સય્યિદુના જિબ્રઈલે** અમીન (عَلَيْهِ السَّلَام) કો મુલા-હઝા ફરમાયા કે રો રહે હૈં, ફરમાયા : **ઐ જિબ્રઈલ** (عَلَيْهِ السَّلَام) ! તુમ ક્યૂં રો રહે હો ? બારગાહે ખુદા વન્દી عَزَّوَجَلَّ મેં આપ કો તો એક ખાસ મકામ હાસિલ હૈ. અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મૈં ક્યૂં ન રોઊં, કહીં ઐસા ન હો કે ઈલ્મે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ મેં મૌજૂદા હાલ કે બજાએ મેરા કોઈ ઔર હાલ હો, કહીં **ઇબ્લીસ** કી તરહ મુઝે ભી ઈમ્તિહાન મેં ન ડાલ દિયા જાએ. કહીં **હારૂત** વ **મારૂત** કી તરહ મુઝે ભી આઝમાઈશ મેં મુબ્તલા ન કર દિયા જાએ.

રાવી બતાતે હૈં, **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ભી રોને લગે, હઝરતે સય્યિદુના **જિબ્રઈલ** (عَلَيْهِ السَّلَام) ભી રો રહે થે. દોનોં હઝરાત રોતે રહે, આખિરે કાર આવાઝ આઈ : "**ઐ જિબ્રઈલ !** (عَلَيْهِ السَّلَام) **ઐ મુહમ્મદ !** (صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) **અલ્લાહ** તબા-ર-ક વ તઆલા ને આપ દોનોં કો અપની ના ફરમાની સે મહફૂઝ કર લિયા હૈ." **સય્યિદુના જિબ્રઈલ** (عَلَيْهِ السَّلَام) આસ્માનોં કી તરફ પરવાઝ કર ગએ. **મદીને કે તાજવર,** શાહે બહ્રો બર, રસૂલે અન્વર صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બાહર તશરીફ લાએ. બા'ઝ અન્સાર સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان કે કરીબ સે ગુઝરે જો હંસ ઔર ખેલ રહે થે. ફરમાયા : "**તુમ** હંસ રહે હો ઔર

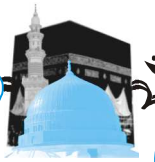

તુમ્હારે પીછે **જહન્નમ** હૈ, અગર તુમ વોહ બાતેં જાનતે જો મૈં જાનતા હૂં તો તુમ થોડા હંસતે ઔર ઝિયાદા રોતે ઔર તુમ ખાના પીના છોડ દેતે ઔર પહાડોં કી તરફ નિકલ જાતે ઔર ખૂબ મશક્કતેં બરદાશ્ત કર કે ઈબાદતે ઈલાહી (عَزَّوَجَلَّ) બજા લાતે." આવાઝ આઈ : ઐ **મુહમ્મદ !** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મેરે બન્દોં કો માયૂસ મત કીજિયે, મૈં ને આપ કો ખુશ ખબરી દેને વાલા બના કર ભેજા હૈ ઔર તંગી કરને વાલા બના કર નહીં ભેજા. પસ **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم **ને ફરમાયા** : રાહે રાસ્ત પર ગામઝન રહો (યા'ની સીધે રાસ્તે પર ચલો) ઔર મિયાના રવી ઈખ્તિયાર કરો. **(اَلْمُعْجَمُ الْاَوْسَط لِلطَّبَرانی ج ۲ ص ۷۸ حدیث ۲۵۸۳)**

અફ્સોસ ! હમારા દિલ નહીં લરઝતા ! : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !

ગૌર ફરમાઈયે હમારે **મીઠે મીઠે આકા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم મા'સૂમ બલ્કે સય્યિદુલ મા'સૂમીન હો કર ભી ઔર **સય્યિદુના જિબ્રઈલે અમીન** (عَلَيْهِ السَّلَام) ભી મા'સૂમ ઔર મા'સૂમ ફિરિશ્તોં કે આકા હોને કે બા વુજૂદ અઝાબે **જહન્નમ** કા તઝકિરા છિડને પર ખૌફે **રબ્બે બારી** عَزَّوَجَلَّ સે ગિર્યા વ ઝારી ફરમાએં. ઔર એક હમ હૈં કે ગુનાહ પર ગુનાહ કિયે જાએં મગર જહન્નમ કા હોલનાક તઝકિરા સુન કર ન દિલ લરઝે ઔર ન હમારા કલેજા કાંપે ઔર ન હી પલ્કેં ભીગેં. **અફ્સોસ !** અઝાબે જહન્નમ કી ખૌફનાક બાતેં સુન કર ભી ન હમેં પશેમાની હૈ ન પરેશાની, ખજાલત હૈ ન નદામત.

નદામત સે ગુનાહોં કા ઈઝાલા કુછ તો હો જાતા
હમેં રોના ભી તો આતા નહીં હાએ નદામત સે

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 238)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

રાત કી તન્હાઈ મેં આયાત સુન કર વફાત : હમારે બુઝુર્ગાને દીન رَحِمَهُمُ اللهُ الْمُبِيْن કી હાલત યેહ હોતી કે જહન્નમ કા તઝકિરા સુન કર યા જહન્નમ કે અઝાબાત કે બયાન પર મુશ્તમિલ કુરઆની આયાત સુન કર બેહોશ હો જાતે બલ્કે બા'ઝોં કી તો રૂહેં પરવાઝ કર જાતીં ચુનાન્ચે હઝરતે મન્સૂર બિન ઈમામા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه ફરમાતે હૈં :

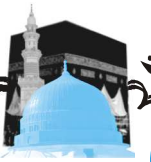

મૈં સફરે **હજ** કે દૌરાન કૂફે કી એક ગલી મેં ઠહરા હુવા થા. અંધેરી રાત મેં કિસી ઝરૂરત સે નિકલા, એક ઘર સે રિક્કત અંગેઝ **મુનાજાત** કી કુછ ઈસ તરહ આવાઝ સુની : ઐ મેરે પરવર દગાર તેરી ઈઝ્ઝત ઔર તેરે જલાલ કી કસમ ! મૈં ને અપની મા'સિયત મેં તેરી મુખા-લફત કા ઈરાદા નહીં કિયા થા, હાં ઈતના ઝરૂર હૈ કે ગુનાહ કરતે વક્ત તુઝ સે ના વાકિફ ભી ન થા, બસ મુઝ સે ગુનાહ સરઝદ હો ગયા ઔર મુઝ પર તેરી ઢીલ દેને વાલી પર્દાપોશી ને મુઝે ગુનાહ પર દિલેર કર દિયા ઔર મેરી બદ બખ્તી ને ગુનાહ પર મેરી મદદ કી ઔર મૈં અપની નાદાની કે સબબ ના ફરમાની મેં મુબ્તલા હો ગયા. અબ મૈં તેરે ફઝ્લ સે ઉમ્મીદ રખતા હૂં કે તૂ મેરા ઉઝ્ર કબૂલ ફરમાએગા. અબ અગર તૂને મેરી મા'ઝિરત કબૂલ ન કી ઔર મુઝ પર રહ્મ ન ફરમાયા તો હાએ અઝાબ મેં મેરે ગમ કી દરાઝી ! જબ વોહ ખામોશ હુવા તો મૈં ને પારહ 28 **સૂ-રતુત્તહ્રીમ** કી છટી આયતે કરીમા પઢી :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَ اَهْلِيْكُمْ نَارًا وَّ قُوْدُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَّا يَعْصُوْنَ اللّٰهَ مَاۤ اَمَرَهُمْ وَ يَفْعَلُوْنَ مَا يُؤْمَرُوْنَ ۝٦

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઐ ઈમાન વાલો ! અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો ઉસ આગ સે બચાઓ જિસ કે ઈંધન આદમી ઔર પથ્થર હૈં. ઉસ પર સખ્ત કર્રે ફિરિશ્તે મુકર્રર હૈં, જો **અલ્લાહ** કા હુક્મ નહીં ટાલતે ઔર જો ઉન્હેં હુક્મ હો વોહી કરતે હૈં.

આયતે મુબા-રકા પઢને કે બા'દ મૈં ને એક શદીદ ચીખને ઔર ધડામ સે ગિરને કી આવાઝ સુની ઔર ઉસ કે બા'દ ખામોશી તારી હો ગઈ ઔર કિસી કિસ્મ કે હિલ જુલ કી આવાઝ મહસૂસ ન હુઈ. ફિર મૈં અપના કામ નિમટા કર અપની કિયામ ગાહ પર વાપસ આ ગયા. જબ મૈં સુબ્હ ઉસ તરફ ગયા તો લોગ તા'ઝિયત કે લિયે જમ્અ થે ઔર રોને કી આવાઝેં આ રહી થીં, દરીં અસ્ના એક ઝઈફ બુઢિયા દેખી જો રો રો કર કહ રહી થી **અલ્લાહ** તઆલા મેરે બેટે કે કાતિલ કો જઝાએ ખૈર ન દે કે ઉસ ને મેરે બેટે પર અઝાબે ઈલાહી કે બયાન પર મુશ્તમિલ આયતે કરીમા તિલાવત કી, જિસ કી તાબ ન લા કર વોહ ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ કે સબબ ગિરા ઔર ફૌત હો ગયા. હઝરતે મન્સૂર બિન ઈમામા رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કહતે હૈં : ઉસ

www.dawateislami.net

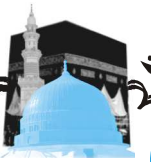

રાત મૈં ને ખ્વાબ મેં એક શખ્સ કો દેખા જો મુઝ સે કહ રહા થા : "મૈં વોહી હૂં જિસ ને આપ કી ઝબાની **સૂ-રતુત્તહ્રીમ** કી છટી આયતે કરીમા કી તિલાવત સુન કર ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ કે સબબ દમ તોડા હૈ." મૈં ને પૂછા : مَا فَعَلَ اللّٰهُ بِكَ ؟ **અલ્લાહ** તઆલા ને તેરે સાથ ક્યા મુઆ-મલા ફરમાયા ? ઉસ ને જવાબ દિયા : **અલ્લાહ** તઆલા ને મેરે સાથ વોહ કિયા હૈ જો શુ-હદાએ બદ્ર કે સાથ કિયા. મૈં ને પૂછા યેહ કૈસે ? ઉસ ને કહા : ઈસ લિયે કે **અલ્લાહ** તઆલા ને ઉન કો કાફિરોં કી તલવાર સે શહીદ કિયા ઔર મુઝે અપને ઈશ્ક કી તલવાર સે.

(بِتَغَيُّرمواعظه حسنه ٤٢،٤٣)

ખુદાયા તેરે ખૌફ કા હૂં મૈં સાઈલ — સદા દિલ રહે તેરી ઉલ્ફત મેં ઘાઈલ
ગુનાહોં સે હર આન ડરતા રહૂં મૈં — ફકત નેક હી કામ કરતા રહૂં મૈં
તૂ કર દર ગુઝર મુઝ કો હર મા'સિયત સે — નવાઝ ઐ ખુદાએ કરીમ મગ્ફિરત સે

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઘર વાલોં કો ભી નેકી કી દા'વત દીજિયે : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ! ખાઈફીન (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે ડરને વાલોં) કી ભી ક્યા શાન હોતી હૈ ! જિસ આયતે કરીમા કો સુન કર ખૌફે ખુદા રખને વાલે બન્દે ને દમ તોડા થા, ઉસ મેં અપને સાથ સાથ અપને ઘર વાલોં કો ભી જહન્નમ કી આગ સે બચાને કા હુક્મ દિયા ગયા હૈ. હર એક કો ચાહિયે કે ખુદ ભી નેકિયાં કરે, ગુનાહોં સે બચે ઔર અહલે ખાના કી ભી ઈસ્લાહ કા સામાન કરતા રહે. હઝરતે અલ્લામા **કુરતુબી** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ને હઝરતે સય્યિદુના **ઈલ્કિયા** رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કા કૌલ નક્લ ફરમાયા : હમ પર ફર્ઝ હૈ કે અપની ઔલાદ ઔર અપને અહલે ખાના કો દીન કી તા'લીમ દેં, અચ્છી બાતેં સિખાએં ઔર ઉસ અદબ વ હુનર કી તા'લીમ દેં જિસ કે બિગૈર ચારા નહીં.

(تفسیر قُرطبی ج٩ ص١٤٨)

www.dawateislami.net

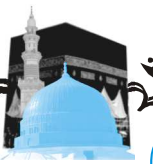

બચ્ચે કો સબ સે પહલે દીન સિખાઇયે : **સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ** હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى ફરમાતે હૈં : સબ સે મુકદ્દમ યેહ હૈ કે બચ્ચોં કો કુરઆને મજીદ પઢાએં ઔર દીન કી ઝરૂરી બાતેં સિખાઈ જાએં, રોઝા વ નમાઝ વ તહારત ઔર બૈઅ વ ઈજારા (યા'ની ખરીદ વ ફરોખ્ત ઔર ઉજરત વગૈરા કે લૈન દૈન) વ દીગર મુઆ-મલાત કે મસાઈલ જિન કી રોઝ મર્રા હાજત પડતી હૈ ઔર ના વાકિફી સે ખિલાફે શર-અ અમલ કરને કે જુર્મ મેં મુબ્તલા હોતે હૈં ઉન કી તા'લીમ હો. અગર દેખેં કે બચ્ચે કો ઈલ્મ કી તરફ રુજહાન (યા'ની મૈલાન) હૈ ઔર સમઝદાર હૈ તો ઈલ્મે દીન કી ખિદમત સે બઢ કર ક્યા કામ હૈ ઔર અગર ઈસ્તિતાઅત ન હો તો તસ્હીહ વ તા'લીમે અકાઈદ ઔર ઝરૂરી મસાઈલ કી તા'લીમ કે બા'દ જિસ જાઈઝ કામ મેં લગાએં ઈખ્તિયાર હૈ. (બહારે શરીઅત, જિ. 2, સ. 256) લડકી કો ભી અકાઈદ વ ઝરૂરી મસાઈલ સિખાને કે બા'દ કિસી ઔરત સે સિલાઈ ઔર નક્શો નિગાર વગૈરા ઐસે કામ સિખાએં જિન કી ઔરતોં કો અક્સર ઝરૂરત પડતી હૈ ઔર ખાના પકાને ઔર દીગર ઉમૂરે ખાનાદારી મેં ઉસ કો સલીકે હોને કી કોશિશ કરેં કે સલીકે વાલી ઔરત જિસ ખૂબી સે ઝિન્દગી બસર કર સકતી હૈ બદ સલીકા નહીં કર સકતી. **(ايضاً ص ٢٠٧، رَدُّالْمُحتار ج ٥ ص ٢٧٩)**

ઔલાદ કો સખાવત વ એહસાન કી તા'લીમ દેના વાજિબ હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 1197 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, "બહારે શરીઅત જિલ્દ 3" **સફ્હા** 68 પર હૈ : ઈમામ અબૂ મન્સૂર માતુરીદી رَحِمَهُ اللهُ تَعَالٰى ફરમાતે હૈં : મોમિન પર અપની ઔલાદ કો **જૂદ** (યા'ની સખાવત) વ એહસાન કી તા'લીમ વૈસી હી વાજિબ હૈ જિસ તરહ તૌહીદ વ ઈમાન કી તા'લીમ વાજિબ હૈ ક્યૂંકે જૂદ વ એહસાન સે દુન્યા કી **મહબ્બત** દૂર હોતી હૈ ઔર **મહબ્બતે** દુન્યા હી હર ગુનાહ કી જડ હૈ. **(دُرِّمُختار ج ٨ ص ٥٦٨)**

બે ઔલાદ કો જબ ઔલાદ મિલી ! : કહા જાતા હૈ : એક માલદાર શખ્સ કે યહાં ઔલાદ ન થી, ઉસ ને ઉસ કે લિયે બડે જતન કિયે મગર કામ્યાબી ન મિલી, કિસી ને મશ્વરા

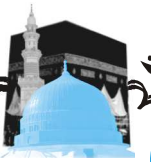

દિયા કે **મક્કએ મુકર્રમા** زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا હાઝિર હોં ઔર મસ્જિદુલ હરામ શરીફ કે અન્દર **મકામે ઈબ્રાહીમ** કે પાસ દુઆ માંગિયે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ આપ કા કામ હો જાએગા. ઉસ ને ઐસા હી કિયા ઔર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઉસે ચાંદ સા બેટા દિયા. ઉસ ને બડે ચાવ ચોચલે સે ઉસ કી પરવરિશ કી, ઈક્લૌતે બચ્ચે કો ઝરૂરત સે ઝિયાદા પ્યાર મિલા ઔર દુરુસ્ત તરબિય્યત ન કી ગઈ, જિસ કે સબબ વોહ આવારા ઔર ઉડાઉ ખર્ચ હો ગયા. બાપ કો બહુત દેર મેં હોશ આયા, ઉસ ને અપને બિગડે હુએ બેટે કો પૈસે દેને બન્દ કર દિયે, ઈસ સે વોહ અપને બાપ કા મુખાલિફ હો ગયા ઔર જહાં ઉસ કે બાપ ને ઔલાદ કે લિયે દુઆ માંગી થી જિસ કા યેહ સમર (યા'ની નતીજા) થા વહીં યા'ની **મક્કએ મુકર્રમા** زَادَهَا اللّٰهُ شَرَفًاوَّتَعْظِيْمًا હાઝિર હો કર **મકામે ઈબ્રાહીમ** કે પાસ યેહ ના લાઈક બેટા અપને બાપ કે મરને કી દુઆએં માંગને લગા તાકે બાપ કી મૌત કી સૂરત મેં ઈસે તર્કે (યા'ની વિરસે) મેં ઉસ કી દૌલત હાથ આ જાએ.

ઔલાદ કે તલબ ગારોં કી ખિદમત મેં નેકી કી દા'વત : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** જો લોગ બે ઔલાદી કા રોના રોતે હૈં ! ઉન કે લિયે ઈસ **હિકાયત** મેં ઈબ્રત હી ઈબ્રત હૈ, **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ સે સિર્ફ "ઔલાદ" કા નહીં **આફિય્યત વાલી ઔલાદ** કા સુવાલ કરના ચાહિયે વરના કહીં ઐસા ન હો કે ઔલાદ તો હો મગર સખ્ત બીમાર હો યા મા'ઝૂર હો યા ઑપરેશન સે આએ યા આતે હી અપની અમ્મી કી મૌત કા સબબ બને જૈસા કે બિલ ખુસૂસ પહલી ઝચગી મેં કઈ માએં ફૌત હો જાતી હૈં વગૈરા. કભી ઐસા ભી હોતા હૈ કે બચ્ચા બડા હો કર બે નમાઝી બન જાતા હૈ, માં બાપ કો સતાતા હૈ, બુરી સોહબત કી વજહ સે **મુનશિય્યાત** કા આદી હો જાતા હૈ યા ચોર, ડાકૂ બન કર મુઆ-શરે મેં ઉભરતા હૈ, યા બદ અકીદા લોગોં કી સોહબત કે બાઈસ બદ મઝહબ હો જાતા હૈ, હત્તા કે કભી કભી مَعَاذَاللّٰه ગુસ્તાખે રસૂલ બન કર યા સરીહ કુફ્રિય્યાત બક કર યા ઈસ્લામ સે મુન્હરિફ (યા'ની બાગી) હો કર **મુરતદ** હો જાતા હૈ. બહર હાલ કિસી કા દુન્યા મેં "આના" દુન્યા વ આખિરત કે બહુત બહુત ઔર બહુત હી સારે ઈમ્તિહાનાત મેં મુબ્તલા હોના હૈ. ઈસ ઝિમ્ન મેં દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 692 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"કુફ્રિય્યા કલિમાત કે બારે મેં સુવાલ**

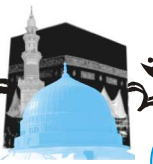

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હુવા ઔર ઉસ ને મુઝ પર દુરૂદે પાક ન પઢા તહકીક વોહ બદ બખ્ત હો ગયા. (ابن سنی)

જવાબ'' **સફહા** 5 તા 6 પર દિયા હુવા મઝમૂન નિહાયત ઈબ્રત ખૈઝ હૈ, મઅ તસર્રુફ અર્ઝ હૈ : હદીસે મુબારક મેં કસ્રતે ઉમ્મત કી તરગીબ દિલાઈ ગઈ હૈ ઔર હમારે પ્યારે પ્યારે આકા મુસ્તફા જાને રહમત صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم બરોઝે કિયામત ઈસ ઉમ્મત કે કસીર હોને પર ખુશ હોંગે ઔર દીગર ઉમ્મતોં પર ફખ્ર કરેંગે લિહાઝા ઔલાદ કે હુસૂલ કી ખ્વાહિશ મેં દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈ પાને કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં કરની ચાહિએં. આજ દુન્યા મેં જો બે ઔલાદ દિલ જલાતા ઔર બચ્ચા પાને કે લિયે ખૂબ જતન કરતા હૈ, વોહ અચ્છી તરહ ગૌર કર લે કે અગર ઈસ કા **મત્મહે** નઝર (યા'ની મક્સદે અસ્લી) ઔલાદ સે ફકત ઘર કી ઝીનત ઔર દુન્યા કી રાહત હૈ, હુસૂલે ઔલાદ સે મક્સૂદ આખિરત કી મન્ફઅત કી કોઈ અચ્છી નિય્યત નહીં, તો ઐસા બે ઔલાદ આદમી ના દાનિસ્તા તૌર પર (યા'ની અન્જાન પન મેં) ગોયા ''કિસી'' કે દુન્યા મેં પૈદા હોને ઔર ફિર બહુત બડે ઈમ્તિહાન મેં મુબ્તલા હોને કી આરઝૂ કર રહા હૈ ! મેરી યેહ બાત શાયદ વોહી શખ્સ સમઝ સકતા હૈ જો ખુદ ''બુરે ખાતિમે કે ખૌફ'' મેં મુબ્તલા હો. એક ખાઈફ (યા'ની ખૌફે ખુદા રખને વાલે) બુઝુર્ગ હઝરતે સય્યિદુના ફુઝૈલ બિન ઈયાઝ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે ફરમાન કા ખુલાસા હૈ : **મુઝે બડે સે બડે નેક બન્દે પર ભી રશ્ક નહીં આતા જો કે કિયામત કી હોલ નાકિયોં કા મુશા-હદા કરે (યા'ની દેખે) ગા, મુઝે સિર્ફ ઉસ પર રશ્ક આતા હૈ જો ''કુછ ભી'' ન હો.** (યા'ની પૈદા હી ન હો) **(حِلیَۃُ الاولیاء ج۸ ص ۹۳ رقم ۱۱۴۷۰ مُلَخَّصاً)**

અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના **ફારૂકે આ'ઝમ** رَضِیَ اللهُ تَعَالٰی عَنْهُ **ને ગ-લ-બએ ખૌફ કે** વક્ત ફરમાયા : **કાશ ! મેરી માં ને હી મુઝ કો ન જના હોતા !** **(الطَّبقاتُ الکُبریٰ لابنِ سعد ج۳ ص۲۷۴)** **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ **કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.**

اٰمِین بِجاہِ النَّبِیِّ الْاَمین صَلَّی اللهُ تعالٰی علیه واٰله وسلَّم

કાશ કે મૈં દુન્યા મેં પૈદા ન હુવા હોતા કબ્રો હશ્ર કા હર ગમ ખત્મ હો ગયા હોતા
આહ ! કસ્રતે ઈસ્યાં હાએ ખૌફ દોઝખ કા કાશ ! ઈસ જહાં કા મૈં ન બશર બના હોતા
આહ ! સલ્બે ઈમાં કા ખૌફ ખાએ જાતા હૈ
કાશ ! મેરી માં ને હી મુઝ કો ન જના હોતા

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 256, 258)

www.dawateislami.net

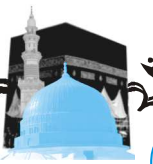

એક આલિમ બાપ કા ઇબ્રત નાક અન્જામ : **માં** બાપ કે હક મેં ઔલાદ ગો કભી ને'મત ભી સાબિત હોતી હૈ મગર કભી સહીહ ઈસ્લામી તરબિય્યત પર વાલિદૈન કે તવજ્જોહ ન દેને કે બાઈસ બહુત બડી ઝહમત ભી બન જાતી હૈ, ઈસ બાત કો **હિલ્યતુલ ઔલિયા** મેં વારિદ શુદા ઈસ હિકાયત સે સમઝને કી કોશિશ કીજિયે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના માલિક બિન દીનાર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْغَفَّار ફરમાતે હૈં : **મન્કૂલ** હૈ કે બની ઈસ્રાઈલ મેં એક **આલિમ સાહિબ** ઘર મેં ઈજતિમાઅ કર કે ઉસ મેં બયાન ફરમાયા કરતે થે, એક દિન ઉન કે જવાન લડકે ને એક ખૂબ સૂરત લડકી કી તરફ આંખ સે ઈશારા કિયા, જો કે ઉન આલિમ સાહિબ ને દેખ લિયા ઔર કહા : **"ઐ બેટે સબ્ર કર."** યેહ કહતે હી આલિમ સાહિબ અપને મન્ચ સે મુંહ કે બલ ગિર પડે યહાં તક કે ઉન કી હડ્ડિયોં કે બા'ઝ જોડ ટૂટ ગએ, ઉન કી બીવી કા હમ્લ સાકિત હો ગયા ઔર ઉન કે લડકે જંગ મેં મારે ગએ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ને ઉસ વક્ત કે નબી عَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કો વહ્ય ફરમાઈ કે **ફુલાં આલિમ** કો ખબર કર દો કે મૈં ઉસ કી નસ્લ સે કભી **સિદ્દીક** પૈદા નહીં કરૂંગા, ક્યા મેરે લિયે સિર્ફ ઈતના હી નારાઝ હોના થા કે વોહ બેટે કો કહ દે : **"ઐ બેટે સબ્ર કર."** (حِلْيَةُ الْاَولياء ج٢ ص٤٢٢ رقم٢٨٢٣) મતલબ યેહ કે અપને બેટે પર સખ્તી ક્યૂં નહીં કી ઔર ઉસે ઉસ બુરી હ-ર-કત સે અચ્છી તરહ બાઝ ક્યૂં ન રખા ? ઈસ રિવાયત મેં "સિદ્દીક" કા ઝિક્ર હૈ, ઔલિયાએ કિરામ કી સબ સે અફ્ઝલ કિસ્મ સિદ્દીક કહલાતી હૈ. اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારે **ગૌસે આ'ઝમ** عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم સિદ્દીક થે.

પેન્સિલ કી ચોરી સે ફાંસી કે ફન્દે તક : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઔલાદ કી ઐસી તરબિય્યત કરની ચાહિયે કે વોહ બચપન હી સે અચ્છાઈયોં સે પ્યાર કરેં ઔર બુરાઈયોં સે બેઝાર રહેં, અગર ઐસા ન કિયા ગયા તો હો સકતા હૈ કે બચ્ચા બિગડ જાએ ઔર બડા હો કર કુછ કા કુછ કર ડાલે જૈસા કે કહા જાતા હૈ કે એક **ખતરનાક ડાકૂ** ગિરિફ્તાર કર લિયા ગયા, મુકદ્દમા ચલા, ઉસ પર ડકૈતિયોં ઔર કત્લો ગારત ગરિયોં કી મુખ્તલિફ વારિદાતેં સાબિત હો ગઈ જિન કે સબબ ઉસે **ફાંસી કી સઝા** સુનાઈ ગઈ. જબ ફાંસી કા વક્ત કરીબ આયા તો ઉસ સે ઉસ કી આખિરી આરઝૂ પૂછી ગઈ, ઉસ ને

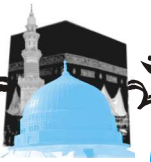

અપની માં સે મુલાકાત કી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી, ચુનાન્ચે ઉસ કી માં કો બુલા લિયા ગયા, **જૂં હી ઉસ ને અપની માં કો દેખા, એક દમ ઉસ પર હમ્લા કર દિયા ઔર નોચા નાચી ઔર મારા મારી શુરૂઅ કર દી,** ડ્યૂટી પર મૌજૂદ અમલે ને જૂં તૂં ઝખ્મી માં કો બે રહ્મ બેટે કે ચુંગલ સે છુડાયા. જબ ઉસ ડાકૂ સે ઈસ સફ્ફાકાના હ-ર-કત કા સબબ પૂછા ગયા તો બોલા : મુઝે ફાંસી કે ફન્દે તક ઈસી માં ને પહોંચાયા હૈ, દર અસ્લ કિસ્સા યૂં હૈ કે મૈં ને બચપન કે લા શુઊરી કે દૌર મેં સ્કૂલ કે અન્દર એક તાલિબે ઈલ્મ કી **પેન્સિલ ચુરા લી** ઔર ઘર લા કર અપની ઈસ માં કો દિખાઈ, અબ ચાહિયે તો યેહ થા કે વોહ મુઝે ઈસ ગલત કામ સે નફરત દિલાતી મગર યેહ સિર્ફ મુસ્કુરા કર ચુપ હો રહી, ઉસ વક્ત મુઝ મેં અક્લ હી કિતની થી ! મૈં સમઝા કે મૈં ને કોઈ બહુત હી અચ્છા કારનામા અન્જામ દિયા હૈ ! લિહાઝા મેરા હૌસલા બઢા ઔર મૈં મઝીદ પેન્સિલેં ઔર કૉપિયાં ચુરાને લગા, જબ બડા હુવા તો **ચોરી** કી આદત કાફી પક્કી હો ચુકી થી ઔર દિલ ખૂબ ખુલ ગયા થા લિહાઝા મૈં ને **ડકૈતિયાં** શુરૂઅ કર દીં, ઈસી લૂટમાર કે દૌરાન મુઝ સે બા'ઝ કત્લ કી વારિદાતેં ભી સરઝદ હો ગઈ ઔર મૈં બહુત **"ખતરનાક ડાકૂ"** બન ગયા આખિર પોલીસ કે હાથોં ગિરિફ્તાર હો કર આજ અપની ઈસી ના લાઈક માં કી ગલત તરબિય્યત કી બદૌલત ચન્દ હી લમ્હોં કે બા'દ અપને ગલે મેં ફાંસી કા ફન્દા પહનને વાલા હૂં.

આખિરત કી સઝા કે મુકાબલે મેં દુન્યા કી સઝા કુછ ભી નહીં ! : મીઠે મીઠે **ઈસ્લામી ભાઈયો !** દેખા આપ ને ! બચપન કી ગલત તરબિય્યત કૈસા રંગ લાઈ ! હો સકતા હૈ કે કોઈ સોચે કે હમ અપને બચ્ચે કો ચોર ચકાર થોડે હી બના રહે હૈં ! ઠીક હૈ સબ માં બાપ "મા'રૂફ ચોરી" યા'ની બા કાઈદા દૂસરોં કા માલ ચુરાને કી તા'લીમ નહીં દિયા કરતે લેકિન સિર્ફ ચોરી હી કો તો બુરાઈ નહીં કહતે, ઔર ભી તો બહુત સારી બુરાઈયાં હૈં જો કઈ માં બાપ આજ કલ અપની ઔલાદ કો સિખાતે હૈં મ-સલન ઝૂટ બોલ કર, ધોકા દે કર, કમ નાપ તોલ કર માલ બેચના વગૈરા. ક્યા સૂદી લૈન દૈન, નાકિસ માલ કો ઉમ્દા ઝાહિર કર કે બેચને કા ગુર સિખાના યા બેટે કો દાઢી બઢાને ઔર બેટી કો શર-ઈ પર્દા કરને વગૈરા સે રોકના ગુનાહ નહીં ? ક્યા ઈસ તરહ કરને વાલે મુઆ-શરે કે **"મુહઝ્ઝબ ચોર ઔર સફેદ પોશ ડાકૂ"** નહીં કહલાએ જા સકતે ? યેહ દુન્યા મેં મુઅઝ્ઝઝ નઝર

www.dawateislami.net

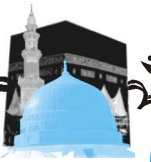

આને વાલે ક્યા આખિરત મેં ભી ઈઝ્ઝત મિલને કી ઉમ્મીદેં બાંધે હુએ હૈં ! ખુદા કી કસમ ! ઉસ ડાકૂ કો હોને વાલી ફાંસી કી દુન્યવી તક્લીફ઼ ઔર ઉસ માં કો પહોંચને વાલી લમ્હે ભર કી ઈઝા કે મુકાબલે મેં ઔલાદ કો ગુનાહોં કી તરબિય્યત દેને વાલોં કો મિલને વાલે અઝાબ કા કરોડવાં હિસ્સા કરોડહા કરોડ ગુના સે ભી શદીદ વ અશદ ઔર સખ્ત તર હોગા. اَلْاَمان وَالْحَفِيظ

બાપ કો જલાને કે લિયે લકડિયાં લે આઊં : હમારે મૌજૂદા મુઆ-શરે કા એક અજીબો ગરીબ દિલ ખરાશ વાકિઆ સુનિયે ઔર હૈરત સે સર ધુનિયે કે વાલિદૈન કી તરફ઼ સે સુન્નતોં ભરી તરબિય્યત ન મિલને કી સૂરત મેં ઔલાદ કૈસે કૈસે અનોખે કારનામે અન્જામ દેતી હૈ ! ચુનાન્ચે શહ્ર હૈદરઆબાદ (પાકિસ્તાન) કે એક ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ કે 2001 સિ.ઈ. મેં હમારે યહાં એક બહુત બડે સેઠ કા ઈન્તિકાલ હો ગયા. લોગ ઉસ કે આલીશાન બંગલે મેં જમ્અ થે કે મર્હૂમ કા 19 સાલહ બેટા જો કે એક મૉડર્ન સ્કૂલ મેં પઢતા થા, કહીં જાને કે લિયે એક દમ ઉજલત (યા'ની જલ્દી) મેં ઉઠા, કિસી ને ઉજલત (યા'ની જલ્દી) કા સબબ દરયાફ઼્ત કિયા તો કહને લગા : "મેરે વાલિદ સાહિબ મેરે સાથ બહુત **મહબ્બત** કરતે થે, મૈં ને સોચા કે આખિરી વક્ત અપને હાથોં સે ઈન કી કુછ ખિદમત કર લૂં, ચુનાન્ચે ઈન કી મય્યિત કો જલાને કે લિયે મૈં ખુદ લકડિયાં લે કર આઊંગા." યેહ સુન કર લોગોં કી હૈરત કી ઈન્તિહા ન રહી કે ઈસ કા બાપ તો મુસલ્માન થા, ફિર ઈસ કો જલાને કે લિયે લકડિયાં ક્યૂં લેને જા રહા હૈ ! ગૌર કિયા તો અન્દાઝા હુવા કે ઈસ નાદાન ને ગૈર મુસ્લિમોં કી ફ઼िલ્મોં મેં લાશેં જલાને કે મનાઝિર દેખ લિયે હોંગે તો ઈસ કે ઝેહ્ન મેં યેહ બાત બૈઠ ગઈ હોગી કે જો ભી મર જાએ ઉસ કો જલાના હોતા હૈ ઈસ ફ઼िલ્મેં દેખને કે શૌકીન કો યેહ પતા હી ન હોગા કે મુસલ્માનોં કો જલાયા નહીં દફ઼નાયા જાતા હૈ. બહર હાલ ઉસ કે મર્હૂમ વાલિદ કી તદફ઼ીન કર દી ગઈ. જબ ફ઼िલ્મોં કે ઈસ ખૌફ઼નાક મન્ફ઼ી અસર (SIDE EFFECT) કા યેહ વાકિઆ ઉસ અલાકે કે લોગોં કો મા'લૂમ હુવા તો ઉન્હેં બડી ઈબ્રત હુઈ, કઈ નૌ જવાનોં ને જોશ મેં આ કર "કેબલ" કાટ ડાલે કુછ અર્સે તક યેહી સૂરતે હાલ રહી મગર રફ઼્તા રફ઼્તા નફ઼્સો શૈતાન ગાલિબ આએ ઔર કેબલ ફિર સે જોડ લિયે ગએ !

www.dawateislami.net

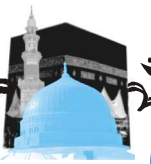

सरवरे दीं लीजे अपने ना तुवानों की खबर
नफ़्सो शैतां सय्यिदा कब तक दबाते जाअेंगे

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

શહેં કલામે રઝા : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْه કે ઈસ શે'ર કે મા'ના હૈં : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! હમ કમઝોર ગુલામોં કી ગુનાહોં સે હિફાઝત ફરમાઈયે, અૈ આકા ! હમ ગુનાહોં કે મરઝ સે આખિર કબ શિફા પાએંગે ! આખિર યેહ નફ્સો શૈતાન હમેં કબ તક ગુનાહોં મેં ફંસાએ રહેંગે ! (નફ્સો શૈતાન કે શર સે બચને કા એક બેહતરીન તરીકા યેહ હૈ કે કિસી પીરે કામિલ કા મુરીદ હો જાએ કે જબ ઉસ કે જામેએ શરાઈત પીર પર નફ્સો શૈતાન કે વાર નહીં ચલ પાએંગે તો ઉસ કી બ-ર-કત સે ઉસ કે મુરીદીન કી ભી હિફાઝત કી સૂરત બની રહેગી. એક સરાઈકી શાઈર ને ક્યા ખૂબ કહા હૈ)

पीर दे हथ विच हथ कूं डे कर
नफ़्स दी बांहा मरोड तां तूं हिक थीवें

(યા'ની અપના હાથ કિસી પીરે કામિલ કે હાથોં મેં દે કર નફ્સ કા બાઝૂ મરોડ દે તાકે તુઝે મકામે ફનાઈયત હાસિલ હો)

ઈસાલે સવાબ કા ઇન્તિઝાર : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈસ અનોખે વાકિએ મેં ઈબ્રત હી ઈબ્રત હૈ. અગર્ચે આપ આજ ઝિન્દા હૈં મગર કલ યકીનન મરના પડેગા, અગર આપ ને અપને બેટે કો સિર્ફ ઔર સિર્ફ દુન્યા પઢાઈ, દૌલત કમાની હી સિખાઈ, ખૂબ મૂસીકી સુનાઈ, એક સે એક ફિલ્મ દિખાઈ, દીની તા'લીમ ન દિલાઈ ન સિખાઈ, મસ્જિદ કી રાહ ન દિખલાઈ, ઉસ કે દિલ મેં મહબ્બતે રસૂલ કી શમ્અ ન જલાઈ, મક્કી મ-દની આકા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મહબ્બત કી નિશાની પ્યારી પ્યારી મુબારક દાઢી ઉસ કે ચેહરે પર ન સજવાઈ બલ્કે ઠીકઠાક ફેશન કરવાયા તો યાદ રખિયે ! ન વોહ આપ કા જનાઝા પઢ સકેગા ઔર ન હી ઉસે આપ કે લિયે **ઈસાલે સવાબ** કરના આએગા ! હાલાં કે મરને કે બા'દ ઈસાલે સવાબ કી આપ કો બહુત ઝિયાદા હાજત હોગી. **સરકારે નામદાર** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈર્શાદે મુશ્કબાર હૈ : મુર્દે કા હાલ કબ્ર મેં ડૂબતે હુએ

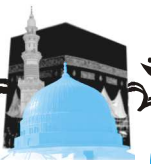

ઈન્સાન કી માનિન્દ હૈ કે વોહ શિદ્દત સે ઈન્તિઝાર કરતા હૈ કે બાપ યા માં યા ભાઈ યા કિસી દોસ્ત કી દુઆ ઉસ કો પહોંચે ઔર જબ કિસી કી દુઆ ઉસે પહોંચતી હૈ તો ઉસ કે નઝદીક વોહ **દુન્યા વ મા ફીહા** (યા'ની દુન્યા ઔર ઈસ મેં જો કુછ હૈ) સે બેહતર હોતી હૈ. **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કબ્ર વાલોં કો ઉન કે ઝિન્દા **મુ-તઅલ્લિકીન** કી તરફ સે હદિય્યા કિયા હુવા સવાબ પહાડોં કી માનિન્દ અતા ફરમાતા હૈ, ઝિન્દોં કા હદિય્યા (યા'ની તોહફા) મુર્દોં કે લિયે "દુઆએ મગ્ફિરત કરના" હૈ.

(شُعَبُ الْاِیمان ج٦ص٢٠٣ حدیث٧٩٠٥)

હર ભલે કી ભલાઈ કા સદકા
ઈસ બુરે કો ભી કર ભલા યા રબ

(ઝૌકે ના'ત, સ. 60)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મુઝે મેરે બાપ ને બરબાદ કર દિયા ! : **એક** નૌ જવાન ને સગે મદીના عَفِيَ عَنْهُ કો એક તવીલ ઔર દર્દનાક મક્તૂબ દિયા, જિસે બ તસર્રુફ પેશ કરતા હૂં ચુનાન્ચે ઉસ નૌ જવાન કા બયાન હૈ : મૈં **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે નયા નયા વાબસ્તા હુવા થા. એક બાર રાત કે ઈબ્તિદાઈ હિસ્સે મેં અપને કમરે કે અન્દર હાથ ઉઠાએ બસદ નદામત રો રો કર અપને **ગુનાહોં સે તૌબા** કર રહા થા. રોને કી આવાઝ સુન કર વાલિદ સાહિબ ઘબરા કર મેરે કમરે મેં આ ગએ. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે **ના વાકિફિય્યત** વ દૂરી કે બાઈસ મેરી ગિર્યા વ ઝારી ઉન કી સમઝ મેં નહીં આઈ, ઉન્હોં ને મેરા બાઝૂ થામ કર મુઝે ખડા કર દિયા ઔર પકડ કર અપને કમરે મેં બિઠા કર T.V. ઑન કર કે કહા : બિલ્કુલ હી **મૌલવી** મત બન જાઓ, યેહ ભી દેખ લિયા કરો. મૈં અગર્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ કી બ-ર-કત સે દીગર ગુનાહોં કે સાથ સાથ ફિલ્મોં, ડિરામોં ઔર ગાને બાજોં સે ભી તાઈબ હો (યા'ની તૌબા કર) ચુકા થા, મગર વાલિદ સાહિબ ને મુઝે T.V. દેખને પર મજબૂર કર દિયા, ઉસ વક્ત T.V. પર કોઈ "ડિરામા" ચલ રહા થા, બે હયા લડકિયોં કી ફોહ્શ અદાઓં ને મેરે જઝબાત મેં હૈજાન પૈદા કરના શુરૂઅ કિયા, આહ ! અભી થોડી હી દેર પહલે મૈં ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ કે બાઈસ ગિર્યા કનાં

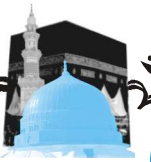

(યા'ની રો ધો રહા) થા ઔર અબ..... અબ..... નફ્સાની ખ્વાહિશાત ને મુઝ પર એક દમ ગ-લબા કિયા, મૌકઅ દેખ કર શૈતાન ને અપના દાવ ચલા દિયા ઔર વહીં બૈઠે બૈઠે મુઝ પર "ગુસ્લ ફર્ઝ" હો ગયા ! ઈસ વાકિએ કે બા'દ એક બાર ફિર મૈં ગુનાહોં કી દલદલ મેં ઉતરતા ચલા ગયા. ચૂંકે **ઝાલિમ મુઆ-શરે** કે બે જા રસ્મો રવાજ મેરે નિકાહ કે મુકાબિલ બહુત બડી દીવાર બને હુએ હૈં, મૈં શહ્વત કી તસ્કીન કે લિયે અપને હાથોં સે અપની જવાની પામાલ કરને લગ ગયા હૂં ઔર ગન્દી હ-ર-કતોં કે બાઈસ અબ નૌબત યહાં તક આ પહોંચી હૈ કે મૈં શાદી કે કાબિલ નહીં રહા. બતાઈયે ! **મુજરિમ કૌન ? મૈં ખુદ યા કે મેરે વાલિદ સાહિબ ?**

હકીકી મ-દની મુન્ને કા ખૌફે ખુદા : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! કૈસા નાઝુક દૌર આ ગયા હૈ કે આજ અક્સર વાલિદૈન "શફકત નુમા હલાકત" કે ઝરીએ અપને હાથોં અપની ઔલાદ કો તબાહી કે ગઢે મેં ઝોંક રહે હૈં યહાં તક કે અગર બચ્ચા અઝ ખુદ સુધરના ચાહે તબ ભી ઉસ કી રાહેં મસ્દૂદ (યા'ની બન્દ) કર દી જાતી હૈં, ઈસ તરહ કે વાલિદૈન ગોયા ઝબાને હાલ સે યેહ એ'લાન કરતે સુનાઈ દે રહે હૈં : "હમ જહન્નમ મેં અકેલે ક્યૂં જાએં અપની ઔલાદ કો ભી સાથ લે કર જાએંગે (مَعَاذَاللّٰه)." એક દૌર વોહ થા કે ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ રખને વાલી માં કી રહમત ભરી ગોદ મેં પલને ઔર ઈશ્કે મુસ્તફા રખને વાલે બાપ કી શફકત કે સાએ મેં પરવાન ચઢને વાલે **મ-દની મુન્ને** મુઆ-શરે પર ઐસે નુકૂશ છોડતે થે કે ઉન કી દિલરુબા અદાએં આજ ભી હમારા દિલ મોહ લેતી હૈં, ચુનાન્ચે એક ચાર સાલહ **હકીકી મ-દની મુન્ના** સય્યિદ ઝાદા સરે બાઝાર ઝારો કિતાર રો રહા થા, કિસી સાહિબ ને આલે રસૂલ કી ખિદમત કે જઝબે સે સરશાર હો કર અર્ઝ કી : શહઝાદે ! ક્યા બાત હૈ ? અગર કિસી ચીઝ કી ઝરૂરત હો તો હુક્મ ફરમા દીજિયે અભી હાઝિર કરતા હૂં. યેહ સુન કર મ-દની મુન્ને કે રોને કી આવાઝ ઔર બુલન્દ હો ગઈ ઔર કહા : ચચાજાન ! **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે ગઝબ ઔર અઝાબે જહન્નમ કે ખૌફ સે દિલ બૈઠા જા રહા હૈ ! ઉન સાહિબ ને શફકત સે અર્ઝ કી : શહઝાદે ! આપ બહુત હી કમસિન હૈં, અભી સે ઈતના ખૌફ કૈસા ! ખાતિર જમ્અ (યા'ની ઈત્મીનાન) રખિયે બચ્ચોં

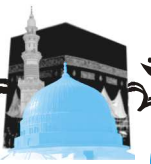

કો અઝાબ નહીં દિયા જાએગા. યેહ સુન કર મ-દની મુન્ને કા ખૌફ મઝીદ નુમાયાં હો ગયા ઔર રોતે હુએ બોલા : ચચાજાન ! મૈં ને દેખા હૈ કે બડી લકડિયાં સુલગાને કે લિયે ઉન કે ગિર્દ **છપટિયાં** (યા'ની લકડી કી છીલન ઔર છોટી છોટી **ખપચ્ચિયાં** વગૈરા) ચુન દી જાતી હૈં, **છપટિયાં** જલ્દી સે આગ પકડ લેતી હૈં ઔર ઉન કી બદૌલત ફિર બડી લકડિયાં ભી જલ ઉઠતી હૈં ! મૈં ડરતા હૂં કે અબૂ જહ્લ ઔર અબૂ લહબ જૈસે બડે બડે કાફિરોં કો જહન્નમ મેં જલાને કે લિયે **છપટિયોં** કી જગહ કહીં મુઝે આગ મેં ન ડાલ દિયા જાએ ! મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! આપ જાનતે હૈં વોહ ચાર સાલહ હકીકી મ-દની મુન્ના કૌન થા ? વોહ કોઈ ઔર નહીં ! હમારે ટૂટે દિલોં કે સહારે ઔર અહલે બૈતે અત્હાર કી આંખોં કે તારે હઝરતે સય્યિદુના **ઈમામ જા'ફરે સાદિક** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ થે.

(بِتَغَيُّرانيس الواعظين ص ٧٥)

तेरी नस्ले पाक में है बच्चा बच्चा नूर का
तू है ऐने नूर तेरा सब घराना नूर का

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

शर्हे कलामे रज़ा : મેરે આકા આ'લા હઝરત رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْه ઈસ શે'ર મેં ફરમાતે હૈં : **या नूरल्लाह !** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم આપ તો હૈં હી નૂર બલ્કે નૂરુન અલા નૂર (યા'ની નૂર પર નૂર). આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કી મુબારક નસ્લ મેં તા કિયામત જિતને ભી બચ્ચે હોંગે યા'ની સાદાતે કિરામ વોહ ભી સબ કે સબ નૂર હૈં. ઐ નૂર વાલે પ્યારે પ્યારે આકા ! આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા સારે કા સારા ઘરાના હી નૂર, નૂર ઔર બસ નૂર હૈ.

नूर अन्दर नूर बाहर घर का घर सब नूर है
आ गया वोह नूर वाला जिस का सारा नूर है

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

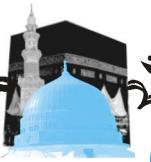

દીની મુઆ-મલે મેં હૌસલા શિ-કની કરને વાલી માં કા પછતાવા : **વાલિદૈન** કો ચાહિયે કે અપની ઔલાદ કો શુરૂઅ હી સે નેકિયોં ઔર સુન્નતોં ભરા મ-દની માહોલ ફરાહમ કરેં, વરના બુરી સોહબત કી વજહ સે બિગડ જાને કી સૂરત મેં બાઝી હાથ સે નિકલ સકતી હૈ. સગે મદીના عُفِيَ عَنْهُ કો ઈસ કી બડી બહન ને બતાયા : એક ઈસ્લામી બહન ને અપને બેટે કી ઈસ્લાહ કે લિયે રો રો કર દુઆ કા કહા હૈ, બેચારી કહ રહી થી, હાએ ! હાએ ! મૈં ને ખુદ હી ઉસ કો બરબાદ કિયા હૈ, ઈસ કો દા'વતે ઈસ્લામી કે **મદ્ર-સતુલ મદીના** મેં હિફ્ઝ કે લિયે બિઠાતે તો બિઠા દિયા મગર બેચારા જો સુન્નતેં વગૈરા સીખ કર આતા વોહ ઘર મેં આ કર બયાન કર દેતા તો હમ ઉસ કા મઝાક ઉડાતે. આખિરશ ઉસ કા દિલ ટૂટ ગયા ઔર ઉસ ને **મદ્ર-સતુલ મદીના** મેં જાના છોડ દિયા. અબ બુરે દોસ્તોં કી સોહબત મેં રહ કર આવારા હો ગયા હૈ, ખુશ કિસ્મતી સે મુઝે દા'વતે ઈસ્લામી કા મ-દની માહોલ મિલ ગયા હૈ અબ મૈં સખ્ત પછતા રહી હૂં, હાએ મેરા ક્યા બનેગા !

صُحبتِ صالِح تُرا صالِح کُنَد　　صحبتِ طالِح تُرا طالِح کُنَد

(યા'ની અચ્છે કી સોહબત તુઝે અચ્છા બના દેગી બુરે કી સોહબત તુઝે બુરા બના દેગી)

સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ કી ફઝીલત : **અપની** ઔલાદ કો ભી દા'વતે ઈસ્લામી કે સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી રગ્બત દિલાઈયે ઔર ખુદ ભી હાઝિરી કી સઆદત પાઈયે, ઈસ તરહ કે ઈજતિમાઆત કી બ-રકાત કે ભી ક્યા કહને ! ચુનાન્ચે નબિય્યે કરીમ, રઊફુર્રહીમ عَلَيْهِ اَفْضَلُ الصَّلٰوةِ وَالتَّسْلِيْم કા ફરમાને અઝીમ હૈ : કિયામત કે દિન કુછ ઐસે લોગ હોંગે જો ન અમ્બિયા હોંગે ન શુ-હદા, (મગર) ઉન કે ચેહરોં કા નૂર દેખને વાલોં કી નિગાહોં કો ખીરા (યા'ની ચકાચૌંદ) કરતા હોગા. અમ્બિયા વ શુ-હદા ઉન કે મકામ ઔર કુર્બે ઈલાહી عَزَّوَجَلَّ કો દેખ કર ઈઝહારે મસર્રત ફરમાએંગે. સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان મેં સે કિસી સહાબી ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! યેહ કૌન (ખુશ નસીબ) હોંગે ? ઈર્શાદ ફરમાયા : યેહ મુખ્તલિફ કબાઈલ ઔર બસ્તિયોં કે લોગ હોંગે જો (દુન્યા મેં) **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી યાદ કરને

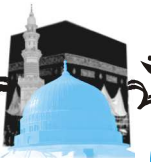

કે લિયે ઇકટ્ઠે હોતે થે ઔર પાકીઝા બાતેં ઇસ તરહ ચુનતે થે જિસ તરહ ખજૂર ખાને વાલા બેહતરીન ખજૂરેં ચુનતા હૈ. (اَلتَّرغِيب وَالتَّرهِيب للمنذرى ج٢ ص ٢٥٢ حديث٢٣٣٤)

યકીનન મુકદ્દર કા વોહ હૈ સિકન્દર — જિસે ખૈર સે મિલ ગયા મ-દની માહોલ
યહાં સુન્નતેં સીખને કો મિલેંગી — દિલાએગા ખૌફે ખુદા મ-દની માહોલ

(વસાઇલે બખ્શિશ, સ. 602)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ગાફિલ નૌ જવાન : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો ! ખૌફે ખુદા સે દિલ કો લરઝાને, ઇશ્કે મુસ્તફા મેં રૂહ કો તડપાને, ગુનાહોં કી આદતેં મિટાને, નેકિયોં કા જઝબા બઢાને ઔર અપને આપ કો સુન્નતોં કા પૈકર બનાને કે લિયે દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા રહતે હુએ હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન કે લિયે **મ-દની કાફિલે** મેં આશિકાને રસૂલ કે સાથ સુન્નતોં ભરા સફર કરતે રહિયે ઔર **મ-દની ઇન્આમાત** પર અમલ કરતે હુએ ઝિન્દગી કે શબો રોઝ ગુઝારિયે. આઇયે ! આપ કા જઝબા બઢાને કે લિયે એક "મ-દની બહાર" સુનાઉં, ચુનાન્ચે **ગુલઝારે તયબા** (સરગોધા, પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે એક ઇસ્લામી ભાઈ ને અપની તૌબા કે અહવાલ બયાન કિયે જિન કા લુબ્બે લુબાબ પેશ કરને કી સઅ્ય કી જાતી હૈ : દા'વતે ઇસ્લામી કે પાકીઝા ઔર મહકે મહકે મ-દની માહોલ સે ઇક્તિસાબે ફૈઝ સે કબ્લ મૈં જવાની કે નશે મેં મસ્ત આવારા દોસ્તોં કી સોહબત મેં અપની ઝિન્દગી કે કીમતી લમ્હાત બરબાદ કર રહા થા, મુઆ-શરે મેં પાયા જાને વાલા કૌન સા ઐસા ગુનાહ થા કે જિસ કે અન્દર મૈં મુબ્તલા ન હુવા થા, લડકિયોં કા પીછા કરના, ઉન પર આવાઝે કસના, રાત ક્લબ મેં ઔર દિન તાશ વ બિલયર્ડ (સ્નોકર કી કિસ્મ કા એક ખેલ) ખેલને મેં બરબાદ કર દેના, ઘર વાલોં કે સમઝાને પર ઝબાન દરાઝી કરના મેરી આદાત બન ચુકી થીં. ઝિન્દગી યૂં હી ગુનાહોં ભરી ગફ્લત મેં ગુઝર રહી થી કે ખુશ કિસ્મતી સે એક આશિકે રસૂલ કી **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** કી બ-ર-કત સે દા'વતે ઇસ્લામી કા મહકા મહકા મુશ્કબાર મ-દની માહોલ **મુયસ્સર** આ ગયા. આશિકાને રસૂલ કી સોહબત સે મુઝે નેકિયોં પર અમલ કરને ઔર ગુનાહોં સે દૂર રહને કા જઝબા મિલ

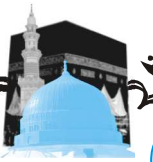

ગયા, اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ મૈં ને ચેહરે પર દાઢી મુબારક સજા લી ઔર સર પર સબ્ઝ સબ્ઝ ઈમામા શરીફ કા તાજ સજા લિયા મ-દની કામોં કા શૌક મિલા ઔર દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કે મ-દની રસાઈલ ગલી કૂચોં ઔર ઘર ઘર જા કર તક્સીમ કરને કા ભી ઝેહ્ન બના.

મેરા હર અમલ બસ તેરે વાસિતે હો કર ઈખ્લાસ ઐસા અતા યા ઈલાહી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇસ મ-દની બહાર કે ઝિમ્ન મેં નેકી કી દા'વત : મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને "ઇન્ફિરાદી કોશિશ" કી ભી ક્યા ખૂબ બહારેં હૈં ! ગુનાહોં મેં બદ મસ્ત રહને વાલા ગાફિલ નૌ જવાન **ઇશ્કે રસૂલ** મેં મસ્ત હો ગયા. હમેં ભી હર એક પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કરતે રહના ચાહિયે, કોઈ હમારી બાત માને યા ન માને હમારા સમઝાને કા સવાબ કહીં નહીં જાતા ! હમારી **ઇન્ફિરાદી કોશિશ** કી વજહ સે અગર કોઈ રાહે રાસ્ત પર આ ગયા તો اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ હમારા ભી બેડા પાર હો જાએગા. **બુરી સોહબત** સે હમેશા દૂર રહના ચાહિયે કે ઈસ કી વજહ સે આદમી બિગડ જાતા ઔર તરહ તરહ કે ગુનાહોં મેં પડ જાતા હૈ જબ કે **અચ્છી સોહબત** નિહાયત અચ્છા ફલ લાતી હૈ ચુનાન્ચે **દા'વતે ઈસ્લામી** કે ઈશાઅતી ઈદારે **મક-ત-બતુલ મદીના** કી મત્બૂઆ 56 સફ્હાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, **"અચ્છે માહોલ કી બ-ર-કતેં"** **સફ્હા** 18 તા 19 પર હૈ : એક હદીસ શરીફ મેં હૈ, હઝરતે અબૂ રઝીન رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે ઉન સે **રસૂલુલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : ક્યા મૈં તુમ્હેં ઉસ ચીઝ કી અસ્લ પર રહબરી ન કરૂં જિસ સે તુમ દુન્યા વ આખિરત કી ભલાઈ પા લો (પસ વોહ અસ્લ ચીઝ યેહ હૈ કે) તુમ ઝિક્ર કરને વાલોં કી મજલિસ ઈખ્તિયાર કરો. **(شُعَبُ الْاِیمان ج٦ ص٤٩٢ حدیث ١٠٢٤)**

ઈસ હદીસે પાક કે તહ્ત **મુફસ્સિરે** શહીર **હકીમુલ ઉમ્મત** હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّان ફરમાતે હૈં કે (ઝિક્ર કરને વાલોં કી) મજલિસ સે મુરાદ ઉ-લમાએ દીન વ ઔલિયાએ કામિલીન, સાલિહીન વ વાસિલીન (યા'ની **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે મુકર્રબ બન્દોં)

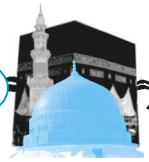

કી મજલિસેં હૈં, ક્યૂંકે યેહ મજલિસેં જન્નત કે બાગાત હૈં જૈસા કે દૂસરી હદીસ શરીફ મેં હૈ. યેહ મજલિસેં ખ્વાહ મદ્રસે હોં યા દર્સે કુરઆનો હદીસ કી મજલિસેં યા હઝરાતે સૂફિયાએ કિરામ કી મહફિલેં. યેહ ફરમાન બહુત જામેઅ હૈ. જિસ મજલિસ મેં **અલ્લાહ** કા ખૌફ, હુઝૂર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈશ્ક ઔર ઈતાઅતે રસૂલ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા શૌક પૈદા હો વોહ મજલિસ ઈક્સીર (યા'ની મુફીદ તરીન) હૈ.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 603 તા 604)

સંવર જાએગી આખિરત اِنْ شَآءَ اللّٰه — તુમ અપનાએ રખ્ખો સદા મ-દની માહોલ
બહુત સખ્ત પછતાઓગે યાદ રખ્ખો — ન અત્તાર તુમ છોડના મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

કલિમએ તય્યિબા નફ્અ દેગા જબ તક.....: હઝરતે સય્યિદુના અનસ બિન માલિક رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ, રસૂલોં કે સાલાર, નબિયોં કે સરદાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા ઈર્શાદે હકીકત બુન્યાદ હૈ : "لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ (مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰه)" હમેશા અપને કહને વાલોં કો નફ્અ પહોંચાતા રહેગા ઔર ઉન સે અઝાબ કો દૂર કરતા રહેગા જબ તક ઈસ કા હક હલકા ન જાનેં. **સહાબએ કિરામ** عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان ને અર્ઝ કી : **યા રસૂલલ્લાહ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ! કલિમએ તય્યિબા કે હક કો હલકા જાનના ક્યા હૈ ? ઈર્શાદ ફરમાયા : يَظْهَرُ الْعَمَلُ بِمَعَاصِى اللّٰهِ فَلَا يُنْكَرُ وَلَا يُغَيَّرُ. યા'ની ("لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ" કે હક કો હલકા જાનના યેહ હૈ કે) **અલ્લાહ** તઆલા કી ના ફરમાની વાલા કામ હોતા દેખ કર ન ઉસે રોકા જાએ ઔર ન હી ઉસે તબ્દીલ કિયા જાએ. (اَلتَّرغِيب وَالتَّرهِيب ج ٣ ص ١٨٤ حديث ٣٥٣٨)

ઇસ્લામ કે 8 હિસ્સે : હઝરતે સય્યિદુના હુઝૈફા رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે ઈસ્લામ કે **આઠ હિસ્સે** હૈં ﴾1﴿ ઈસ્લામ ﴾2﴿ નમાઝ ﴾3﴿ ઝકાત ﴾4﴿ ર-મઝાન કા રોઝા ﴾5﴿ હજ્જે **બૈતુલ્લાહ** ﴾6﴿ **નેકી કા હુક્મ દેના** ﴾7﴿ **બુરાઈ સે રોકના** ઔર ﴾8﴿ **અલ્લાહ** તઆલા કી રાહ મેં જિહાદ કરના. ઔર વોહ શખ્સ કામ્યાબ નહીં

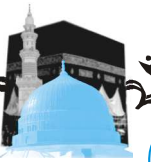

જિસ કા કોઈ **હિસ્સા** ન હો. (شُعَبُ الْاِیمان ج٦ص٩٤حدیث٧٥٨٥)

દુન્યા મેં ભી સઝા મિલેગી : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! **જો** કૌમ કુદરત કે બા વુજૂદ ગુનાહ કરને વાલે કો ઇસ સે રોકતી નહીં, અન્દેશા હૈ કે વોહ ન રોકને વાલી કૌમ મરને સે પહલે દુન્યા હી મેં અઝાબ મેં ગિરિફ્તાર હો જાએ. ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના જરીર رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે રસૂલોં કે સાલાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કા ઇર્શાદ હૈ : અગર કિસી કૌમ મેં કોઈ શખ્સ ગુનાહ કા મુર-તકિબ હો ઔર કૌમ કે લોગ **બા વુજૂદે કુદરત** ઉસે ગુનાહ સે ન રોકેં તો **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉન કે મરને સે પહલે ઉન પર અપના અઝાબ નાઝિલ ફરમાએગા.

(سُنَنِ ابوداؤد ج ٤ ص ١٦٤ حدیث ٤٣٣٩)

આખિરત મેં ભી સઝા મિલેગી દુન્યા મેં ભી સઝા મિલેગી : **ઇસ** હદીસે પાક કે તહ્ત "મિરઆતુલ મનાજીહ" મેં હૈ : જિસ કૌમ યા જમાઅત મેં કુછ લોગ બુરાઈ કે મુર-તકિબ હોં ઔર વોહ કૌમ ઉન કો રોકને કી તાકત રખને કે બા વુજૂદ ન રોકેં તો વોહ ભી અઝાબે ખુદા વન્દી કે મુસ્તહિક હોંગે ઔર યેહ અઝાબ વોહ લોગ મરને સે પહલે દુન્યા હી મેં દેખ લેંગે. હઝરતે શૈખ અબ્દુલ હક મુહદ્દિસ દેહલવી (عَلَیْہِ رَحْمَۃُ اللّٰہِ الْقَوِی) ફરમાતે હૈં કે બુરાઈ કો બદલને મેં કોતાહી કરના દૂસરે જરાઈમ કે મુકાબલે મેં ઇસ લિહાઝ સે **મુન્ફરિદ** હૈ કે દૂસરે ગુનાહોં કી સઝા આખિરત મેં મિલેગી જબ કે ઇસ કોતાહી કી સઝા દુન્યા મેં ભી મિલેગી ઔર આખિરત કા અઝાબ ઇસ કે ઇલાવા હોગા.

(મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 507)

આપ કા દિલ નહીં લરઝતા ! : જન્નત કી અ-બદી વ સર-મદી ને'મતોં કે તલબ ગાર **ઇસ્લામી ભાઈયો !** આપ કા દિલ નહીં લરઝતા ? આપ પર ખૌફ તારી નહીં હો જાતા ? કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તો બે નિયાઝ હૈ, ઉસે પરવાહ હી કબ હૈ કે લોગ ઉસે સજદા કરેં હી કરેં, યકીનન અગર સારી કી સારી મખ્લૂક ભી ઉસ કી બારગાહ મેં ઝુક જાએ,

www.dawateislami.net

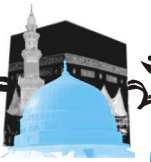

તબ ભી ઉસ કી ઝાત પર કિસી કા કોઈ એહસાન નહીં. હમેં ઉસ કી બે નિયાઝી ઔર ખુફ્યા તદબીર સે ડરના ઔર ઉસ કી ગિરિફ્ત સે પનાહ માંગની ચાહિયે, આખિર દુન્યા મેં કબ તક ગુલછર્રે ઉડાએંગે ! યાદ રખિયે ! એક ન એક દિન સબ કો મરના પડેગા, અંધેરી કબ્ર મેં ઉતરના પડેગા ઔર અપની કરની કા ફલ ભુગતના પડેગા

اَلْمَوْتُ بَابٌ كُلُّ نَفْسٍ دَاخِلُهَا اَلْمَوْتُ قَدَحٌ كُلُّ نَفْسٍ شَارِبُهَا

યા'ની મૌત એક ઐસા દરવાઝા હૈ જિસ મેં સે હર જાનદાર ને ગુઝરના હૈ ઔર મૌત એક ઐસા જામ હૈ જિસે હર શખ્સ ને પીના હૈ.

જી લગાને કી જા નહીં દુન્યા કિસ કો હાસિલ દવામ હોતા હૈ

મુર્દે કી બે બસી : **મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઇયો !** ઉસ વક્ત કૈસી બે કસી હોગી જબ રૂહ જિસ્મ સે જુદા હો ચુકી હોગી, ઉસ દમ કિસ કદર બે બસી કા આલમ હોગા જબ બેશ કીમત કપડે બદન સે ઉતારે જા રહે હોંગે, ગસ્સાલ નહલા રહા હોગા, લટ્ઠે કા કફન પહનાયા જા રહા હોગા, કૈસી હસરત કી ઘડી હોગી જબ જનાઝા ઉઠાયા જા રહા હોગા, **હાએ ! હાએ !** વોહ દુન્યા જિસે સંવારને કે લિયે ઉમ્ર ભર ભાગદૌડ કી થી, જિસ કી ખાતિર રાતોં કી નીંદેં ઉડાઈ થીં, તરહ તરહ કે ખતરે મોલ લિયે થે, હાસિદીન કે રુકાવટેં ખડી કરને કે બા વુજૂદ ભી જાન લડા કર દુન્યા કા માલ કમાતે રહે થે, ખૂબ ખૂબ દૌલત બઢાતે રહે થે, જિસ મકાન કો મઝબૂત તા'મીર કિયા થા ફિર ઉસ કો તરહ તરહ કે ફર્નીચર સે આરાસ્તા કિયા થા, વોહ સભી કુછ છોડ કર રુખ્સત હોના પડ રહા હોગા. આહ ! કીમતી લિબાસ ખૂંટી પર ટંગા રહ જાએગા, કાર હુઈ તો ગેરાજ મેં ખડી રહ જાએગી, ખેલકૂદ કે આલાત, ઐશો તરબ કે અસ્બાબ ઔર હર તરહ કા માલો સામાન ધરા કા ધરા રહ જાએગા. ઉસ વક્ત **મુર્દે કી બે બસી** ઇન્તિહા કો પહોંચેગી જબ ઉસ કો રોશનિયોં સે જગ-મગાતી આરિઝી ખુશિયોં સે મુસ્કુરાતી દુન્યાએ ના પાએદાર કે ફાની ઘર સે નિકાલ કર અંધેરી કબ્ર મેં મુન્તકિલ કરને કે લિયે ઉસ કે નાઝ ઉઠાને વાલે ઉસ કો કન્ધોં પર લાદ કર સૂએ કબ્રિસ્તાન ચલ પડેંગે.

www.dawateislami.net

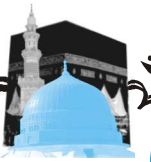

आलमे ईन्किलाब है दुन्या चन्द लम्हों का ख्वाब है दुन्या
फ़ख्र क्यूं दिल लगाएं ईस से नहीं अच्छी, खराब है दुन्या

કબ્ર કી દિલ હિલા દેને વાલી નેકી કી દા'વત : હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ એક જનાઝે કે સાથ કબ્રિસ્તાન તશરીફ લે ગએ, વહાં એક **કબ્ર** કે પાસ બૈઠ કર ગૌરો ફિક્ર મેં ડૂબ ગએ, કિસી ને અર્ઝ કી : યા અમીરલ મુઅમિનીન ! આપ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ યહાં તન્હા કૈસે તશરીફ ફરમા હૈં ? ફરમાયા : અભી અભી એક **કબ્ર** ને મુઝે પુકાર કર બુલાયા ઔર બોલી : ઐ ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ) મુઝ સે ક્યૂં નહીં પૂછતે કે મૈં અપને અન્દર આને વાલોં કે સાથ ક્યા બરતાવ કરતી હૂં ? મૈં ને ઉસ **કબ્ર** સે કહા : મુઝે ઝરૂર બતા. વોહ કહને લગી : જબ કોઈ મેરે અન્દર આતા હૈ તો મૈં ઉસ કા **કફન ફાડ** કર જિસ્મ કે ટુકડે ટુકડે કર ડાલતી ઔર ઉસ કા ગોશ્ત ખા જાતી હૂં. ક્યા આપ મુઝ સે યેહ નહીં પૂછેંગે કે મૈં ઉસ કે જોડોં કે સાથ ક્યા કરતી હૂં ? મૈં ને કહા : યેહ ભી બતા. તો કહને લગી : "હથેલિયોં કો કલાઈયોં સે, ઘુટનોં કો પિંડલિયોં સે ઔર પિંડલિયોં કો કદમોં સે જુદા કર દેતી હૂં." ઈતના કહને કે બા'દ હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ હિચકિયાં લે કર રોને લગે, જબ કુછ ઈફાકા હુવા તો કુછ ઈસ તરહ ઈબ્રત કે "મ-દની ફૂલ" લુટાને લગે : **ઐ ઈસ્લામી ભાઈયો !** ઈસ દુન્યા મેં હમેં બહુત થોડા અર્સા રહના હૈ, જો ઈસ દુન્યા મેં સાહિબે ઈક્તિદાર હૈ વોહ (આખિરત મેં) ઈન્તિહાઈ ઝલીલો ખ્વાર હોગા, જો ઈસ જહાં મેં માલદાર હૈ વોહ (આખિરત મેં) ફકીર હોગા. ઈસ કા જવાન બૂઢા હો જાએગા ઔર જો ઝિન્દા હૈ વોહ મર જાએગા. દુન્યા કા તુમ્હારી તરફ આના તુમ્હેં ધોકે મેં ન ડાલ દે, ક્યૂંકે તુમ જાનતે હો કે યેહ બહુત જલ્દ રુખ્સત હો જાતી હૈ. કહાં ગએ તિલાવતે કુરઆન કરને વાલે ? કહાં ગએ **બૈતુલ્લાહ** કા હજ કરને વાલે ? કહાં ગએ માહે રમઝાન કે રોઝે રખને વાલે ? ખાક ને ઉન કે જિસ્મોં કા ક્યા હાલ કર દિયા ? કબ્ર કે કીડોં ને ઉન કે ગોશ્ત કા ક્યા અન્જામ કિયા ? ઉન કી હડ્ડિયોં ઔર જોડોં કે સાથ ક્યા બરતાવ હુવા ? **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કી કસમ ! જો (બે અમલ) દુન્યા મેં આરામ દેહ નર્મ નર્મ બિસ્તર પર હોતે

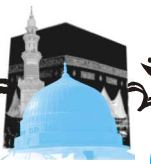

થે લેકિન અબ અપને ઘર વાલોં ઔર વતન કો છોડ કર રાહત કે બા'દ તંગી મેં હૈં, ઉન કી ઔલાદ ગલિયોં મેં દર બદર હૈ ક્યૂંકે ઉન કી બેવાઓં ને દૂસરે નિકાહ કર કે ફિર સે ઘર બસા લિયે, ઉન કે રિશ્તેદારોં ને ઉન કે મકાનાત પર કબ્ઝા કર લિયા ઔર મીરાસ આપસ મેં બાંટ લી. **વલ્લાહ !** ઉન મેં બા'ઝ ખુશ નસીબ ભી હૈં જો કે કબ્રોં મેં મઝે લૂટ રહે હૈં જબ કે બા'ઝ ઐસે હૈં જો અઝાબે કબ્ર મેં ગિરિફ્તાર હૈં.

અફસોસ સદ હઝાર અફસોસ, ઐ નાદાન ! જો આજ મરતે વક્ત કભી અપને બાપ કી, કભી અપને બેટે કી તો કભી સગે ભાઈ કી આંખેં બન્દ કર રહા હૈ, ઉન મેં સે કિસી કો નહલા રહા હૈ, કિસી કો કફન પહના રહા હૈ, કિસી કે જનાઝે કો કન્ધે પર ઉઠા રહા હૈ તો કિસી કો કબ્ર કે તંગ વ તારીક ગઢે મેં દફના રહા હૈ. (યાદ રખ ! કલ યેહ સભી કુછ તેરે સાથ ભી હોને વાલા હૈ) કાશ ! મુઝે ઈલ્મ હોતા કે કૌન સા ગાલ (કબ્ર મેં) પહલે સડેગા ફિર હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ રોને લગે ઔર રોતે રોતે બેહોશ હો ગએ ઔર એક હફ્તે કે બા'દ ઈસ દુન્યા સે તશરીફ લે ગએ.

(اَلرَّوضُ الْفائِق ص۱۰۷)

હુજ્જતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઈમામ અબૂ હામિદ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللّٰهِ الْوَالِی "એહયાઉલ ઉલૂમ" મેં નક્લ ફરમાતે હૈં : બ વક્તે વફાત હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ કી ઝબાન પર યેહ આયતે કરીમા જારી થી :

تِلْكَ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِيْنَ لَا يُرِيْدُوْنَ عُلُوًّا فِي الْاَرْضِ وَلَا فَسَادًا ؕ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿۸۳﴾ (پ۲۰، القصص:۸۳)

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : યેહ આખિરત કા ઘર હમ ઉન કે લિયે કરતે હૈં જો ઝમીન મેં **તકબ્બુર** નહીં ચાહતે ઔર ન ફસાદ, ઔર આકિબત પરહેઝ ગારોં હી કી હૈ. **(اِحیاءُ الْعُلوم ج۵ص۲۳۰)**

યાદ રખ હર આન આખિર મૌત હૈ — બન તૂ મત અન્જાન આખિર મૌત હૈ
મરતે જાતે હૈં હઝારોં આદમી — આકિલો નાદાન આખિર મૌત હૈ

www.dawateislami.net

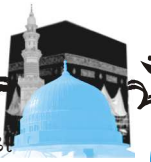

ક્યા ખુશી હો દિલ કો ચન્દે ઝીસ્ત સે ગમઝદા હૈ જાન આખિર મૌત હૈ
મુલ્કે ફાની મેં ફના હર શૈ કો હૈ સુન લગા કર કાન આખિર મૌત હૈ
બારહા ઈલ્મી તુઝે સમઝા ચુકે
માન યા મત માન આખિર મૌત હૈ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

ઇઝ્ઝત વાલે ઝલીલ કર દિયે જાતે હૈં : હઝરતે સય્યિદુના જરીર બિન **અબ્દુલ્લાહ** رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં : કિસી કૌમ મેં મુઅઝ્ઝઝીન યા'ની ઇઝ્ઝત વાલે લોગ ઐસી બુરાઈ કો ન રોકેં જિસે રોકને પર વોહ કુદરત રખતે હોં તો **અલ્લાહ** તઆલા ઉન કો ઝલીલ કર દેતા હૈ. **(تَنبِيهُ الْمُغْتَرِّيْن ص٢٣٦)**

કટે હુએ કાનોં વાલા બહરા : હઝરતે સય્યિદુના અનસ બિન માલિક رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં : જો કોઈ સુને કે ફુલાં શખ્સ ફે'લે બદ (યા'ની ગુનાહ) કા મુર-તકિબ હુવા ઔર ફિર (બા વુજૂદે કુદરત) વોહ ઉસ ગુનાહ કરને વાલે કો ન રોકે તો કિયામત કે રોઝ વોહ કટે હુએ કાનોં વાલા બહરા હોગા. **(ايضاً)**

ગુનાહ સે ન રોકના કબ ગુનાહ હૈ : મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! બયાન કર્દા દોનોં રિવાયતોં પર બાર બાર ગૌર કીજિયે ! ગુનાહ કરને વાલે કો બા વુજૂદે કુદરત ગુનાહ સે બાઝ ન રખને વાલે કે લિયે ઝિલ્લત ઔર કિયામત મેં "કાન કટે હુએ બહરે" કી સૂરત મેં ઉઠાએ જાને કી વઈદ હૈ, યેહ મસ્અલા ઝેહ્ન નશીન ફરમા લીજિયે કે જબ કોઈ ગુનાહ કર રહા હો ઔર દેખને વાલે કા ઝન્ને ગાલિબ હો કે મૈં મન્અ કરૂંગા તો બાઝ આ જાએગા તો અબ મન્અ કરના **વાજિબ** હો જાએગા અગર મન્અ નહીં કરેગા તો ગુનહગાર ઔર અઝાબે નાર કા હકદાર હૈ. આદમી કો તક્રીબન રોઝાના હી ઐસે મવાકેઅ પેશ આતે હૈં કે બા'ઝ લોગ લા ઈલ્મી કી વજહ સે યા બ સ-બબે ગફલત "ગુનાહે બે લઝ્ઝત" કર રહે હોતે હૈં અબ અગર ગૌર કિયા જાએ તો બારહા ઐસા ઝેહ્ન બનતા હૈ

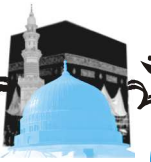

કે ફુલાં કો સમઝાઉંગા તો માન જાએગા. મગર આદમી સુસ્તી યા શર્મ વ મુરવ્વત કી વજહ સે મન્અ કરને સે બાઝ રહતા ઔર યૂં ગુનહગાર વ અઝાબે નાર કા હકદાર હો જાતા હૈ. મેરા અપના તજરિબા હૈ કે **ના જાઈઝ અંગૂઠી** પહનને વાલોં, ગલે મેં ધાત (METAL) કી ઝન્જીર (CHAIN) લટકાને વાલોં વગૈરા કો જબ સમઝાયા હૈ તો અક્સર હાથોં હાથ ઉતાર દેતે હૈં, બા'ઝોં કો તો જોશ મેં આ કર સોને કી ઝન્જીર તક તોડ ડાલતે દેખા હૈ ! ઠીક હૈ હર એક ઐસા નહીં કરતા ઔર હર એક કા દૂસરોં પર ઇતના અસર ભી નહીં હોતા મગર જો બા અસર શખ્સિય્યત હો ઉસ કે લિયે ઈસ તરહ કે ગુનાહોં સે મન્અ કરના મુશ્કિલ નહીં હોતા ઔર ગુનાહ કરને વાલે કે માન જાને કે ઝન્ને ગાલિબ હોને કી સૂરત મેં તો મન્અ કરના **વાજિબ** હો જાએગા.

સોને કી અંગૂઠી મર્દ કો હરામ હૈ : શહઝાદએ આ'લા હઝરત, તાજદારે અહલે સુન્નત, હુઝૂર મુફ્તિયે આ'ઝમ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْاَكْرَم ઈસ તરહ કે મુઆ-મલાત મેં બહુત ઝિયાદા મુ-તહર્રિક (ACTIVE) થે ચુનાન્ચે **"મુફ્તિયે આ'ઝમ કી ઈસ્તિકામત વ કરામત"** **સફહા** 146 પર રઈસુલ કલમ હઝરતે અલ્લામા અર્શદુલ કાદિરી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْقَوِى કે હવાલે સે નક્લ હૈ : ઉન (યા'ની સરકારે મુફ્તિયે આ'ઝમે હિન્દ) કે લિયે સબ સે ઝિયાદા તક્લીફ દેહ વોહ મન્ઝર હોતા થા જબ વોહ કિસી મુસલ્માન કો ઈસ્લામી શરીઅત કી ખિલાફ વર્ઝી કરતે હુએ પાતે થે..... اَمرٌ بِالمَعرُوف وَ نَہیٌ عَنِ الْمُنکَر (યા'ની નેકી કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે મન્અ કરને) કા **ફર્ઝ** અદા કરતે વક્ત વોહ છોટે બડે, અમીર વ ગરીબ ઔર હાકિમ વ મહ્કૂમ કે દરમિયાન કોઈ ઈમ્તિયાઝ નહીં કરતે થે. ઉન કે દરબાર કા આમ મા'મૂલ થા કે કોઈ બડે સે બડા રઈસ હો યા ઊંચે સે ઊંચે મન્સબ કા અફ્સર, ઉન કી ખિદમત મેં હાઝિર હોતે વક્ત અગર ઉસ કી ઉંગલી મેં **સોને કી અંગૂઠી** હોતી તો વોહ ફૌરન ઉતરવા દેતે ઔર નિહાયત શફ્કત ઔર **મહબ્બત** કે સાથ ઉન્હેં તલ્કીન ફરમાતે કે અઝ રૂએ શરીઅતે મુહમ્મદી عَلٰى صَاحِبِهَا الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام મર્દોં કે લિયે (કઈ સૂરતોં મેં) સોને કા ઈસ્તે'માલ હરામ હૈ. ફિર દિલ કા કિશ્વર (યા'ની દિલ કા મુલ્ક) ફત્હ કર લેને વાલે લહજે મેં ઈર્શાદ ફરમાતે : કોઈ ગુનાહ લમ્હે દો લમ્હે યા ઘન્ટે દો ઘન્ટે કા હોતા હૈ લેકિન **સોને કી અંગૂઠી** કા ગુનાહ ઐસા ગુનાહ હૈ કે જબ તક પહને

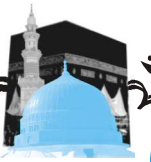

રહો મુસલ્સલ ગુનાહ હી ગુનાહ હૈ. (અંગૂઠી કે બારે મેં તફસીલી અહકામ ઈસી બાબ કે **સફહા** નમ્બર 409 તા 412 પર મુલા-હઝા ફરમાઈયે)

મુફ્તિયે આ'ઝમ સે હમ કો પ્યાર હૈ

اِنْ شَآءَاللّٰه અપના બેડા પાર હૈ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

બન્દર ઔર ખિન્ઝીર કી શક્લ વાલે : **બે નમાઝિયોં,** ગાલિયાં બકને વાલોં, ગીબતોં ઔર ચુગ્લિયોં કે આદિયોં, ફિલ્મેં ડિરામે દેખને વાલોં ઔર તરહ તરહ કે ગુનાહોં કી ગન્દગિયોં મેં લતપત રહને વાલોં કી સોહબતોં મેં રહને વાલોં ઔર બા વુજૂદે કુદરત ઉન્હેં ગુનાહોં સે ન રોકને વાલોં કો ડર જાના ચાહિયે કે **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ કે **મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ** صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ઈર્શાદ ફરમાતે હૈં : ઉસ ઝાતે પાક કી કસમ જિસ કે કબ્ઝએ કુદરત મેં **મુહમ્મદ** (صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم) કી જાન હૈ ! મેરી ઉમ્મત મેં સે બા'ઝ લોગ અપની કબ્રોં સે **બન્દર ઔર ખિન્ઝીર** કી શક્લ મેં ઉઠેંગે, યેહ વોહ લોગ હોંગે જિન્હોં ને ગુનાહગારોં કે સાથ તઅલ્લુકાત રખે ઔર કુદરત રખને કે બા વુજૂદ ઉન્હેં ગુનાહોં સે મન્અ ન કિયા.

(تفسیر دُرِّ مَنثور ج ۳ ص ۱۲۷)

બન્દર ઔર ખિન્ઝીર જૈસે ચેહરે : **ઈસી** તરહ ચેહરા મસ્ખ હોને યા'ની બિગડ જાને સે **મુ-તઅલ્લિક** એક ઔર રિવાયત પઢિયે ઔર કુઢિયે ચુનાન્ચે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ ઉમામા رَضِیَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે ઈસ ઉમ્મત મેં સે બા'ઝ લોગ કિયામત કો **બન્દર ઔર ખિન્ઝીર** કી શક્લ મેં ઉઠેંગે ક્યૂંકે વોહ ના ફરમાનોં સે મેલજૂલ રખતે હૈં ઔર ઉન કો (ગુનાહોં સે) રોકતે નહીં **હાલાં કે** વોહ ઉન્હેં રોકને કી કુદરત રખતે હૈં. ઈસ રિવાયત કો નક્લ કરને કે બા'દ હઝરતે અલ્લામા અબ્દુલ વહ્હાબ શા'રાની قُدِّسَ سِرُّهُ الرَّبَّانِی ફરમાતે હૈં : મૈં કહતા હૂં જબ **ના ફરમાનોં** સે મુખા-લતત (યા'ની મેલજૂલ) કરને વાલોં કા યેહ હાલ હો જો કે ખુદ ગાફિલ ન હોં ઔર ગુનાહોં મેં મુલવ્વસ ભી ન હોં તો ખુદ ઉન લોગોં કા ક્યા હાલ હોગા જિન કે

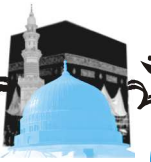

આ'ઝા ગુનાહ સે નહીં રુકતે ! હમ **અલ્લાહ** તઆલા સે ઉસ કી મેહ્રબાની તલબ કરતે હૈં.

(تَنبِيهُ الْمُغْتَرِّيْن ص۲۳۷)

આજ ચેહરે કે કીલ મુહાસે તો પરેશાન કરેં મગર.....: મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! ઈન દોનોં રિવાયતોં કો પઢ કર ક્યા આપ કો કોઈ તશ્વીશ નહીં હુઈ ? સોચિયે તો સહી ! આજ અગર કિસી કે ચેહરે પર **કીલ મુહાસે** નિકલ આએં યા કોઈ દાગ ધબ્બા પડ જાએ તો વોહ ડૉક્ટરોં કે પાસ ખૂબ ધક્કે ખાએ યા'ની આદમી અપને ચેહરે કે રંગ રૂપ મેં મા'મૂલી સી ઔર વોહ ભી આરિઝી ખામી ભી બરદાશ્ત ન કર પાએ તો ગૌર કીજિયે કે ગુનાહ કરને વાલે કો દેખ કર યેહ ઝન્ને ગાલિબ આ જાને કે બા વુજૂદ કે સમઝાઊંગા તો માન જાએગા ફિર ભી ઉસે ઉસ ગુનાહ સે ન રોકને કે સબબ અગર કલ કિયામત મેં مَعَاذَاللّٰه શક્લ બિગડ કર **બન્દર** ઔર **સુઅર** જૈસી હો ગઈ તો ક્યા બનેગા ! યેહ તો ગુનાહ સે ન રોકને વાલે હમ-સોહબત કા હાલ હૈ ઔર જો બઝાતે ખુદ ગુનાહ કરતા હૈ ઉસ કા અપના તો ન જાને ક્યા અન્જામ હોગા !

મેરી તારીક રાહેં રોશન હો ગઈં : **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** જન્નતુલ ફિરદૌસ પાને ઔર દૂસરોં કો ભી ઈસ રાહ પર લગાને, અઝાબે જહન્નમ સે અપને આપ કો બચાને ઔર દૂસરોં કો ભી ઈસ કા ખૌફ દિલાને કે લિયે **નેકી કી દા'વત** કે મ-દની કામ મેં હર દમ લગે રહિયે. રોઝાના ફિક્રે મદીના કે ઝરીએ ખુદ ભી **મ-દની ઈન્આમાત** કા રિસાલા પુર કીજિયે ઔર દૂસરોં કો ભી ઈસ કી રગ્બત દિલાઈયે, ખુદ ભી હર માહ કમ અઝ કમ તીન દિન મ-દની કાફિલે મેં સફર કીજિયે ઔર દૂસરોં કો ભી ઈસ કી દા'વત દીજિયે. આપ કી તરગીબ વ તહ્રીસ કે લિયે એક **મ-દની બહાર** આપ કે ગોશ ગુઝાર કરતા હૂં : **હાફિઝઆબાદ** (પંજાબ, પાકિસ્તાન) કે મુકીમ ઈસ્લામી ભાઈ કે બયાન કા લુબ્બે લુબાબ હૈ : દા'વતે ઈસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે વાબસ્તા હોને સે કબ્લ મૈં ગુનાહોં કે અમીક (યા'ની ગહરે) ગઢે મેં ધંસતા ચલા જા રહા થા. ફિલ્મેં ડિરામે દેખના, ગાને બાજે સુનના ઔર ફોહ્શ નાવિલેં પઢના મેરે મા'મૂલાતે ઝિન્દગી મેં શામિલ થા. મેરે સર પર આવા-રગી કા ઐસા ભૂત સુવાર થા કે રાત ભર ઘર સે બાહર બુરે દોસ્તોં કી સોહબત મેં ઝિન્દગી

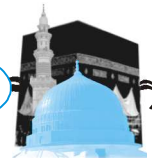

કે નાદિર લમ્હાત બરબાદ કરતા રહતા, મૈં ને અપની ઈન હ-ર-કતોં સે ઘર વાલોં કી નાક મેં દમ કર રખા થા. **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મ-દની માહોલ સે મુન્સલિક મેરે બડે ભાઈજાન હર ચન્દ મેરી ઈસ્લાહ કી સઅ્ય (યા'ની કોશિશ) ફરમાતે મગર ઉન કી નસીહત આમોઝ બાતોં પર અમલ કરના દર કનાર મૈં સિરે સે ઉન કી બાતેં સુનને કો હી તય્યાર ન હોતા. ભાઈજાન મુસ્તકિલ મિઝાજી કે સાથ કોશિશ કરતે રહે. આખિરે કાર ઉન કી કુઢન રંગ લે હી આઈ. એક રોઝ બે સાખ્તા મેરી તવજ્જોહ ઉન કે **મીઠે બોલ** કી જાનિબ મબ્ઝૂલ (યા'ની મુ-તવજ્જેહ) હોને લગી, ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં ડૂબી હુઈ ઉન કી બાતેં સુન કર જઝબાતે **તઅસ્સુર** સે મૈં રોને લગા. اَلْحَمْدُ لِلّٰه મેરી આંખોં સે ગફલત કા પર્દા હટ ગયા ઔર ખૌફે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેરે દિલ મેં ઘર કર ગયા. મૈં ને હાથોં હાથ અપને ભાઈ કે સામને તમામ ગુનાહોં સે સચ્ચી તૌબા કી ઔર ઈસ્લામી ઝિન્દગી ગુઝારને કા અહ્દ કર લિયા, **અલ્લાાહ** عَزَّوَجَلَّ કી રહમત સે ભાઈજાન કી હમરાહી મેં **દા'વતે ઈસ્લામી** કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં શિર્કત કી સઆદત હાસિલ હોને લગી, ઔર **ઈસ કી બ-ર-કત સે મેરી ઝિન્દગી કી તારીક રાહેં રોશન સે રોશન તર હોતી ચલી ગઈં.** ભાઈજાન ને સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે લિયે મ-દની કાફિલે મેં સફર કરને કા ઝેહ્ન દિયા તો ઉન કી ઈસ ખ્વાહિશ કો અ-મલી જામા પહનાતે હુએ તા દમે તહરીર اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ યક મુશ્ત **છબ્બીસ માહ કે મ-દની કાફિલે** કા મુસાફિર હૂં. યેહ સબ એક મુબલ્લિગે દા'વતે ઈસ્લામી યા'ની મેરે પ્યારે પ્યારે ભાઈજાન કી મુસ્તકિલ મિઝાજી સે કી જાને વાલી **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** કા નતીજા હૈ કે મુઝ જૈસા દીન સે અ-મલન કોસોં દૂર રહને વાલા ગુનહગાર શખ્સ અબ અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ મેં મસરૂફે અમલ હૈ.

તુમ્હેં લુત્ફ આ જાએગા ઝિન્દગી કા કરીબ આ કે દેખો ઝરા મ-દની માહોલ
નબી કી મહબ્બત મેં રોને કા અન્દાઝ ચલે આઓ સિખલાએગા મ-દની માહોલ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 604)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને બિલ આખિર બડે ભાઈ કી કુઢન ભરી મુસલ્સલ **ઈન્ફિરાદી કોશિશ** રંગ લાઈ ઔર છોટા ભાઈ ગુનાહોં કી દલદલ સે નિકલ કર

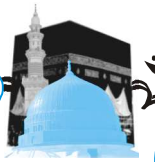

26 માહ કે મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર બન ગયા. હર ઈસ્લામી ભાઈ કો ચાહિયે કે વોહ ઘર મેં ઔર બાહર હર જગહ દૂસરોં કો નેક બનાને કે લિયે ખૂબ ખૂબ ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરતા ઔર સવાબ કમાતા રહે, ઈસ મ-દની કામ સે હરગિઝ ન ઉક્તાએ. **ઈન્ફિરાદી કોશિશ તો ગોયા સોને કી કાન હૈ જિતના ખોદેંગે ઉતના સોના નિકલતા રહેગા** યા'ની જિતની ઈન્ફિરાદી કોશિશ ઝિયાદા હોગી ઉતના હી સવાબ ભી ઝિયાદા મિલેગા તો બસ "સવાબ કા સોના" ઈકટ્ઠા કરતે જાઈયે, **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : અગર **અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ તુમ્હારે ઝરીએ કિસી એક શખ્સ કો હિદાયત અતા ફરમાએ તો યેહ તુમ્હારે લિયે ઈસ સે અચ્છા હૈ કે તુમ્હારે પાસ **સુર્ખ ઊંટ** હોં. **(مُسلِم ص١٣١١ حديث ٢٤٠٦)** અગર આપ કે ઝરીએ કોઈ હિદાયત પા ગયા ઔર મ-દની માહોલ મેં આ ગયા તો ઈસ કા સવાબ મઝીદ બરઆં યા'ની ઈસ કે ઈલાવા. કોઈ **મ-દની કાફિલે** કા મુસાફિર બન ગયા ઈસ કા સવાબ જુદા ઔર અગર કોઈ **મ-દની ઈન્આમાત** કા આમિલ બન ગયા ફિર તો આપ કે વારે હી ન્યારે હો ગએ ! બસ જિતનોં કી ઈસ્લાહ કા સબબ આપ બનેંગે ઉતના હી આપ કે લિયે સવાબ મેં ઈઝાફા હોતા ચલા જાએગા. બસ **નેકી કી દા'વત** દેતે ચલે જાઈયે. **ફરમાને મુસ્તફા** صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હૈ : **اِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهٖ** યા'ની બેશક નેકી કી રાહ દિખાને વાલા નેકી કરને વાલે કી તરહ હૈ. **(ترمذی ج٤ ص٣٠٥ حديث ٢٦٧٩)**

જન્નતી હૈ વોહ જિસ ને સુન્નત કે
ખુદ કો સાંચે મેં ઢાલ રખ્ખા હૈ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 357)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

યા રબ્બે મુસ્તફા جَلَّ جَلَالُهٗ ! બ તુફૈલે મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم હમેં ખુદ નેકિયાં કરતે હુએ, દૂસરોં કો **નેકી કી દા'વત** દેને વાલા ઔર ગુનાહોં સે બચતે હુએ દૂસરોં કો ગુનાહોં

www.dawateislami.net

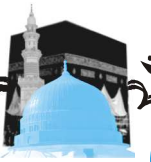

સે બચાને વાલા બના, **યા અલ્લાહ** હમેં જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં બે હિસાબ દાખિલા અતા ફરમા ઔર વહાં અપને પ્યારે હબીબ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા પડોસ નસીબ ફરમા.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

મુઆફ ફઝલો કરમ સે હો હર ખતા યા રબ — હો મગ્ફિરત પએ સુલ્તાને અમ્બિયા યા રબ
બિલા હિસાબ હો જન્નત મેં દાખિલા યા રબ — પડોસ ખુલ્દ મેં સરવર કા હો અતા યા રબ
નબી કા સદકા સદા કે લિયે તૂ રાઝી હો — કભી ભી હોના ન નારાઝ યા ખુદા યા રબ

(વસાઈલે બખ્શિશ, સ. 98)

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

આવાઝ બૈઠ જાએ તો તીન ઇલાજ

﴿1﴾ **નમક** કા છોટા સા ટુકડા આગ મેં ખૂબ ગર્મ કર કે કિસી ચીઝ સે પકડ કર ફૌરન ઠન્ડે પાની કે ગિલાસ મેં બુઝા દીજિયે, ફિર વોહ **નમક કી ડલી** પાની સે નિકાલ કર ઉસ પાની કો પી જાઈયે. દો તીન બાર યેહ ઈલાજ કરને સે اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ફાએદા હો જાએગા ﴿2﴾ એક ચમ્મચ **જવ શરીફ** કે દાને ચબાઈયે ઔર ચૂસિયે ફિર આખિર મેં નિગલ જાઈયે ﴿3﴾ ખશખાશ કે છિલકે ઔર અજવાઈન હમ-વઝ્ન લીજિયે ઔર પાની મેં ઉબાલ કર બરદાશ્ત કે કાબિલ હો જાને કે બા'દ ઉસ પાની સે **ગરારે** કીજિયે.

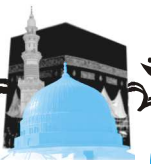

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

"મુઝે દા'વતે ઇસ્લામી સે પ્યાર હૈ" કે બાઈસ હુરૂફ કી નિસ્બત સે દર્સે ફૈઝાને સુન્નત કે 22 મ-દની ફૂલ

1 ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم : "જો શખ્સ મેરી ઉમ્મત તક કોઈ ઈસ્લામી બાત પહોંચાએ તાકે ઉસ સે સુન્નત કાઈમ કી જાએ યા ઉસ સે બદ મઝહબી દૂર કી જાએ તો વોહ જન્નતી હૈ." (حِلْيَةُ الْاولياء ج ١٠ ص ٤٥ رقم ١٤٤٦٦)

2 સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم ને ઈર્શાદ ફરમાયા : "**અલ્લાહ** عَزَّوَجَلَّ ઉસ કો તરો તાઝા રખે જો મેરી હદીસ કો સુને, યાદ રખે ઔર દૂસરોં તક પહોંચાએ." (سُنَنِ تِرمذی ج ٤ ص ٢٩٨ حديث ٢٦٦٥)

3 હઝરતે સય્યિદુના ઈદરીસ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કે નામે મુબારક કી એક હિક્મત યેહ ભી હૈ કે કુતુબે ઈલાહિય્યહ કી કસ્રતે દર્સો તદરીસ કે બાઈસ આપ عَلٰى نَبِيِّنَا وَعَلَيْهِ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَام કા નામ **ઈદરીસ** હુવા. (تفسیرکبیر ج ٧ ص ٥٥٠، تفسیر الحسنات ج ٤ ص ٤٨)

4 હુઝૂરે ગૌસે પાક رَضِیَ اللّٰہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હૈં : دَرَسْتُ الْعِلْمَ حَتّٰى صِرْتُ قُطْبًا યા'ની મૈં ને ઈલ્મ કા દર્સ લિયા યહાં તક કે મકામે કુત્બિય્યત પર ફાઈઝ હો ગયા. (કસીદએ ગૌસિય્યા)

5 **ફૈઝાને સુન્નત** સે દર્સ દેના ભી દા'વતે ઈસ્લામી કા એક મ-દની કામ હૈ. ઘર, મસ્જિદ, દુકાન, સ્કૂલ, કૉલેજ, ચૌક વગૈરા મેં વક્ત મુકર્રર કર કે રોઝાના **દર્સ** કે ઝરીએ ખૂબ ખૂબ સુન્નતોં કે **મ-દની ફૂલ** લુટાઈયે ઔર ઢેરોં સવાબ કમાઈયે.

6 **ફૈઝાને સુન્નત** સે રોઝાના કમ અઝ કમ **દો[2] દર્સ** દેને યા સુનને કી સઆદત હાસિલ કીજિયે. (ઈન દો મેં એક "ઘર દર્સ" ઝરૂર હો)

7 પારહ 28 સૂ-રતુત્તહ્રીમ કી છટી આયત મેં ઈર્શાદ હોતા હૈ :

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا قُوْۤا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلِيْكُمْ نَارًا وَّقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : એ ઈમાન વાલો ! અપની જાનોં ઔર અપને ઘર વાલોં કો ઉસ આગ સે બચાઓ જિસ કે ઈંધન આદમી ઔર પથ્થર હૈં.

અપને આપ કો ઔર અપને ઘર વાલોં કો દોઝખ કી આગ સે બચાને કા એક ઝરીઆ **ફૈઝાને સુન્નત** કા **દર્સ** ભી હૈ. (દર્સ કે ઈલાવા દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના સે જારી કર્દા સુન્નતોં ભરે બયાન યા મ-દની

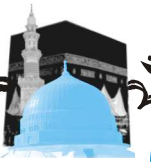

મુઝા-કરે કી એક કેસિટ યા V.C.D ભી ઘર વાલોં કો સુનાઈયે)

8 **ઝિમ્મેદાર** ઘડી કા વક્ત મુકર્રર કર કે રોઝાના **ચૌકદર્સ** કા એહતિમામ કરેં. મ-સલન : રાત **9** બજે **મદીના ચૌક** (સાઢે નવ બજે) **બગદાદી ચૌક** મેં વગૈરા. છુટ્ટી વાલે દિન એક સે ઝિયાદા મકામાત પર **ચૌકદર્સ** કા એહતિમામ કીજિયે. (મગર હુકૂકે આમ્મા તલફ ન હોં મ-સલન આપ કી વજહ સે મુસલ્માનોં કા રાસ્તા ન રુકે વરના ગુનહગાર હોંગે)

9 **દર્સ** કે લિયે વોહ નમાઝ મુન્તખબ કીજિયે જિસ મેં ઝિયાદા સે ઝિયાદા ઈસ્લામી ભાઈ શરીક હો સકેં.

10 **દર્સ** વાલી નમાઝ ઉસી મસ્જિદ કી પહલી સફ મેં તક્બીરે ઊલા કે સાથ **બા જમાઅત** અદા ફરમાઈયે.

11 **મેહરાબ** સે હટ કર (સેહ્ન વગૈરા મેં) કોઈ ઐસી જગહ દર્સ કે લિયે મખ્સૂસ કર લીજિયે જહાં દીગર નમાઝિયોં ઔર તિલાવત કરને વાલોં કો દુશ્વારી ન હો.

12 **ઝૈલી** મુશા-વરત કે નિગરાન કો ચાહિયે કે અપની મસ્જિદ મેં **દો ખૈર ખ્વાહ** મુકર્રર કરે જો દર્સ (બયાન) કે મૌકઅ પર જાને વાલોં કો નરમી સે રોકેં ઔર સબ કો કરીબ કરીબ બિઠાએં.

13 **પર્દે મેં પર્દા** કિયે દો[2] ઝાનૂ બૈઠ કર **દર્સ** દીજિયે. અગર સુનને વાલે ઝિયાદા હોં તો ખડે હો કર યા માઈક પર દેને મેં ભી હરજ નહીં જબ કે કિસી એક ભી નમાઝી યા તિલાવત કરને વાલે વગૈરા કો તશ્વીશ ન હો.

14 **આવાઝ** ન તો ઝિયાદા બુલન્દ હો ઔર ન હી બિલ્કુલ આહિસ્તા, હત્તલ ઈમ્કાન ઇતની આવાઝ સે **દર્સ** દીજિયે કે સિર્ફ હાઝિરીન સુન સકેં. ઈસ બાત કી હમેશા એહતિયાત ફરમાઈયે કે દર્સ વ બયાન કી આવાઝ સે કિસી સોએ હુએ યા કિસી નમાઝી યા મશ્ગૂલે તિલાવત વગૈરા કો તક્લીફ ન હો.

15 **દર્સ** હમેશા ઠહર ઠહર કર ઔર ધીમે અન્દાઝ મેં દીજિયે.

16 **જો** કુછ **દર્સ** દેના હૈ પહલે ઉસ કા કમ અઝ કમ એક બાર મુતા-લઆ કર લીજિયે તાકે ગ-લતિયાં ન હોં.

17 **ફૈઝાને સુન્નત** કે મુઅર્રબ અલ્ફાઝ એ'રાબ કે મુતાબિક હી અદા કીજિયે ઈસ તરહ

www.dawateislami.net

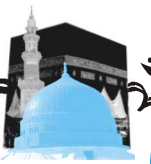

اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ **तलफ़्फ़ुज़** की दुरुस्त अदाएगी की आदत बनेगी.

18 **हम्दो सलात,** दुरूदो सलाम के दोनों सीगे, आयते दुरूद और ईख्तितामी आयात वगैरा किसी सुन्नी आलिम या कारी को ज़रूर सुना दीजिये. ईसी तरह अ-रबी दुआएं वगैरा जब तक उ-लमाए अहले सुन्नत को न सुना लें अकेले में भी न पढ़ा करें.

19 **फ़ैज़ाने सुन्नत** के ईलावा दा'वते ईस्लामी के ईशाअती ईदारे **मक-त-बतुल मदीना** से शाएअ होने वाले **म-दनी रसाईल** से भी **दर्स** दे सकते हैं.[1]

20 **दर्स** मअ ईख्तितामी दुआ सात मिनट के अन्दर अन्दर मुकम्मल कर लीजिये.

21 हर मुबल्लिग को चाहिये के वोह **दर्स का तरीका,** बा'द की **तरगीब** और **ईख्तितामी दुआ** ज़बानी याद कर ले.

22 **दर्स** के तरीके में ईस्लामी बहनें हस्बे ज़रूरत तरमीम कर लें.

फ़ैज़ाने सुन्नत से दर्स देने का तरीका

तीन बार ईस तरह ए'लान फ़रमाईये : "करीब करीब तशरीफ़ लाईये." पर्दे में पर्दा किये दो ज़ानू बैठ कर ईस तरह ईब्तिदा कीजिये :

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ؕ

ईस के बा'द ईस तरह दुरूदो सलाम पढ़ाईये :

اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰه وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا حَبِيْبَ اللّٰه
اَلصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللّٰه وَعَلٰى اٰلِكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا نُوْرَ اللّٰه

अगर मस्जिद में हैं तो ईस तरह ए'तिकाफ़ की निय्यत करवाईये :

نَوَيْتُ سُنَّةَ الْاِعْتِكَاف (**तरजमा :** मैं ने सुन्नते ए'तिकाफ़ की निय्यत की.)

1 : अमीरे अहले सुन्नत دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَه के रसाईल के ईलावा किसी और किताब से दर्स की ईजाज़त नहीं. **मर्कज़ी मजलिसे शूरा**

www.dawateislami.net

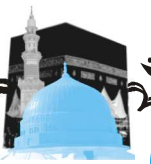

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક્ર હો ઔર વોહ મુઝ પર દુરૂદ શરીફ ન પઢે તો વોહ લોગોં મેં સે કન્જૂસ તરીન શખ્સ હૈ. (تَرْغِيب)

ફિર ઈસ તરહ કહિયે, **મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો !** કરીબ કરીબ આ કર દર્સ કી તા'ઝીમ કી નિય્યત સે હો સકે તો દો ઝાનૂ બૈઠ જાઈયે અગર થક જાએં તો જિસ તરહ આપ કો આસાની હો ઉસી તરહ બૈઠ કર નિગાહેં નીચી કિયે તવજ્જોહ કે સાથ રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે ઈલ્મે દીન હાસિલ કરને કી નિય્યત સે ફૈઝાને સુન્નત કા **દર્સ** સુનિયે કે લા પરવાહી કે સાથ ઈધર ઉધર દેખતે હુએ, ઝમીન પર ઉંગલી સે ખેલતે હુએ, લિબાસ બદન યા બાલોં વગૈરા કો સહલાતે હુએ સુનને સે ઈસ કી બ-ર-કતેં ઝાઈલ હોને કા અન્દેશા હૈ. (બયાન કે આગાઝ મેં ભી ઈસી અન્દાઝ મેં રગ્બત દિલાઈયે ઔર અચ્છી અચ્છી નિય્યતેં ભી કરવાઈયે) યેહ કહને કે બા'દ **ફૈઝાને સુન્નત** સે દેખ કર એક દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત બયાન કીજિયે. ફિર કહિયે :

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيْب ! صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى مُحَمَّد

જો કુછ લિખા હુવા હૈ વોહ પઢ કર સુનાઈયે. આયાત વ અ-રબી ઈબારાત કા સિર્ફ તરજમા પઢિયે. કિસી ભી આયત યા હદીસ કા અપની રાય સે હરગિઝ ખુલાસા મત કીજિયે.

दर्स के आखिर में इस तरह तरगीब दिलाइये

(હર મુબલ્લિગ કો ચાહિયે કે ઝબાની યાદ કર લે ઔર દર્સો બયાન કે આખિર મેં બિલા કમી બેશી ઈસી તરહ તરગીબ દિલાયા કરે)

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عَزَّوَجَلَّ તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી **આલમગીર** ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મહકે મહકે મ-દની માહોલ મેં બ કસરત સુન્નતેં સીખી ઔર સિખાઈ જાતી હૈં, હર જુમા'રાત ઈશા કી નમાઝ કે બા'દ આપ કે શહ્ર મેં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ સારી રાત ગુઝારને કી મ-દની ઈલ્તિજા હૈ. આશિકાને રસૂલ કે **મ-દની કાફિલોં** મેં બ નિય્યતે સવાબ સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે લિયે સફર ઔર રોઝાના **ફિક્રે મદીના** કે ઝરીએ **મ-દની ઈન્આમાત** કા રિસાલા પુર કર કે હર મ-દની માહ કે ઈબ્તિદાઈ દસ દિન કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે ઝિમ્માદાર કો જમ્અ કરવાને કા મા'મૂલ બના લીજિયે, اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ ઈસ કી બ-ર-કત સે પાબન્દે સુન્નત બનને, ગુનાહોં સે નફરત કરને ઔર **ઈમાન કી હિફાઝત** કે લિયે કુઢને કા ઝેહ્ન બનેગા.

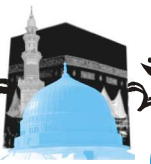

हर ईस्लामी भाई अपना येह ज़ेहन बनाअे के **"मुझे अपनी और सारी दुन्या के लोगों की ईस्लाह की कोशिश करनी है. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ"** अपनी ईस्लाह की कोशिश के लिये म-दनी ईन्आमात पर अमल और सारी दुन्या के लोगों की ईस्लाह की कोशिश के लिये[1] म-दनी काफ़िलों में सफ़र करना है. اِنْ شَآءَاللّٰه عَزَّوَجَلَّ

अल्लाह करम ऐसा करे तुझ पे जहां में
अै दा'वते ईस्लामी ! तेरी धूम मची हो

आखिर में खुशूओ खुज़ूअ (या'नी जिस्म व दिल की आजिज़ी) और कबूलिय्यत के यकीन के साथ दुआ में हाथ उठाने के आदाब बजा लाते हुअे बिला कमी बेशी ईस तरह दुआ मांगिये :

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ○ وَ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ

या रब्बे मुस्तफ़ा عَزَّوَجَلَّ ! ब तुफ़ैले मुस्तफ़ा صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم हमारी, हमारे मां बाप की और सारी उम्मत की मग्फ़िरत फ़रमा. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! दर्स की ग-लतियां और तमाम गुनाह मुआफ़ फ़रमा, नेक अमल का जज़्बा दे, हमें परहेज़ गार और मांप का फ़रमां बरदार बना. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! हमें अपना और अपने म-दनी हबीब صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का **मुख्लिस** आशिक बना. हमें गुनाहों की बीमारियों से शिफ़ा अता फ़रमा. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! हमें म-दनी ईन्आमात पर अमल करने, म-दनी काफ़िलों में सफ़र करने और ईन्फ़िरादी कोशिश के ज़रीअे दूसरों को भी म-दनी कामों की तरगीब दिलवाने का जज़्बा अता फ़रमा. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! मुसल्मानों को बीमारियों, कर्ज़ दारियों, बे रोज़गारियों, बे औलादियों, बे जा मुकद्दमा बाज़ियों और तरह तरह की परेशानियों से नजात अता फ़रमा. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! ईस्लाम का बोलबाला कर और दुश्मनाने ईस्लाम का मुंह काला कर. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! हमें दा'वते ईस्लामी के म-दनी माहोल में ईस्तिकामत अता फ़रमा. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! हमें ज़ेरे गुम्बदे खज़रा जल्वअे महबूब صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم में शहादत, **जन्नतुल बकीअ** में मदफ़न और जन्नतुल फ़िरदौस में अपने म-दनी हबीब صَلَّى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم का पडोस नसीब फ़रमा. **या अल्लाह** عَزَّوَجَلَّ ! मदीने की खुशबूदार ठन्डी ठन्डी हवाओं का वासिता हमारी जाईज़ दुआअें कबूल फ़रमा.

مدینہ

1 : ईस्लामी बहन कहे : "घर के मर्दों को म-दनी काफ़िलों में सफ़र करवाना है ."

www.dawateislami.net

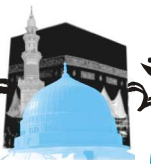

फ़रमाने मुस्तफ़ा صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर रोज़े जुमुआ दो सो बार दुरूदे पाक पढ़ा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (کنزالعمال)

कहते रहते हैं दुआ के वासिते बन्दे तेरे
कर दे पूरी आरज़ू हर बे कसो मजबूर की

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

शे'र के बा'द येह आयते मुबारक पढ़िये :

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِيِّ ؕ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ﴿۵۶﴾ (پ۲۲الاحزاب:۵۶)

सब दुरूद शरीफ़ पढ़ लें फ़िर पढ़िये :

سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۱۸۰﴾ وَسَلٰمٌ عَلَى الْمُرْسَلِيْنَ ﴿۱۸۱﴾ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿۱۸۲﴾ (پ۲۳الصّٰفّٰت)

दर्स की कमाई पाने के लिये सवाब की निय्यत के साथ (खड़े खड़े नहीं बल्के) **बैठ** कर ख़न्दा पेशानी के साथ लोगों से मुलाकात कीजिये, चन्द नअे ईस्लामी भाईयों को अपने करीब बिठा लीजिये और **ईन्फ़िरादी कोशिश** के ज़रीअे खूब मुस्कुराते हुअे उन्हें **म-दनी ईन्आमात** और **म-दनी काफ़िलों** की ब-र-कतें समझाईये. (बैठ कर मिलने में हिक्मत येह है के कुछ न कुछ ईस्लामी भाई हो सकता है आप के साथ बैठे रहें वरना खड़े खड़े मिलने वाले उमूमन चल पड़ते हैं यूं ईन्फ़िरादी कोशिश की सआदत से महरूमी हो सकती है)

तुम्हें अै मुबल्लिग येह मेरी दुआ है
किये जाओ तै तुम तरक्की का ज़ीना

दुआअे अत्तार : या अल्लाह عَزَّوَجَلَّ ! मुझे और पाबन्दी के साथ **फ़ैज़ाने सुन्नत** से रोज़ाना कम अज़ कम **दो[2] दर्स** अेक घर में और दूसरा मस्जिद, चौक या स्कूल वगैरा में देने और सुनने वाले की मग्फ़िरत फ़रमा और हमें हुस्ने अख्लाक का पैकर बना.

اٰمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِين صَلَّى اللهُ تعالٰى عليه واٰله وسلَّم

मुझे दर्से फ़ैज़ाने सुन्नत की तौफ़ीक
मिले दिन में दो मरतबा या ईलाही

www.dawateislami.net

ماخذ ومراجع

نمبر شمار	کتاب	مصنف/مؤلف	مطبوعہ/سال اشاعت
1	قران پاک	کلامِ الٰہی عزوجل	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی ۱۴۳۲ھ
2	ترجمۂ کنزالایمان	اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خان علیہ رحمۃ الرحمن	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی ۱۴۳۲ھ
3	تفسیر عبدالرزاق	امام ابوبکر عبدالرزاق بن ہمام صنعانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۹ھ
4	تفسیر طبری	علامہ ابوجعفر محمد بن جریر طبری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۰ھ
5	احکام القرآن	ابوبکر احمد بن علی رازی جصاص رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت
6	تفسیر بغوی	امام ابومحمد حسین بن مسعود رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۴ھ
7	تفسیر کبیر	امام فخرالدین محمد بن عمر رازی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۲۰ھ
8	تفسیر قرطبی	امام ابوعبداللہ محمد بن احمد انصاری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۹ھ
9	تفسیر خازن	علامہ علاءالدین علی بن محمد بغدادی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	اکوڑہ خٹک
10	تفسیر بیضاوی	علامہ عبداللہ ابوعمر بن محمد بیضاوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۲۰ھ
11	تفسیر درمنثور	امام جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۰۳ھ
12	تفسیرات احمدیہ	علّامہ احمد بن ابوسعید جونپوری المعروف ملّا جیون رحمۃ اللہ تعالی علیہ	پشاور
13	تفسیر روح البیان	شیخ اسماعیل حقی بروسی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۰۵ھ
14	حاشیۃ الصاوی علی الجلالین	احمد بن محمد صاوی مالکی خلوتی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۲۱ھ

15	روح المعانی	علامہ شہاب الدین سید محمود آلوسی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۲۰ھ
16	تفسیر خزائن العرفان	سید نعیم الدین مرادآبادی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ ۱۴۳۲ھ
17	تفسیر نعیمی	مفتی احمد یار خان نعیمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبہ اسلامیہ مرکز الاولیاء لاہور
18	تفسیر نور العرفان	مفتی احمد یار خان نعیمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	پیر بھائی اینڈ کمپنی
19	صحیح بخاری	امام محمد بن اسماعیل بخاری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۹ھ
20	صحیح مسلم	امام مسلم بن حجاج قشیری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارابن حزم بیروت ۱۴۱۹ھ
21	سنن ترمذی	امام محمد بن عیسیٰ ترمذی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۴ھ
22	سنن نسائی	امام احمد بن شعیب نسائی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۶ھ
23	سنن ابوداود	امام سلیمان بن اشعث سجستانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۲۱ھ
24	سنن ابن ماجہ	امام محمد بن یزید قزوینی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۲۰ھ
25	سنن کبری	امام ابوبکر احمد بن حسین بیہقی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۴ھ
26	سنن دارمی	امام عبداللہ بن عبدالرحمٰن دارمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتاب العربی بیروت ۱۴۰۷ھ
27	موطاامام مالک	امام مالک بن انس رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۲۰ھ
28	نوادرالاصول	علامہ محمد بن علی بن حسن حکیم ترمذی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ الامام البخاری القاہرہ ۱۴۲۹ھ
29	مسند البزار	امام ابوبکر احمد بن عمرو بن عبدالخالق بزار رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ العلوم والحکم مدینہ منورہ ۱۴۲۴ھ
30	مسند عبد بن حمید	علامہ عبد بن حمید بن نصر ابومحمد الکسی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ السنۃ القاہرہ ۱۴۰۸ھ

31	شعب الایمان	امام ابوبکر احمد بن حسین بیہقی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۱ھ
32	مستدرک	امام محمد بن عبداللہ حاکم نیشاپوری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۱۸ھ
33	المسند	امام احمد بن حنبل رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۱ھ
34	مسند ابی یعلی	امام احمد بن علی موصلی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۸ھ
35	الفردوس بماثور الخطاب	علامہ شیرویہ بن شہردار دیلمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۰۶ھ
36	معجم کبیر	امام سلیمان بن احمد طبرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۲۲ھ
37	معجم الاوسط	امام سلیمان بن احمد طبرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۲۰ھ
38	معجم صغیر	امام سلیمان بن احمد طبرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۰۳ھ
39	مسند الشامیین	امام سلیمان بن احمد طبرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مؤسسۃ الرسالہ بیروت ۱۴۰۵ھ
40	مکارم الاخلاق	امام سلیمان بن احمد طبرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۱ھ
41	الکامل فی ضعفاء الرجال	امام ابواحمد عبداللہ بن عدی جرجانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۸ھ
42	شرح السنۃ	امام ابومحمد الحسین بن مسعود بغوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۴ھ
43	مصنف عبدالرزاق	امام ابوبکر عبدالرزاق بن ہمام صنعانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۱ھ
44	مصنف ابن ابی شیبہ	امام عبداللہ بن محمد بن ابی شیبہ کوفی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۴ھ
45	کتاب ذکر الموت	امام عبداللہ بن محمد، ابوبکر بن ابی الدنیا رحمۃ اللہ تعالی علیہ	المکتبۃ العصریہ بیروت ۱۴۲۶ھ
46	کتاب التوبۃ	امام عبداللہ بن محمد، ابوبکر بن ابی الدنیا رحمۃ اللہ تعالی علیہ	المکتبۃ العصریہ بیروت ۱۴۲۶ھ

47	کتاب الصمت	امام عبداللہ بن محمد، ابوبکر بن ابی الدنیا رحمۃ اللہ تعالی علیہ	المکتبۃ العصریہ بیروت ۱۴۲۶ھ
48	کتاب المنامات	امام عبداللہ بن محمد، ابوبکر بن ابی الدنیا رحمۃ اللہ تعالی علیہ	المکتبۃ العصریہ بیروت ۱۴۲۶ھ
49	کتاب المحتضرین	امام عبداللہ بن محمد، ابوبکر بن ابی الدنیا رحمۃ اللہ تعالی علیہ	المکتبۃ العصریہ بیروت ۱۴۲۶ھ
50	کتاب ذم الدنیا	امام عبداللہ بن محمد، ابوبکر بن ابی الدنیا رحمۃ اللہ تعالی علیہ	المکتبۃ العصریہ بیروت ۱۴۲۶ھ
51	الزہد	امام عبداللہ بن مبارک مروزی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت
52	الزہد	امام احمد بن حنبل رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الغد الجدید مصر ۱۴۲۶ھ
53	الزہد	ابوداود سلیمان بن الأشعث رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار المشکاۃ بحلوان بمصر ۱۴۱۴ھ
54	الزھد الکبیر	امام ابوبکر احمد بن حسین بیہقی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مؤسسۃ الکتب الثقافہ بیروت ۱۴۱۷ھ
55	الاحسان بترتیب صحیح ابن حبان	حافظ محمد بن حبان بن احمد رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۷ھ
56	جمع الجوامع	امام جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۱ھ
57	جامع صغیر	امام جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۵ھ
58	مجمع الزوائد	امام حافظ نور الدین ہیثمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الفکر بیروت ۱۴۲۰ھ
59	کنز العمال	علامہ علاؤ الدین علی متقی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۹ھ
60	حلیۃ الاولیاء	علامہ ابونعیم احمد بن عبداللہ اصفہانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۸ھ
61	البدور السافرۃ فی امور الآخرۃ	امام جلال الدین عبدالرحمٰن سیوطی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مؤسسۃ الکتب الثقافیہ بیروت ۱۴۲۵ھ
62	شرح معانی الآثار	امام احمد بن محمد طحاوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۲ھ

63	کشف الخفاء	شیخ اسماعیل بن محمد عجلونی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۲ھ
64	عمدۃ القاری	علامہ ابو محمد محمود بن احمد عینی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۸ھ
65	شرح صحیح مسلم	علامہ ابوزکریا یحیٰی بن شرف نووی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۰۱ھ
66	إرشاد الساری	علامہ شہاب الدین احمد بن محمد قسطلانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۲۱ھ
67	مرقاۃ المفاتیح	علامہ علی قاری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۴ھ
68	التیسیر	علامہ محمد عبدالرءوف مناوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالحدیث مصر
69	فیض القدیر	علامہ محمد عبدالرءوف مناوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۲ھ
70	اشعۃ اللمعات	شیخ عبدالحق محدث دہلوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	کوئٹہ
71	مراۃ المناجیح	مفتی احمد یار خان نعیمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	ضیاء القران پبلی کیشنز مرکز الاولیاء لاہور
72	نزہۃ القاری	مفتی محمد شریف الحق امجدی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	فرید بک اسٹال مرکز الاولیاء لاہور ۱۴۲۱ھ
73	مبسوط	علامہ محمد بن احمد بن ابی سہل سرخسی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۱ھ
74	ہدایہ	علامہ علی بن ابی بکر مَرغینانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت
75	تبیین الحقائق	علامہ عثمان بن علی زیلعی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۰ھ
76	شرح الوقایہ	علامہ صدر الشریعہ عبید اللہ بن مسعود رحمۃ اللہ تعالی علیہ	باب المدینہ کراچی
77	جوہرہ نیرہ	علامہ ابوبکر بن علی حداد رحمۃ اللہ تعالی علیہ	باب المدینہ کراچی
78	غنیۃ المتملی	علامہ محمد ابراہیم بن حلبی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	سہیل اکیڈمی مرکز الاولیاء لاہور
79	المیزان الکبری	علامہ عبدالوہاب بن احمد شعرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مصطفیٰ البابی مصر

80	الفتاوی الحدیثیہ	علامہ احمد بن محمد بن علی بن حجر ہیتمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۱۹ھ
81	تنویر الابصار	علامہ محمد بن عبداللہ بن احمد تمرتاشی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۲۰ھ
82	مراقی الفلاح	علامہ حسن بن عمار بن علی شرنبلالی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	باب المدینہ کراچی
83	درمختار	علامہ علاء الدین محمد بن علی حصکفی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۲۰ھ
84	فتاوی عالمگیری	شیخ نظام و جماعۃ من علماء الہند رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہم	دارالفکر بیروت ۱۴۰۳ھ
85	حاشیۃ الطحطاوی علی المراقی	علامہ احمد بن محمد طحطاوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	باب المدینہ کراچی
86	حاشیۃ الطحطاوی علی الدر المختار	علامہ احمد بن محمد طحطاوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	کوئٹہ
87	ردالمحتار	علامہ ابن عابدین محمد امین شامی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۲۰ھ
88	جد الممتار	اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خان علیہ رحمۃ الرحمن	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی
89	فتاوی رضویہ	اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خان علیہ رحمۃ الرحمن	رضا فاؤنڈیشن مرکز الاولیاء لاہور
90	الملفوظ	مفتی مصطفےٰ رضا خان رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ ۱۴۲۹ھ
91	فتاوی امجدیہ	مفتی محمد امجد علی اعظمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبہ رضویہ باب المدینہ ۱۴۱۹ھ
92	بہارِ شریعت	مفتی محمد امجد علی اعظمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ ۱۴۲۹ھ
93	وقار الفتاوی	مفتی وقار الدین رحمۃ اللہ تعالی علیہ	بزم وقار الدین باب المدینہ ۲۰۰۱ء
94	تاریخ بغداد	حافظ احمد بن علی خطیب بغدادی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۷ھ
95	تاریخ دمشق	علامہ ابوالقاسم علی بن حسن رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۶ھ
96	الطبقات الکبری	علامہ محمد بن سعد المعروف بابن سعد رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۸ھ

97	الطبقات الکبری	علامہ عبدالوہاب بن احمد شعرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۹ھ
98	المنتظم فی تاریخ الملوک والامم	علامہ ابن جوزی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۵ھ
99	الاستیعاب فی معرفۃ الاصحاب	علامہ یوسف بن عبداللہ بن محمد بن عبدالبر رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۲ھ
100	تاریخ الخلفاء	امام جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	باب المدینہ کراچی
101	شمائل محمدیہ	امام محمد بن عیسیٰ ترمذی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت
102	دلائل النبوۃ	علامہ ابونعیم احمد بن عبداللہ اصفہانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۳ھ
103	مدارج النبوت	شیخ عبدالحق محدث دہلوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	نوریہ رضویہ مرکز الاولیاء لاہور ۱۹۹۷ء
104	المواہب اللدنیۃ	علامہ شہاب الدین احمد بن محمد قسطلانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۶ھ
105	شرح الزرقانی علی المواہب	علامہ محمد بن عبدالباقی الزرقانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۷ھ
106	بہجۃ الاسرار	علامہ نورالدین علی بن یوسف شطنوفی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۳ھ
107	الخیرات الحسان	علامہ شہاب الدین احمد بن حجر ہیتمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۰۳ھ
108	القول البدیع	امام حافظ محمد بن عبدالرحمٰن سخاوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مؤسسۃ الریان بیروت ۱۴۲۲ھ
109	رسالہ قشیریہ	امام ابوالقاسم عبدالکریم بن ہوازن قشیری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۸ھ
110	قوت القلوب	شیخ ابوطالب محمد بن علی مکی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۶ھ
111	تنبیہ المغترین	علامہ عبدالوہاب بن احمد شعرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۲۵ھ
112	احیاء العلوم	امام ابوحامد محمد بن محمد بن محمد غزالی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارصادر بیروت ۱۴۲۱ھ
113	منہاج العابدین	امام ابوحامد محمد بن محمد بن محمد غزالی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت

114	کیمیائے سعادت	امام ابوحامد محمد بن محمد بن محمد غزالی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	انتشارات گنجینہ تہران ۱۳۷۹ھ
115	اتحاف السادہ	علامہ سید محمد بن محمد حسینی زبیدی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت
116	حدیقہ ندیہ	علامہ عبدالغنی نابلسی حنفی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	پشاور
117	سبع سنابل	علامہ میر عبدالواحد بلگرامی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبہ قادریہ مرکز الاولیاء لاہور ۱۴۰۲ھ
118	تذکرۃ الاولیاء	شیخ فریدالدین محمد عطار رحمۃ اللہ تعالی علیہ	انتشارات گنجینہ تہران
119	اخبارالاخیار	شیخ عبدالحق محدث دہلوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	فاروق اکیڈمی
120	التذکرہ	امام ابوعبداللہ محمد بن احمد انصاری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالسلام مصر ۱۴۲۹ھ
121	کشف الغمہ عن جمیع الامہ	علامہ عبدالوہاب بن احمد شعرانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۹ھ
122	کتاب العظمۃ	امام عبداللہ بن محمد ابوالشیخ رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۴ھ
123	روض الریاحین	علامہ عبداللہ بن اسعد بن علی یافعی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۱ھ
124	الروض الفائق	علامہ شعیب بن سعد عبدالکافی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۱۶ھ
125	بحرالدموع	علامہ ابن جوزی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبہ دارالفجر دمشق ۱۴۲۴ھ
126	عیون الحکایات	علامہ ابن جوزی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۲۴ھ
127	ذم الہوی	علامہ ابن جوزی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ الکتاب والسنہ پشاور
128	قرۃ العیون	فقیہ ابواللیث سمرقندی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	داراحیاء التراث العربی بیروت ۱۴۱۶ھ
129	الزواجر عن اقتراف الکبائر	علامہ ابوالعباس احمد بن محمد بن حجر ہیتمی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمعرفہ بیروت ۱۴۱۹ھ
130	شرح الصدور	امام جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مرکز اہلسنت برکات رضا ہند ۱۴۲۳ھ

131	نفحات الانس	علامہ عبدالرحمٰن جامی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	شبیر برادرز مرکز الاولیاء لاہور ۱۴۲۳ھ
132	تنبیہ الغافلین	فقیہ ابواللیث محمد بن احمد سمرقندی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	پشاور ۱۴۲۰ھ
133	مکاشفۃ القلوب	امام ابوحامد محمد بن محمد بن محمد غزالی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت
134	مستطرف	علامہ شہاب الدین محمد بن ابواحمد رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالفکر بیروت ۱۴۱۹ھ
135	حیاۃ الحیوان الکبری	علامہ کمال الدین محمد بن موسی دمیری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۵ھ
136	کتاب التوابین	شیخ ابومحمد عبداللہ بن احمد رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۰۷ھ
137	غنیۃ الطالبین	شیخ عبدالقادر جیلانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالکتب العلمیہ بیروت ۱۴۱۷ھ
138	انفاس العارفین	علامہ شاہ ولی اللہ محدث دہلوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	فضل نور اکیڈمی گجرات
139	کشف المحجوب	حضرت علی بن عثمان ہجویری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مرکز الاولیاء لاہور
140	برالوالدین	علامہ ابوبکر محمد بن ولید طرطوشی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مؤسسہ الکتب الثقافیہ بیروت ۱۴۲۳ھ
141	امالی ابن بشران	علامہ ابوالقاسم عبدالملک بن بشران رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالوطن ۱۴۱۸ھ
142	جذب القلوب	شیخ عبدالحق محدث دہلوی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	نوری بک ڈپو لاہور
143	التعریفات	علامہ سید شریف علی بن محمد جرجانی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	دارالمنار سوڈان
144	مثنوی	مولانا جلال الدین رومی رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مرکز الاولیاء لاہور ۱۴۷۴ھ
145	فضائل دعا	علامہ مولانا نقی علی خان رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی ۱۴۳۰ھ
146	حیات اعلیٰ حضرت	علامہ مولانا ظفر الدین بہاری رحمۃ اللہ تعالی علیہ	مکتبۃ المدینہ باب المدینہ کراچی

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَ الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

સુન્નત કી બહારેં

اَلْحَمْدُ لِلّٰه عزوجل તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક **દા'વતે ઈસ્લામી** કે મહકે મહકે મ-દની માહોલ મેં બ કસરત સુન્નતેં સીખી ઔર સિખાઈ જાતી હૈં. હર જુમા'રાત ઈશા કી નમાઝ કે બા'દ આપ કે શહર મેં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે હફ્તાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિય્યતોં કે સાથ સારી રાત ગુઝારને કી મ-દની ઈલ્તિજા હૈ. આશિકાને રસૂલ કે **મ-દની કાફિલોં** મેં બ નિય્યતે સવાબ સુન્નતોં કી તરબિય્યત કે લિયે સફર ઔર રોઝાના **કિતાબ મદીના** કે જરીએ **મ-દની ઈન્આમાત** કા રિસાલા પુર કર કે હર મ-દની માહ કે ઈબ્તિદાઈ દસ દિન કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે ઝિમ્મેદાર કો જમ્અ કરવાને કા મા'મૂલ બના લીજિયે, اِنْ شَآءَ اللّٰه عزوجل ઈસ કી બ-રે-કત સે પાબન્દે સુન્નત બનને, ગુનાહોં સે નફરત કરને ઔર **ઈમાન કી હિફાઝત** કે લિયે કુઢને કા ઝેહ્ન બનેગા.

હર ઈસ્લામી ભાઈ અપના યેહ ઝેહ્ન બનાએ કે "**મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ.** اِنْ شَآءَ اللّٰه عزوجل" અપની ઈસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે "**મ-દની ઈન્આમાત**" પર અમલ ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે "**મ-દની કાફિલોં**" મેં સફર કરના હૈ. اِنْ شَآءَ اللّٰه عزوجل